OFFICIALIS
CURIÆ REGULARIS
Ad optimè defendenda ſuæ Religionis jura in Curia examinanda, ſatis inſtructus

AUCTORE

P. FR. AUGUSTINO MATTHÆUCCI
LUCENSE,
Provinciæ Obſervantis Romanæ, Sacræ Theologiæ Lect. Jubil. & olim Romanæ Curiæ Secret. Generali.

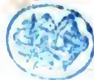
OPUS

Regularibus, Superioribus æquè, ac Subditis neceſſarium;
Confeſſariis, & Juris Canonici ſtudioſis commodiſſimum.

TOMUS PRIMUS.
Cui in hac Prima Impreſſione Veneta, cum pluriubs Sacrar. Congreg. Decretis, & Apoſtolic. Conſtit. Tomus Secundus acceſſit.

AD
ADMODUM REVERENDUM PATREM
F. JOANNEM MARIAM
MAESTRINI A S. CRUCE,
Ordinis Minorum.

ROMÆ 1702. deindè VENETIIS, M.D.CCIII.

Apud Joſeph Mariam Ruinetti.

SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

REV. ADM. PATRI FR.

JOANNI MARIÆ MAESTRINI A SANCTA CRUCE,

Ord. Minor. Regul. Obs. Concionatori Clarissimo, S. Theol. Lectori Jubilato, ex Secretario Generali Ordinis, Provinciæ Observan. Thusciæ ex Ministro, Eminentissimi Principis Francisci Mariæ, Cardinalis ab Hetruria, Confessario & Theologo, ac in Romana Curia Commissario Generali.

FR. AUGUSTINUS MATTHÆUCCI LUCENSIS F. P.

ON diù anceps mens hæsit, REVER. ADM. PATER, cui, prælo jàm submissum, opus nuncuparem. Nam, vix animo ea de re meditanti, Tu unus statìm opportunè occurristi; quem eruditio, & rerum Regular. peritia mirificè condecorant; quiquè obindè omnium plausibus celebraris, omnésque in tui commendationem Animos erigis, in admirationem rapis. Nullum propterea tibi præferendum, aptioremvè reperire autumavi neminem, sub cujus gloriosiùs Auspiciis istud potuerim luci permittere, in te quippè Uno meliùs, faciliùs, itemque feliciùs, id assequar, quod in suarum lucu-

brationum inſcriptione cœteri Scriptores ambiunt; Illudque ſplendoris, æſtimationis, & pretii, quod à quopiam, quantùmvis propriarum Virtutum meritis eximio, & operum fructibus claro, eidem eſſem aſſecutus, à Te indubiè percipiam. A quo id potius expetendum, fauſtiùſque expectandum, niſi tu ipſe præſtares, qui mixtas ſpeculabilibus practicas, humanas ſacris, ſcientias omnes mente complecteris? Quarum hactenùs tot exhibuiſti experimenta, in Templis, Exedris quoque, & Regimine: ſed ea morum ſuavitate, & candore, ea integritate, & plauſu, ut Te ſuſpirans diſcedentem viderit, & adhùc lachrymetur, Hetruria: læta detineat Roma. Ibi, quia abes, deſideraris: hìc, quia ades, es in deliciis. Illa adminiſtrationi aptum, hæc Te, ferè natum, negociis conſiderat. Utraque Te ſuſcepit, utraque obſtupuit, ad eas Te coniiciens conſcendiſſe dignitates, ad quas non adeò facilis ſine omnium Virtutum præſidio aditùs aperitur; Verùm Roma correxit errorem, & unicam tuæ haùd credidit curæ Provinciam; ſed omnium Familiæ Ciſmontanæ negociis, in Curia examinandis, eam in recenter celebratis Comitiis præfecit. Nec ſatis fuit merentem eligere, ſed eum ad dignitatem vocare, qui cœteris præſtaret, ac ſuffragantium ad ſe traheret amica ſuffragia. In quo idem eorum ſenſus apparuit, ut dignitatem tibi, non tàm darent, quàm redderent. Meum hìc non eſt tui Animi ornamenta recenſere, dotes exſcribere; alioquin tacitus omninò præterire, nec deberem, nec poſſem, majoris ponderis decora, quibus in Te ipſo Univerſa Minorum inſignitur familia. Cui illud totum confers ſplendoris,

quod

quod tuo, quòndam Theologicum Magisterium apud gloriosæ recordationis Supremi Senatus Viros *Julium Spinulam*, *& Dominicum Mariam Corsi Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Cardinales* peractum, nactum est nomini: & à te id itidem gloriæ in eam derivatur, quod in præsentia, tibi munificentissima Clementia *Cardinalis ab Hetruria* communicat; dum tuorum meritorum fama, tuæ Virtutis rumore, & plausu perculsus, illectus, ad propriæ conscientiæ excipienda secreta, & spiritus dirigenda negocia præelegerit. Istud adeò patens tuæ commendationis monumentum satis loquitur; Eidem proindè remitto, ut eam à Te adhibitam in rebus gestis prudentiam edicat, in consiliis dexteritatem celebret, in ministeriis zelum, & fructus commemoret; dum hæc, tametsi fusiori ego protenderem calamo, semper, aut hebes, aut judicarer elinguis; & interìm precor, ut humillima meæ nuncupationis obsequia, tibi propria, comitate suscipias; tuæque protectionis præsidio assistas opusculo, ut propterea, vel nùnc lauder, vel laudabilis saltèm dignoscar, nonmodò, quià beneficiorum memoriam exhibuerim, verùm etiam, quia indigo *Officiali* Te tantæ auctoritatis Patronum conquisierim. Vale.

FR. CHERUBINUS A NARDO',
Ordinis Minorum Strictioris Obſervantiæ Sancti P. N. Franciſci, Sac. Theol. Lector Emeritus, & in hac Ciſmontana Familia, tam Obſervantium, quàm Reformatorum Commiſſarius Generalis, & Servus.

Dilecto Nobis in Chriſto R. P. Fr. Auguſtino Lucenſi, Concionatori: & Lectori Jubilato, Provinciæ Noſtræ Obſervantis Romanæ Ex-Diffinitori, & Conventus S. Bartholomæi Guardiano.

TIbi, qui, nuper ædito Opere, inſcripto *Officialis Curiæ &c.* ad majorem eorundem Officialium commoditatem, alia Capita eidem addenda collegiſti, eaque unà cum Opere ipſo Typis dari deſideras: Cum à duobus noſtri Ordinis Theologis, quibus id commiſimus, reviſa nedum & approbata, verùm ſummoperè commendata fuerint, ac prælo digna; facultatem concedimus, ut idem Opus unà cum præfatis additionibus imprimi facias, ſi Majorum, ad quos ſpectat, conſenſus acceſſerit, & ſervatis aliàs ſervandis.
Datis Romæ ex Araceli die 23. Martii 1701.

Fr. Cherubinus à Nardò
Commiſſarius Generalis.

Loco † Sigilli.

De mandato Suæ Paternitatis Reverendiſs.
Fr. Bonaventura Faventinus Secr. Gen.

Impri-

Imprimatur, si videbitur Reverendiss. Patri Magistro Sac. Palatii Apostolici.

Dominicus de Zaulis Episcopus Verulanus V. Gerens.

Imprimatur,

Fr. Paulinus Bernardinius Ord. Prædicatorum Sac. Apostolici Palatii Mag.

INDEX

INDEX

CAPITULORUM

Tomi Primi.

IN-

INDEX
CAPITULORUM
Tomi Secundi.

L E-

LEGENTI.

Ngenuè loquor, & alienum ab assentatione sensum aperio; Officialem Curiæ exhibeo, vel opus Regularium Privilegia à S. Sede, vel in totum revocata, aut moderata, & correcta, luci permitto. Non edocturus peritos, sed ipsis aptavi simplicibus; quos, utinam, lectura instrueret, & juxta monità ipsi ad praxim ea deducerent, quæ adhùc subsistere viderint; & quæ ipsemet censeo unicè eas posse præpedire scissuras, quas crebrò legis ignorantia in populi scandalum parit. quod, ut obtinerent faciliùs, primæ editionis Tomo plura adjeci Sacrarum Congregationum Decreta, Jura, Canones, & Apostolicas Constitutiones, & secundum addidi: quorum singula fideli æquè, ac moderato calamo exscripsi, ex probatis Authoribus excepi, ac ex ipsismet testibus ebibi: ipsos percurrant; etsi quid boni repererint, Deo gratias; sìn verò, vel aliquid inutile judicarint, Authori imputetur. cui, si illud aptetur, ne Sutor ultra crepidam, *parcit, non irascitur; licet contra impressores, id nec possit omittere, (nota quod loquitur hìc Auctor de prima Impressione Romana,) dum ipsi errores, quos ipse correctos dedit, in ipsa impressione corrigere neglexerint; proindè errata*

bonus

bonus corrigat Lector, & commata ipsa, sicut literas, ipsorum incuria, omissas, additasve suis restituat locis, ut sensum perfectum verba retineant, quem ipse intendit; & quem cum coeteris in utroque Tomo praelo submissis, Sanctae Romanae Ecclesiae, quae est Columna, & Firmamentum veritatis, judicio, & censurae submittit; & quatenus opus, sit libenti animo retractat. Vale, & Deum exora.

NOI

NOI REFORMATORI
DELLO STUDIO DI PADOA.

HAvendo veduto per atteſtato del Segretario noſtro nel Libro Stampato in Roma l'anno 1700. intitolato: OFFICIALIS CURIÆ REGULARIS, del P. Agoſtino Matthæucci, non eſſervi coſa alcuna contro Prencipi, è buoni Coſtumi, concedemo licenza à Antonio Bortoli, che poſſi eſſere ſtampato, oſſervando gl'ordini in materia di Stampe, è preſentando le ſolite Copie alle Publiche Librarie, di Venetia, & di Padova. Data li 9. Aprile 1700.

Ferigo Marcello Procur. Reform.
Gierolamo Venier K. Procur. Reform.

Agoſtino Gadaldino Segr

OFFI-

OFFICIALIS CURIÆ REGULARIS

CAPUT PRIMUM.

Officialis quoad Abbatissæ Electionem.

SUMMARIUM.

1 *Abbatissa eligitur per vota Secreta.*
2 *Secreto non officit assistentia adnotantium suffragia.*
3 *Nulla est Electio, si unius suffragium non secretò reddatur.*
4 *Clausula Decreti irritantis actum contra ejus tenorem factum annullat.*
5 *Decretum irritans, etiam ignorantes, ligat.*
6 *Electio non secreta, per ignorantiam non sustinetur.*
7 *Annus quadragesimus debet esse completus.*
8 *Eligi potest trigenaria.*
9 *Potest fieri per schedulas, & oretenùs.*
10 *Major pars Capituli sufficit.*
11 *Supra Meiedtatem sat est quilibet excessus; & erit sanior.*
12 *Electa triennium officii non potest excedere, & triēnio debet vacare.*
13 *Superior non suffragatur in electione.*
14 *Cùm Prælato Regulari potest Ordinarius interesse.*
15 *Cum Vicario non interest Notarius, & alia ibi.*
16 *Ordinarius non recipit vota.*
17 *Non adnotantur, nec ab Episcopo, Notario, vel Cancellario.*
18 *Non competit Ordinario jus confirmandi Abbatissam.*
19 *Nec potest publicare electionem.*
20 *Confirmationibus annualibus non intervenit.*
21 *Illegitima est ineligibilis: Tertia Soror, pœnitentiata, & Vidua.*
22 *In eligenda professio tacita non sufficit.*
23 *Quibus professio tacita probetur.*
24 *Quid faciendum cum duæ eligantur?*
25 *Absolvens triennium potest regere Monasterium sub alio titulo.*
26 *An Conversæ valeant suffragari in electionibus?*
27 *Tempus ad suffragandum professis taxatum.*

1 IN Abbatissarum electione, sicut, & cæterorum Superiorum, ea in praxi sunt observanda, quæ *Trident. sess. 25. cap. 6. de Regul.* expresse, ut infra disponit *In electione Superiorum quorumcumque &c., & Abbatissarum, ac aliarum Præpositarum, quo omnia rectè, & sine ulla fraude fiant, in primis Sancta Synodus districtè præcipit omnes*

 supra-

NOI REFORMATORI
DELLO STUDIO DI PADOA.

HAvendo veduto per atteſtato del Segretario noſtro nel Libro Stampato in Roma l'anno 1700. intitolato: OFFICIALIS CURIÆ REGULARIS, del P. Agoſtino Matthæucci, non eſſervi coſa alcuna contro Prencipi, è buoni Coſtumi, concedemo licenza à Antonio Bortoli, che poſſi eſſere ſtampato, oſſervando gl'ordini in materia di Stampe, è preſentando le ſolite Copie alle Publiche Librarie, di Venetia, & di Padova. Data li 9. Aprile 1700.

Ferigo Marcello Procur. Reform.
Gierolamo Venier K. Procur. Reform.

Agoſtino Gadaldino Segr

OFFI-

OFFICIALIS
CURIÆ REGULARIS
CAPUT PRIMUM.
Officialis quoad Abbatissæ Electionem.

SUMMARIUM.

1 *Abbatissa eligitur per vota Secreta.*
2 *Secreto non officit assistentia adnotantium suffragia.*
3 *Nulla est Electio, si unius suffragium non secretò reddatur.*
4 *Clausula Decreti irritantis actum contra ejus tenorem factum annullat.*
5 *Decretum irritans, etiam ignorantes, ligat.*
6 *Electio non secreta, per ignorantiam non sustinetur.*
7 *Annus quadragesimus debet esse completus.*
8 *Eligi potest trigenaria.*
9 *Potest fieri per schedulas, & oretenùs.*
10 *Major pars Capituli sufficit.*
11 *Supra Meiedtatem sat est quilibet excessus; & erit sanior.*
12 *Electa triennium officii non potest excedere, & triēnio debet vacare.*
13 *Superior non suffragatur in electione.*
14 *Cùm Prælato Regulari potest Ordinarius interesse.*
15 *Cum Vicario non interest Notarius, & alia ibi.*
16 *Ordinarius non recipit vota.*
17 *Non adnotantur, nec ab Episcopo, Notario, vel Cancellario.*
18 *Non competit Ordinario jus confirmandi Abbatissam.*
19 *Nec potest publicare electionem.*
20 *Confirmationibus annualibus non intervenit.*
21 *Illegitima est ineligibilis: Tertia Soror, pœnitentiata, & Vidua.*
22 *In eligenda professio tacita non sufficit.*
23 *Quibus professio tacita probetur.*
24 *Quid faciendum cum duæ eligantur?*
25 *Absolvens triennium potest regere Monasterium sub alio titulo.*
26 *An Conversæ valeant suffragari in electionibus?*
27 *Tempus ad suffragandum professis taxatum.*

1 IN Abbatissarum electione, sicut, & cæterorum Superiorum, ea in praxi sunt observanda, quæ *Trident. sess. 25. cap. 6. de Regul.* expresse, ut infra disponit *In electione Superiorum quorumcumque &c., & Abbatissarum, ac aliarum Præpositarum, quo omnia rectè, & sine ulla fraude fiant, in primis Sancta Synodus districtè præcipit omnes*

supradictos eligi debere per vota secreta; ità ut singulorum eligentium nomina nunquam publicentur: Et infrà; *Si verò contra hujus Decreti constitutionem aliquis electus fuerit, electio irrita sit*. Ex quibus liquet Concilium ea statuere, quæ ad id conducunt, ut electiones sint liberæ. Quippè liberiùs quisque profert, quod in Conscientia sentit, si de secreto non dubitet: & faciliùs vitantur incommoda, quæ è publicatione possent in Monasteriis, propter necessitatem simul vivendi, oriri, ex observatis ab Engel. *Colleg. universi Juris Can. lib. 1. tit. de Electione n. 35.*

2 Nec secreto Electionis officit assumere duos probatos, prudentesque viros, qui eligentium suffragia audiant, & notent: quia, præterquam quod id non faciat, quin electio sit ipsis Monialibus secreta, prout notat etiam Pellizarius *de Monialibus c. 10. sess. 2. subsect. 1. quæst. 10. n. 99.* iisdem inhibetur eligentium nomina publicare. Et sunt necessariò adhibendi, ut de electionis validitate sint testes, & sine fraude, & dolo contigisse sciant.

3 Officeret tamen, si una ex suffragantibus voce intelligibili, & alta suffragium redderet Præsidi sic, ut, quæ magis essent propinquæ, cui esset datum, audirent; Etenim in casu secreta, nec diceretur, nec esset; beneverò nulla. Quod, attento Decreto irritanti ibidem apposito, dubium non est. Cum

4 clausula *Decreti irritantis* ipso jure actum contra ipsius tenorem gestum annullet ex glossa in Clementina, *Cum ei de Concess. præben. lib. 3. tit. 3. Verbo præsupponendum*. Et firmant Doctores apud Sperell. *decis.* 161. addentes, nec vigore consuetudinis substineri electionem aliter factam, quia, ut ipse notavit, Decretum irritans omnem tollit consuetudinem in contrarium, etiam futuram. *Vide cap. Offic. quoad electionem Prælat. nu. 13.*

Imò, eodem ex aliis sustinet formam substantialem induci: hinc notandum est, quod licet ex omissione eorum, quæ sunt de solemnitate non substantiali, electio ipso jure non irritetur, sed annullanda reddatur: oppositum sequitur, in eorum defectu, quæ sunt de ipsius substantia.

Nec favet electioni, quod Monialis ex errore, & Juris ignorantia (quæ per DD. tàm in Muliere, quàm in Minori præsupponitur) votum reddiderit, quia *ex cap. quodam de præben. in 6. lib. 3. tit. 4.* & ibi glossa, & *cap. quia Cunctis de Concess. præbend.*, *Item in 6. eodem lib. tit. 7.* Decretum irritans etiam 5 ignorantes ligat. Et patet ex clausula, quæ sæpè in Pontificiis Constitutionibus apponitur, ut sequitur: *Irritum, & inane, si secùs super his à quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari*. Et in terminis decrevit Sacra Congregatio Concilii apud Sperell. *loc. cit. num. 34.* ut infra: *Electio Abbatissæ facta per vota non secreta per ignorantiam hujus* 6 *Decreti, (nempè cap. 6. sess. 25. de*

Re-

Regul.) Non valet, nec Episcopus potest dispensare, ut valeat: Sanctissimus tamen dispensat consideratis circumstantiis.

6 Eligendarum qualitates, & ætas, habentur ejusdem *sess. cap. 7. Abbatissa, & Priorissa, & quocumque alio nomine Præfecta, vel Præposita appelletur, eligatur non minor annis quadraginta, & quæ octo annis post professionem laudabiliter vixerit.*

7 Annus quadragesimus debet esse completus, ut firmat S.C.C. in una *Neapolitana sub die* 24. *Septemb.* 1678. *lib.* 30. *Decret.*

Rationem affert Pignat. *tom.* 10. *consult.* 11. *n.* 50. etenim per Concil. non debet esse minor quadraginta annis, esset autem minor, nisi annum quadragesimum explevisset; nam ille est major quadraginta annis, qui quadragesimum annum complevit, esse enim majorem tali anno, dicit esse supra eundem, ipsumque excedere: & qui non excedit, nec major est; Et cum Major opponatur Minori, certè ille minor erit, qui annum quadragesimum non compleverit; Et ideò, ne sit minor, debet esse major annis quadraginta. Verùm in hoc attenduntur sententiæ, non consequentiæ.

8 Si verò non sit in Monasterio quadragenaria: *Ex iis*, subdit Conc., *quæ in eodem Monasterio annum trigesimum excesserint, & quinque saltem annis post professionem rectè vixerint, Episcopo, vel alio Superiore consentiente eligatur.* Quòd, si nec etiam hujus ætatis reperiretur, postulanda esset à Sede Apostolica.

In loco patenti, & extra Clausuram fiat, *ex eodem cap. is verò, qui Electioni præest, Episcopus, sivè alius Superior, Clausuram Monasterii non ingrediatur, sed antè Cancellorum Fenestellam Vota singularum audiat, vel accipiat.* Per disjunctivam *Audiat*, vel *Accipiat*, 9
datur libertas, ut electio fiat, vel per schedulas, quæ continentur in verbo *Accipiat*; vel oretenùs, quòd continetur in verbo *Audiat*.

In Reliquis, & caput concludit, *serventur singulorum Ordinum, vel Monasteriorum Constitutiones*: Constitutiones autem Minorum de Observantia *cap.* 11. *§.* 9. desumptæ ex Vallis. 1593. *tit. de Monasterii Præfecta*, plura ad casum spectantia præscribunt: *Ut, quod electiones non fiant per Schedulas, sed oretenus, & quod illa censeatur ritè, & canonicè electa, cui major pars Capituli Monialium accesserit*: Et alia videnda. Hoc ultimum in terminis electionis Abbatissarum Ord. S. Claræ Nicolaus V. 9. *Mar-* 10
tii 1447. *apud Confectium Collect. privileg. Mendicantium Const. digna reddimur*: disposuit, ut infrà: *quæ Abbatissarum electiones, si à majori parte earum, vel numero dumtaxat facta fuerint, canonicæ censeantur v. n.* 27. Ita quod si Moniales sint viginti, undecim debeant concurrere in personam Monialis electæ.

Supra medietatem sufficit quili- 11
bet excessus, etiam medii voti: ità, ut si sint undecim, sex sint satis per Santoro *super stat. S. Francisc.*

cap. 8. *statut.* 2. quippe medietas cum illo excessu, verè dicitur pars major: imò & sanior, cum ex Pellizar. *n.* 100. semper major pars præsumatur sanior, si persona electa non sit indigna; adeòque justior, & majori justitiæ, & æquitati innixa.

12 Triennium Præfecturæ non debent excedere, ad tenorem Const. Greg. XIII. apud *Confectiium ibidem, die* 1. *Jan.* 1583. Incipit *exposcit debitum &c.* & infrà: *Abbatissæ, aut aliæ Præfectæ non ampliùs perpetuæ, seu ad vitam, sed triennales tantùm, à Conventu cujuscumque Monasterii juxta decreta Sac. Concil. Trident., & Regularium suorum Ordinum instituta, eligantur, & præficiantur; quæ postmodum, elapso triennio, suis officiis perfunctæ, præesse desinant; omnique prorsùs careant auctoritate, ac à Regimine, & administratione Monasterii per triennium, à die finitæ administrationis inchoandum, abstineant; quo elapso, servata eadem forma Concil. Trident. iterum, & pluries eligi possint.*

Quod inviolabiliter, & perpetuò in futurum observari præcepit, & iterum statuit Sixtus V. Const. *Et Communis cura* apud Roderico *Collect. privileg. & regestum* 2. *Cismont. ab anno* 1587. *ad* 1607. *pag.* 12. Quoad eas curæ Fratrum Minorum de Obser. commissas, ut sequitur: *Abbatissæ, vel aliæ Præfectæ quorumcumque Monasteriorum Monialium ipsorum Fratrum curæ commissarum, ad summum triennales sint., & suis officiis, elapso triennio, perfunctæ &c. Sed saltem per integrum triennium, à die finiti sui officii administrationis numerandum, nullum Abbatissatus, seù præfecturæ Monasteriorum, aut aliud officium, neque aliquam potestatem, vel auctoritatem in eis obtinere, vel exercere possint, aut debeant.*

13 Sic Monialibus in hujusmodi electionibus competit suffragari, ut ipsarum Superiores ad id jus non habeant ex S. C. C. 23. *Maii* 1621. Lant. *verbo Abbatis n.* 4. *ut infra S. C. censuit nunquam licere Monialium Superioribus, aut scrutatoribus dare votum in electione Abbatissæ, atque electionem in vim hujusmodi voti celebratam vires aliquas non obtinere.*

14 Cum Prælato Regulari potest electioni Abbatissæ Monasterii exempti interesse Ordinarius, per se, vel per alium, non alios juxtà dispositionem celebris Const. Greg. XV. *Inscrutabilis Bull. Cherub. tom.* 3. ubi: *Ac similiter possit Episcopus una cum Superioribus Regularibus quarumcumque Abbatissarum, Priorissarum, Præfectarum, vel Præpositarum eorundem Monasteriorum, quocumque nomine appellentur, electionibus per se, vel per alium interesse, & præsidere.* Ideò est Ordinario dies electionis significandus, ipseque expectandus, si ipse expressè declaraverit, vel per se, vel per alium, velle interesse: adeòut possit in Regulares animadvertere, si antè tempus significatum ad electionem procedant ex S. C. C. ad dubia super alleg. Const. eidem proposita, *ut in Bull. loco cit.*

Et

Et eo nolente accedere, facta sustinetur, ut valida, Pignatell. *tom.* 8.
15 *Consul.* 120. Pasqual. ad Laur. de Franchis *par.* 1. *sub n.* 33. item ea valet, tametsi cum Ordinario, vel Vicario, non assistat Notarius Episcopalis, prout in terminis firmavit Sac. Cong. Conc. *sub* 4. *Maii* 1675. *lib.* 19. *decret. pag.* 65. *à tergo in una Neapolitana; quæ ab Archiepiscopo Neapolitano interrogata.*

I. An in Electionibus Abbatissarum, una cum Vicario Generali interesse possit, etiam Notarius Archiepiscopalis?

II. An dicta electio facta absque interessentia Vicarii, & Notarii, sit contra Const. præfatam, an propterea nulla? ad utrumque respondit negativè. Secundùm dubium proposuit, ad videndum, an subsisteret electio Abbatissæ facta à Superiore Regulari, qui noluit Notarium admittere, & ad electionem processit, non obstante, quòd Vicarius Generalis protestationem præmiserit de nullitate.

Et hinc inferas, quod sicut non conceditur, quod cum Vicario electioni intersit Notarius, sic videtur, quod nec jus assistat, neque sit in potestate Ordinarii assumere alios, qui cum ipso intersint electionibus Abbatissarum Monasteriorum Regularibus subjectorum. Et videtur esse ad tenorem allegatæ Const. quę pluralitatem excludit, & in numero singulari dispositionem concipit, *per se, vel per alium.* Verùm si consuetudine alicubi aliud fuisset inductum religiosè observetur. Illud *præsidere* Ordinario non confert jurisdictionem aliquam, & superioritatem in electionem, vel Moniales exemptas eligentes. Quia ex eo non habet posse exquirere, aut vota Monialium recipere, sed exquirenda, & re- 16
cipienda esse à Superiore Regulari privativè quoad Episcopum, eodem tamen sciente, & audiente, firmat *S.C.C.* 10. *Septembris* 1650. *apud eundem Lant. num.* 2. ut sequitur: *S.C.C. censuit Episcopum in electione Abbatissæ Monasterii Monialium Regularium subjectarum, non posse exquirere, seù recipere vota Monialium, sed illa exquiri & accipi debere à Superiore Regulari, sciente tamen, & audiente eodem Episcopo.*

Nec potest eas ante actum electionis personariter audire, & interrogare in materia ad electionem spectante, prout ipsa S. Congr. sub die 4. *Octobris* 1638. rescripsit Episcopo Anconitano, ut infrà. *La facoltà del Vescovo nell'ellegersi un' Abbadessa, ò Prioressa non passa più oltre, che l'intervenire ad assistere all' elezione, ò per se stesso, ò per interposta persona, come si raccoglie dalla Bolla di Greg. XV. Perche dunque il Provinciale, de Min. Oss. di cotesta Provincia della Marca, hà rappresentato, che V. S. habbia pretensione di sentire, & ascoltare personalmente, in materia elettiva, le monache d'un di cotesti Monasteri, soggetto al suo Ordine, avanti l'atto dell' elezione, che devon fare dell' Abbadessa, hanno voluto questi E.E. miei Sig. che io scriva à V. S. che ella in quest' affare si regoli con la disposizione, e tenore della medema Bolla. Saranno hora le sue parti di non par-*

tirsi dalla formalità di quella Lant. ibidem num. 3.

17 Neque adnotare nota juxta Sac. Cong. Ep. & Reg. declarationem, tenoris, qui sequitur *Sac. Congreg. &c. inhærendo declarationi aliàs die* 18. *Martii factæ, iterum censuit, & declaravit in electionibus Abbatissarum in Monasteriis Regularibus subjectis, adnotationem suffragiorum, non pertinere, neque ad Episcopum, neque ad ejus Vicarium prout, neque ad Cancellarium* 19. *Junii* 1671.

18 Nec minùs habet jus electas Abbatissas confirmandi ex S. C. C. apud *Fag. de Privil. cap. cum Capella ad dubium* 5. eidem, occasione Bullæ Greg. propositum: quo quærebatur; *An per eamdem Constitutionem in illis verbis, possit Episcopus una cum Superioribus Regularibus quarumcumque Abbatissarum &c. electionibus per se, vel per alium interesse, ac præsidere, jus Abbatissas confirmandi Episcopis attributum censeatur*, Respondit *jus confirmandi Abbatissas minimè fuisse Episcopis per Constitutionem attributum*. Et, ut cum aliis notat Laiman. *Q. Q. Can. cap. ultimo quæst.* 243. confirmanda est à Superiore Regulari, ut-

19 pote Prælato immediato; & ex eo potest inferri ad eundem Ordinarium non spectare electionem publicare; verum est servanda consuetudo.

20 Quoad verò confirmationes exemptarum Abbatissarum, quæ quolibet anno à Superiote Regulari, vel ejus Delegato fiunt, quoad interessentiam Ordinarii, debet observari solitum, ut disponit S. C. Ep. Reg. respondens precibus ei datis à Provinciali Provinciæ Obser. Brixiæ, exponente; *Che Mon. Sig. Vescovo di Crema pretende contro la Const. di Greg. XV. che li cencede solo d'intervenire all'elezione della Badessa, che vive sotto la cura dell Oratore, di voler anche intervenire alle conferme annuali, che la Religione suol fare, e che se bene il medemo Prelato da quarant'anni in quà s'è uniformato à quello, che si pratica in tutte l'altre Diocesi, ad ogni modo presentemente s'è cosi fissato in questa pretensione, che non essendo stato chiamato per la sudetta conferma, non vuol, che sia riconosciuta la Badessa di quel Monastero; supplica per tanto l'Oratore l'EE. VV. d'ordinare al medesimo Vescovo, che havendo ragioni d'assistere alla conferma, le produca à cotesta S. Cong. &c.*

S. C. audito Episcopo Cremensi, referente Em. Gualterio, censuit circa hujusmodi Abbatissarum confirmationes secundùm ea, quæ proponuntur esse observandum solitum, prout præsentis decreti tenore observari mandat. Romæ 15. *Maii* 1671. *F. M. Card. Brancatius.*

Præsidere igitur in casu præter nudam præsentiam, & interessentiam, infert ordinationem, & directionem, ut electio quietè, & sine strepitu concludatur, & absque ulla violentia, vel defectu contingat, ut ex aliis notavit *Sanctor. loc. cit.*

Est in Abbatissam ineligibilis illegitima; ejusque electio, si absque Apostolico indulto contingat, nulla à S. C. C. declaratur in una *Nullius* 21

27.

27. *Aprilis* 1630. *lib.*14. *Decr. fol.* 278. *Circumscriptis Privilegiis Apostolicis, si quæ fuerint Religioni concessa, censuit electionem Monialis illegitimæ in Abbatissam absque dispensatione Apostolica esse irritam.* Item tertia soror germana: S. Cong. *prout C. offic. quoad Monial. n.* 26. *tom.*2. & publicè pœnitentiata, *S. Cong.* 3. *Octobr.* 1636. *Flosc. Nicol. verb. Abbatissa num.* 8. nisi pœnitentia fuerit salutaris; ubi *num.* 5. *ex S. Cong.* 28. *Aprilis* 1614. refert observandum esse statutum, si alicubi haberetur, quòd soror non possit succedere sorori in officio Abbatissatus; & Vidua, præter quàm in Convertitas, *Sac. Congr.* 28. *Februarii* 1614. *idem verb. vidua n.*6.

Ad Posse activè eligere non requiritur expressa professio, prout est
22 necessaria in eligenda, sed tacita sufficit, ut expressè habetur *cap. indemnitatibus de electione in* 6. *lib.*1. *tit.*6.

Tacita autem professio concludenter probatur ex iis; Primò, ut actus, per quos sit inducenda, fiant auctoritate, & consensu Superio-
23 ris, qui Monialem ad professionem potest admittere; Secundò, ut spontanea, & libera voluntate fiant; Tertiò, ut scienter fiant sic, ut ipsa sciat, dictos actus solis Professis convenire; Quartò, ut iis, actibus utens verum propositum profitendi habeat; Ultimò, ut annum sextum decimum excesserit; ut tradit Sperellus *ibid. num.*42. ex Miranda Manual *Prælat. tom.*1. *quæst.* 24. *art.*7. *conclus.*2.

24 In casu quo duæ sint in votis æquales, nova erit electio instituenda; & tunc donec nova Abbatissa eligatur, poterit altera, quæ triennium absolverit, sub titulo Præsidentis, vel alio, Monasterium rege- 25
re per breve tempus, ex Mirand. de Monial. *quæst.*7. *art.*9. *concl.*2. exponente Gregorium, & Sixtum; quorum intentio fuit perpetuitatem excludere, & ambitiosas corrigere, & ideò firmarunt, nullam posse in Monasterio, absoluto officio Prælaturæ, aliud officium ad triennium obtinere, nisi interstitio trienii interposito. Videatur Santor. *cap.*11. *stat.*7.

Quoad suffragia per Conversas 26
ferenda servetur consuetudo ex *S. Nicol. F. n.*29.

In ordine Minor. de Obser. votum in hujusmodi electionibus non habent, quæ duos annos à professione emissa non excesserint prout eorundem stat. *c.*11. §.9. *n.*6. firmant.

Quod priùs expressè quoad Mo- 27
niales ejusdem Ordinis subjectas regimini, sive primi, sive secundi, sive tertii, aut alteriùs Ordinis S. Claræ, & S. Francisci decreverat apud Consec. Eugenius IV. Constit. *Ordinis tui*, ut infrà. *Et ut supradictæ Moniales, ac sorores melius gubernentur, volumus, quod in electione, & creatione Abbatissarum, Ministrarum, & Matrum, illæ tantum ex ipsis Monialibus, & sororibus vocem habeant, quæ per annos tres vel circa, in earumdem Monasteriis, vel Collegiis fuerint, in qua creatione & electione major pars votorum, ad minus medietatem Superans; debet convenire.*

CAPUT II.

Officialis quoad Absolutionem à casibus reservatis Episcopo.

SUMMARIUM.

1 *Quid sit casus reservare?*
2 *Actus reservationis est localis.*
3 *Possunt Regulares absolvere seculares à reservatis in alia Diœcesi.*
4 *Non verò à Censura in ea reservata.*
5 *Ex vi suorum Privilegiorum non possunt absolvere à casibus reservatis Episcopo Diœcesano, sine ejus licentia.*
6 *Neque id possunt post confirmationem eorundem Privilegiorum.*
7 *Non possunt absolvere seculares à casibus Bullæ Cœnæ, & Sedi Apostolicæ reservatis.*
8 *Numerantur casus reservati, compræhensi in Decreto Sacræ Congregationis edito 1602.*
9 *Ligantur Regulares, etiam extra Italiam.*
10 *In artic. mortis nulla est reservatio.*
11 *Quilibet Sacerdos potest in articulo mortis à reservatis absolvere.*
12 *Extra illum nullus.*
13 *Absolutus in mortis articulo à censura reservata, si evadat periculum, tenetur comparere coram Superiore, qui eam tulit.*

1 RESERVARE casus aliud non est, *quàm jurisdictionem inferiorum Sacerdotum restringere, seù limitare*. Accipitur utique in Sacerdotali Ordinatione potestas, seù jurisdictio absolvendi à peccatis, at solùm in habitu, seu actu primo; quia non dat ordinatio subitos, in quos possit collata potestas exerceri; & solùm illius exequtio, vel jurisdictio, in actu secundo obtinetur, cùm Ecclesia per suos Prælatos consignat Sacerdoti subditos, in quos judiciariam exerceat potestatem; & id fit, vel per collationem Parochialis beneficii, vel per approbationem ad confessiones audiendas; quæ approbatio nil est aliud, ex Layman *Theol. Moral. lib.* 5. *tra.* 6. *cap.* 11. *n.* 3. *authentica declaratio, & testificatio personam habilem, & dignam esse, cui jurisdictio ad confessiones audiendas conferri possit: vel est significatio consensus Prælati, ut Sacerdos in foro pœnitentiali absolvat*, & quidem plenariè, nisi aliquos casus excipiat, & suo judicio reservet. Undè quibus prohibetur absolvere à casibus reservatis, id fit, non ex defectu potestatis Ordinis, sed ex ordinatione canonica exercitium jurisdictionis restringente.

Cùm reservationis actus sit localis, & restrictus ad suam cujuscunque Episcopi Diœcesim, ex Trid. *sess.* 14. *cap. de casuum reservatione*, non afficit Regulares; ad audiendas secularium confessiones approbatos, 2

exi-

existentes extra Diæcesim Episcopi reservantis; & ideò posse in ea Pœnitentem absolvere à casibus, in alia Diæcesi dumtaxat reservatis, non est dubium: imò certum est, ex *Const. superna Clem. X. sub Kal. Julii* 1670. Decernentis expresse: *Posse autem Regularem Confessorem in ea Diæcesi, in qua est approbatus, confluentes ex alia Diæcesi, à peccatis in ipsa reservatis, non autem*
3 *in illa, ubi idem Confessor est approbatus, absolvere; nisi eosdem pœnitentes noverit in fraudem reservationis ad alienam Diæcesim pro absolutione obtinenda migrasse*. Propter rationem, quòd nullus Episcopus, etiam quoad suos subditos, potest limitare jurisdictionem Sacerdotis sibi non subditi.

4 Non possunt tamen absolvere ab excommunicatione in alia Diæcesi solum reservata; non modo, quia persona censurata, ubicumque sit, cum eo impedimento reperitur, verum etiam, quia Episcopus excommunicator, propter causam in foro suo cæptam, jus semper habet in excommunicatum, privativè quoad alios, prout notarunt Laym. *Theol. Moral. lib.* 1. *tra.* 5. *p.* 1. *cap.* 2. *n.* 4. Fagnan. *cap. omnis de pœnit. & remiss. n.* 80. & 81. *facit Cap. proposuisti de foro competenti lib.* 2. *num.* 2. *ubi Gloss. in vers. citato scripsit*: Quod, qui convenitur coram aliquo judice competenti, necesse habet usque ad finem persistere, etiamsi mutaverit forum, & Domicilium, quia præventus est per hanc conventionem.

5 Qui, in alia Diæcesi ad Confessiones personarum secularium audiendas approbati, virtute suorum Privilegiorum, & non obtenta ad id ab Episcopo facultate, absolvere nequeunt Pęnitentes à casibus, ipsi Episcopo reservatis; ut liquet ex responsione Sac. Cong. facta Divo Carolo Borromæo *sub die* 10. *Septemb.* 1577. hujus tenoris. *Cum à S. C. Cardinalium, qui propositi sunt Decretis Tridentini Conc. interpretandis, Illustris. Amp. tua quæsiverit: an Regulares ex Privilegio à Sede Apostolica impetrato, præsertim autem ex eo, quod nominant Mare magnum, possint in casibus, quos sibi Episcopus reservaverit, absoluere confitentes? Hac de re ubi Congreg. accuratè egisset, deinde ad SS. D. N. retulisset, Sanctitas Sua, etiam de sententia Congregationis, censuit, ex facultatibus per hoc Mare magnum, aliave privilegia Regularibus concessa, facta eis non esse potestatem absolvendi à casibus, sibi ab Episcopo reservatis.*

Successit deinde Decr. Alex. VII. damnantis *sub die* 24. *Sept.* 1665. istam Propositionem. *Mendicantes possunt absolvere à casibus Episcopo reservatis, non obtenta ad id Episcoporum facultate*. Et postea Constit. citata Clem. X. *Ex facultatibus per Mare magnum, aliave Privilegia Regularibus, cujuscunque Ordinis, Instituti, aut Societatis, etiam JESU, concessis, factam eis non esse potestatem absolvendi in casibus, ab Episcopo sibi reservatis*; & quoad hæc, ipsis non suffragari jam acceptorum Privilegiorum confirmationes, per hæc verba testatur. *Et per confirmationes dictorum Privilegior quas*

Regulares, à Sede Apostolica post
6 *Sac.Conc.Trid.obtinuerint, nequaquam revixisse Privilegia, priùs ab eodem Concilio, aut deinde, Apostolicis etiam Decretis, sublata, atque extincta, si quæ habebant, absolvendi à casibus Episcopo reservatis.*

7 Præter casus Episcopo reservatos, inhibetur Regularibus absolvere seculares à casibus Bullæ Cænæ, & Sedi Apostolicæ reservatis ex dicendis *c.offic.quoad absol.ab excom.Bullæ Cænæ.*

8 Et ut clariùs appareret, quorum casuum, vigore Decreti à S.Cong. Episc. & Reg.editi 9.*Januar.*1601. esset absolutio, tùm Secularibus, tùm Regularibus Confessariis prohibita, in alio Decreto emanato 26. *Novembris* 1602. eadem S. C. de mandato Clement VIII. *declaravit sub ea probibitione, vigore illius Decreti, illos tantùm impesterum comprehendi casus, qui in Bulla die Cœnæ Domini legi consueta, continentur; ac præterea violationis Immunitatis Ecclesiasticæ, in terminis Constitutionis Gregor. XIII. Iniicientium violentas manus in Clericos, juxtà Canonem si quis suadente: Simoniæ realis scienter contractæ, atque: confidentiæ beneficialis: Violationis clausuræ Monialium ad malum finem: Provocantium, & pugnantium in duello; & casus omnes, quos Ordinarii locorum sibi reservaverunt, vel imposterum reservabunt.* Videas *Piasecum Prax. Episc.par.2.cap.1.art.3.de cas.reser.nu.*1. Donat.*tom.2.prax.Reg.tract.*11.*quæst.*17. & decreta per extensum relata *c.off. quoad absol.ab excom. & casibus Bull.Cœnæ num.* 3. & 4.

Et licèt ea Decreta ad solos Italos, existentes extra Urbem, videantur restricta, ut ex primo constare potest; non desunt tamen jura Regulares omnes, ubique locorum existentes, ligantia. vide *ibid.n.*5. Pro illis Bullæ Cœnæ, additur etiam ejusdem tenor: *Nullus per alium, quàm per Rom. Pontificem, nisi in articulo mortis constitutus, absolvi possit.* Appositis clausulis, *non obstantibus, &c.* quibus excludere intendit omnes præter Pontificem. 9

Omnes item, ab impendenda extra articulum mortis absolutione à reservatis, tùm Sanctæ Sedi, tum Episcopis, Trid. loc. cit. de reservatione in fine capitis excludit: *extra quem articulum, ait, Sacerdotes, cum nihil possint in casibus reservatis, id unum pænitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos Judices pro beneficio absolutionis accedant....* Et sicut ipso eodem capite statuit: *In Ecclesia Dei custoditum semper fuisse, ut nulla sit reservatio in articulo mortis, atque ideò omnes Sacerdotes quoslibet Pœnitentes à quibusvis peccatis, & censuris absolvere possunt;* Sic extra illum articulum non omnes possunt ab omnibus: sed a reservatis, illi dumtaxat, quibus à Sede Apostolica, vel Ordinariis locorum respectivè, est concessa facultas. 10 11

Et procedit etiam in casu, quo quis eligeretur ab eo, qui amplam facultatem eligendi sibi Confessorem haberet, ut in terminis legitur *cap. si Episc. de pænit. & remiss. lib.5.tit.*10. *in* 6. fuisse à Bonifacio VIII. dispo-

dispositum. *Si Episcop. suo subdito concesserit, ut sibi possit idoneum eligere Confessorem; ille, quem is elegerit, in casibus, qui eidem Episcopo specialiter reservantur, nullam habet penitus potestatem. Cum in generali concessione illa non veniant, quæ non esset quis verisimiliter in specie concessurus. Nulla quoque potest consuetudine introduci, quod aliquis præter sui Superioris licentiam, Confessorem sibi eligere valeat, qui eum possit solvere, vel ligare.* Et facit *Clement. dndum de sepult. lib. 3. tes. 17. ver. per hujusmodi, & cap. inter cæteras de privileg. inter extravag. v. incendiarios lib. 5.*

Verùm de eo in mortis articulo à reservatis, quibùs esset annexa censura reservatæ excommunicationis, & à censura ipsa, absoluto, dicendum est cum Engel. *lib. 3. tit. 39. §. 4. nu. 115. colleg. univ. Jur. can. & summ.* Leand. *verb. casus reser. num. 43.* quòd si periculum evadat, teneatur coram Superiore cen- 12 suram ferente comparere, ut pro censura, & culpa patrata satisfactionem præstet, & ab eo, etiam in foro externo, absolutionem impetret; nam illa absolutio, à privato Sacerdote obtenta, valet solùm pro foro animæ, & non potest juri Episcopi, & foro externo præjudicare; alioquin, si cessante periculo, Episcopo, vel Papæ, se non præsentaret, ubi commodè posset, in censuram ipso jure reincideret. *cap. eos, qui de sentent. excom. in 6. lib. 5. tit. 11.*

Quid autem, quoad Sedi Apostolice reservata possint Regularium Superiores in proprios subditos, dicendum infra.

CAPUT III.

Officialis quoad absolutionem ab Excommunicatione lata in Seculares.

SUMMARIUM.

1 *Definitio Censuræ.*
2 *Potest quis separari à Fidelium Communione dupliciter.*
3 *Excommunicationis Minor. natura.*
4 *Ligatus Minori excommunicatione, conferens Sacramenta, non peccat mortaliter.*
5 *Bene verò, si celebret: at non fit irregularis.*
6 *Minor excommunicatio incurritur participando cum excommunicato majori excommunicatione.*
7 *Communicans in eodem crimine eadem excommunicatione ligatur.*
8 *In quibus sit probibitum communicare cum excommunicato majori excommunicatione?*
9 *Scienter cùm eo in sacris communicans, peccata etiam mortaliter.*

10 Ce-

1 EXcommunicatio, est *censura per quam homo baptizatus ab Ecclesiæ communione separatur;* ad quod facit Glossa in *Clem. Excommunicationis lib. 2. tit. 10. de exceptionibus.*

A fide-

2 A fidelium communione potest quis separari, aut *secundum quid*; secundùm, scilicet, usum dumtaxat passivum, seù perceptionem sacramentorum; aut *simpliciter*, secundùm, videlicet, exteriorem conversationem: activam, & passivam Sacramentorum participationem, & usum: suffragia Ecclesiæ, quæ in sacrificio, aliisque publicis orationibus, & officiis ad Deum pro universa Ecclesia funduntur: & satisfactiones Christi. & Sanctorum quæ ex communi Ecclesiæ Thesauro per Indulgentias fidelibus applicantur.

3 Primo modo *minor excommunicatio*, separat, quæ describi solet: est censura *privans hominem participatione passiva Sacramentorum, sed non eorundem collatione*: ut expressè habetur *cap. si celebrat lib.* 5. *tit.* 27. *de Clerico excom. ministrante*; ubi de ligato minori excommunicatione textus firmat: *peccat autem conferendo Ecclesiastica Sacramenta; sed ab eo collata virtutis non carent effectù: cum non videatur à collatione, sed participatione remotus.*

4 Et cùm dicat, *peccat*, non intelligitur mortaliter, aliàs, ut observat. Caballut. *Theor. juris Can. lib.* 5. *cap.* 10. *numer.* 3. falsa esset decretalis suppositio, quòd scilicet excommunicatio minor non privaret communicatione activa, seu administratione Sacramentorum; ideò de peccato veniali intelligitur, ut ipse, pluribus citatis, tradit, & cum eo Layman *Theolog. mor. lib.* 1. *tract.* 5. *p.* 2. *cap.* 3. *n.* 4. Engel. Colleg. *uni. jur. Can. lib.* 5. *tit.* 39. *§.* 2. *n.* 69. si nimirum absque necessitatis ratione Sacramenta ministret, quia aliqua irreverentia censetur; contra Bonacinam *de censuris disp.* 2. *quæst.* 3. *num.* 4. & Lezana *Sum. qq. Regul. tom.* 3. *verb. excom. quoad Regul.*, & alios, intelligentes textum, de sola collatione Sacramentorum, quæ est adjuncta cum receptione; prout contingit in Sacerdote celebrante, qui Sacramentum suscipit, verum, violentam esse expositionem, docet Caballut. *loc. cit.* & textui exprimenti, *peccat conferendo*, repugnare scribit cit. Layman, ideò ad omnem ampliatur.

Cæterum mortaliter peccat Sacerdos, si ea innodatus, celebret, ut eodem cap. *si celebrat*, prout sequitur, disponitur, *si celebrat minori excommunicatione ligatus, licet graviter peccet; nullius tamen notam irregularitatis incurrit*: quia Sacramentum suscipit; grave autem peccatum est mortale; & idem dicendum in susceptione cæterorum Sacramentorum. 5

Minor excommunicatio incurritur per indebitam participationem, & communicationem cum innodato majori, *cap. nuper de sent. excommunicationis lib.* 5. *tit.* 39. *cap. statuimus, & c. Constitutionem eodem lib.* 5. *tit.* 11. *in* 6. verum, ut ea incurratur, requiritur, quòd excommunicatus, vel sit ab Judice, aut Superiore publicatus, vel denunciatus: aut notoriè constet eum in excommunicationem incidisse, per disposita in Concilio Lateranensi, sub Leo- 6

Leone X. *Const. statuimus insuper, cit. num.* 10. *cap. offic. quoad pœnas Eccles. tom.* 2.

7 Si tamen in eodem crimine communicet, eadem excommunicatione ligatur ex allegat: *cap. nuper. in secunda verò quæstione credimus distinguendum*, ait Pontifex: *an, is, qui nominatim excommunicato communicat scienter, in crimine communicet criminoso, ei Consilium impendendo, auxilium, vel favorem &c. cum facientem, & consentientem, par pœna constringat*; & *cap. si concubinæ eodem tit. si concubinæ publicæ Clericorum Ecclesiasticæ censuræ districtione notentur, eosdem concubinarios, non est dubium, sententia majoris excommunicationis involui, qui post latam sententiam communicant in eodem crimine criminosis*. Ubi Glossa scribit, *quod participans in crimine eadem sententia notatur cum nominatim excommunicato*; secus si alias participaret in locutione, vel aliàs, quàm in crimine, quia tunc non esset excommunicatus majori, sed minori; & sic sententia per participationem criminis extenditur ad personas, contra quas lata non fuit, *cap. Adversus de immunitate Ecclesiarum lib.* 3. *tit.* 49.

Casus in quibus est prohibitum communicare cum excommunicato majori excommunicatione vitando, notantur allegat. *decretali Nuper*, & isto comprehenduntur carmine.

8 ***Os, orare, vale, communio, mensa negatur.***

Os, significat osculum, collocutionem, etiam per nutus, & litteras.

Orare, cum eo divinis officiis interesse, vel pro eo nominatim orare.

Vale, communis vitæ officia, salutationem, verbis, literis, nutu, juxta illud Joannis *Epist.* 2. *nec Ave dixeritis*.

Communio, commercium, & societatem, & quemlibet contractum; & notabis ex Cabassut. *cit. nu.* 47. contractus cum excommunicato esse validos, sed illicitos.

Mensa, cohabitationem in eadem camera, & convictum juxta illud Pauli *Corinth.* 1. *cap.* 5. *cum ejusmodi, nec cibum sumere*.

Advertas, quod scienter communicans in civilibus, & humanis cum evitando excommunicato, ob materiæ levitatem, peccat tantum venialiter ex Cabassut. *cit. cap.* 12. & Layman *cap.* 3. & licet minori solum excommunicatione ligetur, si tamen non se corrigat, & in contemptum Ecclesiasticæ disciplinæ, ac contra Superioris prohibitionem id egerit, poterit majori mulctari, ut in terminis disponitur *cit. cap. si celebrat*; *cap. statuimus*; id autem exequendum non est, nisi canonica monitione præmissa ex *cap. statuimus*, & *cap. constitutionem cit. num.* 6.

Scienter pariter cum eo in Sacris, & Divinis participans, & minori 9
implicatur excommunicatione, & ob materiæ gravitatem mortaliter peccat; Cabassut. cit.

Clericus, etiam majorum Ordi- 10
num, apud Piasec. *prax. Episc. p.* 2. *cap.*

cap.4. art.13. nu.26. graviter peccat, nempè mortaliter, si in divinis participat excommunicato: & si, presente excommunicato à Papa, sciens celebrat, excommunicationem majorem incurrit, prout expressè *cap. significavit lib. 5. tit. 39. de sent. excom.* ubi: *verùm, Clericos, qui scienter, & sponte participaverunt excommunicatis à nobis, & ipsos in officiis receperunt, eadem excommunicationis sententia cum ipsis non dubitamus involvi; quos etiam pro beneficio absolutionis habendo ad nos volumus, cum literarum tuarum insinuatione remitti.*

Et si excommunicatum ab alio, ad Divina recipiat, & admittat,
11 licèt ex *cap. is, qui de sent. excom. in 6. lib. 5. tit. 11.* excommunicatione cum eo non ligetur, tamen est ei in Ecclesiam ingressus interdictus; in quo, si iterum celebret, irregularitatem incurrit ex *cap. is, qui alleg.*

12 Nec ab eo liberantur exempti, & Regulares, ut ex *cap. Episcoporum de privilegiis in 6. lib. & tit. cit.* prout sequitur.

Episcoporum, & aliorum Prælatorum querelis frequentibus, & querulosis clamoribus excitati, præsenti Decreto duximus statuendum, ne aliqui seculares, aut Regulares, quantumcumque exemptionis, seù libertatis Sedis Apostolicæ privilegiis communiti, cujuscumque Ordinis, Religionis, status, vel conditionis existant, scienter celebrent, vel faciant celebrari Divina, in Civitatibus, castris, villis (nisi quatenus eis à jure conceditur) seù locis aliis interdictis ab Ordinariis, sive delegatis Judicibus, vel à jure, aut excommunicatos publicè, vel interdictos ad Divina officia, seù Ecclesiastica Sacramenta, vel Ecclesiasticam sepulturam admittant.

Qui verò contra præsumpserint, præter alias pænas à jure statutas, ingressum Ecclesiæ, sibi noverint interdictum, donec de transgressione hujusmodi ad arbitrium ejus, cujus sententiam contempserunt, satisfecerint competenter.

Si, dum Divina celebrantur, publicè excommunicatus accesserit, si monitus, ut discedat, non pareat, nova excommunicatione Papæ reservata afficitur *Clement. Gravis de sent. excom. lib. 5. tit. 10.* & potest opera aliorum fidelium de Ecclesia violenter expelli, prout ex *cap. veniens hoc tit. notat* Engel, &, si ipse exire nollet, aut expelli non posset, cæteri, simul cum eo in Ecclesia existentes, discedere tenerentur, & Sacerdos, qui nec dum canonem Missæ incæpisset, intermittere deberet; propter prohibitionem communicandi cum excommunicato in oratione ex *cap. nuper, sæpè cit. & cap. responso ibidem*, ubi excommunicatis conciones in Ecclesiis audire non prohi- 13
betur, nec privatim in eis orare; præsertim cum non celebrantur Divina officia, nec alii fideles conveniunt ad communem orationem, Engel *alleg. n. 58.*

In quibusdam casibus cum ex- 14
communicatis, etiam non toleratis, sine peccato licet communicare, & hoc exprimuntur Versiculo.

Uti-

Utile, lex, humile, res ignorata, necesse;
Hæc Anathema quidem faciunt, ne possit obesse.

Primò igitur propter *utilitatem* propriam, necessitate adjuncta, ut cum quis in subsidium corporale, vel spirituale aliquo indiget, nec ab alio, quam ab excommunicato, facile potest habere; vel, si ad illam utilitatem excomunicatus jam prius ex contractù, vel alia causa, obligatus fuerit, ne ex censura lucrum excommunicatus reportet *cap. si verè hoc tit.*, & propter spiritualem utilitatem ipsius excommunicati, ut expresè *cap. Cum voluntate eodem tit.* ubi *excommunicationis Sententiam non incurrit, qui excommunicato, in his, quæ absolutionem, vel aliàs ad salutem animæ pertinent, in locutione participat, licet etiam alia verba incidenter) ut apud eum magis proficiat) interponat.*

Prædicatores quoque, qui penès excommunicatos, vel alios aliarum rerum detentores, in Prædicationibus, & Confessionibus, quas gerunt causam (vel curam) eorum, ad quos res ipsæ spectare noscuntur, eleemosynas licitè possunt ab illis recipere, præsertim si aliàs non valeant in illo loco sustentationem habere.

Secundò *Lex*, conjugalis, & matrimonii, nimirum, operatur, ut conjuges sibi invicem communicare possint, licèt alteruter excommunicatus sit, *cap. quoniam multos ii, quæst. 3. & cap. inter alia hoc titulo.*

Tertiò *Humilitas*, obsequii nimirum, filii erga parentes, servi erga Dominum, Religiosi erga Prælatum, Clerici erga Episcopum, & aliorum, qui antea ad familiare tenerentur Obsequium, facit, ut eis liceat cum excommunicatis communicare, dummodo non communicent in crimine, propter quod lata est censura, prout textus citat.

Quarto *Ignorantia*, quæ non sit crassa, & supina, vel affectata; sive sit juris, & legis prohibentis communionem; sive facti, & dum ignoratur Petrum v. gr. censura detineri, allegat. *cap. quoniam.*

Demum *propter necessitatem* quis excusatur: *ut cap. allegat. inter alia: & cap. si vere; & cap. quoniam in terminis* habet: *quicumque autem orator, sive peregrinus, aut viator, in terram excommunicatorum devenerit, ubi non possit emere, vel non habeat, unde emat, ab excommunicatis accipiendi licentiam damus.*

Secundo modo separat *excommu-* 15
nicatio major, quæ describitur; *est censura, quæ vi sua Sacramentorum, precum, & suffragiorum participatione, ac fidelium societate privat.*

Quæ solet, etiam dici Anathe- 16
ma, quòd ab ipso Christi corpore (quod est Ecclesia) separat, & dividit. *cap. Engeltrudam 3. quæst. 5.* 17
& ibi Glossa; & quamquam essentialiter non differant, differunt tamen, quantum ad solemnitatem, nam excommunicatio, sola sententia Judicis Ecclesiastici in scriptis concepta, profertur *cap. cum medicinalis de sent. excomm. in 6. lib. 5. tit. 11.*

tit. 11. Anathema verò, cum qui-
busdam cæremoniis ad terrorem
aliorum peragitur; quæ præscribun-
tur *cap. debent*, 11. *quæst.* 3. ut in-
frà: *debent duodecim Sacerdotes
Episcopum circumstare, & lucer-
nas ardentes in manibus tenere,
quas in conclusione Anathematis,
vel excommunicationis proiicere de-
bent in terram, & conculcare pedi-
bus. Deindè Epistola per Parochias
mittatur continens excommunicato-
rum nomina, & causam excommu-
nicationis.*

18 Cum excomunicationis vocabu-
lum sine adjuncto, & absolutè pro-
nunciatur, regulariter de majori in-
telligitur, ut disponitur *cap. si quem*
19 *de sentent. excom. lib.* 5. *tit.* 39. &
ferri non potest, nisi propter pec-
catum mortale. *cap. nemo Episco-*
20 *porum*: 11. *quæst.* 3. totum Colle-
gium, & Communitas excom-
municari non potest, *cap. Roma-
na de sentent. excommun. in* 6. *lib.*
5. *tit.* 11. ubi, *in Universitatem,
vel Collegium proferri excommuni-
cationis sententiam penitùs probi-
bemus: volentes animarum peri-
culum vitare, quod exindè sequi
posset, cum nonnunquam contin-
geret innoxios hujusmodi sententia
irretiri, sed in illos dumtaxat de
Collegio, vel Universitate, quos
culpabiles esse constiterit, promul-
getur.*

21 Excommunicatio alia est lata à
jure, quæ scilicet in Canone, vel
statuto aliquo continetur; & alia
ab homine, hoc est Judice Eccle-
siastico per sententiam; item alia est
reservata, alia minimè; quorum
præmissa notitia Regulari Confes-
sario necessaria, ad rem dicen-
dum.

Quod ab excommunicatione re-
servata Ordinario, & extra arti-
culum mortis, aut sine speciali com-
missione, vel privilegio, nullus,
etiam Regularis absolvere potest, 22
nisi auctor legis, & censuræ, qui
eamdem sibi reservavit, per disposita
à *Trident. sess.* 14. *de Sacram. pœ-
nitentiæ cap.* 7. ubi, *in Ecclesia
Dei custoditum semper fuit, ut nul-
la sit reservatio in articulo mortis;
atque ideò omnes Sacerdotes, quos-
libet pænitentes à quibusvis pecca-
tis, & censuris absolvere possunt;
extra quem articulum Sacerdotes,
cum nihil possint in casibus reserva-
tis, id unum pœnitentibus persua-
dere nitantur; ad Superiores, &
legitimos Judices pro beneficio ab-
solutionis accedant.*

In quo articulo debet quis ab- 23
solvi cum onere, cessante pericu-
lo, comparendi coram habente ad
id facultatem, à quo alias de jure
absolvendus esset, non, ut iterum
ab eo absolutionem impetret, quia
jam absolutus est, sed, ut se præ-
beat obedientem Ecclesiæ, & pa-
ratum ad aliquam pœnitentiam,
si illam velit Superior imponere,
vel ad satisfaciendum parti, si Su-
perior id judicaverit necessarium;
quod si, cum primum compare-
re potuerit, id omiserit, in ean-
dem reincidet excommunicatio-
nem, ut in terminis habet textus
in *cap. eos, qui, de sentent. excom-
mun. in* 6. *lib.* 5. *tit.* 11. ubi expressè,
eos, qui à sententia canonis, vel

hominis (cum ad illum, à quo aliàs de jure fuerunt absolvendi, nequeunt propter imminentis mortis articulum, aut aliud impedimentum legitimum pro absolutionis beneficio habere recursum) ab alio absolvuntur: si cessante postea periculo, vel impedimento hujusmodi, se illi, à quo, his cessantibus, absolvi debebant, quàm citò commodè poterunt, contempserint præsentare, mandatum ipsius super illis, pro quibus excommunicati fuerant, humiliter recepturi, & satisfacturi, pro ut justitia suadebit; decernimus (ne sic censuræ illudant Ecclesiasticæ) in eadem sententiam reincidere ipso jure. Et debet ab absolvendo priùs exigi juramentum comparendi. *cap. de cætero, cap. ea noscitur, cap. quamvis de sent. excom. lib. 5. tit. 39.* Regulares cavere debent ex Layman *de censuris cap. 7. num. 7.* ne absolvant à
24 censuris notoriis, si ad forum judiciale deductæ sint, aut probabiliter deducendæ putantur, quia absolutio danda non est, nisi prius sit parti læsæ satisfactum.

25 Ab excommunicatione ab homine lata nequeunt Regulares absolvere per disposita à *Leone Decimo Const. Dum intra Bullar. Cherub. tom.* 1. ubi §. 7. *Ipsique Fratres etiam, Forensium confessiones audire valeant, Laicos tamen & Clericos, seculares à sententiis ab homine latis nullatenus absolvere possint;* sed debet absolvere, vel ipse, qui eam tulit, vel alius, cui ipse commiserit *cap. Cum ab Ecclesiarum de offic. Jud. Ord. lib. 1. tit. 31. Gloss. in cap. si quem de sent. excom. lib. 3. tit. 39.*

Limita cum Piasec. *prax. Episc.* 26
par. 2. cap. 4. art. 13. num. 37. nisi in casibus expressis allegat: *cap. eos*, cum, scilicet, censura detentus non potest ob morbum periculosum, vel aliud impedimentum legitimum, accedere ad excommunicatorem, ad quem de jure absolutio spectat; & tunc, non nisi recepta cautione ab absolvendo de parendo juri, & satisfaciendo parti vel impedimento cessante se præsentandi excommunicatori juxta dicta *num. 23.* & cum quis sit ab homine generaliter excommunicatus, ut, si Episcopus faciat edictum, ut quisquis commiserit furtum sacrilegum sit excommunicatus *ibid. sub num. 36.* intellige, nisi sic excommunicatus fuerit denunciatus, & solùm quo ad forum conscientiæ. Si decesserit, vel dignitate privatus fuerit, qui censuram tulit, non ideò expirat censura contracta, sed vis absolvendi ad successorem transit. *cap. si Episcopus* 140. 11. *quæst.* 3. Nomine successoris, Sede vacante venit Capitulum, seù is, ad quem Episcopalis jurisdictio, tunc temporis noscitur pertinere, ut in terminis disponitur *cap. Episcopali in 6. de majoritate, & obedientia lib. 1. tit. 17.* ubi, illis conceditur posse eos absolvere, quos posset Episcopus, si viveret, nisi à Sede Apostolica id fuerit interdictum: & ibi Glossa *verb. Episcopus* notat, Capitulum Sede vacante tantam habere potestatem respectu absolutionis, quan-

quantam habet Episcopus vivens: & in hoc Capitulum succedere ipsi Episcopo; absolvere enim ab ex-
28 communicatione dependet à jurisdictionali potestate, & non ordinis.

Regularis approbatus ad Confessiones secularium audiendas eos absolvere potest ab excommunicatione majori, ab homine non lata, & nemini reservata, ut tradunt Quilici *Confess. manud. quæst.* 4. *artic.* 3. *numer.* 22. Miranda *Man. Prælat. tomo* 2. *quæst.* 35. *artic.* 19. *tomo* 3. Tambur. *de jure Abbatum tomo* 2. *disput.* 13. *quæst.* 14. *numer.* 4. Engel. *§.* 4. *numer.* 24. nam, si conditor Canonis ejus absolutionem sibi specialiter non retinuit, eo ipso concessisse videtur facultatem aliis relaxandi, & cum hæc excommunicatio ab jure imponatur propter peccatum mortale, potens ab isto absolvere, poterit, & ab ea.

Verum absolutio solùm prodest pro foro interno, non pro externo, prout satis patet ex Const. Superna Clem. X. *cit. off. quo ad Privileg. num.* 14. *t.* 2. *ubi §.* 17. *Vigo-*
29 *re supradictorum privilegiorum nequaquam licere Regularibus, etiam satisfacta parte, absolvere pœnitentes à censuris, quo ad externum, & judiciale forum, & absolutos ab eis in foro pœnitentiali, utique non censeri absolutos in exterio-*
30 *ri judicio, & contentioso*; ubi Pontifex non distinguit inter censuram reservatam, & non reservatam, latam ab homine per sententiam, vel non latam, sed absolutè loquitur, & quamlibet comprehendit, & ideò poterit Judex Ecclesiasticus absolutum propter delictum plectere pœna commerita, ut notat Gobat.

Excommunicatio minor, licet ferri possit per sententiam Judicis in pœnam alicujus delicti, ut observat Miranda *loc. cit. artic.* 4. *con.* 2. & olim ita fuerit in usu per Layman *cap.* 3. *sub num.* 5. nunc talis excommunicandi modus in desuetudinem abiit, & so- 31
lum incurritur in casibus, qui in jure sunt determinatè expressi, ut nos diximus supra *num.* 8. à qua in foro externo potest quivis ordinarius Ecclesiasticus Judex absolvere ex Layman; in foro autem interno quilibet Sacerdos approbatus ad Confessiones audiendas, ut tradunt cit. Layman, & Miranda, & Piasec. *sub num.* 36. & legitur cap. *Nuper* sæpè allegat: ubi Innoc. III. firmat, ea innodatum censura, posse absolutionem obtinere ab Episcopo, vel à proprio Sacerdote.

Et hujus nomine intelligitur non tantum, qui ordinariam jurisdictionem habet ad absolvendum à peccatis, sed etiam, qui delegatam; & facit *Glossa ad cap.* 32
Si Episcopus de pœnit. & remiss. lib. 5. *tit.* 10. *in* 6. *verb. ter. præsuponendum*.

Hodie eorum non subsistit Sententia, qui dicunt posse simplicem Sacerdotem, ab Episcopo non approbatum, absolvere in foro pœnitentiali à minori excommunicatione, quæ ob venialem culpam contracta fuit; quod ex eo probant,

quia sine approbatione potest à ve-
33 nialibus absolvere; verum id est falsum, & reprobatur in Decreto S. C. C. *cum ad aures*, edito ex commissione, *Innoc. XI. sub die* 12. *Februarii* 1679. quæ providere studens, ne venialium confessio fieret simplici Sacerdoti, disposuit *: non permittant (* Ordinarii *) ut venialium confessio fiat simplici Sacerdoti, non approbato ab Episcopo, vel Ordinario, utpotè sufficienti, & ad id necessaria jurisdictione destituto, v. off. quoad approbat. ab Ordinario num.* 23.

Regularis obtinens facultatem absolvendi à casibus Summo Pontifici reservatis potest absolvere à censuris, eidem itidem reservatis, quia cum ex Miranda *qu.* 34. *tom.* 2. *art.* 4. *con.* 2. Confect. *Sum. Privileg. Ord. Mend. tit.* 17. *cap.* 6. Marchant.
34 Hortus Pastorum, Candelab. *myst. tract.* 5. *cap.* 5. nullus sit casus Summo Pontifici regulariter reservatus, cui adjuncta non sit excommunicatio, vel censura reservata, concesso uno, sequitur aliud.

Cum verò idem Sanctissimus in Jubileo, vel extra, facultatem impertitur Regulari absolvendi à censuris, & casibus reservatis, concessio non extenditur, ut possit absolvere à casibus, & censuris, quos sibi Episcopi reservarunt, & imposte-
35 rum reservabunt, nisi specificè id exprimat, facit *c. licèt Romanus Pontifex de constitut. in* 6. *lib.* 1. *tit.* 2. ut infrà. *Licèt Romanus Pontifex (qui jura omnia in scrinio pectoris sui censetur habere) constitutionem condendo posteriorem, priorem, quamvis de ipsa mentionem non faciat, revocare noscatur; quia tamen locorum specialium, & personarum singularium consuetudines, & Statuta (cum sint facti, & in facto consistant) potest probabiliter ignorare, ipsis, dum tamen sint rationabilia, per Constitutionem à se noviter editam* (nisi expresse caveatur in ipsa*) non intelligitur in aliquo derogare, & c. si Episcopus lib.* 5. *tit.* 10. *item in* 6. *& Clementina dudum de sepulturis lib.* 3. *tit.* 3. *vers. per hujusmodi, & regula* 81. *juris in* 6. *in generali concessione non veniunt ea, quæ quis non esset verisimiliter in specie concessurus.*

Et probat textus decreti Sac. C. Episc. & Regul. sub Clem. VIII. 9. Januarii 1601. alleg. c. sequent. n. 3. & 4. per notata respectivè ibid. in verb. *nequis eorum, & in verb. Cæterùm nequis*, nisi nova, & specialis Sanctę Sedis licentia accesserit.

Et etiam, quia cum Pontifices id concedere intendunt, exprimunt, per disposita ab Innoc. XII. *Const. ad Catholicæ*, edita 12. *Novemb.* 1691. ad implorandum Divinum auxilium in sui Pontificatus initio; *& Const. Ubi primum, sub die* 8. *Decemb.* 1693. pro pace inter Principes 36
Christianos à Deo obtinenda; *& Const. In Sublimi die* 2. *Decembris* 1695. ad eundem effectum, & novissimè à Clemente XI. *Const. in supremo die... Febr.* 1701. ubi respectivè, & expresse disponunt quemcumque Præsbyterum, sive Secularem, sive Regularem, à locorum Ordinariis approbatum, posse absolvere à reservatis S. Sedi, & Ordinariis.

In

In casu, quo in concessione ea expressio non reperiretur, sed quid æquivalens, ut si concederet Pontifex indultum absolvendi à casibus, & censuris, *etiam* Papæ reservatis, cùm particula *etiam* sit ampliativa, & implicativa ex Barbos. *de dictionibus dict.* 95. vult Brugnolo *resol.* 13. concessionem ampliari ad casus, etiam Episcopo reservatos; quod certe non subsistit per notata n. 35. & verba enuntiati decreti cum *nova, vel speciali licentia* resistunt.

Ideo in hujusmodi concessionibus, attendendus est tenor rescripti, seu Bullæ, & secundum quod fuerit expressum, tantum, & non am-
37 plius potestatis ad absolvendum, usurpandum: & in dubio, pro reservatione potius judicandum: quia in his, quæ dubia sunt, quod certius existimamus, tenere debemus cap. *Juvenis de sponʃ. & Matrim. lib. 4. tit.* 1. præsertim, quia hic agitur de periculo animæ Piasec. *p. 2. cap. 1. art. 5. sub. n.* 18.

Cum quis in foro solum interno ab excommunicatione absolvitur, sufficit dicere ex Gobat. *exp. Thе. t. 3. casu* 4. *n.* 164. *Dominus noster absolvat te, & ego authoritate ip-*
38 *sius absolvo te à vinculo excommunicationis &c.* &, cum est absolvendus pro foro quoque externo, addendum est. *Dominus &c. & ego authoritate ipsius, & Sanctiss. Domini nostri Papæ, vel Reverendissimi Episcopi, aut Superiorum Ordinis* (cum scilicet absolvit ex delegatione, aut Papæ, aut Episcopi; vel alterius Superioris) *mihi concessa, absolvo te à vinculo excommunicationis, quam incurristi, vel incurrisse declaratus es;* propter v. gr. homicidium; & *restituo te communioni, & unitati Fidelium, & Sacramentis Ecclesiæ: in Nomine Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, Amen.*

Notandum, quòd in articulo 39
Mortis, si adsit Confessarius approbatus, aut facilè advocari possit, est, quo ad absolutionem, non approbato præferendus; & si in ejus præsentia Sacerdos, qui extra eum articulum nullam jurisdictionem haberet in pœnitentem, absolveret, nec licita, nec valida absolutio foret: utpotè à non habente jurisdictionem. Quod est certè ad sensum Trident. *sess.* 14. *cap.* 7. *de Sac. pœnit.* etenim simplici Sacerdoti conceditur potestas tunc absolvendi jure extraordinario, & ob necessitatem, ne scilicet, ut textus habet, *hac ipsa occasione* 40
(nimirum, si absolutio denegetur) *aliquis pereat;* ergo cessante necessitate, cessat dispositio, & potestas, juxta Regulam, *quod cum aliquid conceditur propter necessitatem, durat concessio, quatenus urget necessitas.* Ubi autem necessitas, ut simplex Sacerdos absolvat, si potest ab approbato absolutio obtineri? Ad quod facit textus in cap. *excommunicamus de Sent. excom. inter extravag. com.* & ibi, ut infra disponitur. *Decernimus etiam, ut nullus hanc incurrens excommunicationis Sententiam pro prædictis, vel aliquo prædictorum, absque speciali mandato, nostræ absolutionis beneficium valeat obtinere, nisi forsan ad nos habere accessum non posset, in Mortis articulo constitutus.* Accessus au-

B 3 tem

tem in casu ad approbatum Sacerdotem patet; adeoque relinquendus simplex.

Confirmat Concil. Cartag. 3. Relatum *causa* 26. *q.* 6. *Præsbyter, inconsulto Episcopo, non reconciliet pœnitentem, nisi, absente Episcopo, ultima necessitas cogat;* Ergo, Episcopo præsente, non subsistit necessitas ad effectum absolutionis dandæ à Præsbytero; & in casu nostro à simplici Sacerdote Layman *lib.* 5. *tr.* 6. *cap.* 12. *de Sacr. pœnit. n.* 14. Brugnolo *spec. Cleric. tract.* 22. *de Censuris cap.* 10. *de absolut. in Mort. art. Resol.* 3. Gobat *experien. Theologicæ tract.* 3. *casu* 7. *n.* 133. suadendum pœnitentibus docet, ut quisque in Mortis articulo sequatur tutiora, & communi usui cõformia.

41 Per articulum Mortis, de quo, etiam Trident. loc. cit., venit, tam strictè dictus Mortis articulus, seu tempus, & status, quo Mors proximè instat, & est moraliter certa, ac ferè inevitabilis; quàm acceptus in sensu lato, nimirum pro periculo probabili Mortis; hoc est statu, & occasione, in qua, considerata rerum natura, & inspectis iis, quæ solent in similibus evenire, mors, etsi non proximè sequatur, saltem, vel probabiliter, aut à prudentibus potest, & debet timeri; Unde existunt in articulo, vel periculo Mortis respectivè, quibus Mors imminet, vel ex infirmitate, aut sententia Judicis, vel ex imminentis belli conflictu, aut partu (ut si sit primus, vel mulier experta sit, se aliàs cum vitæ periculo peperisse) aut consimili actione. Hasben. *Sum. Ver. absol. generalis* §. *pr. n.* 2. Layman, Gobat *ibidem n.* 125.

CAPUT V.

Officialis quoad absolutionem ab excommunicationibus, & casibus Bullæ Cænæ.

SUMMARIUM.

1 *Bulla Cænæ unde dicta.*
2 *Etiam Regulares, non possunt absolvere Seculares à Casibus Bullæ Cænæ.*
3 *Decretum Clementis VIII. id, & à reservatis Episcopo, interdicens, sub excommunicatione, & aliis pœnis Rom. Pont. reservatis.*
4 *Ejusdem Decreti declaratio.*
5 *Ejusdem extensio ad loca, etiam extra Italiam.*
6 *Bulla Cænæ loquitur absque restrictione locorum, & personarum.*
7 *Excommunic. lata in absolventes à Casibus Bullæ reservatur Papæ.*
8 *Absolvens in mortis articulo cautionem debet exigere.*
9 *Regulares ubique ea facultate carent.*
10 *Bulla non probibet absolutionem criminum, solum cum sunt publica.*

11 *Præ-*

1 BUlla Cœnæ, ideo dicta, quia quolibet anno, Papa præsente, Romæ legitur feria V. in Cœna Domini; aliud non est, *quam processus casuum, quibus annexa est excommunicatio Summo Pontifici reservata, cum derogatione Privilegiorum, quibuscumque concessorum.*

2 Ideo conveniunt Doctores, etiam Regulares, carere facultate ab eis omnibus, vel eorum aliquo, absolvendi Seculares; quod etiam patet ex Decreto *S. C. Episcoporum, & Regularium edito ex commissione Clementis VIII.* tenoris infrascripti.

[*Sacra Congregatio S. R. E. Cardinalium negotiis & consultationibus Episcoporum, & Regularium præposita*, justis, & gravibus causis, id exigentibus, ac de Sanct. D. N. 3

Clem. Papæ VIII. speciali mandato, vivæ vocis oraculo desuper habito, Sacerdotibus omnibus, tàm Secularibus, quàm Regularibus per universam Italiam, extra Urbem degentibus, ad confessiones audiendas probatis, quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, Militarium, aut Congregationum, etiam Societatis JESU, & generaliter quarumcumque aliarum, quovis nomine nuncupentur, jubet, & præcipit, nequis eorum sub prætextu Privilegiorum, indultorum, aut facultatum generaliter, vel specificè, scripto, aut vivæ vocis oraculo, vel per communicationem à Sede Apostolica, vel ejus authoritatem, eorum Ordinibus, Congregationibus, Collegiis, vel Societatibus, aut Archi-Confraternitatibus Secularium, aut singularibus personis, seu alias quomodocumque, sub quibusvis tenoribus, formis, & clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis, ad cujusvis etiam Imperatoris, Regum, & aliorum Principum, instantiam cõcessarum, seu confirmatarum, alicui, cujusvis status, gradus, & cõditionis, aut dignitatis, tam Ecclesiasticæ, quàm Secularis, etiam Regiæ, vel Imperialis, ab ullo ex casibus clarè, vel dubiè, in Bulla, die Cœnæ Domini legi solita, contentis, vel alias quomodocumque Sedi Apostolicæ reservatis, aut in futurum per Sanctitatem suam, ejusque Successores pro tempore in eadem Bulla, vel aliter reservandis; nec etiam à casibus, quos Ordinarii locorum hactenus reservarunt, vel imposterum sibi reservabunt, nullo casu, etiam necessitatis, vel impedimenti, nisi in mortis articulo, seu cum nova, vel speciali Sanctitatis Suæ, aut Successorum suorum, vel Ordinariorum, quoad casus ab ipsis tantùm reservatis, respectivè impetrata in scriptis licentia, Ordinariis locorum exhibenda, absolutionis beneficium de cætero impendere audeat, vel præsumat; sed cum opus fuerit, pœnitentes ad Superiores, legitimosque, Judices suos accedere consulat, sub pœna contra facientibus, tam Regularibus, quàm Secularibus excommunicationis, privationis officiorum, & dignitatum, aut beneficiorum inhabilitatis, item audiendi confessiones, & ad quæcumque officia, Prælaturas, beneficia imposterum obtinenda, ipso facto absque ulla alia declaratione incurrenda: super quibus à nemine, nisi à Rom. Pontifice, habilitatio, dispensatio, aut absolutio, præterquam in mortis articulo, possit impartiri; Sanctitas enim sua (quatenus opus sit) facultates, & concessiones ipsas in hac parte, uti cassas, & irritas haberi de cætero voluit, & vult, non obstantibus quibuscumque.

Præterea, noverint pœnitentes absolutionem, si quam obtinebunt contra hujusmodi prohibitionem, esse nullam, nulliusque roboris, vel momenti: Et ne locorum Ordinarii, quibus jus hoc reservandorum casuum competit, plurium, quàm opus sit, reservatione, subditis, aut confessariis in animarum salute procuranda cooperatoribus, sint onerosi, monentur omnes, ut paucos, eosque tantùm, quos ad Christianam

nam

nam Diſciplinam retinendam, animarumque ſibi creditarum ſalutem pro cujuſvis Diæceſis ſtatu, & qualitate, neceſſariò reſervandos eſſe judicaverint, reſervent, Dat. Romæ die 9. Menſis Januarii Anno 1601.]

Ejuſdem Decreti ſequitur declaratio.

[Cum autem dubia quædam, ac difficultates circa ejuſdem Decreti interpretationem, atque obſervationem emerſiſſent, eadem Congr. ne ullus deinceps obſcuritati, ſcrupulo, ambiguitative locus relinquatur, & ut clariùs appareat, in quibus caſibus, vigore ejuſdem Decreti reſervatis, intelligatur prohibita abſolutio, ſpeciali mandato ejuſdem S. D. N. Clement. PP. VIII. ſimiliter vivæ vocis oraculo ſuper ea re habito, ipſum Decretum ita moderatur, ac declarat, videlicet, ſub ejuſdem prohibitione illos tantùm impoſterum comprehendi caſus, qui in Bulla, die Cænæ Domini legi conſueta, continentur, ac præterea violationis immunitatis Eccleſiaſticæ, in terminis conſtitutionis Fel. record. Greg. XIV. quæ incip. *Cùm aliis nonnulli*: Violationis clauſuræ Monialium ad malum finem; Provocantium, & pugnantium in duello, juxta Decretum S. Congr. Trid. & Conſt. fel. record. Greg. PP. XIII. quæ incip. *Ad tollendum*, Injicientium violentas manus in Clericos, juxta *Canon. ſi quis ſuadente &c.* 17. *quæſt.* 4. ac juris dipoſitionem. Simoniæ realis, ſcienter contractæ: atque etiam confidentiæ beneficialis, Item omnes caſus, quos Ordinarii locorum ſibi reſervarunt, vel impoſterum reſervabunt. In quibus omnibus, jam enumeratis caſibus duntaxat, & ſublata etiam pœna inhabilitatis audiendi confeſſiones, eadem S. Cong. vult, & mandat dictum Decretum in ſua firmitate & priſtino robore permanere. Ac præterea, declarat eos quidem Sacerdotes, tam Seculares, quàm Regulares, qui aliquo ex Privilegiis, indultis, & facultatibus in ſupradicto Decreto expreſsè ſuffulti fuerint, poſſe juxta eorum Privilegia, indulta, & facultates, uſu ante idem Decretum receptas, & quæ ſub aliis revocationibus non comprehenduntur, tantùm, & non alias abſolvere à caſibus in præſenti declaratione non comprehenſis, aliis verò Sacerdotibus hujuſmodi Privilegia non habentibus, nihil de novo concedi.

Sed ne locorum Ordinarii, ad quos caſuum reſervatio ſpectat, ea in re modum excedant, eadem Sac. Cong. illos rurſus magnoperè admonendos cenſet, ut non paſſim, ſed cum id videbitur communi bono expedire, atrociorum tantùm, & graviorum criminum abſolutionem ſibi reſervent, quorum reſervatio ad Chriſtianam diſciplinam retinendam conferat in ædificationem, non autem in deſtructionem cedat: ne alioqui Sacramenti Pœnitentię Miniſtrorum coarctata poteſtate, Sanctæ Matris Eccleſiæ piæ mentis contrarius effectus ſubſequatur. Prohibet etiam, ne ſibi ſuperfluè reſervent caſus in Bulla, die Cœnæ Domini legi conſueta, contentos, neque

neque alios Sedi Apostolicæ specialiter reservatos. Facultatem verò, & licentiam absolvendi à casibus reservatis, quam in scriptis tantùm concedi permittebatur, etiam sola viva voce, concedi posse declarat. Cœterum, ne quis Sacerdotum Secularium, aut Regularium sub prætextu, quod per primò dictum Decretum non fuerit sufficienter eorum specialibus privilegiis derogatum, eidem Decreto sic, ut præfertur declarato, contravenire audeat, Sanctitas Sua Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis omnibus in favorem quorumcumque Ordinum, seù Institutorum Regularium aut Sacerdotum, tam Secularium, quàm Regularium, editis, necnon eorumdem Ordinum, seù Institutorum, ac etiam Ecclesiarum, & Monasteriorum, & aliorum Secularium, seù Regularium, locorum quorumcumque, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, privilegiis quoque indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seù Bulla aurea aut alias nuncupatis, eisdem Ordinibus, seù Institutis, ac etiam Ecclesiis, & Monasteriis, & Secularibus, seù Regularibus locis, aut personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, nec non irritantibus, & aliis decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut alias quomodolibet, etiam per viam communicationis, seù extensionis, concessis, ac etiam iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorum, eorumque totis tenoribus, & formis, specialis, specifica, expressa, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales idem importantes, mentio, seù quævis alia expressio habenda, aut alia exquisita forma, servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita, observata, inserta forent, præsentibus pro expressis habens, quoad ea, quæ præsentibus adversantur, illis alias in suo robore permansuris, hac vice dumtaxat specialiter, & ezpresè derogat contrariis quibuscumque non obstantibus; Dat. Romæ 1602. 26. Novemb.

Alex. Card. Floren. Episcop. Prænestinus.

Hieron. Aguchius Secret.

Et quia Decretum ex textu constat restringi ad solos Sacerdotes, tam Seculares, quàm Regulares existentes in Italia extra Urbem, propterea, ut omnes, ubivis locorum sint, sciant id esse eis prohibitum, hic per extensum adducitur alia ejusdem S. C. declaratio, ea de re edita, & tenoris, qui sequitur.

5 ** S. C. censuit per confirmationes privilegiorum, quas Regulares à Sede Apostolica post S. Concil. Trid. obtinuerunt, nequaquam revixisse privilegia, prius ab eodem Concilio, ac deinde, etiam ipsius Congregationis decretis sublata, atque extincta, si quæ habebant absol-

ſolvendi à caſibus Ordinario loci reſervatis; quemadmodum, nec indulta abſolvendi à caſibus contentis in Bulla, quæ in die Cœnæ Domini legi conſuevit, utpote ſublata per annuam ipſius Bullæ publicationem, vires, aut robur acquiſiviſſe ex ſubſequentibus privilegiorum confirmationibus; ac proinde Regulares, cujuſvis Ordinis, Congregationis, ſocietatis, & inſtituti, etiam neceſſario exprimendi, nec intra, nec extra Italiam, in vim privilegiorum, aut confirmationum hujuſmodi, quas, vel hactenus obtinuerunt, vel deinceps forte obtinebunt; poſſe quemquam abſolvere ab eiſdem caſibus in Bulla Cœnæ, aut Ordinario loci reſervatis; ac ſi ſecus egerint, abſolutiones nullas, atque irritas fuiſſe, ac fore: ab aliis verò caſibus, & cenſuris Sedi Apoſtolicæ reſervatis, ſiquidem Regulares habeant à Sede Apoſtolica abſolvendi facultatem, illam extra Italiam, minimè ſublatam fuiſſe eiſdem S. Cong. decretis hac de re editis juſſu S. M. Clem. VIII.

Quam S. Cong. ſententiam Sanctit. Sua ad ſe relatam approbavit, mandavitque ab omnibus, ad quos pertinet inviolabiliter obſervari. Romæ 18. Novembris 1628. F. A. Card. S. Honufr. Locus † Sigilli.
P. Fagnanus.

Apud Tambur. *tom. 2. de jure Abbatum diſp. 14. q. 15. ſub n. 6.*

6 Et eſt ad tenorē ipſius Bullæ, quæ, ** §. Cæterum abſolutè, & abſque ulla reſtrictione locorum, vel perſonarum loquitur, ut infra [** Cæterum à prædictis ſententiis nullus per alium, quàm per Romanum Pontificem, niſi in mortis articulo conſtitutus, nec etiam tum, niſi de ſtando Eccleſiæ mandatis, & ſatisfaciendo, cautione præſtita, abſolvi poſſit, etiam prætextu quarumvis facultatum, & indultorum, quibuſcumque perſonis Eccleſiaſticis, Secularibus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militiarum, Regularibus, etiam Epiſcopali, vel alia majori dignitate præditis, ejuſque Ordinibus, & eorum Monaſteriis, Conventibus, & Domibus, ac Capitulis, Collegiis, Confraternitatibus, Congregationibus, Hoſpitalibus, & Locis piis, nec non Laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per nos, & dictam Sedem, ac cujuſvis Concilia Decreta, verbo, literis, aut alia quacumque ſcriptura, in genere, vel in ſpecie conceſſorum, & innovatorum, ac concedendorum, ac innovandorum.

Quod ſi fortè aliqui contra tenorem præſentium talibus excommunicatione, & anathemate laqueatis, vel eorum alicui abſolutionis beneficium impendere de facto præſumpſerint, eos excommunicationis ſententia innodamus, gravius contra eos ſpiritualiter, & temporaliter, pro ut expedire noverimus, proceſſuri.

Et quamquam excommunicatio, qua innodantur abſolventes extra articulum mortis à caſibus allegatæ Bullæ, nulli ibidem ſit reſervata, ut etiam notat Lezana *ſumma qq. tom. 3. v. Bulla Cœnæ num. 57.* reſervatur tamen Summo Pontifici in 7

De-

Decreto S. C. Epis. & Regul. superius enunciato *num.* 3. & à Sixto IV. prout inferius *num.* 28.

8 Qua excommunicatione ligatur Confessarius quicumque, absolvens in mortis articulo ab aliqua excommunicatione Bullæ, si cautionem non exigat à pœnitente, de stando mandatis Ecclesiæ, & satisfaciendo, quia non datur absolvendi facultas, etiam tunc, nisi ea præstita cautione: unde absolutio aliter data est nulla, ut refert Nicolius *Can. lib.* 5. *tit.* 34. *de sententia excommunicationis de absolutione Bullæ Cœnæ n.* 138.

9 Ea facultate Regulares carere tradit Passerin. *tom.* 2. *de hom. stat. quæst.* 187., & contra Alviset addit, id etiam verum esse in Regionibus, ubi Bulla non est recepta; cum dici nequeat Regulares, utpote filios Sedi Apostolicæ obedientes, ejusdem Constitutiones, & Decreta non amplecti, & recepisse.

10 Et nedum textus, & sensus Bullæ restringitur ad prohibendam absolutionem criminum, cum sunt publica, verum quoque cum agitur de occultis; ideo Alex. VII. *die* 24. *Septembris de anno* 1665. inter alias has proscripsit propositiones.

Prima. *Sententia asserens Bullam Cœnæ solum prohibere absolutionem hæresis, & aliorum criminum, quando publica sunt; & id non derogare facultati Tridentini, in qua de occultis criminibus sermo est, anno* 1629. 18. *Junii in Consistorio S. C. Em. Card. visa, & tolerata est.*

Secunda. *Prælati regulares possunt in foro conscientiæ absolvere quoscumque Seculares ab hæresi occulta, & ab excommunicatione propter eam incursa.*

Igitur difficultas occurrens, Specificè restringitur ad Prælatos Religionum, num scilicet possint suos subditos absolvere à casibus, & censuris Bullæ in Cœna Domini? 11

Pro affirmativa Sanctor. *Comment. in stat. S. Francisci cap.* 2. *stat.* 14. refert utrumque *Roderico*, *Portellum*, *Suarez*, *Bannes*, *Molfesium*, *Peyrinum*, *Sousam*, *Villalobos*, *Ortiz*, *Bossium*, Hasbensis, *sum. qq. Reg. v. absolutio quoad Fratres additione ad num.* 30. notat *Christophorum . . . . . pro ea* 20. *cumulare D. D.* Brugnolo *spec. Cleric. cap.* 13. *tract.* 22. *resolut.* 4. alios allegat. 12

Et facit indultum à Clemente IV. *const. virtute Conspicuos Bullar.* Cherub. *tom.* 1. datum Generali, Provincialibus, & Custodibus Ordinis Minorum, absolvendi, & dispensandi respectivè Fratres in casibus, in quibus excesserint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti, aut suspensionis sententias, jure, vel ab Judice generaliter promulgatas, aut notam irregularitatis incurrerint; hac addita restrictione: *nisi adeo gravis fuerit, & enormis excessus, quod sint ad Sedem Apostolicam destinandi.* 13

Quod deinde ad tollendam dicti Ordinis professoribus omnem vagandi occasionem confirmavit Sixtus IV. const. *regimini*, *Mare magnum Minorum nuncupata*, *eodem tom.*, & declaravit *hæreticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apo-* 14

stoli-

ſtolicas falſificaſſent, aut ad infideles probibita detuliſſent, eſſe dumtaxat ad Sedem Apoſtolicam meritò deſtinandos: reliquis verò omnibus, etiam ſimoniæ pravitate, qualitercumque irretitis, poſſe per illos, quibus inibi conceditur abſolutionis, &
15 *diſpenſationis beneficium, & gratiam, juxta caſuum exigentiam, impertiri.*

Conſimilis facultas, & declaratio habetur in Mari magno Prædicatorum, Eremitarum S. Auguſtini, Carmelitarum, Servitarum, &
16 Minimorum reſpectivè, apud Lezana *ſum.qq.tom.* 5.

Negativam tenent apud Tamburinum *tom.2.de jure Abbat.diſp.12.quæſt.5.num.3.* Sorbus, Sayrus, Jacobus à Graff. Joan.de la Cruz, Coriolanus, Alterius, Duard. Sigiſmundus à Bononia, Zenardus, Naldus, Bartolomæus de Vecchis: & Lezana *ſum.qq.tom.3.verſ.Bul-*
17 *la Cœnæ num.* 54. aſſerens per publicationem Bullæ Cœnæ revocari omnia privilegia Prælatorum Regularium, ſi quæ habebant, ad abſolvendum ſuos ſubditos à caſu hæreſis, aut ab alio, ex contentis in dicta Bulla, tam in *genere, quàm in ſpecie, conceſſa, & innovata, quam concedenda, & innovanda*, ut ex
18 contextù ejuſdem *§. cæterum* patet.

Ideò notat Tamburinus *loc.cit.* per clauſulas *in genere*, *& in ſpecie*, ſignificari mentem Pontificis eſſe, ſe velle privilegiis, ſolùm ſub ea forma conceſſis, derogare, non verò ſi ſint conceſſa in *individuo*; nam ſi id vellet, adderet & *individuo*, cum expreſſione omnium caſuum, vel per aliam clauſulam, idem importantem.

Et priùs ipſo ponderavit Confectius *ſum.privileg.Ord.Mendic.tit.17.cap.7.* quod poteſtas, facta Superioribus Regularibus ex Mari magno, & literis Apoſtolicis, abſolvendi à caſibus, aliàs Sedi Apoſtolicæ reſervatis, exceptis illis (pro quibus eſſet ad ipſam Sedem recurrendum, quos *nu.*14. notavimus) non extenditur ad caſus, & cenſuras Bullæ Cœnæ, quia quolibet anno, idem proceſſus cenſurarum, & caſuum, ab eiſque abſolvendi prohibitio, cum nova præfatorum reſervatione, & privilegiorum derogatione, de novo fit, & exprimitur.

Verùm, ſi alicui fuiſſet indultum, 19
vel in futurum concederetur poſſe abſolvere à caſibus ejuſdem Bullæ, in *individuo*, expreſſis, *ut deprædationis maritimæ, delationis armorum ad Hæreretìcos, vel infideles, aut alio in ea contento*, poſſet, ex Tamburino loco citato, legitimam ab eis abſolutionem præſtare (niſi aliter per Pontificem exprimeretur) etiam extra mortis articulum; quia ut diximus in eo *§.cæterum*, ſolum derogatur privilegiis abſolvendi à caſibus, & cenſuris Bullæ, *in genere*, vel *in ſpecie*, conceſſis, & concedendis, non verò eis conceſſis, & in futurum concedendis in *individuo*, per ſingulorum caſuum expreſſionem; nam expreſſio, & incluſio unius, eſt excluſio alteriùs argum. text. *in cap. nonne, de præſumptionibus lib. 2.tit.23.*

Per

Per illud *innovandorum*, *& concedendorum*, appoſitum §. *cæterum*
20 ſignificari dixit Nicolio *Can. lib.* 5. *tit.* 39. *de abſolut. Cœnæ n.* 136. quod poteſtas abſolvendi à cenſuris hujus Bullæ non confertur per generalia, vel ſpecialia privilegia, hactenùs conceſſa, & impoſterum concedenda, niſi expreſsè contineant Bullæ derogationem, nam ex *regula* 81. *juris*, *& cap. Cum in de offic. Vicar. lib.* 1. *tit.* 13. *& cap. ſi Epiſcopus de pænitent. & remiſſ. lib.* 5. *tit.* 10. *in* 6. *in generali conceſſione*, *ea non veniunt*, *quæ quis non eſſet veriſimili-*
21 *ter conceſſurus*: & quæ *ſpeciale mandatum requirunt*, Clement. *non poteſt de procuratoribus lib.* 1. *tit.* 10. vel præfatorum ſenſus extenditur ad certificandum inutile eſſe ab eis abſolvendi, requirere, & obtinere privilegia, cum in futuro Cœnæ die ſint revocanda.

En pro utraque ſententia D. D. Nihilominus ſecundam priori præfero, utpotè tutiorem, ex *Allegat. Tamburino*, quam in praxi ſequendam, tanquam probabiliorem, &
22 magis Apoſtolicis conformem literis, cenſeo; hinc dicendum, non poſſe Prælatos Regulares ſuos ſubditos abſolvere à caſibus, & cenſuris in Bulla Cœnæ contentis, non obſtantibus privilegiis eiſdem, vel eorum Inſtitutis, & Ordinibus in genere, vel in ſpecie conceſſis.

Præter authores pro ea allegatos, ſatis patens eſt ejuſdem textus §. *Cæterum* per ea, *nullus per alium, quàm per Roman. Pontificem*: ideò facultas abſolvendi extra mortis articu-
23 lum, eſt perſonaliſſima, & unicè reſtricta ad ipſam Pontificis perſonam, & in tanta expreſſione verborum, ac adeò prægnantibus derogatoriarum clauſulis, *non obſtantibus privilegiis*, *Indulgentiis*, *indultis Apoſtolicis generalibus*, *vel ſpecialibus &c.* non ſit locus diſtinctioni.

Ad quod faciunt, etiam Decreta S.C. Epiſc. & Regular. enunciata: tametſi dixerit Hasbenſis loco cit. ea non afficere Regulares; cum eorum in eis nulla fiat mentio, qua pœnitentes ſunt, ſed ſolummodo, qua Confeſſarii; & ſub iſta ratione eorum annullent, & caſſent privilegia abſolvendi alios quoſcumque, ſive Eccleſiaſticos, ſive ſeculares; & pariformiter loquantur de caſibus Bullæ Cœnæ, & reſervatis Epiſcopo; at, quoad iſtos non poſſunt intelligi emanata, quo ad Regulares Confeſſarios reſpectu Regularium pœnitentium, utpotè, quoad eos, non ſubjectos reſervationi Epiſcoporum, ſed prorsùs exemptos; niſi Epiſc. procedant, ut Sedis Apoſtolicæ delegati: & in caſu, quo Regularibus beneficium exemptionis non aſſiſtat, propter clauſulas *non obſtantibus privilegiis*, ſic nec quo ad illos.

Nihilominus non eſſe ita abſolutè cum eo loquendum opinor; nam ideò eos non afficit, quoad reſervationem Epiſcopalem reſpe- 24
ctu Regularium pœnitentium, quia ſunt ab Epiſcopali reſervatione exempti, ut exempti non ſunt à reſervatione Papali, ideò quamvis diſpoſitiva Decretorum non afficiat Regulares, quo ad ſuos ſubditos,

reſpe-

reſpectu caſuum, quos Epiſcop. ſibi reſervant, afficit tamen, quo ad eos, reſpectu caſuum Sedi Apoſtolicæ reſervatorum.

25 Nec minoris momenti cenſenda eſt diſpoſitio alterius Decreti adducti *num.* 5. nam abſoluté loquitur, & utitur termino *quemquam*, impropriè ſingulari per Lamazarez. *cur Philoſoph. cap.* 1. *ſect.* 3. *num.* 9. ſed extendibili ad omnes abſolutionis capaces, etiam Regulares, argumentum in text. *ſi quis ſuadente* 17. *quæſt.* 4. ubi Gloſſa firmat hoc nomine, *ſi quis, etiam fœminas contineri*, & in dubio pro extenſione, etiam ad Regulares, eſt judicandum ampliari; quia in his, quæ dubia ſunt, quod certiùs exiſtimamus, tenere debemus ex *cap. Juvenis de ſponſalib.* & *matrim. lib.* 4. *tit.* 1. ubi Gloſſa verb. *quidam*, tradit quod in *dubiis ſemper tenen-*
26 *dum eſt illud, quod ſecurius eſt, & certius*; præſertim ubi vertitur periculum animarum, ex Piaſec. *par.* 2. *cap.* 1. *art.* 3. *numer.* 18.

27 Nec ſubſiſtit argumentum à facultate per Sixtum facta, quia, omiſſo, quod quolibet anno ex dictis ſimilia privilegia revocentur, alia occurrunt remedia, ad Religioſorum removendos diſcurſus, vel per literas abſolutionem petendo à S. Pœnitentiaria, vel eam obtinendo, Procuratorum Generalium officio, in Romana Curia pro unaquaque Religione reſpectivè reſidentium.

Et accedit aliam Sixtum edidiſſe conſtitutionem, allegata *num.* 14. poſteriorem; qua, adductis majoris momenti, motivis, non obſcurè ſignificatur, ea etiam, voluiſſe revocare indulta; ex qua vr- 28
gens poteſt haberi probatio, & habetur inter *Extravag. com. de pœnit. & remiſſ. lib.* 5. *incipit. Et ſi Dom. greg.*

Neque iiſdem Regularium Prelatis, Generalibus, & Provincialibus conceditur poſſe ſibi ſubditos abſolvere ab hæreſis crimine, aliiſque etiam occultis; id poſſe, aliqui ſuſtinent, deducto argumento à paritate Epiſcoporum, quibus id in ſi- 29
bi ſubjectos tribuitur à Trident. *cap.* 6. *ſeſſ.* 24. *de refor.* ubi, ** [liceat Epiſcopis in irregularitatibus omnibus, & ſuſpenſionibus ex delicto occulto provenientibus, excepta ea, quæ oritur, ex homicidio voluntario, & exceptis aliis deductis ad forum contentioſum, diſpenſare; & in quibuſcumque caſibus occultis, etiam Sedi Apoſtolicæ reſervatis, delinquentes quoſcumque, ſibi ſubditos, in Diœceſi ſua per ſeipſos, aut Vicarium, ad id ſpecialiter deputandum, in foro conſcientiæ, gratis abſolvere, impoſita pœnitentia ſalutari; idem, & in hæreſis crimine in eodem foro conſcientiæ eis tantum, non eorum Vicariis, ſit permiſſum. Preſertim quia Provinciales, & Generales ſibi ſubditos, ea, qua Archiepiſcopi, & Epiſcopi in ſuos reſpectivè, poteſtate gaudent, ut tradit 30
Miranda *Man. Prælat. tom.* 2. *qu.* 6. *art. pr.* Hasbenſis *ſum. v. Prælatus Regularis n.* 391.]

Et confirmant conceſſione, quam Pius V. *Conſtit. Romanus Pon-*

Pontifex apud Confectium Collect. Privileg. Mend. part. 1. dedit Superioribus Ordinis Prædicatorum, prout sequitur.

31 *Et insuper, quia Sacrum Oecumenicum Generale Trid. Conc. concessit, Episcopis, ut absolvere possint in foro animæ, seu conscientiæ ab omnibus peccatis, & dispensare in irregularitatibus, prout sess. 24. cap. 6. habetur; ne Prior Conventualis, & Superiores Prælati dicti totius Ordinis, tam in dicta Provincia, quam extra eam ubilibet, in hac parte deterioris conditionis, quàm Clerici, aut Seculares, existant, eisdem Priori Conventuali, & Superioribus Prælatis, ut ipsi, per seipsos, idem omninò possint in Fratres, & Moniales dicti Ordinis sibi subditos, quod possunt Episcopi in Clericos, & Laicos sibi subjectos, tam quoad absolvendi, & dispensandi hujusmodi, quam alias quascumque facultates &c. perpetuò concedimus.* Quo indulto omnes per viam communicationis fruuntur Ordines.

Verùm præfatis, nec concludenter probatur: nec Decretum Trident. extenditur ex Piasec. *loco cit. sub num.* 6. ad casus in Bulla Cænæ Domini contentos, adeò ut possint Episcopi vigore illius in illis absolvere; &, quoad casum hæresim, apud eundem legitur specificè esse declaratum à S. C. C. quæ interrogata.

An Episcopus, & Inquisitores possint hodie ex cap. 6. sess. 24. absolvere lapsos in hæresim, non obstante Bulla Cenæ Domini?

32 *Censuit eam Bullam derogare Decreto cap.* 6. Et Sperellus *decis.* 112. *num.* 61. *testatur sub die* 28. *Octobris* 1641. Supremum SS. Inquisitionis Tribunal declarasse Episcopis sublatam esse Facultatem absolvendi ab hæresi occulta. Sub *nu.* 18. idem Piasecus alius refert ejusdem S. C. responsum, ut infra.

Quæritur pro parte Episcopi Camenecen. per E. E. V. V. declarari; an facultas competens Episcopis vigore Concil. Trident. cap. 6. sess. 24. de refor. transferatur in Vicarium Capitularem, Sede Episcopali vacante?

Die 4. Decemb. 1632. S. C. Card. Concil. Trid. interpretum, inhærendo declarationibus aliàs factis, respondit Episcopos vigore cap. 6. non posse absolvere, nec dispensare in casu hæresis, neque in aliis, nova lege post Concilium Sedi Apostolicæ reservatis: Verùm in iis casibus, in quibus Episc. talis facultas non est adempta, eam utique transferri in Vicarium Capitularem, Sede Episcopali vacante, dummodo talis facultas specialiter per Capitulum eidem Vicario tributa fuerit.

Ideo Navarrus in suo *Manuali apud Mirandam loco citat.* dixit, nullum præter Papam, aut sine ejus speciali commissione, posse nunc absolvere ab hæresis crimine, etiam occultissimo, & censura ei annexa, quia eam sibi Papa quotannis reservat in Bulla Cænæ, & Piasec. *loco adduc.* testatur in praxi Episcopos à Sede Apostolica obtinere ad id facultatem cum certis quibusdam modificationibus; quam illis qualificatam, Sancta Se-

des

des majori Pœnitentiario commit-
tit, ut noviſſimè Innoc. XII. *Conſt.
Romanus Pontifex, Collect. Bullar.
Innoc. XII. pag. 61. §. 22. diſpoſuit*
33 *ut infrà: eos tantum hæreticos in
foro conſcientiæ dumtaxat, abſque
alia abjuratione coram Ordinario;
aut Inquiſitore facienda, abſolvat,
ſeu mandet abſolvi, qui cum nemi-
ne de ſuis hæreſibus, loquuti ſunt,
& omnino ſunt occulti, etiamſi ali-
quos extrinſecos actus fecerint, ex
quibus argui potuiſſent hæretici,
dummodo tamen ad eoſdem actus,
quamvis de ſua natura noſcibiles,
ſeu ad notitiam deducibiles, ipſi
ſciant, & pro ut credunt, nullus au-
diverit*. Et §. 12. eidem poteſtatem
facit abſolvendi à caſibus ſpecialiter
Sedi Apoſtolicæ, etiam per litteras
Cœnæ Domini, reſervatis.

Et eſſe per Bullam Cœnæ revo-
catam facultatem Epiſcopis datam
proprios abſolvendi ſubditos à caſi-
bus in diſpoſitiva præfatæ Bullæ
34 contentis, ac pluries id Sanctam
Sedem firmaſſe tradit Pignatellus
tom. pr. conſ. 292., & dixit Fagnan.
cap. quoniam n. 30.; addens non
eſſe in hoc excuſandos à cenſuris
latis contra uſurpantes juriſdictio-
nem, & jura ad Sedem Apoſtoli-
cam pertinentia, ſi ab occultis, ex-
cipe extra caſum legitimi impedi-
menti adeundi S. Apoſtolicam, ab-
ſolvant; & Genuen. *in praxi cap.
67. n.* 10. refert. eſſe declaratum à
Greg. XIII. & Clemente VIII.
non poſſe Epiſcopos poſt Trident.
abſolvere à reſervatis Bullæ Cœnæ.

Et ex iis patet Dominos Epiſco-
pos, & locorum Ordinarios carere
facultate, abſolvendi ſibi ſubditos,
etiam ab occultis delictis Bullæ,
conſequenter non ſubſiſtere argu-
mentum ex eo deductum in favo- 35
rem Superiorum Regularium, nec
vim ampliùs obtinere diſpoſitionem
Pii ſuper eo fundatam.

Pro negativa, quam ſequimur,
faciunt adducta à Caſarub. *in com-
pend. Privileg. Frat. Min. verb. ab-
ſolutio Ordinar. quoad Fratres, n.* 36
9. qui ſuper exiſtentia Privilegii à
Sixto dati ut ſupra *num.* 14. hæc
ſcribit.

*Nota, quod iſta conceſſio vide-
tur expiraſſe per mortem conceden-
tis. Et idem de omnibus conceſſioni-
bus tangentibus prædictum proceſ-
ſum Bullæ Cœnæ Domini; cum quo-
libet anno, ille proceſſus cenſurarum
de novo promulgetur cum nova re-
ſervatione prædictorum caſuum; &
cum maximis cenſuris, contra abſol-
ventes, ponendo ibi expreſsè non ob-
ſtantibus Privilegiis &c. etiam Or-
dinibus Mendicantibus conceſſis, &
aliis ſufficientibus derogatoriis. Un-
de tempore primi Capituli genera-
liſſimi, conſultus ſuper hoc Dominus
Cardinalis Alexandrinus, qui, &
præpoſitus appellatur, reſpondit R.
P. bo. Me. Fratri Martiali Boulier,
qui fuit Generalis Vicar. Fratrum
minorum Ciſmontanorum, dicens;
quod Prælati noſtri non poterant
abſolvere Fratres ſuos, non ſolùm ab
illis, quatuor caſibus contentis, ſeu
exceptis in Mari magno; ſed, nec ab
aliquo alio in Bulla Cœnæ contento.
Et quod illa conceſſio, vel declaratio
Sixti in dicto Mari magno, potuit
valere in vita ſua; quia licèt faceret*

processum quolibet anno, semper tamen intendebat excipere Fratres (prout ipse concesserat) *nisi in dictis quatuor casibus. Propterea Reverend. Pat. Gen. provideat, vel faciat ipse cum aliis Generalibus aliorum Ordinum, quod ponatur semper in Bulla Cœnæ Domini exceptio Religiosorum, quo ad Fratres suos; vel præcipiat, ut quolibet anno, Procurator Ordinis, seu Commissarius Curiæ, transacta die Jovis Sancti, post promulgationem censurarum, obtineat facultatem absolvendi ab illis casibus omnes Fratres, & alias personas, super quas Præfati nostri habent auctoritatem, scilicet Moniales, Tertiarios utriusque sexus, oblatos, famulos, & domesticos*. hæc ille; & alia habet Sorbo ad idem *Compend. ver. resol. Mat. Absolut. quoad Fratres & seculares, & ver. excomm. 2. noto.* pro privativa similis facultatis, Privilegiorumque, quoad effectum absolutionis, revocatione, propter fortes Bullæ non obstantias, & clausulas derogatorias.

Et, ut ad manus sint excommunicationes, & casus in ea Bulla contenti, hic transcriptam exhibemus Clemente XI. editam.

[Pastoralis Romani Pontificis vigilantia, & sollicitudo, cùm in omni Christianæ Reipublicæ pace, & tranquillitate procuranda pro sui muneris officio assiduè versatur, tùm potissimùm in Catholicæ Fidei, sine qua impossibile est placere Deo, unitate, atque integritate retinenda, & conservanda, maximè elucet. Nimirùm, ut Fideles Christi non sint parvuli fluctuantes, neque circumferantur omni vento doctrinæ in nequitia hominum, ad circumventionem erroris: sed omnes occurrant in unitatem Fidei, & agnitionis Filii Dei, in virum perfectum, neque se in hujus vitæ societate, & communione lædant, aut inter se alter alteri offensionem præbeat: sed potiùs in vinculo charitatis conjuncti, tamquam unius corporis membra CHRISTO capite, ejusque in terris Vicario Romano Pontifice, Beatissimi Petri successore, à quo totius Ecclesiæ unitas dimanat, augeantur in ædificationem, atque ita, Divina gratia adiutrice, sic præsentis vitæ quiete gaudeant, ut futura quoque beatitudine perfruantur. Ob quas sanè causas Romani Pontifices prædecessores nostri, hodierna die, quæ, anniversaria Dominicæ Cœnæ commemoratione, solemnis est, spiritualem Ecclesiæ disciplinæ gladium, & salutaria justitiæ arma per ministerium Summi Apostolatus ad Dei gloriam, & animarum salutem solemniter exercere consueverunt. Nos igitur, quibus nihil optabiliùs est, quàm Fidei inviolatam integritatem, publicam pacem, justitiam, Deo actore, tueri, vetustum, & solemnem hunc morem sequentes.

I. Excommunicamus, & anathematizamus, ex parte Dei Omnipotentis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, auctoritate quoque Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac Nostra, quoscumque Hussitas,

Wiclefiſtas, Lutheranos, Zuinglianos, Calviniſtas, Hugonottos, Anabaptiſtas, Trinitarios, & à Chriſtiana Fide Apoſtatas, ac omnes, & ſingulos alios Hæreticos quocumque nomine cenſeantur, & cujuſcumque ſectæ exiſtant, ac eis credentes, eorumque receptatores, fautores, & generaliter quoslibet illorum defenſores, ac eorundem libros hæreſim continentes, vel de Religione tractantes, ſine auctoritate noſtra, & Sedis Apoſtolicæ, ſcientèr legentes, aut retinentes, imprimentes, ſeu quomodolibet defendentes, ex quavis cauſa publicè, vel occultè quovis ingenio, vel colore, necnon Schiſmaticos, & eos, qui ſe à noſtra, & Romani Pontificis, pro tempore exiſtentis, obedientia pertinaciter ſubtrahunt, vel recedunt.

II. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos cujuſcumque ſtatus, gradus, ſeù conditionis fuerint: Univerſitates verò, Collegia, & Capitula quocumque nomine nuncupentur, interdicimus, ab ordinationibus, ſeu mandatis noſtris, ac Romanorum Pontificum, pro tempore exiſtentium, ad univerſale futurum Concilium appellantes; necnon eos, quorum auxilio, conſilio, vel favore appellatum fuerit.

III. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes Piratas, Curſarios, & Latrunculos Maritimos, diſcurrentes Mare noſtrum, præcipuè à Monte Argentario, uſque ad Terracinam, ac omnes eorum fautores, receptatores, & defenſores.

IV. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & ſingulos, qui Chriſtianorum quorumcumque Navibus, tempeſtate, ſeù in tranſverſum (ut dici ſolet) jactatis, vel quoquo modo naufragium paſſis, ſivè in ipſis navibus, ſivè ex eiſdem ejecta in Mari, vel in littore inventa, cujuſcumque generis bona, tàm in noſtris Tyrrheni, & Adriatici, quàm in cæteris cujuſcumque maris regionibus, & littoribus ſurriperint, itaut nec ob quodcumque privilegium, conſuetudinem, aut longiſſimi, & immemorabilis temporis poſſeſſionem, ſeù alium quemcumque prætextum, excuſari poſſint.

V. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, qui in Terris ſuis nova Pedagia, ſeù Gabellas, præterquam in caſibus ſibi à jure, ſeù ex ſpeciali Sedis Apoſtolicæ licentia permiſſis, imponunt, vel augent, ſeù imponi, vel augeri prohibita exigunt.

VI. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes falſarios Litterarum Apoſtolicarum, etiam in forma Brevis, ac ſupplicationum, gratiam, vel juſtitiam concernentium, per Romanum Pontificem, vel S. R. E. Vicecancellarios, ſeù gerentes vices eorum, aut de mandato ejuſdem Romani Pontificis ſignatarum; necnon falsò publicantes Litteras Apoſtolicas, etiam in forma Brevis, & etiam falsò ſignantes ſupplicationes hujuſmodi ſub nomine Ro-

mani Pontificis, ſeù Vicecancellarii, aut Gerentium vices prædictorum.

VII. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Saracenos, Turcas, & alios Chriſtiani nominis hoſtes, & inimicos, vel Hæreticos per noſtras, ſive hujus Sanctæ Sedis ſententias expreſsè, & nominatim declaratos, deferunt, ſeù tranſmittunt equos, arma, ferrum, filum ferri, ſtamnum, chalybem, omniaque alia metallorum genera, atque bellica inſtrumenta, lignamina, canapem, funes, tàm ex ipſo canape, quàm alia quacumque materia, & ipſam materiam, aliaque hujuſmodi, quibus Chriſtianos, & Catholicos impugnant; necnon illos, qui per ſe, vel per alios, de rebus ſtatum Chriſtianæ Reipublicæ concernentibus, in Chriſtianorum perniciem, & damnum, ipſos Turcas, & Chriſtianæ Religionis inimicos; necnon Hæreticos, in damnum Catholicæ Religionis, certiores faciunt, illiſque ad id auxilium, conſilium, & favorem quomodolibet præſtant. Non obſtantibus quibuſcumque privilegiis, quibuſvis perſonis, Principibus, Rebuſpublicis per, Nos, & Sedem prædictam hactenus conceſſis de hujuſmodi prohibitione expreſſam mentionem non facientibus.

VIII. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes impedientes, ſeù invadentes eos, qui victualia, ſeù alia ad uſum Romanæ Curiæ neceſſaria adducunt; ac etiam eos, qui, ne ad Romanam Curiam adducantur, vel afferantur, prohibent, impediunt, ſeù perturbant, ſeù hæc facientes defendunt per ſe, vel alios, cujuſcumque fuerint ordinis, præeminentiæ, conditionis, & ſtatus, etiam ſi Pontificali, ſeù Regali, aut alia, quavis Eccleſiaſtica, vel mundana præfulgeat dignitate.

IX. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui ad Sedem Apoſtolicam venientes, & recedentes ab eadem, ſua, vel aliorum opera, interficiunt, mutilant, ſpoliant, detinent; necnon illos omnes, qui juriſdictionem ordinariam, vel delegatam, à Nobis, vel noſtris Judicibus non habentes, illam ſibi temere vendicantes, ſimilia contra morantes in eadem Curia audent perpetrare.

X. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, detinentes, capientes, ſeù deprædantes Romipetas, ſeù Peregrinos ad Urbem cauſa devotionis, ſeù peregrinationis accedentes, & in ea morantes, vel ab ipſa recedentes, & in his dantes auxilium, conſilium vel favorem.

XI. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes interficientes, mutilantes, vulnerantes, percutientes, capientes, carcerantes, detinentes, vel hoſtiliter inſequentes S. R. E. Cardinales, Patriarchas, Archiepiſcopos, Epiſcopos, Sediſque Apoſtolicæ Legatos, vel Nuncios, aut eos à ſuis Dioe-

Diœceſibus, Territoriis, Terris, ſeù Dominiis eiicientes; necnon ea mandantes, vel rata habentes, ſeù preſtantes in eis auxilium, conſilium, vel ſavorem.

XII. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per ſe, vel per alios, perſonas Eccleſiaſticas quaſcumque, vel Seculares ad Romanam Curiam ſuper eorum cauſis, & negotiis recurrentes, ac illa in eadem Curia proſequentes, aut procurantes, negotiorum Geſtores, Advocatos, Procuratores, & Agentes, ſeù etiam Auditores, vel Judices ſuper dictis cauſis, vel negotiis deputatos, occaſione cauſarum, vel negotiorum hujuſmodi, occidunt, ſeù quoquomodo percutiunt, bonis ſpoliant; ſeù, qui per ſe, vel per alios directè, vel indirectè delicta hujuſmodi committere, exequi, vel procurare, aut in eiſdem auxilium, conſilium, vel ſavorem præſtare non verentur, cujuſcumque præminentiæ, & dignitatis ſuerint.

XIII. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, tam Eccleſiaſticos, quàm Seculares cujuſcumque dignitatis, qui prætexentes ſrivolam quamdam appellationem à gravamine, vel futura execution Liter. Apoſt., etiam in forma Brevis; tam gratiam, quàm juſtitiam concernentium, necnon citationum, inhibitionum, ſequeſtrorum, monitoriorum, proceſſuum, executorialium, & aliorum decretorum à Nobis, & à Sede prædicta, ſeù Legatis, Nunciis, & Præſidentibus, Palatii noſtri, & Cameræ Apoſtolicæ Auditoribus, Commiſſariis, aliiſque Judicibus, & Delegatis Apoſtolicis emanatorum, & quæ pro tempore emanaverint, aut aliàs ad Curias ſæculares, & laicam poteſtatem recurrunt, & ab ea, inſtante, etiam Fiſci Procuratore, vel Advocato, appellationes hujuſmodi admitti, ac literas, citationes, inhibitiones, & ſequeſtra, monitoria, & alia prædicta capi, & teneri faciunt, quivè illa ſimpliciter, vel ſine eorum beneplacito, & conſenſu, vel examine exequutioni demandari, aut, ne Tabellionis, & Notarii, ſuper hujuſmodi literarum, & proceſſuum exequutione, inſtrumenta, vel acta conficere, aut confecta, parti, cujus intereſt, tradere debeant, impediunt, vel prohibent, ac etiam partes, ſeù eorum agentes, conſanguineos, affines, familiares, Notarios, Exequtores, & ſubexequutores literarum, citationum, monitoriorum, & aliorum prædictorum capiunt, percutiunt, vulnerant, carcerant, detinent, ex Civitatibus, Locis, & Regnis eiiciunt, bonis ſpoliant, perterreſaciunt, concutiunt, & comminantur per ſe, vel per alium, ſeù alios, publicè, vel occultè, quivè aliàs quibuſcumque perſonis in genere, vel in ſpecie, nè pro quibuſvis eorum negotiis proſequendis, ſeù gratiis, vel literis impetrandis ad Romanam Curiam accedant, aut recurſum habeant, ſeù gratias ipſas, vel literas à dicta Se-

de impetrent, seù impetratis utantur, directè prohibere, statuere, seù mandare, vel eas apud se aut Notarios, seù Tabelliones, vel alias quomodolibet retinere præsumunt.

XIV. Item Excomunicamus, & anathematizamus, omnes, & quoscumque, qui per se, vel alios, auctoritate propria, ac de facto quarumcumque exemptionum, vel aliarum gratiarum, & Literarum Apostolicarum prætextu beneficiales, & decimarum, ac alias causas spirituales, & spiritualibus annexas, ab Auditoribus, & Commissariis nostris, aliisque Judicibus Ecclesiasticis avocant, illorumve cursum, & audientiam, ac personas, Capitula, Conventus, Collegia, causas ipsas prosequi volentes impediunt, ac se de illarum cognitione tanquam Judices interponunt: quivè partes actrices, quæ illas committi fecerunt, & faciunt, ad revocandum, & revocari faciendum citationes, vel inhibitiones, aut alias litteras in eis decretas, & ad faciendum, vel consentiendum, eos, contra quos tales inhibitiones emanarunt, à censuris, & pœnis in illis contentis absolvi, per statutum, vel alias, compellunt, vel executionem Literarum, seu executorialium, processuum, ac decretorum prædictorum, quomodolibet impediunt, vel suum ad id favorem, consilium, aut assensum præstant, etiam prætextu violentiæ prohibendæ, vel aliarum prætensionum, seu etiam donec ipsi ad Nos informandos, ut dicunt, supplicaverint, aut supplicari fecerint, nisi supplicationes hujusmodi coram Nobis, & Sede Apostolica legitimè prosequantur, etiamsi talia committentes fuerint Præsidentes Cancellariarum, Consiliorum, Parlamentorum, Cancellarii, Vicecancellarii, Consiliarii, Ordinarii, vel Extraordinarii quorumcumque Principum secularium, etiamsi Imperiali, Regali, Ducali, vel alia quacumque præfulgeant dignitate, aut Archiepiscopi, Episcopi, Abbates, Commendatarii, seu Vicarii fuerint.

XV. Quivè ex eorum prætenso officio, vel ad instantiam, partis, aut aliorum quorumcumque, personas Ecclesiasticas, Capitula, Conventus, Collegia Ecclesiarum quarumcumque coram se ad suum Tribunal, Audientiam, Cancellariam, Consilium, vel Parlamentum, præter Juris Canonici dispositionem trahunt, vel trahi faciunt, procurant directè, vel indirectè, quovis quæsito colore; Necnon, qui Statuta, Ordinationes, Constitutiones, Pragmaticas, seu quævis alia decreta in genere, vel in specie, ex quavis causa, & quovis quæsito colore, ac etiam prætextu cujusvis Consuetudinis, aut Privilegii, vel aliàs quomodolibet fecerint, ordinaverint, & publicaverint, vel factis, & ordinatis usi fuerint, unde libertas Ecclesiastica tollitur, seù in aliquo læditur, vel deprimitur, aut alias quovis modo restringitur, seu nostris, & dictæ Sedis, ac quarumcumque Ecclesiarum juribus quomodolibet directè;

vel

vel indirectè, tacitè, vel expressè præjudicatur.

XVI. Necnon Archi-Episcopos, Episcopos, aliosque Superiores, & inferiores Prælatos, & omnes alios quoscumque Judices Ecclesiasticos Ordinarios quomodolibet hac de causa directè, vel indirectè carcerando, vel molestando eorum Agentes, Procuratores, Familiares, necnon Consanguineos, & Affines, aut aliàs impediunt quominus sua Jurisdictione Ecclesiastica contra quoscumque utantur, secundùm quod Canones, & Sacræ Constitutiones Ecclesiasticæ, & Decreta Conciliorum Generalium, & Præsertim Tridentini, statuunt; ac etiam eos, qui post ipsorum Ordinariorum, vel etiam ab eis Delegatorum quorumcumque Sententias, & Decreta, aut aliàs fori Ecclesiastici judicium eludentes, ad Cancellarias, & alias Curias seculares recurrunt, & ab illis prohibitiones, & mandata, etiam pœnalia, Ordinariis, & Delegatis prædictis decerni, & contra illos exequi procurant; eos quoque, qui hæc decernunt, & exequuntur, seu dant auxilium, consilium, patrocinium, & favorem in eisdem.

XVII. Quivè jurisdictiones, seu fructus, redditus, & proventus ad Nos, Sedem Apostolicam, & quascumque Ecclesiasticas personas ratione Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum pertinentes, usurpant, vel etiam quavis occasione, vel causa, sive Romani Pontificis, vel aliorum ad id legitimam facultatem habentium expressa licentia sequestrant.

XVIII. Quivè collectas, decimas, talleas, præstantias, & alia onera Clericis, Prælatis, & aliis personis Ecclesiasticis, ac eorum Ecclesiarum, Monasteriorum, & aliorum Beneficiorum Ecclesiasticorum bonis, illorumque fructibus, redditibus, & proventibus hujusmodi absque simili Rom. Pont. speciali, & expressa licentia imponunt, & diversis etiam exquisitis modis exigunt, aut sic imposita, etiam à sponte dantibus, & concedentibus recipiunt. Necnon qui per se, vel alios directè, vel indirectè prædicta facere, exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, vel favorem consiliū prestare non verentur, cujuscumque sunt preeminentię, dignitatis, ordinis, conditionis, aut status, etiamsi Imperiali, aut Regali præfulgeant dignitate, seù Principes, Duces, Comites, Barones, & alii Potentatus quicunque etiam Regnis, Provinciis, Civitatibus, & Terris quoquomodo Præsidentes, Consiliarii, & Senatores, aut quavis etiam Pontificali dignitate insigniti. Innovantes decreta super his per Sacros Canones, tam in Lateranensi, novissimè celebrato, quàm aliis Consiliis generalibus edita cum censuris, & pœnis in eis contentis.

XIX. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes, & quoscumque Magistratus, & Judices, Notarios, Scribas, Exequutores, Subexequutores, quomolibet se interponentes in causis capitalibus, seu cri-

criminalibus contra personas Ecclesiasticas, illas processando, banniendo, capiendo, seù sententias contra illas proferendo, vel exequendo, sine speciali, specifica, & expressa hujus S. Sedis Apostolicę licentia, quique hujusmodi licentiam ad personas, & casus non expressos extendunt, vel aliàs illa perperam abutuntur etiamsi talia committentes, fuerint Consiliarii, Senatores, Pręsidentes, Cancellarii, Vicecancellarii, aut quovis alio nomine nuncupati.

XX. Item excommunicamus, & anathematizamus omnes illos, qui per se, seù alios directè, vel indirectè sub quocunque titulo, vel colore, invadere, destruere, occupare, & detinere pręsumpserint in totum, vel in partem Almam Urbem, Regnum Sicilię, Insulas Sardinię, & Corsicæ, Terras citra Pharum, Patrimonium Beati Petri in Thuscia, Ducatum Spoletan. Comitatum Venaysinum, Sabinen. Marchiæ Anconitanæ, Massæ Trebariæ, Romandiolæ, Campaniæ, & Maritimas Provincias, illarumque Terras, & loca, ac Terras specialis commissionis Arnulforum, Civitatesque nostras Bononiam, Cęsenam, Ariminum, Beneventum, Perusium, Avenionem, Civitatem Castelli, Tudertum, Ferrariam, Comaclum, & alias Civitates, Terras, & loca, vel jura ad ipsam Romanam Ecclesiam pertinentia, dictæque Romanæ Ecclesię mediatè, vel immediatè subjecta; necnon, supremam jurisdictionem in illis Nobis, & eidem Romanæ Ecclesiæ competentem de facto usurpare, perturbare, retinere, & vexare variis modis præsumunt; necnon adhærentes, fautores, & defensores eorum, seù illis auxilium, consilium, vel favorem quomodolibet præstantes.

Volentes præsentes nostros Processus, ac omnia, & quæcunque his literis contenta, quousque alii hujusmodi Processus à Nobis, aut Romano Pontifice pro tempore existente, fiant, aut publicentur, durare, suosque effectus omninò sortiri.

Cæterum à prædictis sententiis nullus per alium, quàm per Romanum Pontificem, nisi in mortis articulo constitutus, nec etiam tunc, nisi de stando Ecclesiæ mandatis, & satisfaciendo cautione præstita; absolvi possit, etiam prętextu quarumvis facultatum, & indultorum quibuscunque personis Ecclesiasticis Secularibus, & quorumvis Ordinum, etiam Mendicantium, ac Militiarum Regularibus, etiam Episcopali, vel alia majori dignitate pręditis, ipsisque Ordinibus; & eorum Monasteriis, Conventibus, & Domibus, ac Capitulis, Collegiis, Con-Fraternitatibus, Congregationibus, Hospitalibus; & Locis piis, necnon Laicis, etiam Imperiali, Regali, & alia mundana excellentia fulgentibus, per Nos, & dictam Sedem, ac cujusvis Concilii decreta, verbo, literis, aut alia quacunque scriptura in genere, vel in specie concessorum, innovatorum, aut concedendorum, & innovandorum.

Quod si fortè aliqui contra tenorem

rem præsentium, talibus excommunicatione, & anathemate laqueatis, vel eorum alicui, absolutionis beneficium impendere de facto præsumpserint, eos excommunicationis sententia innodamus, graviùs contra eos spiritualiter, & temporaliter, prout expedire noverimus processuri.

Declarantes, ac protestantes quamcumque absolutionem, etiam solemniter per Nos faciendam, prædictos excommunicatos sub presentibus comprehensos, nisi priùs à præmissis cum vero proposito ulteriùs similia non committendi destiterint; ac quoad eos, qui contra Ecclesiasticam libertatem, ut præfertur, statuta, fecerint, nisi priùs statuta, ordinationes, constitutiones, pragmaticas, & decreta hujusmodi publicè revocaverint, & ex Archiviis, seù Capitularibus locis, aut libris, in quibus annotata reperiuntur, deleri, & cassari, ac Nos de revocatione hujusmodi certiores fecerint, eos non comprehendere, nec eis aliter suffragari, quin etiam per hujusmodi absolutionem, aut quoscumque alios actus contrarios, tacitos, vel expressos, ac etiam per patientiam, tolerantiam nostram, vel successorum nostrorum quantocunque tempore continuatam, in præmissis omnibus, & singulis, ac quibuscunque juribus Sedis Apostolicæ, ac S. R. E. undecunque, & quandocunque quæsitis, vel quærendis nullatenus præjudicari posse, aut debere.

Non obstantibus privilegiis, indulgentiis, indultis, & Litteris Apostolicis generalibus, vel specialibus, supradictis, vel eorum alicui, seù aliquibus aliis, cujuscumque ordinis, status, vel conditionis, dignitatis, & præeminentiæ fuerint, etiamsi, ut præfertur Pontificali, Imperiali, Rgali, seù quavis Ecclesiastica, & mundana præfulgeant dignitate, vel eorum Regnis, Provinciis, Civitatibus, seù locis à prædicta Sede, ex quavis causa, etiam per viam contractus, aut remunerationis, & sub quavis alia forma, & tenore, ac cum quibusvis clausulis, etiam derogatoriarum derogatoriis concessis, etiam continentibus, quòd excommunicari, anathematizari, vel interdici non possint per Litteras Apostolicas, non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de privilegiis, indulgentiis, indultis hujusmodi, ac de ordinibus, locis, nominibus propriis, cognominibus, & dignitatibus eorum mentionem, necnon consuetudinibus, etiam immemorabilibus, ac præscriptionibus quantumcunque longissimis, & aliis quibuslibet observantiis, scriptis, vel non scriptis, per quæ contra hos nostros Processus, ac sententias, quominùs includantur in eis se juvare valeant, vel tueri, quæ omnia quo ad hoc, eorum omnium tenores, ac si ad verbum, nihil penitùs omisso, insererentur, præsentibus pro expressis habentes penitùs tollimus, & omninò revocamus, cæterisque contrariis quibuscunque.

Ut verò præsentes nostri Processus

sus ad publicam omnium notitiam facilius deducantur, chartas, seu membranas, Processus ipsos continentes, valuis Basilicæ S. Joan. Lateranensis, & Basilicæ Principis Apostolorum de Urbe appendi faciemus, ut ii, quos Processus hujusmodi concernunt, quod ad ipsos non pervenerint, aut quòd ipsos ignoraverint, nullam possint excusationem prætendere, aut ignorantiam allegare, cùm non sit verisimile, id remanere incognitum, quòd tam patenter omnibus publicatur. Insuper, ut Processus ipsi, & præsentes literæ, ac omnia, & singula in eis contenta eò fiant notoria, quò in plerisque Civitatibus, & locis fuerint publicata, universis, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episc. & locorum Ordinariis, & Prælatis ubilibet constitutis, per hæc scripta committimus, & in virtute sanctę obedientię districtè pæcipiendo mandamus, ut per se, vel alium, seu alios pręsentes literas, postquam eas receperint, seù earum habuerint notitiam, semel in anno, aut si expedire viderint, etiam pluries in Ecclesiis suis, dum in eis major populi multitudo ad divina convenerit, solemniter publicent, & ad Christi fidelium mentes reducant, nuncient, & declarent.

Cęterùm Patriarchę, Archiepiscopi, Episcopi, aliique locorum Ordinarii, & Ecclesiarum Prælati, necnon Rectores, cęterique curam animarum exercentes, ac Presbyteri seculares, & quorumvis Ordinum Regulares ad audiendas peccatorum confessiones, quavis auctoritate deputati, transumptum præsentium literarum penès se habeant, easque diligenter legere, & percipere studeant. Volentes earumdem pręsentium transumptis, etiam impressis, Notarii publici manu subscriptis, & sigillo Judicis Ordinarii Romanæ Curiæ, vel alterius personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ, munitis, eandem prorsus fidem in judicio, & extra illud, ubique locorum, adhibendam fore, quæ ipsis præsentibus adhiberetur, si essent exhibitæ, vel ostensæ. Nulli ergò omninò hominum liceat hanc paginam nostræ excommunicationis, anathematizationis, interdicti, innovationis, innodationis, declarationis, protestationis, sublationis, revocationis, commissionis, mandati, & voluntatis infringere, vel ei ausu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præsumpserit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apostolorum ejus, se noverit incursurum. Datum Romæ die 24. Martii 1701.

C A-

CAPUT V.

Officialis quoad allocutionem cum Monialibus.

SUMMARIUM.

1 *Accessus ad Monasteria Monialiũ prohibetur Clericis, & Laicis.*
2 *Pœnalis in favorem animæ extensionem admittit.*
3 *Regularibus est cum Monialibus interdicta locutio sine licentia.*
4 *Finis probibitionis.*
5 *Decretum sub Sixto V. editum contra alloquentes personas existentes intrà Clausuram.*
6 *Alterum sub Urbano VIII. ejusdem moderatorium.*
7 *In illis non frequentia, sed accessus probibetur.*
8 *Absolutio à Pœnis spectat ad Sedem Apostolicam.*
9 *Pœna debet correspondere delicto.*
10 *Est probibita allocutio sub mortali.*
11 *Et per modicum temporis spatium.*
12 *Causa rationabilis non excusat.*
13 *Alia dubia S.C.C. proposita.*
14 *Dispositio babet locum, etiamsi locutio fiat signis, & nutibus.*
15 *Etiam mutus ligatur.*
16 *Verba legis sæpè extenduntur.*
17 *Decreta comprebendunt locutionem de rebus indifferentibus.*
18 *Decretum super facultate concedendi licentias alloquendi Moniales exemptas; & quibus ea conveniat?*
19 *Licentia Ordinarii est semper necessaria.*
20 *Etiamsi alloquentes alloquantur Moniales sibi subditas.*
21 *Sup. Regul. non potest alterare licentiam concessam ab Episcopo.*
22 *Accessus ad collocutoria est de pertinentibus ad Clausuram.*
23 *Episcopus potest visitare Clausuram sine assistentia Regul.*
24 *Et interrogare Moniales de spectantibus ad eam.*
25 *Etiamsi alias nunquam fuerint visitatæ.*
26 *Edicta probibentia allocutionem extenduntur, etiam ad exemptas.*
27 *Socius eget licentia.*
28 *Ad Monasteria est interdictus accessus ad effectum instruendi Moniales in Cantu.*
29 *Superiores, & Confessores licentia non egent.*
30 *Quando Vicarius Conv.!*
31 *Etiam locutio cum Abbatissa comprebenditur in probibitione.*
32 *Quando agitur de vitando periculo Animæ, etiam in penalibus fit extensio.*
33 *Religiosus licentiam ab Episcopo, & suo Super. debet obtinere.*

1 ACcessus ad Monialium Monasteria, causa illas visitandi, aut colloquendi; adeoque ad earum colloquia, & aspectum, prohibetur Clericis, & Laicis cap. *Monasteria, de vit. & bonestat. Clericorum lib. 3. tit.*

3. *tit.* 1. ubi legitur: *Monasteria Sancti-Monialium, si quisquam Clericus sine manifesta, & rationabili causa frequentare præsumpserit, per Episcopum arceatur, & si non destiterit, ab officio Ecclesiastico reddatur immunis. Si Laici, excommunicationi subdantur, & à cætu fidelium fiant pœnitus alieni;* ubi Glossa notat, quod frequentare, vitium importat; & malum presumitur in accessù sine rationabili causa facto.

Et quamvis quidam dixerint Decretalem, utpotè loquentem de Clericis, & Laicis frequentantibus Monasteria, non verò de Regularibus, ad istos non extendi, ex quo lex sit pœnalis, quę extensionem non patitur, juxta *Regulam* 15.
2 *Juris in* 6. *odio*; tamen eos etiam comprehendere dicimus; cum & lex pœnalis, etiam ad non expressa, ob identitatem rationis, & in favorem animæ, & evitanda peccata extensionem admittat, ut docent Suarez, & Sanchez apud Ameno *de pœnis tit.* 4. *§. pr. Consortium suspectum n.* 12. decretalis autem in favorem animæ emanavit, cujusque dispositio est item inducta, ut pericula incontinentię à quolibet evitentur.

Ideo, & ad Regulares ampliatur, quibus item cum prę̨fatis allocutio interdicitur *cap: periculoso de statu Regularium lib.* 3. *tit.* 16. *in* 6.
3 ubi statuitur; *nullique aliquatenus inhonestæ personæ, nec etiam honestæ (nisi rationabilis, & manifesta causa existat, ac de illius, ad quem pertinuerit speciali licentia) ingressus, vel accessus pateat ad easdem: ut sic à publicis, & mundanis conspectibus separatæ, omnino servire Deo valeant liberius, & lasciviendi opportunitate sublata, eidem corda* 4
sua, & corpora, in omni sanctimonia diligentiùs custodire.

Arctior de jure novo emanavit prohibitio contra Regulares alloquentes eas, vel alias personas intra Claustra à S. Regularium Con- 5
greg. *sub nonis Maii* 1590. apud Tamburinum *de jure Abbat. disp.* 25. *q.* 4. quę de mandato Sixti V. mandavit, & decrevit; ** [ut nulli post hac Religioso, cujuscumque Ordinis, gradus, qualitatis, & dignitatis existat, (Superiore, cui Monasterii, seù domus cura incumbit, Visitatore, vel Visitatoribus, Confessarioque ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis) licere absque licentia expressa ejusdem S. Congr. accedere ad Monasteria, seù domos quarumcumque Monialium, vel Sororum, sive sui, sive alterius cujusvis Ordinis ad colloquendum, seù tractandum.

Quod si aliquando mandato, sui Superioris aliquos Religiosos, ad prędicandum Verbum Dei, vel ad celebrandas Missas, ipsarum Monialium, seù Sororum Ecclesiis, sive Oratoriis exterioribus, sive extra Claustra existentibus, mitti contigerit, prohibuerunt (Cardinales) ne dicti Religiosi, quęsito colore, Moniales Sorores, aut quamlibet aliam personam intra Claustra degentes, alloqui possint

possint &c. quæ omnia, & singula sub pœna privationis officiorum, ac vocis activæ, & passivæ ipso facto incurrendis, aliisque ejusdem Cong. arbitrio præceperunt inviolabiliter observari &c.]

6 Quod ipsa eadem S. Congr. innovavit *sub 12. Kal. Decembris 1623.* & moderata est, quo ad facultatem tribuendi licentias: ubi enim in priori restricta erat ad solam S. Congr. in alio fuit de mandato, & expresso ordine Urbani VIII. ad locorum Ordinarios ampliata: ** ut quatenùs sibi visum fuerit in Domino expedire, licentiam concedere possint per quatuor vices ad summum quolibet anno, cuicumque Regulari, ut Moniales sibi in primo, & secundo tantum consanguinitatis gradu conjunctas convenire, & alloqui possit.

7 Id verò non aliter, quam servata ad unguem forma infrascripta, ut id nullo modo liceat diebus festivis, aut in Adventu, Quadragesima, feria sexta, Sabbato, & vigiliis: prædictaque licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem spectet eam concedere, consignetur Confessario Ordinario Monasterii, qui penes se retinere debeat, isque associet, & præsens sit, & auscultatrices de more, non autem aliæ assistant; prædictaque licentia pro die, & hora certa, & in scriptis concedatur, in librisque Cancellariæ ejusdem Ordinarii annotetur. Quod si prædicti locorum Ordinarii per plures vices, vel in ulteriori gradu conjunctis, aut aliter, quam servata forma supradicta, licentias concesserint, vel permiserint, sciant se intentionis S. D. N. & Sac. Cong. trasgressores, judiciumque reformident. Regulares autem pœnis in supradicto Decreto contentis, ac si nullam licentiam obtinuissent, eo ipso se noverint esse addictos, & arbitrio S. C. severius puniendos &c.]

Advertendum Regulares unico accessu affici pœnis in allegatis Decretis expressis, nam per ea non prohibetur frequentia, sed accessus absolutè, ut notavit Tamburin. *loco cit. quæsit. 9. num. 3. & Lezana sum. tom. 4. verb. Monial. nu.* 20. 8

Pœnarum absolutio, & rehabilitatio reservatur Sedi Apostolicæ, vel eidem Sac. Congregationi, ut refert Decretum posteriori loco adductum, quod per extensum habet Lezana *loc. cit. num.* 19. 9

Nec dubitandum est præfata item obligare ad culpam mortalem, & Theologicam, & non solum legalem, seù pœnalem ut putat Ameno *n.* 14. nam cum pœnæ in decretis appositæ, sint graves, & non modo privent officiis, sed etiam voce activa, & passiva, reddantque transgressores ineligibiles, & ad eligendum ineptos, videntur concludere, quod ad eas incurrendas requiratur peccatum mortale, ut pœna correspondeat delicto, prout tenet Lezana *cit. num.* 20. Et facit, quòd lex in materia gravi 10 obligat sub mortali; materia autem allocutionis gravis est; cum honorem Sancti Monialium respiciat,

ſpiciat, & eo lex prohibens tendat, ut vitentur pericula incontinentiæ. Tamburinus *ibid. quæſ.* 5. *num.* 3. quod in terminis *ſub die* 1. *Julii* 1606. firmavit S. Congr. ex annotatis ab allegato Tamburino *ibid. num.* 1. ut infra ** [Attentis narratis, ac dubio præfato maturè diſcuſſo, & examinato; cenſuit Sac. Congr. ac declaravit Regulares accedentes ad Monaſteria Monialium contra formam Decreti, quo hujuſmodi acceſſus per S. Congr. prohibetur, ultra pœnas privationis officiorum, ac vocis activæ, & paſſivæ, incurrere etiam pœnam peccati mortalis.]

11 Nec audiendus Ameno *cit. nu.* 16. firmans talem legem, quo ad colloquia brevia, accidentalia, ex rationabili cauſa, & non ex induſtria quæſita, eſſe quo ad incurrendum mortale, ex contrario uſu abrogatam; & foret corripiendus, ſi ei innotuiſſet S. C. C. declaratio, quæ emanavit *ſub die* 1. *Maii* 1669. apud Pignatellum *tom.* 6. *conſult.* 85. *n.* 35. etiam taxativa, temporis, prout infra, ** [S. Cong. Eminentiſs. S. R. E. Cardinalium Concil. Trid. interpretum; habita notitia, quod nonnulli Regulares abſque licentia ad crates Monaſteriorum Monialium adire, & frequentare non dubitent, prætendentes non eſſe interdictum per breve tempus, etiam uſque ad quadrantem horæ cum dimidio, quod horologio arenario aliquando metiuntur, Moniales, aliaſque perſonas intra clauſuram exiſtentes alloqui: & hanc opinionem, tamquam tutam, affirment, diſſeminent, & forte etiam ſcriptis evulgent, proprias graviter illaqueantes conſcientias, & ſcandala confoventes; ad hujuſmodi pernicioſis errores, eliminandos, opinionem prædictam improbans, reiiciens, & damnans, declaravit Regulares, cujuſcumque Ordinis, Militiæ, Societatis, Congregationis, Inſtituti, etiam de quibus ſpecialis mentio foret habenda, qui ad Monaſteria Monialium, quamvis ab Ordinarii juriſdictione quomodolibet exempta, & etiam ipſis Regularibus ſubjecta, vel alia ſpeciali mentione digna, abſque legitima facultate accedunt, colloquendo, etiam per quodcumque modicum temporis ſpatium, cum Monialibus, aut aliis infra clauſuram degentibus, peccare mortaliter, eoſque ſub excommunicationis, privationis vocis activæ, & paſſivæ, aliiſque contra Regulares accedentes ſine licentia ad Monaſteria Monialium, ſtatutis pœnis poſſe ab Ordinario, tamquam Sedis Apoſtolicæ delegato, carcerari.

Et die 7. Junii ejuſdem anni facta relatione SS. D. N. Sanctitas Sua præſentem declarationem approbavit, ac typis dari, ſervarique juſſit.]

Nec cauſa rationabilis acceſſum 12
juſtificat, aut accedentem à mortali liberat, prout in una *Neapolitana de anno* 1672. eadem Sac. Congreg. declaravit, reſpondens dubiis ſibi occaſione prioris declarationis exhibitis.

Primo. *An Regulares accedentes ad colloquendum cum Monialibus*

bus sine licentia Episcopi peccent mortaliter?

Secundo. *An peccent mortaliter, saltem stante dicta declaratione?* S. Cong.&c. Respondet ad primum *affirmativè, etiam si ex causa rationabili, quando non adsit licentia.*

Ad secundum ad proximam. lib. 27. Decret. fol. 509.

13 Super quo aliis excitatis dubiis, Primo. *An Regularibus missis ad crates Monialium, pro munere prędicationis obeundo, prohibitum sit sub peccato mortali, censuris, & pœnis &c. immediatè post cum ipsis Monialibus, absque expressa licentia ad colloquendum, immiscere sermones cum quæstionibus vel dubiis spiritualibus, aut materiis ipsius Cencionis?*

Secundo. *An talis probibitio intelligatur, tam de collocutione cum aliquibus Monialibus, quàm cum una tantum (omnibus tamen aliis audientibus) immediatè post Concionem? Die 22. Maii 1678. Sac. Cong. Con. ad utrumque respondit affirmat.*

Ex usque allatis certum apparet S. Cong. & Summorum Pontificum mentem in prohibendo accessù, & collocutione cum Monialibus, fuisse, removere ea omnia, per quæ possit violari virginalis integritas, quæ frequentissimè vitiatur ex conversatione cum viris; ideo,
14 licet in prohibitione utantur verbis *accessù, & locutione*, eorum tamen ad hæc duo tantùm non restringitur mens, sed ad ea omnia præsumendum voluisse eam ampliare, ob quæ non minus, ac per verba articulata, posset incontinentia accendi, & pericula castitatis suscitari: quæ cum de facili possint haberi, tam, si quis per nutus, & signa, etiam si nil Monialis respondeat, quam, si absque accessù, de domo vicina Monasterio, loquatur, propterea hæc omnia sub lege prohibitiva compræhenduntur; & pari modo delinquit, ut dixit *Ameno cit. num.* 18. qui loquitur Moniali, illa minime respondente, & qui loquitur per nutus, aut per verba in competenti distantia (quolibet enim ex istis modis conceptus mentalis aperitur, & concupiscentiæ fomes accendi potest) ac qui expressis verbis Moniales colloquentes, & in collocutorio alloquitur.

Imo si de necessitate exigeretur, 15
ut accedens verbis articulatis loqueretur, immunis deberet reputari Regularis factus mutus; & ille, qui, tametsi sanus lingua, ad Moniales accederet, & solum signis loqueretur, & nutibus ad turpia Monialem provocaret.

Et videtur id concludi, ex quo
verba legis debent ultra proprium 16
significatum tunc extendi, cum voluntas legislatoris aliàs locum non habet, & lex ipsa redderetur inutilis, & fine intento frustraretur, ut in casù eveniret, nimirum si locutio in sensu purè grammaticali acciperetur.

Et facit, quod interpretatio legum potiùs menti, quam verbis legislatoris convenire debeat; non enim *debet intentio verbis, sed verba intentioni deservire, cap. secundo*

do requiris, de appellationibus lib. 2. tit. 28. & ex regula ultima Juris in 6. certum est, quod is committit in legem, qui legis verba complectens contra legis nititur voluntatem.

Unde sequitur dispositiva Decretorum locum obtinere, tametsi locutio sit de rebus indifferentibus,
17 imò & concernentibus utilitatem, etiam spiritualem, quia absolutè loquuntur, & non restringuntur ad horum potiùs, quàm illorum locutionem; ratio esse potest, ex quo finis prohibitionis sit, tollere commercium præsentiale cum Monialibus, & evitare pericula incontinentiæ, quæ oriri possunt ex locutione super quacumque materia; ideo, etiam in hac, legem ipsam, cum ipsa ratione finali legis militare discurritur.

Nec lex est fundata in præsumptione colloquii ad malum finem, sic, ut ea cessante, & ipsa obligare desinat; nam id est falsum, cùm potiùs, & directè fundetur in periculis annexis locutioni; ideò semper obligat, licèt in aliquo casù absit periculum, quod intendit vitare, ex eo, quod non cesset finis adæquatus ipsius, & non respiciat ad singula in particulari, sed ad id quod frequentiùs accidit per Sperellum *decis.* 147. *num.* 55.

Facultas concedendi licentias alloquendi Moniales Regularibus subjectas, est cumulativè in Ordinario, & Superiore Regulari; ad quod facit dispositio Decreti sub
18 Urbano VIII. per ea; *prædicta licentia obtenta ab Ordinario, & ab alio, ad quem spectet eam concedere;* verum non est semper obtinenda copulativè ab utroque, sed attenditur usus, & consuetudo; quæ, si legitimè sit præscripta, quod concedatur, vel à solo Ordinario, vel ab isto, una cum Superiore Regulari, servari debet, ad formam Decreti S. C. C. prout sequitur.

** [Tametsi aliàs S. C. declaraverit licentias ingrediendi septa Monasteriorum Monialium exemptarum, & Regularibus subjectarum, ex necessitate tantùm, quæ Moniales respiciat, concedendas, & accedendi ad colloquendum cum Monialibus, pertinere ad ipsos Superiores Regulares; nihilominus sub die 13. Novembris 1610. quo magis clausuræ observationi consuleretur, facultate sibi à S. D. N. tributa, statuit, & decrevit, ut infrà. ** hujusmodi septa nemini ingredi, vel alloqui liceat, nisi licentiæ in casibus necessariis concedendæ, nedum à Superioribus Regularibus dictorum Monasteriorum, sed etiam à locorum Ordinariis obtentæ fuerint non obstantibus quibuscumque contrariis Legibus, Statutis, consuetudinibus, etiam immemorabilibus.

Postremò autem ad removendam omnem dubietatem, quæ ex hujusmodi Decreto forsam oriri posset, negotio iterum Sac. Congr. proposito, atque S. D. N. relato die 21. Maii 1630. Sanctitas Sua declaravit hujusmodi licentias à Superioribus Regularibus non esse concedendas in illis locis, in quibus adesset consuetudo, ut istæ ab Episcopis tantùm concedantur. Hoc enim

enim casù statuit, & decrevit talem consuetudinem esse observandam, & ipsorum Episcoporum tantummodo licentias sufficere, etiam privativè quo ad ipsos Regulares, quod reliquum est &c. Romæ 10. Januarii 1637. Emin. Vestræ humillimus servus F. Cardin. Verospius, Franciscus Pauluccius Sacr. Congregat. Concilii Secretarius. Pignatellus *tomo* 10. *cons.* 41. Panimolla *decis.* 84. *adnot.* 3. *n.* 54.]

Unde constat id non competere Regularibus privativè quoad Ordinarios; & horum licentia,
19 quo ad usum licitum locutionis, est semper necessaria, ex dispositione etiam S. C. Episcop. & Regularium apud eundem Pignat. *tom.* 6. *cit. nu.* 31. *quæ sub die* 29. *Augusti* 1594. *censuit, quod Moniales, Regularibus licet subjectas, alloqui nemo possit, absque licentia Episcopi, vel ejus deputati;* & nedum, cum alloquentes sunt seculares, sed etiam Regulares, & illius Ordinis, cui Moniales subduntur; & ita
20 necessario, ut si Regularis alloquatur Moniales sine licentia Episcopi, possit in eum animadvertere, per disposita à S. C. C. relata *cap. offic. quoad exemp. ab Ordinarii num.* 15. & ligetur excommunicatione ab eodem lata in accedentes, & eas alloquentes sine licentia, ut in una Viterbien. 26. *Junii* 1627. firmavit S. Cong. C. apud Pignatell. *cit. num.* 21. vide allegat. *cap. offic. quoad exemptionem numer.* 36.

21 Cum licentia conceditur ab Episcopo, aut ejus Vicario, & Superiore Regulari, non licet isti eam alterare addendo, vel aliquid adimendo, ex declaratione S. C. in una Viterbiensi 24. *Januarii* 1533. quam ex Barbosa *in collectaneis Bullar. verb. Moniales*, refert Lezana allegat. *tom.* 4. *verb. mon. num.* 23. *Monialium Regularibus subjectarum, Superiores, subscribentes post Episcopum, vel ejus Vicarium, licentias eorum, qui ad collocutoria accedunt, vel clausuram ingrediuntur, non possunt quid excludere, addere, vel adimere ex illis, quæ Episcopus ipse, aut Vicarius, pro cura, & bono regimine Clausuræ in licentiis, præscribit, & apponit.*

Die 17. *Junii* 1605. *in una Januensi* apud Allegat. Pignatellum *num.* 35. *S. C. censuit accessum ad* 22
collocutoria, vel Rotas, vel alias Monasteriorum Monialium partes, esse materiam pertinentem ad clausuram, & per consequens spectare ad Ordinarium, etiam in Monasteriis subjectis Regularibus, qui ea ad libitum visitare potest: Ideò potest præfata, sicut Clausuram visitare sine assistentia Superiorum; *ut sub die* 25. *Junii* 1596. ipsa firmavit, *& censuit, Episcopum visitare posse Clausuram Monialium, non sibi subditarum, sine assistentia Superiorum Monasterii; & die* 25. *Febr.* 1583. *censuit, posse Episco-* 23
pum interrogare Moniales, Regularibus subjectas, de pertinentibus ad clausuram; etiam si nunquam alias visitatæ fuerint, 24. *Novembris* 24
1617. & Superiores Regulares non possunt eum impedire, *eadem in*

D *Fer-*

Ferrarien. 2. *Maii* 1600. *nec prætendere, visitare velle Clausuram Monialium sibi subjectarum, simul cum Episcopo, vel assistere illius Visitatori, ut declaravit S.C. Episcoporum in Fulginat.* 10. *Januar.* 1648.

Edicta Episcoporum prohibitiva allocutionis, & ingressus in Clausuram ad Monasteria, etiam exempta, extenduntur, ut censuit
25 S.C.C. *in Urbinaten. die* 10. *Maii* 1663. *ad cap.* 5. *sess.* 25. de Regul. quæ interrogata, *An in edicto, quod nemo ingrediatur Monasteria Monialium, vel cum ipsis loquatur sine licentia Archiepiscopi, possint comprehendi Moniales S. Claræ, exemptæ à jurisdictione Archiepiscopi? respondit affirmativè;* Et eadem S.C. *die* 24. *Martii* 1647. ad dubium eidem propositum ab Episcopo Ratisbonen. & Abbate Monasterii in Allerbarc, ut ad declarandum procederet, *an in Tridentino, & Bulla Inscrutabili Gregorii, quoad jus visitandi Clausuram, comprehendantur Monasteria, etiam Ordinis Cisterciensis, respondit comprehendere omnes Ordines, etiam Cisterciensem,* apud eundem *nu.* 23.

26 Licentia uni Regulari concessa extenditur per Rodericum, Peyrin, Pellizarium, Tamburinum, & Leaanam, allegatos ab Hasbensi *sum. v. Claus. n.* 90. ad Socium, ex eo, quod necesse sit, ut de altero intelligatur, quod de uno dictum est, *ex cap. translato de Const. lib.* 1. *tit.* 2. ubi per Gloss. *quod de uno connexorum statutum est, ad aliud connexum extenditur;* apud quem negat Cotonius *lib.* 4. *controv.* 7. *n.* 88.; quod censeo tenendum, & esse ad formam Decretorum enunciatorum; quæ dispositiones in terminis universalibus negativis conceperunt, *ut nulli Religioso &c. nemo alloqui possit sine licentia;* illa extensio fit, cum est eadem ratio de utroque per Sperellum *Decis.* 62. *nu.* 15. quæ in casu non appa-
ret; & de Socio sic alloquente verificaretur; quod loqueretur sine licentia; ideò, ut à taxatis pœnis sit liber, pro eo etiam, debet specificè licentia obtineri; & ex eo, puto esse item necessariam pro Religioso, qui esset pater, aut filius Monialis, quia & ipse Regularis est; & licèt ex Gavant. Peliz. *nu.* 209., afferat Decreta S.C. disponentia posse Patres, & Matres alloqui Moniales filias, & filios Moniales Matres sine licentia, ea tamen ipse notat non esse in usu; & quando sint, non amplientur ad Regulares. 27

Est ad Monasteria interdictus accessus ad effectum instruendi Moniales in sono, & cantu, prout infrà. S. Congr. Episcoporum *sub* 13. *Septembris* 1583. decrevit: *non permittatur accessus Secularium ad Monasteria Monialium, sub prætextu eas docendi sonum Cymbalorum, aut alterius instrumenti, aut Musicam, cantumvè;* ex Barbosa decretum refert Lezana allegat. *sub nu.* 31., Pignatellus allegat. *tom.* 6. *num.* 216., & Lantuscas *Theat. Regul. ver. Monialis num.* 2. notavit pro Monialibus Urbis. S. Congregat. Visitat. Apostol. *edidisse sub die* 20. *Januarii* 1665. 28

super

super hoc Decretum, quo revocavit, & cassavit quæcumque indulta ad hujusmodi effectum facta cuicumque personæ, cum inhibitione, ut imposterum præfatæ licentiæ non concedantur, & in casu concessionis eas nullius roboris, nec in foro judiciali, & conscientiæ, cuique suffragari declaravit, aliasque in transgressores pœnas imposuit.

Superiores Regulares, & confessarii Monialium excipiuntur à necessitate, & debito petendi licentias ab Ordinario: prout in Decretis sub Sixto, & Urbano expresè continetur; *Superiore, cui Monasterii; seu domus cura incumbit, Visitatore, vel Visitatoribus, Confessarioque Ordinario, & extraordinario, cum ad tempus deputabitur, dumtaxat exceptis*, & ut sub die 23. *Novemb.* 1592. *in Mediolanen.* S.C. Commissario Apostolico Observanti scripsit. *Che il soprascritto decreto* (cioè fatto sotto Sisto) *non comprende il ministro delle Provincie, negl' altri Superiori, per què Monasteri, che stanno sotto il governo, e cura loro*: Pignatell. *cit. sub n.* 166.

Et die 27. *Septembris* 1641. S.C. Regul. apud Lantus: v. allocutio *nu.* 7. significavit Caputaquen., ut
29 publicatum edictum reformaret, ut infrà. *Essendosi doluto appresso la S. C. il ministro Provinciale degl' Osservanti di cotesta Provincia di Principato, che V. S. habbia con suo editto particolare probibito sotto pena di scommunica, riservata à se medesima, che nessuna persona secolare, e regolare, ancor che sia Confessore, ò Superiore del Monastero di Gioia, soggetto alla detta Relig. degl' Osserv. ò altro Ministro, ò operario necessario, possa andare à parlare alle Monache, ò entrare in Clausura, etiamdio per amministrare li Sacramenti, ò in altri casi di necessità, senza sua licenza: Quest. E. E. miei Sig. mi hanno ordinato di scriverle, che, se bene gl'Ordinari de luoghi possono sottoscrivere le licenze di parlare alle Monache, & entrar in Clausura de Monasteri, anco soggetti à Regolari, ancor che per il passato siano state solite sottoscriversi da Regolari solamente, come pretende esso Ministro, ciò si deve fare congiuntamente con l'istesso Superiore Regolare, e non s'intende delli Confessori, ò Superiori delli Conventi de Frati, che han cura del Monastero; perche, come potrà vedere da se stessa nel Decreto stampato* (& est verisimile eidem fuisse transmissum illud sub Sixto, vel Urbano) *che se li manda quì aggiunto, detti Superiori, e Confessori sono eccettuati nella prohibitione fatta dalla S. Congr. sopra l'accesso de Regolari à Monasteri di Monache; onde V. S. potrà riformare il suo editto in questa conformità per non darli occasione di giusto richiamo, che così la S. Congr. m' hà commesso di significarle, e Dio la preservi.* Il Card. S. Onof.

Quæ concludunt, tam de Superiore Provinciali, quàm Locali, cui cura Monasterii incumbit; & ex illis infertur, ò *Superio-*

ri delli Conventi de Frati &c.

30 De Vicario Conventus ex Sellio refert Tamburin. *cit. quæst. 4. sub num.* 6. S. Congr. *die* 1. *Septembris* 1617. decrevisse, *quod Vicarius Fratrum absque Apostolicæ Sedis Licentia Moniales alloquens, in pœnas in Decreto generali contentas incidit; dummodo idem Vicarius in Prioris absentia, ejusdem Prioris munus non obeat.*

Dispositio interdicens allocutionem cum Monialibus comprehendit, etiam Abbatissam, quia cum
31 agitur de evitando animæ periculo, etiam in pœnalibus, & odiosis admittitur extensio per Panormitanum apud Tamburinum *quæsit. allegat. num.* 3. & in terminis firma-
32 vit Alexand. VII. *Const. Sacrosancti*, pro quiete, & utilitate Monialium Urbis v. *cap. off. quoad Confessarios Monial. num.* 6.

Nomine Ordinarii, à quo sit obtinenda licentia alloquendi Moniales, respectu Religiosi, venit, etiam Superior Regularis, cujus est subditus, ideò copulativè, & ab ipso, & loci Ordinario eam debet habere; & nunquam loqui, nisi in præsentia Abbatissæ, ut habetur *cap. Diffinimus* 16. *quæst.* 2. notavitque Glos. *ad cap. periculoso de stat. Regul. in ver. honestæ*, vel non nisi auscultatricibus præsentibus; ut ex Valisolet. Fratrib. Min. de Observ. præscribunt Statuta Sambucana *cap.* 11. *§.* 3. *nu.* 2. & generaliter pro omnibus loquitur Decretum sub Urbano.

CAPUT VI.

Officialis quoad Altaria Privilegiata.

SUMMARIUM.

1 *Altaria privilegiata à Romano Pontifice obtinentur.*

2 *Clausula* dummodo in ea septem Missæ &c. *exponitur.*

3 *Dictio* quotidiè *sumitur moraliter.*

4 *Sensus clausulæ ad* septennium.

5 *Septennium quando incipiat?*

6 *Anni debent esse continui.*

7 *Et Ecclesiastici.*

8 *Constit. Alexand. VII. quoad Altaria perpetuo privilegiata.*

9 *In duplicibus non celebrantur Missæ de Requiem.*

10 *In diebus in quibus essent ex obligatione, ad Altare perpetuo privilegiatum, celebrandæ Missæ de Requiem, satisfit obligationi per Missam de Festo duplici.*

11 *Clem. IX. extendit litteras Alexandri ad Altaria, ad tempus privilegiata.*

12 *Etiam quo ad Missas de Requiem celebrandas ex devotione.*

13 *Innocent. XI. confirmat Decretum S.R.C. declarantis Const. Alex. & Clemens: intelligendas*

esse

esse pro Dominicis, & Octavis &c. in quibus juxta Rubricas Missæ Defunctorum celebrari non possunt.

14 *Altaria Privilegiata non continentur sub clausula illa* volumus autem, ut si alias Christi Fidelibus &c.

15 *Altaria Privilegiata non suspenduntur anno Jubilei.*

1 ALtaria privilegiata, sic dicta, ex quo privilegiis sint decorata, quo ad Missas pro Fidelium defunctorum animabus ad ea celebrandas, non nisi à Romano Pontifice ad tempus, vel in perpetuum pro uno, vel singulis hebdomadæ diebus, juxta expressa in litteris concessionis, obtinentur, quæ si concedantur cum clausula illa.

2 *Dummodo in ea septem Missæ quotidie celebrentur*: est sensus per Gobat. *experient. Theol. tract.* 3. *Alphabetic. sacrifican. cas.* 19. *num.* 641. quod soleant celebrari; adeò ut conditio non deficiat, si aliquando casù, & fortuitò contingat non tot celebrari; præsertim, quia, ut etiam Hasbens. *numer.* 329. notat Dictio *quotidie*, *semper &c.* non sumitur in sensù grammaticali, sed moraliter, & civiliter; ita ut quotidie fieri dicatur, quod frequenter fit. Ideò Barbosa apud allegat. Hasbens. dicit: *Civem qui continuò tenetur habitare, implere, si habitet, etiam per tres menses in Rure singulis annis*. Propterea si quandoque, aliqua justa causa, vel necessitate, aut infirmitate, vel ob Hostium incursum uno die, vel etiam mense per Gobat, non celebrentur septem Missæ, Indulgentia non corruit; dummodo tamen aliàs regulariter soleant celebrari.

Alia clausula ad *septennium tantùm*, innuit ordinarium terminum 4
concessionis; verùm septennium
non incipit à die, quo Romæ à
Summo Pontifice gratia conceditur, sed à die publicationis factæ per 5
loci Ordinarium. Et anni debent
esse continui, non interpollati; Ec- 6
clesiastici, non Solares; à die scilicet
publicationis ad diem corrispondentem in septimo anno. 7

Refert Nicolio *Flos. ver. Altare num.* 4. *in una Pistorien.* 1. *Junii*, & in *alia Toletana* 13. *Julii* 1601. fuisse à Sac. Rituum Congr. declaratum indultum non suffragari, nisi in eis celebrentur Missæ *de Requiem*, tametsi id in indulto non exprimatur; quod hodie id absolutè non subsistit, sed cum limitatione, propter editam Const. Alex. VII. in specificis terminis, ut infrà.

** [Creditæ Nobis cœlitus di- 8
spensationis officium salubriter exequi, adjuvante Domino, jugiter satagentes, & quàm plurima dubia in diversis mundi partibus orta, & in Congreg. Venerab. Fratrum Nostrorum S. R. E. Cardin. Sacris Ritibus præpositorum deducta, occasione Decreti ejusdem Congregationis, die 5. Augusti 1662. editi, ac Nobis approbati, de non celebrandis Missis de Requiem in duplicibus, tollere, atque

dirimere cupientes, de memoratorum Cardinalium consilio, auctoritate Apostolica tenore præsentium approbamus, in primis aliud Decretum prædictæ Congregationis editum, in una Novarien. de 22. Novembris 1664. quo declaratum fuit, Anniversaria, & Missas Cantatas de Requiem, relictas ex dispositione testatorum, quot annis in die ipsorum obitus, etiam in duplici majori, contingentis non comprehendi in dicto Decreto.

9

10 Ulteriùs quo ad Altaria perpetuo Privilegiata, & in quibus proinde quotidie, etiam in duplicibus, celebrandæ sint Missæ de Requiem ex obligatione, auctoritate, & tenore prædictis declaramus per celebrationem Missarum de festo currenti satisfieri dictis obligationibus, & suffragari cum eisdem indulgentiis perinde, ac si essent celebratæ Missæ de Requiem ad formam privilegiorum; salva tamen semper in præmissis auctoritate supradictæ Congregationis. Decernentes easdem præsentes litteras semper firmas, validas, & efficaces existere, & foræ, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, Non obstantibus &c.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 22. Januarii 1667. Pontificatus Nostri Anno duodecimo.]

Declarationem Alex. extendit Clemens IX. ad altaria temporaneo privilegio decorata, quoad Missas in eis, etiam ex fidelium devotione, celebrandas, ut sequitur.

11 **[Cum fel. record. Alexander Papa VII. prædecessor noster, dubia in diversis mundi partibus, occasione Decreti Congregationis, tunc existentium S. R. E. Cardinalium Sacris Ritibus Præpositorum, die 5. Augusti 1662. emanati, & ab ipso Alexandro prædecessore approbati, de non celebrandis Missis Defunctorum in Festis ritus duplicis, exorta, dirimere cupiens, aliud ejusdem Congregationis Decretum in una Novarien. die 22. Novembris 1664. editum approbaverit, quo declaratum fuerat, Anniversaria, & Missas Defunctorum cantu ex dispositione Testatorum quotannis, recurrente ipsorum obitus die, celebrandas, tametsi dies obitus hujusmodi in festo ritus duplicis majori incideret, non comprehendi in primo dicto Decreto: Ac ulterius quoad Altaria privilegio Apostolico pro Animabus fidelium defunctorum in perpetuum decorata, & in quibus proinde quotidie, etiam in festis ritus duplicis, celebrandæ essent Missæ Defunctorum ex obligatione, declaravit per celebrationem Missarum de festo currenti satisfieri injunctis obligationibus, & Indulgentias per ejusmodi privilegia Apostolica concessas Animabus fidelium Defunctorum in Purgatorio existentibus, suffragari perinde, ac si celebratæ fuissent Missæ Defunctorum ad formam dictorum privilegiorum, & aliàs, prout in ejusdem Alexandri prædecessoris litteris, desuper

in

in simili forma Brevis die 22. Januarii 1667. expeditis, quarum tenorem præsentibus pro plenè, & sufficienter expresso, & inserto haberi volumus, uberiùs continetur. Cumque (sicut ad aures nostras pervenit) etiam dubitetur, utrùm dictarum litterarum dispositio, quoad Altaria pariter quidem privilegiata, sed non in perpetuum, nec pro omnibus hebdomadæ diebus, & ad quæ Missæ non ex obligatione, sed ex sola fidelium devotione celebrantur, locum habeat: Hinc est, quod Nos dubitationes hujusmodi ex injunctæ Nobis cœlitùs pastoralis sollicitudinis munere dirimere pariter, atque decidere cupientes, de Venerabilium Fratrum nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium sacris Ritibus Præpositorum, qui rem maturè perpenderunt, consilio, declarationem à memorato Alexandro prædecessore, sicut præmittitur, editam, ad Altaria, ut præfertur, non in perpetuum, sed ad septennium, seu aliud brevius, vel longiùs tempus, ac non omnibus, sed aliquo, vel aliquibus tantùm hebdomadæ diebus, nunc & in futurum quandocumque privilegiata,
12 auctoritate Apostolica tenore præsentium extendimus. Et proinde, ut Missæ, quæ ibidem de festo currenti, in quo Missæ Defunctorum celebrari non possint, sive ex obligatione, sive ex sola fidelium devotione celebrabuntur, suffragentur, itaut animæ Christi fidelium, pro quibus celebratæ fuerint, Indulgentias per privilegia hujusmodi concessas, consequantur in omnibus, & per omnia, perinde, ac si Missæ Defunctorum ad formam eorundem privilegiorum celebratæ fuissent, auctoritate, & tenore prædictis concedimus, & indulgemus. Decernentes easdem præsentes litteras semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, non obstantibus &c. Dat. Romæ apud S. Mariam Majorem sub Annulo Piscatoris die 23. Septembris M.DC.LXIX. Pontificatus Nostri Anno Tertio.]

Deinde Innoc. XI. confirmavit 13
Decretum S. C. Rituum editum super intelligentia declarationum Alexan. & Clement., quo ad alios quoque dies, in quibus juxta Rubricas Missæ Defunctorum celebrari non possunt; ut infra.

[Alias postquam Fel. rec. Alexander Papa VII. Prædecessor noster per quasdam suas in simili forma Brevis die 22. Januarii 1667. expeditas litteras, dubia, in diversis mundi partibus, occasione Decreti Congr., tunc existentium S. R. E. Cardinal., sacris Ritibus præpositorum, die 5. Augusti 1662. emanati, & ab ipso Alexandro Prædecessore approbati, de non celebrandis Missis Defunctorum in festis ritus duplicis, exorta, dirimere cupiens, inter cætera, quoad Altaria privilegio Apostolico pro animabus fidelium Defunctorum in perpetuum decorata, & in quibus proinde quotidie, etiam in festis ritus duplicis, celebrandæ fuissent Missæ Defunctorum ex obligatione, de-

claraverat per celebrationem Missarum de festo currenti satisfieri injunctis obligationibus, & Jndulgentias per ejusmodi privilegia Apostolica concessas, animabus fidelium Defunctorum in Purgatorio existentibus suffragari, perinde, ac si celebratæ fuissent Missæ Defunctorum ad formam dictorum Privilegiorum rec. mem. Clemens Papa IX. pariter Prædecessor noster; aliam subinde ortam dubitationem, utrum scilicèt dictarum Alexandri Prædecessoris literarum dispositio, quoad Altaria pariter quidem privilegiata, sed non in perpetuum, nec pro omnibus hebdomadæ diebus, & ad quæ Missæ non ex obligatione, sed ex sola fidelium devotione celebrarentur, locum haberet, similiter tollere desiderans, declarationem à memorato Alexan. Prædecessore, sicut præmittitur, editam, ad Altaria, ut præfertur, non in perpetuum, sed ad septennium, seù aliud breviùs, vel longiùs tempus, ac non in omnibus, sed aliquo, vel aliquibus tantum hebdomadæ diebus, tunc & in futurum quandocumque privilegiata, authoritate Apostolica extendit, & proindè ut Missæ, quæ ibidem de festo currenti, in quo Missæ Defunctorum, celebrari non possent, sive ex obligatione, sive ex sola fidelium devotione celebrandæ essent, suffragentur, ita ut animæ Christi Fidelium, pro quibus celebrarentur, Indulgentias per privilegia hujusmodi concessas consequerentur, in omnibus & per omnia, perinde ac si Missæ Defunctorum ad formam eorundem privilegiorum celebratæ fuissent, eadem auctoritate concessit, & indulsit, & aliàs prout in ipsius Clementis Prædecessoris litteris, etiam in forma Brevis die 23. Septembris 1669. desuper expeditis, quarum, & præfatarum Alexandri Prædecessoris literarum tenores præsentibus, pro plenè, & sufficienter expressis, & insertis habere volumus, uberiùs continetur. Cum autem postmodum, sicut accepimus, novum circa præmissa excitatum fuerit dubium, videlicet, an supradictæ Alexandri, & Clementis Prædecessorum declarationes, sibi pariter locum vindicarent, etiam in diebus Dominicis, infra Octavas Paschatis Resurrectionis, Pentecostes, & Corporis Christi, aliisque diebus, quibus, licèt à festo duplici non impediantur, adhuc tamen Missæ Defunctorum juxta ritum, & morem Ecclesiæ celebrari nequeunt, quatenùs nimirum Missæ, quas iisdem diebus celebrare licet, servata cæteroque dictorum Privilegiorum forma, ad præfata Altaria privilegiata celebrarentur. Nosque dubium hujusmodi Congreg. Ver. Fratrum nostrorum S.R.E. Cardinal. Sacris Ritibus Præpositorum, examinandum commiserimus, ac eadem Cardinalium Congreg. præmaturè discussa, nuper per suum Decretum die 3. Aprilis proximè præteriti editum, præfatas Alexandri, & Clementis Prædecessorum declarationes intelligendas esse pro omnibus diebus quibus juxta Rubricas Missæ Defunctorum celebrari non possunt, responderit. Hinc est, quod

quod nos ex commissæ Nobis cælitus dispensationis munere fidelium Defunctorum Animarum in Purgatorio existentium suffragiis per ampliùs consulere cupientes, Decretum hujusmodi à memorata Cardinalium Congregatione editum, ut præfertur, Apostolica authoritate tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus. Salva tamen semper in premissis auctoritate supradictę Congregationis Cardinalium. Decernentes easdem præsentes litteras semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, ac obtinere. Dat. Romæ apud Sanct. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 4. Maii Milesimo Sexcentesimo Octuagesimo Octavo. Pontificatus nostri Anno Duodecimo. I.F. Albanus.]

Sub clausula illa, (quæ Indulgentiarum brevibus solet apponi)
14 *volumus autem, ut si aliàs Christi Fidelibus dictam Ecclesiam visitantibus aliqua alia Indulgentia perpetua, vel ad tempus nondum elapsum, duratura, concessa fuerit, præsentes litteræ nullæ sint:* non continentur Altaria privilegiata, prout sequitur.

[Cum à Sac. Congr. Indulgentiis, sacrisque Reliquiis præposita, Cameracensis Archiepiscopus quæsivisset, quęvis, & sententia Clausulæ, (quæ hodie Brevibus Indulgentiarum apponi solet) volumus autem. ut si aliàs Christi Fidelibus dictam Ecclesiam, qualibet anni die, visitantibus aliqua alia Indulgentia perpetua, vel ad tempus, non dum elapsum, duratura, concessa fuerit, præsentes litteræ nullæ sint; Sac. Congr. diligentiùs examinata, Clausulam sic explicandam censuit, si videbitur, Sanctiss. D. Nostro. Ea minimè contineri Altaria privilegiata pro defunctis, neque Indulgentias, aut certo personarum generi concessas, aut Confraternitati, Regularibus, & Capitulo, aut certum Pium opus in ipsa Ecclesia peragentibus, ut Litanias, aliasve hujusmodi præces, recitantibus, ac iis, qui Christiana Doctrina erudiuntur, vel alios erudiunt, & qui Sanctiss. Eucharistiæ Sacramenti expositioni cum oratione quadraginta horarum intersunt, neque stationum Urbis, & septem Altarium Indulgentias, instar septem Altarium Basilicæ Vaticanæ concessas, neque demum, quæ pro unica vice conceduntur. Cæterum, si alia indulgentia, sive plenaria, sive non plenaria, in perpetuum, vel ad tempus, tum ab eodem, tum ab Alio Romano Pontifice, generatim Christi fidelibus Ecclesiam, vel aliquod ejus Altare, seu Capellam, visitantibus eodem anni die, vel diverso, concessa fuerit, de qua non fiat in litteris Apostolicis mentio, has litteras, ob adjectam Clausulam, esse prorsus irritas, ac nullas. Datum die 23. Junii 1676.

De his autem facta relatione, ad S.D.N. die 16. Martii 1677. sententiam Congregat. approbavit Card. Maximus. Michael Ang. Ric. Secr.

Al-

Altaria privilegiata non suspenduntur per suspensionem generalem Indulgentiarum, quæ fit in Anno Jubilei, ut dixit Lezana *v. Altare n.* 19. apud Lant. *ver. Altare n.* 6. & colligitur ex Layman *Theol. Moral. lib.* 3. *tract.* 4. *cap.* 8. *num.* 4. *Quilici. Confess. manuduct. quæst.* 5. *artic.* 4. *num.* 29. scribentibus quod anno Jubilei nulla omnino fieri solet suspensio Indulgentiarum pro defunctis per modum suffragii à Sede Apostolica concessarum.

CAPUT VII.

Officialis quoad Apostatas.

SUMMARIUM.

1 *Apostata à Fugitivo distinguitur.*
2 *Regulares ad aliquod genus clausuræ tenentur.*
3 *Censetur Apostata, qui sine licentia vagatur.*
4 *Licentia triplex* expressa tacita, & præsumpta.
5 *Non semper Licentia præsumitur.*
6 *Distantia à Conventu concludit Apostasiam, si sit mortifera.*
7 *Judicium distantiæ quibus relinquatur?*
8 *An existens in horto dicatur moraliter manere in Conventu?*
9 *Nomine Monasterii in odiosis non venit Ecclesia.*
10 *Quid Monasterium exprimat!*
11 *Superiores clausuræ terminos figunt.*
12 *Non est Apostata recurrens legitimè ad Superiorem.*
13 *Appellatio est inducta in præsidium innocentiæ.*
14 *Defensio est de Jure naturæ.*
15 *Jus naturæ sæpè dispensat.*
16 *Exponitur mens Tridentini* in sess. 25. de Regul. cap. 4.
17 *Quid sit prætextus!*
18 *An gravatus debeat expectare sententiam?*
19 *Sententia alia definitiva, alia interlocutoria.*
20 *Quinam actus sint irretractabiles?*
21 *Gravamen irreparabile unde dictum?*
22 *Quando appellatio liget manus Judicis!*
23 *Quando gravamen potest reparari, est expectanda definitiva.*
24 *Apostoli sunt literæ testimoniales.*
25 *Nemo tenetur sibi majus malum procurare.*
26 *Potest appellari per edictum.*
27 *Sæpè facto appellatur.*
28 *Quid sit temerè habitum dimittere, &* num. 46.
29 *Dictum Ameni, & Peyrini absolutè non subsistit.*
30 *Est subditus instruendus.*
31 *Obedientiales dantur in scriptis.*
32 *In recursu gradatim proceditur.*
33 *Gravatus à Guard. non potest appellare ad Conservatorem.*

34 Su-

NOn loquimur de Apostasia perfidię, qua per infidelitatem fides relinquitur; Nec inobedientiæ, præceptorum transgressionibus adnexa; de quibus optimè Gloss. *ad cap. præterea de Apostatis, & Reiter. baptism. lib. 5. tit. 9. verb. Apostasia*, & Summistæ communiter; Sed de Apostasia à Religione, quam DD. describunt, *quod*
1 *sit Recessus à Religione, habitu dimisso, vel retento, animo, & intentione non ampliùs revertendi ad obedientiam Superioris*. Apud quos recessus, eo animo qualificatus, Apostatam in sensu proprio constituit, & eum distingui probant à pure Vago, & Fugitivo, qui spontè, & absque Superioris Licentia à Monasterio discedit, ut ad tempus liberè vagetur.

Id in Regulari operatur professio expressè, vel tacitè emissa, ut ad aliquod genus Clausuræ teneatur, textus expressus cap. *Monachi de stat. Monach. lib. 3. tit. 35.* extra quam sine Superioris Licentia nulli egredi licet, arg. ex damnata propositione Uvicleffi in Concilio Constant. apud Bail *Sum. Concil. tom. 1.* hujus tenoris, *Ingredientes Religionem sunt inhabiles ad observandum divina præcepta, & per consequens ad perveniendum ad* 2

Regnum Cœlorum, *nisi Apostataverint ab eisdem*. Et ex verbis decreti Clement. VIII. *de reservatione casuum pro Regularibus*, in quo casus reservabilis est: *Apostasia à Religione, sive habitu dimisso, sive retento*, *quando eo pervenerit*, *ut extra septa Monasterii, seu Conventus egressio fiat*; *& nocturna*, *seu furtiva è Monasterio, seu Conventus egressio*, *etiam non animo Apostatandi facta*; id est, non conjuncta cum voluntate perdurandi extra obedientiam Prælati.

Quæ licet ad veram Apostasiam videatur necessaria, in praxi pro Regularibus non censetur in casu, siquidem communiter præsumun-
3 tur veri Apostatæ, qui per aliquod tempus extra Claustra absque Superiorum licentia, habitu etiam retento, & cum animo revertendi ad Religionem, vagantur, quamvis propriè essent vocandi Fugitivi: ut notavit Ameno *de delictis tit.* 2. *§.* 1. *Apostasia numero* 9., & refert Sanctor. *commun. in stat. S. Franc. cap.* 2. *stat.* 61. id esse definitum per Statuta Papalia Julii II. *cap.* 7. *par.* 31. ut sequitur: *Intelligimus autem Apostatam omnem*, *qui sine licentia*, *vel contra obedientiam suorum Prælatorum per terras*, *loca*, *seu patrias cum habitu*, *vel sine*, *cum Socio*, *vel sine illo iverit*, *atque quomodolibet discedentem*. Stat. Sambuc. Min. *de Observ. cap.* 2. *§.* 8. *de Apostatis*, quomodocumque fugitivos è Claustris, Apostatas nominant, & uti tales puniri præscribunt; Ubi videndi casus, & gradus Apostasiæ cum suis pœnis proportionatis, de quibus postea.

Licentia debet esse, vel expressa, vel tacita, aut præsumpta. *Expressa* obtinetur verbo, voce, vel scripto; *Tacita*, est, quando Superior Subdito eam petenti nil respon- 4
det, nec prohibet, licet post petitam licentiam exire videat; tacendo enim censetur consentire, *cap. nonnè* juncta Gloss. *in Verb. tacendo de præsumptionibus lib.* 2. *tit.* 23. *Præsumpta* (quæ ab aliquibus apud Peyrin. *de Subdito qu.* 2. *cap.* 2. *§.* 3. *not.* 1., dicitur interpretativa) est illa, quæ nec expressè verbo, seù voce, nec tacitè habetur: præsumitur tamen, quod concederetur, si peteretur; quæ à tacita distinguitur, ex hoc, quod tacita supponat Prælatum præsentem, & consentientem; præsumpta verò absentiam ejusdem, vel quod de facili præsens non possit haberi.

Ut legitimè possit Subditus uti licentia præsumpta, ei assistere debet necessitas; & ad exemplum sit: *Infirmatur quis*, v. gr. *ad mortem*, *petit Confessarium*: *alius non adest*, *quam Regularis potens Sacramentum ministrare*; *non adest tempus adeundi Superiorem ad petendam licentiam*, *aliàs infirmus moritur inconfessus*. *Latro furatur in Sacristia Calicem*, *illico fugit*; *nisi Sacrista extra Conventum*, *non expectata Superioris licentia*, *fugientem persequatur*, *amissio est certa*; in his, & similibus casibus præsumitur, quod Superior licentiam concedat, & ad subveniendum saluti proximi, & ad reparan-

paran-

parandum damnum Conventus.

Verum pro praxi advertendum, quod nunquam excuſatur Subditus ab apoſtaſia, nec licentia præſumi prudenter poteſt, niſi neceſſitas ſit urgens, ut cum tempus adeundi Superiorem non ſuppetat, vel, cum adhibita à Subdito diligentia, non invenitur. In iſtis circumſtantiis licentia præſumpta ſuffragatur, & legitimitatem egreſſus juſtificat; secùs dicendum ſi Superioris præſentia poſſet de facili haberi, quia tunc præſumeretur potiùs dolus in Subdito, & quod ex propoſito, vel diligentiam omitteret, vel ad Superiorem non accederet, quod fortiùs procedit in caſu, quo data opera, differet petitionem licentiæ ad tempus, quo, ſciret Prælatum abſentem neceſſariò eſſe debere, aut nonpoſſe de facili inveniri.

Non poteſt Apoſtata pronunciari, & pœnis Apoſtatarum puniri, niſi exiens extra januam Conventus abſque licentia, per tantum ſpatii elongetur ab ipſo, quod ſibi poſſit rationabiliter ad culpam mor-
6 talem imputari; ut notavit Peyrinus *cit.qu.1.cap.26.verſ.ex quibus*, & Sanctor. *alleg.* Unde diſtantia per aliquot paſſus, quæ non ſit mortifera, ad id non ſufficit; Major enim excommunicatio, qua per DD. ligantur Apoſtatæ, non niſi ob culpam mortalem incurritur *cap. Nemo Epiſcoporum ii qu.* 3., à qua, ſicut in pluribus aliis materiis, parvitas materiæ in caſu excuſat.

Judicium diſtantiæ concludentis culpam mortalem relinquitur Prudentis arbitrio, diſpoſitioni Legum Municipalium, & locorum conſuetudini, juxta quam variatur;
Ameno *de delictis tit.2.§.1. Apo-* 7
ſtaſia num. 19. abſolutè mortaliter peccatur, ſi tranſgreſſio obedientiæ ſit gravis ſi interveniat dolus, & fraus, & non habeatur licentia tacita, præſumpta, ſive interpretativa, vel non adſit neceſſitas locum dans Epicheiæ.

Nec ille, qui, facto præcepto à Superiore, ne quis ſub apoſtaſiæ pœna ſine ejus licentia extra Con-
ventum vadat, hortum, pratum, 8
vel ſylvam ingreditur, licet puniendus ſit pœnis inobedientium, ſicut iiſdem corripiendus eſt Religioſus cellam alterius ingrediens, dum id Superior inhibuit, modo præfata ſpectent ad clauſuram Conventus, vel intra ſepta Monaſterii contineantur, quia in caſu exiſtens in horto, diceretur moraliter manenere in Conventu, & non extra ſepta Monaſterii, quod per DD., & ex Decreto Clementis ſuperiùs allegato exigit Apoſtaſia.

Nec eſt vis conſtituenda in vocabulo Conventus, quia licèt iſte in ſenſu ſtricto reſtringi poſſit ad ſignificandum ſpatium contentum à parietibus domus, vel ædificii, in caſu non ità materialiter accipitur, aliàs deberet de Religioſo è clauſtro abſque licentia ingrediente Eccleſiam ejuſdem pronunciari, quod eſſet apoſtata, quia dici de eo non poſſet, quod, ut in Eccleſia eſſet in ſpatio materiali, inter materiales pa-

parietes Conventus contento, sed extra; Et eò fortiùs, quod Ecclesia, & Conventus diversa significata diversis nominibus exprimunt; & etiam quia, ut ex Graffio refert Donat. *prax. tom. 1. par. 2. tract. 3. qu. 1. n. 3.* nomine Monasterii non venit ejus Ecclesia (præsertim in
9 odiosis) alioquin mulieribus, quibus est prohibitum ingredi Monasteria Virorum, esset etiam interdictus ingressus ad eorum Ecclesias; & ex identitate rationis, Viri ad eas Monialium non possent accedere, quod est sanè falsum, simul & ridiculum.

Ideò Conventus, vel Monasterii septa debent in præsenti accipi formaliter, ut significent totum circuitum Monasterii, comprehendendo in eo hortum, sylvam, pratum, ex Peyrino *de Prælato qu. 3. cap. 2. §. 1. num. 39.* & alia loca, illi annexa, quæ iisdem muris, seù septis cinguntur, apud Lezana *sum. tom. 3.* verbo *Clausura num. 3.*, & habetur *cap. exiit de verb. signif. lib.*
10 *5. tit. 12. in 6. §. Denique, vers. nos utique*; ubi Nicolaus III. declarans in terminis quid nomine Monasterii intelligatur? ait; *Nomine Monasterii volumus Clausuram, domos, & officinas interiores intelligi*; & inter istas textus certè comprehendit hortum eodem muro Monasterii cinctum; ad quem (sicut ad aliàs officinas interiores) si sit Monialium, Viris, & si Regularium, Mulieribus, non permittitur, imò sub censuris prohibetur ingressus; & ex hoc satis concluditur esse intra clausuram, & non extra Monasterii septa.

Nec relevat, quod ad Superiores per Lezana *cit.* & Confect. *sum. privileg. Mend. par. 2. tit. 20. cap. 8.*, uti ad Judices ordinarios, & Pastores Religiosorum, pertineat de Clausura providere, ejusdemque statuere, & designare terminos, extra quos non liceat Religiosis sine licentia exire; nam in eo ex observatis à præallegato Ameno *num. 24.* debent Apostolicis Constitutionibus conformari & juxta earum dispositiva operari; 11
Ideo cum Nicolaus hortum ad Clausuram spectare statuerit, ab ea non potest per Superiores excludi; nec declarari, quod pars ejusdem non sit; aliàs eorum declaratio efficere posset, ut licitè illum Mulieres ingredi valerent, & quod non esset locus, in quo confugientes gauderent immunitate; quod est falsum.

Ex quibus concluditur, quod de Religioso contra mandatum Superioris ipsum ingrediente; licet sit inobediens, non verificatur, quod sit extra Clausuram; imò potiùs optimè dicitur, quod sit intra septa formalia Monasterii, & sic, quod non possit ullo modo, ut apostata, pronunciari, & ut talis puniri.

Neque Apostata pronunciari debet Religiosus, si injustè, & contra jus certò, & notabiliter gravatus à Superiore, recta via ad Generalem, aut alios, ad quos de jure, accesserit absque licentia Superioris, ut in terminis firmant Peyrin. *de Subdito qu. 1. cap. 20.*, Lezana 12

sum.

sum. tom. 1. *cap.* 16. *num.* 8., Pignatellus *tom.* 10. *cons. cit. n.* 27., Ameno *cit. n.* 27. alios plures allegans.

Ratio à Doctoribus datur, etenim appellatio ex Pasqualigo *ad Lauretum de Franchis par.* 1. *num.* 1359. est defensio contra injusti-
13 tiam, & præsidium innocentiæ; defensio autem per DD. est de ju-
14 re naturæ; & ideo Regularibus licita, imò & necessaria, ut per Superiorem gravamen emendetur. Nimis enim durum foret, quod ex proprio statu Regulares essent deterioris conditionis, quam cæteri homines, qui ab injustis gravaminibus possunt appellare, & ad Supremos Judices recurere *cap. Suggestum*, *cap. Pastoralis officii de appellationibus lib.* 2. *tit.* 28. Et quia lex præscribens, ne Religiosus exeat è Claustris sine Superioris licentia, est humana, nec legi naturali, de se defendendo ab injustè gravante, & iniquo oppressore, prævalet, sequitur optimè, quod in casu, & ad hunc effectum, possit sine illa ad alium Superiorem recurrere; in casu enim tantæ necessitatis, vel jus naturæ dispensat, ut sine illa vadat, vel præsu-
15 mitur licentia Superioris *ad quem*; ut notavit Lezana.

Nec obstat, quod Trid. *sess.* 25. *de Regul. cap.* 4. statuat: *nec liceat Regularibus à suis Conventibus re-*
16 *cedere, etiam prætextu ad Superiores suos accedendi, nisi ab eisdem missi; aut vocati fuerint;* nam credendum non est ex Pignatello, Concilium voluisse derogare juri naturali: ipsumque per Lezana, loqui de Religiosis à Superiore injustè, & contra jus gravatis; sed de illis, qui sine vera causa recurrunt, quod illa 17
dictio *prætextu* significat, prætextus enim est color quæsitus, & non vera causa, prohibetur ergo à Concilio recessus, & recursus ex causa colorata, levi, ficta, non verò ex causa reali, & in casu realis gravaminis præsentis, sive imminentis, ut post Quarant. *sum. Bullar. vers.: Archiepiscopi auctoritas sub lit. L. v. conclusionem*, optimè scripsit Ameno *num.* 31.

Et si quæratur, an gravatus de- 18
beat expectare sententiam, & ab ipsa appellare? Responsioni præmittimus: *Primò*, quod alia est sententia 19
definitiva, alia *interlocutoria*: *definitiva* est illa, quæ decidit negocium principale in judicium deductum: vel, quia Judex causam principalem definit, & toti controversiæ finem imponit: *Interlocutoria* verò est, quæ non de summa controversia, sed de rebus ad eam definiendam pertinentibus pronunciat: ut de cognitione differenda, de testibus producendis: de tortura, & similibus: ut tradunt Piasec. *prax. Episc. part.* 2. *c.* 4. *art.* 15. *n.* 13., & Engel. *Colleg. Univer. Juris Canon. lib.* 2. *tit.* 27. *§.* 1. *n.* 3., & Jo. Calvinus Lexicon Juridicum *lit. S.*

Secundò, quod gravamen irreparabile dicitur quilibet actus irre- 20
tractabilis; qui . s. in instanti, quo ponitur, suum sortitur effectum, & annexum habet factum, quod infectum esse non potest, ut ait Quaranta *cit. vers. in quibus*, *ubi sup.* hujusmodi sunt actualis excommunicatio, suspensio, & interdictum

quæ

quæ allegat *cap. Pastoralis §. Verum*, secum trahunt executionem; item tortura, & carcer ex Piaseco *cit.*, & Cabassut. *prax. Juris Can. lib.* 4. *cap.* 12. *nu.* 20. quo ad carcerationem habetur declaratio S.C.C. apud Piasecum *cit.* ex Quaranta loco adducto hujus tenoris.

An, quod Decreto S.C. Trident. *sess.* 13. *cap.* 1. *de refor.* & alio *sess.* 24. *cap.* 20. *de refor. dicitur de gravamine, quod per appellationem à definitiva reparari non potest, intelligi possit, & debeat de gravamine indebitæ carcerationis?*

Sanctiss. D. N. audita *relatione S.C. Concilii declaravit ità esse intelligendum; & ideo ab hujusmodi gravamine appellari posse, & Ordinarium, vel Judicem teneri huic appellationi deferre, & teneri processum transferre ad Judicem appellationis.*

21 Et dicitur irreparabile, quatenus licèt sententia definitiva, lata ab Judice appellationis, possit liberare ab excommunicatione, v. gr. & carcere; efficere tamen non potest, quin gravatus illa mala sustinuerit actu, nec eum ad primævum indemnitatis statum restituere.

Tertiò, quod licet olim de Jure Canonico à qualibet interlocutoria, & quovis gravamine appellare licuerit *cap. de appellationibus cit. tit.* id hodie fuit correctum per Trident. *sess.* 13. *cap. alleg.* his verbis: *antè definitivam sententiam ab interlocutoria, vel alio quocumque gra-*
22 *vamine non appelletur: Nec Episcopus, aut Judex, seu Vicarius appellationi hujusmodi tamquam frivolæ deferre non teneatur*; & inferiùs, *nisi gravamen hujusmodi, per definitivam sententiam reparari, vel ab ipsa definitiva appellari non possit*. Et notavit præallegat. Quaranta *v. in quibus casibus*, quod à decreto de torquendo admittitur appellatio, & tortura suspenditur, etiam antequam per Judicem *ad quem* inhibeatur; nam licet regulariter appellatio ab interlocutoria non liget manus Judicis *à quo*, antequam inhibeatur, ut in *cap. non solum de appellationibus* 16. *lib.* 2. *tit.* 15. limitatur non procedere in ea interlocutoria, quæ infert gravamen irreparabile; nec in ea per Engel. *ex Barbosa in Collect. DD. ad d. cap.* 20. *Trid. numer.* 37., & Quaranta *loco alleg.* dum, tametsi gravamen sit reparabile, non est tamen reparabile ex toto, vel nonnisi cum magna difficultate, aut præjudicio partis.

Ex quibus potest quæsito responderi; vel Subditus gravatur à Superiore, per interlocutoriam tali gravamine, quod per appellationem à *definitiva* reparari non possit, ut si decernat reum esse torquendum, aut incarcerandum, sententiam definitivam expectare non debet, sed appellationem ab interlocutoria torturæ, & carcerationis interponere. Vel sic gravatur, ut gravamen illatum possit per definitivam reparari, v. gr. producit testem ad sui defensionem, Judex eum examinare reiicit, etiam si nullam exclusionis rationem afferat, licèt super hoc se sentiat nimis gra- 23
vatum, expectanda nihilominus est defi-

definitiva, per appellationem ab ea, potest gravamen, & damnum reparari, Peyrin, & Engel. *loc. cit.* aliàs si ante unam, vel alteram sententiam discesserit, temerè, leviterque judicabitur recurrere, & sic erit, ut Apostata, puniendus, & ad Superiorem procesfantem remittendus.

Sed quid si Superior appellationi non deferat, vel eam non admittat, prout de jure deberet? dicendum appellantem debere ab iis, coram quibus appellavit, petere Apostolos testimoniales, litteras nimirum testificantes de interposita ap-
24 pellatione, quas illi concedere tenentur, quia indebitè gravato, officium charitatis expostulat, ut omnes succurrant, juxta Const. *ad Romanum spectat*: Sixti V. §.20. *Bull. Cherub. tom. 2.*

Nec tenebitur ab eodem in casu petere licentiam adeundi Superiores, etenim id ei inutilè esset; nam certè, & à fortiori, cùm sit liberum eam concedere, denegabit, sicut appellationem non admittit, quod secundum jura deberet.

Et id etiam procedit, si petendo licentiam aliquod majus gravamen certò timeret, nam tunc posset, ea etiam non petita ex Navarro apud
25 Peyrin. *verb. Addunt*, Superiorem adire, quia nemo tenetur sibi majus malum procurare.

Tradit Amenò *num.* 30. quod si Subdito non esset tutum, aut ex metu reverentiali, non auderet appellare coram Prælato, & testibus, posset
26 appellare per edictum: deberet tamen de tali appellatione à notorio, & manifesto gravamine, secum habere testimoniales, aliàs sibi non crederetur à Superiore, ad quem recurreret, & ut verus Apostata haberetur.

Si tamen propter ignorantiam, nec per edictum appellaret, nec coram testibus, aut quia certò sciret, quod si Superiori gravanti aliquo modo innotesceret se velle appellare, aut ad Superiorem majorem recurrere, statim incarceraretur, vel, nisi festinanter, & occultè discederet, adderentur gravaminibus gravamina; adhùc posset nulla facta appellatione, & licentia petita, Superiorem adire, quia in casu, licèt non verbo, facto diceretur appellare, quod plus est, *cap. Dilecti filii: lib.* 27
secundo de appellationibus; & aditio ad Superiorem suppleret necessitatem appellationis, quæ in dato casu rationabiliter posset omitti.

Quod ità verum censet Peyrinus *cit.* ex Portello *in add. t. ad dub. regul. v. habitus num.* 3., & Diana *tom.* 3. *tract.* 2. *resol.* 115. ut affirmet posse Subditum absque scrupulo habitum dimittere, & sic incognitum iter suum directè ad Superiorem prosequi, dummodò timeat, quod in itinere capiatur, & reducatur per vim ad manus Superioris gravantis; quod Canones non improbant, cùm damnent dimissionem habitus factam temerè, hoc est sine causa, 28
ut habet Gloss. *ad cap. ut periculosa ne Clerici, vel Monaci, in* 6. *lib.* 3. *tit.* 24. *in ver. temerè*: ubi *ex causa licet habitum transformare, si justa sit*, puta *timor*; & Gloss. *ad cap. Clerici arma, de vita, &*

honeſtat. Clericor. lib. 3. *tit.* 1. concedit Clericis poſſe arma portare ad terrorem latronum, dum per loca periculoſa tranſeunt.

Cæterum, quamvis adducta ab Ameno, & Peyrino *n.* 27. & 28. veritatem retinere poſſint, quoad forum internum, & pro eo probarent
29 exemptionem à pęnis Apoſtatis taxatis, cenſerem tamen non eſſe ad praxim deducenda, nec pro foro externo ab iiſdem immunitatem concludere, vel efficere, quin deberet recurrens pro eo foro, ut Apoſtata tractari, & quatenus contradiceret, ſibi onus probandi oppoſitum incumberet, at nullam ſuper injuſtitia, veritate, & gravitate gravaminis poſſet liquidam probationem afferre, adeoque nec Judex moveri ad pronunciandum in judicio ſuper legitimitate recurſus; nam, ut ſupponitur, nec haberet teſtimonium appellationis, nec de notorietate exiſtentis, aut certò moraliter imminentis gravaminis evidenter conſtaret, imò quolibet juris fulcimento privatus recurreret, quod poteſt colligi ex Roderico *reſolut.* 11. *de Apoſtatar. num.* 27.; Et ſic adeſſet locus præſumendi in Subdito dolum; & ſi allegaret ſe ex ignorantia ea omiſiſſe, & crediſiſſe ſibi licere ad majorem Superiorem, ex quavis cauſa fugere ſine licentia, deberet Judex examinare, & cognoſcere, an ex vera ignorantia, & credulitate (quod in Sacerdote literato præſumendum non eſt) an potiùs ex dolo palliato id egerit; & juxta probata punire Ameno *nu.* 107.

Unde in praxi inſtruendus eſt Subditus, quod iniuſtè, v.gr. à Provinciali gravatus, cui, nec locus ap- 30
pellandi datur, eſtque ad illati gravaminis obtinendum teſtimonium ex timore majori impotens, & mora in ejuſdem Provincia nociva, quod debeat (quando ad exercitium virtutis ſuſtinere nolit) viciniorem alteriùs Provincię Conventum adire, & ex eo per editum coram teſtibus ab illato gravamine appellare, & Provinciali tranſmittere, ac injuſtitiam gravaminis ſignificare Generali, juriſque remedia expoſuere, obedientiales petere, & cum eis ad ipſum accedere, ut ſic recurſum juſtificet, & nulla pro foro, etiam externo, ſit Apoſtaſiæ umbra, & ſuſpicio fugæ, nec contra eum obtineant effectum diſpoſita à Trident. *ſeſſ.* 25. *de Regul. cap.* 4. ſuper receſſu Regularium ſine obedientialibus à Conventibus, his verbis; *Qui verò ſine predicto mandato in ſcriptis obtento repertus fuerit, ab Ordinariis locorum, tamquam deſertor ſui inſtituti puniatur.* Amplia, vel 31
ſine authentico appellationis, aut gravaminis teſtimonio, obedientialibus æquivalente.

In appellatione gradatim eſt procedendum, ut firmat Bonifac. IX. 32
Conſt. Sac. Religionis, Leo X. *Conſt. Romani Pontificis* apud Confect. *privil. Mendicant.* & expreſsè S C. Regularium, ut infrà diſponit: *Quoniam nonnulli Regulares vagandi ſtudio, ſive dum imminentem admiſſorum criminum pœnam ex ſuis Conſtitutionibus, aut aliàs debitam, ſibi metuunt falſa, & commentitia gravamina cauſari, non ad immediatè*

*diatè suis Ordinis Superiores, scilicet à gravamine Prioris ad Provincialem, à Provinciali ad Generalem, à Generali ad Protectorem, prout cujusque Religionis Constitutionibus disponitur, sed ad hanc Romanam Curiam absque licentia sæpiùs fugiunt, potiùs quam recurrant, ex quo Ordinum disciplina relaxatur, Prælati contemnuntur, & ipsi in dies audaciores evadunt: placuit Sac.Regul.Congr.ex ordine Sanctissimi statuere, ut si quis Regularium imposterum temerè, levive ex causa hanc AlmamUrbem, sive Curiam absque sui Superiori licentia, & supradicta forma prætermissa adire præsumpserit, ad suos eosdem Superiores severiori pœna plectendus remittatur. Frater Michael Bonellus Card. Alexandrinus. Romæ apud Impress.Cam.*1587.Quaranta *Sum. ver. Monast. & Convent.*

Dubitatur, an gravatus à Guardiano non habens copiam Provincialis, possit appellare, & recurrere
33 ad Conservatorem privilegiorum? & quatenus ad eum effectum à Conventu recedat, sit pronunciandus Apostata?

Et ad primum ex allatis juribus responsio est negativa, nam cum in eis oido servandus præscribatur, semper tribunal, seu forum Conservatoris omittitur. Ex quo legitimè infertur eos in facultatibus non habere, posse cognoscere in causis Regularium ejusdem Claustri.

Et magis patet ex dispositiva Leonis *Const. alleg.* inhibentis sub excómmunicationis pœna Judicibus, etiam privilegiorum Conservatoribus, ne quærelas fratrum contra fratres ejusdem claustri susciperent, vel de eis cognoscerent.

Nec ex adverso scribentes obstare prætendant, quod Const. specificè emanaverit pro FF. Ordinis Prædicatorum; nam, cum sit favor, & privilegium exemptionis ab jurisdictione extra ordinem contineat, & agatur de jure Superiorum, quod habent in suos, & similibus actibus lædatur, ad quemlibet alium, propter privilegiorum communicationis cum illo, ampliatur: qui possunt itidem frui alio à Nicol. V. *dato Cartusiensibus* ex Roderico apud Sanctoro *Comment. in Stat. S. Franc. c.* 12. *stat.* 11. *sub quæro quinto*, quo prohibetur, Regulares conveniri posse coram Conservatoribus.

Et, utpotè exemptos, esse Regulares apud suos Prælatos conveniendos tradit Rodrico *resol.* 33. *n.* 14. & 29. Miranda *Man. Prælat. tom.* 2. *q.* 47. *art.* 10. Sanctoro *cit.* quibus in eos ex adnotatis à Donato *prax. regulari tom.* 1. *par.* 2. *tract.* 17. *q.* 41. plena, libera, & immediata jurisdictio, quo ad specificum effectum, tum judicii, tum punitionis, exclusis 34
Conservatoribus, competit.

Quod facilè ex identitate rationis, & notę exemptionis regularium potest deduci ex Const. *quoniam nostro* Greg. XIII. apud Confect. *alleg.* prohibentis sub pęna excommunicationis latæ sententiæ S. Sedi reservatæ, perpetuæ privationis vocis activæ, & passivæ, obtentorum officiorum, & inhabilitatis ad hæc, & alia, Fratribus, appellare, seù quo-

quomodo adire tribunalia secularia contra proprios Prælatos, aut per eos deputatos, & præscribentis in casu recepti gravaminis formulam recursus ad Supremos Ordinis Superiores, vel Sedem Apostolicam.

Nec ex adjuncta clausula *tribunalia secularia* vitium illationi impingatur, quasi ex ea, ad laica dumtaxat, recursus prohibitio sit restricta; nam per tribunal seculare Pontifex quodcumque intelligit, quod non est, vel Superiorum Ordinis, vel Protectoris (licèt quoad hoc attendatur Const. Innocent. XII. incipit *Cb. si fidelium* moderatoria facultatum Protectorum) vel Sedis Apostolicæ, & quodlibet in ea non permissum; Unde cum illud Conservatoris neutrum sit ex eis, nec de eo
35 possit absolutè proferri, quod sit tribunal Regulare, vel Regularium (sicut nec de illo Episcopi: de quo optimè affirmatur, quod sit seculare, hoc est Clericorum secularium, ut tradit Ameno *de pęnis tit.* 2. *§.* 3. *V. Appellatio mala nu.* 34.) sed mixtum, ex quo Conservator procedere possit & contra Clericos seculares, & Laicos, ac etiam Regulares diversi Ordinis, sequitur, & illud sub dispositione prohibente comprehendi.

Et conclusivè procedendo: præsumendum non est, esse, aut fuisse mentem Canonum, & Pontificum, qui Regularium Ordines privilegiis nominandi Conservatores decorarunt, tollere à Prælatis Regularibus ordinariam in suos jurisdictionem, adeò ut volverint eos, maximè intra claustra degentes, non coram suis Superioribus conveniri, sed coram ipsis Conservatoribus, à quorum jurisdictione Trident. *sess.* 14. *cap.* 5. *de refor.* decrevit esse exemptos; quia sic eorum notabiliter læderetur exemptio, & vix tot eos eximentia decreta obtinerent effectum *Vide offic. quo ad conser. & quo ad delicta.*

Et sic ad secundum affirmativè.

Regulares Apostatæ è Claustro fugitivi, habitu dimisso, sive retento, excommunicantur ipso facto *cap. ut* 36
periculosa ne Clerici vel Monachi in 6. ubi Gloss. in verb. *ipso facto* notat id esse speciale in Religioso Apostata, quod statim sit excommunicatus; & juxta hæc limitantur disposita per stat. *Frat. Min. de Obser. cap.* 7. *§.* 6. *num.* 40. declarantia pœnas quascumque, & censuras per eorum leges inflictas cum clausulis ipso facto, non incurri statim, sed post declaratoriam criminis, non procedere in excommunicatione, quam *cap.* 2. *§.* 8. *num.* 2. ferunt in omnes, & singulos ab Ordine Apostatas.

Et intelligitur de excommunicatione majori, utpotè simpliciter lata textus expressus *cap. si quem de sent.* 37
excom. lib. 5. *tit.* 39. ubi *si quem cum hac forma verborum illum excommunico, vel simili, à judice suo excommunicari contingat: dicendum est, eum non tantùm minori, quæ à perceptione Sacramentorum, sed etiam majori excommunicatione (quæ à communione fidelium separat) esse ligatum;* quæ non fertur, 38
nisi pro mortali *cap. nemo Episcoporum causa ii quæst.* 3.

In qua suscipiens Ordinem re- 39
manet ipso facto suspensus *cap.*

con-

consultationi de Apostatis, & reiteran. Baptisma lib. 5. tit. 10.

Et, si durante suspensione celebret, vel alios Ordines exerceat, fit irregularis *cap. cum æterni de sent. & re jud. lib. 2. cap. 14. in* 6. &
40 ibi Glossa *V. nota quod, & cap. cum Medicinalis de sent. excom. item in* 6.

Super quo, quamquam de jure communi, ut ex allato *cap. consultationi, & cap. cum illorum*, liquet,
41 non nisi à Romano Pontifice dispensari possit; de jure tamen particulari per privilegia id cum suis subditis possunt omnes Prælati Regulares; ut pluribus cumulatis tradit Peyrin. *qu. pr. cit. cap. 26. verb. dixi*; Ameno *num.* 53. & habetur expressè in Mari magno Minorum; ut infrà: *Generali, & Provincialibus Ministris dicti Ordinis* (loquitur Sixtus IV.) *pro tempore existentibus, & illorum Vicariis dispensandi cum dicti Ordinis Minorum professoribus defectum Natalium ex adulterio, Sacrilegio, incestu, aut quovis alio nefario, & illicito coitu provenientem patientibus: Nec non cum iis, qui ex quavis causa, præterquam homicidii voluntarii, bigamiæ, & mutilationis membrorum irregulares forent, postquam Ordinem ipsum professi fuerint, ut defectu, & irregularitate hujusmodi non obstantibus, irregulares ipsi ad quoscunque, etiam Sacros Ordines promoveri, & in illis, etiam in Altaris Ministerio ministrare, & tam ipsi irregulares, quàm defectum Natalium patientes prædicti, ad quascumque administrationes, & officia dicti Ordinis eligi, recipi, & assumi, illaque gerere, & exercere liberè valeant, motu, scientia, & authoritate prædictis concedimus per præsentes*. Unde Apostatas valent absolvere à censuris, & super irregularitate dispensare, eosque habilitare, & executioni Ordinum, & officiorum suorum restituere.

Quoad pœnas alias Apostatis debitas, sive privationis suffragiorum, vocis activæ, & passivæ, carceris, aliasque corporis afflictivas, flagellationis, jejunii &c. consulere quisque debet suę Religionis constitutiones; in Ordine Minorum de Observ. habet apostasia gradus; adeò ut alia sit *Levis, levior, &* 42
levissima, & alia gravis, gravior, & gravissima, ut eorum const. *cap. 2. §. 8. num.* 4., 6., 7., 10., 11., & 15. referunt; ubi optimè distinguuntur, & proportionatis pœnis puniuntur; & notandum quòd vocabulorum diversitas non operatur, quod ex illis quælibet excommunicationem pro foro interno non concludat; nam *num.* 2. omnes Apostatæ excommunicantur; sed facit, ut pro foro fori, & externo dispar sit pœna carceris, vel alia ex adductis; & simul pro eo appareat, quod in hoc crimine ex extrinsecis circumstantiis, diuturnitatis temporis, distantiæ, egressus, aliisvè ibi videndis, crescit gravitas pœnæ; & ideò ibi *levissima* apostasia solùm dicitur talis respectivè ad alias inferentes majores, & graviores pœnas in foro externo, & contentioso taxatas per statuta, non verò in ordine ad 43
cõcludendam culpam mortalem, &

excommunicationem majorem.

Advertendum est ex Peyrino *de subdito qu.pr.c.* 26.*cit.v. ex quibus ulterius:* In praxi pronunciari non posse Apostatam, nec pœnis Apostatarum subdi eum, qui sine Licentia Prælati à Monasterio recessit, recessu non mortifero, ut si per aliquot passus ab eo elongatus, tres nimirum, aut quatuor, vel etiam decem per Ameno *n.* 82., & ad modicum tempus (in contingentia facti arbitrio judicis determinandum) & statim reveritur; ex quo ob parvitatem materiæ, id non possit exeunti rationabiliter ad grave delictum imputari; & inobedientia ex adnotatis à Sanctoro comen. *citat. capit.* 2.
44 *stat.* 62. *§. aliquis* esset solùm venialis.

An autem censendus sit Apostata, vel fugitivus Religiosus, qui ob-
45 tentis literis obedientialibus accedendi ad locum à Provincia distantem, in itenere habitum deponit, & in veste seculari incedit.

Negativè respondetur: nam non est Apostata, quia supponitur non habere voluntatem ampliùs non redeundi ad claustra sub obedientia Superiorum: Nec Fugitivus, quia recessit à Conventu, & Provincia cum eorumdem licentia, ligatur tamen excommunicatione allegat. *ca. ut periculosa lata in Regulares*, qui, ad finem liberiùs evagandi habitum temerè, hoc est, sine rationabili causa, dimittunt.

Undè quia ad hujusmodi censuram incurrendam exigitur, ut dimissio habitus sit temeraria, ut textus expressus ibidem juncta Gloss.
in verb.temere, hoc est, facta absque 46
justa, vel saltem probabiliter apparenti causa, sequitur ea non ligari, qui causam rationabilem dimittendi habet; & sic apud Ameno *n.* 26., & expressius apud Peyrin. *de subdito cap.* 26. sæpiùs *cit. §.* 1. *per totum*, ea non innodatur, qui dimittit causa mutationis, mundationis, reparationis, balneationis, infirmitatis, transitus per loca Turcarum, & infidelium, ad quietiùs dormiendum, & fugiendum calorem æstivum, ad modestam recreationem, etiam si ad modicum tempus, in
Conventu habitus histrionum assu- 47
mat; cum in his, & similibus non habeatur propriè habitus dimissio, sed spoliatio: quæ duo valdè differunt, ut ex Suarez *tom.* 5. in *tertiam partem disput.* 23. *sect.* 4. *nu.* 27. observat. Peyrin *verb. neque incurrit*.

Et nec eum censura ligari docet, qui habitum dimittit, ut cum fœmina rem turpem habeat, vel, ut aliquid liberiùs subripiat; licet peccet moraliter; ex eo, quod tunc dimittat, ut commodiùs fornicetur, vel liberiùs furetur, & non occasione vagandi: quàm decretalis ea dispositione removere intendit; secus dicendum de eunte in habitu seculari ad lupanar.

Eam incurrit, qui habitum defert, sed ita coopertum, ut cognosci non possit, prout scribit Peyrinus *loco alleg.* plures cumulans, & facit Gloss. *in Clement. Quoniam de vit., & honest. Cleric. ver. extrinsecè*. Ratio est, quia quamquam non dimittat materialiter, dimit-

tit

tit formaliter; & geſtare illum co-
48 opertum alio habitu, perinde eſt ex Quaranta *Sum. Bullar. verb. Apoſtata* ac illum non geſtare, & tam poteſt optimè eo modo liberè vagari, quam ſi nullo modo ferret, propterea Trident. *ſeſſ.* 25. de Regul. *cap.* 19. ſtatuit. *Nec detur licentia cuiquam Regulari occultè ferendi habitum ſuæ Religionis.*

Obſervat Ameno *num.* 3. quod ignorans excommunicationem eſſe latam in dimittentes habitum, eam non incurrit, ſi dimittat: cum de eo affirmari non poſſit, quod temerè
49 dimittat; Nam generaliter ignorans legem, non dicitur temere con-
50 tra legem operari; nam ſic operatur, qui ſcienter contrafacit, vel in contemptum legis, quod ea prohibetur, non adimplet; vel tranſgreditur.

Non poteſt Religioſus ob neceſſitatem Parentum, habitu etiam
51 retento, de ſola Superiorum Regularium licentia manere, extra Clauſtra; ſed eſt neceſſarium indultum Sedis Apoſtolicæ, à qua cauſa eſt probanda; prout firmant Decreta, Clem. VIII. *pro ref. Regul. apud Bull. Quaranta, & Cherub.* approbata, & innovata à Sac. Congr. de mandato Urbani VIII. *ineatur ratio, qua, ſublatis licentiis, ac facultatibus hactenus quibuſcumque conceſſis, degentes extra Conventus Clauſtra, ad ea quamprimùm revocentur; nec de cætero, niſi ex graviſſima cauſa à Sede Apoſtolica probanda, hujuſmodi facultates concedi poſſint.*

Apoſtatæ, & Fugitivi ſunt ſingulis annis à Superioribus perquirendi, & curandum, ut ad Reli- 52
gionem revertantur; textus expreſſus *cap. ne Religioſi de Regul. lib.* 3. *tit.* 31. *quod ſi hujuſmodi fugitivos,* (ſequitur textus) *inobedientes invenerint, eos excommunicent* (hoc eſt denuncient excommunicatos) *& tandiù faciant ab Eccleſiarum Prælatis excommunicatos publicè nunciari, donec ad mandatum ipſorum humiliter revertantur.*

Et ut decreta de Apoſtatis, & *ejectis edita à S.C.C. de ſpeciali facultate Urbani VIII. innovata à Congr. ab Innocentio XII.* ſuper eadem redeputata §.4. referunt: *Rurſus ſtatuit, ut fugitivi, & Apoſtatæ, ſive habitum Regularem deferant, ſive non, poſſint, ac debeant ab Epiſcopis loci, ubi moram tra-* 53
hunt, in carceres conjici, ac Superioribus Regularibus conſignari ſecun- 54
dùm Regularium inſtituta puniendi; utque ipſi quoque Superiores teneantur eos perquirere, ad Religionem reducere, atque efficere, ut apprehendantur; Salva tamen in omnibus facultate Ordinariis locorum attributa decreto Con. cap. 3. *ſeſſ.* 6.

Benignè ſunt recipiendi, & cum eis ſemper mitè agendum, & indulgendum aliquid, ne laxiori vitæ aſſueti, ſeveritatem formidantes, iterum Religionem deſerant.

Ea, quæ Religioſus Apoſtata, vel fugitivus acquirit, dum ad Religionem revertitur, ad Religionem
pertinent per Lezana *ſum. tom.* 1. 55
cap. 16. *num.* 20. Peyrin de ſubdito

*quæ.*1.*cap.*26.§.1.*verb.dico octavo*: Miranda *Man. Prælat. tom.* 1.*cap.* 62. *art.* 7. Si autem religio non sit capax dominii, & proprietatis ut, illa Min. de Obser., ad Sedem Apostolicam, ad quam quoad dominium, & proprietatem spectant omnia ipsorum jura, & quæcumque bona: tradenda proinde Syn-
56 dico, eisdem à S. Sede assignato pro administratione & dispositione rerum in Fratrum utilitatem, & necessitates.

Si autem extra Claustra decesserit ad Cameram Apostolicam spectant, ut præfati firmant, & expressè disponit Greg. XIII. *Const. offic. no-* 57
stri. apud Quarant. *v. spolia Cleric.*

An autem teneatur Monasterium solvere debita contracta à Religioso Apostata, vel fugitivo; distinguatur; vel rediens ad Religionem secum addduxit bona, ex quibus solvi possint, vel non? si primum tenetur juxta Regulam juris 58
in 6., *quod qui sentit commodum, debeat etiam sentire onus*. Secùs dicendum in secundo casu, ne damnum recipiat, qui commodum non reportat.

CAPUT VIII.

Officialis quoad approbationem ab Ordinario ad Secularium Confessiones.

SUMMARIUM.

1 *Est necessaria per Trid. Regularibus pro secularium Confessionibus approbatio Ordinarii.*

2 *Quod & plures Summi Pontifices decreverunt.*

3 *Etiam Lectores, & Magistri in Theologia debent approbari.*

4 *Non sufficit se præsentare Episcopo.*

5 *Qui regulari injustè reprobato confitetur, non satisfacit præcepto annuæ confessionis.*

6 *Derogatur privilegio dato Prędic. & Min.* in Clement. dudum &c.

7 *Existens in Lucana Diæcesi nequit Confessiones audire illorum, qui sunt subditi Archiepiscopo Florentino, à quo approbationem accepit, nisi etiam Lucæ approbetur.*

8 *In Diæcesi, in qua Regulares sunt approbati, possunt omnium ad illam confluentium Confessiones audire.*

9 *Regulares habent jurisdictionem à Papa.*

10 *Generaliter idonei reperti debent sine limitatione temporis, & personarum approbari.*

11 *Licentiæ generaliter concessæ, mortuo Episcopo, non expirant.*

12 *A quo, & quando revocari possint.*

13 *Scandalosè viventes possunt privari.*

24 *Ab*

14 *Ab omnibus Regularibus unius Conventus sine Sanctæ Sedis assensu non potest facultas, &c.*
15 *Successor Episcopus potest examinare approbatos ab antecessore.*
16 *Debent saltem approbari à Vicario generali.*
17 *Sententia, quod facultates Regularibus concessæ, non possint à Capitulo revocari.*
18 *Probabilis est, quod possint.*
19 *Sine approbatione Ordinarii non possunt Regulares audire confessiones eorum, qui de Tertio Ordine dicuntur.*
20 *Benè verò eorum Commensalium;*
21 *Non autem illorum, qui solùm Monasterio inserviunt.*
22 *Qui dicantur Regularium Commensales?*
23 *Venialia non possunt à Regulari non approbato, in Confessione audiri.*
24 *Regularis in vim Bullæ Cruciatæ nequit sine approbatione confessiones audire.*
25 *Regulares, non Curati, non possunt compelli ad conferentias Casuum conscientiæ.*
26 *Et Curati dimittentes Parochiam egent approbatione: limita.*
27 *Approbatus sine Licentia Superioris illicitè absolvit.*
28 *Confessar. Religiosorum an debeat esse approbatus ab Episcopo?*

1 QUamvis, ut statuit Trid. *sess.* 23. *cap.* 15. *de reform. Presbyteri in sua ordinatione à peccatis absolvendi potestatem accipiant; decernit tamen Sancta Synodus, nullum, etiam Regularem, posse Confessiones secularium, etiam Sacerdotum, audire, nec ad id idoneum reputari, nisi, aut Parochiale beneficium, aut ab Episcopis per examen, si illis videbitur esse necessarium, aut aliàs idoneus judicetur, & approbationem, quæ gratis detur obtineat; privilegiis, & consuetudine quacunque, etiam immemorabili, non obstantibus.* Qua clausula expresse derogatur Privilegiis Regularium, quibus eis esset concessum, posse absque prævia approbatione Episcopi secularium confessione audire.

Quod ante Tridentin. firmavit 2
Leo X. *sub die* 9. *Decembr.* 1516. Constit. *Dum intra mentis, edita in Concil. Later. Confect. Collect. privileg. Regul. Ord. Mendic.* & post Gregorius XV. *Constit. inscrutabili.* Deinde Urbanus VIII. *sub die* 12. *Septembris* 1628. *Constit. cum sicut accepimus*, revocat quascumque facultates ad audiendas secularium confessiones Regularibus concessas, ita, ut nullis, sive Superioribus, sive subditis, etiam Societatis JESU, ad id suffragari possint. Piasec. *prax. Episcop. par.* 2. *cap.* 1. *art.* 2. *& Bullar. Cherubin, tomo* 4. Deinde anno 1648. *sub die* 15. *Maii constitut. cum sicut* Innocen. X. confirmavit Decretum Sacr. Cong. cui committebatur examen super ortis contro-

controversiis inter Episcopum Angelopolitanum, & P. P. Societatis Provinciæ Mexicanæ, quæ ad nonum censuit: *Prædictos Religiosos, nequaquam posse in Civitate Angelopolitano confessiones secularium audire sine approbatione Episcopi Diæcesani, v. c. off. quoad exemptionem ab Ordinarii jurisdictionem n.* 10.

3 Hujusmodi ab Ordinario approbationem esse necessariam, etiam in Sacræ Theologiæ Magistris, & Lectoribus, sanxit apud Confect. *cit. Pius V. sub.* 8. *Idi. Augusti* 1571. *Const. Romani Pontificis*, in qua post alia hæc subdit: *Nos super his pro debito Pastoralis officii, prout tenemur, salubriter providere volentes, tenore præsentium, hac nostra Constitutione perpetua sancimus, decernimus, & declaramus, Decretum Concilii Tridentini de approbatione Regularium, audiendis Confessionibus Secularium præpositorum, ab Episcopis facienda, observari debere, etiam in omnibus Regularibus quorumcunque Ordinum, etiam Mendicantium, etiam sub Regulari disciplina viventibus, etiam si sint Lectores; aut in Theologia, etiam de Superiorum suorum licentia, graduati, vel promoti, vel à suis Magistris Generalibus, vel Provincialibus Ministris Secularibus Confessionibus audiendis expositi.* Et cum hæc Constitutio sit posterior ea, quam idem in amplissimum Mendicantium favorem edidit anno 1567. eidem certè derogat sicut posteriores leges prioribus, quibus opponuntur; derogare solent, easque antiquare Cabassut. *prax. Jur. Can. lib.* 1. *cap.* 11. *nu.* 3.

Nec sufficit se presentare Episcopo, verùm etiam debet quis ab ipso approbari, & approbationem obtinere, vt in terminis Trident.; idque adeò necessariò, ut de eo, qui Regulari Episcopo præsentato, & ab eo non approbato, confitetur, sit certum præcepto annuæ confessionis non satisfacere, ut decrevit *Alexand. VII.* 14. *Septembris* 1665. hanc damnans Propositionem. *Satisfacit præcepto annuæ confessionis, qui confitetur Regulari, Episcopo præsentato, sed ab eo iniustè reprobato.* 4

Et ex hoc, & *Constit. Superna Clem. X.* patet esse derogatum privilegio dato in *Clem. dudum de sepult. lib.* 3. *tit.* 7. *§. statuimus*. Ord. Prædic. & Min., ubi Papa recusantibus Episcopis conferre licentiam audiendi secularium confessiones, Fratribus, à præfatorum Ordin. Superioribus electis, & eisdem Episcopis præsentatis ad effectum eam recipiendi; iisdem sic electis, & præsentatis concesserat, ut liberè, & licitè confessiones audirent, & beneficium absolutionis confessis impenderent. 5

Nequit Regularis in una Diœcesi approbatus ex vi illius approbationis, Secularium confessiones in alia Diœcesi audire, quin, in ista etiam, approbetur; Etiam si Pœnitentes essent subditi illius Episcopi, à quo fuit approbatus; ut allegat. *Clemens X.* 11. *Kal. Julii* 1670. *cit. Constit. Superna* 6 7

Pa-

Patris familias, decrevit: *Adhæc Religiosos ab Episcopo ad confessiones secularium in sua Diœcesi audiendas approbatos, non posse in alia Diœcesi eas absque Episcopi Diœcesani approbatione audire, quamvis pœnitentes subditi sint ejus Episcopi, à quo ipsi Religiosi jam fuerant approbati..*

8 Verùm in Diœcesi, in qua sunt approbati, possunt omnium ex aliis Diœcesibus ad eam confluentium secularium confessiones audire; & esse à Sac. Congr. Conc. determinatum, testatur Fagnan. *cap. Omnis de pœnitentia, & remissione*: cum, ut ipse scribit, Regulares habeant ex Clementina *dudum de sepulturis*, ex annotatione Glossæ, & Layman. *Theol. moral. lib.* 5. *tract.* 6. *cap.* 10. *num.* 19. jurisdictionem à Papa; cujus jurisdictio ad alicujus Territorii limites non
9 restringitur *c. cuncta per mundum* 9. *quæst.* 3., sed universus Orbis est sua Diœcesis. Eorumque jurisdictio, cum antecedenter ad approbationem sit per Tridentinum suspensa, approbatione accedente, ejusdem potestas relaxatur: & ita, ut si Episcopus idoneum simpliciter Regularem invenerit, illum simpliciter absque ulla temporis, loci, seu personarum limitatione indistinctè approbare, & admittere debeat. *Confect. Sum. Privileg. Ordin. Mendicant. tit.* 17. *cap.* 4. Addens, & ipse, quod sic admissus possit, etiam secularium aliarum Diœcesium, in Diœcesi, in qua est approbatus, confessiones audire: ad quod facit Decret. S. Cong. Re-
gu. apud ipsum *editum sub die* 2. *Iul.* 10
1587. *Regulares, qui ad confessiones audiendas idonei generaliter ab Ordinariis, eorumve Examinatoribus, reperti, & probati fuerint, generaliter quoque, & indistinctè absque aliqua limitatione temporis, certorumve locorum, aut generis personarum, admittantur in Diœcesi propria; de cæteris verò, qui non adeò idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariorum relinquitur, ipsos cum limitata facultate, prout eisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere*. Quod jam decreverat Leo X. *Const. Dum intra, citata, hac phrasi: Ipsique Fratres* (scilicet ab Episcopo approbati) *etiam Forensium confessiones audire valeant*; Quibus id etiam competit post Bullam Greg. XV. *Inscrutabili*, ut Sac. Cong. Conc. ad secundum Dubium, occasione illius inter alia propositum, prout sequitur respondit: *Hac in parte Constitutionem nihil novi juris induxisse, nec ullam novam authoritatem Episcopis in Regulares attribuisse; ideoque in vim ipsius Constitutionis non posse Episcopos Regularibus præscribere; ut certis tantùm in locis, ac temporibus, aut certarum personarum confessiones audiant, vel aliàs illorum Privilegia in Sacramentis administrandis restringere, aut moderari. Bull. Cherub. ad Const.* Gregor. XV. Fagnan. *c. Cum Capella, & lib.* 12. *Decret. fol.* 130.

Et novissimè in sæpè laudata *Const. Superna* Clemens X. sanxit: *Illos autem Religiosos, qui ad confessio-*

confessio-

fessiones audiendas idonei generaliter reperti fuerint, ab Episcopis, generaliter quoque, & indistinctè absque aliqua limitatione temporis, ceterumve locorum, aut generis Personarum, in Diœcesi propria admittendos, quo ad cæteros verò, qui non adeo idonei reperientur, si petierint se admitti, arbitrio Ordinariis relinqui ipsos cum limitata facultate, prout iisdem Ordinariis magis expedire videbitur, probare, & admittere.

Licentiæ sic generaliter, & absque temporis limitatione concessæ,
11 & delegatæ non expirant, etiam per mortem, vel depositionem concedentis, per ea, quæ adducit Layman *cit. cap. à num.* 21., Piasec. *prax. par.* 2. *cap.* 1. *art.* 2. *à num.* 6., Barbos. *ad sess.* 23. *cap.* 15. *num.* 38. & est sensus communis DD. quia est quædam gratia, quæ *morte non perimitur concedentis*, ut optimè Textus ad *cap. Si super gratia, de offic. Deleg. lib.* 1. *tit.* 14. *in* 6. *etiam re integra*, hoc est, etiam si concedens decesserit, priùs, quam quis confessiones excipere incæperit, prout alleg. Text. & *cap. Si cui nulla de præbend. lib.* 3. *tit.* 4. nota inferiùs *num.* 18.

Quas nequit Episcopus, qui eas dedit, sine causa revocare; benè verò si eas concesserint, aut ipsius Vicarius, aut Prædecessores Episcopi, prout in eadem ipse Pontifex: *Regulares verò ad ejusmodi confes-*
12 *siones audiendas prævio examine, simpliciter, & absque ulla temporis præfinitione ab ipsomet Episcopo, secus autem ab ejus Vicario, aut ab Antecessoribus Episcopis, approbatos, non posse ab eodem, qui sic approbavit, iterum examinari, aut ab eisdem confessionibus audiendis, suspendi, seu licentias illis concessas revocari, nisi nova superveniente causa, quæ ipsas confessiones concernat. De qua tamen haud necessarium esse, ut in actis constet; Nec eam teneri Episcopum ipsis Regularibus significare, sed Sedi Apostol. dumtaxat, ubi eam sibi aperiri postulaverit.*

Accedente tamen rationabili causa, potest; porrò, ait: *Si Regulares cum scandalo, aut aliàs inhonestè vivant, vel aliquod delictum committant, per quod rationabili Episcopi judicio videantur à confes-* 13
sionibus suspendendi &c. Utique eam causam ad confessionis ministerium pertinere, ac proinde nihil obstare, quominus ob eam possit Episcopus Regulares à semetipso approbatos suspendere, aut repellere à confessionibus audiendis.

Absque Sanctæ Sedis judicio, 14
ipsis Ordinariis non conceditur posse omnes simul unius Conventus Confessarios, audiendi secularium confessiones, facultate privare, ut idem Clemens ibidem firmavit: *Attamen confessiones audiendi facultatem omnibus simul unius Conventus Regularibus confessoribus adimi ab Episcopo, inconsulta Sede Apostolica, nullatenus posse.*

Successor Episcopus potest Re- 15
gulares in Diœcesi ab Antecessore approbatos, iterum examinare, & quos minùs idoneos cognoverit reprobare Piasec. *ibid.* & Barbos. *n.* 43. habetur *Const. Romani Pontifi-*

tifi-

tificis Pii V. ut infrà: *Ab Episcopo autem successore*, statuit, *pro majori conscientiæ suæ quiete examinari de novo poterunt; & si minus idonei reperti fuerint, reprobari*. Prout deinde sanxit Urbanus VIII. *die 20. Augusti 1629.*, Cabasut. *prax. Jur. Can. lib.* 1. *cap.* 11. *n.* 3. quia frustrà jus haberet examinandi, si non posset Prædecessoris sui concessiones revocare.

16 Cùm verò difficilis esset ad Episcopum accessus, ejusdem Vicario Generali, ut approbetur, debet Regularis præsentari; ut in terminis Leo X. *in citata Constitutione: Dum intra; necnon Superiores eorumdem Fratrum* (sunt verba Bullæ) *Fratres, quos ad audiendas confessiones Subditorum eorundem Prælatorum* (Episcoporum scilicet) *pro tempore elegerint, eisdem Prælatis personaliter exibere, ac præsentare* (*si eos sibi exhiberi, & præsentari poterint*) *alioquin eorum Vicariis*.

17 Dictas tamen facultates nequeunt post Episcopi approbantis mortem, revocare, aut Capitulum, aut Vicarius Capitularis, ut resolvit Antonell. *de Regim. Eccles. lib.* 4. *cap. ultimo num.* 79., Mirand. *Manual. Prælat. tom.* 1. *qu.* 45. *art.* 7. *in fine*. Ex Privilegio Clem. IV. *apud Confect.* concesso Prędicatorum Ordini, Constitutione *Exigentibus, vestræ*, cujus tenor est: *Ex parte siquidem vestra fuit propositum coram Nobis, quod licet vobis à nonnullis Patriarchis, Archiepiscopis, Episcopis, & aliis Ecclesiarum Prælatis, audiendi confessiones Subditorum suorum &c. licentia sit concessa; quia tamen, ipsis Prælatis decedentibus, uti licentia bujusmodi, Ecclesiis sic vacantibus, dubitatis &c. vestris igitur supplicationibus inclinati, presentium vobis auctoritate concedimus, ut in bujusmodi casu possitis uti tandiù liberè prædicta licentia* (nota) *donec, viduatis Ecclesiis, provisum fuerit de Pastore*. Quo Privilegio uti pręsertim possunt Fratres Minores ex dispositione Sixti IV. *Const. Regimini, Mare magnum nuncupata*, ubi §. *Postremò*, decernit. *Posse Fratres Minores Privilegiis Prædicatorum Ordini, & Prædicatores illis Minoribus, concessis, sine ulla differentia potiri, & gaudere, perinde, ac si quæ uni ex Ordinibus prædictis sunt concessa, utrique simul nominatim concessa fuissent, aut concederentur imposterum. Bull. Cher. tom.* 1. *& ex altera* Clem. VII. *Dum fructus uberes*, communicantis Fratribus Min. de Obs. omnia, & singula Privilegia aliis Mendicantium, & non Mendicantium Ordinibus concessa, Confect. *coll. Priv. Regul. Mendic. par.* 1.

Ex justa nihilominus causa cen- 18
seo posse easdem revocare; ut etiam notat Donat. *prax. Reg. tom.* 3. *tract.* 4. *quæst.* 28., & Barbos. *alleg. num.* 27. Ne dum, quia per Doctores Capitulum succedit in iis omnibus, quæ ad ordinariam Episcopi jurisdictionem spectant, nisi expresè prohibita reperiantur, Antonell. *loc. cit.* §. 2. *numer.* 11., Genuen. *prax. capit.* 87. *cap. Ecclesiæ de supplenda neglig. Prælat. lib.* 11 *tit.* 8. *numer.* 6. *cap. Episcopali*

pali de majorit. & obed. item in 6., & Clement. *statutum de electione lib.* 1. *tit.* 3. Id autem ei prohibitum non reperitur: sed ulteriùs, quia dictum Privilegium Clementis censetur revocatum per Trident. *sess.* 23. *cap.* 15. exigens in Regularibus necessariam approbationem ab Ordinario: propter Clausulas *non obstantibus Privilegiis, &c.*, & per Donatum, Capitulum Sede vacante venit nomine Ordinarii; imò etiam, quia ex tenore concessionis constat, Pontificem voluisse solum satisfacere petitioni, & respondere dubio, ac resolvere, quòd ad Episcopi mortem, adhuc consistit facultas audiendi secularium confessiones ab eodem, prævia approbatione, obtenta; qua, etiam vacante Sede, ex vi illius approbationis uti possunt: præsertim, si non fuerit pro tempore determinato, eamque Episcopus non dederit ad tempus vitæ suæ, quia tunc certè morte extingueretur.

19 Requiritur in Regularibus pariter, quod ab Ordinario approbentur, ut eorum, qui de Tertio Ordine vocantur, possint confessiones audire, ut Sac. Cong. Episcopor. & Regul. *sub die* 20. *Decembris* 1616. sub istis terminis resolvit: *Sac. Cong. &c. Statuit juxta multas ejusdem Congregationis responsiones non posse Sacerdotes Regulares audire confessiones Sacramentales Mulierum Tertii Ordinis, quæ de Pœnitentia dicuntur, nisi ab Ordinario approbati fuerint ad Confessiones seculariũ audiendas.* Peyr. *de Priv. Regul. to.* 1. *ad Const.* 4. Sixti IV. *§.* 7. *nu.* 39.

Non verò, ut illorum confessiones audiant, qui, licèt sint seculares, dicuntur tamen verè de familia, & eorumdem Regularium Commensales Pignatell. *to.* 10. *consult.* 30. *nu.* 35., Barbos. *ad sess.* 23. *cap.* 15. Trid. *num.* 11., Peyr. *loc. cit. ad Constit.* 1. Julii II. *§.* 15. *nu.* 12. referens Sac. Congr. Decretum *de anno* 1568. 14. *Augusti* hujus tenoris: *Prælati Regulares, seù alii Religiosi Confessores, non possunt audire confessiones secularium, qui deserviunt ipsorum Monasteriis, absque approbatione, vel licentia Episcopi, secus autem, si illi seculares sint verè de familia, & continui commensales.* Quod novissimè confirmavit Clem. X. *in cit. Const. Superna*, per hæc verba: *Cœterùm in Monasteriis, & etiam Collegiis, ubi juxta Regularia Instituta vivitur, posse, tàm Prelatos Regulares, quàm Confessores Regularium eorumdem Monasteriorum, seù Collegiorum, audire Confessiones illorum secularium (intellige absque prævia Episcopi approbatione) qui inibi sunt verè de familia, & continui commensales; non autem illorum, qui tantùm ipsis deserviunt*. Pro istis enim decrevit 21 necessariam ab Ordinario approbationem.

22 Verè de familia, & continui Commensales dicuntur Oblati, seù Donati S. Dominici, & Tertiarii S. Francisci, qui intra Monasteriorum septa habitant, vivunt, ac dormiunt: propterea in eis contraxerunt Domicilium: habitu ejusdem coloris cum eo, quo utuntur Professi, vestiuntur; & manent sub

Præ-

Prælatorum obedientia: non modò religioso, & ratione voti, sed modo servili, & ratione muneris serviendi Monasterio; & obinde gaudent etiam per Trid. *sess.* 24. *cap.* 11. *de Reform.* Privilegiis omnibus Religiosorum, quibus actu inserviunt, & numerantur inter seculares verè familiares, ad differentiam eorum, qui inserviunt Monasteriis, sed in eis non sunt de familia, nec domicilium contraxerunt, sed sunt ibi ad tempus, soloque stipendio, & salario eisdem inserviunt, & cum cæteris secularibus exteris, extra septa Monasteriorum viventibus, numerantur: pro quorum confessionibus audiendis est per Trident. necessaria approbatio ab Ordinario. Donat. *Prax. Reg. tom.* 3. *tract.* 4. *qu.* 7. *num.* 3.

Sine approbatione denique non
23 possunt Regulares in confessione audire secularium venialia, prout ex commissione Innocentii XI. *sub die* 12. *Februarii* 1679. Sac. Cong. Concil. in Decreto de communione quotidiana *cum ad aures* disposuit, ut infra: *Non permittant, ut venialium confessio fiat simplici Sacerdoti, non approbato ab Episcopo aut Ordinario: si Parochi, & Confessarii, etiam Regulares, aut quicunque alii Sacerdotes, secus egerint, sciant D. O. M. rationem reddituros esse, neque defuturam Episcoporum, & Ordinariorum justam, ac rigorosam animadversionem in contrafacientes, etiam Regulares, etiam Societatis Jesu, facultate ipsis Episcopis, & Ordinariis per hoc Decretum per Sedem Apostolicam specialiter attributa.*

Et quatenus absolvant, invalida est absolutio, nam cùm absolutio sit sententia, & actus judicii ex Trid. *can.* 9. *sess.* 14. *de Sac. Pœnit.* & hæc in non subditum lata, nulla sit, per disposita ibid. *c.* 7. statuentis nullius momenti esse absolutionem, *quam Sacerdos in eum profert, in quem ordinariam, aut subdelegatam non habet jurisdictionem*, sequitur ex defectu jurisdictionis, & subditi, absolutionem nullam esse. Quis enim non approbato jurisdictionem confert? Quis subdito? Accipit Regularis à Papa jurisdictionem, seu potestatem ferendi sententiam in subditum, sed supposita approbatione Episcopi, quæ in casu abest. Ei in ordinatione non confertur, neque per ordinationem Judex legitimus constituitur, aliàs nec Ecclesia posset efficere, ut absolutio ab ipso prolata non esset valida, sicut impedire nequit, quin validè Sacerdos consecret, si cum debita intentione supra debitam materiam, formam necessariam proferat. Nec ab Ecclesia ei datur, ut vult Bonacina, aliàs nullus Prælatus, inferior Papa, posset illam suspendere, & quilibet Sacerdos, etiam invitis Episcopis, posset hujusmodi confessiones audire, & en gubernium Ecclesiæ confusione turbatum. Quilici. *Confess. manuduct.* *q.* 1. *art.* 2. *n.* 2. Felix Panorm. *Exam. Confess. to.* 2. *disp.* 4. *c.* 5. *de Ministro Sac. Pœnit. n.* 1019. Quę concluditur etiam de mortalibus jam confessis.

Nec Confessarius, etiam Regularis,

24 laris, in vim Bullæ Cruciatæ electus, potest pœnitentes absolvere, nisi sit approbatus ab Ordinario loci, in quo pœnitentes degunt per expresse disposita ab Innoc. XII. *die* 19. *Aprilis* 1700., ut infrà: *Cùm sicut &c.*

[Cùm sicut non sine gravi animi nostri dolore ex nonnullorum Uenerabilium Fratrum Episcoporum Regni Portugaliæ, & aliorum timoratæ conscientiæ Virorum delatis ad Nos querelis accepimus, in Regno præfato revixerit, ac in dies magis invalescat opinio, per quasdam fœl. rec. Pauli V., Urbani VIII., & Clementis X. Romanorum Pontificum, Predecessorum nostrorum, Constitutiones, necnon plura Congregationum, tunc existentium S.R.E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, ac respectivè negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præpositorum, decreta, dudum damnata, & reprobata, qua innixi plerique illarum partium privilegia, & indulta per litteras Apostolicas pro Cruciata Sancta emanatas, seù, ut vocant, Bullam Cruciatæ concessa, ita intelligenda esse existimant, ut facultas in litteris, seù Bulla hujusmodi Christi fidelibus attributa confitendi peccata sua cuilibet Confessario, per quemcunque Ordinarium ad Confessiones audiendas approbato, locum habeat, & habere censeatur, etiamsi is non fuerit Ordinarius loci, in quo confessiones præfatas excipi contigerit: Hinc est, quod Nos ex debito Pastoralis officii, quod humilitati nostrę meritis licèt, & viribus longè impari commisit divina dignatio, animarum periculis in re tanti momenti, qualis est Sacramentalis confessio, quantum Nobis ex alto conceditur, paterna charitate occurrere cupientes, necnon Constitutionibus, & Decretis supradictis inhærentes, de Uenerabilium Fratrum nostrorum ejusdem S. R. E. Cardinalium, primum quidem supradictis negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præpositorum, subindè verò, etiam aliorum in tota Republica Christiana, contra hæreticam pravitatem Generalium Inquisitorum à Sede Apostolica specialiter deputatorum, qui opinionem præfatam ex integro examinarunt, remque totam maturè discusserunt, consilio, ac etiam motu proprio, & ex certa scientia, & matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine tenore præsentium decernimus, & declaramus, Bullam Cruciatæ Sanctæ nihil novi juris induxisse, nullumque privilegium continere, quoad approbationem Confessariorum contra formam ejusdem Concilii Tridentini, & prædictarum Constitutionum Apostolicarum, adeoùt Confessarii, tàm Seculares, quàm Regulares, quicumque illi sint, in vim dictæ Bullæ Cruciatæ à Pœnitentibus ad audiendas eorum Sacramentales confessiones electi, nullatenus confessiones hujusmodi audire valeant sine approbatione Ordinarii, & Episcopi Diœcesani loci, in quo ipsi Pœnitentes degunt, & Confessarios eligunt, vel ad excipiendas con-

confeſſiones requirunt, nec ad hoc ſuffragari approbationem ſemel, vel pluries ab aliis Ordinariis aliorum locorum, & Diœceſum obtentam, etiamſi Pęnitentes illorum Ordinariorum, qui Confeſſarios electos approbaſſent, ſubditi forent; confeſſiones autem aliter, & contra earumdem præſentium, aliorumque Apoſtolicarum Conſtitutionum formam deinceps faciendas, & excipiendas reſpectivè, præterquam in caſu neceſſitatis in mortis articulo nullas fore, irritas, & invalidas, & Confeſſarios ipſo jure ſuſpenſos eſſe, & etiam rigidè puniendos ab ipſis Ordinariis locorum. Porrò quamcumq; contrariam opinionem tanquam falſam, temerariam, ſcandaloſam, & in praxi pernicioſam, prætenſo quovis contrario uſu, contrariaque conſuetudine, etiam antiquiſſima, minimè obſtantibus, motu, ſcientia, deliberatione, & poteſtatis plenitudine paribus, harum ſerie damnamus, & reprobamus, contrariumque uſum, ac contrariam conſuetudinem hujuſmodi penitus, & omninò abrogamus, & abolemus. Ac proindè omnibus, & ſingulis Chriſti fidelibus cujuſcumque ſtatus, gradus, conditionis, & dignitatis exiſtant, etiam ſpecifica, & individua mentione, & expreſſione dignis, ne ſupradictam opinionem docere, tueri, aut ad praxim deducere quovis modo audeant, ſeu præſumant, ſub pœna excommunicationis per contrafacientes ipſo facto abſque alia declaratione incurrenda, à qua nemo à quoquam pręterquam à Nobis, ſeu Romano Pontifice pro tempore exiſtente, niſi in mortis articulo hujuſmodi conſtitutus, abſolutionis beneficium obtinere valeat, interdicimus, & prohibemus. Decernentes &c. Sicque, & non aliter &c. Sublata &c. Irritum &c. Non obſtantib. &c. Rom. die 29. Apr. 1700.]

Tametſi, ex uſque dictis, ſit in Regulari Confeſſario ad ſecularium validè excipiendas confeſsiones, neceſſaria approbatio Ordinariorum, 25
ad conferentias tamen caſuum conſcientiæ, per eos cogi non poſſunt, niſi ſint Curati per diſpoſita à Sacr. Cong. Concil. *de anno* 1630. *in una Foroſempronien.*, ut *cap. Offic. quoad legem Diœceſ. num.* 12., & deinde Sac. Congr. ſuper Statu Regul. ut infra firmavit.

Cùm Conventus ſuppreſſi, & poſtea reſtituti, in quibus non degunt de familia duodecim Religioſi, ſint vigore Decreti, ut in parvis fœl. rec. Innocentii X. ſubjecti Viſitationi, Correctioni, & omnimodæ juriſdictioni Ordinariorum locorum, contigit dubitari; an Religioſi Confeſſores, & non Parochi in hujuſmodi Conventibus degentes compelli poſſint ab eiſdem Ordinariis, ut accedant ad conferentiam caſuum conſcientiæ?

Propoſito hoc dubio in Sac. Congr. ſuper Statu Regularium, habita in Palatio Vaticano die 15. *Januarii* 1682. *Eminentiſſ. Patres cenſuerunt, Ordinarios locorum poſſe quidem hortari, non autem compellere prædictos Religioſos Confeſſores, non Parochos, ad accedendum ad conferentiam caſuum conſcientiæ.*

Cæſar Card. Facheneṫtus.

B. Panciaticus Secret.

Curatus ex aliqua causa beneficium Parochiale dimittens, non potest absque nova approbatione Confessiones secularium excipere, prout
26 Piasec. *prax. par. 2. cap. 1. artic. 2. num.* 5. Barbosa *ad sess.* 23. *cap.* 15. *de Refor.* Conc. Trid. *num.* 21. plures cumulans DD. limitatur nisi, priùs quàm obtinuerit beneficium, fuerit, & non ad tempus, ad id approbatus.

Ad dubium: An Regularis sine suorum Superiorum licentia præsentatus Episcopo, & ab eodem approbatus, licitè, & validè possit Confessiones secularium excipere? dicitur cum Layman *cit. nu.* 19. quòd,
27 quamquam illicitè eas audiat (excipitur à Miranda *Man. Præl. quæst.* 45. *artic.* 10. *tom.* 1. mortis articulus, in quo etiam licitè pœnitentes absolvit) validè excipit: cùm in eo omnia ad validitatem in Ministro requisita concurrant: ordo nimirùm Sacerdotalis, approbatio Episcopi, & jurisdictio delegata.

Verùm, ubi statutum esset, & à Sede Apostolica approbatum, quòd nullus Regularis, absque suorum Superiorum licentia se Ordinariis præsentaret, & revocarentur licentiæ audiendi confessiones ab eis obtentæ; nec validè eas exciperet, nullumque esset beneficium absolutionis collatum, ut ipse notat Layman, & Miranda.

Absolutè consulerem abstinendum propter probabilitatem sententiæ apud Barbos. *ad sess. cit. nu.* 7. asserentis Episcopum non approbare Regulares in Cofessarios, nisi à Prælatis suis, saltèm interpretativè, illi præsententur juxta formam Clement. *Dudum de sepult.* §. *Statuimus*; quam, quoad formam præsentandi, & ipse tradit, non esse revocatam.

Quæritur: An Confessarius Religiosorum, debeat esse approbatus ab Episcopo?

Respondeo negativè: Dummodò Confessarius, & Pœnitens sint ejusdem Ordinis; arg. optimum ex Trident. *cit. numer.* 1., & ibi DD. 28
nam si esset, vel Sacerdos secularis, aut alterius Ordinis censeo necessariam esse illius approbationem; ad formam *Constit. provenit*, Innocent. VII. *apud Confect.* Indulgentiis Fratribus ex Ordin. Prædicat. ex obedientia itinerantibus, & copiam Confessarii ex proprio Ordine non habentibus, posse *quemcumque alium Præsbyterum idoneum, & discretum, Religiosum, vel secularem, in eorum Confessorem eligere*; idoneus autem per Trid. *loco adducto* ad effectum audiendi Confessiones non reputatur, nisi ad minùs examine Episcopi (si ei videbitur necessarium) probetur; in quo, aliis cumulatis, consentit Vasquez apud Thom. Tamb. *lib.* 5. *de pœnit. cap.* 4. §. 2. *num.* 17.

CA-

CAPUT IX.

Officialis quoad Benedictionem.

SUMMARIUM.

1 *Generales, Provinciales, & Guardiani Ordinis Minorum, possunt benedicere Ecclesias, & Cæmeteria.*

2 *Et Ecclesiastica ornamenta pro usu suarum Ecclesiarum, in quibus Crisma non intervenit.*

3 *Possunt pariter reconciliare Ecclesias pollutas, aqua ab Episcopo, vel etiam per ipsos, in aliquo casu benedicta.*

4 *In quibus unctio Sacri Chrismatis interveniat?*

5 *Quid contineat aqua, quæ adhibetur in reconciliatione Ecclesiæ?*

6 *Dieta continet 20. millaria.*

7 *Nomine Vicarii veniunt Præsidentes.*

8 *Indultum est commune Regularibus habentibus Privilegium communicationis.*

9 *Pro quibus rebus sit in usu.*

10 *Restringitur usus Privilegii.*

11 *In iis, in quibus requiritur unctio Chrismatis, est necessarium speciale Privilegium.*

12 *Quod fuit concessum Abbatibus Cistercienfibus.*

13 *In aliquo casu, & loco, possunt Jesuitæ Calices benedicere.*

14 *Pixides possunt singuli, quibus est concessum posse Ornamenta Ecclesiæ, benedicere.*

15 *In Ordin. Min. de Observ. Guardiani benedicere possunt Corporalia.*

16 *Et simplices Sacerdotes ejusdem Ordinis, si à cap. Gen. fuerint deputati.*

17 *Hebdomada Sancta non possunt Regulares Domos benedicere:* & ibi Decreta S.C.C.

18 *Circa Ovorum benedictionem videtur affirmandum.*

19 *Ad benedicenda Monialium Monasteria non est licitus ingressus in Clausuram.*

1 EX amplissimo Sedis Apostolicæ Privilegio possunt Prælati Ord. Min. de Observ., Generales, Provinciales, & Guardiani, Ecclesias, Cæmeteria, ac Paramenta, & Ornamenta, & alia quæcunque ad Divinum cultum, & ad suos usus necessaria, in quibus Chrisma non intervenit, benedicere; & reconciliare Ecclesias, & Cæmeteria, quovis modo polluta, prout iisdem, *apud Confect. collect. Priv. Mend. & Piasecum prax. Epis. par. 1. cap. 1. art. 4. num. 10., Constitutione, Religionis suadet*, concessit Leo X. hac forma: [Nos igitur, qui Religiosarum Personarum vota, per quæ eorum dispendiis, ob-

F 2 via-

viatur, ac commodis, & profectibus providetur, studio charitatis libenter prosequimur, hujusmodi supplicationibus inclinati &c. ac vestri Ordinis Generalibus, Provincialibus, Vicariis, & Custodibus, ac Guardianis, pro tempore existentibus præfatis, ut omnia, & singula ejusdem Ordinis, & observ. Ecclesias, Cæmeteria, & Capitula, & Oratoria, ubicumque existentia, receptas, & recepta, recipiendas, seu recipienda: ac Paramenta, & ornamenta, ac alia quæcunq; ad Divinum cultum, & usum vestrum ne-
2 cessaria, in quibus Chrisma non intervenit, pro vestro usu tantùm, solemni benedictione; ac etiam per Vicarium, seu Guardianos, aut alios ad hoc à vobis in vestris Capitulis Generalibus providè deputandos, benedicere: ac illos, seu illa, & eorum qualibet sanguinis, seu seminis effusione, seu aliàs quomodolibet pollutas, seu polluta, quoties opus fuerit aqua per vos (præsertim
3 in locis remotis, ubi Episcopum aquam benedicentem per duas Dietas adire non poteritis) benedicta, reconciliare liberè, & licitè valeatis, authoritate Apostolica, tenore præsentium concedimus; non obstant. &c.] Miranda *to. 3. cap. 40. art. pr. Con.* 2. Extendit ad usum etiam Monialium existentium sub regimine præfati Ordinis.

4 Sacrum Chrisma intervenit, ex Pontificali Romano, jussu Clem. VIII. edito, in Consecratione Ecclesiæ, Altaris, Calicis, Patenæ, & Campanarum.

5 Ex eodem, Aqua necessaria pro Ecclesiæ reconciliatione continet Aquam cum Sale, Cinere, & Vino.

Quælibet Dieta, ex *Enriquez* 6
apud Miranda tom. cit. q. 39. art. 8. concl. 3. continet viginti milliaria. Ex quibus constat, quorum benedictio, & in quibus circumstantiis, sit Prælatis ejusdem ordinis prohibita.

Nomine Vicarii in terminis 7
Constitutionis veniunt ex eodem *q. 40. art.* 2. qui præfatorum Ordine Præsidentes appellantur, & Conventus ipsos in Guardianorum absentia gubernant.

Eo indulto Regulares omnes, 8
quibus præfati Ord. Min. de Obser. sunt communicata Privilegia, uti possunt. Et esse in usu, suumque retinere vigorem, quò ad reconciliationem Ecclesiæ pollutæ, & benedictionem Ecclesię Paramentorum, 9
testatur *Piasecus prax. Episc. part.* 1. *cap. 3. art. 3. num.* 10. Quoad verò Oratoriorum benedictionem, substinet Privilegium esse revocatum à *Trid. sess. 22. in Dec. de observandis in celebratione Missæ*, ubi statuitur Oratoria esse *designanda, & visitanda* ab Ordinariis, & sub Decreto comprehendi, etiam Regulares, constat ex *textu Concilii*: de hoc alibi.

Restringitur tamen usus ipsius 10
per S. C. Decretum apud *Lez. sum. Quæst. Regul. tom. 3. verbo* Altare, *num. 3. & verbo* Benedictio *n.* 8. sub istis terminis. *Abbates, Priores, Guardiani, & alii Religionum Prælati, etiam ex Societate Jesu, habentes Privilegia benedicendi Vestes Sacras, Cæmeteria, & similia,*

milia, dicto Privilegio uti non possunt, nisi in rebus, in quibus Sacra unctio non adhibetur, & pro servitio dumtaxat Monasteriorum, & Ecclesiarum propriarum.

11 Pro benedictione eorum, in quibus adhibeatur Sacri Chrismatis unctio, speciale requiritur Privilegium, ut *sub die* 6. *Decembris* 1630. Decrevit S. Congr. apud Lezana *cit. verb.* Calix *num.* 3. *Abbas, nec etiam in locis sibi pleno jure subjectis, aut de jure Patronatus, potest consecrare Calices, Patenas, aut similia, in quibus requiritur Sacra Unctio, nisi hoc habeat in specie sibi concessum à Sede Apostolica.*

12 Quod concessum esse ab Innocentio VIII. Abbatibus Cisterciensibus refert Piaseco *loc. cit. num.* 19. recepto tamen Chrismate consecrato ab Episcopo.

13 Jesuitis in locis, in quibus non adesset Episcopus, qui posset ea benedicere, concessit sub Kal. Martii 1558. per Piasec. *cit. num.* 18. Paulus III. Const. *Licet debitum* posse benedicere Calices, & Altaria; quo Privilegio non poterunt & cæteri Regulares gaudere, propter Privilegiorum communicationem, in ea etiam locorum circumstantia, quia ex Pignat. *tr.* 10. *cons. prima num.* 33. quæ raro conceduntur, non veniunt sub generali communicatione.

14 Possunt singuli, Pixides, quibus concessum est, posse quæcumque ad Divinum cultum necessaria, benedicere; præsertim, quia in earumdem benedictione Sacr. Chrisma non exigitur *Rubric. Pontif. Rom. de Bened. Vascul. pro conser. SS. Euchar.*

Corporalia in Ord. Min. de Observ. possunt benedicere Guardiani, quia licèt, ut refert Miranda *cit. qu.* 40. *art. primo concl.* 2. fuerit id per Capitulum generale Meclinense ad solos Provinciales restrictum: in Cap. tamen gen. Tolet. celebrato anno 1583. ex approbatione Cæremonialis Religionis, ut ipse refert *art.* 2. conceditur ipsis talis facultas. 15

Sic pariter in terminis Const. Leonis, facultate, præfata, aliaque Ornamenta Ecclesiastica benedicendi, gaudent simplices Sacerdotes, si tamen ad id per Cap. gen. fuerint deputati. 16

Domos non posse Regulares, quibus cura Animarum non inest Hebdomada Sancta benedicere, declaravit *Sac. Conc. sub die* 2. *Julii* 1620. *in una Bononien.* respondendo ultimo dubio eidem inter alia à Parochis Bononien. lingua vernacula, porrecto, ut infrà. 17

¶ I Curati della Città, e Diocese di Bologna supplicano humilmente le Signorie V. V. Illustrissime à fare loro tanta gratia di determinare, se li Frati, che hanno Chiese non curate dentro le Parochie, possono fare gl' infrascritti Atti, per provedere alle Controversie, che nascono spesso trà loro.

1. Annunciare le feste, e digiuni all'Altare nella Celebratione della Messa?

2. Raccogliere l'offerte, e dare la Pace al popolo alla Messa?

3. Portar Piviale, e Stola per la Parochia fuori della Chiesa, ò Claustro?

4. Quando sono chiamati alla sepoltura di qualche morto, se habbino d'andare alla Casa del morto, ò trasferirsi alla Chiesa Parochiale, dove si raduna il Clero, ò pure aspettare in strada?

5. Celebrare la prima Messa nelle loro Chiese, avanti quella del Curato?

6. Publicare frà la Messa gl'Ordini del Signor Cardinale Arcivescovo: i Matrimonii, & altro, che occorra?

7. Predicare nelle loro Chiese l'Auvento, la Quaresima, e frà l'Anno, quando si Predica nella Chiesa Parochiale?

8. Portar fuori delle loro Chiese, ò Claustri, Piviale, ò Stola, quando fanno le Processioni del loro Ordine, ò del Cordone, ò della Cintura, ò del Rosario?

9. Ricevere nelle loro Chiese le Donne alla Purificatione dopo il parto?

10. Morendo Frati, come auviene alle volte, & in particolare de'Canonici Lateranensi, fuori di Monasterio, in Casa de'loro Parenti, & havendo i Curati amministrato loro i Santissimi Sagramenti, se possano i loro Superiori farli portare di notte alla loro Chiesa, senza dirne cosa alcuna al Curato, e senza darli le ragioni Parochiali?

11. Quando muore alcun loro Superiore, ò Maestro, ò Teologo Collegiale in Convento, se possano farlo portare per la Città, per diverse Parochie, e per la Piazza con Musiche, e Riti straordinarii, e metterli anche il Piviale, senza intervento del Curato?

12. Essendo Publicato un Ordine Generale del Signor Cardinal Arcivescovo, che niuno lasci celebrar Messa à Preti forastieri, senza prima vedere, che n'habbiano havuta licenza da sua Sig. Illustriss., ò suo Vicario Generale, se li Frati siano tenuti osservarlo?

13. Se possano raccorre Grano, Uva, Legne, e simili altre cose, prima che il Curato habbia raccolte le sue primitie.

14. Se possano benedire le Case nella Diocesi la settimana Santa, essendo questo officio del Curato, come si lege nel Rituale Romano?]

Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum ad singula capita superius posita hunc in modum respondit, videlicet.

[Ad 1. Regulares non prohiberi dies festos, & jejunia, in suis Ecclesiis annunciare.

Ad 2. Respondit posse, dummodo à præambulationibus per Ecclesiam, ac similibus Eleemosynarum estorsionibus abstineant.

Ad 3. Non posse, *vide quoad hoc aliam declarationem* Sacr. Rituum Congreg. *cap. off. quoad proces-*

cessiones num. 14. t. 2.

Ad 4. Debere ad Parochialem Ecclesiam accedere, ubi Clerus congregari consuevit.

Ad 5. Prohiberi non posse, quominus Missa in Ecclesia Regularium celebretur ante Missam Parochialis Ecclesiæ.

Ad 6. Non posse publicare matrimonia.

Ad 7. Posse, petita etiam benedictione ab Illustrissimo Archiepiscopo.

Ad 8. Non licere Regularibus hujusmodi Processiones facere extrà Ecclesias, & ambitum illarum.

Ad 9. Regulares non prohiberi in eorum Ecclesiis mulieres post partum ad Purificationem admittere.

Ad 10. Regulares extra Claustra decedentes, posse ad eorum Ecclesias deferri, etiam Parochis inconsultis.

Ad 11. Non posse.

Ad 12. Non licere Regularibus in suis Ecclesiis ad celebrandum admittere Presbyteros Seculares, contra prohibitionem Illustrissimi Archiepiscopi.

Ad 13. Non esse id prohibitum Regularibus.

Ad 14. Non posse..*in lib.* 12. Decretorum ejusdem Sac. Congr. *fol.* 45. & apud Peyrin. *de privil. ad Const.* 7. Pii V. post: *§.* 10. *n.* 11.

Quantum verò ad Ovorum be- 18
nedictionem? affirmativè videtur resolvendum *Pasquali. ad Laur. de Franchis pe.* 2. *num.* 6. Sicut enim Regulares liberè ad Purificationem recipiunt Mulieres, statuisque temporibus, Candelas, Cineres, & Palmas benedicunt, liberèque ab eisdem Populus recipit: sic pariter prohiberi non debent, ut Ova benedicant; ex eisque inferendum, istud non esse de reservatis Parocho, sed actum merè facultativum, ad quem non cogitur Populus: & esse propterea in facultate ipsius talem benedictionem recipere, à quo voluerit, vel à Parocho, vel à Regulari; & præsertim, quia ad unum compellens, non est lex. verùm habenda est ratio consuetudinis legitimè introductæ.

Ad Monasteria Monialium be- 19
nedicenda Hebdomada Sancta, vel quovis alio tempore est in Clausuram prohibitus ingressus, S.C. 4. *Septembris* 1596. *Flosc. Nicol. verb. Clausura n.* 27. *& apud Theatrum Regul. verb. Clausura nu.* 3.

CAPUT X.

Officialis quoad Bona Monasteriorum, & Ecclesiasticorum.

SUMMARIUM.

1 *Quæ Monasteria per Tridentin. possunt bona immobbilia possidere!*

2 *Protestatio Fratrum Minorum de Obser. de non admissis dispensationibus in Regula.*

3 *Nec consuetudine potest induci, ut eisdem liceat bona temporalia possidere.*
4 *Abusibus introductis Sancta Sedes providit.*
5 *Observare debent Decreta Congr. Gen. 17. Maii 1603.*
6 *Non licet ipsis habere Census, & Bona immobilia.*
7 *Quid agendum sit in casu, quo ipsis Legata perpetua relinquerentur?*
8 *Facta Protestatione, possunt eleemosynas recipere.*
9 *Quid agendum sit respectivè ad Fratres particulares?*
10 *Est ipsis probibita civilis contrectatio pecuniæ.*
11 *Syndicus non potest in sua persona Legata annua recipere.*
12 *Non possunt facere public. Instrum.*
13 *Quare sit ex D. Bonaventura Protestatio necessaria.*
14 *Quando fuerint publicata Decr.?*
15 *Formula Protestationis.*
16 *Non possunt institui Hæredes.*
17 *Ex hæreditatibus, etiam per Syndicum, non possunt recipere valorem in fraudem Paupertatis.*
18 *Etiamsi Instit. esset sub conditione.*
19 *Ad quid Hæres teneatur?*
20 *Ipsorum, etiam Ecclesiæ, sunt hæreditatum incapaces.*
21 *Non possunt esse executores Testamentorum.*
22 *Est ipsis probibita administratio omnium bonorum, quorumcumq; sint.*
23 *Onera alia realia, quædam personalia, & alia mixta.*
24 *Duo copulativè requisita, ut onera cum bonis ad Ecclesias. transeant.*
25 *Onera certa, & determinata juxta solitum solvuntur.*
26 *Limitatur.*
27 *Regulares solvunt decimas.*
28 *Impedientes, ne decimæ solvantur, excommunicantur.*
29 *Regulares non possidentes stabilia, non tenentur ad decimas.*
30 *Mutatione personæ mutantur bona, & n. 34.*
31 *Cum bonis ad Monasteria non transit taxa salis, vel onus pro salario Medici &c.*
32 *Neque Collectæ.*
33 *Probibetur Ecclesiasticis imponere, & ab eis collectas exigere.*
34 *Privilegium personale; mortua persona, extinguitur.*
35 *Quando Regulares teneantur ad solvendum pro reparatione viarũ?*
36 *Monasterium emens bona sub pacto solvendi onera, non tenetur ad personalia.*
37 *Bona Patrimonialia Clericor. sunt immunia ab oneribus secularibus.*
38 *Qui non tenentur ad Gabellas de frumento, vino &c.*
39 *Imponentes, & exigentes Gabellas ab Ecclesiasticis excommunicantur in Bulla Cœnæ.*
40 *Et tenentur ad restitutionem.*
41 *Bulla Cœnæ abrogat omnem consuetudinem.*
42 *Contra Bullam Cœnæ non potest allegari ignorantia.*
43 *Coloni Regularium non tenentur ad reparationem pontium, argianum &c. & ibi alia.*
44 *Præjudicium Ecclesiæ, nec de indirecto debet permitti.*
45 *Colentes prædia Ecclesiastica, quatenus coloni non subduntur Laicis.*
46 *Coloni, alii partiarii, alii perpetui.*
47 *Coloni Regularium excipiuntur ab omnibus oneribus.*
48 *Qui nec proportione colonica col-*

lecta-

lectari possunt.

49 *Princeps Laicus nil potest de bonis Ecclesiæ statuere.*

50 *Coloni Clericorum pro bonis propriis solvunt.*

51 *Discrimen inter directam, & indirectam violationem immunit. Ecclesiasticæ.*

52 *Coloni agrorum mensæ Episcopalis, durante Colonia, gaudent Privilegio fori: & distinguas.*

53 *Syndici Conventus Fratr. Min. de Obs. sunt exempti à collectis.*

54 *Etiam quoad bona extra locum Syndicatus.*

55 *Et à represaliis.*

56 *Nec possunt compelli ad munia communitatis.*

1 MOnasteria omnia, quibus, *cap.3.sess.25.*Concil.Trid. *de Regul. & Monial.* non prohibetur, possunt bona immobilia possidere, quæ autem ea sint, ex eodem constat, cum statuat: *Concedit Sancta Synodus omnibus Monasteriis, & Domibus, tam Virorum, quàm Mulierum, & Mendicantium, exceptis Domibus Fratrum S.Francisci Capuccinorum, & eorum, qui de Observantia vocantur, & etiam quibus, aut ex Constit. suis erat prohibitum, aut ex Privilegio Apostol.non erat concessum, ut deinceps bona immobilia possidere liceat.*

2 Et quia ipsi Fratres de Corpore Observantiæ, sive Observantes, sive Reformati, sive Discalceati, sive Recollecti dicantur, in pluribus Capitulis Generalib., ex testimonio etiam Innoc.XI.Const.*Sollicitudo Pastoral.sub die 20.Nov.1679.*Orb.Seraph.*to.4.& c.off.quoad declar.Regul. S.Franc.n.4.* protestantur, & declarant, ipsum Observantiæ Corpus ullam unquam admisisse, vel admittere dispensationem in Regula, sed potiùs velle pro viribus, Divino favente auxilio, illam purè observare, juxta Summor.Pontif. declarationes, ideò nec cõsuetudine induci potest, ut eis liceat bona temporalia in particulari, vel in communi possidere; cum eisdem, & per Regulam, ac Pontific. declarationes, sit expresse prohibitum; tanta enim est eorumdem Fratrum paupertas, ut semper alieno utantur, non suo: alieno vivant, non suo: & in alieno habitent, Marchant.*in cap.4. Reg.S.Francisci tit.1.qu.2.in fine.* 3

Abusibus proindè, aliàs contra prædicta introductis, olim providit S.C. à san. mem. Urb. VIII. Fratrum Min. de Observ. S. Francisci Cismontanæ Familiæ consultationibus præposita, dum sub 14. Junii 1628. censuit, non esse eisdem permittendum, ut Novitios ad habitum, & professionem recipiant, nisi prius constiterit ex ipsorum Convẽtibus eos sustulisse abusus omnes, qui Regulæ S. Francisci observantiæ adversantur. 4

[Ac primùm (*sunt verba decreti*) abdicent à se, & eorum Conventibus, non solùm pristina, ac bona omnia immobilia, quæ alicubi contra Regulæ puritatem, & declarationes felic. rec. Nicolai III., & Clementis V., extra, vel intra septa Monasteriorum detinent, sed etiam Census perpetuos, & Legata

gata annua, super quibus S. C. præ-
5 cipit observari Decretum Congr.
Generalis Romæ habitæ die 17.
Maii 1603. (*Orb. Seraph. tom. 3.)*
cujus tenor talis est.

6 §. 1. Cùm annuos redditus, sicut
cætera bona immobilia, habere non
liceat, ideo renovantes alia generalia
statuta, decernimus, quod Frater
non inducat Personam aliquam ad
eleemosinam perpetuam Ordini no-
stro exhibendam, nec exhibitam à
quopiam vivente suscipiat; & si ali-
qua talis nobis fuerit relicta, nullo
modo in judicio exigatur: declaran-
tes, quod ad perpetua Legata peten-
da, non possunt Fratres recurrere,
nisi humiliter, & per modum elee-
mosynæ, absque allegatione alicu-
jus debiti.

7 §. 2. Decernitur præthereà, ac præ-
cipitur per sanctam Obedientiam,
quod quoties relinqui contingat ali-
qua Legata perpetua aliquibus per-
sonis, & Hospitalibus, vel alicui
Reipublicæ, & aliis Domibus, ea
lege, quod teneantur Fratribus præ-
stare singulis annis certam eleemosy-
nam, omninò gratis, sive, ut ipsi
Fratres dicant certa Officia, & Mis-
sas; quod Guardianus faciat prote-
stationem ei, qui Testatoris volun-
tati adimplere tenetur: quod, cum
ad illas eleemosynas nullum jus ha-
beant ex vi Legati, non possunt
obligari ad illa Officia, & Missas.

8 §. 3. Si tamen, facta ista prote-
statione Hæres ex sua libera vo-
luntate voluerit dare eleemosynas
illas, & committere Fratribus di-
cta Officia, & Missas; tunc Fra-
tres tuta conscientia possunt elee-
mosynas hujusmodi recipere.

§. 4. Quod totum, & multò 9
fortiùs in relictis Legatis singulari-
bus Fratribus simili modo facien-
dum esse decernimus.] Quò ad hæc
praxis esse debet, ut non nisi in ne-
cessitatibus, & cum licentia Præla-
torum ea acceptent, & ad ea recur-
rant; à quibus, ut notat Roderico
resolut. 88. *num.* 10. *in fine*, non est
permittendum practicari, nisi raró,
cum maxima cautela, & à paucis,
ne inde scandalum Secularibus præ-
beatur, & aditus relaxationi ape-
riatur; & ita, ut sciant, quod
[Quævis contractio pecuniæ, *ex* 10
cit. Inn. XI. Const., seu denariorum,
quæ non sit purè naturalis, seu quæ
sit quovis modo politica, cujuscun-
que Domini sint denarii, seu pecu-
nia, Fratibus Min. Observantibus,
seu de Observantia, est omninò
prohibita.

§. 5. Inhibemus autem, ne Syn- 11
dicus in sua persona hujusmodi an-
nuos redditus recipiat, distribuen-
dos ipsis Fratribus.

§. 6. Item statuitur, ut deinceps 12
nulla instrumenta publica fiant à
Fratribus capitulariter congregatis,
nec quocunque alio modo se haben-
tibus, in quibus transferatur domi-
nium, & proprietas alicujus Capel-
læ, sive sepulturæ, cum hoc om-
ninò sit contra Regulam, & no-
stro repugnet instituto; nam quo-
modo aliquis dat, quod non ha-
bet? Si tamen occasio se obtulerit,
in qua oporteat satisfacere devotæ
fidelium voluntati, id fiat per mo-
dos nostræ Regulæ, & Instituto
congruentes.

13 §. 7. Est autem protestatio necessaria, ne, ut ait D. Bonaventura, ab ignorantibus nostrum Institutum, Regulæ nostræ transgressores judicemur.

14 Lecta, & publicata fuere præfata Decreta die 15. Junii 1628. in Cong. Generali Fratrum Min. de Obs. (celebrata 10. ejusdem mensis) in præsentia Eminentissimi Cardinalis Gipsii, Præsidentis ejusdem Congregationis.] Ex quibus aliqua hic in paragrapho distincta transcripsi; cæterum per extensum videri possunt in *Reg.* 8. *Curiæ Cism. ab anno* 1627. *ad* 1631. *Bull. Cherub. tom.* 4. Fagnan. *cap. nimis prava pag.* 106. *Orb. Seraph. tom.* 4. in quo ex errore notatur, Congregationem illam celebratam esse anno 1629. cum ex regesto aliter sit.

FORMULA PROTESTATIONIS.

15 [Nos Frater N., Guardianus Conventus N., & discreti ejusdem dicimus ad nostram notitiam pervenisse, quod N. certam eleemosynam huic Conventui distribuendam, perpetuò gratis, vel forsan pro aliquibus Missis, & officiis celebrandis, legasse; cumque legata hujusmodi, nisi per simplicem eleemosynam, ex nostra Regula nobis acceptare non liceat, per præsentes protestamur in Domino, quod legatum prædictum, tanquam incapaces, ex vi legati recipere nolumus, nec intendimus: si tamen hæres, aut executor testamentarius dictam quantitatem, per viam simplicis eleemosynæ, omni obligatione, dominio, & proprietate, penitus cessantibus, Nobis liberè conferre voluerit, illam simpliciter accipiemus, & piæ testatoris voluntati, quantùm in Nobis fuerit, plenè, & fideliter satisfaciemus &c.] Quæ à Guardiano, & Discretis, ac sigillo Conventus firmata, est adnotanda libris ejusdem Conventus, & danda deinde executori Testamenti.

Sicut eisdem bona possidere non licet, sic nec permittere debent se hæredes institui, cum hæreditas ex Marcant. *cit. in cap.* 6. *tit. unico, qu.* 1. *dub.* 1. jus quoddam dicat; & ulterius, quia ad id ex Regulæ instituto sunt incapaces ex Clementina. *Exivi §. Cupientes, videnda cap. off. quoad declarationem Regul. S. Francisci.* 16

Nec valent recipere ex hæreditatibus valorem, vel, etiam per Syndicum, eam pecuniarum summam, quæ mendicitati repugnat & altissimæ paupertati adversatur, *eadem ibid.* 17

Etiam si instituerentur hæredes sub conditione, ut bona scilicet 18 hæreditatis venderent, & pretium erogarent in usum Fabricæ, vel Sacristiæ, eorumque necessitates; quia licet institutio ad effectum vendendi, fortè non repugnet Regulæ in his, quæ spectant ad rerum dominium, & possessionem: tamen considerandum est, Fratres sic institutos, nunquam desinere esse hæredes, & in eos transire jura, actionesque activè, & passivè; quia hæres tenetur de facto, de contractu, & delicto Defuncti: potest conve- 19 niri

niri actione personali, quatenus non possideat: conscientiamque tenetur exonerare Defuncti, & ad plura alia per Fagnanum *cap.nimis prava de excess.Prælat.pag.mihi* 22. *n*.38. Fratribus autem ipsis hujusmodi se implicare litigiis repugnat, ut ipsa
20 Clementina habet: Quæ etiam pro ipsorum Ecclesiis, videntur incapacitatem concludere.

21 Et eosdem deputari non posse Executores testamentorum, firmat ipsa §. *Verum*; quibus quoque est ad-
22 ministratio, bonorum, cujuscumque sint, prohibita, prout *cit.Const.* Innoc.§.10.

Quæritur, an bona ad Ecclesias, Monasteria, & Ecclesiasticas persona, quovis titulo, pervenientia, transeant cum oneribus?

Solutioni præmittitur onerum divisio; quorum alia realia, quædam
23 personalia, & alia mixta dicuntur; apud Sperellum *decis*.36.*n*.15.*Realia*, ea sunt, quæ rebus, & possessionibus imponuntur, ita ut res sint immediata causa impositionis, quæ illis est annexa: *Personalia*, quæ imponuntur, personis: & per Piasecum *prax.par*.2 *cap*.4.*art*.8.*num*.6. corporali labore, vel animi provisione absolvuntur, nulla habita ad bona, & patrimonium inspectione, & in his persona est immediata causa impositionis; *Mixta*, quæ principaliter imponuntur personis propter bona, vel bonis propter personas; ex quibus patet, quod nec persona sola, neque bona tantum sint finalis immediata impositionis causa, sed utrumque simul, & in istis quantitas impositionis, rem directè, ejusque estimationem, & obligatio, vinculum, & necessitas solvendi, personam respicit per optimè ab eodem Sperello tradita *n*. 17.

Quibus notatis resolvitur, ea cum suis oneribus transire, si duo copulativè concurrant; *Primum*, ut one- 24
ra ipsa sint merè realia, idest ipsis fundis infixa, & bonis propter bona, non autem propter personas, imposita; *Secundum*, ut sint certa, perpetua, invariabilia, & determinata, non autem ex aliquibus urgentiis imposita, & illis in totum, vel ex parte cessantibus removenda, vel minuenda; ut idem tradit Sperellus *decis*. 33.*nu*. 2. ideò excluduntur exactiones extraordinariæ pro arbitrio Principum imponendæ apud Engel. *de privil. Monast. privil*. 2. *num*.8., & in his terminis procedit vulgata regula, quod bona transeant cùm onere suo, *ex cap.cum non sit in homine*, *de decimis lib*. 2.*tit*. 30., & *cap.tributum* 23.*q*.8.

Hinc, si ex bonis, priùs quam ad Ecclesiasticas personas pervenirent, fuit solitum, aut quædam certa, & determinata onera, vel tributa Principibus secularibus solvantur, ea im- 25
posterum, ex communi DD. sententia, persolvi debent.

Super quo legi possunt plura apud Panimoll. *decis*.6.*adnot*.2. ubi *num*. 8. refert sic fuisse rescriptum Episcopo Æsino. *La Santità di Nostro Sig. comanda, che gl'Ecclesiastici del Castello di Belvedere, tanto Secolari, quanto Regolari, ancorche Mendicanti, paghino, per li beni, che possiedono, le Collette, che esige quella Cmmunità per li pesi*

li pesi Camerali, quando però essi beni ne fossero gravati prima, che venissero in mano loro; onde in questa conformità V. S. sarà contenta astringere quelli, che si mostrano renitenti. E Dio la prosperi. Roma li 28. Giugno 1634. Di V. S. come fratello il Cardinal Barberino.

Et procedit, dum impositionis
26 tempore, verè, & realiter bona fuerint in Laicorum dominio; nam si Ecclesia, Clericus, vel Monasterium nulliter eis expoliati fuissent, vel ob hostium incursum, aut simili alia ratione illorum amisissent possessionem, & interim, tamquam à Laicis possessa, fuissent onere reali gravata, certè reintegratis Ecclesia, Clerico, vel Monasterio, bona remanerent ab omni nexu, & vinculo libera, & ad pristinam reverterentur libertatem, ut tenuit Rota *in Alben. Gabellæ, seù Onerum* 28. *Jun.* 1630. *coram* Merlino apud *allegat.* Sperellum *num.* 5.

Sic, si bona aliqua, jam ante obligata ad solvendas decimas prædiales
27 (eas nimirùm, quæ ex fructibus prędiorum debentur, ut vino, frumento, oleo, pomis, fœno, & similibus) acquirantur de novo per Regulares, transeunt cum suo onere, & ii ab obligatione, & onere solvendi non eximuntur, nisi à S. Sede speciale Privilegium eos specificè eximens, obtineant, prout pluries firmavit S. Cong. Concilii, quæ in una *Camerinen.* 15. *Novembr.* 1659. apud Nicol. *prax. jur. can. lib.* 3. *tit.* 3. declaravit, ut sequitur *Sac. Congr. & c. censuit bona, & prædia, quæ dum à Laicis possidebantur: decimarum solutioni erant obnoxia, ad Regularium Monasteria cum suo onere transire, ac propterea Regulares teneri illas solvere, Parochialium Ecclesiarum Rectoribus, quemadmodum tenebantur Laici, priusquam bona ipsa in Monasterii proprietatem transtulissent; dictisque Regularibus non suffragari allegata privilegia, sed requiri speciale privilegium posterius Sacr. Concil. Trident. cum individua derogatione cap. nuper.* Similem declarationem exhibet, Piasec. *prax. Episc. par.* 2. *cap.* 4. *art*, 9. *de decimis à numer.* 21. aliasque idem Nicol. *Flosc. vers. decimæ num.* 3. & Pignatel. *tom.* 1. *cons.* 356. refert in una *Polonien. seù Cracovien. Decimarum die* 17. *Jun.* 645. sic fuisse ab eadem resolutum. *Sac. Congr. &c. Iterum, atque iterum auditis Regularibus, & præcipuè Patribus Societatis Jesu, eorumque juribus, ac Privilegiis maturè discussis, censuit ab eisdem Patribus, & aliis Regularibus, solvendas esse Parochis, & aliis Beneficiatis, decimas, quæ solvebantur à Laicis, priusquam bona in ipsorum Patrum Societatis Jesu, & aliorum Regularium proprietatem fuerint translata, firmis tamen remanentibus transactionibus desuper factis:* vide Barbosa *de offic. & potest. Parochi par.* 3. *cap.* 28. §. 3. *nu.* 43.

Nota allegato *c. nuper de decimis lib.* 3 *tit.* 30. disponi decimas esse solvendas de prędiis, bonis, & terris, quę per Religiosos de novo acquiruntur: sive ea propriis manibus, vel alięnis excolant, dum antea erant

deci-

decimis obstricta; decretalis non ad solos Cistercienses restringitur, sed ad alios Regulares extenditur, ut Textus expressè.

Similiter Trid. *cap.* 12. *sess.* 25. *de*
28 *reform.* præcipit decimas esse solvendas; ubi excommunicantur quotquot, aut subtrahunt, aut impediunt; quos absolvi non vult, nisi plena restitutione secuta.

Ad quas etiam tenentur Moniales, prout eadem Sac. Congreg. 1. *Septemb.* 1629. ejusdem Nicol. *prax.* testimonio decrevit; quibus non potest suffragari prætensa, quasi possessio, nisi sit immemorabilis cum fama privilegii.

Ad eas, ut idem refert, non tenentur Regulares non possidentes
29 stabilia, & qui de eleemosynis vivunt, ut item Sacra Congreg. sub *die* 7. *Octob.* 1625. in specie pro Observantibus disposuit; & apud Lantusca *verb. Gabella num.* 3. legitur Epistola Subcollectoribus Decimarum directa sub *die.* 2. *Maii* 1662. id exprimens.

Si onera, aut non sint merè realia, aut non sint perpetua, & invariabilia, cum bonis ad personam privilegiatam pervenientibus, tamquam illis non annexa, non tran-
30 seunt; & sic procedit regula illa, quod mutatione personæ mutantur & bona, prout ibid. scripsit Sperellus.

Qui *num.* 7. resolvit, ad Monasteria, Clericos, & Ecclesiam cum bonis non transire taxam salis, nec
31 onus impositum pro salario Prætoris, Medici, Magistri Grammaticæ, Satellitum, cæterorumque Officialium; & ponderat rationem, quam DD. quos cumulat, reddunt, quod ea scilicet sint onera merè personalia, & debent imponi, & distribui per capita, & personas, nulla ad bona ratione habita.

Neque etiam ex Piaseco *cit.* ad ea cum bonis descendunt collectæ, quæ omnimodè ab oneribus merè realibus, rebusque infixis distant, & imponuntur principaliter personis pro rebus cum respectu ad bona; in quo observandum ex *cit.* 32
Sperello *num.* 24. aliud esse, quod quis aliquid pro re præstare debeat, quod est ad collectas teneri, aliud verò quod ex re præstare teneatur; hoc posteriori casu directè res ipsa obligatione afficitur: in priori autem non res, sed persona, dicitur obligata; & ideò cum in eo obligatio sit personalis, reperiri non potest, ubi invenitur persona, quæ obligari nequit, ut est Ecclesiastica, utpotè Laicali potestati non subdita: & res mutavit statum.

Facit Textus in *ca. quia nonnulli de immunit. lib.* 3. *tit.* 23. *in* 6. in quo Alex. IV. acriter eos reprehendit, qui libertatem, immunitatemque 33
Ecclesiarum lædere, ac minuere, audent *tallias, vel collectas, seù exactiones quascumque Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis imponere, vel exigere ab eisdem pro domibus, prædiis, vel quibuscumque possessionibus, ab eisdem Ecclesiis, vel personis Ecclesiasticis legitimè hactenus acquisitis, vel imposterum acquirendis; etiam si ipsæ Ecclesiæ, vel personæ, vel hujusmodi sint infra illorum districtum, vel territorium,*

rium, *constitutæ*; ubi notandum est verbum *Imponere* futuras, & verbum *Exigere* antiquas collectas etiam ante acquisitionem impositas, respicere, ut optimè ponderat Suarez *ad Regem Angel. de immunit. Eccles. lib.5. cap.20. n.*19. apud Sperellum *num.*19.

Sicut, sæpissimè ampla Clericorum patrimonia, quæ priùs erant immunia, ex ipsorum in Laicos translatione, collectarum, & pedagiorum oneribus sunt obnoxia, prout apud allegat. *num.* 31. in terminis tradunt DD. hac moti ratione, quod mutatione personæ, privilegium propter personam concessum,
34 extinguitur, sic; ut contrariorum eadem sit disciplina, mirum, nec durum videri debet, si è contra bona obnoxia, pro quibus persona aliqua obligatur, immunia evadant, si ad personam privilegiatam transeant.

Sed quid, si necessitas, vel utilitas publica sit, non tantùm statum Laicorum, sed etiam Monasteriorum concernens, ut cùm Patria ab hostibus est defendenda, vel reficienda via, quæ ad ipsorum bona accessum præbet, possunt ne, etiam Monasteria, ob bona, quæ possident contributionibus onerari?

Dicendum in similibus casibus, cum æquum sit, ut etiam oneribus subsit, qui commodum sentit, ideò,
35 etiam Ecclesiastici, suam partem conferre debent, non tamen soli, neque ex authoritate Magistratus secularis, sed si Laicorum facultates non sufficiant, rogandi sunt Prælati Ecclesiastici, ut suis Subditis collectas imponant; & si periculum non sit adeò imminens, priùs Summus Pontifex est consulendus, cujus interest communibus Ecclesiæ utilitatibus providere, Textus expressus *c. non minus*, *c. adversus de immunit. lib.3. tit.*49. *& cap. quod olim. eodem tit. inter extravag. com.* & notavit *cit.* Engel.

Si Monasteria emant bona, cum pacto solvendi onera, non tenentur ad personalia, sed dumtaxat ad realia, quæ sunt certa, & invariabilia, & ante venditionem imposita, prout Sperellus *num.*178. resolvit, allegans resolutionem Sacræ 36
Congr. *super controvers. jurisdict. in una Taurinorum* 26. *Martii* 1629. concludens, quod si Monasteriis bona donentur cum pacto, ut onera solvant, & collectas, ad id tenebuntur; & *num.* 41. extendit ad etiam in futurum imponendas, si cum tali restrictiva à privata persona (quæ cum sit suarum rerum domina, & moderatrix, potest in illis onera sibì benevisa imponere) relinquatur.

Etenim in casu per Engel. *cit. à num.*8. *in fine* bona non absolutè, sed sub certis reservationibus ad Monasteria transeunt.

Bona Patrimonialia Clericorum eis assignata in titulum patrimonii, ad effectum suscipiendi Ordines Sacros, sunt immunia ab oneribus secularibus, & privilegiis gaudent, bonis Ecclesiasticis concessis, per edocta magistraliter à Gloss. *ad cap.* 37
Episcopus de præbend. lib.3. tit.5. in ver. subsidium; tradit Piasec. *cit. ar.* 4. *cap.8. à num.* 7. Quaranta *summ. Bull. verb. vectigal propè initium*.

Quod

Quod redditur certum ex dispositione Conc. Trid. *sess.* 21. *cap.* 2. *de reform.* statuentis bona in titulum patrimonii assignata, alienari sine licentia Episcopi non posse, adeòut alienatio aliter facta sit ipso jure nulla, propter dictionem *nullatenus* in decreto contenta, quæ ex Barbosa in Conc. Trid. *ad sess. & cap. cit. num.* 62. nullitatem ipso jure importat, per quæ probatur Clericorum patrimonia, res Ecclesiasticas dici: loco enim beneficii succedunt, & illius naturam sortiuntur per Sperellum *decis.* 184. *n.* 18.

Propter quod ea, etiam in casibus à jure non expressis, iisdem privilegiis gaudent, ut ibid. ponderat Sperellus contra Abbatem alleg. à Piasec. *num.* 7. *& decis.* 37. *num.* 77. refert eam fuisse mentem Sac. Congreg. *super controver. jurisdict. in una Auximana die* 22. *Januarii* 1629. & in una *Nullius* 30. *Maii* 1628. in qua dictum fuit titulum non extingui ipso jure per assecutionem beneficii ad victum sufficientis; ac propterea patrimonium non amittere immunitatem eidem in traditione Ordinum concessam.

Unde non tenetur ad gabellas de frumento, vino, aliisque fructibus, ex iisdem fundis, seù redditibus præbendarum suarum collectis
38 Piasec. *ibid.* & etiam, quoad ea, sunt à collectis exempti, prout in terminis emanavit resolutio à Sacra Congreg. Immunit. in una *Volaterrana* 18. *Decemb.* 1629. apud Sperell. *cit. decis.* 37. *à num.* 76. ut infrà; *Episcopus acriter reprehendatur, quia bona, etiam patrimonialia Clericorum sunt immunia à collectis Laicorum, nec ab Ecclesiasticis, etiam spontè dantibus, aut solventibus exigi possunt, absque incursu censurarum, ideòque consulat suæ conscientiæ, ac revocet executionem, & omnia inde secuta, illiusque Vicarius accedat ad Urbem sub pœna suspensionis ipso jure incurrendæ, ac privationis beneficiorum, & inhabilitatis ad ea obtinenda.*

A quibus, etiam Regulares, ipsorumque bona, & res sunt immunia, eisque, & ipsorum bonis, collectas, gabellas, & alia onera absque speciali Romani Pontificis licentia imponentes, & exigentes, aut sic imposita, etiam à sponté dantibus, & concedentibus recipientes excommunicationem Bullæ Cœnę 39
incurrunt, ut habetur clarè in Canone 18. ejusdem.

Qua quidem ligantur omnes, & quotquot *per se, vel per alios directè, vel indirectè prædicta facere exequi, vel procurare, aut in eisdem auxilium, consilium, vel favorem præstare non verentur*, ut ibid. clarè Textus, adeoque etiam Custodes Pontium, Portus, vel Fluminis, aut Portæ Civitatis, à Clericis, & Regularibus petentes, eosque sæpè cogentes, ut solvant datia, & gabellas; in quo item gravissimè peccant, cum obligatione restitutionis; Deum, & immunitatem 40
Ecclesiæ enormiter lædunt, ac multos Canones infrigunt, & signanter Bullam Cœnæ, *& cap. Ecclesiæ S. Mariæ de const. lib.* 1. *tit.* 2. *cap. adversus de immunit. lib.* 3. *tit.* 49. *cap. noverit de*

de sent. excomm. lib. 5. *tit.* 39. *cap. quamq. de censibus in* 6. *lib.* 3. *tit.* 20., & Clement. *præsenti eodem tit. lib.* 3. *tit.* 13.

Nec possunt Ministri, & Officiales se clypeo consuetudinis defendere, quamlibet enim Bulla Cœnæ infringit, abrogat, & damnat; in qua fulminantur excommunicationes quacumque consuetudine non obstante, ut advertunt cum Sperello alleg. *decis.* 37. *n.* 48. DD.,
41 & in terminis legitur Can. 15. ac etiam *prætextu cujuscumque consuetudinis, aut privilegii.*

Nec exactores, & qui ad Portam Civitatis, vel in alio loco designato ad gabellas exigenda præponuntur, excusantur ab incursu censurarum in Bulla Cœnæ, aliisque Const. contentarum, si ab Ecclesiasticis exigant, propter probabilem juris, vel facti ignorantiam, quidquid post Navarrum scripserit, Quaranta *loco alleg. ver. item ab hujus*: nam Bulla Cœnæ est satis nota: quot annis ubique locorum
42 publicatur: ad omnium notitiam deducitur, omnemque ingnorantiam pellit, ut tradit Sperellus *decis. cit. in fine vid. cap. off. quoad immunit. Ecclesiar. & Monasteriorum n.* 53. Ideò contra ibi disposita non potest ignorantia allegari.

An autem Clericorum, & Religiosorum Coloni, ad eorundem bonorum culturam destinati teneantur, gravari, & cogi possint ad onera Laicalia, ut ad laborandum, vel per se, aut bobus, & equo ad arcium constructionem, pontium, arginum, viarumque reparationem, fossatorum mundationes, salis vectationem, & hujus generis alia?

Negativè dicitur cum Sperello *decis.* 41. 42. & 43. firmatque Panimolla *cit. decis.* 6. *adnot.* 7. *num.* 6. quæ est vera, & sequenda sententia juxta Canones super immunitate Ecclesiastica editos, & concluden 43
tibus fundamentis probatur.

Primò, ex eo, quod tametsi diceretur hujusmodi onera directè dirigi contra Colonos, & sic adversus personas Laicas imposita, negari non posset, quin de indirectò tenderent contra Clericos, & Regulares, illosque gravarent; nam per optimè sequitur, quod si Coloni ipsi ad præfatorum agrorum culturam destinati, in enunciatis oneribus occupentur, nequeant debito tempore præesse prædiis, vel frugibus, & ex eo resultat, quod Ecclesiastici minorem quantitatem fructuum percipiant; etenim terra eo est fœcundior, quo frequentiùs, & tempestiviùs colitur, ideò ex directo Colonorum gravamine ad enunciata Ecclesiasticorum, de indirecto insurgit præjudicium, ut ipse ponderat Sperellus *decis.* 41. *num.* 62.; quæ verò nequeunt directè concedi, nec per indirectum sunt permittenda Textus apertus *cap. statutum de hæreticis in* 6. *lib.* 5. *tit.* 2. *cap.* 4. *de privileg. lib.* 5. *tit.* 33. super quo conveniunt DD. ab eodem *ibid. alleg.*, & docent statutum contra Subditos sustineri non posse in iis, in quibus affert in consequentia Ecclesiæ præjudicium.

Ideò Princeps secularis avertens præfatorum Colonos à bonorum

cultura, & impediens, ne arent, ferant, laborent, fructus colligant, vel asportent, tempore maximè, quo prædia, & fruges opera indigent, & cultura; vel illos cum Clericorum, & Regularium jactura gravans ex observatis, & ab eodem, & DD. ibid. *cit. num.* 66. incidit in excommunicationem latam in Bulla Cœnæ, ex quo restringat Ecclesiasticam libertatem, impediendo Ecclesiasticos liberè re sua uti, quatenus operatur, ut eorundem bona propter impedimentum colonorum nequeant coli, & arari, ut oportet, & exigitur.

Secundò, idem ostenditur, ex quo coloni ab hujusmodi onerum immunitate illecti, & certi de exemptione à similibus, melioribus, & Ecclesiæ utilioribus conditionibus, ea bona excolant: quæ utilitas ab Ecclesia non recipitur, si à similium gravamine non sint immunes; concurrere autem ad hanc utilitatis carentiam est indirectè lædere, & re-
44 stringere Ecclesiasticam immunitatem; quod quidem, quemadmodum directè prohibitum est, sic indirectè permitti non debet, ut ibid. *num.* 68. arguunt DD. *&* *can.* 15. *&* 18. *Bullæ Cœnæ*, utrumque interdicitur; ejusdemque censuram affirmat Quaranta, *summar. Bullar. ver. Vectigal. vers. item hujus*: ligare, ne dum quando onera directè Ecclesiasticis, & eorum colonis, verùm etiam, si aliis, quorum damna ad ipsos redundaret, imponuntur.

Et confirmari potest, ex quo hujusmodi impositio gravaminum sustineri non possit; etenim cum onera imponantur personis pro rebus, & pro rata prædiorum, ac super istis, ut in materia fundentur, incapacitas habetur ex parte materiæ, prædia enim ad Ecclesiasticos spectant, & extra Principis jurisdictionem sunt constituta, ideo incapacia, ut recipiant dispositionem statuti à Principe editi quoad specificum effectum onerandi subditos Sperellus *n.* 53. *&* 54.

Et facit quod Coloni, quatenus sunt coloni, & sub ista qualitate uti colentes prædia Ecclesiastica, non subdantur Principi Laico, ut docuit Sperellus *num.* 30. & Pigna- 45
tellus *tom.* 1. *cons.* 165. *num.* 16. & Panimolla *cit. adnotat.* 3. *num.* 7. ratione enim bonorum Ecclesiasticorum subjacent foro Ecclesiastico, sicut, & ipsa bona, ideo si eis, ad hæc habito respectù, aliquid præcipiatur, non tenentur parere; statuta enim Laicalia, nec Clericos, neque eorum bona ligant, ex potestatis defectu tex. ad *cap. Ecclesia S. Mariæ de Constitutionibus lib.* 1. *tit.* 2.

Conclusio procedit tum in Colonis partiariis, sic dictis juxta Calvinum *Lexicon Juridicum*, quia fructus cum Domino dividunt, ad quod facit Gloss. *in Clement. Reli-* 46
giosi de decimis in verb. excolendas: inter quos, & Ecclesiasticos ex Sperello *n.* 25. reperitur contractus Societatis, in quo Ecclesiastici ponunt prædia, & bona, coloni verò semina, animalia, & operas, ut fructus inde nascentes æqualiter dividantur, & fortè propter hoc vulgo

vocan-

vocantur quoque *Mezzaroli*, etiam juxta resolutionem S. Cong. Immunit: apud Pignatellum *conf.* 467. Tum in iis, qui non sunt partiarii, sed perpetui, & adscripti, qui Clericorum, & Regularium nomine ipsorum prædia colunt, & ad panem & vinum eorum stant, prout *decis.* 42. *nu.* 11. Sperell. Obser. Conductitii per Panimol. *n.* 49. non sunt immunes; verum limitarem in casu, in quo nullum præjudicium Ecclesiasticis obveniret.

Quoad Colonos Regularium utriusque sexus non est dubium, præsertim post Const. B. Pii V. *dum*
47 *ad uberes* alleg. *cap. offic. quoad Gabellas num.* 2. eximentis eorum colonos ab omnibus oneribus in ea expressis, quæ per adnotata à Quaranta à loco *cit. ver. Privil. Regularium*, non comprehenditur sub constitutione revocatoria Greg. XIII. *incip. in Sancta* Panimoll. *n.* 46. & Sperellus sæpe cit.

Quorum, & Clericorum coloni nequeunt collectari, vel ad collectas
48 pro portione colonica compelli, quia non pro fructibus, sed pro prædiis fit solutio, ut pluribus relatis, scripsit Sperellus *decis.* 44. *num.* 4. & Panimoll. *num.* 6. quod ostenditur ex forma imponendi collectas; quæ non imponuntur, nisi prius res ipsa æstimetur, & describatur in Catastro, ut secundum æstimationem, & pro viribus patrimonii taxentur; unde impositio respicit rem, & non fructus; & facit, quod in catastro describi, nec per Laicos æstimari possint bona Ecclesiæ, Clericorum, & Regularium, utpote extra Laicam jurisdictionem constituta, ideo incapacia, ut sint materia æstimationis, & descriptionis, importantium, per surdum ab eodem *n.* 10. allegat. actum jurisdictionis, qua caret Princeps Laicus, qui nec in spiritualibus, nec in temporalibus quidquam de bonis Ecclesiæ statuere potest *arg. in cap. quæ in Ecclesia-* 49
rum de Constitutionibus lib. 1. *tit.* 3. quam exemptionem pro portione colonica esse firmatam à S. Cong. Epis. in una Oppiden. 18. *Septembris* 1618. refert. Panimoll. alleg. *n.* 6. ampliat ipse etiam dum est à solo separata ibid. *n.* 45.

Conclusionem limitant DD. apud Sperellum *decis.* 42. *num.* 17. quoad onera colonis imposita respe- 50
ctu bonorum proprio nomine possessorum; unde pro bonis propriis solvere tenentur per expressè disposita à S. Cong. *immunit.* 29. *Maii* 1646. apud Panimoll. *cit. adnot.* 7. *à num.* 45. quia coloni Clericorum, cum cœteris Laicis concurrere tenentur ad omnia onera, in quibus neq; directè, neque indirectè, præjudicatur Ecclesiæ vel Ecclesiasticis personis, nevè ex eo resultat indirecta immunitatis, & libertatis Ecclesiasticæ violatio; quæ semper in facto habetur, tametsi in verbis non appareat, dum actiones, quæ directè personas Laicas afficiunt, ordinantur ad gravandos Ecclesiasticos, vel illorum bona, ut post Suarez 51
in tract. de defens. fidei lib. 4. *cap.* 33. *numer.* 6. tradit Sperellus *decis.* 41. *num.* 82. *cit.* ubi concludit discrimen inter directam, & indirectam violationem consistere so-

lum in modo, nam reipsa idem est, quia effectus ita in Ecclesiasticos redundat, ut illos directè afficiat, si sit onerosus, vel indebitè impediat, si sit favorabilis.

Quæ limitatio videtur applicabilis colonis Regularium per disposita à Pio alleg. const. in qua eos immunes facit ab omnibus, & singulis
52 oneribus, ut pleniùs in ea continetur, quod ipse Sperellus, *decis.* 42. *num.* 20. notavit.

Colonos partiarios Agrorum mensæ Episcopaiis, durante Colonia, non modo exemptione ab actionibus, verum & fori Privilegio, gaudere, cum aliqua tamen modificatione determinavit Sacr. Consulta in una Perusina 9. *Januarii* 1610. tenoris ut sequitur.

Illustre, e Molto Reverendo Signor come Fratello, la Sacra Consulta sopra la difficoltà, che si faceva intorno alli Coloni partiarii delle terre, della mensa Episcopale, quando dovessero godere il Privilegio del foro. Hà risoluto, che sempre, che li Coloni partiarii lavorino li poderi intieri delle dette mense Episcopali, che per il più sogliono consistere in diversi pezzi di terra, overo in un sol pezzo di capacità, che faccia una possessione, ò un podere intiero, che si occupino in tutto, ò per la maggior parte nella Colonia di quello, in tal caso debbano godere il Privilegio del foro; mà se lavoreranno un pezzo di poca quantità, ò si occuperanno per la maggior parte del tempo in lavorare i beni proprii, in tal caso non godino il Privilegio del foro Episcopale; e secondo questa distinzione potrà V. S. nelli casi occorrenti osservare, & il Sig. la conservi.

Roma 9. *Gennaro* 1610.

Come Fratello il Cardin. Borghese.

Quam refert Sperellus *decis.* 128. *numer.* 33. & successivè affirmat fuisse ressolutum à Sac. Cong. Immunit. in una *Civit. Plebis die* 23. *Decembris* 1627. & *in una Viterbien. sub eadem die*; & deinde *in una Neocastren* 13. *Augusti* 1629. idem *decis.* 42. *num.* 21.

Syndici quoque, & Procuratores Conventuum Frat. Min. de Observ. declarantur, quoad bona, in loco Syndicatus possessa, exempti à solutione collectarum, & oneribus 53
à communitate impositis, vulgò dictis, *communicativi* ad præscriptum Const. *Dum consideramus* Clem. VII. *cit. ca. offic. quoad Syndicum num.* 24. *tom.* 2. in qua intuitu laborum, quos hujusmodi Syndici in beneficium dictorum Fratrum assiduè sustinent, eos relevare voluit à quibusvis molestiis, quæ pro tempore possent eis inferri; ut sic faciliùs reperirentur personæ, quæ curam Syndicatus susciperent; quod quidem non obtineretur, si onus Syndicatus Privilegium non inferret exemptivum à cœteris collectarum oneribus; ad quæ si tenerentur, non est dubium ipsos Fratres ex eo præjudicium reputaturos; nam quilibet tunc onus Syndicatus, vel non susciperet, vel dimitteret susceptum, si cum eo deberet alteri collectarum de necessitate subesse; ne supra vires gravaretur, propter quod Fratres

ipsi

ipsi contra puritatem Regulæ cogerentur per se ipsos exequi, quæ agenda forent, & nunc tractantur à Syndicis; undè cùm ex directo Syndicorum gravamine, quo ad collectas, de indirecto Fratrum præjudicium inferatur, immunitas quoad eas debet concludi.

Quæ ampliatur quoque, quo ad bona existentia in locis extra eum Syndicatus S. Congreg.
Boni *regiminis* 24. *Januarii* 1699. 54
loc.cit.num. 30.

Quosque S. Congreg. Immunit. *die* 7. *Januarii* 1699. ibid. *num.* 55
29. declaravit exemptos à represaliis; & sub *die* 10. *Maii* 1669. allegat. *loco nu.* 27. censuit compelli non posse ad exercenda munia publica Communitatis, ut Depositarii, Cancellarii Prioris &c. super quo rescriptum refert Lant. *ver.* 56
Syndicus num. 2.

CAPUT XI.

Officialis quoad Capellas.

SUMMARIUM.

1 *Capellæ, & Altaria possunt sine dote erigi; limitatur.*
2 *Quis provideat Altare Capellæ, de paramentis, mappis, &c.*
3 *Distinguitur cum Genuen., & Sperello.*
4 *Ædificans Altare videtur se obligare ad necessaria pro Missis?*
5 *Quæ dos dicatur sufficiens?*
6 *Consuetudo reficiendi Ecclesiam aliquando à populo transit ad Rectorem.*
7 *Insignia, & arma fundationem ostendunt.*
8 *Et devotionem erga Deum, & Sanctos.*
9 *Non possunt abradi.*
10 *Reipublicæ interest, ut dignitas familiæ conservetur.*
11 *Hæres non potest sua arma affigere in Capella.*
12 *Missæ, in Capella erecta in Ecclesia Regularium, ab istis celebrantur.*
13 *Nec hæres potest pro suo libito deputare alios.*
14 *Fratres Min. non sunt capaces legatorum cum onere Missarum: limitatur.*
15 *Legata facta, pro oleo lampadis recipere possunt.*
16 *Capellæ, & sepulturæ quomodo concedendæ?*
17 *Pro concessione nil potest peti.*
18 *Bene verò recipi spontè datum.*
19 *Multa inhonestè petuntur, quæ honestè recipi possunt.*
20 *Concessiones fiunt de assensu, & consilio Capituli.*
21 *Altaria, & Capellæ Confraternitatum existentium in Ecclesiis Regularium, quando subsint visitationi Episcopi.*

Licèt Ecclesiæ sine dote consecrari non debeant *c, placuit, pr. quæs. 2. & cap. cum sicut de const. Eccl. vel Alt. lib. 3. tit.* 40. imò nec fundari, *ut ibi Gloss. in ver. Regina*, nisi à Patrono ei de dote primò provideatur, quæ sufficiat pro conservatione ipsius, pro luminaribus, stipendiis Ministrorum, & custodum, aliisque necessariis, *cap. nemo Ecclesiam de consecrat. dist.* 1. *juncta Glos. ad alleg. cap. placuit*; in quo conveniunt DD. Engel. *colleg. univ. Jur. Canon. lib.* 3. *tit.* 48. *numer.* 6. Piasecus *prax. Episcop. p. pr. cap.* 2. *art.* 3. *num.* 3. Genuen. *prax. cap.* 109. *num.* 1. Altaria, tamen &
1 Capellæ in Ecclesia sine dote erigi possunt, maximè si ad ornatum Ecclesiæ sint constructa, quia tunc sufficit Ecclesiam fuisse dotatam; secùs dicendum de illis constructis pro Missarum celebratione, nam tunc necessaria ad id debent haberi per Genuensem ibidem.

2 Ideò quæritur, an Patronus Capellæ, an verò Rector, aut Monasterium teneatur illam reparare, & providere Altare de paramentis, mappis, ornamentis, calice, patena, luminariis, & cæteris necessariis ad celebrationem?

Et quàmque videatur injunctum rectoribus Ecclesiæ, vel Capellæ, onus, ipsas faciendi, & reparandi, *c. quicumque & c. de his de Eccles. ædificand. lib.* 3. *tit.* 48. & ex eo probetur, quod, qui sentit commodum, teneatur quoque ferre onus, juxta Regulam 55. *juris in* 6. & onus extendatur, etiam ad ornamenta necessaria superiùs enunciata, sine quibus divina celebrari non possunt; quia fabricatio Ecclesiæ, & præparatio ornamentorum à pari procedunt, & parificantur *c. de his de testamentis lib.* 3. *tit.* 26. & ibi: *in ornamentis, seù fabrica, luminariis, sive aliis ad perpetuum cultum Divinum*.

Attamen non est sic absolutè firmanda conclusio per Genuensem 3
ibid. *n.* 13. & Sperell. *decis.* 68. *nu.* 11. sed juxta distinctionem ab alleg. consideratam: nam vel Patronus, & Fundator ab initio dedit dotem sufficientem pro mercede Sacerdotis, fabricæ, & ornamentorum manutentione; & tunc nullatenus ipse est inquietandus, sed tenetur Rector, vel Conventus; aut dotem parvam, & insufficientem assignavit, & tunc Patronus tenetur; facit Trid. *sess.* 21. *c.* 7. *de ref.* & ex eo deducitur per Abbatem à Sperell. *n.* 15. alleg. quod fundans Capellam teneatur illam competenter dotare; quemadmodum Pater filiam, maximè, quia ædificans Altare Sacerdotale, videtur se obligasse ad dotem dandam 4
pro necessariis concurrentibus ad Missarum solemnia; nam, qui vult unum, videtur voluisse omnia, per quæ pervenitur ad illud *arg. ex cap. Præterea lib.* 1. *tit.* 29. *de offic. de leg.* idem Panimolla *decis.* 15. *n.* 9. applicat Confraternitatibus Laicorum, ut dicemus *c. quoad Confraternit.*

Et procedit per Sperell. *decis.* 67. *nu.* 12. ut, si dos Capellæ pereat, teneatur Patronus ad iterum dotandum, in quo si negligens fuerit, poterit jus Patronatus alteri dotanti adjudicari, eique præceptum fieri de

assi-

assignando sufficientem, & competentem dotem sub pœna providendi de Compatrono, vel alia, & interim de providendo de mappis, paramentis, cæterisque necessariis, Genuen. ibid.

Ubi firmat, Patronum Capellæ non semper teneri alere Capellanum celebrantem, bene verò providere de dote sufficienti, habito respectu ad Stipendia, quæ solent dari, pro Missis; unde in casu sufficiens
5 dos illa reputatur, quæ correspondet
necessariis paramentis, & oneri Missarum, quas Capellanus debet ibi, per hebdomadam celebrare; alia super sufficientia dotis, vide in Glos. *ad alleg. c. Cum sicut in v. conservanda.*

Nota, quòd quando inducta esset consuetudo, quòd populus, & respectivè Patronus subiret onus reparandi Ecclesiam, & ornandi Capellam, ab ea recedendum non foret, etiam nata sufficienti dote *per Innoc. in cap. fin. de his quæ fiunt à majori parte Capituli*, & *Genuen. ad locum alleg.*

Super quo Sperellus allegat. *decis.* 68. *num.* 24. considerat, quod si
6 consuetudo, quæ onus reparationis,
& fabricæ Ecclesiæ, ac ornatus Capellæ transtulit in Populum, vel Patronum, orta fuit, dum redditus erant tenues, & Populus exiguus, auctis deinde redditibus beneficii, excrescente Populo, decimis multiplicatis, ita ut, & ad Rectoris substentationem, & in Ecclesiæ restaurationem, cæteraque necessaria sufficiant, ab eo ille liberetur, & in Rectorem transeat; ut apud eum scripsit Navarro de Spoliis *Clericorum* §. 10. sub *num.* 73. alia plura, ipso digna, alleg. *decisionibus* 67. & 68. ipse Sperellus notavit.

Fundationem Capellæ demon- 7
strant ex Panimolla *decis.* 10. *adnot.* 1. *num.* 65. inscriptiones, arma, & insignia familię insculpta in marmoreis Lapidibus, vel pariete Capellæ, quæ regulariter apponi non solent in re, vel ædificio, alienis sumptibus constructo.

Et licèt non appareant, ita antiqua, ut dici possit apposita fuisse 8
in fundatione, nihilominùs conducunt ad probandam fundationem; quia præsumuntur per Patronos, vel Fundatores apposita ad conservationem, vel sui juris, vel ostendendam devotionem erga Deum, & Sanctos, ut dixit Rota *decis.* 13. *sub num.* 3. *parte* 1. *Recent. ab eodem allegat.*

Quæ, sive probetur esse apposita in fundatione, vel ob restaurationem, aut meliorationem, nulli unquam, sive Rectori, sive Conventus Prælato, licet ea abradere & removere, vel, ut memoria fundatio-
nis, aut benefactoris deperdatur, vel- 9
ut aliorum nomina, & insignia ib, ponantur, ut ibid. ipse Panimolli *num.* 68. & alleg. Genuen. *numer.* 3. scribunt.

Nam, ut concludenter Genuen. *num.* 2. probat, eriguntur Capellæ cum Sepulturis, armis, & inscriptionibus, (quæ sunt ordinata ad conservandam fundatoris, & benefactoris memoriam) ad ostendendam excellentiam devotionis ipsius,
ejusdemque domus, erga Deum, 10

& Sanctos ; intereſt autem Reipublicæ *L.* 1. *§. publicæ ff. de ventre inſpiciendo* apud Genuen. ut familiarum dignitas conſervetur ; quæ dignitas ex ædificio Capellæ , & in hac ex monumentis dignoſcitur : fixis ideo *num*.4. Genuen. concludit hæredem non poſſe ſua arma
11 affigere in Capella , in qua ſunt illa fundatoris , ne memoria defuncti deperdatur .

Erigens Capellam in Eccleſia Regularium cum onere , ut quolibet die certus Miſſarum numerus in ea celebretur , ſine ſpecificatione
12 perſonæ, à qua debeant celebrari , celebrandæ ſunt à Sacerdote Regulari Monaſterii : Nec Fundator poteſt ad ſuum libitum pro hujuſmodi celebratione Sacerdotes Seculares , vel Regulares alterius Ordinis , deputare , niſi ipſi Regulares conſentiant ; ad quod facit Decretum S. Congr. relatum à Nicolio *Can. lib.* 3. *tit*. 33. *de Regularibus num*. 15. ubi diſponitur in caſu , quo teſtator Miſſas celebrandas in Eccleſia Regul. relinquat ſine expreſſione perſonæ , non poſſe hæredem pro ſuo libito Sacerdotes Seculares deputare *quæ cenſuit* , *præfatos hæredes non poſſe pro ſuo libito Oratoribus* (PP.
13 nimirum Ord. Prædicatorum , qui libellum porrexerant) *invitis deputare pro prædicta celebratione Miſſarum in eorum Eccleſia Sacerdotes Seculares , ſeù alios cujuſcumque Ordinis , Regulares ; ſed omnibus præferendos eſſe eoſdem Oratores , quatenus ipſi Miſſis ſatisfacere non recuſent , quibuſcumque non obſtantibus die* 16. *Novembris* 1657.

Super quo poſſet cum Engel. *de privil. Monaſt. priv.* 44. *num*.4. ponderari, quod quamquam fundator, vel teſtator, mentem ſuam expreſsè non aperuerit , debeat præſumi fuiſſe , ut Miſſæ legantur à Regularibus Monaſterii , non modo , quia non eſt veriſimile eum voluiſſe eos Regulares excludere , & ſe reſtringere ad Clericos Seculares, præſertim quia ſolent ab hominibus Religioſorum preces multum deſiderari , verùm etiam , quia nimis eos gravaret per impoſitionem oneris , quòd maximè eorum communitatem perturbaret, quod quidem ſequeretur , ſi Clerici contra eorum voluntatem poſſent aliquod jus in Monaſterio prætendere .

Verùm ſi Capella cum tali onere fuiſſet erecta in Eccleſia Min. de Obſer. & ex diſpoſitione Fundatoris deberent ab iiſdem Fratribus celebrari Miſsæ, hujuſmodi onus in ſe 14
non poſſunt ſuſcipere , cum ſint incapaces legatorum annuorum, quæ fiunt adjecto onere celebrationis Miſſarum , juxta dicenda *cap. off. quo ad legata*.

Limita , niſi onus ſolvendi, & correſpondendi cum eleemoſynis pro celebratione, eſſet directè apud hæredes , quia tunc , per modum puræ eleemoſynæ , poſſent ſtipendia pro miſſis debita per Syndicum recipere , ut *ibd. nu*. 10., & ex doctrina Rotæ *in Turritana legatorum coram Emerix*; quæ tenuit quoque eoſdem Fratres capaces eſse legatorum factorum pro oleo lampadis; ideò, ſi Fundator pecuniam 15
lega-

legaret, ad effectum, ut quotidiè ad Altare Capellæ lampas arderet, posset eorumdem Syndicus legata recipere; quorum pretium in alios usus Fratrum converti nequiret.

Nequeunt Regulares sine consensu Sedis Apostolicæ alienare, & aliis in jus, & proprietatem concedere Capellas, & Sepulturas ad præscriptum *cap. Ambitiosæ*, ut ibi latè unanimiter DD. & nos fusiùs
16 *cap. off. quo ad res Eccles. & Monasteriorum non alienan.* plura notamus, possunt tamen eam Fundatori concedere, vel ad usum sepulturæ pro se, & suis, vel ut eam ampliet, & ornet, quæ concessiones per Quarant. *Sum. Bullar. v. alienatio rerum Ecclesiæ nu.* 29. *v. Decimò quarto amplia*, sub ea prohibitione non comprehenduntur, nec alienationis naturam habent, imò potiùs id est Ecclesiæ acquirere, quam alienare.

Cæterùm pro ea concessione nil exigi potest, etiam ubi in contrarium vigeret consuetudo *cap. abolendæ de sepult. lib.* 3. *tit.* 29. *cap. non satis de Simonia lib.* 5. *tit.* 3. quod
17 firmat Genuen. *prax. cap.* 41. *numer.* 28. reprobans, quosdam in eo, quod dixerunt pro digniori situ posse ratione Capellæ, & sepulchri aliquid peti, ut quoque docuit Engel. *Colleg. Univ. Jur. Can. lib.* 3. *tit.* 28. *à num.* 16., & Panimoll. *decis.* 5. *adnot.* 3. *num.* 68. nam cùm Canones, & jura generaliter prohibeant aliquid accipi pro loco Capellæ, & sepulturæ, nec distinguatur inter digniorem Ecclesiæ locum, vel alium, nec nos juxta vulgatam regulam, distinguere debemus.

Unde concessio Sepulchri, vel Capellæ gratis debet fieri, & in instrumento apparere de spontanea concessione loci ex parte Ecclesiæ, & libera donatione Capellæ ex parte recipientis; ut in concessione sic qualificata scandalum cesset, & suspicio evitetur simoniæ, & avaritiæ.

Cæterùm, tametsi Regulares, & Clerici nil possint petere pro loco Capellæ, & Sepulturæ, attamen, dum Laici recipientes aliquid
sponté, sine pacto, & conditione 18
dare velint, recipi non prohibetur, *cap. tua nos de simonia*, imò, si sit laudabilis consuetudo, ut aliquid ab eis solvatur, possunt, post concessionem sine pacto factam, ex eodem Genuen. *cap.* 76. *num.* 9. ad illam observandam compelli *cap. ad Apostolicam de simonia*: ubi, & Gloss. *ad alleg. cap. Abolendæ in ver. exigere*, illud prohibetur, non
hoc, vel à sponté dantibus recipe- 19
re: multa enim inhonestè petuntur, & petere prohibemur, quæ honestè recipi possunt *cap. de Eulogiis dist.* 18. *cap. placuit prima qu.* 2. *cap. Quæsta est* 13. *quæst.* 2. *V. cap. Off. quo ad declarat. Regul. S. Francisci, num.* 28.

Concessiones Capellarum, & Sepulchrorum fieri debent de consilio, & assensu Capituli; & sic necessariò, ut aliter factæ nullæ de-
clarentur *cap. novit, c. ea noscitur*, 20
cap. tua de his, quæ fiunt à Prælat. sine cons. Capit. differentiam inter requiri consilium & consensum;

ha-

habes alleg. *cap. quo ad declaratio-nem &c. num.* 40. ibi vide.

21 Capella, & Altaria Confraternitatum existentium in Claustris, vel Ecclesiis Regularium ab Episcopis visitari non possunt, nisi in iis, quæ Confraternitatum ad ministrationem respiciunt, per Barbos. *ad sess. 22. cap. 8. de reform.* Conc. Trident. *numer.* 24., & dicta *cap. Off. quo ad Confrater. num.* 6.

CAPUT XII.

Officialis quoad Celebrationem Missarum.

SUMMARIUM.

1 *Non possunt Regulares impediri, ne Missas celebrent.*
2 *Et ne Campanas pulsent.*
3 *Fideles audiendo Missas in Ecclesiis Regular. satisfaciunt præcepto de audiendo Missam.*
4 *Non possunt anticipatè celebrare pro eo, qui primò stipendium dederit.*
5 *Pœnæ contra non promotos, celebrantes.*
6 *Sacerdotes seculares benignè recipiendi.*
7 *Praxis in admittendis cæteris ad celebrandum.*
8 *Cùm Regulares non consentiunt Missas à Testatore relictas, ut per Sacerdotes seculares legantur in suis Ecclesiis, alibi possunt celebrari.*
9 *Hæredes non possunt pro suo libito deputare Sacerdotes seculares ad legendas Missas in Ecclesiis Regular.*
10 *Const. Innoc. XII. confirmatoria decretorum editorum à S. C. C. super celebrat. Missarum.*
11 *Sacrificium Missæ est propitiatorium, satisfactorium, & impetratorium.*
12 *Fructus generalissimus Sacrificii respicit totam Ecclesiam.*
13 *Sacerdos, ut publicus Minister, pro omnibus Fidelibus celebrat.*
14 *Fructus specialissimus, seù personalis, correspondet ipsi Sacerdoti.*
15 *Fructus medius applicatur à Sacerdote, pro quo celebrat.*
16 *Fructus ex opere operato non provenit ex bonitate Ministri.*
17 *Fructus ex opere operantis commensuratur bonitati Ministri.*
18 *Sacerdos celebraturus debet præmittere Confessionem, si egeat.*
19 *Vel quam primum confiteri, si copia Confessoris desit.*
20 *Sacerdos debet esse in gratia, dum celebrat.*
21 *Trident. præcipit Confessionem.*
22 *Quando dicatur deesse copia Confessoris!*
23 *Potest quis excusari ab integritate materiali Confessionis,*
24 *Confessarius aliquando censetur moraliter absens.*
25 *Necessitas requisita, ut quis inconfes-*

confessus, contritus tamen, celebret.
26 *Sensus clausulæ* quam primùm confiteatur.
27 *Non potest recipi stipendium pro applicatione fructus correspondentis Sacerdoti.*
28 *Non potest, unica Missa, satisfieri duplici obligationi, applicando uni fructum satisfactorium, & alteri impetratorium.*
29 *Applica ad casum, quo Religiosus tenetur celebrare pro Fratre defuncto.*
30 *Privilegium personale sequitur personam.*
31 *Obligationis certæ, incerta applicatione, non satisfit.*
32 *Non est probabilis opinio contra quam est Sedis Apostolicæ decretum.*
33 *Quando ex sequela opinionis minùs probabilis, & tutæ, sequitur tertio irrecuperabile damnum, non potest sequi.*
34 *An possit Religiosus contra intentionem Prælati offerre Sacrificium.*
35 *Recipiens stipendium à Petro, debet ex pacto ei Missam applicare.*
36 *Superior, & Subditi unum Corpus Religionis efficiunt.*
37 *Religio obligatur ad legendas Missas per suos Religiosos.*
38 *Applicatio à Prælato facta valet.*
39 *Inferior, ut membrum Corporis, tenetur ad contractus, quos licitè, & validè facit Superior.*
40 *Religiosus celebrans contra intentionem Prælati peccat contra votum Obedientiæ.*
41 *Applicatio Missæ Sacerdotis Subditi absolutè non dependet à obedientia Prælati.*
42 *Potestas consecrandi, & absolvendi, est Ordinis.*
43 *Ad absolvendum requiritur, etiam potestas jurisdictionis.*
44 *Formula applicandi Sacrificium.*
45 *Parochi ad minus diebus Festis tenentur pro suis Ovibus Sacrificium offerre.*
46 *Circa tres Missas, & Communionem in Nocte Nativitatis Domini.*
47 *Feria quinta in Cœna Domini non celebratur Missa in Ecclesiis, in quibus non asservatur SS. Sacramentum.*
48 *Tridentinum revocat privilegia celebrandi in Altari portatili.*
49 *Regulares nec in Claustris possunt in eo celebrare.*
50 *Bene verò in fixo.*

NEqueunt Regulares impediri, quin Missas in propriis, & alienis Ecclesiis celebrent, Pius V. Const. *Et si Mendicantium* 17. *Kal. Junii* 1567. *Bull. Cherub. to. 2. ubi.*

§. 8. [Volumus quod Fratribus Mendicantibus hujusmodi non solùm prohiberi non possit, ne Missas, & alia Divina Officia faciant in eorum Ecclesiis, verùm etiam in quibuscunque aliis, ubi celebrari Missas solitum est; etiam ipsis non vocatis, seu ad id requisitis, celebrare

re valeant:] Hoc ultimum intelligas de Rectorum, & eorum, ad quos spectat, assensu.

1 Etiam tempore, quo Parochi ipsi in suis Ecclesiis celebrant, ut ipse §. 22. [Prohibemus insuper eisdem Ordinariis, ac aliis quibuscunque personis, ne impediant ipsos Fratres, quando eis placuerit, tàm in diebus Dominicis, seù festivis, aut aliis totius anni temporibus, Campanas pulsare, & etiam tempore, quo ipsi celebraverint, Missas celebrare.]

2 Et post indultum Pii adest Decretum S. C. Regul. 10. *Octobris* 1586. statuentis: [Ordinarii non impediant Fratres pulsare Campanas ad Matutinum, ad Horas, & ad Missam, antequam pulsetur Campana majoris Ecclesiæ, prȩterquam in die Sabbati Sancti.] *Confect. Coll. Priv. Mend. par.* 1. *V. cap. off. quoad privil. num.* 2. *§.* 12. *tom.* 2.

Imò priusquam Parochi celebrent, ex eodem §. 8. [Pii necnon Missas, *ait*, & Divina Officia hujusmodi, etiam in diebus Dominicis, vel festivis etiam antequam Rector Parochialis Ecclesiæ celebraverit, celebrare, & facere, quando eis videtur;]

Nec sunt impediendi Fideles, quin diebus Dominicis, & festivis ad Regularium Ecclesias, Divinorum Officiorum tempore, atque ad audiendas in eis Missas accedant: Neque dicendum præcepto de Missis diebus festivis audiendis, eosdem non satisfacere; oppositum enim idem Pius citato §. [exprimit sic: Ac etiam quicunque utriusque sexus Christi Fideles totius Anni tempore illas, & in Ecclesiis Fratrum hujusmodi audire possint. Ipsi Christi Fideles ullatenus desuper molestari, aut impediri per Locorum Ordinarios, seù Rectores Parochialium Ecclesiarum, aut alios quoscunque ullo pacto, causa, vel occasione, non valeant, seù debeant, sed præfati Christi Fideles audiendo Missas, & alia Divina Officia in Ecclesia Fratrum hujusmodi diebus Dominicis, aut festivis, præcepto Ecclesiæ: de illis audiendis satisfecisse censeantur.] Const. non revocatur quoad hoc à Greg. XIII. ut alibi notamus. 3

Idem sub 13. *Novembris* 1517. sanxit Leo X. Const. tenoris, qui sequitur: [Intelleximus quosdam in dubium revocare, & perindè timoratis conscientiis scrupulum injicere, si Christi Fideles, qui Dominicis, & festis diebus extra Ecclesias suas Parochiales, Missas audiunt in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Ecclesiæ præcepto de Missa audienda satisfaciant. Nos enim ambiguitatem hujusmodi penitùs tollere volentes, ut cum sinceriori conscientia Fideles quiq; Deo, Creatori suo serviant, authoritate Apostolica, tenore præsentium notum facimus, omnes Christi Fideles utriusque sexus, qui (non contempto proprio Sacerdote Parochiali) in Ecclesiis Fratrum Ordinum Mendicantium, Dominicis, & Festis diebus, Missas audiant, satisfacere præcepto Ecclesiæ de Missa audienda, nec in aliquam labem mortalis peccati, pœnamvè incurrere.

In

In contrarium facientibus non obstantibus quibuscunque &c.] *Confect. cit.*

Quod observat Piasec. *prax. Episc. par.* 2 *cap.* 3. *art.* 3. *n.* 21. notans obligari Parochum ex *Trid. sess.* 22. *in Dec. de Obs. & ev tan. in celeb. Miss.* ad monendum Populum, ipsumque de præcepto audiendæ Missæ diebus festivis sub peccato mortali instruendum : cogere tamen non posse quempiam ad eam in Parochiali Ecclesia audiendam, quia *Conc. loc. cit.* verb. dumtàxat *moneant*, & non alio, utitur.

Omnibus, & singulis Sacerdotibus, tam Secularibus, quàm Regularibus prohibitum est, Missas anticipatè celebrare pro eo, qui primo stipendium dederit, & Deus videt daturum; vel sub conditione in futurum contingente, v. gr. *intendo celebrare pro eo, qui proximè mihi eleemosynam largitus fuerit Sum.*
4 Leand. *verb. Missæ stipend. nu.* 39. Layman. *Theol. mor. de Sacrificio Missæ lib.* 5. *cap.* 2. *num.* 13., & reperitur tanquam periculosum, scandalosum jussu Clem. VIII., & per Pauli V. Decretum, prohibitum à S. C. C. quod per extensum referunt Barbosa 2. *par. de Offic. & potest. Episcopi alleg.* 24. *num.* 12. & Lezana *Summ. Quæst. Regul. tom.* 4. *verb. Missa num.* 51.; quod evenisse *sub. die* 15. *Novembris* 1605., testantur.

Prohibitionis ratiò esse potuit, vel quia hujusmodi turpis anticipatio lucri, quamdam, quovis titulo Sacerdotibus indignam, rerum Sacrarum mercaturam importet; vel etiam. quia ex eo hominès ab eleemosynis in futurum tradendis pro Missarum celebratione retrahi potuissent; si enim Sacerdos offerenti eleemosynam responderet: *applico tibi Missas, quas diebus præteritis celebravi*: suspicari semper possent, quod tradendo stipendia Missas non sint celebraturi, & dumtaxat applicaturi celebratas, quasi in eorum esse potestate fructus Sacrificii pro suo libito suspendere.

Sacrilegam aliquorum ad Sacrum Presbyteratus Ordinem non promotorum, in celebrandis Missis audaciam, Sancta Sedes sæpiùs repressit, & post Gregorium XIII. & Sixtum V., Clemens VIII. Constit. *Et si alias Bull.* Cherub. *tom.* 3., contra eosdem statuit : [Ut quicunque non promotus ad Sacrum Presbyteratus Ordi- 5
nem repertus fuerit Missarum celebrationem usurpare, vel Sacramentalem confessionem audivisse, à Judicibus S. Inquisitionis, vel locorum Ordinariis, tamquam Ecclesiæ misericordia indignus, à Foro Ecclesiastico abjiciatur, & ab Ordinibus Ecclesiasticis, si quos habuerit, ritè degradatus, statim Curiæ Seculari tradatur, per Judices Seculares debitis pœnis plectendus.]

Quia verò plures, spretis Apostolicis Constitutionibus, statutis pœnis, se beneficio minoris ætatis, nequaquam subjacere asserebant, in eosdem Urban. VIII. *Const. Apostolatus Officium Bull. Cherub. tom.* 4. sic decrevit. [Nos detestantes &c. hac nostra perpetua valitura constitutio-

tutione, statuimus, & decernimus, ut de cætero perpetuis futuris temporibus, qui imposterum ad S. Presbyteratus Ordinem non promotus, Missam celebrare, aut Sacramentalem Confessionem audire præsumpserit, ætate minori annis viginti quinque, non excusetur, quo minùs eidem Clementis Constitutioni subjiciatur, dummodò vigesimum suæ ætatis annum compleverit. Ipseque non promotus, sic delinquens, nulla habita consideratione præfatæ ætatis, sivè Laicus, sivè Clericus Secularis, aut cujusvis Ordinis, Congregationis &c. tradatur Curiæ Seculari debitis pœnis plectendus.]

Cùm Seculares Presbyteri in Ecclesiis Regularium ex propria devotione voluerint, celebrare possint, & benignè recipiantur juxta dispositionem Leonis X. Constit. *Dum intra* sæpiùs cit. [ac tam Prælati, quàm Presbyteri Seculares, qui vin-
6 culo excommunicationis ligati non fuerint, Missas in Ecclesiis domorum eorumdem, devotionis causa, celebrare volentes, celebrare possint. Ipsique Fratres tales celebrare volentes, libenter recipere debent.]

Exteri autem, & peregrini à Regularibus admitti non debent ad celebrandum in propriis Ecclesiis, nisi servata forma sequentis Decreti. [Die 11. Augusti 1649. in Congregatione Sancti Officii Eminentissimi RR. Cardinales Inquisi-
7 tores mandarunt intimari Superioribus Religionum, quod mandent suis subditis Monasteriorum, & Conventuum Superioribus, ne admittant ad celebrandum in eorum Ecclesiis, eorum, vel alteriùs Religionis, exteros, vagos, seù peregrinos, nisi examinatis diligenter literis obedientiæ, seù assignationis, eorum Superiorum, & testimonialibus promotionis ad Sacerdotium; quo verò ad Sacerdotes Seculares, nisi visis literis testimonialibus subscriptis à Vicario Generali, seù Foraneo Episcopi loci &c.] Ut refert Nicol. *praxis totius Juris Can. lib. 3. tit. 13. de Regularibus num.* 15. Et sæpè id decrevisse circa Sacerdotes Seculares Sacram Episc. & Regul. Cong. testatur.

Ubi tradit Regulares teneri ad consensum dandum, & commodum Presbytero Seculari, qui aliquo titulo tenetur ad celebrandum certis diebus in ipsorum Ecclesiis, per disposita à Sacra Congregatione *sexto Septembris* 1625. cum onere tamen, ut Presbyter celebraturus sibi suis sumptibus de suppelectilibus, cera, cæteroque apparatu Ecclesiastico, ad id necessario, provideat.

Cum ex dispositione Testatoris deberent in Ecclesiis, v. gr. Fratrum Minorum, celebrari Missæ à Presbyteris, sive Secularibus, sive Regularibus ad Hæredum arbitrium, & Fratres Minores nollent consentire; S. C. C. censuit, [dum Regulares non consentiunt Missas à Testatore relictas, per Seculares in Regularium Ecclesia celebrandas, ibidem 8
celebrari, posse alibi celebrari de licentia Ordinarii, ut in una Venetiar. 24. *Septembris* 1639. idem loc. cit.

Et

Et cum Teſtator non exprimit, per quos ſint legendæ in Eccleſiis Regularium Miſſæ à ſe relictæ, interdicitur hæredibus poſſe pro ſuo libito pro hujuſmodi celebratione deputare Sacerdotes Seculares, vel alios Regulares; prout ſequitur; [Sac. Congreg. &c. attentis narratis cenſuit, præfatos hæredes non poſſe pro ſuo libito, Oratoribus invitis, deputare pro prædicta celebratione Miſſarum in eorum Eccleſia Sacerdotes Seculares, ſeù alios cujuſcumque Ordinis Regulares; ſed omnibus præferendos eſſe eoſdem Oratores, quatenus ipſi Miſſis ſatisfacere non recuſent, quibuſcumque non obſtantibus. 16. *Novembris* 1657. *Dominicani* Nicolio *loco citato*.

Alia ad Miſſarum celebrationem neceſſaria apud Summiſtas poſſunt videri, & interim, quæ Sac. Cong. Concilii diſpoſuit, & à SS. D. N. Innocentio XII. Auctoritate Apoſtolica ſunt confirmata, obſerventur, ut ſequitur.

10 [Nuper à Congregatione Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum prodierunt Decreta tenoris infraſcripti, videlicet.

Aliàs ſuper celebratione Miſſarum, ac prohibitione illas moderandi, ſeù reducendi abſque Sedis Apoſtolicæ licentia, necnon ſuper earundem oneribus perpetuis ſuſcipiendis, Religioſorum numero ultra redditus, & conſuetas eleemoſynas locorum Regularium, non habendo, emanarunt ab hac Sacra Congregatione S. R. E. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, auctoritate per fel. rec. Urbano VIII. illi ſpecialiter attributa, quamplura Decreta tenoris ſequentis.

§. 1. Cùm ſæpè contingat in quibuſdam Eccleſiis, tam magnum Miſſarum celebrandarum numerum, ex variis Defunctorum relictis, aut piorum eleemoſynis impoſitum eſſe, ut illis pro ſingulis diebus præſcriptis nequeat ſatisfieri, & tamen nova onera Miſſarum in dies ſuſcipiantur: indeq; fiat, ut depereant piæ Teſtantium voluntates, obſtricta Benefactoribus fides violetur, Defunctorum animæ ſuffragiis priventur, Eccleſiis debitus ſubtrahatur cultus, ac Chriſti fideles gravi ſcandalo affecti, plerumque à ſimilibus charitas operibus retrahantur. Cùmque his malis maximum inter cætera fomentum præbeat, aut quod ii, qui Miſſas ſuprà vires celebrandas ſuſcipiunt, ſperent illas brevi ad pauciorem numerum à Superioribus reductum iri: aut quòd Eccleſiis, ſorte pecuniarum abſumpta, plerumque nuda remaneant onera Miſſarum, abſque ullo emolumento, aut quòd eleemoſyna pro illis celebrandis ſit adeò tenuis, ut facilè inveniantur, qui velint huic ſe muneri ſubjicere, & redditus Eccleſiæ, aut Monaſterii adeò exigui, ut Sacerdos pro neceſſaria ſua ſuſtentatione novis ſe oneribus obſtringere compellatur. Sac. Congregatio Cardinalium Concili Tridentini Interpretum animadvertens facturam ſe rem Deo gratiſſimam,

cha-

charitateque, ac justitiæ maximè consentaneam, si pro viribus satagat, hunc teterrimum abusum è Christiana Republica convellere, atque eradicare. Sanctissimi D. N. Urbani Divina providentia Papæ VIII. auctoritate sibi specialiter attributa, infrascripta Decreta edidit.

§. 2. Ac primò districtè prohibet, atque interdicit, ne Episcopi in Diœcesana Synodo, aut Generales in Capitulis generalibus, vel aliàs quoquomodo reducant onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis, sed pro his omnibus reducendis, aut moderandis, vel commutandis ad Apostolicam Sedem recurratur, quæ, re diligenter perspecta, id statuet, quod magis in Domino expedire arbitrabitur: alioquin reductiones, moderationes, & commutationes, hujusmodi, si quas contra hujus prohibitionis formam fieri contigerit, omninò nullas, atque inanes decernit.

§. 3. Deinde, ubi pro pluribus Missis, etiam ejusdem qualitatis celebrandis, stipendia, quantumcumque incongrua, & exigua, sive ab una, sive à pluribus personis collata fuerunt, aut conferentur in futurum Sacerdotibus, Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Monasteriis, Conventibus, Congregationibus, Domibus, ac Locis Piis quibuscumque, tam Secularibus, quàm Regularibus: Sacra Congregatio sub obtestatione Divini Judicii mandat, ac præcipit, ut absolutè tot Missæ celebrentur, quot ad rationem attributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint, itaut alioquin ii, ad quos pertinet, suæ obligationi non satisfaciant: quinimmò graviter peccent, & ad restitutionem teneantur.

§. 4. Id verò, ut deinceps observetur exactiùs, Sacra Congregatio eadem auctoritate, revocat Privilegia, & indulta omnia quibusvis personis, Ecclesiis, ac Locis Piis, tam Secularibus, quàm Regularibus, cujuscumque Ordinis, Congregationis, & Instituti, quamcumque ob causam concessa, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus Collectis, seù Orationibus plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.

§. 5. Ac similiter omne damnabile lucrum ab Ecclesia removere volens, prohibet Sacerdoti, qui Missam suscepit celebrandam cum certa eleemosyna, ne eamdem Missam alteri, parte ejusdem eleemosynæ sibi retenta, celebrandam committat.

§. 6. Præterea, ne in Ecclesiis, in quibus onera Missarum in perpetuum imposita sunt, Sacerdotes in eis, ut par est, adimplendis eo tepidiores, ac segniores reddantur, quod onera hujusmodi cum nulla, aut parva sint utilitate conjuncta: statuit, atque decernit, ut pecuniæ, ac bona mobilia Ecclesiis, Capitulis, Collegiis, Hospitalibus, Societatibus, Congregationibus, Monasteriis, Conventibus, ac Locis omnibus, tàm Secularibus, quàm Regularibus, atque illorum per-

sonis

sonis in futurum simpliciter acquirenda cum onere perpetuò Missarum celebrandarum ab iis, ad quos pertinet, sub pęna interdicti ab ingressu Ecclesię ipso facto incurrenda à die realis acquisitionis, statim deponi debeant penès Ædem Sacram, vel personam fide, & facultatibus idoneam, ad effectum illa, seu illorum pretium quàm primùm investiendi in bonis immobilibus fructiferis cum expressa, & individua mentione oneris, quod illis annexum reperitur.

§. 7. Ac si eadem bona immobilia auctoritate Apostolica deinceps alienari contigerit, eorumdem pretium, sub eadem pœna, ut supra, deponi, atque in aliis bonis stabilibus itidem fructiferis cum ejusdem oneris repetitione, atque annexione converii debeat.

§. 8. Ad hæc Sacr. Congregatio quibusvis Capitulis, Collegiis, Societatibus, & Congregationibus, necnon omnibus, & singulis Ecclesiarum, ac Piorum Locorum, tam Secularium, quàm Regularium Superioribus, vel aliis, ad quos pertinet, districtè prohibet, ne imposterum onera perpetua suscipiant Missarum celebrandarum, Seculares, quidem sine Episcopi, vel ejus Generalis Vicarii, Regulares verò sine Generalis, vel Provincialis consensu, & licentia in scriptis, & gratis concedenda: alioquin Secularis, qui hujus prohibitionis transgressor extiterit, ab ingressu Ecclesiæ interdictus sit eò ipso: Regularis verò pœnam privationis omnium Officiorum, quæ tunc obtinebit, ac perpetuæ inhabilitatis ad alia de cætero obtinenda, vocisque activæ ac passivæ, absque alia declaratione incurrat.

§. 9. Eleemosynas verò manuales, & quotidianas pro Missis celebrandis, ita demum iidem accipere possint, si oneribus antea impositis ita satisfecerint, ut nova quoque onera suscipere valeant: alioquin omninò abstineant ab hujusmodi eleemonis, etiam spontè oblatis, in futurum recipiendis, & capsulas auferant ab Ecclesis cum inscriptione illa: *Eleemosyna pro Missis*, vel alia simili, sub iisdem pœnis ipso facto incurrendis, ne Fideles hąc ratione frustrentur.

§. 10. Episcopus verò, seù ejus Vicarius, aut Generalis, vel Provincialis, ubi de licentia pro perpetuis oneribus fuerint requisiti, in singulis casibus diligenter inquirant, de singulis Missarum celebrandarum obligationibus, cuique Ecclesiæ, Monasterio, aut Loco Pio incumbentibus: nec antea assensum hujusmodi, aut licentiam præbeant, quàm eis legitimè constiterit, illius Sacerdotes, tam novo oneri suscipiendo, quàm antiquis jam susceptis satisfacere posse, præcipuamque rationem habeant, ut redditus, qui Ecclesiis, & Locis Piis relinquuntur, omninò respondeant oneribus adjunctis secundùm morem cujusque Civitatis, vel Provinciæ, intelligantque, si in re tanti momenti desides, aut negligentes fuerint, in novissimo die se hujus prætermissi muneris rationem esse reddituros.

H §. 11. Po-

§. 11. Postremò Illustrissimi Patres non sine gravi animi dolore intelligentes, mala ferè omnia, quæ Regularem disciplinam evertunt, ac præcipuè nimiam hanc facilitatem fovent, in oneribus Missarum suprà vires suscipiendis, voluti ex infecta radice, pullulare ex majori Regularium numero, quam ferant redditus, & eleemosynæ cujusq; Monasterii: inhærentes Summorum Pontificum, ac S. Trid. Concilii Decretis hac de re editis, Sanctissimi D. N. auctoritate, præcipiunt, ac mandant omnibus, & singulis Generalibus, Provincialibus, Commissariis, Ministris, Præsidentibus, Abbatibus, Prioribus, Præpositis, Guardianis, Vicariis, & quibuscumque aliis Superioribus Monasteriorum, Conventuum, ac Domorum Regularium, bona immobilia possidentium, vel non possidentium, cujuscumque Ordinis, Congregationis, & Instituti, existentium intra fines Italiæ, & Insularum adjacentium, ut singuli, ad quos pertinet in qualibet Provincia, adhibitis duobus, aut tribus Regularibus sui Ordinis, vel Congregationis probatioribus, & rerum usu peritioribus, bona immobilia, census, redditus, & proventus omnes, consuetas item eleemosynas, & obventiones, tam communes Monasteriorum, Conventuum, & Domorum ejusdem Provinciæ, quàm etiam singularibus personis Religiosis assignatas, seù permissas, in communem usum deinceps conferendas, decem annorum immediatè præcedentium habita ratione, diligenter, & maturè recognoscant, iis omnibus detractis, quæ reparationes, præstationes, grandines, sterilitates, aliave cujuslibet generis onera consueverunt absorbere.

§. 12. Eaque omnia scripto fideliter exarata, idem Superior, cujus interest, in proximo Capitulo, seù Congregatione generali, vel provinciali coram tribus Judicibus ab ipsomet Capitulo, seù Congregatione deligendis proponant, qui computatis hujusmodi redditibus, eleemosynis, & obventionibus universis, & oneribus, ut suprà detractis, sedulò examinent, quot Religiosi homines, conumeratis etiam laicis, aliisque necessariis servientibus, in unoquoque Monasterio, Conventu, & Domo Regulari juxtà regionis, & proprii Instituti morem, victum, & vestitum, & medicinalia in communi habentes, competenter valeant sustentari. Tum eorundem bonorum, redituum, eleemosynarum, & onerum præcisam notam ipsimet Capitulo, seù Congregationi exibeant, ut in illo diligenter omnibus discussis, cujusque Familiæ Monasterii, Conventus, ac Domus Regularis in singula quaque Provincia certus earum tantum personarum numerus, Patrum capitularium voto præfigatur, quæ redditibus, eleemosynis, & obventionibus, ut superiùs, sufficienter ali possint.

§. 13. Ne verò Superiores, qui id præstare debent, seriùs, aut remissiùs, quàm par est, suo muneri satisfaciant: mandat Sacra Congregatio, ut infrà annum; post proximum

mum Capitulum Generale, vel Provinciale computandum, omnia hoc de genere capitulariter gesta, in authenticam formam redacta ad Sacram ipsam Congregationem Concilii singuli mittant.

§. 15. Numerumque familiæ, singulorumque Conventuum Monasteriorum, & Domorum hujusmodi Regularium, Capituli, seù Congregationis generalis, vel Provincialis sententia, & auctoritate præfinitum, iidem Superiores, tam Generales, & Provinciales omnes, quàm Locales perpetuò servare omninò teneantur, nec possint illum quoquomodo augere, etiam prætextu augumenti redituum absque Sacræ ipsius Congregationis licentia: Superiores autem hujusmodi, quæ prædicta omnia in præfixo termino non præstiterint, vel numerum, ut suprà præscriptum, quovis modo augere præsumpserint, privationis omnium Officiorum, quæ tunc temporis obtinebant, vocisque activæ, ac passivæ, & ad omnia suæ Religionis Officia, & gradus, inhabilitatis perpetuam pœnam eo ipso incurrere, atque aliis, etiam gravioribus, à Sede Apostolica infligendis pœnis Sacra Congregatio subjacere voluit, & declaravit.

§. 16. Deinceps verò Monastesterium, Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas Religiosorum, seù Regularium nullibi recipiatur, nisi præter alia ad id requisita, in singulis hujusmodi locis duodecim saltem Fratres, aut Monaci seù Religiosi degere, & ex redditibus, & consuetis eleemosynis, detractis omnibus, ut supra detrahendis, competenter sustentari valeant, ad præscriptum decreti felicis record. Gregorii XV. hac de re editi: alioquin Monasteria, & loca hujusmodi posthac recipienda, in quibus duodecim Religiosi, ut suprà sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ Jurisdictioni subjecta esse intelligantur.

§. 17. Porrò, ne ullo unquam tempore hæc in oblivionem, seù desuetudinem abeant, Superiores locales cujusque Monasterii, Conventus, ac Domus Regularis, curare atque efficere teneantur, sub pœna Privationis Officii, vocisque activæ, & passivæ ipso facto incurrenda, ut in perpetuum, sexto quoque mense, idest, feria secunda post primàm Dominicam Adventus, & feria sexta post Octavam Corporis Christi, præsentes ordinationes in publica Mensa perlegantur.

§. 18. Omnibus, tam Ecclesiasticis personis cujuscumque sint Ordinis, conditionis, & gradus, quàm Laicis quocumque honore, & potestate præditis, præsentia, Decreta declarandi, vel interpretandi facultate penitus interdicta.

§. 19. Non obstantibus, quoad suprascripta omnia, & singula in præsentibus decretis contenta, Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcumque personarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam Sancti Joannis Hierosolymi-

tani, Congregationum, Societatum, ac cujuslibet alteriùs Instituti, etiam necessario,& in individuo exprimendi, Ecclesiarum, Monasteriorum, & Conventuum, Collegiorum, Capitulorum, Hospitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcumque, tàm Secularium, quàm Regularium Locorum, necnon illorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia, roboratis, statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, Privilegiis quoque, Indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seù Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seù extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiamsi pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis, specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio, seù quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitùs omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro expressis habens, quibus quoad ea, quæ præsentibus adversantur, illis aliàs in suo robore permansuris, S. Cong. Sanctitatis Suę auctoritate specialiter, & expresè derogat, cæterisque contrariis quibuscumque.

§. 20. Et ne præmissorum ignorantia à quoquam prætendi possit, voluit eadem Sacra Congregatio, ut præsentes ordinationes in Valvis Basilicarum S. Joannis Lateranensis, & Principis Apostolorum de Urbe, ac in Acie Campi Floræ, ut moris est, affixæ omnes, ad quos pertinet, ita arctent, & afficiant, ac si unicuique personaliter intimatæ fuissent.

§. 21. Utque earumdem præsentium transumptis, etiam impressis, manu alicujus Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in Dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsùs fides adhibeatur, quæ præsentibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ die 21. Junii 1625.

Cosmus Card. de Torres.

Prosper Fagn. S. Cong. Secr.

§. 22. Excitatis autem super præmissorum decretorum intelligentia, seù interpretatione infrascriptis dubiis, prodierunt à memorata Congregatione, simili auctoritate illi à præfato Urbano Octavo specialiter attributa, responsiones, seù declarationes inferiùs apponendæ.

Super primo Sacrę Congregationis decreto de celebratione Missarum, quo prohibetur, ne Episcopi in Diœcesana Synodo, aut Generales in Capitulis Generalibus vel aliàs quoquomodo, reducant

one-

onera ulla Missarum celebrandarum, aut post idem Concilium imposita, aut in limine fundationis.

Quæritur, quid si legatum sit ita tenue, ut non sit, qui velit onus illi injunctum subire, & si recurrendum sit ad Sedem Apostolicam pro moderatione oneris, totum, aut ferè totum insumendum sit pro expensis ad id necessariis?

Et quid, si permittatur Episcopo in fundatione, ut possit hujusmodi onera moderari?

Secundò, super secundo ejusdem Congregationis decreto, quo cavetur, ut celebrentur tot Missæ, quot ad rationem tributæ eleemosynæ præscriptæ fuerint.

Quæritur, an verba illa (præscriptæ fuerint) intelligenda sint de præscriptione facta ab Offerente, vel ab Ordinario?

Tertiò, an cum Ordinarius præscripserit eleemosynam congruam, juxta qualitatem loci, personarum, ac temporum, Sacerdotes accipientes stipendium minus congruò, teneantur Missas illis ab Offerente præscriptas celebrare?

Quartò, an Sacerdotes, qui tenentur Missas celebrare ratione beneficii, seù Capellæ, legati, aut salarii, possint, etiam Manualem eleemosynam, pro Missis votivis, aut Defunctorum recipere, & unico Missæ Sacrificio utrique oneri satisfacere?

Quintò, posito, quòd Testator relinquat, ut celebrentur pro ejus Anima centum Missæ, absque ulla præscriptione eleemosynæ.

Quæritur, an liberum sit hæredibus, eleemosynam sibi benè visam præscribere, an verò eadem eleemosyna præscribenda sit ab Ordinario?

Sextò, super tertio Congregationis decreto, in quo eadem Congregatio revocat Privilegia, quibus indulgetur, ut certarum Missarum, vel Anniversariorum celebratione, aut aliquibus collectis, seù Orationibus, plurium Missarum oneribus in futurum suscipiendis satisfiat.

Quæritur, an verba (in futurum suscipiendis) intelligenda sint de oneribus suscipiendis post Privilegium?

Septimò, super quarto ejusdem Congregationis Decreto, quo prohibetur Sacerdoti, qui suscepit Missam celebrandam cum certa eleemosyna, ne eandem Missam alteri, parte ejusdem eleemosynæ sibi retenta, celebrandam committat.

Quæritur, an permittendum sit administratoribus Ecclesiarum, ut retineant aliquam eleemosynarum portionem, pro expensis manutentionis Ecclesiæ, Altarium, Inservientium, paramentorum, luminum, Vini, Hostiæ, & similium?

Octavò, an hoc decretum habeat locum in beneficiis, quæ conferuntur in titulum, idest, an Rector Beneficii, qui potest per alium celebrare, teneatur Sacerdoti celebranti dare stipendium, ad rationem reddituum Beneficii?

Decimò, an Sacerdotes, quibus aliquando offertur eleemosyna, major solita, pro celebratione Missæ, debeant dare eamdem integram

eleemosynam iis, quibus Missas celebrandas committunt; An verò satis sit, ut dent celebrantibus eleemosynam consuetam?

Undecimo, super quinto ejusdem Congregationis decreto, quo inter cætera statuitur in hæc verb. (eleemosynas verò Manuales, & quotidianas pro Missis celebrandis) ita demum iidem accipere possint, si oneribus antea impositis ita satisfecerint; ut nova quoque onera obire valeant: Alioquin omninò abstineant ab hujusmodi eleemosynis, etiam sponte oblatis in futurum recipiendis, & capsulas auferant, &c.

Quæritur, an hoc decretum prohibeat absolutè, quo minùs accipiant novas eleemosynas ii, qui acceptis non satisfecerunt; & quid, si congruo tempore possint omnibus satisfacere?

Duodecimo, quid, si offerens eleemosynas, audito impedimento consentiat, ut Sacerdos Missam celebret, cum primum poterit?

Decimotertio: an pœna interdicti, & aliæ appositæ in eodem decreto afficiant, tam eos, qui accipiunt eleemosynas contra formam ibi præscriptam, quam eos, qui non auferunt capsulas ab Ecclesiis, ut ibidem præcipitur?

Decimoquarto, an in hoc Decreto comprehendantur illæ capsulæ, quæ apponi solent in Ecclesiis, in die commemorationis omnium Sanctorum, & vulgò dicuntur (*Casse de Morti?*)

Decimoquinto, an Administratores Ecclesiæ, magnæ devotionis, & concursus, possint eleemosynas pro Missis celebrandis accipere, si iisdem Missis, non nisi post longum tempus satisfacere valeant, ne aliàs cultus Ecclesiæ, & devotio, ac concursus Fidelium, ut ajunt, minuantur?

Decimosexto, quia prohibitio dicti decreti videtur aliquibus directa solis Capitulis, Collegiis, Societatibus, Congregationibus, nec non omnibus, & singulis Ecclesiarum, piorum Locorum, tam Secularium, quàm Regularium Superioribus, de quibus fit expressa mentio, non autem privatis Sacerdotibus, qui tamen comprehendi videntur sub clausula generali (*& aliis, ad quos pertinet*) supplicatur pro opportuna declaratione?

Decimoseptimo, super septimo ejusdem Sacræ Congregationis decreto, quo cavetur, ut in singulis Monasteriis Religiosorum præfigatur numerus, qui ex consuetis redditibus, aut eleemosynis commodè possint sustentari.

Quæritur, an ubi hæc præfixio facta jam fuit in vim similis decreti sanctæ memoriæ Pauli V. absque tamen computatione reddituum, cujusque Religiosi, sit denuò facienda, nec nè?

Decimooctavo, an Novitii, ad habitum regularem admissi, possint admitti ad professionem in Monasteriis, in quibus habita, ut suprà, præfixione numeri, commodè alii non possunt?

Decimonono, super ultimo, quo cavetur, ut nullibi recipiantur Conventus Regularium, nisi præter alia ad id requisita duodecim saltem

tem Fratres in eis degere, & competenter sustentari valeant, ita ut alioquin subsint jurisdictioni ordinariæ.

Quæritur, an hoc decretum, quod videtur editum in ordine ad celebrationem Missarum, comprehendat eas Religiones, quæ non consueverunt onera Missarum recipere, ut sunt Religiones Capucinorum, ac Societatis Jesu.

Ultimo, an idem decretum, ubi disponit, ut nullibi recipiantur Monasteria, nisi &c. habeat locum in Italia dumtaxat, ad quam est restrictum decretum proximè antecedens, an verò etiam extrà Italiam?

Declarationes, seù Responsiones ad supradicta Dubia.

§. 23. Sacra Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum, auctoritate sibi à Sanctissimo Domino Nostro attributa, ad singula Dubia superiùs proposita, ad hunc modum respondit, videlicet.

Ad primum, etsi legatum sit adeò tenue, nihilominus pro reductione oneris, ut supra impositi, ab iis, ad quos pertinet, Sedem Apostolicam esse adeundam, quæ absque ulla impensa id statuet, quod magis in Domino è re esse judicaverit: Verùm tamen, si in ipsa Beneficii erectione expresè cautum fuerit, ut liceat Episcopo injunctum onus reducere, ac moderari legem hanc fundationis, quam decreta hac de re edita non sustulerunt, esse validam, & observandam.

Ad secundum, esse intelligenda de præscriptione facta ab eo, qui eleemosynam tribuit, non autem ab Ordinario: Quòd si tribuens eleemosynam numerum Missarum celebrandarum non præscripserit, tunc tot Missas celebrari debere, quot præscripserit Ordinarius secundum morem Civitatis, vel Provinciæ.

Ad tertium, teneri.

Ad quartum Sacerdotes, quibus diebus tenentur Missas celebrare ratione Beneficii, seù Capellæ, Legati, aut Salarii, si eleemosynas pro aliis etiam Missis celebrandis susceperint non posse eadem Missa utrique obligationi satisfacere.

Ad quintum, censuit, ubi nullam certam eleemosynam testator reliquit, esse ab Episcopo præscribendam eleemosynam congruam, quæ respondeat oneribus Missarum celebrandarum, secundùm morem Civitatis, vel Provinciæ.

Ad Sextum, ita esse intelligenda.

Ad septimum, respondit, permittendum non esse, ut Ecclesiæ, ac loca pia, seù illorum Administratores, ex eleemosynis Missarum celebrandarum ullam, utcumque minimam portionem retineant ratione expensarum, quas subeunt in Missarum celebratione, nisi cùm Ecclesiæ, & Loca pia alios non habent redditus, quos in usum earundem expensarum erogare licitè possint, & tunc quam portionem retinebunt, nullatenus debere excedere valorem expensarum, quæ pro ipsomet tantum Missæ Sacrificio necessariò sunt subeundæ, &

nihilominùs eo, etiam casu, curandum esse, ut ex pecuniis, quæ supersunt, expensis, ut suprà deductis, absolutè tot Missæ celebrentur, quot præscriptæ fuerint ab offerentibus eleemosynas.

Ad octavum, non habere locum, sed satis esse; ut Rector Beneficii, qui potest Missam per alium celebrare, tribuat Sacerdoti celebranti eleemosynam congruam, secundùm morem Civitatis, vel Provinciæ, nisi in fundatione ipsiùs Beneficii aliud cautum fuerit.

Ad decimum, debere absolutè integram eleemosynam tribuere Sacerdoti celebranti, nec ullam illius partem sibi retinere posse.

Ad undecimum, respondit, non prohibere absolutè. Ac propterea, etsi oneribus jam susceptis non satisfecerint, posse tamen nova etiam onera suscipere Missarum celebrandarum, dummodò infrà modicum tempus possint omnibus satisfacere.

Ad duodecimum, quamvis onera suscepta infrà modicum tempus adimpleri nequeant, si tamen tribuens eleemosynam pro aliarum Missarum celebratione id sciat, & consentiat, ut illæ tunc demum celebrentur, cum susceptis oneribus satisfactum fuerit, decretum non prohibere, quò minùs eo casu eleemosyna accipiatur pro iisdem missis juxta Benefactoris consensum celebrandis.

Ad decimum tertium, has pœnas non habere locum, nisi in suscepturis onera perpetua Missarum celebrandarum sine licentia Episcopi, vel ejus Generalis Vicarii, aut Generalis, vel Provincialis.

Ad decimum quartum, comprehendi.

Ad decimum quintum. Non posse, nisi de consensu eorum, qui eleemosynas tribuunt, ut suprà in responsione ad duodecimum.

Ad decimum sextum, comprehendi, etiam privatos Sacerdotes.

Ad decimum septimum, numeri præfixionem esse iterum faciendam, servata forma ultimi decreti hac de re editi.

Ad decimum octavum, esse admittendos ad professionem, si aliàs habiles existant, ac deinde in aliquo alio Monasterio ejusdem Religionis esse collocandos, ubi commodè ali possint.

Ad decimum nonum, censuit comprehendere.

Ad ultimum, habere locum extra Italiam.

Cosmus Card. de Torres.

Prosper Fagn. S.C. Secret.

§. 24. Cùm autem super præmissis diversi irrepserint abusus, illorumque occasione, quàm plures querelę, & recursus ad Apostolicam Sedem pervenerint: Cupiens eadem Congregatio Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum hujusmodi detestabiles abusus è Christiana Republica pro viribus evellere, ac opportunè providere, ut sublatis fraudibus, ac emendata negligentia piæ disponentium, seu benefactorum voluntati fides illibata servetur, De-

Defunctorum animabus integra, & prompta præstentur suffragia, itidemque Deo major gloria, & Ecclesiis præstantior cultus reddatur, prævia auctoritate per SS. D. N. Innocentium Divina Providentia PP. XII. ei specialiter attributa, infrascripta decreta, priùs in particulari nonnullorum ex præfatis Cardinalibus per Sanctitatem Suam deputata, & postea in generali hujusmodi Cardinalium Congregatione maturè, & accuratè discussa, recognita, & examinata, edidit.

§. 25. In primis, præinserta decreta cum præmissis illorum, declarationibus plenissimè, & amplissimè approbat, confirmat, & innovat, omniaque, & singula ibidem contenta, & expressa iterum omni meliori modo decernit, statuit, ac ab omnibus, & singulis, etiam speciali, & individuali nota, seù expressione dignis, penitùs observari, & omnimodæ executioni demandari decernit, sancit, & præcipit.

§. 26. Insuper, ut in re tanti momenti consultiùs, ac majori, ut par est, circumspectione procedatur: Si qui forsan fuerint, vel sint, qui suis pravis, & erroneis intentionibus, seù opinionibus blandiri volentes, Missarum celebrationem omittunt sub malitiosa, vel irrationabili spe earumdem condonationem, vel reductionem à Sede Apostolica, vel compositionem à Reverenda Fabrica Sancti Petri de Urbe obtinendi: Congregatio præfata, tum eosdem, tum quoscunque alios, qui posthac in adeò detestabiles abusus ausi fuerint offendere, certiores fieri, & monitos, esse voluit, præfatas condonationes, & reductiones ab eadem Sede, non nisi ex rationabili causa, seù æqua commiseratione, compositiones verò à dicta Fabrica, utente suis facultatibus, & privilegiis, non nisi ex causa pariter rationabili, & cum clausulis opportunis, & præsertim cum illa: *dummodò malitiosè non omiserint animo habendi compositionem, aliàs gratia nullo modo suffragetur*, admitti consuevisse, & solere: quapropter, ut locus omnis imposterum hisce prætextibus præclaudatur, memorata Congregatio tales intentiones, opiniones, seù spes, ac eleemosynarum, sive in toto, sive in parte versiones in alium, quàm præfatarum Missarum usum, seù satisfactionem, & quascumque alias directas, vel indirectas, immediatas, vel mediatas contraventiones, seu circumventiones, declarat prorsùs irrationabiles, injustas, & illicitas, illasque omninò reprobat, damnat, & interdicit.

§. 27. Cumque hujusmodi absurda ex eo plerumque proveniant, quod onera Missarum supra vires suscipiantur: caveant omnes, & singuli Rectores, Superiores, & Ministri quarumcumque, tùm Secularium, tùm Regularium Ecclesiarum, seù illarum Capitula, ne onera, seu Missas, tùm perpetuas, tùm temporales, tùm etiam manuales, quarum satisfactioni impares fuerint, quoquomodo suscipiant, utque idipsum quoad fieri poterit, pateat, teneantur iidem conficere,

ficere, ſemperque in loco magis patenti, & obvio retinere Tabellam onerum perpetuorum, & temporalium literis perſpicuis, & intelligibilibus deſcriptorum, quorum implemento, ſi moraliter, & intra præſcriptum, ſeù breve tempus ſatisfacere non poſſe, ſeù illa dumtaxat, & non ulteriora adimplere poſſe crediderint, ſeù credere debuerint, alias Miſſas, ſive perpetuas, ſive temporales, ſive manuales, per ſe, vel per interpoſitas perſonas quoquomodo recipere, ſeù acceptare omninò deſiſtant, ſeù abſtineant, & ulteriùs tali caſu in eadem Tabella ſimiliter exprimant ſe ſe, propterea aliis Miſſis acceptandis, & celebrandis impares eſſe.

§. 28. Iidemque teneantur pariter in Sacrario duos libros retinere, ac in eorum altero ſingula onera perpetua, & temporalia: in altero autem Miſſas manuales, & tam illorum, quàm iſtarum adimplementum, & eleemoſynas diſtinctè diligenter annotare, & annotandas, ſeù annotanda curare ſingulisque annis de ſupradictis adimplementis, eleemoſynis, & oneribus pariter exactam rationem ſuis Superioribus reddere, ac omnes, & ſingulas rationes hujuſmodi in præfatis reſpectivè libris ſimili diſtinctione, & diligentia, tam præfati, à quibus rationes debent reddi, quàm Superiores, quibus reddendæ erunt, deſcribere, ſeù annotare, ſive deſcribendas, vel annotandas reſpectivè curare.

§. 29. Quibus ſemper ſalvis, debeant ulteriùs Regulares prædicti, omnes, & quaſcumque eleemoſynas, tùm manualium, tùm perpetuarum, & temporalium Miſſarum reponere in capſa particulari ſub duabus clavibus; quarum una penès Superiorem localem, altera verò penès alium à Capitulo Conventuali deputandum retineatur, ac de iiſdem eleemoſynis, & celebratione Miſſarum coram Patribus Diſcretis, ſeù Conſiliariis, vel alio ſimili modo nuncupatis, ſingulis menſibus diſtrictam rationem exigere, & reſpectivè reddere.

§. 30. Quòd ſi prædicti, ad quos cura Tabellæ capſæ, & librorum præfatorum reſpectivè pertinet, ſeù pertinere debet, ſuam operam præmiſſis, ut præfertur, minimè navaverint, & Superiores, tùm Secularium, tùm Regularium Eccleſiarum rationem prædictam non exegerint, ſeù non invigilaverint, quòd præfati, qui in curam Tabellarum, & librorum incumbunt ſuo muneri, ut præfertur ſatisfaciant, in ſingulis reſpectivè caſibus, Seculares pœnam ſuſpenſionis incurrant: Regulares verò voce activa, & paſſiva, ac gradibus & officiis, quæ obtinent ipſo facto, & abſque alia declaratione privati ſint, & intelligantur, necnon ad hujuſmodi gradus, & officia obtinenda ſimiliter inhabilitentur, & inhabilitati ſint, & intelligantur.

§. 31. Porrò, ne ullo unquam tempore omnia, & ſingula decreta prædicta in oblivionem, ſeù deſuetudinem abeant, Rectores, Superiores, ſeù Capitula Eccleſiarum Secularium illa retineant publicè

expo-

exposita in eorum Sacrario: Superiores verò locales cujuscumque Monasterii, Conventus, ac Domus Regularis curare, & efficere teneantur sub pœna privationis officiorum, quæ obtinent, vocisque activæ, & passivæ ipso facto incurrenda, ut in perpetuum sexto quoque mense, idest feria secunda post primam Dominicam Adventus, & feria sexta post Octavam Corporis Christi, omnes, & singulæ præmissæ, tùm insertæ, seù confirmatæ, tùm in præsens factæ Ordinationes una cum dictis declarationibus in publica Mensa perlegantur.

§. 32. Meminerint igitur, & satagant Ordinarii, ut à personis, & in Ecclesiis quoquomodo, etiam in vim decretorum Concilii Tridentini sibi subjectis, Missæ ea, qua par est fide, & diligentia celebrentur, & cuncta, & singula decreta hujusmodi omnimodæ executioni demandentur, nedum justitiam recurrentibus, seù instantibus reddentes, sed ex officio, tùm in Visitationibus, tùm in aliis actibus, & modis, quos expedire, & convenire toties, quoties judicaverint inquirentes, ne aliquid committatur, pervertatur, differatur, vel ommittatur, quod his omnibus, & singulis decretis adversetur.

§. 33. Caveant, etiam respectivè omnes Regulares, tùm Subditi, tùm Superiores quicumque, nedum Locales, sed etiam Provinciales, & Generales, ne Missarum celebratio, & omnium decretorum præmissorum executio, cum pernicie propriarum animarum, cum præjudicio illarum, quibus Missæ sunt applicandæ, & cum magno Christi fidelium scandalo quoquomodo ommittantur, differantur, negligantur, seù pervertantur, alioquin ultra propriæ conscientiæ onerationem, pœnam privationis vocis activæ, & passivæ, ac graduum, & officiorum, quæ obtinent, necnon inhabilitationis ad hujusmodi gradus, & officia obtinenda, prorsùs incurrant.

§. 34. Current propterea præfati Superiores Regulares in omnes, & singulos contravenientes debitis pœnis diligenter, & promptè, etiam per inquisitionem animadvertere, & insuper teneantur omnes, & singuli Superiores Locales in Provincialibus Capitulis, seù Congregationibus exhibere attestationem, seù fidem ab omnibus Sacerdotibus Conventus, Monasterii, seù cujuscumque domus Regularis, subscriptam, & juratam, quòd omnibus, & singulis, tùm perpetuis, tùm manualibus Missarum oneribus, seù obligationibus ad limites, & tenorem presentium decretorum tempore eorum regiminis fuerit omninò, & integraliter satisfactum, vel deficiente aliqua modica satisfactione, possit, etiam hujusmodi residuali implemento Missarum distinctè referendarum, intra breve tempus, moraliter satisfieri, ea adjecta, & omninò adimplenda conditione, quòd ante præfatæ attestationis exhibitionem quicumque Superiores Locales prædicti vocem activam, seu passivam in memoratis Capitulis,

lis, seù Congregationibus omninò habere non valeant.

§. 35. Præterea Provinciales, Vicarii, & Visitatores Provinciarum, seù Congregationum debebunt in fine eorum regiminis Superioribus generalibus in forma probante ostendere, quòd executioni præsentium decretorum sedulò invigilaverint, & ad eorum tenorem in omnibus, & singulis Conventibus, seù Monasteriis, vel domibus Regularibus Provinciæ, seù Congregationis, de omnibus, & singulis oneribus, & obligationibus, ac insimul satisfactionibus Missarum exactam, & diligentem rationem exegerint, ac contra delinquentes ad declarationem, & executionem respectivè pœnarum in decretis contentarum processerint, & de adimplemento circa ea, quæ in præmissis ad ipsos spectant legitimè docuerint, aliàs ad vocem activam, & passivam in Capitulis Generalibus nullatenus admittuntur.

§. 36. Cœterùm, quia etiam ad quamplures Archiconfraternitates, Confraternitates, Societates, Congregationes, Hospitalia, Altaria, Capellas, Oratoria, & Ecclesias, ac alia loca, & opera pia, quomodolibet nuncupata, quæ cuicumque curæ, seù regimini, aut administrationi, vel directioni laicorum cujuslibet gradus, status, conditionis, & præminentiæ, etiam speciali, & individuali nota dignorum dumtaxat, vel quorumcumque Ecclesiasticorum, & Laicorum hujusmodi mixtim commendata, annexa, seù quomodocumque commissa, vel attributa sunt, onus, seù cura celebrationis Missarum, sive manualium, sive ad tempus, vel in perpetuum pertinent: Hinc salvis semper iis, quæ in præinsertis decretis continentur omnes, & quicumque hujusmodi Archiconfraternitatum, Societatum, Congregationum, Hospitalium, Altarium, Capellarum, & Oratoriorum, & Ecclesiarum, ac aliorum locorum, & operum piorum Rectores, seù Administratores, vel Directores, & alii hujusmodi Officiales, nec non ii, ad quos Cura Tabellæ, & librorum in præmissis spectat, Tabellam, libros, & hæc decreta respectivè juxtà modos superiùs expressos, similiter retinere, necnon de oneribus, ac celebrationibus, & eleemosynis dictarum Missarum singulis annis rationem exigere, & respectivè iis, ad quos pertinet, reddere sub pœnis arbitrio, & in subsidium excommunicationis teneantur.

§. 37. Postremò omnibus, & quibuscumque, tam Ecclesiasticis personis cujuscumque Ordinis, status, gradus, regulæ, Congregationis, Societatis, conditionis, & dignitatis existant, quàm Laicis quocumque honore, ac potestate præditis omnia, & singula præmissa decreta interpretandi, necnon Ecclesiasticis prædictis pœnas in hujusmodi decretis relaxandi, sub quoquomodo circa præmissa dispensandi, omnis, & quæcumque facultas sit pœnitùs interdicta.

§. 38. Non obstantibus quoad suprascripta omnia, & singula in hujusmodi decretis contenta, Constitu-

stitu-

stitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis in favorem quarumcumque personarum, atque Ordinum, tam Mendicantium, quàm non Mendicantium, Militiarum, etiam S. Joannis Hierosolymitani, Congregationum, Societatum, ac cujuslibet alterius Instituti, etiam necessario, & in individuo exprimendi, Ecclesiarum, Monasteriorum, Conventuum, Collegiorum, Capitulorum, Hospitalium, Confraternitatum, & aliorum quorumcumque, tàm Secularium, quàm Regularium locorum, necnon illorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis statutis, & consuetudinibus, etiam immemorabilibus, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam Mari magno, seù Bulla aurea, aut aliàs nuncupatis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis, etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque efficacioribus, & insolitis clausulis, necnon irritantibus decretis, etiam Motu proprio, & ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, aut aliàs quomodolibet, etiam per viam communicationis, seù extensionis concessis, & iteratis vicibus approbatis, & innovatis, etiam si pro illorum sufficienti derogatione de illis, eorumque totis tenoribus, & formis specialis, & individua, ac de verbo ad verbum, non autem per clausulas generales, mentio, seù quævis alia expressio habenda, aut aliqua alia exquisita forma servanda esset, tenores hujusmodi, ac si de verbo ad verbum, nihil penitus omisso, & forma in illis tradita observata, inserti forent, præsentibus pro expressis habens, quibus quo ad ea, quæ præsentibus adversantur illis aliàs in suo robore permansuris, Sac. Congregatio Sanctitatis Suæ auctoritate specialiter, & expresse derogat, cæterisque contrariis quibuscumque. Datum Romæ die 23. Novembris 1697.

Joseph. Card. Sacripantes Præfect.

Ferdinan. Nuptius S. Cong. Sec.

§. 39. Quocirca, cum Dilectus Filius noster Joseph Tituli Sanctæ Mariæ Transpontinæ S.R.E. Presbyter Cardinalis Sacripantes, memoratæ Congregationis Præfectus, præfata decreta Nobis retulerit, Nos considerantes eadem omnia, & singula decreta, ea, qua decet maturitate, digesta, & examinata, ac in vim Apostolicæ auctoritatis, eidem Congregationi specialiter, ut præfertur, attributæ, peracta, perutilia fore censentes, illarumque propterea perpetuò, & inviolabiliter observari, necnon constitutionis nostræ munimine roborare volentes. Motu proprio, non ad cujusdam nobis super hoc oblatæ petitionis instantiam, sed ex certa scientia, & matura deliberatione, deque Apostolicæ potestatis plenitudine præinserta decreta, omniaque, & singula in eis contenta tenore præsentium auctoritate Apostolica confirmamus, & approbamus, illisque inviolabilis, & irrefragabilis Apostolicæ firmi-

firmitatis robur, & efficaciam adiicimus, quinimò motu, ſcientia, deliberatione, ac poteſtatis plenitudine ſimilibus, omnia, & ſingula in ſupradictis decretis contenta, de novo ſtatuimus, decernimus, & ordinamus, ac ab omnibus, & quibuſcumque, etiam ſpeciali, & individua nota dignis, omninò exactè, & perpetuò ſervari volumus, ſancimus, & mandamus.

Decernentes præſentes literas, cum omnibus, & ſingulis inibi contentis ſemper firmas, validas, & efficaces exiſtere, & fore, ſuoſque plenarios, & integros effectus ſortiri, & obtinere debere: & ab omnibus, ad quos ſpectat, & pro tempore quandocumque, & quomodocumque ſpectabit in omnibus, & per omnia pleniſſimè, & inviolabiliter obſervari, ſicque, & non aliter per quoſcumque Judices Ordinarios, & Delegatos, quavis auctoritate præminentia, aut poteſtate fungentes, & functuros, etiam cauſarum Palatii Apoſtolici Auditores, ac ejuſdem S. R. E. Cardinales, etiam de latere Legatos, & Sedis Apoſtolicæ Nuncios, ſublata eis, & eorum cuilibet quavis alitèr judicandi, & interpretandi facultate, judicari, & definiri debere: Ac irritum, & inane, ſi ſecùs ſuper his à quoquam, quavis authoritate ſcienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Non obſtantibus omnibus, & ſingulis, quæ præfata Congregatio, auctoritate per ejuſdem recordationis Urbanum Papam VIII., & reſpectivè per Nos illi ſpecialiter attributa, decrevit non obſtare, quæ pariter, & iterum Nos tenore præſentium non obſtare decernimus, & mandamus, quibus omnibus quo ad ea, quæ præſentibus adverſantur, illis, aliàs in ſuo robore permanſuris, etiam harum ſerie pleniſſimè, ſpecialiter, & expreſsè derogamus, cœteriſque contrariis quibuſcumque.

Volumus autem, ut præſentes literæ in valvis Eccleſiæ Lateranenſis, ac Baſilicæ Principis Apoſtolorum, necnon Cancellariæ Apoſtolicæ, Curiæque generalis in Monte Citorio, ac in acie Campi Floræ de Urbe, ut moris eſt, publicentur, & affigantur, ſicque publicatæ, & affixæ, omnes, & ſingulos, quos illæ concernunt, perindè arctent, & afficiant, ac ſi unicuique eorum perſonaliter intimatæ fuiſſent.

Pariterque, ut earumdem præſentium tranſumptis impreſſis, manu alicujus Notarii Publici ſubſcriptis, & Sigillo perſonæ in dignitate Eccleſiaſtica conſtitutæ munitis, eadem prorſus fides adhibeatur, quæ præſentibus adhiberetur, ſi forent exhibitæ, vel oſtenſæ.

Nulli ergò omninò hominum liceat, paginam hanc noſtrarum Confirmationis, Approbationis, Statuti, Decretorum, Ordinationis, Voluntatis, Sanctionis, Mandatorum, & Derogationis, infringere, vel ei auſu temerario contraire. Si quis autem hoc attentare præſumpſerit, indignationem Omnipotentis Dei, ac Beatorum Petri, & Pauli Apoſtolorum ejus

ſe

se noverit incursurum.

Datum Romæ apud Sanctam Mariam Majorem anno Incarnationis Dominicæ, millesimo sexcentesimo nonagesimo septimo. Decimo Kal. Januarii, Pontificatus Nostri Anno septimo.]

Decretis utilis notitia subnectitur, & ex Triden. *sess.* 22. *cap.* 2. & *Can.* 3. *de Sacrificiis Missæ notatur.* Missæ Sacrificium esse propitiatorium pro peccatis, & pœnis.

Dicitur *propitiatorium* ex Poncio *cursu Theol. disp.* 14. *q.* 13. quia ejus intuitu Deus fit offerenti, & iis, pro quibus offertur, propitius, conferendo ipsis auxilia gratiæ, quibus excitentur ad veram pœniten-
11 tiam, & consequenter ad veniæ impetrationem, quæ, tametsi sufficientia, respectu omnium tamen non sunt efficacia, quia plures, qui sacro intersunt, velut aquam iniquitatem bibunt, prout scribit Gobat. *experient. Theologiæ tractat.* 3. *cas.* 5. *sect.* 1. *num.* 122.

Et *satisfactorium*, quia Deus illud acceptat, tamquam satisfactionem pro pœna temporali in Purgatorio luenda, sive tota, sive parte ipsius, in quam vi pœnitentiæ, commutata erat pœna æterna, peccatis mortalibus debita: dummodo ii, pro quibus offertur, sint in statu gratiæ, nec retineant affectum ad peccata, ut ibid. Gobat. *num.* 124.

Est item *impetratorium*, quia per illud impetramus bona spiritualia gratiæ, & temporalia, quod significat Trident. *dum loc. cit. cap.* 2. affirmat, ritè offerri *non solum pro fidelium vivorum peccatis, pœnis, & satisfactionibus, sed etiam pro aliis necessitatibus &c.*

Triplex reperitur in Sacrificio Missæ fructus, seù valor per Scotum *quo lib.* 20. quem, ut refert Fagnanus *in primam partem tertii Decretal. cap. Fraternitatem num.* 94. alii sequuntur Theologi.

Primus dicitur *generalissimus*, quem per Fagnanum *ibid.* per Sa- 12
cerdotem applicat Ecclesia Summo Pontifici, & aliis de quibus fit mentio in Canone; & per Cabasut. *Theor. jur. can. lib.* 6. *cap.* 14 *num.* 19. respicit universum Ecclesiæ Corpus; Sacerdos enim, ut publicus Ecclesiæ Minister, non pro se tantùm, sed pro omnibus Fidelibus, qui ad Corpus Christi per- 13
tinent, celebrat Missas, etiam, in quibus solus Sacerdos sacramentaliter communicat, ut *ibidem cap.* 6. Trident. decrevit, his verbis: *Si quidem illæ quoque Missæ veræ communes censeri debent; partim, quod in eis populus spiritualiter communicet, partim verò, quòd à publico Ministro, non pro se tantum, sed pro omnibus fidelibus, qui ad Corpus Christi pertinent, celebrentur.*

Secundus apud eundem *specialissimus*, & apud Marchant. *Tri-* 14
bunal. Sacrament. part. 2. *tract.* 2. *tit.* 4. *quæst.* 2. *sub.* 2. *advertendum* 4. dicitur personalis, quo fruitur ipsemet Sacerdos, prout est particularis persona, dum celebrat: & quia personalis, per ipsum est alteri inapplicabilis.

Tertius appellatur *medius*, & ille

est

est per Fagnanum, cujus dispensatio committitur Sacerdoti, & eum applicat illis, pro quibus offert Sacrificium; & per Marchant. ille censetur, quem Sacerdos speciali distri-
15 butione, ut Dei dispensator applicat, sive per modum satisfactionis pro pœnis peccatis debitis, sive pro impetratione alicujus boni, vel doni, quod curans Missam celebrari, & stipendium conferens à Deo expectat, & obtinere intendit.

Fructus Sacrificii alius est *ex opere operato*, *ex opere operantis* alius: ille dicitur, qui provenit, non ex
16 bonitate, & devotione Ministri sacrificantis, sed ex vi, & virtute Sacrificii, quatenus est ex Christi institutione taxatum supra omne meritum, & dispositionem Ministri, adeòut neque ex ejus bonitate, vel devotione, ut notat *citat.* Fagnan. *num.* 29. crescat, neque ex ejus malitia, vel indevotione minuatur, sed æqualiter prosit omnibus, sive sacrum fiat per bonos, sive per malos Ministros: ut ex ipso docet S. Thomas, & Scotus, & probatur expressè *cap. jura Catholicam* 1. *quæst.* 1. quod duplicatur *cap. Utrum de consecr. dist.* 2., ubi legitur: *Intra Catholicam Ecclesiam in Mysterio Corporis, & Sanguinis Christi, nihil à bono majus, nihil à malo minus perficitur Sacerdote, quia non in merito Consecrantis, sed in verbo perficitur Creatoris, & in virtute Spiritus Sancti:* & Trident. *loco alleg. cap.* 1. subdit: *& hæc quidem illa munda oblatio est, quæ nulla indignitate, aut malitia offerentium inquinari potest.*

Alter, qui per Lezana *Summ. tom.* 3. *ver. Miss. num.* 7. commensuratur merito, bonitati, & devo- 17
tioni Sacerdotis, *quantò enim digniores fuerint Sacerdotes*, scripsit Alex. Papa relatus *cap. Ipsi*, 1. *qu.* 1. *tantò faciliùs pro necessitatibus, pro quibus clamant, exaudiuntur;* nam magis preces Deo placent justi, & amici, quàm hostis, quàm mali: ideòut, nedum ex opere operato, verum etiam ex opere operantis, fructum ii percipiant, pro quibus sacrificant, & ne sacrilegii reatum, indignè celebrando, ipsimet incurrant, sicut Dei decet Ministros, & dispensatores Mysteriorum Dei, se probent, juxta præceptum Apostoli apud Trid. *sess.* 13. *cap.* 7. *de Eucharistia*, per confessionem, ut tradit his verbis: *Ecclesiastica autem consuetudo declarat comprobationem necessariam esse, ut nullus sibi conscius peccati mortalis, quantumvis sibi contritus videatur, absque præmissa Sacramentali Confessione ad Sacram Eucharistiam* 18
accedere debeat, quod à Christianis omnibus, etiam ab iis Sacerdotibus, quibus ex officio incubuerit celebrare, hæc Sancta Synodus perpetuò servandum esse decrevit, modò non desit illis copia Confessoris: quod si, necessitate urgente, Sacerdos absque prævia Confessione celebraverit, quàm primùm confiteatur. Sancta enim malis possunt obesse: bonis sunt ad salutem, malis ad judicium, ut expressè *cap. Et Sancta dist.* 2. *de consecrat.* Ideò Conc. confessionem requirit; & non modò, ut observat Marchant. *Tribunal. Sacram.*

tom.

tom.2. tract. 2. part. 2. tit. 4. quæſt. 2. dub. 2. exam. 1. ver. de prima diſpoſitione, ex ratione Communionis, ſed etiam ex ratione ſpecifica celebrationis: adeout Sacerdos non ſolum teneatur eſſe in gratia, ſive extra ſtatum peccati mortalis, quando in Miſſa Sacram Euchariſtiam
20 ſumit, ſed etiam in ipſo actu Sacrificii, quando conſecrat, ipſumque peragit, ex *ſeſſione 22. in decret. de obſer. & evitand. in celebrat. Miſſæ*.

Nec ibi dicendum, Concilium conſulere dumtaxat, & non præcipere Confeſſionem; nam illud *Can. 11. alleg. ſeſſ. 13. neceſſariò præmit-*
21 *tendam eſſe Confeſſionem*, præceptum, & non conſilium, ſignificat, & expreſsè patet ex Decret. Alexand. VII. damnantis ſub die 18. Martii 1666. hanc propoſitionem: *Mandatum Trident. factum Sacerdoti Sacrificanti ex neceſſitate cum peccato mortali, confitendi quamprimum, eſt conſilium, non præceptum*.

Quando dicatur deeſſe Sacerdoti copia Confeſſoris tradunt Poncius *Curſu Theol. diſp. 44. quæſt. 13. num.*
22 112., Marchant. *loco cit. ver. petes ſecundo*. Alter Marchant. *Hortus Paſtorum Candelabr. Myſtici cap. 2.*, Thom. Tamburin. *Methodo SS. Commun. cap. 1. lib. unico §. 6. num. 18.* Gobat. *cit. tract. 4. caſu 16. nu. 242.*, & Layman. *Theol. Moral lib. 5. tra. 4. cap. 6. ſub nu. 5.*

Primò, cum nullus haberi poſſit, qui Confeſſionem excipiat.

Secundò, cum non habeatur approbatus.

Tertiò, cum habens juriſdictionem, nolit abſolvere.

Quartò, ſi ſit valdè diſtans, ad quem non niſi cum magna difficultate poſſit accedi; judicium diſtantiæ eſt prudenter à viro timoratæ conſcientiæ efformandum, juxta occurrentes circumſtantias temporis, debilitatis, virium, ſenii; itineris, ſcandali, & murmurationis populi, ſi non celebretur; quiſque autem in eo efformando cautè procedat, & proprium commodum, & famam debito confeſſionis, celebrationi præmittendæ non præferat: pericula enim, & difficultates in caſu non adeo facilè fingi debent, & ſemper proferendum in favorem reverentiæ, & venerationis huic ſummo Myſterio conſervandæ.

Quintò, cum adſit Confeſſarius cum juriſdictione; ſi tamen pœnitens juſtè cum certitudine morali timeat à Confeſſario ex confeſſione ſibi, vel aliis notabile nocumentum inferendum: tunc enim præſumitur excu-
ſari ab integritate materiali confeſ- 23
ſionis, & exiſtimandum, quod Deus illis circumſtantiis non obligarit ad illam integritatem: verùm, ſi habeat peccata mortalia, ex quorum confeſſione tale non timeat damnum, debet hæc confiteri, ut per abſolutionem directè ab ipſis, & indirectè abſolvatur ab aliis, quæ tunc non tenetur confiteri, benè verò aliàs cùm poteſt, ut docet Poncius *loco cit.* & extenditur ad habentem cum aliis reſervata, reſpectu quorum Confeſſarius juriſdictione caret, cui celebraturus, tenetur illa, non verò reſervata dicere, conce-

dimus confessionem ex jure Divino integram materialiter esse debere, verum intelligitur, cum quis rationabili, & justa causa non excusatur: ut in casu, in quo à reservatis nequit præsens Confessarius absolvere: ex Trid. *sess.* 14. *cap.* 7. *de pœnitentia: extra quem articulum*, scilicet mortis, *Sacerdotes cum nihil possint in casibus reservatis id unum pœnitentibus persuadere nitantur, ut ad Superiores, & legitimos Judices pro beneficio absolutionis accedant*.

Unde in casu, tametsi Confessarius sit physicè præsens, respectu reservatorum censetur moraliter absens, & copia Confessoris, quoad ea,
24 non haberi: Marchant. *tom.* 2. *alleg*., & si celebraturus solum reservatum habeat, tunc necessitate urgente potest, sine confessione prævia, celebrare contritus, ut alter Marchant. *Hortus Pastor. n.* 6.

Præallegatus Gobat. *loco postremo cit.*, Marchant. *tom.* 2. *quæst.* 9., & Marcant. *Hortus Pastor. Candelabr. Myst. cap.* 6. *in fine, ver. Questio postrema*, etiam tamquam probabile tradunt, propter preceptum Christi de confessione mortalium premittenda celebrationi, esse cum non reservatis mortalibus aperienda reservata; verùm si Confessarius validè, & legitimè velit absolvere, tenetur imponere pœnitenti onus comparendi coram reservante, vel ab eo expressam potestatem habente, & penitens onus suscipere, si legitimè cupiat absolvi, qui ab obligatione comparendi, & à peccato, quod committeret, si culpabiliter omitteret comparere, absolvi deberet., vel ab ipso reservante, vel ab ejus delegato; verùm quia hæc sententia, ut *ibid.* notat Gobat., & ex Marchant. *q.* 10. *conc.* 1. *ver. dixi habetur*, infert onus confitendi bis idem peccatum, ad quod nemo obligandus est, ideò eam apud eos in sua probabilitate relinquo, cum non sit mei instituti, eam hic in examen vocare.

Necessitas requisita, ut quis in- 25
confessus, contritus tamen, celebret, dum copiam Confessoris non habet per alleg. DD. respectivè censetur, quando Sacerdoti ex officio celebrare incumbit, ut Parocho diebus Festis, & Dominicis, vel presente defuncto: vel pro Nuptiarum benedictione, maximè si alium nequeat de facili substituere, & ad alteram differre diem; vel, ut morituro Viaticum præbeat, & per alium id præstare non possit.

Sensus illius clausulæ *quam pri-* 25
mum confiteatur, non est, cum Sacerdos suo tempore contebitur, ut plures pessimè docuerunt, quorum doctrina ab eodem Alex. *eodem anno*, *& die* de quibus supra reprobatur, ut sequitur; *Illa particula quàm primum intelligitur cum Sacerdos suo tempore confitebitur*; nec potest significare, ut alii censebant, *quam primum talis volet*, *iterum celebrare*, *etiam id fuerit post duos*, *vel tres menses*, quia nullus tam rudis, & obduratæ conscientiæ potest esse, qui, præcisis etiam Concilii magisterio, & præcepto, ignoret, quod sibi volenti hodie celebrare, non incumbat onus mundandi animam confessione, eamque novæ cele-

brationi præmittere sed sensus expressus est, & necessitatem infert, ut *quamprimum*, & statim, ac post sacrum factum, habet copiam Confessoris: vel illicò ac Confessarius sibi occurrerit: quem etiam inquirere tenetur, adeout si unum, vel alterum culpabiliter omittat, à peccato mortali ex non adimpletione præcepti non excusetur.

Stipendium prohibetur recipi pro fructu ipsi Sacerdoti correspondente ex declaratione S.C.C. jussu Alex. VII. edita, quam ex Fagnano *n.*96. refero, prout infra.

27 *Cùm authores nonnulli scriptis suis, etiam typis datis asseruerint Sacerdoti pro alio Missam, recepta eleemosyna, celebranti, licitum esse, aliam eleemosynam quoque accipere ab altero, cui partem illam fructus, seù valoris ejusdem Sacrificii, ipsimet Celebranti debitam (specialem nuncupatam) applicet: ac proinde hunc casum sub decreto S.Congr. C. prohibent duplex pro unica Missa stipendium, seù eleemosynam recipi, non esse comprehensum.*

Propterea Sac. Congr. EE. ac RR. S. R. E. Card.Conc.Trid. Interpretum, quæ auctoritate sibi per Apostolicam Sedem specialiter attributa sedulò curat, ne à Sacerdotibus circa celebrationem sacrosancti Missæ Sacrificii, unde in nos uberrima Divinæ liberalitatis munera derivantur, avaritiæ labes ulla, aut suspicio contrahatur, antedictam assertionem maturè examinavit, eademque prorsus reprobata sub die 25. Januari 1659. censuit, nulli Sacerdoti licitum esse, præfata ratione, sive prætextu aliam eleemosynam accipere, prçter illam, quam accepit ab eo, pro quo Missam offerre tenetur; ac proinde casum hunc esse comprehensum in decretis aliàs per eamdem Sac. Congr. editis, quibus probibetur, ne duplex stipendium pro unica recipiatur.

Quam S. Congr. *Sententiam ad* SS. DD. Alex. Papam VII. *relatam, Sanctitas Sua sub die* 29. *ejusdem mensis approbavit & decretum publicari, atque ad Episcopos, & Generales Regularium Ordinum transmitti jussit, ut ipsi doctrinam hujusmodi per suos Pœnitentiarios, & Confessarios, ac Lectores respectivè insinuari, doceri, atque in tractatibus moralibus, per eosdem imprimendos evulgari, pastorali vigilantia curent: publicatum die* 27. *Octobris* 1659.

Quod etiam cum aliis propositionibus notatur damnatum ab eodem Alex. *in Decreto S. Inquisitionis suo die* 24. *Septembris* 1665. inter quas octava erat.

Duplicatum stipendium potest Sacerdos pro eadem Missa licitè accipere, applicandum petenti partem, etiam specialissimam fructus ipsimet celebranti correspondentem, idque post Decretum Urbani VIII.

Et nona: *Post Decretum Urbani potest Sacerdos, cui Missæ celebrandæ traduntur per alium satisfacere, collato illi minori stipendio, alia parte stipendii, sibi retenta.*

Et decima: *Non est contra justitiam pro pluribus Sacrificiis stipendium accipere, & Sacrificium*

unum offerre; neque etiam est contra fidelitatem, etiamsi promittam promissione, etiam juramento firmata danti stipendium, quod pro nullo alio offeram.

Alii apud eundem Fagnanum *num.* 97. docuerunt posse Sacerdotem pro unica Missa, duplex stipendium accipere, & eadem duplici obligationi satisfacere; uni fructum medium (de quo potest disponere) qua satisfactorium: & eundem alteri, qua impetratorium applicando; quorum sententiam ipse de mandato ejusdem Alexand. ad S. Congr. Conc. detulit, & dubium proposuit.

An Sacerdos, *qui unum stipen-*
28 *dium accepit pro celebratione Missæ v.g. pro defuncto, & sic cum obligatione applicandi fructum satisfactorium, & aliud stipendium pro celebratione Missæ v.g. pro infirmo, & sic cum obligatione applicandi fructum impetratorium, possit, unica Missa, utrique obligationi satisfacere, applicando defuncto satisfactorium, & infirmo impetratorium Anne, in hoc casu locum habeat Decretum secundum S. Congr. Conc. de celebratione Missarum.*

Die XIII. Decembris 1659. *S. Cong. EE. ac RR. D. D. S. R. E. Card. Concil. Trid. Interpretum respondit. quo ad primam partem non posse satisfacere; quo verò ad secundam habere locum.*

Ex quibus optimè sequitur, nil
29 veri continere sententiam quorumdam Regularium dicentium, unica Missa, posse Sacerdotem, satisfacere duplici obligationi, quam habet celebrandi, & pro eo, à quo stipendium recepit, & pro Religioso defuncto, primo applicando fructum, qui ex dictis medius appellatur, & alteri portionem illius ipsi Sacerdoti debitam, nam obstat directè decretum enunciatum *num.* 27. & Sententia sanior, & communior per edocta à Cabasut. *lib. cap. num. cit.* tradit, valorem ex opere operato Sacerdoti correspondentem, alteri, nec à Prælato, nevè ab ipso celebrante applicari posse; cùm enim sit, apud ipsum, beneficium personale, in alterum nequit transferri, à simili de Privilegio persona-
li, quod personam sequitur, & cum 30
persona extinguitur, juxta *Reg.* 7. *Jur. in* 6. & ad quam exclusivè quo ad cæteros restringitur. Præsertim quoque, quia obligatio ad obediendum Prælato præcipienti celebrationem pro anima Fratris defuncti,
est certa, cui sanè incerta applicatio- 31
ne valoris, & fructus, satis non

Nec, ex adverso dicatur probabilitatem alteriùs sententiæ justificare applicationem, cum sit falsum post allegatam declarationem Sac. Con-
greg. eam adhuc esse probabilem; 32
nam probabilitas cujuscumque opinionis per DD. ruit, dum à Sede Apostolica, ut improbabilis reicitur; & quando etiam esset probabilis, quod non concedimus, adhuc non esset nostra probabilior, sed vel minùs, vel æquè probabilis, semper autem minùs tuta, adeoque ad praxim non deducenda, quia juxta doctrinam communiter receptam & ex observatis à Poncio

Cur.

Cur. Theol. *disp.*24. *qu* 3. *Conc*.4.
num.12. Licitum non est sequi opi-
nionem partis minùs tutæ, sive
æque, sive minùs probabilis, quan-
33 do ex ejus sequela, posito, quod
pars minus tuta non esset à parte rei
vera, notabile, & irrecuperabile
detrimentum tertio adveniret; quod
sanè in casu sententiæ, quam im-
pugnamus, sequeretur; quando-
quidem Fratris anima in purgato-
rio existens, posito, quod à parte
rei verum non esset, quod valor Sa-
cerdoti particulariter correspondens,
alteri applicabilis foret, fructu sa-
tisfactorio privaretur, quod indu-
34 biè magni ponderis nocumentum
infert.

An autem possit Religiosus vali-
dè offerre Sacrificium contra inten-
tionem Prælati jubentis, ut pro ali-
qua determinata persona celebret,
& Sacrificium applicet?

Dicendum duo hic esse distin-
guenda: vel obligatio applicandi Sa-
crificium à stipendio non præscin-
dit, & est radicata inobligatione
justitiæ, sive fidelitatis, vel promis-
sionis; vel ab omni stipendio &
obligatione enunciata abstrahit, &
solùm procedit ex obligatione,
quam Prælatus Regularis ex vi voti
obedientiæ potest suis subditis impo-
nere; In primo sensu, negatur:
sicut enim quicumque Sacerdos,
cui traditur stipendium, ut Missam
v. g. applicet pro Petro, ex vi pacti,
35 pro eo applicare tenetur: sic Supe-
rior, obligata, ex justitia eleemosy-
narum, vel fundationis, Religio-
36 ne, ad applicandas tales Missas, te-
netur per se, & suos subditos eas ce-
lebrare: Insuper facit quod superior,
& subditi unum corpus Religionis
efficiunt; quæ, ut supponitur, se ad
illas Missas, per suos Religiosos cele-
brandas, obligavit; ad quæ justitiæ
onera implicitè se ipsos ipsimet
astringunt, dum illius Religionis 37
Regulam profitentur.

Quod etiam valet, & ex identi-
tate rationis concludit de oneribus
Missarum quotidianis, seù Manua-
libus, dummodo Prælatus possit
nomine Monasterii acceptare, quia
non nisi eas per se, suosque subdi-
tos celebrandas acceptat; qui, etiam
una cum Superiore, paciscuntur
cum dantibus stipendia de satisfa-
ciendo, & ita verum censetur, ut
per edocta à Marchant. *tom.*2. *tribu-
nal*, *qu*.2. *reso*.7. *dub*.4. *Respondeo
secundò*, applicatio à Superiore fa-
cta, etiam in foro Dei præponatur 38
illi Sacerdotis subditi, eamque in-
validet.

In quo sensu certè Poncius curs.
Theol. disp.44. *conc*.5. scripsit appli-
cationem Superioris valere, & non
posse subditum Missam applicare
contra intentionem Prælati juben-
tis, ex quo valdè verisimile sit;
quod eo ipso, quo subditus obe-
dientiam vovit Superiori, suam
voluntatem illius alligaverit, quan-
tum ad omnia, quæ rationa-
biliter possent habere dependen-
tiam à voluntate Superioris, &
pro quibus possit subdito præci-
pere; & quod Christus non de-
derit Sacerdoti subdito authorita-
tem offerendi Sacrificium pro hoc
vel illo determinatè, in casu in quo
posset à Prælato præcipi, ut Sa-

crificium juxta suam intentionem
applicet, sed cum dependentia à
Superioris voluntate, potentis id
39 subdito præcipere; Et sit certum,
quod inferior, ut membrum cor-
poris teneatur ad contractus, quos
licitè, & validè facit Superior de
operibus communibus, ex quibus,
sive ex quorum stipendio corpus su-
stinetur.

Alioquin onera, quæ habent
Monasteria, & in dies suscipiunt
de Missis celebrandis (quarum sti-
pendia Religiosæ cedunt sustenta-
tioni) subjacerent dubitationi, an
persolvantur, & de eo prudenter
possent fideles suspicari.

Super quo videtur dubitari non
posse post decreta de celebratione
Missarum, ut suprà, & præsertim
§. 36. *Cumque hujusmodi*, & §. 34.
curent, ubi totum, ut certum sup-
ponitur.

In secundo verò: quamquam
Religiosus celebrans contra inten-
tionem Prælati, & contra votum
obedientiæ, peccet mortaliter, ut
40 tradunt DD., & probat Peyrin.
tom. 1. *de subdito quæ.* 1. *cap.* 6. §.
unico: attamen applicatio subditi
prævalet, & in eo, qui obicem non
ponit, fructum habet, cui ipse ap-
plicat; ex eo, quod applicatio Mis-
sæ Sacerdotis subditi absolutè, &
41 simpliciter non dependeat ab obe-
dientia Prælati, aut voluntate supe-
rioris, quia subditus in iis, quæ
sunt simpliciter Sacerdotis, sive qua-
tenus est Sacerdos, & Minister Chri-
sti, non est subditus per Marchant.,
sed liber, & alteriùs fori; & à si-
mili patet: præcipiat v. g. Guardia-
nus Sacerdoti subdito, ne celebret:
mandet, ut non absolvat; operari
nequit, quin verè celebret, si cele-
brat, & verè absolvat, modo juris-
dictionem habeat in pœnitentem;
Ratio est, quia authoritas, & pote- 42
stas consecrandi, & absolvendi (li-
cèt, quoad hoc, requiratur quoque
potestas jurisdictionis) est ordinis,
quæ à Christo Sacerdoti in ordina-
tione datur, & Sacerdos conse- 43
crando, & absolvendo, ut Mini-
ster Christi procedit, in quo inten-
tio debet esse personalis, & propria;
sic cum potestas applicandi Sacrifi-
cium in collatione ordinis recipia-
tur, & à Christo Sacerdoti confera-
tur, non potest ab ullo Christo in-
feriori limitari, ut non valeat appli-
catio à Sacerdote facta: intellige
semper cum modificatione juxta
primum sensum.

Quæritur: An specificanda sit
persona, vel personæ, quibus Missa
applicanda est?

Respondeo. Sufficere juxta Sco-
tum sic applicare. *Dignare Domi-
ne acceptare hoc sacrificium pro il-* 44
*lo, vel illis, quibus teneor offerre
ex justitia, fidelitate vel obbdien-
tia;* hæc ultima applicatio utilis
est pro Religiosis, aliisque, qui ad
intentionem, vel applicationem
suorum Superiorum celebrant Mar-
chant., *cit.*

Parochi tenentur Sacrificium
pro suis ovibus applicare, vel quo-
tidie, vel ad minùs diebus festis jux-
ta Decretum Sac. Cong. Conc. in 45
una *Lucana*, ut infrà.

*Cum præcepto divino iis, qui-
bus Animarum cura commissa est,*

mandatum sit pro ovibus Sacrificium offerre, sæpè alias S.C.Conc. censuit, Parochos teneri pro Parochianis Sacrificium applicare; atque ea cum distinctione, ut, si redditus pingues sint, singulis diebus, si verò tenues, saltem diebus festivis. Idem nunc censet quo ad Parochos istius Civitatis, & Diecœsis &c. Romæ 10. *Maii* 1681. *F. Card. Columna.*

46 In Nocte Nativitatis Domini, nec tres Missæ celebrari una post aliam immediatè, nec fideles in eis communicari possunt, ut in una Pisaurensi, S. Cong. respondit, ut sequitur.

Patres S. Caroli Cong. Clericorum Regularium, petierunt responderi. An liceat in nocte Nativitatis Domini post Cantatam primam Missam, alias duas immediatè celebrare, & communicare fideles? & Sac. Cong. respondit; nullo modo licere, sed omninò prohibetur. Die 20. *Aprilis* 1664.

Quod successivè confirmatur, ut infrà.

Cum superioribus diebus consulta hac Sac. Rituum Cong. An esset permittendum celebrari in media nocte Nativitatis Domini post Missam decantatam successivè alias duas Missas, & in eis Sacram Communionem exhibere fidelibus illam deposcentibus, ac respondisset, non esse permittendum, sed omnibus utrumque probibendum. Nihilominus nonnulli Regulares, asserentes hoc licere, supplicarunt audiri, & Sac. Cong. ipsis auditis, cum Procuratoribus, & Advocatis, ad relationem Eminentiss. Pallotti stetit in decretis, & respondit, iterum probibendum, tam Sacerdotibus celebrare volentibus, quàm confluentibus, in media nocte ad Ecclesias, & Communionem deposcentibus. Die 7. *Decembris* 1641. *quorum Decretorum duplicata, expedita fuerunt. Die* 9. *Augusti* 1653. *C. Episc. Ostiens. Card. Medices. B. Roccius Sac. Rit. Cong. Secret.*

Feria quinta in Cœna Domini 47 celebrari nequit Missa in Ecclesia, in qua non asservatur Sanctiss. Sacramentum, ut in una *Neapolitana disponitur.*

Institit Vicarius Generalis Eminentiss. Archiepiscopi Neapolitani à S. Rituum Cong. declarari. An liceat in Ecclesiis, in quibus non asservatur Sanctiss. Sacramentum, celebrari Missam feria V. in Cœna Domini, & in sepulcbro idem Augustiss. Sacramentum asservari? Et Sac. eadem Congr. respondit. Non licere. Die 24. *Junii* 1659.

J. Episcop. Sabinen. Card. Sacchettus.

Franc. M. Phæbeus Sac. Rit. Cong. Secr.

Quoad sepulchra in Oratoriis, seù Congregationibus Regularibus extant literæ ejusdem Sacr. Congr. sub die 8. *Junii* 1669. ut in Arch. S. Cong. Rit.

Privilegia Sacrificandi, seù celebrandi in Altari portatili, Viatico, seù mobili (quod ad hunc effectum transfertur in itinere de uno ad alium locum) Ordinibus 48 Prædicatorum, & Minorum olim concessa, esse revocata à *Trident.*

sess. 22. *in Decreto de Observandis*, & *Evitandis in celebratione Missæ*; Tradit *Miranda Manual. Prælat. quæst.* 40. *art.* 9. *conclus.* 4. Confectius *Summar. privileg. Ordin. Mendicant. tit.* 19. *cap.* 2. *Piasec. prax. Episcop. part.* 2. *cap.* 3. *art.* 3. *Fagnan. cap. in his de privileg.* Et facit expressè Textus Concilii [Nevè patiantur (*scilicet Episcopi*) privatis in domibus, atque omninò extra Ecclesiam, & ad Divinum tantum cultum dedicata Oratoria ab iisdem Ordinariis designanda, & visitanda, Sanctum hoc Sacrificium à secularibus, & Regularibus quibuscumque peragi; *Et inferiùs:* ipsi pro data sibi à Sacrosancta Synodo potestate, ac etiam, ut delegati Sedis Apostolicæ, prohibeant, mandent, corrigant, statuant, atque ad ea inviolatè servanda censuris Ecclesiasticis, aliisque pœnis, quæ illorum arbitrio constituuntur, Fidelem Populum compellant: non obstantibus privilegiis, exemptionibus, appellationibus, ac consuetudinibus quibuscumque.] Quibus certè sustulit privilegia celebrandi extra Ecclesiam; adeoque in Altari portatili.

Etiam si sint clausa in corpore Juris, prout continetur illud præfatis Ordinibus ab Honorio III. *cap. in his de privil. lib.* 5. *tit.* 33. datum, ex adnotatis à Fagnan. *nu.* 12. cum quotiescumque Trident. privilegia revocat, derogatio ad inserta, etiam in corpore Juris, ampliatur: tametsi illa non nominet; Etiam cum Concilium generaliter derogat privilegiis hujusmodi insertionis expressionem tacet: sic *sess.* 5. *cap.* 2. & *cap.* 15. *sess.* 23. sustulit indulta Regularium, inserta in *Clement. Dudum de Sepult.*, & exigit ad concionandum necessariam benedictionem, seu licentiam Episcopi; Ejusdemque approbationem, ut secularium confessiones excipiant.

Et habetur expressè ex narrativis *Constitut. Gregorii XIII. Bullar. Cherub. tom.* 2.: indulgentis PP. Jesuitis usum Altaris portatilis in locis Missionum, ubi *Usum Altaris Viatici Societati Vestræ à felic. record. Paulo Papa III. concessum*, *deinde à* Concilio Tridentin. *universè sublatum* (*Nota*) Vobis &c. Et inde subsistere non videtur dictum *Roderici to.* 1. *qq. Regul. q.* 43. *art.* 5. asserentis, posse Regulares celebrare in Altari portatili, si Episcopi non contradixerint: Etenim asserit Concil. privilegia eis data non abrogare; sed solum Episcopis præcipere, ut non obstantibus privilegiis, non patiantur Regulares id exequi; Nam ex allegato Gregorio constat, id esse falsum; adeoque præcipere Episcopis, ut id non permittant, quia privilegia sunt revocata.

Nec in Claustro Monasterii pos- 49
sunt in Altari portatili celebrare: nec ad id Episcopi licentiam suffragari; Etenim *Concil.* §. *Neve patianitur*: Primò prohibet, ne Episcopi permittant, ut Missa celebretur in privatis domibus; Secundò, ne id fieri permittant in locis, quæ sunt omninò extra Oratoria ad Divinum tantum cultum dedica-

dicata; Tertiò præcepit, ut Oratoria priùs designentur, & visitentur ab Ordinario. Et licet Claustrum non sit domus privata, quia tamen verè non est in Ecclesia, & Altare portatile Oratorium ad Divinum cultum dedicatum appellari non possit, cadit sub prohibitione de non celebrando in locis extra Ecclesiam, & extra Oratoria ad Divinum cultum dedicata.

Verùm, cum in Claustro, non 50
super Altari portatili, sed fixo, in Oratorio Divino cultui dedicato, celebrare voluerint, id eis poterit ab Ordinariis concedi, dummodo locum priùs visitarint, ac ad id aptum, & decentem esse noverint, quod certè est ad formam Concilii. Quidquid alii sentiant.

CAPUT XIII.

Officialis quoad Clausuram Monialium.

SUMMARIUM.

1 *Moniales omnes in concernentibus Clausuram subduntur Ordinariis.*
2 *Const. Alex. VII.* Felici.
3 *Superior. Regular. causa solum visitationis localis permittitur ingressus in Clausuram.*
4 *Semel tantum in anno.*
5 *Per se ipsos debent visitare, & unica die visitationem absolvere.*
6 *Generalis potest secum assumere duos socios; cæteri ipso inferiores unicum.*
7 *Locus Monialium durante visitatione, est Chorus.*
8 *Visitatio personalis fit ad crates.*
9 *Numerantur casus, in quibus possit Confessarius ingredi Clausuram.*
10 *Regulares non pernoctant apud Monast. Monial.*
11 *Quid agendum, dum Monasteria sunt extra mœnia.*
12 *Decretum irritans tollit omnem consuetudinem &c.*
13 *Episcopi, irrequisitis etiam Superioribus Regularibus, visitant Monasteria Monialium istis subjecta.*
14 *Et possunt excommunicationem sibi reservatam imponere circa aperitionem ostii Clausuræ &c.*
15 *Vicarius Generalis habens ab Episcopo mandatum potest visitare Clausuram Monialium Regularibus &c.*
16 *Reprobatur Roderico.*
17 *Decreta S.C.C. super visitatione facienda ab Ordinariis in Monasteriis Regularium &c.*
18 *Episcopus visitaturus non tenetur præfinire diem, & horam visitationis.*
19 *Non potest visitare SS. Sacrament. &c. Confessionalia &c. nisi &c.*
20 *Non potest fores Ecclesiæ frangere, nisi &c.*
21 *Moniales non tenentur erigere Baldachinum, sed sufficit stratum præparare.*

22 *Epi-*

22 *Episcopus visitaturus non potest quoscumque secum assumere.*
23 *Moniales non tenentur excipere Episcopum cum Cruce, & Cantico* Benedictus.
24 *Nec ei debent porrigere Crucem deosculandam.*
25 *Potest Episcopus sermonem ad Moniales habere.*
26 *Non potest cellas Monialium visitare in non pertinentibus ad clausuram.*
27 *Licentiam ingrediendi clausuram subscribit Superior Regularis, &c.*
28 *Licentiæ non concedendæ, nisi in casibus necessariis.*
29 *Constit. Greg. XIII.* ubi gratiæ.
30 *Ingrediens ad malum finem ligatur excommunicatione Papæ reservata.*
31 *Etiam Prælati extra casus necessitatis non possunt clausuram ingredi.*
32 *Const. Greg. XIII.* Dubiis *ea de re edita.*
33 *Pænę in transgressores.*
34 *Moniales egredientes è Monasterio extra casus exceptos ligantur excommunicat. majori, latæ sententiæ, Papæ reservata ex Const. B. Pii V.* Decori &c.
35 *Extenditur etiam ad concedentes licentias, comitantes &c.*
36 *Additur privatio officiorum, dignitatum &c.*
37 *Mulieres nequeunt uti facultatibus acceptis à S. Sede, quo ad ingressum in clausuram Monialium, nisi habito Monialium consensu ex Const. Urb. VIII.* Sacrosanctum.
38 *Confessarii Monialium non possunt ingredi quoties volunt, & ibi plura vide.*
39 *Nec ad celebrandam Missam.*
40 *Reprobantur Lantusca, & Miranda.*
41 *Ætas matura requisita in socio: quæ sit?*
42 *Energumena non exorcizatur intra septa Monasterii.*
43 *Quid sit clausura?*
44 *Quomodo in violat. clausuræ, detur parvitas materiæ?*
45 *Tectum sub clausura comprehenditur, contra Diana, Tamburin. & Pelizar.*

QUo ad Clausuram omnes Moniales indifferenter subjiciuntur Episcopo, etiam illę, quæ à Regularibus reguntur, prout *Concil. Trid. sess. 25. de Regul. & Monial. cap. 5.* statuit: Bonifacii VIII. Const. quæ incipit. Periculo-
1 so [renovans Sancta Synodus universis Episcopis sub obtestatione Divini Judicii, & interminatione maledictionis æternæ, præcipit, ut in omnibus Monasteriis, sibi subjectis, ordinaria, in aliis verò Sedis Apostolicæ authoritate, Clausuram Sanctimonialium, ubi violata fuerit, diligenter restitui: & ubi inviolata est, conservari maximè procurent.]

Verùm jurisdictio circa Clausuram Monasteriorum Regularibus subjectorum competit Episcopo cumulativè cum Superiore Regulari, non autem privativè: adeò ut, & ipse circa eam possit, quæ opportuna judicaverit statuere ex S.C.C. 1608.

ut in

ut in lib. 11. *Dec. fol.* 31. & ex mox
citanda Constit. Alexand. VII. in
terminis à S. Sede eidem præfixis,
& non aliter: quia est certum ejus-
dem jurisdictionem per decreta A-
postolica esse restrictam, & limita-
tam, modumque Superiori in locali
Monasteriorum, & Monialium
personali visitatione observandum,
& alia præscribi, prout Constit. fel.
rec. Alexand. VII. statuit, ut infrà.

2 §. 1. *Felici &c.* [Præsentibus
perpetuo valituris sancimus, ut im-
posterum infra fines Italiæ, & Insu-
larum adjacentium Generalibus,
Provincialibus, Abbatibus, & qui-
buscunque aliis Superioribus Regu-
laribus, quibus alioqui cura, & re-
gimen Monasteriorum Sanctimo-
nialium quovis modo incumbit,
intra septa eorundem Monasterio-
rum, nullatenus ingredi liceat, ni-
3 si ex causa visitationis localis, & hoc
semel tantùm in Anno; itaut in eo
Anno, in quo unus ex memoratis
Superioribus visitaverit, alius Supe-
4 rior à visitatione hujusmodi se om-
ninò abstineat.

§. 2. Quod si ob Clausuram,
quæ à Sacr. Trident. Synodo, etiam
in Monasteriis exemptis curæ, &
vigilantiæ Episcopi in primis com-
mittitur, aut ob aliam vrgentem,
ac necessariam causam oportuerit
Superiorem Regularem eodem
Anno pluries ingredi septa Mona-
sterii, tunc non aliter ingrediatur,
quàm cum præsentia Episcopi Diœ-
cesani, vel alteriùs personæ Eccle-
siasticæ secularis, boni exempli, ac
maturæ ætatis, ab ipso Episcopo ad
hoc specialiter deputatæ.

§. 3. Visitet autem Superior Re-
gul. interiorem Clausuram per se
ipsum, non autem per alium,
etiam si fuerit legitimè impedi-
tus: quo casu differatur visitatio
in aliud tempus, quo cessaverit
impedimentum: & visitationem
celeriter, & unica die, debita
tamen cum diligentia, absol- 5
vat; nec ante ortum Solis, eam
incipiat, nec post occasum pro-
trahat.

§. 4. Neque ipse Visitator, ne-
que ejus Socii ullam sumant in Mo-
nasterio refectionem.

§. 5. Porrò si visitet Generalis,
possit secum habere duos Socios sui 6
Ordinis: si alius à Generali, unum
tantùm, exclusis omnibus aliis,
etiam ratione officii.

§. 6. Qui quidem Socii assuman-
tur exemplares, & maturæ ætatis, &
in actu visitationis à Visitatore
nunquam separentur, sed eum
aspicere, & ab ipso aspici semper
possint.

§. 7. Ac præterea Visitatori as-
sistant quatuor Moniales ex senio-
ribus Monasterii, quæ similiter, 7
visitatione durante, nunquam se-
parentur à Visitatore, & Sociis.
Reliquæ verò Moniales, & quæ-
cumque aliæ Mulieres, & Puellæ
seculares in Monasterio degentes,
nisi legitimo detineantur impedi-
mento, conveniant omnes in Cho-
ro, antequam Visitator ingrediatur
interiorem Clausuram, & in eo per-
maneant durante Visitatione, &
quousque idem Visitator cum So-
ciis è Monasterio exierit. Ideoque
curet Visitator, ut tempestivè ad-
monea-

moneatur Abbatissa, seù Monasterii Præfecta de præstituta die, & hora Visitationis.

§. 8. Visitatio verò personalis fiat
8 ad crates, & omninò extra Clausuram Monasterii, & per ipsummet Superiorem dumtaxat, ut supra dictum est de Visitatione interioris Clausuræ.

§. 9. Ad hæc Confessor Sanctimonialium, tam ordinarius, quàm extraordinarius minimè ingrediatur septa Monasterii, nisi ad Sacramenta Pœnitentiæ, Eucharistiæ, &
9 Extremæ-Unctionis ministranda Monialibus, vel aliis personis infirmis ibi degentibus; necnon ad commendandam Animam Agonizantium; nec unquam ingrediatur, nisi cum Socio, qui sit probatæ vitæ, & maturæ ætatis, semperque maneat in ea parte, Monasterii, qua Confessorem videre, & ab ipso videri semper possit.

§. 10. Insuper districtè præcipimus memoratis Superioribus Regularibus, ut infra terminum duorum mensium, à publicatione præsentis Constit. computandorum, revocent ad Claustra Confessores, eorumque Socios, Concionatores, & alios quoscumque Regulares apud
10 Monasteria Sanctimonialium, vel assiduè, vel ad tempus, quocumque titulo, pernoctare solitos; nevè permittant eosdem, seù alios Regulares, intra, seù propè septa Monasteriorum hujusmodi habitare, vel commorari; quin etiam infra eumdem terminum, quascumque cellas, mansiones, seù cubicula propè Monasteria prædicta, ad usum moratorum Regularium existentia, si Clausuræ Monasteriorum earumdem Monialium contiguę sint, eidem Clausuræ includi, vel dirui omninò faciant: si verò sint extra septa, vendi, pretiumque in Monasterii utilitatem converti; nec imposterum alia similia aptari, ædificari, aut emi permittant. Quod si infra dictum terminum Superiores Regulares præmissa cum affectu non adimpleverint, teneatur Ordinarius loci, tamquam Sedis Apostolicæ Delegatus illa adimplere, & omninò exequi, etiam invocato, si opus fuerit Brachii secularis auxilio.

§. 11. Verumtamen si Monasterium Sanctimonialium sit extra męnia Urbis, vel Oppidi, & Monasterium Regularium virorum, quibus 11
Moniales sunt subjectæ, sit intra dicta mœnia, vel è converso, habeantur, vel conducantur, si commodè fieri possit, mansiones ad usum Confessoris, quæ non sint conjunctæ, seù contiguæ ipsi Monasterio Monialium, sed ab eo penitùs disjunctæ, non solùm per parietes, sed etiam per tecta; sin autem utrumque Monasterium sit intra mœnia, & unum ab altero, Episcopi judicio, multum distans, tunc habeantur, vel conducentur hujusmodi mansiones, ut supra distinctæ, & separatæ à Monasterio Monialium, distantia ab ipso Episcopo recognoscenda, & approbanda; ita tamen, ut in mansionibus Confessoris, sive intra, sive extra męnia constitutis, excepto ipso Confessore cum suo Socio, alii Regulares, etiam si Superiores sint, minimè pernoctent.

§. 12. Si

§. 12. Si quis verò prædictorum Regularium aliquid contra præsentium tenorem, facere, vel moliri præsumpserit, aut adimplere neglexerit, ipso facto pœnam excommunicationis, & privationis omnium officiorum, quæ obtinet, ac perpetuæ inhabilitatis ad illa, vel alia imposterum obtinenda, vocisque activæ, & passivæ, absque alia declaratione incurrat. Et nihilominus nullis privilegiis, & exemptionibus tueri se possit, quominus ab Episcopo loci, tanquam ad hoc Sedis Apostolicæ Delegato, quoties, & quando opus fuerit, corrigi, & puniri valeat.

§. 13. Decernentes &c. Sicque, & non aliter &c. Sublata eis &c. Irritum, & inane &c. Non obstantibus &c. Dat. in Arce Gandulphi tertiodecimo Kal. Novemb. 1664.

Pignatell. *tom.* 1. *consul.* 162., *Bulla. Cherub. tom.* 5.]

Per quas amplas, & adeo prægnantes clausulas nulli dubitandum, quin omnia, & singula cas-
12 sentur, revocanturque in contrarium privilegia, ipsæque, utpotè antiquatæ, relinquantur consuetudines; juxta efficaciam *Decreti irritantis*, cujus est omnem consuetudinem, futuram quoque, tollere per Panimolla *decis.* 1. *adnot.* 2. *num.* 33., Sperellum *decis.* 161. *num.* 13. & *decis.* 179. *nu.* 35. & vires clausulæ *sublata*, quæ tali operatur virtute, ut os claudat parti, & ab Judice facultatem aliter judicandi adimat, ex Barbosa de *Diction. diction.* 102. *n.* 2., & communi DD.

Episcopi, quibus Trid. *alleg. cap.* & *sess.* negotium Clausuræ committit, possunt, etiam inconsultis, & irrequisitis Regularium Superioribus, Monasteria Monialium, quæ istis subduntur, quoad Clausuram 13
visitare ex S. C. C. *in una Colibrien. die* 26. *Maii* 1640. apud Barbos. *ad sess.* 24. *cap.* 5. *de Regul. n.* 13. ut infra [Sac. Cong. Conc. censuit Episcopum Colimbriensem, ut Sedis Apostolicæ Delegatum, potuisse, quoad Clausuram Monasteriorum Monialium Conventus de Cellas Ordinis Cisterc. Regularibus ejusdem Ordinis subjectum, visitare, etiam assumpto secum Vicario Generali, & Confessario earundem Monialium; Monialesque ipsas in iis, quæ ad eamdem clausuram pertinent, examini subjicere, semotis, etiam suspicione violatæ clausuræ, ac quacumque Superiorum Regularium negligentia, ipsisque inconsultis, & irrequisitis, ac insuper eidem Episcopo licuisse Rectorem Collegii dicti Ordinis, ex supradicta causa inobedientem, declarare in pœnam excommunicationis, ac alias comminatas incurrisse.

I. Card. Pamphilius.

Et priùs *sub* 24. *Septembris* 1622. *censuit licere Episcopo visitare Monasteria Monialium Regularibus subjectarum, & singulas Moniales absque interventu Regularium alloqui in concernentibus Clausuram:* li. 12. *Decr. fol.* 111. Et alias in una *Recinen.* 1638. *lib.* 11. *Decr. fol.* 31. *ad septimam censuit: Posse Episcopum ingredi Clausuram saltem duobus honestis, & gravibus*

viris

viris comitatum. Et in una *Viterbien. die* 26. *Junii* 1627. apud Nicol. *lucubrat. lib.* 3. *tit.* 1. *num.* 3. & Panimol. *deciſ.* 84. *ad n.* 3. *num.* 56. ubi quærebatur: *An Epiſcopus ad Clauſuram cuſtodiendam, etiam in Monaſteriis Regularibus ſubjectis, poſſit excommunicationis latæ ſen-*
14 *tentiæ pœnam ſibi reſervatæ, imponere circa aperitionem oſtii Clauſuræ extra caſus indigentiæ; nec non circa acceſſus, & colloquia cum Monialibus, dictaque excommunicatio liget nedum Regulares accedentes, verum etiam Moniales facta de illis mentione, adeout Superior Regularis ab hujuſmodi excommunicatione abſolvere nequeat?*

Sac. Cong. Card. Conc. Tridentini Interpretum, Reſpondit Epiſcopum poſſe.

F. Card. Veroſpius.

Vide *cap. off. quoad allocut. cum Monial. num.* 22. *& ſequent.*

Et nedum per ſe ipſum, ſed etiam per ſuum Vicarium, poteſt, imo debet, in reſpicientibus Clauſuram, eandem viſitare, ut notat Sperel. *deciſ.* 99. præſertim cum ad id habet Vicarius ſpeciale mandatum; ubi *n.* 27. teſtatur ſe ſuper hoc favorabilem obtinuiſſe à S. C. C. reſolutionem tenoris, qui ſequitur [S. C. Cardinalium Concilii Tridentini Interpretum ad utrumque dubium reſpondit, non ſolùm Epiſcopo, ſed etiam Generali ejus Vicario, ad hoc ſpeciale mandatum habenti, licere pro Clauſuræ viſitatione ingredi ſepta Monaſteriorum
15 Monialium Regularibus ſubjectorum, tametſi nulla rationabilis violatæ Clauſuræ ſuſpicio irrepſerit, & acriter reprehendit Rodericum, quod hac de re tam audacter loqutus fuerit.]

In eo reprobatur Roderic. quod dixerit *tom.* 1. *qq. qu.* 47. *ar.* 10. [Tridentinum eo *decr.* 5. *ſeſſ.* 25. non concedere Epiſcopis licentiam ingrediendi Monaſteria Monialium, ſubjecta etiam Regularibus, ut videant, ſi Clauſura eſt inviolata, ſed tantùm concedere, ut poſtquam ſciverint eſſe violatam, procurent juxta terminos Juris ipſam reſtitui, & reſtaurari, monendo Prelatos dictorum Monaſteriorum, 16
ut clauſura reſtauretur: quod, ſi admoniti intra ſex menſes, hoc emendare neglexerint, tum iidem Epiſcopi, etiam, ut Legati Sedis Apoſtolicæ, eorum defectum auctoritate Apoſtolica poſſunt ſupplere.] Hæc ille ibidem, ſed nimis laxo calamo, ideo à Congregatione reprehenditur.

Tale mandatum eſt in Vicario neceſſarium, ut licentias ingrediendi Monaſteria concedere valeat, prout in una *Mediolanen. lib.* 2. *Dec. fol.* 174. eadem S. C. firmavit.

Cœterum in viſitatione Monialium Regularibus ſubjectarum, ſunt ab Ordinariis obſervandæ Reſponſiones Sacræ Cong. Conc. ad dubia, eidem ſuper ea re propoſita à P. Franciſco de Monelia Min. de Obſ. Procuratore Generali.

I. [An Epiſcopus viſitaturus 17
Clauſuram Monialium Regularibus ſubjectarum teneatur ante acceſſum, ejuſdem Monialibus præfini-

finire diem & horam visitationis?

II. An in Ecclesiis earumdem Monialium, non curatis, visitare possit Sanctissimum Sacramentum, Oleum Infirmorum, confessionalia, Sepulturas, ac Reliquias inibi existentes, & quatenus affirmativè?

III. An in casu resistentiæ Monialium possit Fores Ecclesiæ frangere, Tabernaculum violenter aperire, Ecclesiam interdicere, & Eucharistiæ Sacramentum ad aliam Ecclesiam trasferre?

IV. An Episcopo Monasteriorum Clausuram visitare volenti, dictæ Moniales teneantur erigere in Ecclesia exteriori, vel interiori Sedem cum Baldachino, vel solummodò sufficiat illi stratum præparare in utraque Ecclesia.

V. An Episcopus dictam Clausuram visitaturus, preterquam Convisitatores, possit pro suo libito secum ducere intus Monasterium aliàs personas, sive Ecclesiasticas, sive Seculares, indeterminatè, vel incertè, & præfixo numero?

VI. An Episcopum dictorum Monasteriorum Clausuram visitaturum, teneantur Moniales omnes excipere personaliter cum Cruce, & Cantico Benedictus?

VII. An dictæ Moniales teneantur in ipso Clausuræ ingressu adornare stratum, ibique genuflectenti Episcopo, Monialis aliqua porrigere debeat Crucem deosculandam?

VIII. An Episcopus Clausuram ingressus possit pro suo libito convocare dictas Moniales omnes in Choro interiori, aut in alio loco, & ad eas sermonem habere?

IX. An absolutè, & indifferenter visitare possit Cellas dictarum Monialium, etiam quò ad non pertinentia ad Clausuram.

Ad quæ die 19. Januarii 1686. Sacra Cong. S. R. E. Card. Conc. Trid. Interpretum respondit.

Ad I. Negativè. 18

Ad II. Censuit dandum esse Decretum in Florentiam Juris visitandi tenoris infrascripti. [An Archiepiscopus, seù, de ejus mandato, Vicarius generalis, possit visitare Sanctissimum Sacramentum, Olea Sacra, Confessionalia, & Sepultu- 19
ras in Ecclesiis Monialium Regularibus subjectarum?] die 29. Julii 1684. S. C. C. Resp. negativè, nisi in his, quæ concernunt observantiam Clausuræ, & quatenus non adsit legitima, consuetudo in contrarium.

Ad III. Negativè, nisi in casibus 20
spectantibus ad Clausuram.

Ad IV. Sufficere præparationem 21
strati.

Ad V. Servandas esse Constitut. Apostolicas [Greg. XIII. in Dubiis, quæ emergunt.] Nos omnem exitationis materiam tollere, & viam scandali præcidere, ac Sanctimonialium quieti consulere volentes, harum tenore auctoritate Apostolica declaramus, Prælatos omnes, tam Seculares, quàm Regulares, qnibus cura, & regimen Monasteriorum Monialium quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio 22
attributa ingrediendi Monasteria prædicta, ita demum uti posse, si id faciant in casibus necessariis, & à

paucis,

paucis, iisque senioribus, ac Religiosis personis, comitati.

23 Ad VI. Negativè.

24 Ad VII. Itidem negativè.

25 Ad VIII. Posse.

26 Ad IX. Negativè.

Pro facultate concedendi licentias ingrediendi Clausuram Monialium Trid. utitur disjunctiva vel: *Ingredi autem intra septa Monasterii nemini liceat, cujuscumque generis sexus, vel ætatis fuerit, sine Episcopi, vel Superioris licentia, in scriptis obtenta, sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda*. Ex quibus inferri potest ad licitum ingressum sufficere obtinuisse illam, vel ab Episcopo, vel à Superiore Regulari, qui semper dum etiam ipse debeat concedere, subscribit post Episcopum ex Sac. Congr. Conc. in una *Vincentina* 16. *Fe-*
27 *bruarii* 1627. Flosc. Nicol. *v. Moniales num.* 29. & nil potest addere, vel mutare *ibid. & cap. off. quoad allocut. cum Monialib. num.* 21. & alia ibi vide *num.* 18. satis necessaria.

28 Licentiæ autem hujusmodi nonnisi ex causis necessariis sunt concedendæ, ex Trident. *alleg. cap.* 5. quinimo obtinentes licentiam ingrediendi ex causa, si ingrediatur pro libito, & sine causa necessaria, ipsaque abutantur, incurrunt ipso facto excommunicationem Papæ reservatam, ex Const. Greg. XIII. qua revocantur quoque omnes licentiæ ingrediendi Monasteria, ut sequitur.

Ubi gratiæ, & infrà §. 1. Authoritate præsentium revocamus, & abolemus omnes, & quascunque licentias, ac facultates ingrediendi Monasteria, domos, & loca Mo- 29
nialium, ac etiam virorum quorumvis Ordinum quibusvis, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, & aliis, cujuscunque status, & conditionis mulieribus, ac etiam omnes, & quascunque licentias ingrediendi Monasteria, Domos & loca ipsarum Sanctimonialium, quibuscumque viris, etiam ejusdem status, & dignitatis, tam à Prædecessoribus nostris, quam etiam à nobis, & Sedis Apostolicæ Legatis, aut aliis ex quibusvis quantumcunque urgentibus causis, sub quibuscunque tenoribus, ac etiam derogatoriarum derogatoriis, revocatorum restitutoriis, aliisque efficacioribus clausulis, irritantibusque, & aliis Decretis, etiam motu proprio, & ex certa scientia, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, atque ad Imperatoris, Regum, Reginarum, aliorumve Principum contemplationem, vel supplicationem concessas, confirmatas, ac etiam renovatis vicibus renovatas; cassamusque; & annulamus literas desuper confectas, & processus habitos per easdem. Inhibentes eisdem, qui illas obtinuerunt sub excommunicationis pœna ipso facto incurrenda, super quà à nemine nisi à Romano Pontifice (præterquam in mortis articulo) absolutionis beneficium possit impertiri, ne ipsarum licentiarum prætextu Monasteria hujusmodi quovis modo ingredi audeant.

§. 2. Abbatissis vero, necnon Abbatibus,

batibus, Conventibus, & aliis Monasteriorum utriusque sexus Superioribus, & personis, quocumque nomine vocentur, districtè praecipimus, sub eadem excommunicationis poena, necnon privationis dignitatum, beneficiorum, & officiorum suorum, ac inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, ne in Monasteria, Domos, & loca sua quemquam hujusmodi praetextu licentiarum, & facultatum ingredi faciant, vel permittant.

§. 3. Quin etiam, sub poenis ipso facto incurrendis, prohibemus, atque interdicimus omnibus, & quibuscunque personis Secularibus, & Ecclesiasticis, ac etiam Ordinum quorumcunque, etiam Mendicantium Regularibus, ne praetextu licentiarum ab Episcopis vel Superioribus, quibus illas concedendi in casibus necessariis tantùm, ex Decreto Concil. Trident. tribuitur, ne Monasteria ipsa Monialium pro libitu, sed necessitatibus urgentibus duntaxat ingredi, nevè Moniales sub eisdem poenis illas aliter admittere praesumant. Non obstantibus &c. Datum Romae Anno Incarnationis 1575. Idibus Junii.]

Bullar. Cherub. *tom.* 2. quas revocavit quoque Paulus V. *Const. Monialium sub die* 10. *Julii* 1602.

Ad quae notat Fagnanus *c. Nuper de sentent. excomm. num.* 17., quod ingredientes septa Monasteriorum, & non sub praetextu licentiarum, sed propria auctoritate, non incurrunt ex vi Gregorianae excommunicationem Sedi Apostolicae reservatam, & ita esse ab eodem Gregor. declaratum testatur *nu.* 36.

Uerùm, si ingressus propria auctoritate factus sit ad malum finem, concludit censuram Sanctae Sedi reservatam ad tenorem Decreti Sac. 30
Cong. Episcopor. allegati *cap. off. quo ad absolut. excomm. & Cas. Bullae Coenae*, *num.* 4. Si verò non ad malum finem habet locum poena excommunicationis lata à Trid. eodem *cap.* 5. quam Textus esse reservatam non exprimit.

Etiam Praelatis, caeterisque Monasteriorum Monialium curam habentibus, & quibus ex officio jus ingrediendi competit, idem Grego- 31
rius ingressum extra casus necessarios prohibuit, ut infra.

[Dubiis, emergunt, *& infrà* Harum tenore authoritate Apostolica declaramus, Praelatos omnes, tam seculares, quam Regulares, quibus cura, & regimen Monasteriorum Monialium quovis modo incumbit, facultate sibi ex officio attributa ingrediendi Monasteria praedicta, ita demum uti posse, si id faciant in casibus necessariis, & à paucis, iisque Senioribus, ac Religiosis personis comitati. Quo circa universos, & singulos Episcopali, seù majori ac etiam Cardinalatus dignitate praeditos, necnon quorumvis Ordinum Abbates, Priores, Ministros, ac alios quoscunque Superiores Regulares serio monemus, ut facultate hujusmodi, qui eam habent, praeterquam in casibus, ut praefertur, necessariis, neutiquam utantur. Quòd si contrafecerint, eadem authoritate Apostolica statuimus, atque decernimus,

qui Pontificalis dignitatis fuerint, eos pro prima vice, qua contrafecerint, ab ingressu Ecclesiæ interdictos, pro secunda à munere Pontificali, & à Divinis suspensos, ac deinceps ipso facto absque alia declaratione excommunicatos existere; Regulares verò omni officio, ac Ministerio privatos, excommunicationi similiter subjacere. Non obstantibus &c.] Datum Romæ, Anno 1582. 23. *Decembris Bullar. Cherub. tom.* 2. & licèt ex verbis Const. constet censuram non esse à Pontifice Sanctæ Sedis reservatam, prout quoque ibidem *num.* 39. à Fagnano notatur, nihilominus, si ingressus fuerit ad finem malum locum habet dispositio enunciati Decreti S. Congr. Episc. per notata *nu.* 31. Reservatur etiam Sedi Apostolicæ excommunicatio, quam Moniales, exeuntes à Monasteriis extra casus permissos, & alii omnes concedentes licentiam comitantes, & recipientes incurrant per disposita à B. Pio V. ut infrà.

Decori, & honestati, & infrà.

[Unde nos malo huic pro nostro Pastorali officii debito salubriter ocurrere volentes, inhærentes,
34 etiam Decreto S. Conc. Trident. de Clausura Monialium disponenti, ac aliis nostris literis super hujusmodi clausura editis adjicientes, volumus, sancimus, & ordinamus, nulli Abbatissarum, Priorissarum, aliarumvè Monialium, etiam Carthus. Cistercien. Sancti Benedicti, & Mendicantium, & quorumcumque aliorum Ordinum, etiam Militarium, ac statuum, graduum conditionum, dignitatum, ac præeminentiarum existentium, etiam è Regia, vel illustri prosapia ortarum, de cætero, etiam infirmitatis, seù aliorum Monasteriorum, etiam eis subjectorum, aut domorum, parentum, aliorumvè consanguineorum visitandorum, aliavè occasione, & prætextu, nisi ex causa magni incendii, vel infirmitatis lepræ, aut epidemiæ, quę tamen infirmitas, prętér alios Ordinum Superiores, quibus cura Monasteriorum incumberet, etiam per Episcopum, seù alium loci Ordinarium, etiamsi prædicta Monasteria ab Episcoporum, & Ordinariorum jurisdictione exempta esse reperiantur, cognita, & expresse in scriptis approbata sit, à Monasteriis præfatis exire, sed nec in prædictis casibus extra illa, nisi ad necessarium tempus stare, licere.

Aliter autem, quam ut præfertur egredientes, seù licentiam exeundi quomodocumque conceden- 35
tes, nec non comitantes, ac illarum receptatrices personas, sive Laicas, aut seculares, vel Ecclesiasticas, consanguineas, vel non, excommunicationis majoris latæ sententiæ vinculo statim eo ipso absque alia declaratione subjacere, à qua pręterquam *à Romano Pontif.* nisi in mortis articulo absolvi nequeant. Et insuper tam egressas, quam præsidentes, & alios Superiores prædictos, eis licentiam hujusmodi concedentes, dignitatibus, 36
officiis, & administrationibus, per eos tunc obtentis privamus, & illas,

las, & illos, ad obtenta, & alia impoſterum obtinenda inhabiles, nec non licentias, & facultates, ſeù indulta, & privilegia exeundi à Monaſteriis, & extra illa ſtandi, à nobis, ſeù alio Rom. Pontif. Prædeceſſore noſtro &c. vel aliàs quomodolibet conceſſa, quæ prorsùs abolemus, & literas deſuper confectas, & conficiendas, nullas, & invalidas, nulliuſque roboris, & momenti fore, nec illas habentibus, & habituris, ſuffragari poſſe; & ita per quoſcumque Judices &c. Non obſtantibus &c. Dat. Rom. *Kal. Februar.* 1569. *Bullar. Cherub. tom.* 2.

Dum aliquibus Mulieribus Summus Pontifex licentiam conceſſerit ingrediendi Monaſteria Monialium, ingredi non poterunt, niſi priùs habito, & expectato conſenſu Monialium, capitulariter præſtito per ſuffragia ſecreta, juxta Conſtit. Vrbani VIII. tenoris ſequentis.

[Sacroſanctum Apoſtolatus
Miniſterium, quod ineffabilis Di-
vinæ Sapientiæ providentia humi-
37 litati noſtræ, nullo licèt meritorum
ſuffragio, credidit, jugiter poſtulat,
ut inter multiplices paſtoralis officii curas, illam ſedulo amplectamur, qua Sancti-Monialium quieti opportunè conſulitur. Cum itaque plures licentiæ Monaſteria Monialium ingrediendi, diverſis mulieribus ſecularibus, ſub certis modo, & forma tunc expreſſis, à Nobis, & à diverſis Romanis Pontificibus prædeceſſoribus noſtris conceſſæ fuerint, eædemque Mulieres in vim licentiarum prædictarum Monaſteria hujuſmodi, non niſi de expreſſo earumdem Monialium, & illorum Superiorum conſenſu, ingredi poſſint, ſeù debeant. Nos omnem dubitandi materiam, quæ, ſuper modo conſenſum hujuſmodi præſtandi, forſan oriri poſſet, e medio tollere volentes, motu proprio, & ex certa Scientia, harum ſerie decernimus, atque declaramus, conſenſum dictarum Monialium, de cætero per eaſdem Moniales capitulariter, & per Secreta ſuffragia præſtandum eſſe, & præſtari debere, aliàs licentiæ hujuſmodi mulieribus, quibus conceſſæ fuerunt, nullatenus ſuffragentur; & quæ Sancti Monialium Monaſteria vigore licentiarum, prædictarum, abſque conſenſu capitulariter, ut præfertur, præſtito, ingredi præſumpſerint, Sententias, cenſuras, & pœnas contra Clauſuras Monaſteriorum Monialium violantes inflictas, ſe noverint incurſuras, *Sicque, & non aliter &c. ſublata &c. irritum &c. non obſtantibus &c. Dat. Tuſculi die* 27. *Octobris* 1624. Tamburin. *diſp.* 24. *quæſit.* 9.

Confeſſarius Monialium Clau-
ſuram quoties ſibi placuerit, pro- 38
hibetur ingredi, ſed ſolùm in caſibus, ſibi à lege permiſſis juxta diſpoſita in §. 9. Conſtit. Alex. prout ſupra. In qua ſpecificantur caſus; adjecta dictione *niſi*, quæ cæterorum caſuum excluſiva videtur per Sperellum *deciſ.* 66. *num.* 32.; & ex Barboſ. *dict.* 148. *num.* 7. & 8. ponitur taxativè, & privativè; & ideò videtur interdictus ingreſſus ad effectum quoque peragendi exe-

quias, super cadaver demortuæ Monialis, præsertim, si extra Cænobium tumulandum sit, quia tunc abest moralis necessitas pro ingressu, ut notavit Tamburin. *de jure Abbatiss. disp.* 24. *quæsit.* 5. & in casu, quo sepeliendum sit in Ecclesia, vel Cæmeterio interiori, ait respiciendam esse consuetudinem, & Superioris concessionem. Quam Minoribus dedit Gregor. IX. apud *Confect. de privil. Mendic. Constit. Vestris*. ubi declarans casus, in quibus licitum iisdem sit ingredi Monasteria Monialium S. Claræ. *comprehendit illum quoque de sepeliendis corporibus decedentium sororum*: De cujus vigore post Alexandrinam, enunciatis derogatoriis munitam, poterit quisque judicare; & animadvertere S. Congreg. *sub die* 13. *Septembris* apud Gavantum *Man. Episc. verb. Monial. Clausura*, *num.* 40. & Tamburinum *alleg. num.* 2. decrevisse, Confessario, prætextu sepeliendæ Monialis, aut officium funerale peragendi, Clausuram ingredi non licere.

Neque ei ingredi permittitur ad celebrandam Missam; quæ intra
39 Clausuram, non obstante quacumque contraria consuetudine, celebrari non potest, ut *in una Bononien.* 2. *Januar.* 1601. Nicol. *Floss. v. clausura num.* 38. ideò cautè le-
40 gendus Lant. *verb. clauss. Mon. num.* 8. & Miranda *de Monialibus q.* 2. *art.* 18. ubi, quamvis conclusione prima optimè dixerit à Concilio *cap.* 5. *sess. alleg.* per ea verba: *nisi in* [...]*sibus necessariis*, *etiam vigore cujuscumque facultatis*, & *indulti*: & per alia, *nisi pro necessitatibus urgentibus*, adjecta in alleg. Const. Greg. *Ubi gratiæ*, revocari privilegium datum à Leone X., prout habetur in compendio privileg. *ver. ingredi Monasteria num.* 34., *quod quando Moniales Sanctæ Claræ infirmantur taliter*, *quod non possint ad Cratem venire ad audiendam Missam*, *possit illo tempore Sacerdos Confessor earum*, *vel Prælatus Superior introire clausuram*, *infirmariam*, & *Monasterium ad celebrandum*, *ne tales Moniales remaneant sine Missa*; &c. Conclusione tamen secunda non loquitur consequenter, dum affirmat, & ut probabile firmat posse Monialium Vicarios clausuram ingredi in Festivitatibus, in quibus Moniales juxtà propriam cujusque Regulam communicare tenentur, & ibi celebrare; nam hoc etiam cum dispositivis Alexandrinæ pugnat, quæ, tametsi concedat Confessarium posse clausuram Monasterii ingredi administranda *Sacramenta pœnitentiæ*, *Eucharistiæ*, & *Extremæ-Unctionis personis infirmis*, *ibi degentibus*, ampliari non debet ad ingressum pro celebratione; dictio enim *nisi*, & cæteræ derogatoriæ Constit. ac S. Congr. decretum allegat. ex Nicolio, resistunt; ipseque Trident. & textus Gregorianæ optimum exhibent argumentum ad reprobandam sententiam Mirandę, extendentis ingressum ad casum non necessarium.

Nevè ad Sabbatho Sancto, vel alio tempore benedicenda Monaste-

rium, & Monialium Cellas, prout Sac. Congr. Conc. 13. *Septemb.* 1583. *atque* Lantusf. *verb. clauf. n.* 3. & Gavant. S. C. *Episc.* 4. *Septembris* 1696. *num.* 37.

Neque ad illius infirmę excipiendam confessionem, eique ministrandam Eucharistiam; si per se, vel aliarum auxilio, potest ad confessionarium, & Fenestellam accedere S. C. Episc. 13. *Septemb.* 1583. ex Gauant. *nu.* 39. & Nicolio *Flos. verb. clauf. num.* 33.

Qui semper secum assumere de-
41 bet Socium maturæ ætatis juxta dispositionem Alexand., seù quadraginta Annorum, quia hujusmodi præsumitur ætas matura in sensu Const. prout aliàs, licèt ad alium effectum, declaravit S. Congr. super statu Regul. respondendo dubiis sibi porrectis occasione decreti, *Ut in parvis, v. cap. off. quad visitationem* &c. quo ad Socios Confessariorum Monialium existentium sub obedientia Min. de Observantia id in terminis expresse præscribi legitur per Statuta Sambucana *cap.* 11. §. 7. *num.* 2.

Monialis energumena extra septa Monasterii non debet exorcizari,
42 sed in Ecclesia exteriori, per disposita à S. C. apud Lezana *Sum. tom.* 3. *v. Clausur. nu.* 13. Tambur. *disp.* 24. *quæsit.* 4. ut infrà: *Monialis nulla energumena intra Monasterii septa à quocumque Presbytero Secul., vel Reg. etiam Confessario, exorcizetur, sed ad Ecclesiam exteriorem ejusdem Monasterii, obtenta priùs à S. Cong. licentia, ea de causa deducatur, vel transferatur.*

Nomine Clausuræ venit illud spatium, quod intra januam Monasterii semper clausum continetur, ut notavit Bonacina *quæst. pr. punct. pr. n. pr. de Clausura* apud Tambur. 43
disp. 18. *quæsit. pr. num.* 5. & est locus Monasterii ad quem, est secularibus prohibitus ingressus, & extra quem Moniaes non possunt egredi, quin leges Clausuræ transgrediantur, juxta dispositionem Greg. XIII. *Deo Sacris*, apud Bullar. Cherub. *tom.* 2. his verbis: *Declaramus præterea nullis Monialibus, etiam Tertiariis, licere habere ostium, per quod ex Monasterio introiri possit ipsam Monialium Ecclesiam exteriorem, in quam secularibus ad Missas, & Divina Officia patere solet accessus, sed omninò muro obstruendum, neque itidem licere Monialibus, etiam Tertiariis, egredi à janua Monasterii, quæ est pro Clausura ipsius Monasterii, etiam ad claudendum aliam ulteriorem januam, qua parte solet aditus secularibus venientibus, vel ad Rotam, vel ad crates, seù loca colloquiis destinata, quæ vulgò Parlatoria vocantur, vel ad pulsandum ipsam januam Clausuræ; quæ loca, cum saltem pro causis prædictis, patere soleant secularibus, extra Clausuram censeri debent, etiam quo tempore clausa sunt.*

Unde sequitur toties Clausuram violari, quoties ex Monialibus aliqua toto corpore se ponit extra Clausuræ terminum, quia de ipsa verificatur, quod sit 44
egressa contra dispositionem Greg.,

qui utitur verbis: *Nullis liceat egredi*, etiam si egrediatur ad breve tempus, quod per Trid. *sess*. 25. *de Reg. & Mon. cap*. 5. expressè interdicitur.

In quo parvitas materię, quæ excuset à peccato violatæ Clausuræ, consideratur per Donatum Prax. Regul. *tom*. 4. *tr*. 4. *quæst*. 25. ex parte actus Monialis, perfecti, vel imperfecti; & quia respectu personæ non est actus completus, & perfectus, sed incompletus extensio
+5 brachii, vel pedis extra Clausuram, ideo eo casu Clausura non violatur; sicut violatur, cum Monialis toto corpore extra terminum illius se ponit, licèt in Rota, si per eam ad partem exteriorem, ad quam est secularibus liber accessus, se transferat, quamquam ex ipsa non descendat.

Credit Diana apud Nicol. *Flos. v. Moniales num*. 35. & post Tamburin. *disp*. 19. *quæsit*. 4. *ad* 4. Pelizar. *de Monialibus cap*. 15. *sect*. 2. *de clausura Monial. quoad earum egress. quær*. 37. *num*. 74. tectum sub Clausura non contineri, & proinde scripserunt Monialem ascendentem super tegulas tecti, Clausuram non frangere, nec de ea verificari, quod sit egressa Clausuram Monasterii, modò se contineat in illa parte tecti, quæ Monasterium respicit, & ad illud pertinet, contra quos ipse dat. Decreta S. Congr. *in una Comen*. 18. *Septemb*. 1609. *& in Licien*. 16. *ejusdem Mensis*, quæ mandavit absolvi quasdam Moniales, quæ bona fide ascenderant supra tectum ad seccanda frumenta, & pastas ab ipsis elaboratas, videndumvè festum, cum speciali prohibitione illuc ultra ex quacumque causa, & occasione ascendendi. Et ideò tectum ad Clausuram, vel Clausuræ terminum pertineri sustinemus.

CAPUT XIV.

Officialis quoad Conciones.

SUMMARIUM.

1 *Approbatio, & licentia Superioris est necessaria in Regularibus ad concionandum.*

2 *Peti debet benedictio ab Ordinario.*

3 *Si Episcopus contradicat, nec in propriis Ecclesiis prædicare possunt.*

4 *Omnes unius Conventûs suspendere nequit.*

5 *Necessitas benedictionis petendæ, quos casus, & loca comprehendat.*

6 *Cum Episcopus prædicat, Regulares tacent, si ipse velit.*

7 *Possunt prohiberi, ne prædicent, cum prædicatur in Parochiali.*

8 *Ad prædicandum in Ecclesiis, non suorum Ordinum, egent etiam licentia Episcopi.*

9 *Potest Episcopus examinare Regulares prædicaturos in Ecclesiis alienis.*

10 *Ex*

10 *Ex privilegio Provinciales Minorum possunt concionatores approbare.*
11 *Stipendia concionatoribus debentur, & à quibus?*
12 *Regulares non sibi, sed Monasterio, ea acquirunt.*
13 *Fratres de corpore Observantiæ pecunias concionum recipere nequeunt.*
14 *Collatio stipendii pro concionibus non est simoniaca.*
15 *Finis concionatorum qualis?*
16 *Disposita ab Alexand. VII. pro concionatoribus Monialium, præsertim Urbis.*

1 NUlli Regularium concionari, etiam in sui Ordinis Ecclesiis, conceditur, quin priùs per ejusdem Superiores, prævio morum & scientiæ examine, ad exequendum munus approbetur, & licentiam obtineat, prout in terminis decrevit Trid. *sess.*25. *cap.*2. *de reform.*, [Regulares verò cujuscumque Ordinis, nisi à suis Superioribus de vita, moribus, & scientia examinati, & approbati fuerint, ac de eorum licentia, etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, prædicare non possint.]

At, id non sufficere, sed ulteriùs Ordinarii benedictionem esse petendam, subdit, [Cùm quà licentia personaliter se coram Episcopis præsentare, & ab eis benedictionem petere teneantur, antequam prædicare incipiant.] Quod sub anno 1622. 9. *Februarii Const. Inscrutabili Bull. Cherub. tom.* 3. Gregorius XV. & deinde Clem. X. 10. *Kal. Julii* 1670. *Const. Superna magni* confirmarunt, quas damus *cap. off. quoad privilegia*.

Neque est necesse, quod petens eam obtineat, ut per hæc ipse Clemens decrevit. [Regulares, qui in Ecclesiis sui Ordinis prædicare voluerint, teneri ab Episcopo Diœcesano benedictionem petere, prædicare tamen posse, quamvis illam non obtinuerint.]

Intelligitur tamen, si Episcopus non prohibuerit; quia in casu Pontifex ibidem (sed priùs Trid. *sess.* 24. *cap.* 4.) clarè exprimit non licere; [quod, si Episcopus benedictionem, nedum non concesserit, sed etiam contradixerit, nec in prędictis quidem Ecclesiis licere Re- 3
gularibus prædicare. Et statim subdit. Episcopum tamen absque justa, & rationabili causa contradicere non debere.] Quam non teneri Regularibus significare, cum aliis testatur Antonellus *de regim. Eccles. lib.* 7-*cap.*13. *sub n.*6. Et videtur esse juxta tenorem Constitutionis, in qua *§. & eos*, [statuitur Episcopum non teneri significare Regularibus causas, ob quas, Confessarios à se simpliciter approbatos ad Confessiones secularium, ab iisdem audiendis suspendat.

Non posse tamen Episcopum generatim prohibere Regularibus, quin in Ecclesiis suorum Ordinum prædicent: Idem Clemens subjungit.] Propterea ad tempus poten 4
in eisdem officium prædicationis, per aliquos Religiosos exercendum, interdicere, at non pro semper, &

cum singulorum exclusione.

Necessitatem benedictionis petendæ ibidem extendit Pontifex, etiam ad alios casus, & loca his verbis: [Et hujusmodi benedictionem teneri, etiam Regulares, petere, si in quibuscumque Oratoriis sui Ordinis sermonem coram populo, vel in Ecclesiis, aut ad crates
5 Monasteriorum sanctimonialium eorum jurisdictioni subjectarum, licèt clausis januis, nullus secularis ibi interfit, habere voluerint.]

Vndè apparet Pontificem loqui: tam de prædicatione, quæ habeat tractum successivum, in qua scilicet possit assignari principium, medium, & finis; ut potest in ea ad longum tempus, Quadragesimæ, scilicet, Adventus, & per annum; quam de illa, quæ unico absolvitur actu; ut evenit in Sanctorum festis, in quibus ab uno, vel altero habetur sermo ad populum. Ut in una Ver-
12 cellen. resolvit S. Congr. Conc. 31. *Martii* 1644. Pignatell. *tom.* 1. *consult.* 368.

Verùm non est necesse, quod pro singulis concionibus Quadragesimæ, & ad aliud longum tempus continuatis, singulis diebus petatur benedictio, sed sat est petere in principio, & obtinere. Quod certè est juxtà mentem Trid. *sess.* 5. *cap.* 2. in illis *antequam prædicare incipiant*.

Hora, qua, vel ipse Episcopus prædicare, vel ab alio solemniter, & non privatè, concionem audire velit, debent Regulares à concionibus in Ecclesiis propriis cessare; si ipse sic disposuerit; clarè habetur in Clementina *Dudum de sepul. lib.* 3. 6
tit. 7. §. *nos autem &c.* [Ordinamus, ut dictorum Ordinum (Prædicatorum, scilicet, & Minorum) Fratres in Ecclesiis, & locis eorum, ac in plateis communibus, liberè valeant Clero, & Populo prædicare, ac proponere Verbum Dei: hora illa dumtaxat excepta, in qua locorum Prælati prædicare voluerint, vel coram se facere solemniter prædicari.]

Imò prohibere potest, nè in suis prædicent tempore, quo in Ecclesia Parochiali prædicatur: & hunc esse sensum Trid. *sess.* 24. *cap.* 4. constat ex textu: [Moneat Episcopus populum diligenter teneri unumquemque Parochiæ suæ interesse, ubi commodè id fieri potest, ad audiendum Verbum Dei; nullus au- 7
tem Secularis, sivè Regularis (eo tempore) etiam in Ecclesiis suorum Ordinum, contradicente Episcopo, prædicare præsumat.

In Ecclesiis verò (sequitur Trid. *cap.* 2. *cit.*) quæ suorum Ordinum non sunt, ultra licentiam suorum 8
Superiorum, etiam Episcopi licentiam habere teneantur; sine qua in ipsis Ecclesiis non suorum Ordinum, nullo modo prædicare possint; ipsam autem licentiam gratis Episcopi concedant.] Quod confirmat Greg. XV. Const. *Inscrutabili*.

Non solùm pro Ecclesiis non suis egent licentia, sed etiam si in plateis, aliisque locis prædicare velint, ut habetur in Trid. *sess.* 5. *cap.* 2. & *sess.* 24. *cap.* 4. ubi utitur adverbio *etiam*, quod ampliat præfata decre-

decreta ad sensum, ut nulli Regularium liceat prædicare in aliquo loco, quicumque sit, sine benedictione; vel licentia Episcopi, aut Episcopo contradicente; *etiamsi* in Ecclesiis proprii Ordinis esset concionaturus. Donat. *Prax.Reg.tom.* 3.*tract.* 6.*quæst.* 19.

Et quia non sumus in iis, quæ spectent ad Ordinem, sed ad jurisdictionem, nomine Episcopi venit quilibet Ordinarius loci, quamquam Episcopus non sit.

Ab Episcopo facultatem concedente, item examinari possunt, ut Clem. X. ibidem: [Posse autem Episcopum licentiam concessurum Regularibus, in Ecclesiis, quæ
9 suorum Ordinum non sunt, prædicare volentibus, illos, quamvis ab Universitatibus, aut Magistratibus laicis nominatos, etiamsi Episcopi antecessores per tempus immemorabile hanc licentiam absque examine concedere consueverint, quoad doctrinam examinare: si ita ipsius arbitrio, quod moderatum, & discretum esse debet, visum fuerit. Et licentiam prædicandi semel iisdem concessam ob rationabiles causas, licet occultas, prædicationem tamen concernentes, suspendere.]

In Ordine Fratrum Minorum ex vi Regulæ solus Generalis po-
10 test Prædicatores approbare, ex privilegio tamen Clementis IV. Constit. *Virtute conspicuos* §. 6. *Bullar.* Cherub. *tom.* 1. conceditur Provincialibus, & Definitoribus in Capitulis Provincialibus congregatis; sub quibus veniunt etiam Congregationes intermediæ, vim Capituli habentes: Marchant: *in cap.* 9. *Regula S. Francisci tit. unico qu.* 1.*concl.* 2.

Quantum ad alimenta, & stipendia Concionatoribus debita *Trident. sess.* 24. *cap.* 4. per hæc modum præscribit: [In Ecclesia sua mandat, ut ipse (Episcopus) per se; in aliis autem Ecclesiis per Parochos (scilicet prædicent) sive iis 11
impeditis, per alios ab Episcopos, impensis eorum, qui eas præstare, vel tenentur, vel solent, deputandos.]

Tenentur autem, qui Prædicatores nominant, & eligunt, aliique, qui quamquam eundem non eligant, consueverunt tamen eidem stipendia præstare: Si consuetudo non adsit: obligari Parochum de redditibus Beneficii firmat Sperellus *decis.* 70: *num.* 15.; & si non sufficiant, cogendus est Populus in subsidium, nisi aliunde certi reperiantur redditus, ad id relicti. videatur Panimoll. *decis.* 91. *adnot.* 2.

Sibi tamen Concionatores, si sint
Regulares, tale stipendium non ac- 12
quirunt, sed immediatè Monasterio Donat. *Prax. Regul. tom.* 1.*par.* 2. *tract.* 11. *quæst.* 3. *num.* 1. & in terminis *cap. exiit. in sexto lib.* 5. *de verborum significatione tit.* 12. §. *Ne talium: Monachus res sibi oblatas, concessas, vel donatas Monasterio acquirit.* Et Concil. Trident. *sess.* 25. *de Regul. & Monial. cap.* 2. [Nemini igitur Regularium, ait, tam virorum, quàm mulierum liceat bona immobilia, vel mobilia, cujuscumque qualitatis fuerint, etiam quovis modo ab

eis

eis acquisita, tanquam propria, aut etiam nomine Conventus possidere, vel tenere, sed statim ea Superiori tradantur, & Conventui incorporentur.] idem legitur *in decret. pro reform. Regul.* Clement. VIII. §. 3.

Pro illis de corpore Observantiæ, sive sint Observantes, sive Reformati, Discalceati, & Recollecti (quibus ex Regula, & Constit. Nicolai III. Clem. V. & Innoc. XI. est prohibita quælibet civilis receptio, & contrectatio pecuniæ) Capit. Generale *Tolet.* 1633. *tit. de Prædicatoribus*, cujus statuta olim confirmata fuere ab Urbano VIII. *Orb. Seraph. tom.* 4. *tit. de Prædicatoribus*, sic statuit: [Prædicatores quicunque eleemosinas Prædicationis prætextu oblatas penitùs non recipiant; nec de illis sub quovis pretextu, vel quæsito colore, disponere, aut quomodolibet tractare
13 præsumant, & audeant, sed, si absoluta Prædicatione, vel ante, contigerit fieri, à quovis genere Personarum, Prædicatoribus ipsis eleemosynarum oblationem, respondeant; Syndicis Conventuum dumtaxat liberè, & integrè transmittendam, & consignandam fore. Addit contra trasgressores pœnas. Quod si constiterit quempiam Predicatorum per se, aut per alios pecuniam recipere, vel recepisse, proprietatis pœna omninò puniatur, & actibus legitimis per sexennium privetur: quam pœnam, etiam Guardiani subeant, si eorum culpa, vel negligentia contrafieri contigerit.] Quod totum in forma specifica *Constit. Exponi nobis sub die* 16. *Octobris* 1685. confirmavit Innocentius XI. *Directorium Trium Ordinum Constit.* 6. eamdem per extensum referens. Et Urbanus VIII. *Constit. Militantis die prima Junii* 1640. pro restituendo, & conservando disciplinæ Regularis candore in Ordine memorato, hæc cœteris addit: [Omnibus, & singulis prædicti Ordin. Concionatoribus, ultra pœnas in proprietarios per ejusdem Ord. statuta fulminatas, in virtute sanctæ Obedientiæ, & sub privatione Officiorum, quæ obtinent, ac perpetua inhabilitate ad quæcumque officia, gradus, & dignitates imposterùm ipso facto incurrendis, præcipimus, & mandamus, ut de prædictis eleemosynis per se nullo modo disponant, nec eas ab offerentium manibus in suas recipiant, vel in Procuratoris, vel alterius deponi faciant, sed easdem integras Superiori Provinciali significent, qui de illis juxta Regulæ præscriptum disponat.]

Neque excusatur quis ab onere præstandi Concionatori, præter alimenta, stipendium, ex capite, quod talis consuetudo, vel pactio de mercede sit nutritiva peccati, utpotè simoniaca; quia esset verum, quando daretur pro ipsa concione, ut actio spiritualis est: pro qua certè merces minimè datur; sed con- 14
fertur dumtaxat pro servitio, laboribus extrinsecis per accidens adjunctis, præviis, vel comitantibus ipsam actionem sacram; ut est, se conferre de loco ad locum, locare suam libertatem, ac ea se

priva-

privare, seobligando ad prædicandum in tali loco, & protanto tempore, Quadragesimæ, Adventus, vel alio: ad quæ gratis præstanda quis non obligatur; quæ omnia sunt quid temporale, & pretio extimabile, adeoque digna mercede; quæ sine labe simoniaca conferri potest, ut cum aliis tenet Engel. *Collect. Univ. Jur. Can. lib. 5. tit. 3. §. 5. n. 15.* Sperellus *decis. alleg. à n. 13.*

Ex quo plures volunt posse Concionatorem, quin simoniacus censeatur, quærere Concionem, in qua pinguiores colligantur eleemosynæ; qui, licèt in casu ex dictis, à simonia, non tamen ab avaritia spirituali, excusatur, cùm potiùs quærenda sint loca ad Deo fructificandum aptiora, quàm ad sibi temporalia lucran- 15
da Sperell. *nu.* 14.

Pro Concionatoribus in Ecclesiis Monialium præsertim Urbis Alex. 16
VII. *Const. Sacros. sub die* 20. *Febr.* 1657. §. 4. decrevit, ut infrà: [Confessores, quoque, & Concionatores nihil omninò, quovis pretextu, à Monialibus accipere possint sub eisdem pœnis (ibidem superiùs enumeratis) præter duos julios monetæ prædictæ in pecunia enumerata, si per Institutum regulare licuerit, pro quotidianis eorum alimentis ad tempus servitii præstiti, & non ultra, Procuratori Conventus respectivè solvendos; sin minùs equivalentem vini, frumentique portionem Syndicis consignandam.]

C A P U T XV.

Officialis quoad Confessarios Monialium.

S U M M A R I U M.

1 *Moniales quolibet mense Confessionem faciant.*
2 *Confessarii, etiam exemptarum ab Ordinario approbandi.*
3 *Non sufficit esse approbatos ad confessiones Secularium.*
4 *Approbatus pro uno Monasterio, non censetur pro alio.*
5 *Approbatio Confessariis extraordinariis necessaria & quoties?*
6 *Colloquia probibita cum Monialibus, & pœnæ.*
7 *Modus observandus ab Ordinariis in approbatione Confessorum Monialium.*
8 *Triennium præscribitur Confessariis ordinariis.*
9 *Quadragesimus annus est in eis necessarius.*
10 *Confessarii tempore Jubilei debent approbari ab Ordinario.*
11 *Nomine Prælati intelliguntur, etiam Episcopi.*
12 *Episcopi pro suis Monasteriis possunt deputare Regulares Confessores.*

DE rigore præcepti obligantis sub mortali, (nisi per propria Monasteriorum statuta, aliter sit provisum,) non tenentur Moniales, nisi ad annuam confessionem, sicut cæteri Fideles; nihilominùs Sac. Conc. Trident. saltem quolibet mense, semel confiteri desiderat, & ideò *sess.* 25. *de Regul. & Monial.*
1 *cap.* 10. sic disponit: [Attendant diligenter Episcopi, & cæteri Superiores Monasteriorum Sanctimonialium, ut in Constitutionibus earum, admoneantur Sanctimoniales, ut, saltem semel singulis mensibus, confessionem peccatorum faciant.]

2 Quarum Confessarii debent esse ab Ordinario loci approbati, etiam pro illis, quæ Regularium gubernio subsunt: prout ex Const. *Inscrutabili* Gregorii XV. [Confessores verò, sive Regulares, sive Seculares quomodocunque exempti, tam Ordinarii, quàm extraordinarii ad confessiones Monialium, etiam Regularibus subjectarum, audiendas, nullatenus deputari (scilicet per Regulares) valeant, nisi priùs ab Episcopo Diœcesano idonei judicentur, & approbationem, quæ gratis concedatur, obtineant.] At pro istis præsentandi, & proponendi sunt à propriis Prælatis Episcopo, & Ordinario, ut approbentur, & ad munus exequendum judicentur idonei, ac facultatem audiendi confessiones recipiant, arg. ex ipsa Constitut., & Textu Trident., ac ex Clement. *Dudum de sepulturis §. Statuimus*, quam, quoad formam præsentandi Ordinariis deputandos in Confessarios non esse revocatam per Decretum Trid. *sess.* 23. *cap.* 15. *de reformat. num.* 7. tradunt DD. à Barbosa *ibid. alleg.* cum quibus ipse firmat quoque Episcopos non approbare Regulares in Confessarios, nisi à Prælatis suis, illis, saltem interpretativè, præsententur. Videatur Tambur. *de jure Abbatiss. disp.* 16. *quæsit.* 2. *num.* 3.

Nec sufficit eosdem approbatos esse ad Secularium confessiones; 3 sed est necessaria specifica approbatio pro Monialibus, in terminis Constitutionis *Superna* Clem. X. *alibi citat.* [Et generaliter (Religiosos scilicet) approbatos ab Episcopo ad personarum Secularium confessiones audiendas, nequaquam censeri approbatos ad audiendas confessiones Monialium sibi subjectarum, sed egere, quo adhoc speciali Episcopi approbatione.]

Qua item eget approbatus pro uno: cum non censeatur pro omnibus approbatus, quia subdit. [Atque approbatos pro audiendis confessionibus Monialium unius Monasterii, minimè posse audire confessiones Monialium alterius Monasterii.

Ubi pro Confessoribus extraordinariis addit: [Itidemque Confessores extraordinarios semel deputatos, atque opprobatos ab Episcopo ad Monialium confessiones pro una vice audiendas, haud posse, expleta deputatione, in vim approbationis hujusmodi illarum confessiones audire; sed toties ab Episcopo

esse approbandos, quoties casus deputationis contigerit.]

Utrique extra actum confessionis sub non levibus pœnis interdicuntur cum Monialibus colloquia, ab Alexandro VII. Constitutione
6 *Sacrosancti* 20. *Februarii* 1657., in qua §. 2. ex verbis narrativis constat, aliàs id per Sanctam Sedem fuisse Decretum; quod & ipse §. 3. innovat, & confirmat, (& præsertim pro Monialibus Urbis) & § 4. addit: [Præterea interdicimus omnibus, & singulis prædictis sub eisdem pariter pœnis, colloquia quæcunque cum Sanctimonialibus prædictorum Monasteriorum (comprehensis etiam Abbatissis, Priorissis, & Officialibus) extra actum Confessionum, Concionum, aut Visitationum hujusmodi:] sine licentia & S. Cong. in una *Nolana* 21. *Februar.* 1617. apud Tamburin. *disp.* 24. *quæsit.* 3. *num.* 5. & comprehendit etiam Socium.

Pœna autem, quam Alex. §. 5. in Transgressores apponit, est illa privationis vocis activæ, & passivæ, ac officiorum: reintegratione sibi, & Successoribus Romanis Pontificibus, reservata. Alia videas Constit. *Felici alleg. cap. off. quoad clausuram.*

Modus in ordinariorum Confessorum approbatione ab Episcopis observandus sequenti epistola Ordi-
7 nario Catanen. à Sac. Congr. Episcopor., & Regular. *sub die* 4. *Maii* 1696. directa, continetur, ut infra: *Riferito in Sagra Congregatione, dall'Eminentissimo d'Adda, tutto ciò, che V. S. hà rappresentato in ordine all'approvatione fatta da lei per un sol anno del Confessore ordinario, deputato dal Provinciale della Provincia Osservante di Sicilia per le Monache del Monastero di S. Chiara d'Adernò di cotesta Diocesi, soggetto all'Ordine de' Minori Osservanti di S. Francesco, questi Eminentissimi miei Signori sono stati di senso, ch'Ella, ò ammetta il Confessor deputato à compire il Triennio, ò assolutamente lo rigetti; e che in auvenire debba così osservarsi dal principio dell'approvatione di simili Confessori. Glielo significo, & il Sig. Dio la prosperi.*

Triennio dumtaxat à die obtentæ Patentis Confessarii ordinarii durant; eoque elapso, sub pœna suspensionis ab audiendis confessionibus, non posse amplius in eodem Monasterio, per aliud triennium confessiones audire, pluries reperitur à Sac. Congr. dispositum *Flosc.* 8
Nicol. *verb. Monialis num.* 43., & *verb. Confessarius n.* 36. pro assumptis de Ordin. Minor. de Observan. Const. *Sambucanæ cap.* 11. §. 17. *nu.* 5. sic disponunt: *Confessores, & Vicarii Monialium non possunt durare ultra triennium in eodem Conventu, nec denuò instituì possunt, nisi triennio vacaverint;* Et exigunt quadragesimum ætatis annum *n.* 1. 9
quod extendi etiam debet ad Confessores extraordinarios; prout pro Reformatis declaravit Sac. Congr. Concil. in una *Casentina sub die* 26 *Novemb.* 1689. *lib.* 39. *Decret. fol.* 340. *à tergo.*

Vigore Jubilei nequeunt Moniales eligere in Confessorem Sacerdo-

cerdotem, ad illarum confessiones audiendas non approbatum, juxta textum Constit. Gregorii, & Clementis, præsertim etiam, quia non approbatus in specie pro Monialibus, idoneus ad illas non judicatur, sicut approbatus restrictè pro viris, non censetur idoneus pro fœminis. Quilic. *Confess. manuduct. q.* 1. *art.* 1. *num.* 12.

At dubium potest esse de approbato pro uno Monasterio: an vigore Jubilei possit eligi à Monialibus Monasterii distincti? Et resolvendum est negativè ex verbis Clementis, qui absolutè, & simpliciter statuit, *Approbatos pro audiendis confessionibus Monialium unius Monasterii, minimè posse audire confessiones Monialium alterius Monasterii.*

Et in aliis terminis, reperitur dispositum ab Urbano VIII. Constitut. *In specula* 19. *Junii* 1630. *Bullar. Cherubini tom.* 4. declarante Bullam Cruciatæ, & cœtera indulta Regularibus, & Monialibus non suffragari, quantum ad illum articulum eligendi Confessarium independenter à suis Superioribus Prælatis; Nomine autem Prælati in re ad Confessionem spectante, in casu veniunt, & ipsimet Episcopi; sine quorum licentia nullus, etiam
11 Confessarius, aliàs approbatus, excepto actualiter deputato, potest ad Monasterium Monialium accedere. Quæ sententia videtur securior, & quo ad praxim communior; adeout, qui sine hujusmodi Ordinarii deputatione id exequi non timeret, præter mortale peccatum, ob gravitatem materiæ, posset ab eodem, uti Sedis Apostolicæ Delegato, tamquam Apostolicarum Constitutionum transgressor, & Episcopalis jurisdictionis perturbator, puniri.

Possunt Episcopi pro suis Monasteriis deputare Confessarios Regulares juxta rescriptum Sac. Congregat. Venetiarum Patriarchæ, ut infrà.

Molt'Illustre, e Reverendiss. Sig. come fratello. Stante la penuria, ch' è in cotesta Città di Sacerdoti 12
Secolari ad esercitar il carico de Confessori di Monache, sottoposte alla cura, e governo di V. S. come per parte di lei, è stato rappresentato alla S. Cong. si contentano questi Illustris. miei Sig., ch' essa, possa valersi à quest' effetto dell' opere de Regolari, non ostante li decreti della medesima S. Cong. che probibiscono à Vescovi il servirsi di Confessori Regolari, per Confessori delle Monache, soggette all' Ordinario, mentre però ella facci provisione di Padri qualificati, & esemplari, di età di 45. *anni & atti à dar sodisfatione, e consolar le Monache nelli loro bisogni spirituali, e pur che i medesimi Regolari non continuino simil carico, oltre il Triennio. Dio la preservi. Di Roma li* 7. *Giugno* 1620. *Come fratello affettionatiss. Il Cardinal Sauli.*

CAPUT XVI.

Officialis quoad Confraternitates.

SUMMARIUM.

1 *Quid Confraternitas?*
2 *Disposita à Clemente VIII. super Confraternitatum erectionibus.*
3 *Non limitantur erectione Confraternitatum SS. Sacramenti.*
4 *Confraternitates non possunt interdicere actus devotionis; & transactiones annullantur &c.*
5 *Possunt Episcopi visitare Confraternitates erectas in Ecclesiis Regularium.*
6 *Super quibus?*
7 *Quibus casibus Altaria ipsarum?*
8 *Confraternitates debent providere Altaria de necessariis.*
9 *Patres Conventuales possunt Confraternitates Cordigerorum ubique locorum erigere.*
10 *Ubi Conventuales non sunt, Observantes.*
11 *Facultas eas erigendi præfatis convenit privativè quoad alios quoscunque.*
12 *Distinctio Confraternitatis Cordigerorum à Tertio Ordine S. Francisci.*
13 *Confraternitates Rosarii erigunt Superiores Generales Ordinis Prædicatorum.*
14 *Constitutio Innocentii XI. super bujusmodi erectionibus.*

NOmine Confraternitatum (desumpta denominatione à Confratribus, hoc est, à quasi Fratribus simul in pace, &
1 charitate, sub certis legibus, respicientibus Divinum cultum, unitis) veniunt Collegia Personarum liberè ad exercitia pietatis exequenda congregatarum.

Quarum, ut una esset apud omnes erectionis, & aggregationis forma, Clemens VIII. sub die 24. *Decembris* 1604. Constitutionem edidit, incip. *Quæcunque à Sede*, *Bull.Cherub.tom.* 3. in qua plura, quoad hoc observanda, præscribit, quæ summariè hùc transfero.

2 I. Statuit unicam tantùm Confraternitatem ejusdem Instituti, & generis posse in Ecclesiis locorum, & Regularium institui, & aggregari.

II. Quod id fiat de consensu Ordinarii, & cum litteris testimonialibus ejusmodi.

III. Quod Instituentes, vel Aggregantes Confraternitatem, eidem expresse, & In specie communicent Privilegia, Indulgentias, &c. Ordini instituenti, vel aggreganti nominatim concessa, non verò ea, quibus per Privilegium communicationis gaudet.

IV. Quod statuta Confraternitatum examinentur, & approbentur ab Ordinario loci, & corrigi possint.

V. Quod

V. Quod in aggregandis, & instituendis Confraternitatibus servetur formula ab eodem Pontifice approbata.

VI. Quod Gratiæ, & Indulgentiæ Confraternitati communicatæ, prævia cognitione Ordinarii dumtaxat promulgentur.

VII. Quod Confraternitas eleemosynas, & alia charitatis subsidia excipiat juxta formam per Ordinarium præscribendam.

VIII. Quod dictæ eleemosynæ pro arbitrio Ordinarii in utilitatem Ecclesiæ, aliosque pios usus erogentur.

IX. Quod Confessarii Confraternitatum sint ab Ordinario approbati.

X. Quod, si sint Regulares, à propriis etiam Prælatis, approbentur; & absolvant Confratres juxta Privilegia eisdem concessa, dummodo sint in usu, nec Concilio Tridentino, cœterisque Pontificum Constitutionibus adversentur.

XI. Quod Confratres non possint absolvi à casibus.

1 Contentis in literis Bullæ Cœne.

2 Violationis Immunitatis Ecclesiasticæ.

3 Violationis Clausuræ Monasteriorum Monialium: si ingressus fuerit sine urgenti causa, & absque Superioris licentia, vel cum istius abusu.

4 Injectionis manus violentæ in Clericum.

5 Singularis certamini, seù Duelli.

6 Et ab aliis Sedi Apostolicæ, & Ordinario loci respectivè reservatis, & pro tempore reservandis.

7 Necnon à quavis excommunicatione ab homine lata.

8 Neque super irregularitatibus valeant dispensari.

XII. Quod literæ erectionis, & aggregationis gratis dentur.

XIII. Quod prius erectæ novas erectionis literas petant juxta formam ab eo approbatam; alioquin erectiones, & institutiones abolentur, & annullantur.

XIV. Deinde apponit decreta roborantia, decretum irritans, & alias fortes derogatorias, & non obstantias.

Et quamvis firmet unicam tantùm institui debere; tamen, quantùm ad illam Sanctissimi Sacramenti, sub die 7. *Februarii* 1607., cum approbatione Pauli V., Sacr. Congr. Indulgentiarum declaravit, prout sequitur: *Ma nell'istituire nuove Confraternità vogliono le Signorie Illustrissime, che una sola se*
ne possa fare in qualunque Città, 3
Terra, ò luogo, eccettuando però la Compagnia del Santissimo Sacramento, quale concedano, anzi desiderano, che sia eretta in ogni Chiesa Parochiale, non ostante, che ci si trovi eretta prima qualsivoglia altra Confraternità. Lauretus de Franchis *Controv. Episc. & Regul.* 1. *part. num.* 231. Lantusc. *verb. Confraternitas num.* 9.

Ex suppressione Societatis, vel Actuum sub prætextu sodalitatis faciendorum, non potest Confraternitas anterior in loco erecta, v. gr. sub titulo S. Antonii, descendere

dere

dere ad concludendam quoque privativam actuum ex devotione exercendorum in alia ejsdem loci,&Sancti Ecclesia; quia cum sint diversa,& ex diversis non fiat illatio, ut notavit Sperellus *decis.*138.*n.*73. de uno ad aliud non tenet discursus; & quævis ea de re inducta transactio, utpotè in casu non transigibili,aliavè amicabilis compositio astipulata, tamquam publicę Sanctorum venerationis inimica, Fideliumque læsiva pietatis, nulla, itemque rescissione digna censetur, prout in simili fuit pronunciatum in Prætorio A.C. ut infrà.

[Christi Nomine invocato. Pro Tribunali sedentes,& solum Deum præ oculis habentes, per hanc nostrã definitivam Sententiam, quam de Juris Peritorum consilio in his scriptis ferimus in Causa, & Causis, quæ primo,& in prima coram Nobis,seù alia veriori,versæ fuerunt, & vertuntur,instantiis,inter RR. Fratres Minores de Observ. Conventus S. Bernardini Civitatis Alexandriæ Actores ex una, & RR. Fratres Minores Conventuales Conventus S.Francisci ejusdem Civitatis, Reos conventos ex altera Partibus,de, & super rescissione Instrumenti Transactionis inter eos celebratæ sub anno 1668. in dicta Civitate inter dictos Conventus,& RR. Fratres,rebusq; aliis, de quibus in actis, ad quæ &c. super interdictione, seù prohibitione quorumcumque actuum prætextu Societatis, ac etiam devotionis faciendorum in Novena S. Antonii de Padua per dictos RR. Fratres Min. de Observ. in ipsorum Ecclesia S. Bernardini,& in Ecclesia SS. Annunciationis dd. RR. Fratrum Min. de Observ. in Quarterio Burgolii existente, dicimus, definimus, decernimus, & definitivè sententiamus dictum Instrumentum Transactionis servandum esse in ea parte tantum, in qua continetur Suppressio Societatis, & exercitium quorumcumque actuum ejusdem Societatis prætextu faciendorum per dictos RR. Fratres Min. de Observ.; In reliquis verò rescindendum esse, annulandum, & cassandum prout Nos per hanc nostram definitivam Sententiam annullamus,rescindimus,& cassamus, & pro annullato, rescisso, & cassato haberi volumus, & mandamus, victosque victoribus in expensis condemnamus, quarum taxationem Nobis,vel cui de jure imposterum reservamus. Et ita dicimus,pronunciamus, definimus,decernimus, & definitivè sententiamus, non solùm isto, sed & alio omni meliori modo &c.]

Aldrovandus Locumtenens.

Lata die 19.*Febr.*1701.*per acta D. Francisci Franciscbini Notarii A.C. Defendente Rocho Matthęuccio totius Cismontanę Familiæ Min. de Observantia Causarum Patrono.*

Disponit Trid. *sess.* 22.*c.*8. *de reform.* habere Episcopos, etiam tamquam Sedis Apostolicæ Delegatos, jus visitandi Confraternitates Laicorum,dummodo sub immediata Regum protectione non sint; & cum 5
exceptio firmet Regulam in contrarium, sequitur eorumdem visitationi omnes alias, existentes etiam in Ecclesiis Regularium, subiici.

Ideò possunt, etiam istas in iis, quæ ad bonorum, ac reddituum

sta conformità, che tale è sempre stato il senso della S. Congregatione. Quomodo autem potest Ordinarius inspicere, an fideliter sint erogatæ eleemosynæ juxta Testatorum voluntatem, nisi ad ipsa loca accedat, id visurus, & inspecturus? A quibus si præscindas annexis eisdem non licere, jam liquet; quod aliis verbis, sed non sensu, significat Lez. *Sum. qu. Reg. t. 2. c.* 15. *n.* 27.

Hujusmodi Laicorum Confra-
8 ternitates tenentur manutenere, & providere Altaria, in quibus sunt erectæ, de luminariis, fabrica, & aliis necessariis, tam ad Altares ornatum, quam ad Missæ Sacrificii celebrationem; quia ex ponderatis à Panimolla *decis.* 15. *num.* 9. ex Barbosa *de offic. & Potest. Episc. alleg.* 64. *num.* 16. & Genuensi *in praxi*: per Erectiones in dictis Altaribus factas, censentur, & reputantur se obligasse ad manutenendum ea de præfatis instructa, perinde, ac si essent Altarium Patronæ.

Confraternitatem Cordigerorum possunt ubique in propriis Ecclesiis erigere Patres Conventuales ex concessione Sixti V. Const. *Ex supernæ dispositionis apud Confect. Coll. Privil. Mend. part. prima*.
9 Qui eorundem Archiconfraternitatem in Ecclesia S. P. Francisci Assisien. ipse primo instituit; cui ex tunc omnes aliàs Cordigerorum Confraternitates imposterum erigendas, aggregavit.

10 In locis verò, in quibus Fratres Min. de Obs. & non ipsi Conventuales, existunt, ab eodem Sixto Constit. *Divinæ charitatis apud eumdem*, easdem, in suis tantùm Ecclesiis, illis erigere conceditur; quod etiam deinde acceperunt à Paulo V. Const. *Nuper Archiconfraternitatis* 25. *Septembris* 1607. Lantusc. *verb. Confraternitas num.* 3. Postremò præfata confirmavit, nuper concessit, & ad partes etiam Indiarum Orientis, & Occidentis extendit Clem. X. *sub die* 13. *Julii* 1673. Constit. *Dudum felicis*, in qua circa medium sic habetur: [Nos igitur ipsos Franciscum Mariam Procuratorem Generalem, ac Ministrum, & Commissarium Generales specialibus favoribus &c. hujusmodi supplicationibus inclinati, facultatem erigendi, & instituendi Confraternitates Cordigerorum S. Francisci utrisque sexus in Ecclesiis Fratrum Minorum ejusdem Sancti Francisci de Observantia à memorato Paulo prædecessore concessam, ut præfertur, expeditasque desuper ipsius Pauli prædecessoris literas prædictas, cum omnibus, & singulis in eis contentis, auctoritate Apostolica, tenore præsentium perpetuò confirmamus, & approbamus, ac innovamus, illisque inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, ac eisdem Ministro, & Commissario Generalibus, eorumve cuilibet, ejusmodi Confraternitates Cordigerorum S. Francisci in Ecclesiis eorum Ordinis tantùm, ubicunque, etiam in Indiis, tam Orientalibus, quam Occidentalibus, consistentibus, in locis tamen, ubi non sint Ecclesiæ, vel Conventus prædicti Ord. Min. S. Franc. Conventual. erigere, &

confirmat, & innovat privilegia, & Indulgentias à Prædecessoribus, Confraternitatibus Rosarii concessa.

Cæterùm in erectione, & institutione similium Confraternitatum est servanda locorum distantia per Constitutiones Apostolicas taxata,
14 & forma Clementis VIII., prout disponit Innocentius XI. ut infrà. [Exponi nobis nuper fecit dilectus filius Antoninus Cloché Magister Generalis Ordinis Prædicatorum, quòd licèt multæ in dicti Ordinis, aliisque Ecclesiis, seu Oratoriis, existant Confraternitates utriusque sexus Christi Fidelium, sub titulo Sanctissimi Rosarii, quæ suas functiones ad instar similium Confraternitatum obeunt, multaque pietatis opera exercent, de aliquarum tamen ex illis canonica ab initio Institutione, forma non constat &c. Nobis propterea dictus Antoninus humiliter supplicari fecit, ut de benignitate Apostolica indulgere dignaremur &c. Nos igitur &c. ipsum Antoninum speciali favore gratiæ prosequi volentes, à quibusvis excommunicationis, suspensionis &c. omnes, & singulas Confraternitates prædictas sub titulo SS. Rosarii, in quibusvis Locorum positas, & existentes, tametsi de earum canonica ab initio Erectione, & Institutione non appareat, auctoritate Apostolica, tenore præsentium, confirmamus, & validamus, easque in statu valido esse fore, & decernimus in omnibus &c. ac si illas canonicè erectas, & institutas fuissent &c. omnesque, & singulos Juris, & facti defectus, qui propter præmissa desuper intervenerunt, supplemus, & sanamus, & quatenùs opus sit ipsas Confraternitates omnes, & singulas, servata tamen cæterarumque Constitutionum, & Decretorum hujus S. Sedis, præsertim circa distantia Locorum in erectione Confraternitatum similis Instituti servandam, emanatorum, forma, & dispositione, de novo erigimus, & instituimus. Cæterùm in erectione, & Institutione similium Confraternitatum de cætero faciendis formam Clementis Prædecessoris adamussim servari volumus &c. alioquin Erectiones hujusmodi nullius sint roboris, & momenti, decernentes easdem præsentes literas semper firmas fore &c. Non obstantibus quibusvis Constitutionibus &c. Dat. Romæ apud S. Petrum die 15. Junii 1679. Pontificatus Nostri anno 3.]

CAPUT XVII.

Officialis quoad Conservatores.

SUMMARIUM.

1 *Conservatores sunt Judices à Summo Pontifice delegati.*

2 *Eligendi debent esse constituti in dignitate Ecclesiastica, &*

Judices Electi.
3 *Differentia inter Delegatum Pontificis, & alterius.*
4 *Canonici Collegiatæ sunt ineligibiles.*
5 *Et Regulares.*
6 *Pœnæ eligentium Conservatores non servata forma Gregorii XV.*
7 *Possunt etiam eligi non Judices, & quando?*
8 *In Conservatoribus est necessaria doctrina.*
9 *Electionis testimonium relinquendum penes acta Curiæ Episcopalis.*
10 *Quinquennio durant.*
11 *Jurisdictio Conservatorum.*
12 *De manifestis injuriis judicant, & ab eis defendunt.*
13 *Manifesta, quæ sint?*
14 *Quando possint Regulares Judicem à Secularibus Magistratibus petere?*
15 *Quis Regularium possit Conservatorem eligere &c.*

1 CONservatores sunt particulares Judices à Summo Pontifice delegati, ad quos spectat eos, quibus sunt concessi, à molestiis, & injuriis sibi illatis tueri, & in propriarum, & jurium possessione conservare: Qui, ut notat Pignatell. *tom.* 10. *const.* 96. *numer.* 8. Regularibus dantur (de quibus loquimur) ad tuendum eorum personas, bona, & jura; sub quibus eorundem continentur Privilegia, exemptiones, & immunitates; à quo munere *Conservatores Privilegiorum* solent nuncupari.

Horum meminit Trident. *sess.* 14. *cap.* 5., modumque in eorum electione servandum, & eligendorum
2 qualitates tradit Gregor. XV. Constitut. *Sanctissimus in Christo Pater Bull. Cherub. tom.* 3. Ex qua ad hæc necessaria hic adnotantur.

I. Statuit, & decrevit, ut [Judices Conservatores hujusmodi, sive principales, sive subrogati eligi, nominari, aut deputari non possint, nisi, non solùm habeant qualitates requisitas, & descriptas in Constitutione similis recordationis Bonifacii PP. VIII. *etiam Prædecessoris sui, quæ incipit* Statutum (*cap.* 11. *in sexto de rescriptis lib.* 1. *tit.* 3.) itaut, vel dignitate Ecclesiastica præditi, vel personatum obtinentes, vel Ecclesiarum Cathedralium Canonici existant, sed etiam in Conciliis Provincialibus, aut Diœcesanis juxta Decret. Concilii prædicti (*scilicet Trid. sess.* 25. *de Reform. cap.* 10.) Judices electi, seù designati sint.]

Undè colligitur notabilis differentia inter Delegatum Pontificis, & alteriùs; Pontifex enim, ut notat Engel. *Colleg. Jur. Can. lib.* 1. *tit.* 3
29. *num.* 11. non solet causas aliis personis delegare, quàm in Dignitate Ecclesiastica constitutis, & Ecclesiarum Cathedralium Canonicis. Et id per Sperellum *decis.* 197. *num.* 16. ob Apostolicæ Sedis, decus, & dignitatem. Propterea Gregorius ea Constitutione vult in Conservatores non posse eligi, nisi ex illis aliquem; adeò ut electio sit ad eos restricta, privativè quo ad alios.

Etiam

4 Etiam si essent Ecclesiæ Collegiatæ Canonici, & eximii Doctores, quia eisdem semper deficerent qualitates necessariæ, juxta Constitutionem Bonifacii VIII. *cap. statutum loco superiùs cit.* ubi decernitur : [Quod nullis, nisi dignitate præditis, aut personatum obtinentibus, seù Ecclesiarum Cathedralium Canonicis, causæ, authoritate literarum Sedis Apostolicæ, vel Legatorum ejusdem, de cætero committantur.]

Et deducitur non esse idoneus ex rescripto S. Cong. Conc. apud Sperellum *num.* 6. *quæ interrogata: an possit eligi in Judicem Synodalem Canonicus Ecclesiæ Collegiatæ, qui sit Doctor, si non extant in Cathedrali Doctores, & saltem ita idonei? Censuit Canonicum Collegiatæ Ecclesiæ eligi non posse in Judicem Synodalem*. Consequenter, nec in Conservatorem, utpotè denuda-
5 tum qualitate per Gregorianam taxata. Et esse ineligibilem quemlibet Regularem, quavis dignitate fulgentem, resolvit in terminis S. C. Episcop. & Reg. 6. *Septembris* 1617. Pignat. *tom. & cons. cit. nu.* 9. Additur, quod Innocentius X. Const. *Cum sicut accepimus alleg. cit. offic. quoad exemptionem num.* 10. confirmavit Conservatores esse eligendos ad præscriptum Constitutionis Gregorii XV. non obstantibus quibusvis Privilegiis, utpotè reductis ad terminos ipsius Constitutionis.

II. [Ut qui secus, quam juxta formam superiùs præscriptam Conservatores hujusmodi cum effectu eligere, nominare, seù deputare, aut electis, nominatis, seù deputatis parere ausi fuerint; Regulares
quidem voce activa, & passiva sint 6
ipso jure privati, adeò ut habilitationem à nemine, præterquam à Romano Pontifice consequi valeant : & prædictorum omnium Conventus, Monasteria, & loca hujusmodi, eorumque personæ, ac bona careant Conservatore ad annum, ita, ut illorum causæ interea coram locorum Ordinariis dumtaxat cognosci, ac definiri debeant.]

Verùm dicendum dispositionem Pontificis valere in casu, quo in Diæcesi sint Judices in Provinciali, aut Diæcesana Synodo designati; cum aliàs in eorum defectu, possint non Judices, à Regularibus assumi, ut sæpiùs censuit S. Cong. C. *Direct. trium Ord.* & Cong. Episc. & Reg. *die* 4. *Decembris* 1671. decrevit dandam esse infrascriptam de-
clarationem, aliàs editam, tenoris 7
qui sequitur: nimirum [S. C. &c. censuit Episcopos quamprimùm Diæcesanam Synodum omninò celebrare teneri, & interim in Civitatibus, & Diæcesibus, in quibus nulli Judices extant, in Concilio Provinciali, aut Diæcesano designati, licere Regularibus, servata in reliquis forma Constitutionis fel. rec. Gregorii Pap. XV. hac de re editæ, Conservatores nominare habentes qualitates à jure requisitas; quorum tamen Conservatorum facultas eo ipso expiret, cum primum hujusmodi Synodus celebrata, in eaque Judices designati, exierint.] Quam declarationem à

Clemente X. Const. *Inter opera*
18. *Januari* 1672. confirmati, ibi-
dem legitur *num*.49.

III. [Ut in Synodis Provin-
cialibus, aut Diæcesanis quamplu-
res personas ex habentibus qualita-
tes in prædicta Constitutione ejus-
dem Bonifacii Prædecessoris, con-
tentas, & alioquin ad id aptas desi-
gnari (scilicet Ordinarii) procurent;
& si aliquem interim ex designatis
mori contigerit, substituat Ordi-
narius loci, cum consilio Capituli,
alium in ejus locum, usque ad futu-
ram Provincialem, aut Diæcesa-
nam Synodum.] Quod priùs,
decreverat Trident. *sess*.25. *cap*.10.
de reform. Et observandum per ea
verba *& alioquin ad id aptas*, quæ
ex Trid. cit. desumuntur, significari
8 in judicibus Synodalibus præter qua-
litates ex capite *statutum* necessa-
rias, requiri etiam doctrinam, ut
sic causæ, ex intentione Tridenti-
ni, committantur personis idoneis.

IV. [Ut electionis, seù assum-
ptionis documentum debeant pe-
9 nes acta Curiæ Ordinariorum exi-
bere, & dimittere teneatur, adeo-
ut nisi infra præfinitum tempus
exhibuerint, ac dimiserint, coram
Ordinario loci debeant Regulares
conveniri.] Prout Sac. Cong. ab
Innocentio X. deputata, *loc. cit*.
videnda. Et intelligendum, ad id,
sub pœna nullitatis actuum, teneri
Conservatores à Regularibus nomi-
natos, & electos, antè exercitium
suæ jurisdictionis, prout eadem
Cong. ad XIII. firmavit, & idem
Innocentius approbavit.

V. [Ut Conservatores semel
legitimè deputati, nisi ex legitima
causa à Sede Apostolica, aut loco-
rum Ordinariis, prout iisdem Re-
gularibus, aut aliis supradictis libue-
rit, approbanda, durante quinquen- 10
nio à die deputationis, amoverit,
aut mutari nullatenus possint, &
valeant.] Et ultra quinquennium
non posse durare, decrevit Trident.
sess.14. *cap*. 5. *de Reform*.

VI. [Ut coram ipsis Conserva-
toribus Regulares, ac Personæ su-
prascriptæ conveniri quidem, aut
trahi debeant, sed alios convenire, 11
aut trahere non possint; itaut me-
morati Conservatores, in quibus
Regulares, & alii, actores fuerint,
prorsus nullam jurisdictionem ha-
beant, sed in iis tantùm, in quibus
rei extiterint.]

Nec per hoc Conservatores pri-
vantur, quin possint etiam à mani-
festis injuriis, & violentiis Regula-
res defendere, dum suis juribus uti,
& bonis frui, impedirentur: ac con-
tra eos procedere, qui eorum Privi-
legia infringunt, ut in terminis fir-
mavit S. Cong. Conc. *Dum cen-
suit*, illis verbis: [Minimè subla-
tam fuisse facultatem, quam habent
Conservatores defendendi Regula-
res à manifestis injuriis, ac violentiis;
dummodo observent formam præ-
scriptam in Constitutionibus Inno-
centii IV. & Bonifacii VIII. rela-
tis.] *cap*. 1. *& finali de Offic. De-
legati in sexto. Bull. Cherub. ad cal-
cem* Const. Gregorii XV.

Et tam Innocentius *cap. Statui-
mus*, quam Bonifacius *cap. Hanc
Constitutionem ibid. tit*. 14. *lib*. 1.
in sexto cit. volunt, Conservatorum
pote-

potestatem extendi ad defendendos eos, quibus dantur, à manifestis injuriis, & violentiis; & Innocentius addit: *nec ad alia, quæ judicialem indaginem exigunt, suam extendere possunt potestatem.* Ubi ex annotatione Glossæ in caput *statuimus*, si injuria non sit manifesta, sed requirat plenam causæ cognitionem, Conservatores nequeunt procedere; nisi in Privilegiis eorum, quibus sunt dati, aliud diceretur, nimirum, quod possent cognoscere de injuris, & aliis causis, etiamsi requirerent judicialem indaginem, quod observavit Confectius *Summar. Privileg. Mendic. cap.* 8. *tit.* 4. ex Clementina *sæpe de verborum significatione lib.* 5. *tit.* 11. *cap.* 2.

13 De manifestis ergo solummodo possunt cognoscere. Et per manifesta veniunt, ea quæ notoria sunt, & ita patentia, ut nulla probabili tergiversatione celari possint. In casu autem, quo offensa notoria negetur, & ex negatione res sub dubio exponatur, tunc poterit Conservator, ex Glossa ibidem, probationes de notorietate facti recipere ad videndum, an suæ sint jurisdictionis; & ubi repererit factum notorium, procedat; aliàs desistat, quia non habet potestatem defendendi utcumque injuriam, sed qualificatam notorietate; & in terminis notorietatis recusari non potest Peyrinus *de Privil. tom.* 2. *ad Const.* 5. Greg. XV. §. 7. *n.* 59. præsertim, si pœna fuerit ab jure imposita. Et in casu recusationis quid sit agendum, tradit Sperellus *decis.* 93. *numer.* 12. posse nimirum recusatum compellere recusantes ad eligendos arbitros, coram quibus causa recusationis probetur, & decidatur: v. gr. *Offic. quoad pœnas Eccles. num.* 12.

Tandem, restricta Conservatorum jurisdictione ad Civitates, & Diœceses, in quibus fuerint deputati, & apposita dispositione quo ad ea, quæ possent inter ipsos, & Ordinarios oriri super competentia jurisdictionis; pœnisque Conservatoribus, qui quovis modo limites suæ jurisdictionis excesserint, statutis, subdit: [Per hoc tamen 14
non intendit Sanctitas Sua prohibere, quominus Regulares, & alii supradicti, in casibus à jure permissis, petant Judicem non suspectum à Principibus, seù Magistratibus secularibus; dum tamen hæc tria copulativè concurrant: videlicet, ut Regulares, & alii prædicti, sint actores, non autem rei: utque agant contra Laicum, non autem contra Ecclesiasticum, vel alias à jurisdictione seculari exemptum: atque, ut causa, in qua Judex deputatur, fuerit profana, non autem Ecclesiastica, & in ea juxta Sacrorum Canonum dispositionem, Laicus, ut præfertur, eligendus Judex competens existat.]

Verum cum Const. *Greg.* non specificet personam Regularem, quæ possit, & debeat conservato- 15
rem eligere, sed loquatur indefinitè *Regulares*, à quibusdam dubitatur, an eligendi facultas non solum sit in Provinciali, sed etiam in Superiore Conventuali, & Locali?

Quod

Quod solvendum censeo ad præscriptum legum, Constitutionum, & Privilegiorum quibuscumque Ordinibus respectivè concessorum. Apud Minor. de Observ. videtur restricta ad Provinciales, privativè quoad Guardianos ex *Const. Generalibus Ordinis cap.* 12. *§.* 21. disponentibus, ut infrà: *Provinciales itaque infra spatium sex mensium, pro unoquoque loco Conservatores nominasse, & elegisse teneantur, ac debeant juxta Apostolicas Const. id sane statuimus, & decernimus sub pœna privationis officii negligentibus subeunda*. Et in apposita ibid. formula literarum electis concedendarum. nullius, quam Provincialis, fit mentio.

Privativa quo ad Guardianos deducitur, ex quo loquantur universaliter *pro uno quoque loco*; atque etiam, ex quo tam strictè id Provincialibus præcipiatur; quod frustra, & superfluè fieret, si aliunde, etiam Guardiani, id possent; Imò ex præcepto eis facto optimè probatur, declarari dispositionem Constitutionis (quæ videtur quoad taxativam particularis personæ dubia,) & intelligi de Provinciali exclusivè quoad Superiores Locales; alioquin inferendum, in vim præfatæ Constitutionis, etiam simplicem Fratrem posse conservatorem eligere. Nam ipsa distinctionem non ponit inter Superiorem, & subditum; & sic oriri possent jurgia, & lites inter Fratres ipsos, & Conservatores electos; & contingere etiam, quod idem Conventus sæpè plures haberet Conservatores.

Nec oppositum concludenter probatur ex mari magno Minorum *§. & Nibilominus*, à quo Portell. *dubia Regul. ver. Conser. num.* 1. citans Roderico *quæst. Regul tom.* 1. *qu.* 65. *art.* 3. fundamentum desumit, alias, & simplex Frater, imò & Fratrum Syndici, id possent; & foret Provinciali denegandum, quia ibi non hic, sed illi nominantur; Neque vis in dictione *requisitus* ponatur, cum hæc electionem potiùs supponat; ponderetur textus.

De extensione jurisdictionis Conservatoris ad Syndicum Apostolicum Frat. Minor. de Observ. v. *cap. off. quo ad Syndicum*.

CAPUT XVIII.

Officialis quoad Conventus.

SUMMARIUM.

1 *In fundatione Conventus attenditur Constitut. Clement. VIII* Quoniam, *Gregor. XV.* Cum alias, *Urbani VIII.* Romanus Pontifex, *& Innocent. X.* Instaurandæ.

2 *In Conventu novæ erectionis* 12. *ad minus Religiosi debent degere, & num.* 9.

3 *Audiendi sunt, jam introducti* Re-

Regulares, etiamsi introducendi haberent congruam dotem.
4 *Præjudicium præexistentibus ex multis potest inferri.*
5 *Etiamsi introducendi essent ejusdem Ordinis.*
6 *Sæpe audiuntur existentes in distantia majori quatuor millia passuum.*
7 *Quæ Hospitia comprehendantur sub Constitutionum dispositivis?*
8 *Quæ vim quoque habent in translatione Conventus.*
9 *Potest aliquando erigi Conventus, licet alii Regulares dissentiant, & ibi nota.*
10 *Consensus debet esse Capitularis.*
11 *Const. B. Pii V. Regularium revocatoria facultatum ingrediendi Claustra Religiosorum &c.*
12 *Mulieres ligantur censura Papæ reservata.*
13 *Fratribus imponitur pœna privationis &c.*
14 *Alia ejusdem Const. Decret. declarans priorem extendi ad fœminas quascumque ingredientes, etiam absque licentiarum prætextu.*
15 *Tempore processionum possunt ingredi Claustra.*
16 *Regulares ligantur, etiam excommunicat. Papæ reservata; & ibi plura.*
17 *Quid septa, quid Monasterium significent?*
18 *Horti &c. quando sub clausura contineantur?*
19 *Murus clausuræ dirutus non facit licitum ingressum mulieris in clausuram?*
20 *Resolvitur de hortis habentibus quoque ingressum per viam publicam.*
21 *Et de Sacristiis.*
22 *Et Grangiis, & Infirmariis &c.*
23 *Quid verbo* introducere: *quidve* admittere *importent?*
24 *Etiam consulentes, mandantes &c. ingressum, comprehenduntur.*
25 *Lex pœnalis extensionem admittit?*
26 *Aliquando ligatur Religiosus etiamsi fœminam non introducat. nota ibi.*
27 *Vivæ vocis oraculum B. Pii V. factum Card. Cribello super ingressu Mulierum tempore processionum.*
28 *Quæ oracula non sint revocata?*
29 *Dubium de Superiore, extraordinariam Processionem instituente.*
30 *Seculares non possunt pernoctare &c. in Convent. Frat. Min. de Observ.*
31 *Limitatio pro Clericis.*
32 *Et pro Syndicis Apostolicis.*
33 *In restitutione Conventus suppressi non requiritur consensus Cleri, & Regularium: limita, & lege Decretum S. Congregationis Episc. & Regul.*

QUamquam Monasterium, Conventus, & Cœnobium, in nomine sint diversa, in re tamen significata conveniunt, cum ex eis quodlibet quædam loca, & ædificia significet, in quibus ad Deo serviendum Religiosi congregantur, & convivunt.

In

In his de novo construendis est observanda Constitutio Clement. VIII. *incipit Quoniam ad institutam*, ut in *Bullar. Cherub. tom.* 3., & Piaseco *prax. par.* 2. *cap.* 3. *art.* 6. declarantis. [Locorum Ordinarios non posse licentiam ad novos Conventus, cujuscumque, etiam Mendicantium Ordinis, in Civitatibus, & locis eorum ordinariæ jurisdictioni subjectis, erigendos impartiri, nisi vocatis, & auditis aliorum in eisdem Civitatibus, & locis existentium Conventuum Prioribus, seù Procuratoribus, & aliis interesse habentibus, & causa, servatis servandis, cognita constiterit, in eisdem Civitatibus, & locis novos hujusmodi erigendos Conventus sine aliorum detrimento commodè sustentari posse; & aliam Greg. XV. incip. *Cùm alias, eod. tom.*] Extendentis dispositionem Clementis ad existentes, etiam in distantia quatuor milliarum, ad effectum, ut consensum præstent, dum eis constiterit ex nova Conventuum erectione non esse detrimentum reportaturos; ac alteram Urbani VIII. *ibid. tom.* 4. *incip. Romanus Pontifex*, in qua præfatæ innovantur cum revocatione quarumcumque licentiarum erigendi Monasteria, & alia loca Regularia, non servata forma Sacror. Canonum, Conc. Trid., & contenta in Const. Clement. & Greg.

Præter illum Ordinarii, quem, & Trid. *sess.* 25. *cap.* 3. *de Regul.* exigit in erectionibus Conventuum, censetur copulativè necessarius assensus Summi Pontificis, juxta disposita *c. cum ex eo de excess. Prælato. in* 6. *lib.* 5. *tit.* 7., & in *Const. Instaurandæ* Innoc. X. *ut in Bullar. tom.* 4. in qua præmissa extinctione, & suppressione parvorum Conventuum §. *Verum* subdit. *Verum quia parum est mala præcidere, nisi etiam malorum causa, & radix evellatur, Const. fel. rec.* Bonifacii VIII., *quæ incip.* Cum ex eo, *necnon* Clementi VIII. *incipien.* [Quoniam ad institutam, aliorumque Romanorum Pontificum, prædecessorum nostrorum, super erectione novorum Conventuum editas, earumdem tenorem innovantes, illisque addentes, hoc perpetuò prohibemus edicto, ne deinceps aliquis Regularium Ordinis, Mendicantium, vel non Mendicantium, Congregationis, Societatis, & cujusvis alterius Instituti, etiam Societatis Jesu, in aliqua Civitate, Castro, Villa, seù loco, ad habitandum domos, vel loca quæcunque de novo recipere, seù Monasteria, Conventus, vel Collegia incipere, vel fundare præsumant, absque Sedis Apostolicæ licentia speciali, plenam, & expressam faciente de prohibitione hujusmodi mentionem, in scriptis, & gratis concedenda, prævia examinatione Congregationis negotiis Episcoporum, & Regularium præpositæ; si secus egerint, eo ipso incurrant pœnas privationis, & inhabilitatis, ut supra, inflictas; & nihilominus receptiones, fundationes, & erectiones sint ipso jure nullæ, & invalidæ: & domos, ac loca ipsa, & personæ in eis degentes omnimodæ jurisdictioni, visitationi, & correctioni

M Hae [illegible] Clem. VIII. [illegible] Inn. X. in Const. Instaur. [illegible] 50 [illegible]

ctioni Ordinarii loci plenè in omnibùs subjaceant.

Examen præfatæ Congregationis eo tendit, ut constet, si alii Regulares ex nova fundatione detrimentum recipiant: aut præjudicium *juribus* Parochialibus ex eo inferatur: & tandem, ut servetur Decretum S.C. Conc. alias auctoritate Urbani VIII. editum, tenoris qui sequitur: [Deinceps verò Monasterium, Conventus, Domus, Congregatio,
2 vel societas Religiosorum, seù Regularium nullibi recipiatur, nisi præter alia ad id requisita, in singulis hujusmodi locis duodecim saltem Fratres, aut Monachi, seù Religiosi, degere, & ex redditibus, & consuetis eleemosynis, detractis, omnibus, ut supra detrahendis, competenter sustentari valeant, ad præscriptum decreti fel. rec. Greg. XV., hac de re editi; alioquin Monasteria, & loca hujusmodi posthac recipienda, in quibus duodecim Religiosi, ut supra, sustentari, atque inhabitare non poterunt, & actu non inhabitaverint, Ordinarii loci visitationi, correctioni, atque omnimodæ jurisdictioni subjecta esse intelligantur.] Quod novissimè cum aliis relatis *cap. Official. quò ad celebrationem Missarum* ab eadem emanatis, confirmavit, & approbavit, ac ob omnibus exactè, & perpetuò servari voluit, & mandavit Innocent. XII. Const. *Nuper prout loc. cit.*

Præfatorum observantiam Sacra Cong. Episc., & Reg. ad praxim deducit, nec erigendi novi Conventus unquam facultatem concedit, quin priùs Ordinario loci negotium committat, & sensum ipsius, tam, quo ad commodam sustentationem Religiosorum de novo introducendorum in numero duodeno, absque ullo cæterorum præexistentium Regularium pæjudicio, quàm quo ad istorum consensum, ac jurium Parochialium indemnitatem, audiat.

Audiendi essent præexistentes 3
Regulares, in casu etiam, quo alii de novo introducendi, essent Clerici Regulares, quia Constitutiones comprehendunt quodcunque Institutum; imò etiam si haberent congruam dotem pro victu, & vestitu Religiosorum, in numero ab Apostolicis Constitutionibus præfixo, quia fortè, eo non obstante, possent antiqui, & præsertim Mendicantes (quibus ex Glos. *ad alleg. cap. cum ex eo in ver. mendicantes* victum tribuit incerta mendicitas) præjudicium ex eo recipere; si nimirum post consummatam Conventus fabricam administrent Sacramenta stipendia pro celebrandis Missis recipiant, Defunctos Sepulturæ tradant, & similia. Ex quibus certè minuitur ad præexistentium Regularium Ecclesias fidelium concursus, & inde, ad minùs indirectè sequitur eleemosynarum diminutio, & divisio. Undè quia finis legis, antiquorum nimirum præjudicium, in casu non abesset, etiam tunc, dispositio legis de vocandis interesse habentibus servanda.

Nec obstat dicere, quod enumerata spectent ad lineam actus facultativi; quatenus est innatæ libertate cujuslibet pia opera facere, sepulturam

turam eligere, & pro Missis celebrandis eleemosynas tradere, ubi, & quibus, velit: quippe ad summũ concluditur ex nova erectione, in casu, de quo agitur, non fore alios reportaturos præjudicium, consideratum in sensu stricto, ut scilicet læsionem justitiæ importet: secus verò, si sumatur pro quocunque damno, sive qualibet alimentorum, & eleemosynarum diminutione.

Propterea Pignatellus *to.* 1. *cons.* 177. *num.* 43. ponderavit inspiciendam non esse qualitatem Regularium introducendorum, sed introductorum præjudicium, qualecumque sit; quod æque bene resultare potest ex eleemosynarum quæstuatione, ac ex diminutione concur-
4 sus, & emolumentorum, quæ retrahi solent ex celebratione Missarum, tumulatione Cadaverum, aliisque pluribus, in quibus Parochi, aliique Regulares præjudicium recipiunt; & obinde eorum consensus requiritur; obinde dispositiva Constit. comprehendit quotquot volunt fundare, sive Mendicantes sint, sivè non; quod expresse legitur in illa Innoc.

Et procedit etiam in fundatione
5 novi Conventus ejusdem Religionis, & instituti, quia in hoc etiam consideratur ratio motiva Constitut. Clement., & Greg. quorum fuit per interdictam multiplicationem Religiosorum absque sufficientibus redditibus prospicere, ne introductis præjudicium inferretur; quod certè, etiam in casu esset inevitabile; nam de novo introducti præexistentibus, sive clam, sive palam eleemosynas surripiunt, damnumque inferre dicuntur, eorumdem diminuendo patrimonium, quod unicè fundatur in eleemosynis fidelium, prout *ibid. num.* 27. scripsit Pignatellus.

Et facit quod Const. non emanarint ad evitandum præcisè præjudicium eleemosynarum, commodumve bursale, ut loquitur Glos. *ad alleg. cap. cum ex eo in ver. scandala*, sed ad rixas quoque, & scandala eradicanda, quæ de facili propter emulationes inter vicinos Conventus enascuntur, prout ejusdem *cap. cum ex eo* narrativa significat.

Potest etiam finis legis habere locum, etiamsi Conventus erigendus sit in loco, plusquam per quatuor milliaria distanti ab eo, in quo alius priùs ædificatus reperitur; maximè si huic, loca existentia intra limites distantiæ, per Gregorium ne- 6
cessariæ, non sufficiant ad subministranda victualia, quo ad numerum Religiosorum per Apostolica Decreta expressum. Tunc certè vocandi, & audiendi sunt, existentes, etiam extra allegatam distantiam. Proinde S. Congr. Episc & Regul. in terminis erectioni Conventus in Insula Corsicæ, ol circumstantiam inopiæ Regionis majorem præfata, unius loci ab altero, per alios Religiosos acquirendo, distantiam, exigit, prout sequitur: [S. Cong. &c. Decrevit &c. a imposterum in dictæ Corsicæ Insu la pro hujusmodi fundationibus tàm ab Observantibus, quàm à Reformatis, & Capuccinis respectiv servandam esse dictam distantia duo-

duodecim milliariorum, mensuræ illarum partium.] Quod Clemens X. Const. *Nuper sub die* 20. *Maii* 1673. confirmavit; & refert *sub anno* 1661. in provinciis Burg., Granaten, & Aragoniæ ad quindecim extendisse *Reg.* 22. *Cismontanum pag.* 101. *à tergo*.

Item sub earumdem Constitutionum dispositione, dubium non debet esse, ea loca venire, quæ alias solent dici *Hospitia*; Verùm in nullo, præterquam in nomine, à Monasteriis differunt; cùm, sicut ista, Ecclesiam cum Campanis habeant, in eis Religiosi habitent, Missarum stipendia recipiant, eleemosynas ostiatim quærant, divina celebrent, & Sacramenta administrent. Ideò quo ad istorum erectionem subintrat causa finalis, in præfatis literis expressa, de evitando nimirum præ-
7 judicio præexistentium Regularium; consequenter earumdem literarum dispositio: juxta satis commune, quod ubi eadem ratio militat legis, ibi ejusdem legis debet dispositio militare: adeòque præscriptarum solemnitatum in hujusmodi erectionibus observantia, ad quæ extenditur dispositio Urbani per hæc verba, *& alia loca Regularia:* & illa Innoc. per addita, *seu loco ad habitandum domos, vel loca quæcumque*, & probatur ex decretali sæpiùs cit. loquente de domo, seù quocumque loco ad habitandum Pignatellus *ibid. n.* 32.

Secùs dicendum de Hospitiis in sensu stricto, causa dumtaxat itinerantium, & quæstuantium Religiosorum absque alio præjudicio erectis Engel. *Colleg. univers. jur. Can. lib.* 3. *tit.* 36. *sub num.* 4. & in quibus non administrantur Sacramenta, nec ibi continuò sunt Religiosi permanentes, nisi infirmi, & eis inservientes; nec habent sepulturam, nisi expressè concedatur Nicol. *Flosc. ver. Hospitium nu.* 1. ubi plura S.C. decreta citat.

Non sic de translatione, & mutatione Conventus de loco non sano, seù minùs commodo, ad saniorem, & magis commodum, nedum, quia sæpè ex Conventuum vicinitate solent jurgia oriri, æmulationes, & rixæ; verùm etiam, quia in translatione Conventus militare 8
potest ratio motiva Constitutionum, quæ ex dictis est providere, ne Regularibus præexistentibus præjudicium inferatur. Quod certè inferretur, quippè ad ipsorum Ecclesias Populi minueretur concursus, & ad eas aliorum frequentiùs, vel ob amænitatem, & commoditatem loci, aut aeris salubritatem, conflueret; ex quo utique major, & minor dependet eleemosynarum collectio. Et ideò translatio, adeo damnosa, debet per Sedem Apostolicam examinari, de cujus licentia est facienda. Et colligi potest ex verbis Innocentii *de novò recipere, vel incipere, vel fundare*; ubi ponitur dictio, *vel*, quæ tamquam alternativa cadit inter diversa, & casus disjungit, Pignatel. *tom.* 10. *Const.* 32. *num.* 5. consequenter dispositionem Constitutionis extendit, tum ad loca, quæ recipiuntur in locis de novò, tùm ad Conventus, qui in locis de novo, ex capite translationis, de-

debent fundari; & Privilegia, quo adhoc aliàs concessa, esse extincta affirmat Donatus *Prax. tom.* 1. *par.* 2. *tract.* 1. *quæst.* 26. *num.* 10. ut plenius continetur in Const. Innoc. propter adjectas derogatorias sublata cuique facultate aliter iudicandi, irritumque declarando quidquid contra literarum tenorem exequi contigerit. Ampliatio Conventus in eodem loco facienda sub dispositione legis non venit per Engel. ibid.

In casu tamen, quod Ordinariis constaret novos Conventus erigendos posse commodè, & sine aliorum præjudicio sustentari, possent id S. Cong. significare, & pro ob-
9 tinendis litteris erectionis adlaborare, quantumvis alii dissentirent. prout potest ex Constitut. Gregor. haberi, dum ait. [De cœtero Monasterium, Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas Religiosorum, seù Regularium, cujuscumque, etiam Mendicantium, Ordinis, Societatis, & Instituti, quocumque nomine nuncupentur, etiamsi de illis particularis expressa, & specifica mentio habenda esset, in quacumque Civitate, vel Oppido, seù quocumque alio loco, non erigantur, nisi in eo saltem duodecim Fratres, aut Monachi, seù Religiosi inhabitare, ac ex redditibus, & consuetis eleemosynis sustentari valeant, ac Priores, seù Procuratores aliorum Monasteriorum, Conventuum, seù Domorum aliorum Religionum, vel Congregationum, aut Societatum, seù Institutorum hujusmodi, non solum in prædictis, sed etiam in aliis per quatuor millia passuum circumvicinis locis, ad id vocati, & auditi fuerint, ac tali erectioni consenserint, vel *alias* Ordinariis locorum constiterit, Religiosos Monasterii, Conventus, seù Domus Regularis, sic erigendi, seù erigendæ absque detrimento Religiosorum in Monasteriis, seù Domibus anteà in Civitatibus, seù locis hujusmodi erectis degentium, ibi in numero duodecim, & congruè manuteneri, & ali posse; si verò novi Conventus, Domus, Congregatio, vel Societas hujusmodi instituendæ erunt, nullique alii Regulares inibi reperiantur, Ordinarii locorum nihilominus diligenter inquirant, an locorum Incolæ, & habitatores, quorum & consensum requirant, ac adhibeant, hujusmodi duodecim Religiosos in Conventibus, ut præmittitur, instituendis, commodè alere, & manutenere valeant &c.] Ubi ponderanda est efficacia dictionis *aliàs*, quæ ex Barbosa *dict.* 9. *num.* 3. ponitur pro alio casu, vel ex Pignatello *à num.* 20. casum à primo diversum significat, inducitque alternativam, adeò ut, quemadmodum, ut Episcopus potuisset tunc licentiam impertiri erigendi Conventum de novo, sufficiebat, vel consensus aliorum Regularium, vel quod Episcopo constaret de sufficienti, & commoda sustentatione, sic, quia de præsenti est in vim Innocentianæ necessarium beneplacitum Apostolicum, sat erit, quod ad ipsam informationes de commoda sustentatione, etiam aliorum Regularium non

expe-

expectato consensu, modo de illa sit certus, transmittat, præsertim quia illæ duæ negativæ, *non erigantur, nisi constiterit*, resolvuntur in affirmativam; perindè ac si diceretur erigantur, constito de commoda sustentatione, ut in terminis de dictione *nisi*, subsequente præcedentem negationem, probat Barbos. *dict.* 184. *num.* 3. operari, ut faciat affirmare ea, quæ ponit.

Nec sufficit consensus Regularium, nisi ab eis præstetur Capitulariter Congregatis, ut optimè deduci potest ex integro *tit. de his, quæ fiunt à Prælat. &c. lib. 3. tit.* 10. ubi annullantur, & cassantur,
10 quæ à Prælatis fiunt sine consensu Capituli, prout textus ibi videndi, nec relevat, quod Gregoriana videatur contenta, quod detur à Procuratoribus, vel Prioribus, quia uti certum, tenendum non loqui taxativè, & exclusivè, sed dumtaxat demonstrativè, quatenus demonstrat eorumdem esse necessarium, ab eis dandum, servata forma juris communis alleg. tit.

B. Pius V. revocat omnes facultates ingrediendi Monasteria, & loca virorum Regularium quorumcumq; Ordinum, mulieribus datas; ut infrà.

[Regularium personarum, quæ, relicto sæculo, Dei se obsequio dedicarunt, prò commisso nobis offi-
11 cio quieti consulere cupientes, ad ea removenda, quæ Religiosum earum propositum impedire possunt, curam nostram libenter intendimus, ut nulla re, quæ eas à Divino cultu avocet, præpeditæ, secundùm Ordinum suorum Regularia instituta, & Decretum Sacri-Trid. Concilii tranquillis mentibus gratum altissimo impendere possint famulatum. Quia igitur, & Cartusiensium Ordinis, & aliorum Regularem vitam professorum, quies non parum solet, sicut accepimus, perturbari, propterea quod mulieres modestiæ matrimonialis oblitę, Domos, ac Monasteria eorum, contra ipsorum instituta, prætextu confessionalium, aut aliarum litterarum Apostolicarum ingredi audeant, ipsis etiam Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis Præsidentibus aliquando recusantibus, & renitentibus, non sine magna eorum molestia, nec sine gravi Laicorum etiam offensione, ac scandalo, si quando admitti nimis facilè videantur; huic rei providere volentes motu proprio, ex certa scientia, ac de Apostolicæ potestatis plenitudine, omnes, & singulas facultates, ac licentias ingredi Monasteria, ac Domos Cartusiensium, & aliorum quorumcumq; Regularium Ordinum, etiam Mendicantium, mulieribus cujuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & quacumque Dignitate, ac Præeminentia præditis, etiam Comitissis, Marchionissis, Ducissis, sub quibuscumque verborum tenoribus, & formis, & cum quibuscumque etiam derogatoriarum derogatoriis, aliisque fortioribus, efficacioribus, & insolitis clausulis; Necnon irritantibus decretis, ab Apostolica Sede quomodocumq; concessas, quarum tenores perindè, ac si de verbo ad verbum præsentibus insererentur, haberi volumus

pro expressis, tenore præsentium revocamus, & Cassas, irritas, & inanes esse decernimus; districtè prohibentes, mulieribus quidem prædictas facultates, & licentiam prætendentibus, sub excommunicationis latæ sententiæ pœna, postquam harum litterarum notitiam habuerint, à qua non possint, nisi à nobis, aut Romano Pontifice, qui pro tempore fuerit, absolvi, præterquam in mortis articulo, ne dictas Domos, & Monasteria ingredi audeant; Ipsis verò Monasteriorum, & Conventuum Abbatibus, Præpositis, Prioribus, & aliis Præsidentibus, quocunque nomine vocentur, & eorum Monachis, Canonicis, & Fratribus, sivè Mendicantibus, sivè non Mendicantibus, sub privationis
13 Officiorum, quæ in præsentias obtinent, & in habilitatis imposterum ad illa, & alia omnia, & suspensionis à Divinis ipso facto, sine alia declaratione, incurrendis pœnis, ne eas introducere, admittereve præsumant.] Non obstantibus &c. *Datum Romæ* 24. *Octobris* 1566. apud *Confect. Collect. Privil. Mend. part.* 1. Quaranta *Bullar. verbor. Monasteria*, & Conventus &c. *Bullar. Cherub. tom.* 2.

Et quia præsentes restringebantur ad prohibendum ingressum in virorum claustra mulieribus habentibus duntaxat, seù prætendentibus habere indulta ingrediendi; ideò idem Pius propriam mentem declarans, aliam Const. edidit, prout sequitur.

Decet Rom. Pont. certissimum mentis suæ interpretem, si quando quippiam dubietatis in litteris, ab eo emanatis occurrit, suæ declarationis oraculo quàm primùm explanare. Cum aliàs à nobis emanaverint quædam litteræ in simili forma Brevis sub *die* 24. *Octobris* 1566. Pont. nostri anno primo. In quibus mulieribus quibuscumque Monasteriorum Regularium ingressus; cum derogatoriis Clauf. & irritantibus decretis prohibetur, & aliàs, prout in illis pleniùs continetur. Id eos intuitu, & in favorem Congregationis Montis Virginis, aliquas dubitationes, quæ circa dictarum litterarum, & mentis nostræ intelligentiam oriri possent, elucidare, submovere volentes supplicationibus dictæ Congregationis, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, Apost. auth. tenore præsentium dicimus, & declaramus fuisse, & esse mentem, & intentionem nostram, quod dictæ litteræ non solùm comprehenderent, & comprehendant Mulieres habentes, & prætendentes, facultatem, & indulta ingrediendi Monasteria, sed etiam omnes, & quascumque Mulieres alias, tàm in genere, quàm in specie, significantes, nihilomi- 14
nus, prout significamus, quod propter hoc, & prædictas nostras litteras non intelleximus, nec intelligimus, quod mulieribus præcluderetur, nec percludatur aditus, ad Monasteria, & loca Regularia dictæ Congregationis, ac eorum Claustra, quando in eis Missæ, & alia Divina officia celebrantur, ac cum processiones fiunt, & quando Christi-fidelium cadavera ibi sepeliun-

15 liuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt, sed liberè perpetuò concedimus eisdem omnibus mulieribus facultatem, ut ad illa loca dictæ Congregationis in quibus dicta Pia Opera exercentur, cum aliis Catholicis personis accedere liberè, & licitè possint, & valeant, & similiter, quod quando Divinum Verbum in Claustris Monasteriorum, & Regularium locorum Congregationis hujusmodi proponitur, vel per aliam quamcumque causam, tantus concursus populi fuerit, quod commodè ingredi non possint, & egredi per portam Ecclesiæ, perpetuò concedimus, ut dictæ Mulieres, una cum aliis secularibus personis, possint ingredi per portam Claustri Monasteriorum locorum Regularium Congregationis hujusmodi (dummodò rectò tramite accedant ad portam, qua exitur è Monasterio) sicque volumus pariter, & indulgemus.] Decernentes &c. sublata &c. irritum &c. non obstantibus &c. Romæ 16. Julii 1570. *Confect. cit. Bullar. Cherub. tom.* 2.

Mulieres ingredientes sub prętextu licentiarum excommunicantur, excommunicatione Papæ reservata; Regulares verò ipsas præsumentes introducere, vel admittere officiis privantur, inhabiles, ad illa, & alia obtinenda declarantur, & à Divinis, ipso facto; sine alia declaratione suspenduntur. Textus expressus in Const. *Regularium*; quibus respectivè pœnis, in vim declarationis *Decet*, ligantur mulieres quoque sine licentiarum prætextu ingredientes, & Religiosi eas, quæcumque sint, intra Monasterii septa, & clausuræ limites absolutè, & absque ullo licentiarum colore admittentes. Prout colligere quisque potest ex verbis illis, *& aliàs, prout in illis pleniùs continetur, &c.*

Non legitur Regulares admittentes fœminas quascumque, in vim allegat. Const. B. Pii innodari, pœna excommunicationis; quam tamen per expressa in Const. Greg. *Ubi gratiæ*, alleg. *c. off. quo ad clausuram num.* 29. admittentes eas, sub licentiarum prætextu incurrunt. Et absolutè quisque censuratur censura Sedi Apostolicæ reservata, si aliquam ex illis admittat, recipiatur, ad formam decreti S. Cong. Episc. & Regul. apud Lant. *verb. clausura Conventum num. pr.* Cujus tenor fuit à Card. Matthæjo Ordin. Minor. Protect. transmissus Com Generali Min. de Observ. & ei significavit, [che i SS. Card. 16
della Congreg. de' Vescovi, e Regolari, hanno deciso, e determinato, che dove è il Guardiano, con la Famiglia, etiamdio, che il luogo non sia affatto compito, nè circondato da muri, fossi, ò siepe, ò che sii aperto, ivi sia Clausura, si come hà deciso la fel. mem. di Papa Pio V., & entrandovi le Donne, siano scommunicate, e li Frati, così Prelati, come sudditi, introducendole, incorrano nella stessa scommunica, riservata al Papa, restando ipso facto privi dell'officio loro, & inhabili *in futurum*.

Il medesimo si dice delle Selve, che non sono circondate, ut suprà,

etiam che siano grandissime: in quella parte però s'intende clausura, ove li Frati sogliono ordinariamente spasseggiare, dicendo le loro devotioni; ma dove fosse selva grande, che serve per legname, e li Frati ordinariamente non vi sogliono conversare; nè pratticare, ò che sia luogo aperto, ivi non s'intende Clausura.

Ma nelli luoghi dove non sono più che tre, ò quattro Frati alla cura della Fabrica, ivi non è clausura, tanto nelle selve, quanto negl'horti; nulladimeno se li Frati introduranno le donne nelle stanze, dove habitano, dormono, mangiano, ò cucinano, siano penitentiati, e privi, come di sopra. E' vero, che dov'è consuetudine, che le donne servono per manipolo, portando calce, pietre, e simili, se bene ci fosse il Guardiano con la sua Famiglia, e le donne fossero entrate per l'espeditione della Fabrica, così nell'horto, selve, e parte del Monastero, ove si Fabrica, come ove stà serrato, purche non vadino in parte, dove habitano, dormono, e mangiano detti Frati, non incorrono in scommunica. E nostro Signore la prosperi. Roma 4. Ottobre 1588.]

Come Fratello.
Il Card. Mattei Protettore.

Septa Conventus, à quibus mulieres arcentur, & quæ ex observatis à Gloss. *in Clementina, Nè in agro*
17 *v. septa d statu Monachorum lib. 3. tit.* 10. à sepio sepis dicuntur, significant clausuram Monasterii; partes autem Monasterii explicat Nicol. III. *cap. exiit de verbor. significat. in 6. lib. 5. tit. 12. §. Denique disponens: & Nomine Monasterii volumus claustrum* (porticum nimirum, aut ambulacrum) *domos* (cellas videlicet) *& officinas interiores intelligi*, ut Cænaculum, seù Refectorium, coquinam, infirmariam, mansiones, familiarium; & animalium ex Panimolla *decis.* 88. *num.* 25. Neque debent excludi viridaria, horti, prata, & sylvæ, quæ usui Monasterii, & recreationi Religiosorum deserviunt; & quatenus non veniant, nomine Monasterii, ut censet Sorbo *v. ingredi Monasteria vers. secundo quia*, sunt 18
ipsius loca, sub eadem clausura materiali, & intra ejusdem limites ex dispositione Superioris, cujus est ipsam determinare. Et ex consequenti ad ipsa mulieribus ingressus interdictus, in vim Pianę *Const. Decet*, & Gregorianæ *Ubi Gratiæ*, quæ prohibitionem extendunt, etiam ad Monasteriorum *loca*, cujus generis debent omnia illa reputari, quæ cum eis sunt conjuncta ex resolutione S. Cong. *in una Arben de anno* 1606. 3. *Jun. Flos. Nicol. ver. Claustrum num.* 4., & extra quæ nulli Religioso, non petita à Superiore licentia, fas est exire. Et procedit etiam, si murus Clausuræ materialis, sit ex accidenti dirutus, quia semper remanent fundamenta, quæ sunt limites clausuræ, jam po- 19
sitæ, quàm ex Ameno *num.* 18 non potest Superior Localis variare, & loca Monasteria reputantur, ut priùs.

Sed quid de Hortis, ad quæ patet

20 otet aditus per viam publicam? Dicendum, quod si in hujusmodi hortos potest Religiosus intrare, nulla petita à Superiore licentia, sunt pars clausuræ, & fœminæ ingredi nequeunt. Si verò ad illos non potest accedere, nisi priùs obtenta à Superiore benedictione, & Socio assignato: Dicendum non esse vetitum fœminis ad illos ire, tametsi ad eos posset accedi à Conventu per alium ab eo, qui est per viam publicam; Ratio est, quia tales horti reputantur à Clausura separatis, quod probat praxis, & usus apud Regulares idem, qui licentia Superioris non egent, ut per loca clausuræ ambulent, & ideò, quia extra clausuram, nulla prohibitio ab eis fœminas arcet, & si intrent nulla ligantur censura per resoluta à Sacra Cong. *in Arben.* 3. *Junii* 1606. Nicol. *flosc.* ut suprà.

Quod ad Sacristias distinguitur
21 per DD. Ameno ibid *n.*20. Sorb. *v. ingredi Monasteria Frat., & Monialium*, Bonacin. *tom. pr. de clausura quæst.* 5. *puncto primo sub num. primo* Donatus *tom. primo tract.* 4. *quæst.* 12. *part.* 2. Si ad Sacristiam aditus non patet, nisi per januam, quæ sit in Claustro, mulieres eas ingredi non possunt; si verò habet ingressum, à sola Ecclesia, eis non prohibetur; quia sic censetur pars Ecclesiæ, & ejusdem, & non Conventus officina. Dubium potest esse de illa, ad quam duplici porta, altera in Claustro, alia in Ecclesia existente, patet aditus. Sed sub clausura contineri docuit Bonacin. & Ameno post Sorbo ponderans PP. Pium, & Gregorium prætactas superiùs Constit. edidisse, ad consulendum Religiosorum quieti, eosque liberandos à molestiis, & periculis conversationi mulierum connexis; quæ omnia, cum de facili possint haberi per ingressum mulierum in eam, ab ea prorsus sunt removendæ. Et hæc esse debet Superiorum Regula, nisi velint errare, ut loquitur Sorbo.

Neque possunt ingredi Grancias, Infirmarias, & Hospitia, quamquam à Conventibus distantia; dummodo in eis sit Ecclesia cum Campanis, & Divina cele- 22
brentur Officia; secus si sint loca purè secularia, & ad Divinum cultum non destinata; Donat. *ibid. tra.* 3. *q* 8. quæ non gaudere privilegio Conventus firmavit *Inn. X. Const. Cum sicut Bull. Cherub. tom.* 4. *ad* 15.

Notandum illa verba adjecta Const. Regularium: *Nè eas introducere, admittereve præsumant*, idem non importare; *introducere* 23
enim omnem actionem comprehendit, quæ activè influit in ingressum mulierum in Conventum, u invitare, consulere, approbare, hortari, monstrare iter, auferre impedimenta, januam aperire, & alia hujusmodi, ut fœminæ intrent; *admittere* verò importat eas recipere, concedere, & auctoritativè permittere, ut intrent; quod nullus potest exequi, nisi, qui tenetur ex officio prohibere; ut sunt, Superior, ad quem spectat, ut in suo Conventu Constit. Apostolicis obedientia non denegetur; & Janitor,

ſeù Sacriſta, qui januas Conventus & Eccleſiæ debent reſpectivè cuſtodire, hi omnes delinquunt omittendo, quod exequi debent; ſi non claudant oſtium, non reſiſtant, nè intrent, & non expellant, dum intraverint intimando illis cenſuras, repræſentando offenſam Dei, & Conſtit. Apoſtolicarum contemptum.

Credunt aliqui Conſtit. utpotè pœnales, & loquentes in præciſis terminis, *introducere*, *admittereve*, non extendi ad mandantes, conſulentes, aut adjuvantes, juxta ſenſum *Regul.* 15. *juris in* 6. *odia reſtringi*, *& favores convenit ampliari*: in quo poſt Sorbo *verſ. eſt etiam notandum*, eos reprobat Ameno *num.* 24. affirmatque cum Genuenſi, *prax.cap.* 17. *à num. pr.* nec diſſentit Sperell. *deciſ.* 48: *num.*
25 61. quod diſpoſitio pœnalis extenditur ex identitate, & majoritate rationis, quando, ſi non fieret extenſio, ſequeretur abſurdum, lex redderetur eluſoria, & multa ſequerentur ſcandala; quæ omnia concurrent, ſi ad conſulentes &c. non extenderentur; ut quiſque rudis quoque intellectus poteſt deducere, nec videtur id poſt literas Gregor. *ubi Gratiæ*, & verba adjecta: *ingredi faciant*, *vel permittant*: ac decretum alleg. *num.* 16. poſſe in dubium vocari.

Sed quid ſi Religioſus, qui nec introduxit, nec admiſit, nevè influxum, etiam moralem, habuit in ingreſſu Mulieris, jam introductam ex urbanitate ſalutat, & ex decentia ſtatus illius per Conventum comitatur? dicendum cum A- 26
meno *num.* 31. delinquere crimine admittentium, aut introducentium, modo operetur aliquid, ob quod fœmina diutius detineatur in Conventu; quibus addendum cenſerem, niſi eam quoque ad egreſſum ſtimulet, aut conſulat.

Quas pœnas non incurrunt fœminæ ingredientes Clauſtra, nevè Regulares eas permittentes ingredi tempore proceſſionum, cum id eis non ſit interdictum, ut ſequentibus patet.

[Nos Alexander miſeratione Divina tituli Sancti Joannis ante portam Latinam presbyter Cardinalis Cribellus nuncupatus, omnibus, & ſingulis præſentes noſtras literas inſpecturis, lecturis, & audituris fidem facimus indubiam, & in verbo veritatis atteſtamur, qualiter Sanctiſſimus in Chriſto Pater, & Dominus noſter D. Pius Divina providentia Papa V. vivæ vocis oraculo nobis facto, dixit, & declaravit, fuiſſe, & eſſe mentem, & intentionem ſuam, quod ejus literæ in forma brevis, ſub die 24. *Octob.* 1566. Pont. ſui A. pr. editæ quibus, Mulieribus quibuſcunque Monaſt. Regularium ingreſſus cum derogatoriis clauſulis, & irritantibus decretis prohibebatur, non ſolum comprehendant, & comprehenderent Mulieres habentes, & habere prætendentes facultatem, & indulta ingrediendi hujuſmodi Monaſteria, ſed etiam omnes, & quaſcunque Mulieres alias tam in genere, quam in ſpecie. Significans nihilominus idem Sanctiſ. D.N. eodem vi-

væ

væ vocis oraculo nobis facto, quod propter hoc, & per dictas suas literas non intelligit, quod Mulieribus præcludatur aditus accedendi ad Monasteria, & loca Regularia, ac eorum Claustra, quando in eis Missæ, & Divina officia celebrantur, ac quando processiones fiunt, & quando Christi fidelium Cadavera ibi sepeliuntur, ac etiam pro eis suffragia fiunt, sed liberè concessit, & concedit eisdem omnibus mulieribus facultatem, ut ad illa loca, in quibus dicta pia opera exercentur, cum aliis Catholicis personis accedere libere, & licitè possint, & valeant, & similiter quod, quando Divinum Verbum in Ecclesia Monasteriorum, & Regularium locorum hujusmodi proponitur, vel propter aliam quamcunque causam, est tantus concursus populi, quod commodè ingredi non possint, & egredi per principalem portam Ecclesiæ, concessit, & concedit eodem vivæ vocis oraculo, ut dictæ Mulieres, una cum aliis secularibus personis possint ingredi, & egredi per portam Claustri Monasteriorum, & Regularium locorum hujusmodi, dummodo recto tramite accedant ad portam, qua exitur à Monasterio, non obstantibus privilegiis, & literis Apostolicis, ac quibuscumque in contrarium facientibus. In quorum omnium, & singulorum fidem, & testimonium præmissorum præsentes nostras literas exinde fieri fecimus, illasque manu propria subscripsimus, sigillique nostri, quo in talibus utimur impressione, communivimus.

Datum Romæ in Palatio Apostolico in edibus nostræ solitæ Residentiæ sub Anno à Nativitate Domini 1568. Indictione 11. die vero 28. mensis *Januar*. Pontificatus prælibati Sanctiss. D. N. Pii V. anno 3.

Alex. Card. Cribellus.

Nec dicendum Oracula fuisse per Sedem Apostolicam revocata; quia Gregorius XV. *Const. Roman. Pontifex*. 2. *Julii* 1622. à sua revocatione excepit ea, facta S. R. E. Cardinalibus; & quamquam Urbanus VIII. Constit. *Alias*, *Bull. Cherub. tom*. 4. extendat præfatam Gregorii ad ea, etiam ipsis Cardinalibus facta, idem tamen Constitut. *Alias felicis ibidem* declarat: Oracula Officialibus Papæ facta adhuc vivere; prout sequitur [Motu proprio, certaque scientia, ac matura deliberatione nostris, deque Apostolicæ potestatis, plenitudine, Officiales, seù Ministros prædictos, quibus alias ante emànatas prædictas Constitutiones, ex officiorum suorum auctoritate, & prærogativa de Oraculo, per eos à Romanis Pontificibus pro tempore existentibus, habito, fides habere solebat: quoad ea, quæ, ut præfertur, ad cujuslibet eorum officium, seù munus, quo funguntur, pertinent, in literis, etiam nostris prædictis, super revocatione Oraculorum hujusmodi emanatis, minimè comprehensos fuisse, nec esse, nec comprehendi debere declaramus, & decernimus; & ad abundantiorem cautelam eosdem officiales, seù Ministros adversus easdem Constitu-

tiones, quatenus opus sit, restituimus, & plenariè reintegramus in omnibus, & per omnia, perindè ac si, quoad illos, prædictæ Constitutiones non emanassent.

Cardinalis autem Alexander Cribellus erat tunc Officialis Domini Papæ; quod, quando aliundè non constaret, satis liquet ex clausulis illis: *Datum Romæ in Palatio Apostolico in Ædibus nostræ solitæ Residentiæ sub Anno à Nativitate Domini* 1568., *indictione* 11. *die verò* 28. *mensis Januarii, Pontificatus prælibati SS. D.N. Pii V. Anno* 3.

29 An autem peccet Superior, qui rogatus à Muliere nobili, processionem extraordinariam instituit, ut ipsa possit ingredi Claustrum, ad satisfaciendum suæ curiositati? reprobato Ameno *num.* 13. dicendum cum Sorbo, *cit. verb.* circa *quem*, *Rodrico*, *Joa.Crux*, & *Villolobos*, ex Donato citatis ab Ameno *num.* 12. peccare mortaliter, pœnisque taxatis ligari; non modo, quia ratio eum movens; ad instituendam processionem levis ponderetur; verum etiam, quia prudenter præsumitur B. Pium noluisse suam concessionem, ad similes processiones ampliare.

Undè inferendum decretum relatum à Latusca verb. *Claustrum num.* 2. exigens expressam licentiam Sedis Apostolicæ, quòd fœminæ licitè possint comitari processiones per claustra Regularium, posse tamquam subrepticium, nullius valoris censeri; quia petitio exhibita ab Episcopo Oriolen. Sacræ Congregationis Rituum nullum verbum facit, aut de declaratione Pii V. *Const. Decet.*, aut de nova concessione facta Mulieribus vivæ vocis Oraculo per præfatum Eminentissimum Cribellum relato: Additur praxis communis; & præsertim Urbis, cui nullum adversari constat Donat. *tom.* 1. *part.* 2. *tract.* 4. *quæst.* 19. Quamvis privilegium, quoad ingressum Mulierum in claustra Regularium, non videatur ubique in usu, nisi pro tempore, quo processiones fiunt.

Secularibus non est ad eorum claustra aditus absolutè interdictus: verùm quibusdam eos recipere, & admittere in certis circumstantiis; prohibetur, prout sub die 1. *Decembris* 1679. *S.Congr. Episc.& Regul.* illis Minorum de Observantia injunxit; cujus dispositio reperitur confirmata à san. mem. Inn. XI. *die* 20. *Septembris* 1685. *Director. trium. Ord.Const.*8. prout sequitur. [Emanavit aliàs, & infrà, decretum tenoris, qui sequitur: Videlicet, S. Congr. &c. Religiosæ quieti, & tranquillitati Fratrum Minor. S. Francisci de Observ. benignè consulens, injungendum censuit, prout præsentis decreti tenore injungit omnibus, & singulis dicti Ordinis Superioribus Provincialibus, Localibus, eorumque subditis, sub pœna privationis officiorum Ordinis, immediatè incurrenda, nè ullo unquam tempore, quovis prætextu, vel quæsito colore, permittant, aut consentiant seculares quoscumque ingredi septa suorum Conventuum, deferendo per silvas, hor-

tos,

30 tos, & prata sclopos ad venandum, sive alia armorum genera, vel illa apud Fratres, tàm Superiores, quàm subditos deponere: pariterque ludere quomodolibet per claustra, aliaque loca publica, vel privata ipsorum Conventuum; & convivere, ac pernoctare in eis ultra triduum, tantùm piæ hospitalitatis titulo; & sic servari mandat; non obstantibus &c. Decernentes easdem præsentes literas semper firmas, validas, & efficaces existere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac ab illis, ad quos spectat, & pro tempore spectabit inviolabiliter servari &c. Non obstantibus &c.]

Sub qua dispositione legis comprehenduntur, etiam Clerici, nisi sint bonæ vitæ, ut *sub die* 10. *Maii* 1680. eadem S.C. in terminis firmavit, ut infrà. [S.C. &c. Referente
31 Eminentissimo Casanate censuit suprascriptam prohibitionem extendendam esse, etiam ad Clericos, exceptis tamen Clericis, qui exemplarem vitam ducunt.]

Non verò Syndici Apostolici Conventuum prefatorum Fratrum, ex ejusdem ibidem S. Congregationis responso ad dubium, eidem super ea re per Patrem Fratrem Joannem Baptistam ab Atina, Procurat. Generalem Ordinis propositum *An scilicet dicti Syndici compre-*
32 *henderentur in Decreto emanato die* 1. *Decemb*. 1679.? quæ respondit ut infrà. [S.C. &c. audito Patre Ministro Generali Ordinis, & attentis narratis, censuit, ac declaravit præfatos Syndicos Apostolicos Conventuum ejusdem Ordinis, non comprehendi in enunciato Decreto. Romæ 4. Decembris 1699.]

G.Card.Carpineus.

Joseph Emygdius Ferrus Pro-Secretarius.

Intelligas decretum S. Congreg. de Anno 1685. non comprehendere Seculares Confugientes ad præfatorum Conventus pro Immunitatis beneficio.

Cùm Conventus suppressi, iterum restituuntur Religioni, cujus priùs fuerant, non videtur necessarius novus consensus, vel Cleri, vel Religiosorum, si qui in eodem loco ante suppressionem præexistebant, cum in prima eorum fundatione illum exibuerint, & non simus in casu acquirendi novum jus, sed antiquum exercite possidendi.

Limitarem, nisi Religiosi præ- 33
existentes concludenter ex restitutione probarent, sibi præjudicium inferri; adeòut nec in proprio, nec in Monasterio restituto posset, aut ex redditibus, aut ex eleemosynis numerus Religiosorum, per Constitutiones Apostolicas requisitus, commodè sustentari; In casu enim subsisterent motiva jam factæ suppressionis.

In concessione Conventus suppressi; diversæ Religioni facienda, non est dubium id exigi: prout infrà S. Congreg. disponit. [Fratres Reformati Ordinis Sancti Francisci Provinciæ Tusciæ, obtinuerunt, ex benignitate Eminentissimi Cardinalis Commendatarii Abbatiæ Sancti Joannis Baptistæ, Conventum,

tum, & Ecclesiam, aliàs Congregationis Fratrum Jesuatorum suppressæ, intra mœnia Civitatis Florentiæ existentem, cum obligatione tamen adimplendi omnia onera Missarum, & Anniversariorum, eidem Ecclesiæ annexa; In quem Conventum iidem Fratres Reformati eorum antiquum Hospitium transferre, seù potiùs novum Conventum erigere intendebant Contradicentibus ad id cæteris Mendicantibus, qui ex hujusmodi translatione, seù novi Conventus erectione, non leve sibi præjudicium inferri præsumebant; quare delata hujusmodi controversia ad Sac. Congregationem negotiis, & consultationibus Episcoporum, & Regularium præpositam.

Eadem Congregatio, utriusque partis rationibus maturè examinatis, referente Eminentissimo Cardinali Columna, declaravit, atque decrevit, non esse locum hujusmodi translationi, seù novi Conventus erectioni; & dictos Fratres Reformatos dimittere debere præfatum Conventum, noviter acquisitum; & ad eorum antiquum Hospitium redire, in eoque permanere, servata ejusdem Hospitii forma: Quæ omnia, ut executioni fideliter demandentur, censuit remittendum, prout præsentis Decreti tenore, remittit Eminentiss. Archiep. Florentino, ut cum facultatibus ejusdem Sacr. Congreg. dictos Fratres Reformatos ad eorum Observantiam compellat, contrariis quibuscumque non obstantibus, &c. Romæ 26. Martii 1677.]

Card. Gaspar Carpineus.

Jo: Baptista Spinula Archiepis. Januen. Secr.

Videas *cap. Offic. quoad declarat. Regul. S. Franc. nu.* 42. resolutum: an Fratres Minores possint in Fundatione Conventus quidpiam exigere, & *cap. Offic. quoad precedentiam num.* 21. quid dicendum de præcedentia debita Conventibus suppressis, posteà restitutis, de quorum visitatione habes plura, *cap. Offic. quoad visitationem Ordinarii, &c.*

CAPUT XIX.

Officialis quoad declarationem Regulæ Sancti Francisci.

SUMMARIUM.

1 *Commentis sæpè verborum sensus alteratur.*

2 *S. Franciscus probibet glossas super Regula.*

3 *Constitutio Urbani VIII. revocatoria indultorum contra Regulam, & Decretales Nicol. & Clement.*

4 *Constitutio Innoc. XI. super puritate Regulæ.*

5 *In-*

1 QUia sæpissimè per Glossas, seù commenta, aut doctrinales interpretationes solet legitimus verborum sensus, & pura Authoris intentio, vel depravari, aut alterari, & ad non intentum extorqueri, ideò Regulam Sancti Francisci, utpotè ab eodem in suis tabulis strictè interdictum, glossare non intendimus, nec referre super 2 ea

ea editas declarationes Nicol. III., & Clem. V. ab Ordine receptas, quæ videri respectivè possunt, illa Nicolai *cap. exiit de verbor. signif. in 6. lib. 5. tit. 12.*, & altera Clementis *cap. exivi lib. 5.* Clementin. *de verborum signif. tit. 11.* sed aliqua juxta ipsarum tenorem dubia resolvere; quibus præmittimus Constit. Urbani VIII., & Innocentii XI., & XII.

Omnia itaque Privilegia, Concessiones, & Indulta, sivè per litteras Apostolicas, etiam motu proprio, sivè vivæ vocis oraculo concessa, quæ puritati Regulæ, aut declarationibus Nicolai III., & Clementis V. quomodolibet adversantur, revocantur ab Urbano VIII. adeout illis deinceps uti non possint, ut infrà.

[Sacrosanctum Apostolatus ministerium humilitati nostræ, nullo licèt meritorum suffragio, Divina dispositione comissum, postulat, ut inter gravissimas, multiplicesque Apostolicæ solicitudinis curas, illam peculiari studio complectamur; per quam personæ sub suavi Religionis jugo Salvatoris, & Domini nostri obsequiis famulantes felicioribus in dies proficiant incrementis. Cùm itaque, sicut accepimus, dilecti filii Fratres Ordin. Min. S. Francisci de Observ. assiduis Verbi Dei Prædicationibus; continuaque Sacramentorum Ecclesiasticorum administratione; necnon aliis spiritualibus exercitiis uberes in vinea Domini fructus jugiter afferre noscantur.

Nos, ut Fratres prædicti in tam laudabilium operum exercitio eo alacriùs perseverent, quo amplioribus fuerint ab hac Sancta Sede favoribus muniti, providere, necnon felici illorum statui, quantum nobis ex alto conceditur, consulere volentes, necnon statutis, & per eos in Capitulo Generali proximè præterito decretis inhærentes, ac supplicationibus etiam dilecti filii Bernardini de Senis, ejusdem Ordinis Ministri Generalis, nobis super hoc humiliter porrectis inclinati: quod de cœtero perpetuis futuris temporibus omnes, & singuli ejusdem Ordinis professores juxta dicti Ordinis Regulam, necnon declarationes à piæ memoriæ Nicolao III., & Clemente V. Romanis Pontificibus prædecessoribus nostris, desuper emanatas, cum calepodiis, seù sandaliis apertis dumtaxat incedere teneantur; neque alio pedum operimento, sivè panneo, sivè alteriùs cujuscumque materiæ existat, absque expressa licentia, uti possint: quodque integrum eorumdem professorum vestimentum duabus tantùm tunicis constet, & constare debeat, una scilicet cum caputio, & alia sine caputio, ut eadem Regula præscribit; neque ejusdem Ordinis professores tertia tunica, seù Camisia staminea, aut interula, sivè sudariis, vel alia quacumque re, contra ejusdem Regulæ tenorem, etiam in vim concessionis fœl. record. Julii Papæ II. etiam prædecessoris nostri; sivè alio quovis prætextu, & ex quacumque causa ullo modo uti valeant, Apostolica auctoritate tenore

re

re præsentium perpetuò statuimus, atque declaramus, prædictamque Julii prædecessoris, & quascunque alias concessiones, sivè indulta, tam per literas Apostolicas, & motu proprio, quam vivæ vocis oraculo, & aliàs quomodolibet concessa, eidem Regulæ quomodolibet contraria, abrogamus Decernentes &c. non obstantibus &c.]. *Dat. Romæ* 1. *Octob.* 1625.

Innocentius XI. declarat Omnes, & Singulos Fratres de Corpore Observantiæ teneri observare Regulam S. Francisci juxta Declarat. Nicolai III., & Clementis V. contrarias consuetudines, & Privilegia revocat; plura præcepta specificat, & alia observanda in Receptione, & Professione venientium ad Ordinem, & Prælatorum electione; ac usum Syndici Apostolici licitum firmat, & bonorum administrationem, etiam Monialium, Fratribus
4 prohibet ut infrà. *Solicitudo Pastoralis Officii, & infra*...

§. I. [Cùm itaque (sicut accepimus) in pluribus Capitulis Generalibus Ordinis Fratrum S. Francisci nuncupatorum, & novissimè in Vallisoletano, quod anno 1670. celebratum fuit, unanimi omnium Fratrum vocalium consensu, declaratum, & protestatum fuerit in nullo Regulæ eorumdem Fratrum Minorum præcepto, eatenus cum Fratribus Minor. de Corpore Observ., sivè Observantes, sivè Refor. sivè Discalceati, sivè Recollecti dicantur, dispensatum fuisse, nec ipsum Observantiæ Corpus ullam unquam admisisse, vel admittere dispensationem in Regula, sed potiùs velle pro viribus, Divino favente auxilio, illam purè observare, juxta Summorum Pontificum declarationes à Fratribus Observantibus, seù de Observantia, in suis Statutis Generalibus recompilatis pro Cismontanis anno 1663. & pro Ultramontanis anno 1621. ac à Reformatis, Discalceatis, & Recollectis in suis particularibus Constitutionibus respectivè admissas, & receptas. (Dictio respectivè facit, ut singula singulis sint referenda. Gobat. *tom.* 2. *Oper. Moral. tra.* 3. *cap.* 6. *Append.* 2. *sub. num.* 32. *lit. A.*)

§. II. Nos pro majori hujus protestationis firmitate, & ut in ordine præfato status, & Regula Fratrum Minorum purè observetur, singulisque Fratribus prætextus eam transgrediendi præcludatur, eandem protestationem, & declarationem suprà expressam, harum serie, auctoritate Apostolica, approbantes, & confirmantes, motu proprio, ac ex certa scientia, & matura deliberatione Nostris, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, tenore præsentium declaramus, omnes, & singulos Fratres de Corpore Observantiæ dicti Ordinis teneri in conscientia observare Regulam Fratrum Minorum S. Francisci, & præcepta ejus, à fel. record. Nicolai III., & Clem. V. Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris, exposita, & numerata ad formam Const. prędictarum respectivè; & signanter, præter præcepta, quæ non ita frequenter occurrunt, & recitationem Divini Officii; teneri ad jejunia,

præ-

præcepta in Regula, nisi excuset necessitas: ad incedendum sine calceamentis, hoc est absque aliquo quod pedem cooperiat, cujuscumque illud materiæ sit, nisi adsit vera necessitas à Prælato approbanda: ad non equitandum, nisi infirmitas, vel necessitas, judicio Superiorum probata, excuset: ad vilitatem vestium juxta prædictas Constitutiones respectivè: ad non utendum pluribus vestimentis, quam illis, quæ Regula præscribit, nempè una tunica cum caputio, & alia sine caputio, corda, & femoralibus; nam aliud quodvis vestimenti genus ultra prædicta (excepto mantello ab initio Religionis licitò) ut indusia, seù camisiæ, sudariola, tunicellæ, & similia, sunt contra Regulam nisi adsit vera necessitas excusans à præcepto per Prælatum approbata.

§. III. Ac demum teneri ad capitale præceptum Religionis Fratrum Minorum de non recipiendis denariis per se, vel per interpositam personam.

§. IV. Aliarum enim rerum necessariarum possunt Fratres Minores de Corpore Observantiæ hujusmodi habere usum, licèt non dominium; Denariorum autem, nec dominium, nec usum, & proindè quævis contrectatio pecuniæ, seù denariorum; quæ non sit purè naturalis, seù quæ sit quovis modo politica, cujuscumque Domini sint denarii, seù pecunia, Fratribus Minoribus Observantibus, seù de Observantia, est omninò prohibita.

§. V. Ac propterea omnes, & singulas dispensationes, concessiones, & consuetudines, si quæ contra præmissa in Corpore Observantiæ Ordinis prædicti reperiantur, motu, scientia, deliberatione, & potestatis plenitudine paribus, earumdem tenore præsentium revocamus, cassamus, irritamus, annullamus, viribusque, & effectu penitùs, & omninò vacuamus, ac revocatas, cassatas, irritas, & nullas, viribusque, & effectus penitùs, & omninò vacuas esse, & perpetuò fore decernimus, & declaramus.

§. VI Declarantes tamen pariter, quod per præmissa non prohibentur in dicto ordine Syndici Apostolici; cum eorum usus non sit dispensatio in Regula, sed modus à Romanis Pontificibus prædecessoribus Nostris provisus pro purioris illius observatione: Sive ejusmodi Syndici assumantur ad præscriptum Const. Nicol. III., & Clement. V. prædecessorum prædictorum, sive secundum dispositionem Constitutionum rec. mem. Martini IV., & Mart. V., ac Pauli IV. prædecessorum pariter Nostrorum, prout illorum usus in singulis Familiis, Congregationibus, Reformationibus, aut Provinciis Ordinis prædicti respectivè fuerit receptus.

§. VII. Ut autem in ingressu Religionis unusquisque de obligationibus, quas assumere vult, plenè informetur, statuimus, ut nullus recipiatur ad habitum Regularem in eodem Ordine, nisi priùs plenè informatus sit de prædictis præceptis Regulæ, obligantibus in conscientia, & prævia hac notitia, velit

velit probationem subire; Nec quisquam admittatur ad professionem Regularem, nisi priùs examinatus sit de intellectu Regulæ, & præceptorum ejus, juxta prædicta; & deinde immediatè ante illam, coram tota Communitate fiat ei protestatio, quod ad observantiam Regulæ, cum omnibus ejus præceptis, tunc numerandis, & exprimendis, obligetur in professione, eamque protestationem admittat, & sub ea professionem faciat.

§. VIII. Quia verò efficaciùs prædicta observandi medium est exemplum Prælatorum, sive Superiorum, ideò statuimus pariter neminem eligi posse in Prælatum, sive Superiorem in Ordine prædicto, qui vitam communem Observantiæ non sequatur; hoc est, qui frequenter equitet, seù infirmitatem, qua ab obligatione pedibus incedendi excusetur, habeat: qui indusiis, seù camisiis, aut lineis, utatur apud se, vel in lecto: qui calceatus incedat: qui jejunia Ecclesiæ, & Regulæ non observet: qui aliquando visus sit contrectare pecunias, nisi jam per triennium saltem emendatus sit: qui notabiliter defectuosus sit in assistendo communitatibus Chori, Refectorii, & aliis, prout sibi in Constitutionibus præscribitur.

§. IX. Porrò electio illius, qui in omnibus præmissis vitam communem non sequatur, irritanda sit à Prælato, sivè Superiore Generali, capta informatione extra judicali pro sua conscientia sine strepitu Judicii, cum consilio tamen, & assensu trium Fratrum, qui Ministri Provinciales, vel saltem Definitores Provinciæ, sint, vel fuerint: ipsorum autem conscientias, ne aut ille expellatur, qui vitam communem sequatur, aut ille confirmetur, qui eam non observet, oneramus.

§. X. Demum, ut omnis occasio transgrediendi præceptum de non contrectandis denariis, seù pecuniis auferatur, omnibus, & singulis dicti Ordinis Prælatis, sivè Superioribus in virtute S. Obedientiæ, ac sub pœna privationis suorum officiorum injungimus, ut nulli Religioso ejusdem Ordinis permittant administrationem fundorum, reddituum, aut quarumcumque aliarum rerum, & bonorum mobilium, vel immobilium, cujuscumque Domini illa sint; & signanter, ut nulli Religiosorum Ordinis hujusmodi permittatur administratio bonorum temporalium alicujus Monasterii Monialium sub quovis prætextu, aut nomine, nempè Administratoris, Syndici, Factoris, Coloni, Superintendentis, Villici, aut alio quovis imaginabili. Decernentes &c. sublata eis &c. ac irritum, & inane &c. non obstantibus &c. *Romæ 20. Novemb.* 1679.

Innocentius XII. solvit dubium ortum super eligibilitate, vel ineligibilitate eorum, qui non servant rigorem Regulæ, prout sequitur. Aliàs à fel. rec. Deinde inserit litteras Innoc. XI., & infrà subdit: 5
Cùm autem, sicut dilectus filius Bonaventura Poerius Minist. Generalis dicti Ordinis Nobis nuper exponi se-

ni fecit: nonnulli Visitatores ex utraque familia ejusdem Ordinis, tàm de Observantia, quàm Reformati dubium ei proposuerint: An eorum Religiosorum, qui vitam communem, in victu, vestitu, chori frequentia, iter pedibus agendo, aliisque similibus à Regula præscriptis rigoribus non observant, idque ex infirmitatis, sivè alteriùs impotentiæ causa, quæ eos, juxta Textum Regulæ, & Constitutionum dicti Ordinis, excusat, adeòque à transgressionis culpa eximit, electio in Prælatos, sivè Superiores, in eodem Ordine valida sit, eaque, si aliàs canonicè facta reperiatur, & illi officiorum, ad quæ fuerint electi, cæteroqui sint capaces, ab ipsis Visitatoribus confirmari possit, & debeat; Ipse verò Bonaventura Minister Generalis, tametsi existimet Religiosos, qui propter infirmitatem, aut aliam quamvis necessitatem vitam communem, aliaque in præinsertis Innocentii Prædecessoris literis præscripta exactè observare nequeunt, ab Officiis, & Gradibus Superioritatis excludi debere, seque, ac pro tempore existentem Ministrum Generalem Ordinis supradicti, eos, etiam aliàs canonicè electos, juxtà earundem litterarum formam, excludere posse, illos autem, qui culpabiliter dictam vitam communem non observant, & ex malitia delinquunt, non solùm ab Officiis, & Gradibus hujusmodi excludi, sed etiam pœnis circà trasgressores statutis puniri debere; nihilominùs dubium prefatum declarari, ac aliàs desuper opportunè à nobis provideri plurimum desideret. Nos ejusdem Bonaventuræ Ministri Generalis votis hac in re favorabiliter annuere volentes, eumque à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis Sententiis, censuris, & pœnis à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum præsentium dumtaxat consequendum, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes, supplicationibus ipsius Bonaventuræ Minist. Generalis nomine nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, de Venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, & dilectorum filiorum Romanæ Curiæ Prælatorum super Disciplina Regulari specialiter à Nobis Deputatorum, qui rem maturè discusserunt, consilio, Religiosos omnes præfati Ordinis, qui vitam communē Observ. in præinsertis Innoc. Prædecess. literis præscriptam verè, & cum effectu sequi non solent, etiamsi id ex infirmitate, seù alia quavis necessitate, & absque ipsorum culpa accidat, in Prælatos, seù Superiores ejusdem Ordinis eligi non posse, eorumque electionem, si quando fiat, tametsi aliàs canonica foret, à Prælato, sivè Superiore Generali d. Ordinis, servata quoad hoc earumdem literarum forma, irritandam esse; illos verò &c. sed insuper pęnis Constit. ipsius Ordinis, subjacere, auctoritate Apostol. tenore pręsentium, declaramus, ac etiam statuimus, & ordinamus. Decernentes &c. non obstantibus &c. *Rom. 2. Julii* 1695. *Bull. Innoc. XII.*

Joan-

Joannes XXII. contra decretalem Nicolai III. tres edidit Const. incip. prima, *Ad conditorem*: secunda, *Cùm inter nonnullos*: tertia, *Quia quorundam, inter extravag.* Joann. XXII. *de verb. signific. tit.* 14. ubi respectivè tradit Fratres Minores sine dominio, & jure utendi, in rebus usu consumptibilibus usum facti non habere, prout præallegat. Nicolaus §. *Nec quicquam declaraverat*.

Ex quo occasione paupertatis, quam fratres prædicti profitentur, & quæ ab eis omnium rerum dominium excludit, oritur quæstio: an in iis, quæ usu consumuntur, separari possit usus à dominio? & apud Minores de facto separetur? pro solutione priùs notentur juris termini.

I. Dominium (non jurisdictionis, quod est potestas gubernandi subditos præcipiendo, prohibendo
7 &c. sed) proprietatis *est jus, hoc est facultas legitima de re corporali perfectè, & liberè absque ullius injuria disponendi, vendendo, donando, alienando &c.*, Duo enim operatur dominium. Primum, ut Dominus possit de re sua decernere, ut volverit; alterùm, ut possit rem suam vindicare, & si impediatur, valeat in judicio experiri. Distinguitur à titulo, tamquam effectus à causa: nam titulus stat pro causa, apud Calvinum *Lexicon Jurid.*, & consideratur, ut causa moralis, & radix dominii ex Bart. à S. Faust. *Spec. Confes. disp. 1. q. 4.* quod tituli allegatione probatur; dicenti enim alicui se esse dominum, & possidere rem, responderi solet, ostende titulum, causam nimirum, & fundamentum dominii, & possessionis, quod si fundum à legitimo domino emerit, vel dono receperit, allegat verum titulum, veram nimirum emptionem, aut donationem; & tunc possidet cum titulo præsumpto, quando rem emit, vel recipit ab eo, quem bona fide putaverat dominum, licèt re vera non esset. Hujusmodi enim emptio quamquam causa sufficiens non sit ad transferendum dominium, præsumitur tamen talis interim, dum bona fides adest.

II. Rerum dominium aliud est directum, utile alterum: directum est *sine fructu cum spe tamen consoli-* 8
dationis, ut ait Azorius *Instit. Moral. part. 3. lib. 1. cap. 12. secundò quæritur*, seù conjuctionis proprietatis cum usufructu per Calvinum *Lexicon Juridicum*, quod est consolidare, non minùs, ac si usufructuarius proprietatem acquirat; Hujusmodi habet dominus rei, in emphitheusim, vel Fæudum datæ: Utile verò habet annexum usumfructum: quale dominium habet, qui rem in emphitheusim, aut Fæudum accepit. Ex quo sequitur, quod de eo, qui utroq; dominio gaudet, plenum rerum dominium, & proprietarem habere dicatur.

III. Dominium propriè est rerum corporalium apud alleg. Azorium, & Layman *Theolog. mor. lib. 3. de justitia tract. 1. cap. 5. sub. num. 2.* hoc est fundi, vestis, auri &c., quæ corporalia dicuntur, quia sunt sua natura tangibilia; & im-

propriè extenditur, etiam ad res incorporales, seù jura, ut ad jus hæreditatis, jus eligendi, jus præsentandi, actiones, servitutem, obligationes &c.

IV. Differunt pariter jus in re, & jus ad rem; Jus in re ex Azorio
9 *cit. cap. 7. in fine, est facultas utendi re* (& si sit cum pleno dominio, eam pro libito distrahendi) *ut sua*; ut domo, cane, veste &c. quia *sua* leges, & jura vocant id, quo quis uti potest plenè in suum commodum, & distrahere, ut libet, nisi lex, vel pactio resistat: Vel ut ait Du-hamel *Theolog. Cleric. tom. 2. de justitia, & jure dist. 2. cap. 2. num. 1.* Jus in re est facultas, qua quis habet in re, jam sua, & quam de facto obtinet. Jus ad rem, *est facultas petendi rem, ut nostram, vel nobis debitam, aut ex contractu, vel quasi contractu, aut ex quavis aliâ causa*; sic Clericus à Patrono præsentatus ad Beneficium habet jus ad rem, non in re. Si Cajus vendiderit Domum Titio, sed hic nondum tradiderit, nec pignus, aut fidem dederit de pretio dando, habet Titius jus ad Domum, non jus in Domo. Hæres institutus, sed qui nondum hæreditatem adierit, habet jus ad hæreditatem, non tamen jus in hæreditate; hinc fit, ut duo possint habere jus; unus quidem in re, alter ad rem; Cajus in allato exemplo habet jus in Domo, & Titius ad Domum; Ex præalleg. Du-hamel jus ad rem est facultas, qua quis habet, ut res aliqua sit sua: ad quæ cohærenter Donatus *prax. tom. 2. tract.... quæst. 23.* scripsit electionem jus ad rem conferre, confirmationem verò jus in re tribuere, utiliusque esse jus in re, quam ad rem habetur, *cap. ex debito inter extravag. com. lib. 1. de electione.*

V. Possessio ex Marchant. *in cap. 4. Regul. S. Francisci tit. 1. quæst.* 10
1. dominio addit, ut quis in tali jure, non impediatur; inter quam, & dominium plures differentias videas apud alleg. Calvinum.

VI. Proprietas, ut à dominio, & possessione distinguitur, importat independentiam à quovis alio in dominio, & possessione rei, cujus quis habet proprietatem, ac parem non habere.

VII. Duplex consideratur jus politicum in usu rei: *usus fructus, & usus juris.*

Usus fructus est facultas utendi re, & fructibus ejus, in utilitatem 11
propriam, & commodum, etiam aliorum, salva tamen substantia rei fructuariæ: loquimur enim de usu fructu separato à proprietate, & dominio.

Usus juris est facultas, qua quis ad solos proprios usus utitur, vel potest re aliena tantùm uti, salva ejus substantia: sic is, cui concessus est usus, v. gr. horti, potest ex eo herbas, & brassicas pro se, & sua familia percipere; sed non potest pro aliis, sicut potest usufructuarius: & ideò pinguior est usus fructus, quam usus juris. Item usus juris civilis duo includit: Primò posse se defendere, etiam civiliter, contra quemcumque invasorem: Secundò, posse rem in judicio, & extra repetere.

VIII.

VIII. Uſus ſimplex rerum, vel facti uſus, eſt uſus, quo alieno quis
12 utitur, Domino permittente, concedente liberaliter, & ex charitate ſic volente; abſque eo quod habeat jus aliquod civile ad rem, vel in re; ſed tantùm permiſſionem, ſivè licentiam.

IX. Adminiſtratio ex Peyrino *de ſubd. qu. 2. cap. 2. noto ſecundò*, eſt jus gubernandi, & diſtribuendi
13 juxta conditiones certas, & limitatas, non tamen alienandi, nec in quoslibet uſus expendendi.

X. Res uſu non conſumptibiles ſunt, & dicuntur, quarum uſus non eſt conſumptio, & quibus, ſalva ipſarum ſubſtantia, utimur, ut
14 ſunt prædia, domus, vaſa &c. vel non unico uſu conſumuntur, ut veſtes; quæ licèt uſu atterantur, ipſarum tamen ſubſtantia unico actu non deſtruitur.

Uſu autem conſumptibiles illæ dicuntur, quæ unico uſu, & actu conſumuntur, ut ſunt cibus, & potus: ac etiam pecunia, quæ unica permutatione conſumi poteſt ſic, ut non ſit ulteriùs permutantis, nec ejus, qui permutationem conceſſit.

Difficultas procedit de rebus, quę unico actu conſumuntur, vel quorum uſus eſt abuſus, hoc eſt rei conſumptio, *ut alleg. Conſt.* Joannes notat. *abuti autem* (ait,) *dum tractatur de rebus uſu conſumptibilibus, pro rei conſumptione ſumitur, quod ei opponitur, quod eſt uti; Uti quidem præſupponit, quod cum uſu, ſalva rei ſubſtantia, maneat; ſed abuti exigit, quod cum actu hujuſmodi rei ſubſtantia conſumatur.*

Et non poſſe in his uſum ſimplicem facti à dominio, & jure utendi ſeparari, ſatis doctè probat ibidem: 15
& primò, nam optimè ſequitur, quod ſi Petrus dat uſum panis Fratri Minori ſit Frater dominus panis; nam ſi uſum habet, poteſt panem manducare; adeoque illum deſtruere, & ſic de illo perfectè diſponere, quod eſt eſſe dominium, ex Peyrino *de ſubd. quæ. 2. cap. 2. ver. noto.*, & perfectè de illo dominium habere. Quæ illationes, nec tenent, nec fieri poſſunt in re uſu non conſumptibili: Det Franciſco Petrus uſum, vel etiam uſumfructum vineæ, tametſi poſſit Franciſcus fructibus uti, & eiſdem frui; attamen nequit vineam deſtruere, deque illa perfectè diſponere.

Secundò, dum Frater Minor ſimplici, & facti uſu pane utitur, vel habet jus utendi, vel non? ſi primum, uſus facti in re uſu conſumptibili à dominio non diſtingitur; ſi Secundùm; ergò illicitè, & injuſtè Frater pane utitur, quod non eſt dicendum; etenim uſus ille rei non reputatur juſtus, ſi ſit abſque utendi jure factus, & ab eo, qui jus non habet utendi.

Tertiò, ſi Frater abſque jure utendi pane uteretur, non eſſet dabilis ratio, neque aſſignandum diſcrimen, cur ipſe uſu facti licitè pane & non pecunia uteretur.

Verùm ſeparari poſſe, & apud Minores de facto ſeparari, firmat allegat. Nicolaus §. *Nec per hoc, quod proprietatem uſus*, ait, *&c* 16

rei cujusque dominium à se abdicasse (scilicet S. Franciscus *) videtur, simplici usui omnis rei renunciasse convincitur: qui inquam, usus, non juris, sed facti tantummodo nomen habens, quod facti est tantum, in utendo præbet utentibus nihil juris; quinimò necessariarum rerum, tam ad vitæ sustentationem, quàm ad Officior. sui status executionem (excepto quod de pecunia infrà subjungitur) moderatus usus, sed secundùm eorum Regulam, & veritatem omnimodam concessus est Fratribus, quibus rebus Fratres licitè uti possent durante concedentis licentia*. Et deinde Clemens V. §. *Proinde*: tenent March. *cit. q.* 3. Poncius *Curs. Theol. disp.* 23. *de virtute Moral. quæst.* 7. *num.* 42. Miranda *man. tom.* 1. *quæst.* 28. *art.* 10. aliique ex Ordine Franciscano, ac plures exteri: Thomas Tambur. *lib.* 8. *explic. Decalogi tract.* 1. *cap.* 1. *num.* 8. citans Sotum, Valentiam, Molinam, Suarez, Lessium, Sanchez, & Laym. *loc. cit. cap.* 6. *num.* 7.

Nec obstat Joannem XXII. oppositum *extravag. ad Conditorem* defendere, & dominio rerum existenti; per Nicolaum, & Clementem, apud Sedem Apostolicam, renunciare. Nam alii Pontifices præfatum rerum dominium resumpserunt. Mart. IV. Const. *Exultantes* apud *Bul.* Roderici *Bulla* 1, & Paulus IV. Const. *ex Clementi Sedis* apud Confect. *collect. Privileg. Mend.*, qui *extravag. alleg.* cum aliis ejusdem Pontificis, eamdem tangentibus materiam, revocavit, & cassavit; & post ipsum Greg. XIII. Const. *Ex benignæ Sedis*; & tandem Urbanus Octavus Const. *alleg. num.* 3. omnia Regulæ contraria abrogavit; & novissimè Innocentius XI., ut ex textu ejusdem Const. *citat. numer.* 4. *declaravit omnes, & singulos Fratres de corpore Observantiæ teneri in conscientia observare regulam Fratrum Minorum S. Francisci, & præcepta ejus à fel. rec. Nicol. III. & Clem. V. exposita &c.* Ideò patet horum Decretales privativè quoad prætactatas *extrav.* Joannis, esse in vigore, & quoad Regulæ observantiam attendendas.

Præsertim quia refertur Joannem enunciatam *extravag.* ante Mortem revocasse, aliasque privatas ejurasse opiniones, ut ex Uvadingo *in annal. ad ann.* 1333. notavit Sannig. Schola *Cau. lib.* 5. *tit.* 40. *cap.* 2. *nota quarto*.

Et solùm disputando contrarium statuisse tradit Layman *num.* 7. ac super eo nihil definiisse observat Poncius *sub num.* 44. ex eo, quod controversia non esset fidei, aut morum, sed juris solùm civilis; præterquod, aut usum juris, & velut dominii, usum simplicem facti reprobare studuit, cum tamen verè simplex facti usus, separatus ab jure & dominio detur, ut alii Pontifices determinarunt.

Ratio separationis concluditur ex eo, quod qui habet dominium rei, potest illam liberè distrahere, vendere, destruere, alteri donare &c. quæ non conceduntur habenti ejus usum dumtaxat, quia solùm potest illa re uti dependenter à volun-

voluntate Domini, potentis rem repetere, & concessionem semper revocare, usque dum res usu sit destructa; Undè dum panis ver. gr. est in manu Religiosi Franciscani, illum ad os admoventis, potest Pontifex (qui est Dominus bonorum Religionis Minorum) sine injustitia contra Religiosum, ab eo illum tollere.

Simile quid est in eo, qui invitatur ad convivium; nemo enim censet Convivam invitatum ad cœnam quamvis usus ciborum sibi sic permittatur, ut possit licitè comedere quantum sibi placuerit, esse eorumdem Dominum; nam semper apud invitantem dominium reperitur, & solùm illud amittitur, cum materia manducatione destruitur.

Et in Religiosis aliorum Ordinum, qui ob votum paupertatis ex Poncio dicuntur non habere dominium ulliùs rei in particulari, vel saltem pretio æstimabilis ex Tambur. & tamen pluribus dependenter à voluntate Superioris utuntur. Idem per Marchant. videtur dicendum de servis, qui sine ullo jure vestibus à Domino concessis utuntur, ex quibus.

Ad primùm in contrarium dicitur Fratrem Minorem ex voluntate Domini posse uti pane, consequenter illum destruere, quia hìc ex usu destructio legitimè infertur. Ve-
17 rùm hæc duo sunt distinguenda *licitè, & jure uti*; Frater utitur *licitè*, quatenus Dominus, vel Papa ei permittit, & licentiam dat, ut pane utatur; sicut enim ipsemet Dominus panem per se consumere potest, sic vult per Fratres consumi, & semper potest, antequam consumatur, panem sine ulla injustitia repetere, & concessionem revocare: quod est esse Dominum panis; nullo tamen jure civili utitur, quia eidem justitia nihil donat in re, vel ad rem, cum super eo, nec juridicam possit prætendere defensionem, aut repetitionem.

Ad secundùm simili modo respondetur; utitur *licitè* ex voluntate Domini permittentis, sed non *jure*; nam super eo nec jus habet juridicæ defensionis, aut repetitionis; inter hæc *justè*, vel *injustè* uti mediat *licitè*, uti: per quæ cætera, quæ possent ex adverso adduci, facilè solvuntur.

Ad tertiùm discrimen habetur ex ipsomet Regulæ textu: Sanctus Franciscus strictissimè suis Fratribus inhibuit denarios, vel pecuniam per se, aut interpositam personam recipere, non verò percipere, quæ sunt necessaria ad vitæ sustentationem, ut liquet ex verbis *de mercede verò laboris pro se, & suis Fratribus Corporis necessaria recipiant*: hoc est laborent, ut manducent, sivè ex laboritio sibi necessaria conquirant, quibus, durante concedentis licentia, ut loquitur Nicolaus *§. nec per hoc* licitè possunt uti; sed quo ad pecunias, nec de dominorum licentia eis uti voluit.

Super quo notabis, quod, licèt considerata nummorum, & pecuniarum proprietate, omnes Religiosi sint æquales, quatenus nullus eorum in particulari potest pecu-

18 niæ dominium habere *cap. Monast. cap. super quodam*, *cap. cum ad Monasterium lib.3.tit.35.* Trid. *sess. 25. de Regul.cap.2.* tamen pro Fratribus Min. id est singulare; nam cæteri Religiosi de suorum Superiorum licentia usum denariorum habere possunt, & habent, quibus, tam per se, quàm per alios sibi necessaria provideant; Minoribus verò, sivè per se, sivè per interpositam personam, aut pro aliena, vel necessitate propria usus, & quælibet civilis denariorum contrectatio penitùs est per Regulam interdicta.

Et ponderabis paupertatem Fratrum Minorum diferre ab illa cæte-
19 rorum Ordinum; nam cæteri in communi ad minus possunt rerum dominium habere, & bona immobilia possidere ex Trident. *cit. c. 3.* quamvis non ita absolutum, quin dependeant à consensu Summi Pontificis, quo ad bona immobilia, & mobilia pretiosa alienanda: Fratres autem Minores nec in particulari, neque in communi alicujus rei dominium, & proprietatem obtinent, vel habere possunt, quorum paupertas sic cum Marchant. *tit. & quæst.* 1. *cit.* potest describi: *est realis, & voluntaria abdicatio omnis possessionis, dominii, & omnis juris civilis, & politici, sivè actualis, sivè possibilis cujuscumque rei temporalis, tam quo ad rem ipsam, quam quo ad ejus usum, tam in particulari, quàm in communi propter Deum.*

Per quæ patet, quantum sit Fratrum Minorum paupertas, quæ semper alieno utitur, non suo: alieno vivit: alieno vestitur: in alieno habitat; ipsosque Fratres in cibum, quem manducant nullum habere jus politicum, vel juridicum; sed dumtaxat naturale: prout dixit Pater Gilbertus Nicolai apud Marchant. *in cap.* 4. *Regulæ tit. primo quæst. pr. Tantum*, inquit, *habet jus avis in grano, quod comedit, quantum Frater Minor in cibo; quem manducat;* Avis autem jus in grano est naturale dumtaxat, & non politicum: sic illud Fratris Minoris in suo cibo.

Hujusmodi naturale jus, (jus poli à Nicol. III. *§. & quidem ubi* appellatum) quod ex Marchant. à 20
Deo conceditur omni viventi, ab alleg. Gilberto dicitur jus, *quo quolibet vivens potest, & tenetur uti rebus necessariis ad conservationem sui esse, seù vitæ;* cui propterea Frater Minor ex vi Regulæ, & professionis non renunciat, quin in casu necessitatis conservandæ vitæ 21
possit, sicut quodlibet vivens, sustentari cibo, & potu, undequaque acceptis.

Quæritur, an respectu Fratris Minoris detur in denariis, & pecuniis parvitas materiæ, adeò ut unum vel alterum Julium contrectare, sivè recipere, & uti, sit peccatum mortale?

Placet doctrina Pasqualigo ad Lauret. de Franchis *parte pr. q.* 12. *de Monasteriis n.*1297. quæ approbatur ab Ameno de pœnis *tit.* 3. *pecuniæ contrectatio num.*26. *& tit.*6. *§.*3. *falsificatio Monetæ num.* 7. quod tunc solum parvitas materiæ locum habet, cum crimen contingit

tingit secundùm materiam; itaut ipsa materia sit objectum delicti, ut evenit in furto, quod pro objecto habet rem alienam; Secùs cum contingit secundùm quandam habitudinem, vel formam materiæ; aut consideratur qualitas; & non quantitas, vel
22 materia; quia tunc forma secundùm se totaliter reperitur in qualibet exigua materia, ideò, quia crimen cusionis falsæ Monetæ non consistit in materia, sed in forma materiæ, in eo nimirum, quod materia non idonea illegitimè vestiatur auctoritate Principis: exponatur civili commercio; & Principis sigillum vitietur, ideò locum non habet in eo parvitas materiæ. Tam enim sibi auctoritatem usurpat, & sigillum Principis vitiat cudens Julium, quam quadrantem; (licèt minùs lucrum iste reportet, minùsque damnum Reipubl. inferat, quàm alter) cum in quolibet eadem sit forma, & delictum consistat in vitio formæ. Idem dicendum de tondente privata auctoritate Monetas, etiam minimam: siquidem per tonsionem fit eadem injuria Principi, ac si tondeatur Moneta major; nam in utrisque tonsura vitiatur illa forma, quam Princeps statuit in Moneta; & extenditur, etiam ad quempiam privatum detrahentem à Monetis, habentibus plus justi ponderis: illud, in quo excedunt; quem peccare mortaliter affirmant Layman *Theol. Moral. lib. 3. tract. 3. part. 1. cap. 5. num. 5.*, & Lezana *Sum. tom. 3. vers. falsarius num. 5.* quia cum injuria Principis usurpat id, quod est publicæ auctoritatis; cui, vel Civitati restituere tenetur; & an iste comprehendatur sub Constitut. *in supr.* Urban. VIII. edita contra Monetarios, relata à Pasqualigo *citat. num.* 1246. quoad pœnas in eos Statutas, sub dubio à Lezana relinquitur, quod sit aliqua punien- 23
dus, est certum, quia Constit. nullam distinctionem facit parvæ, aut majoris Monetæ, excedentis, & non excedentis. Sic tam punitur, qui in confessione solicitat unum, quam multos, quia crimen solicitationis in qualitate, irreverentia videlicet, & injuria, quæ irrogatur Sacramento, consistit.

Ex quibus satisfit dubio; Etenim non prohibetur Fratribus Minoribus contrectatio auri, vel argenti, aut æris (licet, & ista recipere nequeant) prout materia, aut metalla sunt; Sed prohibetur forma, sive qualitas, hoc est materia, auctoritate Principis cusa, vel quæ hominum acceptatione, pecunia, & denarius reputatur; & ideò conclusivè resolvitur cum Ameno, quod quæcumque pecunia sufficiat ad concludendum delictum receptionis, & contrectationis; Maximè quia S. Pater non otiosè apponit in Regula clausulam *nullo modo*: quæ idem sonat, ac *nulla ratione*, *nullo tempore*, 24
in nulla quantitate: & de recipiente in minima verificaretur, quod reciperet, & non esset totaliter à pecunia alienus, sicut ex *Clem. §. porrò*, debet Frater Minor.

Quæritur à quo puniendus sit Frater Minor, si pecunias cudat,
25 tondeat, vel adulteret?

Responsio patet *ex §. 6. allegat. Constit.* Urbani; nam ibi Pontifex firmat, & cognitionem causarum hujusmodi, quoad personas Ecclesiasticas præfatas, tam *Seculares, quam Regulares, & in Provinciis nobis, & Sedi Apostolicæ subjectis ad Sanctæ Romnnæ Ecclesiæ Cardinales in eisdem Provinciis de Latere Legatos, & Pro-Legatos, pro tempore existentes: in aliis verò omnibus, & singulis Provinciis Regnis, Civitatibus, Oppidis, Castris, & Locis, tàm sub nostra, & dictæ Sedis, quàm cujusvis alterius Principis ditione, in Italia tantùm, comprehensis, privativè quoad omnes etiam Superiores Religiosorum, ipsisque Superioribus penitus exclusis, ad Ordinarios locorum spectare etiam volumus*. Et in fine §. 7. Subdit; *inhibentes, ac etiam mandantes, ut quoties ad id fuerint Requisiti* (Superiores Regulares) *Religiosos ipsos, etiam si Superiores alicujus loci Regulares actu fuerint, ipsis Legatis, Pro-Legatis, & Ordinariis, vel aliis quibus idem Legatis, & Ordinarii mandaverint, consignent, cum scripturis, & actis, si qua facta fuisse reperiantur*.

Quæritur etiam, an Frater Minor possit vendere, & emere?

Respondetur negativè; nam est
26 Fratribus vetitum, nedum contrectare pecuniam, sed etiam quoscumque contractus civiles celebrare, juridicas obligationes contrahere, conventione civiliter, vel juridicè obligatoria de pretio rei pacisci: adeòque, & in rigore emere; etenim ea omnia rigorosa emptio comprehendit. Dicitur in rigore, quatenus lato modo eis emere licet, non se obligando civiliter ad pretium pro re empta solvendum, nec mandando solutionem eorum fieri authoritate, neque rei acquirendo Dominium, aut proprietatem: prout emere dicit de pretio per modum conventionis naturalis convenire, solutionem, rei per idoneam personam, scilicet Syndicum, vel amicum spiritualem, procurare, & rei simplicem usum dumtaxat acquirere, prout textus expressus cap. *exiit §. cæterum. Possint tamen*, ait Nicol. *ipsi pro satisfactione facienda pro eorum necessitatibus, quæ pro tempore occurrerent (cessantibus eleemosynis) de quibus satisfieri commodè, tunc non posset) citra cujuslibet obligationis vinculum, dicere, quod per eleemosynas, & alios amicos Fratrum ad solutionem hujusmodi faciendam intendant fideliter laborare*.

Sic etiam eis in rigore vendere non licet; nam rigorosè vendens, 27
jus, & Dominium rei in emptorem, mediante obligatione pretii, transfert, pecunias recipit, sivè jus recipiendi acquirit, quæ ipsis Fratribus sunt prohibita; Undè solùm possunt naturaliter de pretio rei absque obligatione convenire, & rogare, ut res per personam idoneam, Syndicum nimirum, vendatur; Ita Marchant. in *cap. 1. Regul. tit. 3. quæ. pr.*, & 2., & *stat.* Generalia

Ord.

Ord. *cap.* 4. §. *pr. num.* 5. firmant. *Sine dicto Procuratore, vel substituto, nihil emi, aut vendi, vel de eleemosynis prędictis sub quocumque prætextu disponi possit sub pœna proprietatis; sub qua etiam pœna prohibemus, ne Guardianus, nisi in manu Syndici, vel substituti de ejusdem licentia, eleemosynas pecuniarias teneat, vel per manus aliorum expendat.*

Quæritur tandem, an iidem Fratres possint alienare, & transferre Dominium alicujus Capellæ, seù sepulturæ?

28 Resp. negativè, per disposita in alleg. statutis *cap.* 6. *§.* 5. *nu.* 6. Ratio est, quia, ut habet Regula 79. Juris in 6. *Nemo potest plus juris transferre in alium, quam sibi competere dignoscatur;* Fratres autem prædicti nihil juris habent in Ecclesiis, Capellis, & sepulturis, sed Papa, & Sedes Apostolica, ut habetur textualiter cap. exiit *§. Præterea loca*, verb. *ac illa liberè.*

Et si devotæ fidelium voluntati, vel Benefactorum pietati satisfacere oporteat, id exequi debet per modos stricto Minorum Instituto, & puritati Regulæ congruentes. Congruo autem modo Capella, vel sepultura personę extra Ordinem conceditur, si eidem à Fratribus, capitulariter congregatis, non conferatur formale ipsarum Dominium in

29 proprietatem non intercedat mercatus, vel venditio: nec aliqua pro eis deducatur in pactum solutio; Sed concedatur dumtaxat illi simplex usus facti fabricandi, ordinandi, illuminandi, & se ibi, & suos sepeliendi: nec posset tunc dici Capella, & sepultura alienata, quia nullo modo transfertur Dominium, & ex consequenti Fratres non incurrent pœnas alienationis sine consensu Sedis Apostolicæ; nec persona poterit censeri Domina, ut tradit Ameno de pœnis *tit.* 3. *§.* 4. *alienatio bonor. nu.* 52. Et per modum eleemosynæ possunt Fratres per Syndicum pecunias ab enunciata persona, occasione concessionis, sic modificatæ, oblatas acceptare, sicut easdem pro missis acceptant. Sannig. Schol. *can. tom.* 2. *lib.* 3. *tit.* 3. *cap.* 4. *num.* 2. *vid. c. off. quoad Capellas num.* 16.

An autem Syndicus Apostol. per se ipsum possit aliquam Fr. Capellam alienare, & jus sepulturæ concedere? Tenent Portell. *dub. Reg. verb. Capellæ Monasteriorum* citans Roderico *tom.* 4. *addit. ad Summ. ver. Procurator. con.* 6. & Sannig. *cit.* asserentes ad hujusmodi translationem sufficere consensum Papæ per Procuratorem, seù Syndicum cum consensu solius Provincialis.

Negat Sanctoro *de pœnis cap.* 7. *diffic.* 6., quòd certum censeo, & in praxi tenendum; non ejusdem fundamento, quod scilicèt Constit. Martini IV. *Exultantes Bull. Roderico, & Pauli item IV. Const. Ex Clem. apud Confect. collectio privileg. mend.* (in quibus datur Ministris facultas eligendi Syndicos, & istis alienandi potestas,) *sint subreptitiæ, relaxativæ, falsæ, & nullæ, Divinis præceptis contrariæ, & votis factis*, ut loquitur, *repugnantes*; Nam id esse falsum, satis patet 30

ex

ex Conſt. Innoc. ſuperiùs allegata confirmantis uſum Syndici, ſivè aſſumpti ad præſcriptum Conſt. Nicolai III., & Clementis V., ſivè ſecundùm diſpoſitionem Martini IV., & Martini V., ac Pauli IV., non eſſe diſpenſationem in Regula, ſed modum à Romanis Pontificibus inductum pro puriori illius obſervatione; Sed ex quo Religionis praxis ſit ipſarum dumtaxat uſum facti concedere, & reſiſtit textus Nicol. *§. præt. loc. & §. ad hæc* concedentis per perſonam idoneam poſſe bona legata diſtrahi, ſub quibus certæ Eccleſiæ, Capellæ, & ſepulturæ non comprehenduntur.

Notetur commune dictum. *Quidquid acquirit Monachus, acquirit Monaſt.* prout *cap. exiit §. ad*
31 *hæc cum:* intelligi de Monaſteriis capacibus Dominii, & quæ in communi bona poſſident; non verò de illis Frat. Min. de Obſerv., & Capuccin. quibus nil, ſed quodlibet Sedi Apoſtolicæ acquiritur, quæ cunctarum rerum eiſdem legatarum, allatarum, & donatarum, Dominium in ſe recipit, ut pleniùs allegatæ referunt Conſtitutiones.

Eſt per Innocen. XI. in Ordine Minor. de corpore Obſerv. illorum Superioris irritanda electio, qui vitam communem non *ſequatur &c.* prout expreſsè §. 8. ejuſdem Conſt. Et ponderanda eſt *ex §. 9. Clauſu-*
32 *la in præmiſſis omnibus:* hoc eſt, in aliquo ex præmiſſis, quemlibet, quæ ineligibilem probat, quamquam in uno ex enunciatis dumtaxat foret tranſgreſſor; quæ indubiè mens Pontificis reputatur; imò, etſi id ex infirmitate, ſeù alia quavis neceſſitate, & abſque ejus culpa contingeret; ut alter Inn. loquitur, adeòut ſemper ſit irritanda electio, tametſi aliàs Canonicè facta reperiatur.

Verùm abſolutè non concluditur ineligibilitas ex equitatione, ſed ex ea cùm frequentia: ex frequentia enim crimen aggravatur, ut docent Sperellus *deciſ. 37. numer.* 49. 33
Ameno *cit. tit.* 4. §. 4. *adulterium num.* 53. tantò enim ſunt graviora peccata, quantò diutiùs infelicem animam detinent alligatam *capit. cum tanto de Conſuetudine lib. pr. tit.* 4.

At dubitatur quot actibus frequentia probetur? Duos ſufficere tradit Gloſſa *in verb. frequentare* 34
ad cap. Monaſteria de vita, & honeſtate Clericorum lib. 3. tit. pr., & ad cap. ita nos. 25. q. pr., & infertur, *ex* 40. *Regula juris in* 6. ubi *pluralis locutio, duorum numero eſt contenta*. Verùm ſatis non eſſe, videtur certum ex diſtinctione, quæ reperitur inter Relapſum, Recidivum, & frequentem; ſiquidem *Recidiuus* in crimine per Ameno *cit. numer.* 53. ille cenſetur, qui ſemel de delicto punitus, ejuſdem ſpeciei novum committit. Et *relapſus cap. Accuſatus de hæreticis in.* 6. *lib.* 5. *tit.* 2. dicitur: *qui hæreſim in judicio abjuravit, & poſteà, committit, in ipſa cenſeri debet quadam juriſdictione relapſus, Frequens* verò, qui pluries crimen committit, de quo nunquam punitus ſit, undè frequentia pluralitatem exigit, ſed ad duo ex

vi

vi Const. non restringitur, alioquin in ea non sumeretur, ut contradistinctè à relapso; ideò numerus actuum, & ipsorum qualitas arbitrio Judicis relinquitur.

Sic pariter ineligibilis est, qui *utitur lineis apud se, vel in lecto*, hoc est, qui vel illa ad carnem defert, vel tenet in lecto, & quoad id de facto consuetudinem habet; quam per Ameno *tit.* 2. *num.* 181. *usus* in casu significat; & super numero actuum ad eam inducendam sufficientium Judex pronunciat ex Engel. *Colleg. Univers. juris Can. lib.* 1. *tit.* 4. *nu.* 8. Non peccare subdit Ameno *cit.* qui, fatigatus ex itinere, concione habita, exercitio, laborevè violento, sudans alieno sudario se abstergit; ipsumque deindè, sudore perseverante, ad illum excipiendum subtus habitum ad quatuor, vel sex horas, & sine secularium scandalo defert; ne dum, quia id ex legitima causa, & ex necessitate facit; sed etiam, quia illud ea occasione, & ad modicum horarum tempus portare, non possit dici lineorum usus. Cœterum mortaliter, & non tantùm venialiter, ut Joannes de Graffis asseruit, Fratrem Min. peccare, qui sine dispensatione lineam camisiam, etiam truncatis manicis, ad carnem gestat, est
35 certum, Marcant. *in cap.* 2. *Regulæ tit.* 3. *qu.* 5. & taliter dispensati à Prælaturis arcentur, etiam ex dispositione Const. Gen. *cap.* 2. §. 9. *num.* 15. *Minister verò eum, qui cum tali licentia utitur camisia, adnotet in eorum numero, qui vitam communem servare non possunt; ut liquido constet conformiter ad statuta, quod non possint eligi in Officium alicujus Prælaturæ.*

Ad concludendam ineligibilitatem ex contrectatione pecuniæ sat est, ut quis semel visus sit easdem contrectare; Verùm eligi non prohibetur, si per triennium ad minùs se correxisse constet; ex quo habetur, quàm strictiùs ipsis Fratribus prohibeatur pecunia.

Electionem irritare, eamque ad præscriptum Const. cassare non est de spectantibus ad actus facultativos; nam actus meræ facultatis censentur per Engel. *cit. num.* 9. qui 36
nullam juris obligationem, aut necessitatem habent, & pro cujuslibet arbitrio fieri, vel omitti possunt; id autem arbitrio, & libertati Generalis non committitur, sed potiùs necessitas imponitur, ut per expressa ibidem, & significant clausulæ, *irritanda sit; ipsorum autem conscientias, ne aut ille expellatur, qui vitam communem sequatur, aut ille comfirmetur qui eam non observet, oneramus.*

Debet Generalis super eo pronunciare *capta informatione extrajudiciali, pro sua conscientia, sine strepitu judicii*; ut expresse textus: quorum sensus datur à Clement. 37
Sæpe contingit. de Verb. signifi. lib. 5. *tit.* 11. ut sequitur. *Sancimus, ut Judex, cui taliter causam committimus, necessariò libellum non exigat, litis contestationem non postulet, tempore, etiam feriarum, ob necessitates hominum indultarum à jure, procedere valeant: amputet dilationum materiam: litem, quantum*

tum poterit, faciat breviorem: exceptiones, appellationes, dilatorias, & frustratorias repellendo: partium Advocatorum, & Procuratorum contentiones, & jurgia, testiumque superfluam multitudinem, refrænando; non sic tamen Judex litem abbreviet, quin probationes necessariæ, & defensiones legitimæ admittantur. &c. Et facit Glossa, ad cap. statuta de Hæret. in 6. lib. 5. tit. 2. in verb. certum est. Pasqualigo ad Lauretum de Franchis par. 1. num. 708. tradit servanda: probationes, citationes, defensiones legitimas, juramenti præstationes, ait, nunquam esse in Summario processu ommittendas, utpotè necessarias pro habenda veritatis notitia. Engel. lib. 2. tit. 1. numer. 12. distinguens judicium ordinarium, (ut cum Judex cum ordinaria figura, & strepitu judicii juxta præscriptum juris procedit à Summario (ut cum idem, omissis ambagibus, & ordinariis judiciorum solemnitatibus, Summatim de causa cognoscit) docet hoc Summa-
38 rium judicium necessarium esse in causis electionum, provisionum, & similibus, ubi periculum aliquod, & damnum ex mora, & administrationis defectu timetur; quod in casu nostræ electionis posse evenire, non est dubitandum.

Et cum consilio, & assensu trium Fratrum, ait textus, *qui Ministri Provinc., vel saltem Definitores Provinciæ sint, vel fuerint*; quæ copulativè requiruntur, ut forma, adeò ut si unum, vel alterum omittatur, decretum de electionis nullitate vim non habeat. Quod omis- 39
sio consilii, quando id jura requirunt actus irritet, habetur expressè *cap. novit. cap. quando, de his, quæ fiunt à Prælatis sine consensu Capituli lib. 3. tit. 10.; & cap. cum in veteri de electione lib. 1. tit. 6.* ubi disponitur non tenere electionem, non requisito, vel non expectato consilio, quod de PP. mandato requirendum, & expectandum erat, & idem *tit. cit. cap. de his: cap. ea noscitur, & cap. tua nuper: & cap. Pastoralis*, firmant respectivè Celest., & Innoc. III., si consensus non accesserint.

Differunt requisitio consilii, & requisitio consensus: cùm consensus requiritur, tenetur Prælatus id exequi, & sequi, quod major pars Capitularium concluserit: *alleg. cap.* 40
ea noscitur, Engel. *lib. 3. eodem titulo numer. 1., &* Sannig. *ibidem num. 2.* Cùm verò consilium dumtaxat exigitur, sola consultatio cum Capitularibus sufficit, absque eo, quod Prælatus eorumdem consilium sequatur: textus expressus *cap. cum olim de Arbitris lib. 1. tit. 43.* per disposita ab Innocentio III. ut infrà; *Verùm habito cùm familia super hoc consilio, & tractatu, Prior liberè potest Rectorem eligere, dumtaxat idoneum, sivè, concordet, sivè discordet familia cùm ipso super inventione Rectoris.* Et ibi Glossa *in verb. inter Priorem*; notat, quod *aliquis tenetur requi-* 41
rere consilium alteriùs, sed non tenetur illud sequi; nec ex hoc inferatur frustra à Prælato exigi consilium Capituli; nam sanè consul-

tatio

tatio operabitur, ut Prælatus meliùs, cœterorum auditis rationibus, deliberet, & præcipitanter non resolvat: juxtà commune dictum: *plus vident oculi, quàm oculus;* & monitum Sapientis: *omnia fac cum consilio, & post factum non pœnitebis &c.* Generaliter ex Engel. *loco cit.* Consilium Capituli requiritur, cùm agitur de re gravi, & magni ponderis.

Dubitatur, an Fratres Minores de Corpore Obser., & Capucini,
42 dum de novo in locis recipiunt Conventus, possint à Fundatoribus exigere, ut annuatim certa pecuniæ summa expendenda, vel in emenda pitantia, aut Fratrum vestimentis, vel quid aliud fixum, solvatur?

Ad quod, eorum inspecta regulæ, & professionis puritate negativa firmatur, quod per enunciatas Decretales eis etiam prohiberi constat, & ad casum in terminis trahi possunt, disposita in superioribus utpotè retinendi juris contra quemcumque, & juridicæ exercendæ actionis, incapaces, ac ad pacta, & conventiones inepti; quibus ad amicos spirituales, ut Fratrum indigentiis provideant, recursus dumtaxat conceditur in casu necessitatis, veræ, præteritæ, præsentis, vel imminentis; quod magis evincitur, & fortiùs probatur, ex quo hujus generis onus reputetur, & in re sit locis impositum in fraudem Minoriticæ paupertatis, & incertæ mendicitatis, Fratribus dietim victualia parantis, ac inter redditus computandum; per disposita in allegandis decretis *cap. Offic. quoad legata num. 8. ad primum.*

Sed quid si præfatorum locorum fideles vellent eis per modum eleemosynæ quolibet anno eam summam dare?

Dicendum posse eam Syndicum recipere; at non nisi veris occurrentibus necessitatibus; & tunc solùm, cùm victus, & vestitus mendicatio- 43
ne, non nisi valdè incommodè acquiri posset, vel saltem non sufficiens; præmitti tamen deberet solemnis protestatio, ab integro Definitorio formanda, ut authenticè constaret ad id nil juris Fratres habere, & se ex dietim mendicato, & incertis quæstuationibus velle vivere; quàm in facti contingentia (me Curiæ Secretario) S. Cong. Epis. & Regul. in casu consimilis fundationis per Emin. Petruccium exegit.

CAPUT XX.

Officialis quoad Delicta.

SUMMARIUM.

1 *Regularis degens, & delinquens in Monasterio a Superiore Regulari punitur.*

2 *Constitutio Pauli V. quoad causas civiles.*

3 *Quando conveniendus coram Ordi-*

1 EXamen capitis eò tendit, ut de competenti Deliquentium Regularium Judice, & Foro, quid S. Sedes decreverit; & firment Doctores, constet. Quo ad Regularem in Claustris degentem, si intra Monasterii septa, & in loco exempto delinquerit Innoc. IV. *in Conc. Lugdunensi cap. Volentes de priv. in 6. lib. 5. tit. 7.* statuit non posse coram Ordinariis conveniri? ut infrà. *Nec coram Ordinariis ipsis, dummodo sit in loco exempto commissum delictum, vel contractus initus, aut res litigiosa, nec ubi domicilium habent, si alibi delinquant, vel contrahant, aut res ipsa consistat, conveniri possunt aliquatenus super istis*. Cùm loquatur de delicto commisso in loco *exempto*, ampliatur procedere, sivè commissum sit in Cœmeterio, Domo, Horto, &c. nam, ut ibi notat Glossa in verb. *exempto*, exempto Monasterio, intelligitur exempta Ecclesia, Cœmiterium, Domus, atrium, Hortus, areæ, quæ sunt juxta Ecclesiam.

In causis civilibus trahi non debet ad Forum Ordinarii Regularis intra Claustra degens: & attendenda est *Constitut Religiosorum Pauli V. Bull. Cherub. tom. 3.* quæ, cum 2 sit ad praxim Regularibus utilis, hic transcripta exhibetur: *Religiosorum*, & infrà.

§. I. [Cùm itaque nomine Dilecti filii Basilii, Procuratoris Generalis Ordinis Fratrum Carmelitarum, in Cong. Ven. Fratrum nostrum S. R. E. Cardinalium Conc. Trid. Interpretum expositum fuerit, in Hispaniarum Regnis quosdam Ordinarios locorum contendere Religiosos intra Claustra degentes, coram ipsis Ordinariis conveniri debere in causis civilibus, *Capite volentes de Privilegiis in 6.* comprehensis; propter illius innovationem à Conc. Trident. *factam sess. 7. cap. 14.*, quos præfatos Religiosos, eorum Privilegiis abrogatis,

tis, defendunt comprehendi. Prætereà eosdem locorum Ordinarios pariter contendere, eosdem Religiosos intra Claustra degentes in prima instantia coram ipsis conveniri debere, ex Decreto ejusdem Concil. Trident. *sess.* 24. *cap.* 20. *de Refor.*

§. II. [Cùm ab eodem Basilio, Procuratore Generali, in eadem Congr. supplicatum fuerit, ut super utraque re responsa daret; ab eadem verò Congregatione fuerit responsum: Neque Constitutione in Generali Concilio Lugdunensi edita, quæ incipit *volentes*: neque Decreto Conc. Trident. *sess.* 7. *cap.* 14. comprehendi Regulares; ideoque eos juxta eorum Privilegia coram suis superioribus, vel Conservatoribus esse conveniendos.

§. III. Nec non Decretum ejusdem Conc. Trident. *loco dicto cap.* 20. *sess.* 24. ad Regulares non pertinere, nec eorum Conservatorias minuere, nec, quoad primam illarum instantiam, aliquid novi inducere; ipseque Basilius &c.

§. IV. Nos illius supplicationibus hujusmodi inclinati, omnibus, & singulis locorum Ordinariis in virtute Sanctæ Obedientiæ, per præsentes, districtè præcipiendo, mandamus, ne Fratres, & Religiosos dicti Ordinis contra dispositionem, & declarationem prædictarum perturbare, vel inquietare quoquomodo audeant, vel præsumant. Non obstantibus &c.]

3 Undè in illis coram propriis Conservatoribus sunt conveniendi; dummodò ipsos juxta Constitutionum Apostolicarum præscriptum nominaverint; aliàs coram Ordinariis: ut in terminis S. Congregatio ab Innocentio X. præposita controversiis inter Episcopum Angelopolitanum, & PP. Societatis in responsione ad sextum: quo præfatus Episcopus petiit, [an Regulares prædicti gravati ære alieno, vel ad ratiocinia, vel testamentorum executores, possint conveniri coram Ordinario, si Conservatores non nominaverint intra tempus habile ab Ordinario præscriptum? *& Congregatio respondit:* Regulares in causis præfatis coram Ordinario loci esse conveniendos, si ad præscriptum Constitutionis S. M. Gregor. XV. Conservatores non elegerint.]

In casu notorii delicti, à Regulari intra Claustra degente, extra Claustra verò commissi, observanda est dispositio Trid. *sess.* 25. *cap.* 14. *de Regul.* statuentis, ut infrà: 4
[Regularis, non subditus Episcopo, qui intra Claustra Monasterii degit, & extra ea ita notoriè deliquerit, ut Populo scandalo sit, Episcopo instante, à suo Superiore intra tempus ab Episcopo præfigendum, severè puniatur; ac de punitione Episcopum certiorem faciat;] sin minus, à suo Superiore Officio privetur; ponderando hæc ultima, videtur non posse simpliciter pronunciari de Religioso, sic delinquente, quod absolutè ratione delicti efficiatur de jurisdictione Ordinarii, sed dumtaxat sub conditione, in casu nimirum, quo à Superiore ejusdem animadversio omitteretur: & sic respectu exempti juxta

con-

conciliarem dispositionem restringenda erit doctrina Gloss. *ad alleg. cap. volentes in ver. nunquid ergo, &* Textus *in cap. licet de foro competenti lib. 3. tit. 3. in cap. de illis de raptoribus &c. lib. 5. tit. 17. in cap. ibi semper 3. quæst.* 6. ubi indistinctè traditur quod quis ratione delicti sortiatur forum, & de jurisdictione efficiatur, qui aliàs de jurisdictione non esset. Ad cujus Decreti observantiam emanavit Const. Clem. VIII, incipit *suscepti muneris &c. Bull. Cherub. to.* 3. in qua propè medium Pontifex subdit.

§. I. [Motu proprio, & ex certa
5 scientia, ac de Apostol. potestatis plenitudine, hac nostra perpetuo valitura Constitutione, omnibus, & singulis cujuscunque Ordinis, & Instituti Regularium, etiam Mendicantium Superioribus, in virtute S. Obedientiæ, & sub indignationis nostræ, ac privationis dignitatum, & officiorum per eos obtentorum, eo ipso incurrendis pœnis, præcipimus, & mandamus, ut juxtà prædictum Decretum quilibet ipsorum, Regularem non subditum Episcopo; intra Claustra degentem, & extra ea ita notoriè delinquentem, ut Populo scandalo sit, Episcopo instante, infra tempus ab Episcopo præfigendo, severè puniat, ac de punitione Episcopum certiorem faciat, & aliàs Decretum ipsum in omnibus, & per omnia exequatur.

§. II. Cæterùm, si Superior in Regularem delinquentem non animadverterit, quinimò, si illum impunitum ad alia suorum Ordinum loca extra Diœcesim, ut præfertur, trasmiserit; volumus, & simili motu, atque authoritate decernimus, ut Superior, Instante Episcopo, intra terminum ab Episcopo præfigendum, & sub ejusdem indignationis nostræ, ac privationis dignitatum, & officiorum obtentorum, necnon & sub inhabilitatis ad illa, & alia imposterum obtinenda, ac ulteriùs privationis activæ, & passivè vocis, ad quas à nemine, præter quam à Nobis, & Romano Pontifice pro tempore existente, restitui possit, ipso facto similiter incurrendis pœnis, ipsum Regularem delinquentem à loco, ad quem transmissus fuit, revocare, & in quo deliquit constituere, seù sistere teneatur.

§. III. Quòd si hoc etiam facere prætermiserit, per præsentes similiter statuimus, ut Ordinarius loci, ad quem Regularis delinquens transmissus fuerit, super præmissis ab ipso Ordinario loci, in quo deliquit, similiter requisitus, vel aliàs de illius delicto informatus, ut præfertur, tamquam Sedis Apostolicæ Delegatus, prædictum Concilii Decretum omnindò exequi, & in Regularem delinquentem severè animadvertere possit, & debeat &c. Non obstantibus &c.]

Regularem in delicto compre- 6
hensum, ubi timetur de fuga, posse ad carceres Episcopales duci, decrevit Trid. *sess. 25. cap. 6. de Refor.*; & de quolibet in casibus ab jure permissis firmant Doctores Antonell. *de Regim. Eccles. lib. 7. cap. 18. nu.* 3. Sperell. *decis.* 38. *nu.* 13. Piasecus

Prax.

Prax. Episc. par. 1. *cap.* 3. *art.* 6. *sub num.* 23. Panimolla *decis.* 84. *adnot.* 3. *num.* 5. Nec alia ratione, nisi, vel, ut Episcopus, qui ex Decreto Concilii potest, & ex Constitutione Clementis debet, in defectum Superiorum, delinquentem punire, de qualitate delicti, saltem Summarie, informetur, ut secundùm jura in casu animadversionis, per ipsum in delinquentem exequendę, procedere valeat: vel, ut eam ad Superiorem cum præfixiones competentis termini ad puniendum, transmittat; ex dispositione S. Congreg. per Barbosam *relata apud* Donat. *prax. Reg. tom. primo par.* 2. *tract.* 13. *quæst.* 54. *num.* 11. quæ ad dubium: *an Episcopus statim habita notitia delictorum, possit capere informationem, & illam ad Superiorem delinquentis remittere, ut nequeant de illo delicto ignorantiam præsumere? Respondit, Posse*.

7 Informatio absque mora est sumenda, & quamprimùm detentus, in Monasterio custodiendus, etiam nemine instante, remitti debet. Ex provisione S. Cong. *apud* Donat. *num.* 7. ad dubium sibi propositum, tenoris sequentis: *Quando Regularis extra Claustra notoriè delinquit, an detinendus sit in carceribus ab Episcopo, donec Processus in Curia Episcopali conficatur; eoque compilato, instante Superiore, remittendus sit ad Superiorem, una cum his probationibus, quæ habentur?* Sac. Congregatio respondit: *Statim remittendum esse, etiam posito, quod Superior nullam instantiam faceret*.

Ubi, dicto statim non est physicè, sed moraliter intelligenda; quæ ut observat Sperell. ibid. cum refertur ad actum executivum temporis intervallum significat; propterea Piasec. *loc. allegato num.* 24. tempus remissionis restringit ad viginti horas; & ipse Sperell. cum Panim. *dec.* 84. *adnotat.* 3. *num.* 6. & communi Doctorum, ad duos dies limitat. Et diutiùs per Piasec. aliosque apud Antonel. *num.* 4. detinens Regularem, non suspectum de fuga, vel in casu ab jure non permisso, in excommunicationem incidit, ex adnotatione Glossæ *in Clementina frequens, de excess. Prælator. verb. Capiunt lib.* 5. *tit.* 6. 8

Decretum Trid. *cap.* 14. *n.* 4. *cit.* locum habet, etiam si Regulares in 9
propria Ecclesia notoriè, & cum scandalo Populi deliquerit; cum tunc per Sperell. *n.* 15. censeatur extra Claustra delinquere; quod tenet Donat. *loc. cit. q.* 56. *nu.* 4. & Antonell. *n.* 7. *ex Decreto S. C. C. apud* Sperell. *ibidem*: quæ interrogata: [An Regularis delinquens notoriè in Ecclesia, seù Monasterio sui Ordinis, in quo degit itatu scandalo sit, dicatur delinquere extra Claustra, ut locus sit dispositioni Concilii *cap.* 14. *sess.* 25. *de Regul.*? *Congregatio censuit* delinquere extra Claustra, si in Ecclesia Monasterii delinquit: nisi clausis portis Ecclesiæ, & solis Regularibus in ea existentibus, fuerit commissum delictum. Si verò intra Claustra Monasterii, vel Ecclesiæ interioris delictum sit commissum, ex verbis Concilii non videri procedere *decis. cap.* 14. quod

O ex-

expressè dicit extra Claustra; tamen, si scandalum sit notorium Populo, ex identitate rationis idem videtur. Ideò referendum Sanctissimo: Sanctitas Sua, dixit: Rescribendum Episcopo, ut individuo exprimat casum, prout contigit, ut sciatur meliùs locus delicti commissi, & an Populo scandalum ob notorietatem generet.]

10 Doceri debet Episcopus de punitione per Regulares juxta tenorem responsi *Sacr. Congregationis* apud Barbos. *relat. à* Donat. *quæst.* 60. nimirum. [Non sufficere, ut Superior Regularis sententiam, aut etiam acta, ad Episcopum transmittat, sed opus est, ut de punitione ipsa, & Sententiæ executione, Episcopum certiorem faciat in scripris, & per legitima documenta Barbosa ad *sess. cit. Trid. num.* 9.]

11 III. Cùm autem Regularis delinquens extra Claustra degit, ex *textu Trid. sess.* 6. *cap.* 3. *de Refor.* subditur Episcopo, à quo, uti Sedis Apostolicæ delegato, corrigi, & puniri potest; [Ecclesiarum Prælati, *textus habet*, ad corrigendum subditorum excessus prudenter, ac diligenter intendant: & nemo secularis Clericus, vel Regularis extra Monasterium degens, etiam sui Ordinis Privilegii prætextu, tutus censeatur, quominùs, si deliquerit, ab Ordinario loci, tamquam super hoc à Sede Apostolica delegato, secundum canonicas sanctiones visitari, puniri, & corrigi valeat.] Non per censuras, nisi quatenus ei jura permittunt; quia Delegatus non potest facultates suæ commissionis excedere: Textus *in cap. P. & G. per litteras lib.* 1. *tit.* 29. *de Offic. & potest. Jud. Deleg.* Etiam si Regularis sit extra Claustra studiorum causa Trident. *sess.* 25. *cap.* 4. *de Regul.*: vel alio quovis modo, etiam ad erectionem Monasterii, de sui Superioris licentia, extra sui Ordinis Monasterium habitet, Piasec. *cit. sub numer.* 15. *verb. eosdem Regulares*; cum licentia Superioris, ut notat Sperell. *num.* 19. operetur dumtaxat, ne committatur Apostasia, non verò, quin ab Ordinario pro excessibus possit puniri Pignatell. *tom.* 10. Cons. 135. *num.* 6. ac ex Genuensi refert Piasec. ibidem fuisse à Sacr. Congregat. declaratum his verbis [Regularis manens extra claustra de licentia Superioris, etiam in do- 12
mo deputata ad erectionem Monasterii, nisi in dicta domo sit Regularis observantia, ut saltem vivat sub Superiore conventualiter, potest puniri ab Ordinario. Genuen. *prax. cap.* 59. *numer.* 2. Panimolla *num.* 16.]

Quod quidem à fortiori extenditur ad vagos Religiosos, qui, 13
cum absque obedientialibus literis à propriis Conventibus recedunt, possunt, tamquam sui instituti desertores, ab Ordinario puniri, prout eidem in terminis concedit Trid. allegato *cap.* 4. per conjectionem in carceres, sive habitum deferant, sive non, Antonell. *cap.* 19. *num.* 3.

Item ad Regularem degentem 14
extra

extra Monasterium in domo Parochiæ Monasterio unitæ, modo delictum sit in concernentibus Animarum curam, & Sacramentorum administrationem, tunc enim ex dispositione Gregor. XV. *Const. Inscrutabili* ad Episcopum eundem punire spectat. Peyrin. *de Privil. tom.* 1. ad Constit. Sixti IV. *§.* 11. *num.* 27.

15 Et ad Novitios in casu fugæ à Conventu; & posse Ordinarium ad eorundem capturam per suos Ministros procedere, ob delictum in seculo patratum, cum præsumatur in fraudem Religionem intrasse, tradit Roderico *tom.* 2. *quæstionum Regul. quæst.* 63. *art.* 7. *&* Donat. *cit. quæst.* 62. Non verò extra casus ab jure permissos, aliàs excommunicationem Canonis non evaderent ex *cap. Religiosos, de sententia excommunicationis in* 6. *lib.* 5. *tit.* 11. verb. *Quamvis*.

Regulares, quomodocumque
16 privilegiati, comprehenduntur sub dispositione Constitutionum Apostolicarum in concernentibus fidem Catholicam, ejusque propagationem, ac S. Inquisitionis Officium, hactenus per Sedem Apostolicam editarum, & de cætero edendarum Urb. VIII. *Constit. cum sicut accepimus Bull. Cher. tom.* 4.

Quorum item, quomodolibet privilegiatorum, de hæresi culpabilium, posse Inquisitores hæreticæ pravitatis causas cognoscere, eosque punire, voluit Pius IV. *Const. Pastoris idem Bull. tom.* 2. & Paulus V. *Const. Romanus Pontifex tom.* 3. *pag.* 209. revocavit quascumque facultates Superioribus concessas, cognoscendi causas suorum subditorum ad Officium Inquisitionis quoquomodo pertinentes.

Nec possunt se privilegiis tueri, 17
quin in eos, si hæreses prædicaverint, valeant locorum Ordinarii, uti Sedis Apostolicæ Delegati, procedere. Trid. *sess.* 5. *cap.* 2. *de Reform.*

Cùm etiam absque licentia alloquuntur Moniales ex provisione S. Conc. Cong. ad dubium. [An Regularis absque legitima licentia accedens ad Monasteria Monialium Regularibus subjectarum, ibique in loco colloquiis destinato, cum Moniali colloquens, à Diœcesano Episcopo, tamquam à Sede Apostolica Delegato, coerceri, & puniri possit?] & censuit: *Posse. Bull. Cher. tom.* 3. *ad Const. Inscrutabili Gregorii XV.* Cui ab eadem Congr. ibidem in vim alleg. Constit. conceditur, posse punire Regulares procedentes ad Abbatissæ, electionem, vel eidem non prænunciato electionis die, vel ante tempus significatum. Ex dictis *cap. Offic. quoad Abbatissæ electionem*. Et in responsione ad tertium decimum ibidem declarat. *Constitutionem habere locum in omnibus delictis*, (à Regularibus nimirum commissis circa Clausuram, aut personas, intra septa Monasteriorum Monialium degentes) *non autem in notoriis tantùm, & cum Populi scandalo*.

Verùm, sive ab Episcopo, sive ab eorumdem Superiore Regularium delinquentium corrigantur,

& puniantur exceſſus ; id prudentter , & diligenter juxta Tridentini monitum *cap.* 3. *ſeſs.* 6. exequi debet ; & in caſu ad praxim deduci , quæ *cap.* 1. *de Refor. ſeſſ.* 13. pro utili Animarum regimine tradit Superioribus neceſſaria.

CAPUT XXI.

Officialis quoad Diœceſanam Legem.

SUMMARIUM.

1 *Concilia Diæceſana quolibet anno celebranda.*
2 *Ad ea tenentur accedere Regulares habentes curam Animarum.*
3 *Cauſa, cur debeant accedere?*
4 *Poſſunt per Eccleſiaſticas cenſuras compelli.*
5 *Cæteri Regulares non tenentur.*
6 *Quælibet lex ad bonum publicum ordinatur.*
7 *Lex extra Territorium ſtatuentis non ligat.*
8 *Conſtitutiones Synodales , an ligent Regulares?*
9 *Regulares tenentur ad jejunia ab illis inducta.*
10 *Obſervare debent feſta, & cenſuras Epiſcopales.*
11 *Synodus ſervanda quo ad tempus humationis cadaverum.*
12 *Solos Regular. habentes curam Animarum poſſunt Epiſcopi cogere ad intereſſendum lectioni caſuum conſcientiæ.*
13 *Quid propriè importet ſuſpenſio lata in Synodo contra Confeſſarios Regulares non accedentes ad caſuum conſcientiæ &c.*
14 *Differt lex juriſdictionis à Diæceſana.*
15 *Monaſteria ſunt exempta à lege Diœceſana.*
16 *Et à lege juriſdictionis.*
17 *Loca aliqua ſunt de Diæceſi, & in Diœceſi: & alia in Diœceſi , ſed non de Diœceſi.*
18 *Regulares poſſunt præſcribere contra exactionem Epiſcoporum.*
19 *Non tenentur ad Charitativum ſubſidium.*
20 *Nec ad Cathedraticum , vel Synodaticum.*

Singulis annis ex diſpoſitione Trid. *ſeſſ.* 24. *cap.* 3. *de Refor.* ſunt per Epiſcopos celebranda Diœceſana Concilia , in quibus ea ſtatuantur , quæ ad moderandos mores , corrigendos exceſſus, & controverſias componendas conducant, quod obſervant Pignatell. *tom.* 1. *conſul.* 178. *num.* 7., & Engel. *Colleg. univer. jur. Can. lib.* 1. *tit.* 33. *§.* 4. *num.* 47. Propterea leges, & Conſtitutiones ad præfatos effectus condere valent ; eaque item ſancire , quæ pro recta adminiſtratione curæ animarum cenſent neceſſaria. 1

Ad

Ad quæ, vel Synodos, vocantur omnes, qui de jure intereſſe de-
2 bent, & accedere tenentur, etiam Regulares ad Animarum curam deputati. Piaſec. *prax. Epiſc. par.* 2. *cap.* 1. *art.* 1. *num.* 3. *& cap.* 3. *art.* 6. *ſub n.* 36. *§. ibidem*, extendit etiam ſi cura animarum ſit in ipſis Regularium Eccleſiis.

Quod his verbis Trid. loc. cit. ſtatuit: *Synodi quoque Diœceſanæ quotannis celebrentur, ad quos exempti, etiam omnes, qui aliàs, ceſſante exemptione, intereſſe deberent, nec Capitulis generalibus ſubduntur, accedere teneantur*. Et eſt certùm, quod ſi Regulares curati non eſſent exempti, intereſſe tenerentur, ratione curæ Parochialis, ut ex iis, quæ ibi ſubdit, liquet, ratione *tamen Parochialium, aut aliarum ſæcularium Eccleſiarum, etiam annexarum, debeant ii, qui illarum curam gerunt, quicumque illi ſint, Synodo intereſſe*.

Et id, ut per acceſſum ad Synodum, de iis, quæ fuerint in Synodo decreta, informentur, ut ea no-
3 ſcant, quæ ſui muneris ſunt, & poſſint rationem ſuæ adminiſtrationis Epiſcopo viſitaturo reddere. Cujus juriſdictioni, viſitationi, & correctioni in iis, quæ dictam curam, & Sacramentorum adminiſtrationem reſpiciunt, per Trid. *ſeſſ.* 25. *cap.* 11. *de Reg.* & Conſt. Gregor. XV. *Inſcrutabilis* ſubjiciuntur. Et
4 poſſe Eccleſiaſticis cenſuris per Epiſcopos ad acceſſum compelli, tradit Peyrin. *de Priv. ad Conſt.* 2. Julii II. §. 25. *num* 65.
5 Cæteri verò Regulares exempti, ſivè Prælati, ſivè ſubditi, non tenentur, per Tridentinum ad Synodum accedere quia *Capitulis generalibus ſubduntur*. Quod item notavit Piaſecus *eadem part.* 2. *cap.* 1. *art.* 1. *num.* 3. præſertim de exemptis Mendicantibus. Nec compelli ab Epiſcopo poſſunt, prout Julius II. Conſtit. *Virtute conſpicuos* apud Peyr. *loc. cit. conceſſit Minimis?* & Clemens IV. Conſtit. *Virtute conſpicuos Minoribus Bull. Cherub. tom.* 1. §. 25.

Poſſent aliqui opinari, Regulares legibus, & Conſtitutionibus Synodalibus ligari, eo quia ad obligationem legis in non ſubditum inducendam, ſufficiat publica utilitas,
verùm hujuſmodi id ad concludenter probandum, nec ſufficit, nec efficax cenſetur; aliàs, ut notat Sperell. *dec.* 188. *num.* 77. tota Eccleſiaſtica exemptio ſubverteretur; cum 6
quælibet lex natura ſua ad bonum publicum ordinari ſit neceſſe, nè inutilis ſit. Nec tamen eſt abſolutè reſolvendum Synodalem Conſtitutionem omni vi carere ad obligandos exemptos; ex quo lex extra Territorium ſtatuentis non liget, ut idem *deciſ.* 88. tradit; & Regulares extra Territorium Synodi cenſetur, cum eorumdem Superior non ſit. 7

Sed diſtinguendum inter Conſtitutiones: Si ad Clericorum mores reformandos, & moderandos ſint inſtitutæ, his non ligari Regulares, firmat, Peyrin. *loc. citat. num.* 77.
Lezan. *Summ. quæſt. Reg. tom.* 1. *cap.* 11. *num.* 13. Lantuſc. *verb. conſtitutio num.* 5. Hasbenſ. *ſumm. ſelect. quæſt. verb. conſtitutio nu.* 111. 8

aliique. Si verò, actiones communes, devotionem totiùs populi respiciant, & Regulari observantiæ non adversentur; inter quæ, quædam numerantur jejunia, festa, & alia, Religiosos quoque ligant, non quidem debito obedientiæ, sed jure naturali; quia cum & illi sint partes, & membra illiùs populi, toti corpori, per citatos ibidem, se conformare tenentur.

Verùm quiquid sit, an jejuniis per Synodales, vel Episcopi leges inductis ex sola decentia, & ad vitandum in populis scandalum adstringantur, ut vult, Hasbensis, vel vi tantùm directiva, & ut se

9 conforment cæteris, ut Donatus *Prax. Regul. tom.* 1. *part* 2. *tra.* 15. *num.* 4. id est certum, stricto obedientiæ debito iisdem, quoad ea, quæ rectam Sacramentorum administrationem concernunt, aliaque in Constitutione *Inscrutabili* Greg. XV. & *Superna* Clem. X. contenta, parere debere.

Et ad se conformandum secularibus in observatione censurarum

10 Episcopalium, & festorum Diœcesis, præcipit Trid. *de Regul. sess.* 25. *cap.* 12. prout sequitur: *Censuræ, & interdicta, ne dum à Sede Apostolica emanata, sed etiam ab Ordinariis promulgata, mandante Episcopo, à regularibus in eorum Ecclesiis publicentur, atque serventur. Dies etiam festi, quos in Diœcesi sua servandos idem Episcopus præceperit, ab exemptis omnibus, etiam Regularibus, serventur*, quod notavit etiam Engel. *Colleg. jur. Can. lib.* 2 *tit.* 9 § 2. *num.* 8.

Est item servanda Synodus quo 11
ad tempus humationis cadaverum, ex responsione S. C. Rituum *in una Senogallien. sub die* 22. *Junii* 1675. *ad Primum supplem. Teatr. Reg. verbo associatio num.* 5. & *cap. off. quoad exequias num.* 1.

Ad casuum autem conscientiæ interssendum lectioni nequeunt Regulares, nisi sint Parochi, & curam animarum habeant, de jure, per leges Synodales, & Episcopi cogi, ut tradit Pignatel. *tom.* 1. *consult.* 418. & Donat. *Prax. Regul. tom.* 1. 12
tract. 13. *q.* 25. *num.* 5. & in terminis firmavit ipsa S. C. C. *sub die* 3. *Septembris* 1630. *in una Forosempronien. lib. decr.* 19. *fol.* 76. *verb. c. off. quoad approbat* : &c. *num.* 25. Adeò ut suspensio à confessione lata in Synodo contra Confessarios Regulares ad eam non accedentes, non sit per Donatum *loc. cit. num.* 7. propriè suspensio, & censura; cum ex *cap. ut Animarum de Const. in* 6. *tit.* 13
2. statuta Episcopi non obligant, nisi subditos, eosque dumtaxat censuris ligare valeant; præfati verò Regulares propter exemptionis privilegium Episcopo non subduntur; sed est dumtaxat ex causa, rationabilis approbationis revocatio. Undè *loc. cit.* Donat. notat, quod quamquam contravenientes à munere audiendi Confessiones suspendantur, adhuc, si eo non obstante, administrent, irregulares non fiunt, licet peccent, & invalidè absolvunt, ob defectum jurisdictionis, & proindè severissimè puniendi.

Ponderatur, & communiter recipitur differentia inter legem jurisdictio-

14 dictionis, & Diœceſanam, de quo magiſtraliter Gloſ. *ad cap. Dilectus, lib. 1. tit. 31. de offic. Jud. ord. in ver. de lege juriſdictionis*; ad quam pertinent ea, quæ in dando conſiſtunt, prout quoque ſcripſit Engel. *de privileg. Monaſter. privil. 3. num. 1.*, quæ ſcilicet Epiſcopus dare debet: ſive ſint de poteſtate ordinis, ut dare ordines, conſecrare Eccleſias, Altaria, confirmare &c. (quæ dicuntur ad juriſdictionem ſpectare, hujus accepto vocabulo minùs rigidè, quatenus ſcilicet non poteſt Epiſcopus poteſtatem ordinis exercere, niſi in quos juriſdictionem habet,) ſive de poteſtate juriſdictionis in ſenſu proprio, ut conferre Beneficia, dare curam animarum, corrigere, viſitare, citare, & ſimilia, ibi videnda. Ad legem verò Diœceſanam pertinet vocare ad Synodum, & quæ in recipiendo conſiſtunt, vel quorum recipiendorum Epiſcopus jus habet, ut exactio Cathedratici, Synodatici, ſubſidii Charitativi, quartæ mortuariorum, quartæ decimarum &c. prout expreſsè *ibid.* Gloſ. & Engel.

Ab iſtis, aliiſque ad legem
15 Diœceſanam ſpectantibus, & ab ipſamet lege, omnia Monaſteria ſunt libera, *cap. ſi ex Laicis 10. quæſt. 1. cap. cum pro utilitate 16. quæſt. 1. cap. quam ſit 18. quæſt. 2.*, & *cap. ſervitium ibid.*; ubi quoque concordat Gratianus, qui ſpecificans canonica jura, à quibus omnibus Monaſteria ſunt libera, per ea intelligit, exactiones Synodales, ad Synodum ire, annuas exactiones, mulctationes peccantium, prout ibi pleniùs habetur.

Et non modo à Diœceſana, verùm, & ab illa juriſdictionis, 16
niſi contrarium expreſsè legatur ſtatutum, & Epiſcopis conceſſum, *de quo cap. off. quo ad exemptionem &c.*, ut tradit Pignatel. *tit. 10. conſt. 106. num. 18.* ex quo nulla ſit lex juriſdictionis, accepto vocabulo propriè, quæ non ſit Diœceſana, nec lex Diœceſana detur, quæ non ſit, vel juxta Gloſ. *ad alleg. cap. Dilectus*, & *cap. Audiſtis in ver. Diœceſana de præſcriptionibus li. 2. tit. 26.* non comprehendat illam juriſdictionis; quæ ad loca extenditur, quæ ſunt in Diœceſi, & de Diœceſi, non verò ad ea, quæ, licèt in Diœceſi exiſtant, intra nimirum ipſius limites, propter 17
exemptionem tamen de Diœceſi non ſunt, per ea, quæ tradit Fagnan. *cap. Paſtoralis, de his, quæ fiunt à Prælato &c. num. 34.*, & Engel. *lib. 3. tit. 33. §. 4. nu. 23. Colleg. Jur. Can.*

Undè Monaſteria fundatam intentionem in jure habent, ut, ſi ab ipſis aliqua exigantur, quæ ad legem Diœceſanam pertineant, non ipſa ſuam exemptionem, tanquam ex jure communi notam, ſed Epiſcopus ſubjectionem, & exceptionem à Regula probare debeat; poſſeſſor enim per adnotata à Gloſ. *ad cit. cap. ſervitium in ver. uſque adhoc tempus*, nihil tenetur probare de jure ſuo, ſed adverſarius probabit eſſe indebitum, & quamdiù ſub quæſtione erit, an

talis præstatio sit debita, semper erit possessor in possessione, ut expresse *text. in cap. volumus* 16. *q*. 4.

Contra Episcoporum exactionem, & jura possunt Monasteria ex Engel. *alleg. Privileg*. 3. *num*. 4. præscribere, ob inde alimenta tem-
18 pore visitationis eis debita *ex cap. sopitæ de censibus lib*. 3. *tit*. 39. præstare non tenentur; cum id hodie in desuetudinem abjerit, & contra hujusmodi exactionem Conventus præscripserint; quod verò talis præscriptio valeat, & cursu quadraginta annorum compleatur, est text. expressus, *cap. de quarta de præscriptio lib*. 2. *tit*. 26.

19 Dubium potest esse de charitativo subsidio, quod Episcopi pro publica necessitate, vel utilitate suæ Diœcesis, vel Ecclesiæ Cathedralis à subditis suis Ecclesiasticis exigere possunt, *ex cap. cum Apostolus de censibus*, §. *probibemus*: An à Monasteriis quoque petere possint? Pro affirmativa facit text. in Clem. 1. *de excessibus Prælatorum*; ubi legitur: *quod Episcopi in exigendo charitativo subsidio ab exemptis, eorumque subditis, excedunt nimium contra eos*; quæ videntur innuere, quod moderatum subsidium à Monasteriis, & quibuscumque exemptis exigi valeat; negativa tamen, quemadmodum verior, sic debet esse communis; maximè quia charitativum subsidium accrescitur legi Diœcesanæ ex Innoc. *in cap*. 1. *de stat. Monachor. num*. 2. apud Engel. à *num*. 5., & non habetur expressa exceptio, quin ab eo Monasteria sint exempta; ipsaque Clement. alleg. text. sumit interpretationem ex Clement. 1. *de censib. lib*. 3. *tit*. 13., & intelligitur de Monasteriis, & exemptis, habentibus Parochias, quæ exemptæ non sunt; & à quibus, priusquam ad Monasteria pervenirent, jura Episcopalia persoluta sunt, quæ propterea cum suo onere ad Monasteria descenderunt, nisi, vel privilegio, vel præscriptione aliud obtinuerint, *cap. ex ore de privileg. lib*. 4. *tit*. 33.

Sunt quoque Regulares exem- 20
pti, & absoluti ab onere solvendi Cathedraticum, id scilicet, quòd Clerici Episcopo suo annuatim Cathedralis honoris causa pendunt, juxta Calvinum *Lexicon Jurisdic*.; & Glos. *ad cap. conquerente tit. alleg. de off. Jud. ord. in ver. duos solidos*; ubi notat quandoque appellari Synodaticum, quia in Synodo datur, & debetur in signum subjectionis, & in honorem Cathedræ per Piasec. *prax. par*. 2. *cap*. 2. *artic*. 2. *numer*. 13. qui post Confect. *summ. privil. Ordin. Mendic. part*. 2. *tit*. 5. *cap*. 3. firmat ad id Regulares non teneri, propter exemptiones particulares.

CAPUT XXII.

Officialis quoad Electionem Prælatorum.

SUMMARIUM.

1 *Ad electionem vocantur habentes jus eligendi, &* n. 4.
2 *Confirmantur electiones legitimæ* num. 26., & 27.
3 *Tempus ad appellandum contra validitatem electionis præfigitur* cap. ut circa.
4 *In citatione dies certa electionis apponitur.*
5 *Si citati non compareant, cæteri ad electionem procedunt.*
6 *Absentium vota, per Procuratorem non supplentur.*
7 *Carent voce sacris non initiati: declarat ex* Decreto S. Cong.
8 *An in Ord. Min. de Obser. Laici possint esse Guardiani?*
9 *Vota debent cadere in personam determinatam.*
10 *Electiones canonicæ sunt per vota secreta: & alia plura usque ad* num. seq.
11 *An suffragia debeant dari in scriptis?*
12 *Immittens in urnam schedulam albam censetur renunciare juri suo.*
13 *Libertas est de substantia electionis, & ad duos, vel tres non debet restringi.*
14 *Electio est assumptio unius ex pluribus.*
15 *Præsidi non creditur, si aliquem excludat, &* num. 29.
16 *Per subornationē læditur libertas.*
17 *Et per pacta.*
18 *Pœnæ contra subornantes, per literas* Clem. VIII. & B. Pii V.
19 *Tractatus consultorii electionibus præmittuntur.*
20 *Juratur de eligendo magis digno: & plura ibi.*
21 *Quis censeatur dignior in ordine ad Prælaturas?*
22 *Reprobatur Hasbensis.*
23 *Ineligibiles in Ord. Min.*
24 *In Prælatorum electionibus potest comitti simonia; dantur exempla, & plura scitu digna notantur, usque ad num. sequen.*
25 *Ad electionem canonicam sufficit major pars Capituli ex* Clem. Exivi.
26 *Non confirmatus non ministrat.*
27 *Generalis Min. statim confirmatur à Sede Apostolica.*
28 *Quando inhabilis eligens vitiet electionem?*
29 *Sententiæ non pronunciantur in ipso actù electionis.*
30 *Tempus electionis ad unicum diem restringitur.*
31 *Quorumdam electiones, in Ord. Minorum de Obser. quomodo faciendæ.*
32 *Quando Provincialis habeat decisivum.*
33 *Procurator Generalis, & Commissarius Curiæ eliguntur per ballotationem.*

34 *Sexen-*

POtissima vis electionis, ejusque ratio, ut à collatione, institutione, & deputatione secernitur, in votis Capitularium, seù Eligentium consistit, ut tradit Engel. *Colleg. univ. Jur. Can. lib.* 1. *tit.* 5., cui subscribens Ameno *pract. crim. tit.* 2. *§.* 1. *num.* 24. *pag.* 78. addit Electionem canonicam exigere essentialiter, quod sit facta à Collegio, sic, ut si ab uno dumtaxat habente facultatem eligendi, eamque confirmandi, sit facta, creatio, & collatio, non verò electio, dicatur.

Ideò ad electionem sunt vocandi, quotquot habent de jure jus suf-
1 fragandi, & sunt in quieta possessione eligendi, ut tenent Doctores communiter; ex *cap. Quia propter de Elect. lib.* 1. *tit.* 6., & ibi videnda Glossa *ver. qui debent*; adeout, si vel unus, qui de jure, aut consuetudine vocari debuisset, vocatus non sit, possit agere de contemptu, & electionem irritare, ex notatis per Engel. *ibidem §.* 1. *num.* 11. nisi ob bonum pacis velit electioni consentire, & non contradicere.

Etiam postquam fuerit confirmata, per Layman. *qq. Canon. de Prælatorum electione cap.* 4. *quæst.* 40. quia confirmantur electiones, non quæcunque, sed legitimæ. Limitatur tamen, si contemptus an- 2
tè confirmationem, sciens electionem factam nihil opponat; cùm in casu censeatur tacitè approbare, & juri suò renunciare, ut posteà non sit audiendus. Imò contemptus ratam potest habere electionem: quæ non est cassanda, si ipse taceat, & ratam habeat, ut tradit Passerin. *de electione can. cap.* 11. *num.* 119. & Sperell. *decis.* 181. *nu.* 43. *addens num.* 47., modo electio, habito respectu ad contemptos, fuerit facta à majori parte, aliàs remaneret nulla.

Tempus ad opponendum per appellationem disponitur capite: *Concertationi de Appellationibus in* 6. *lib.* 2. *tit.* 15. ad decem dies. Et forma ab jure statuta, servanda ad opponendum electioni, habetur, ut notavit Pignatell. *to.* 10. *consul.* 42. *num.* 3. *cap. ut circa de electione in* 6. *lib.* 1. *tit.* 6. ubi in terminis: [Ap- 3
pellantes in instrumento publico, seù litteris super appellatione confectis, omnia, & singula exprimant, quæ in forma intendunt obiicere, vel personas coram personis authenticis, aut persona, quæ super hoc testimonium perhibeant veritati, corporali præstito juramento, quod credunt ea, quæ sic expri-

exprimunt, esse vera, & se posse probare.]

Dici non potest contemptus, & nulla injuria irrogatur ei, qui manens in Conventu, ad effectum Capituli electo, si ad locum electionis cùm aliis non accesserit, utpotè, sicut cœteri, & ipse per sonum Campanæ vocetur Pignatell. *num.* 17.

Etiam absentes esse citandos, nisi sint valdè remoti, & possint commodè interesse, tradunt cùm aliis Layman. *citat. quæst.* 36., & Engel. *numer.* 11. *ex cap. cit. quia propter;* exprimendo ad effectum electionis vocari, ut sic vocati, vel gressus accelerent, vel de impedimento doceant; cum præfixione temporis pro electione determinati, & sufficientis, ex notatis à Pi-
4 gnatell. *consul.* 18. *num.* 4. Aliàs si dies certa electionis in citatione omitteretur, singula post eam gesta, vitio nullitatis subjacerent; cum talis sint generis ea, quæ, prævia citatione certam diem non continente, exequuntur. Et tempus non debet esse ita breve, ut impossibile sit in eo comparere; alioquin pro non facta citatio censetur, ut tradit Bonifacius VIII. *extravagant. Rem non novam de dolo, & contumacia lib.* 2. Et non solùm tribus diebus sunt expectandi, sed quot erunt pro itinere necessarii, nisi essent in dolosa mora, quia juxta regulam 26. *in* 6. *mora sua cuilibet est nociva*, & notavit Sanctoro *super statuta S. Francisci cap.* 8. *stat.* 36. *pag. mihi* 641.

Assignato termino ad eligendum præfixo, & ad comparendum sufficiente, possunt cœteri ad electionem procedere, quamquam alii non 5
accesserint; cùm propter eorum absentiam suo jure non priventur, præsertim quia; si ideò esset electio retardanda, posset id sæpè propter aliquorum malitiam in certum Religionis damnum contingere, ut ibidem *stat.* 19. idem observavit Sanctoro: Et Hasbens. *num.* 176., extendens, etiam ad casum, quo aliqui in loco electionis cum cœteris congregati, ex eo irrationabiliter exeunt. Tunc enim cum Electoribus ampliùs non computantur per Roderic. *resol.* 58. *verb. de Electione Prælatorum num.* 13., & remanentes jure suo uti possunt, & ad electionem procedere, quod præter ipsum docet Layman *qu.* 39.; apud quos, & Engel. *num.* 12. totum jus eligendi residet; & universam Religionem repræsentant, Sanct. *allegato, stat.* 19.

Absentium vota per Procuratorem suppleri non possunt, ut censuit Sac. Cong. Concil. in una *Bulgariæ, die* 3. *Decembris* 1644. *ad* 6
cap. 25. *de Regul.* apud Pignatell. *tom.* 1. *Consul.* 28. in terminis Regularis ob paupertatem impotentis se transferre ad locum Capituli; & eadem Sacr. Congreg. *censuit cavendum, ne deinceps Titulares constituantur ad effectum electionis faciendæ, aut voces, & suffragia absentium suppleantur lib.* 12. *decret. fol.* 149. Et cùm Trid. *sess.* 25. *cap.* 6. *de Reg.* id etiam prohibeat, intelligendum est ex Pignatell. *tom.* 10. *Consul.* 77. *num.* 16. id esse interdictum

dictum Præsidii Electionis, vel Capitulo, sic, ut nequeant propria authoritate Vocales Titulares, aliosve ad effectum electionis instituere, & simili modo absentium supplere vota; cum hujus generis electiones, nec secundùm Deum sint, & in Religionum perniciem sæpiùs contingant. Nec sequitur tolli Constitutiones Ordinum de subrogatione (præsertim per Sedem Apostolicam approbatas) cum in casu vota non suppleantur authoritate Præsidis; cui sit voluntarium aliquos sibi benè visos in fraudem electionis assumere, sed necessitate legis, taxantis subrogandorum qualitates, & genus.

In electione, actibusque Capitularibus vocem non habent, qui ad Subdiaconatus Ordinem non sunt promoti, prout expresse disponit
7 Trid. *sess.* 22. *cap.* 4. *de reform.* [Quicumque in Cathedrali, vel Collegiata Seculari, vel Regulari Ecclesia divinis mancipatus officiis, in Subdiaconatus Ordine saltem constitutus non sit, vocem in hujusmodi Ecclesiis in Capitulo non habeat, etiam si hoc sibi ab aliis fuerit concessum.] Et quia dubitabatur, an Decretum comprehenderet Monasteria Regularium, sivè Religiosos Claustrales? Sacra Congreg. Conc. die 1. Februarii 1653. in una *Tertii Ord. S. Francisci Congreg. Gallicanæ* apud Pignatell. *to.* 1. *consult.* 224. censuit *cap.* 4. *sess.* 22. [Comprehendere, etiam Regulares Mendicantes; itaut Regulares, qui non sunt in Ordine Subdiaconatus vocem habere non possint iu Capitulis, & actibus Capitularibus, si in Constitutionibns ejusdem Religionis aliter expresse non caveatur.

Quod deindè iterum eadem Sac. Congr. declaravit in una *Præmonstratensi*, in qua quærebatur: [An Professi Ordinem Præmonstratensem, sed in Ordine Sacro minimè constituti, possint in Electione vocem habere? & quatenus *negativè* respondetur: quæritur?

An pœna nullitatis Electionis, & privationis vocis activæ, & passivæ contra admittentes ad suffragia ferenda prænarratos Professos in Ordine Sacro non Constitutos, statuenda sit, ut petitur? *Sac. Cong. &c. die* 23. *Januarii* 1666. respondit, ad primum *negativè*: ad secundùm *affirmativè*.

Undè eo decreto, Regulares quoque comprehenduntur, & sententia Bellarmini *ad d. cap. Conc.*, & Roderici *qu.* 52. *art.* 5. *tom.* 2. ex adverso scribentium, limitanda est: quando Statuta Religionis Regularibus, sacris non initiatis, in specie concederent, ut vocem haberent in Capitulo; quia Concilium hujusmodi casum non comprehendit, prout ex primo Decreto liquet; & aliàs ipsa Sacra Congr. *die* 22. *Maii* 1577. apud citat. Pignatellum firmavit, ut infrà. [Sacra &c. censuit, si Constitutionibus Religionis caveatur, etiam sacris non initiatum, posse quemlibet Professum, habere vocem in Capitulo, non prohiberi à Concil. Trid. quin eam habeant, etiam, quod in Sacris non sint; quoniam dictum Decretum Concil. *sess.* 22. *cap.* 4. non com-

comprehendit Monasterium Regularium; sed Ecclesiæ Regulares, de quibus ibi est sermo, sunt Cathedrales, ut Pampilonensis, Calaguritana &c. vel Collegiatæ Regulares, ut sunt multæ in Hispania.] Et licet in Ord. Min. de Observant. Statut. General. *cap.*8. §.43. *num.* 13. *ex Vallisolet.* referant, *Posse Laicum ex probata, & veteri consuetudine eligi in Guardianum, si Patribus Definitorii videbitur.* Id tamen non est absolutè practicandum, & in Provinciis Galliæ nullo modo, cum Laicorum earumdem prætensio

8 fuerit rejecta in Capitulo Generali Romano de anno 1625. cujus resolutio fuit posteà confirmata à Sac. Cong. Regul. edito Decreto eodem anno 4. Augusti, & perpetuo silentio iisdem imposito super prætensione vocis activæ, & passivæ, cujus se esse capaces asserebant ex verbis *cap.*7. *Regulæ: Ministri verò, si Presbyteri sint:* non attendentes, quod præter Laicos sint Clerici. Marchant. *in alleg. cap. t't. unicò quæst.* 1. *concl.* 1. *Respondeò secundò Orb. Seraph. to.* 1. *lib.* 3. *pag. mihi* 547. *colum.* 1. ubi notatur Capitulo Gen. & Sac. Cong. præcitata Decreta ab Urbano VIII. Const. *Exponi nobis sub die* 16. *Aprilis* 1630. fuisse confirmata, & approbata: facto præcepto, quod omninò acquiescerent, & contumaces à suis respectivè Prælatis corriperentur.

Vota alternativa, ut *eligo Petrum, vel Paulum*: & conditiona-

9 ta, si conditio sit de futuro suspendens actum, ut, *Eligo Petrum, si in eum major pars Capituli consenserit*: & incerta, *ut illum eligò, quem Paulus eligit*: & vaga *ut eligo individuum naturæ humanæ*, pro non datis habentur; & reprobantur *capite in Electionibus de elect. in* 6. *lib.* 1. *tit.* 6. & nota ibi Glossa, ea esse ipso jure nulla, sic, ut tota potestas eligendi apud eos sit, qui purè, & absolutè elegerunt.

Prælatorum electiones per vota secreta debent fieri; & sic, ut nomina eligentium nunquam publi- 10
centur; per disposita alleg. *cap. Quia propter*, & à Trid. *sess.* 25. *loc. cit.* eo fine, *ut omnia rectè, & sine ulla fraude fiant*; & ut significaret id ad formam substantialem electionis pertinere, apposuit, (sed priùs eo alleg. cap.) clausulam Decreti irritantis: irritam declarando quamcumque electionem aliter factam, prout notavit Sperell. *decis* 161. *nu.* 8. & 31. ibidem cum aliis notans ejusdem Decreti clausulam ipso jure actum secus gestum annullare; addens *num.* 11. omnem in contrarium tollere consuetudinem; quia non datur locus consuetudini contra decretum irritans, Donat. *tom.* 1. *tract.* 1. *quæst.* 11. *num.* 3. Nedum in præteritum, prout Hasbensis *loc. cit. num.* 184., & Rota coram Rojas *decis.* 118. *num.* 24. *to.* 2. *par.* 5. *decis. Recent.* Quare electio facta cum publicatione voti, unius dumtaxat Electoris, ut certò inde sciri possit, cui suffragium dederit, statim corruit, & ipso jure est nulla: ex non servata forma ejus substantiali in præfato voto ut firmant Doctores, Sanct. *cit. c. stat.* 4.

Pigna-

Pignatell. *consult*. 77. Hasbensis ibidem, Sperell. *decis*. 161. *referens nu*. 21. ex Vasquez rationem, quod res perfecta non est, si aliqua ex parte forma desit, per quam constituitur, cum perfectum id sit, quod omnibus suis partibus constat. Quod intelligendum, nedum, si totum Capitulum consentiat, vel unicum votum permittat manifestari; sed etiam, si quis privatè, & sine consensu Capituli, suam schedulam publicet; quia defectus formæ substantialis, ex Sperell. *num*. 22. inficit absolutè electionem, undecumque proveniat. Et utrumque videtur esse contra dispositionem Conciliarem, non distinguentem publicè, vel privatim, & exigens vota debere esse secreta; & sicut ex Glossa *in cap. Quia propter* non valet depositio testis, nisi secretò deponat; (& hoc exigitur, ut liberiùs veritatem dicat) sic in casu.

Etiam si manifestatio contingat ignoranter, & per errorem, quia Decretum irritans, etiam ignorantes ligat *cap. Dudum de præbendis in* 6. *§. Et quia Decretum lib*. 3. *tit*. 4. *& cap. Quodam ibid*., & ex clausula, quæ apponi solet in *Constit. Pontif*. prout sequitur: *ac irritum, & inane, si secus super his à quoquam quavis authoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari*. Et apud Sperell. *num*. 31. *alleg. decis*. 161., & per Panimolla *decis*. 60. *num*. 33. operatur nullitatem usque ab initio; dumque agitur de nullitate actus, ignorantia non excusat. Ignorantia ad summum facit, quod publicans, pœnas statutas non incurrat, ex Glossa ad Text. Clem. *Nolentes de Hæreticis, verb. ex nunc*. Sperellus, *numer*. 32.

Publicatio voti, ut concludat electionis nullitatem, pernotata à Pignatell. *num*. 15., & Hasbens. *nu. cit*. debet esse, vel in ipso electionis actu, vel priusquam publicetur, aut inclusivè antè confirmationem. Undè si post istam contingat, electioni, per Sanctoro, non nocet, cum jam sit canonicè facta, & in rem judicatam transierit. Noceret tamen, si in literis electionis nomina Eligentium exprimerentur, quamquam in scrutinio fuerint secreta, Pignatell. *num*. 13.

Limitatur ab iisdem, & Sperell. *num*. 13. Rodric. *tom*. 2. *quæst*. 51. *art*. 9. in casu, quo quis in fraudem electionis, & ad eam infringendam, suum votum publicat; etenim tunc electio substinetur, ne fraus, & dolus præfato patrocinetur, & in potestate cujuslibet sit, electiones ad præscriptum Canonum celebratas, propria malitia vitiare. Quod significat Passerin. *de elect. canon. cap*. 17. *de secreto electionis num*. 13.

Item, dum quis, aut per errorem, aut malitiam alteri secretò suam schedulam ostendit; dummodo hujusmodi manifestatio, nec verè, fit, nec præsumatur causa, cur potiùs iste, quam alter sit electus ex Sperell. *num*. 36.

Ubi electiones fiunt per schedulas, non officit electionis secretò, quod quis suum votum ex igno- 11

rantia

rantia non scribat, & ad scrutatores accedens, ore, secretò tamen, & sic, ut à cœteris de Capitulo non audiatur, dicat: *Eligo in Provincialem &c.* sicut secretæ, canonicæ, & validæ apud omnes sunt electiones per Moniales, oretenus factæ. Ideò non est necesse, ut suffragia dentur in scriptis, ita obsignata, ut nec Scrutatoribus innotescat nomen Suffragatoris, nisi aliter ex notatis à Pignatell. *num.* 13. per Const., vel Apostolicas, vel particulares Religionum, sit dispositum; Ut videtur esse apud Minores de Observantia ex Const. Sixti V. incipit. *Et communis cura edita* 29. *Julii* 1587. apud Roderico *Coll. Privil. Apost. pag. mihi* 494., præscribentis electiones semper faciendas esse per schedulas obsignatas, cum appositione Decreti irritantis: Etenim notat Passerinus *loc. cit.* non esse contra secretum electionis, nec contra formam Trid., quod Scrutatores sciant Eligentium nomina, cùm in scrutinio auriculari ipsis nomina Eligentium sint nota, limitat tamen, ut non verificetur, si cum Decreto irritanti præcipiatur eligere per schedulas omninò obsignatas sic, ut nec Scrutatoribus innotescat nomen Suffragantium.

Non irritatur electio, si quis per errorem, vel malitiam schedulam albam mittat in urnam, ut docet Lezana *Sum. qq. Regul. tom.* 1. *cap.*
12 15. *de electionibus num.* 18. Roder. *resol. & num. cit.* Hasbens. *nu.* 186., quia censetur tunc suo juri renunciare, & nolle ea in electione vocem activam habere, & esse de numero Electorum.

Irrita, & nulla est electio, cum ab Electoribus libertas suffragandi tollitur ex Cabassut. *Theor. juris Can. lib.* 2. *cap.* 24. *num.* 7. nam in omnium sententia, libertas est de essentia, & substantia electionis, 13
sine qua subsistere nequit; & expressè habetur *cap. ubi Periculum de electione in* 6. *lib.* 1. *tit.* 6. *§. Cæterum*, ubi: *cessat electio, dum libertas adimitur eligendi*. Ideò nulla est electio sine authoritate Apostolica restricta, & limitata ad tres, vel quatuor, exclusis cœteris, ex adnotatis à Roderico *resol.* 58. Hasbens. *num.* 185. Mirand. *Manual: Prælat. quæst.* 10. *tit.* 2. *art.* 22. *concl.* 2. Pignatell. *cons.* 77. *num.* 9. Cabassut. *ibid. numer.* 9. Peyr. *tom.* 3. *de Privil. additam. ad* Const. Clement. VIII. *cap.* 9. *num.* 19. refert Sacræ Congregationis Concilii responsum ad Dubium: *An stante libertate electionis liceat Prælato Regulari proponere duos, vel tres, ex quibus necessario eligatur unus? S. C. censuit non licere. lib.* 12. *Decr. fol.* 136. Et quamquam per DD., & Roder. *ibid. cit.* non dicatur restricta, si limitetur ad aliquod genus personarum, ut ad Magistros, Lectores &c., vel ad certam Nationem; & valeat ex Donat. *quæst.* 10. sicut illa Pontificis, qui de Collegio Cardinalium assumitur; intelligendum tamen per Sanctor. *stat.* 14. dum arctatio particulares personas non respicit; nam si ex Natione, unus dumtaxat esset dignus eligi, electio non esset assumptio unius ex pluribus, nec Electores dice-

dicerentur liberè eligere, cum liber-
14 tas sine indifferentia non sit; & hæc duo ad minùs requirat, ut ad unum magis, quàm ad alterum determinetur per Pignatell. *tom.*, & *consul. cit.* Donat. *tom.* 2. *par.* 1. *tract.* 1. *quæst.* 9.

Ex quo ibidem notat *Sanctor.* mortaliter Præsidem peccare, si electiones arctet; cui credendum non est, si aliquem, juris ordine non servato, excludat, asserendo esse in-
15 dignum Prælatura, ptout tradit Ameno *pract. crim. tit.* 12. *quæst.* 5. *num.* 29. & ejusdem electio ex eodem *ibid.*, & alteriùs à Præside non nominati, si contingat, valet, ex *Roderic.* Non sustinetur tamen illius à Præside nominati, si nominatio fuerit causa, cur ipse sit electus, ut *stat.* 36. *Sanct.* notavit.

Læditur electionis libertas, cùm aliqui per subornationem, toto conatu, & viribus, Suffragatores moraliter cogunt ad ferenda Suffragia pro uno determinato, aliis relictis, ut optimè notavit; aliis cumulatis,
16 Pignatell. *num.* 7. Sive id minis; & contumeliis obtineant, sivè promissis, & donis extorqueant, sive importunis, & assiduis precibus, cœterisque aptis ad quorumlibet constantes movendos animos, lucrentur; aut metu, etiam reverentiali, aliovè modo interdicto assequantur; etenim non est dubium id per subornationem obtineri, consequenter libertati adversari, ut cum aliis docet Lezan. *cit. num.* 21.

Item, cum quidam antè electio-
17 nem mutuo paciscuntur: *Elige me in Generalem, & ego eligam te in Provincialem*, quia in casu suffragia, non liberè, sed ex obligatione pacti, per Pignatel. *cit. tom. cons.* 44. *num.* 30. darentur.

Contra Subornatores, *Const. Nullus omninò Bull. Cher. tom.* 3. pœnas Clemens VIII. apposuit, ut infra: [Ut omnis officiorum ambitus occasio præcludatur, caveant omnes à directa, vel indirecta vocum, seù suffragiorum procuratione, tàm pro se ipsis, quàm pro aliis, tùm in Capitulis locorum, tùm in cœteris, præsertim Generalibus Capitulis, aut Congregationibus, seù alibi. Quicumque secus 18
fecerint, præter aliàs pœnas, & censuras, hactenus contra hujusmodi ambientes indictas, quas in suo robore permanere volumus, in pœnam privationis officiorum, quæ obtinent, eo ipso incidant, & futura quæcumque pariter inhabiles habeantur, super quo cum eis dispensari à nemine possit, nisi à Nobis, vel Successoribus Nostris, & pro qualitate culparum, graviùs etiam plectantur. Porrò supradictas omnes pœnas ad Complices, ac simpliciter scientes, & non revelantes extendimus.] Et Pius V. Subornatoribus, in Ordine Minor. de Observ. alias addit, ut in Constit. Pastoralis. *Bullar. Cherub. tom.* 2. ubi §. 4. disponitur: [Qui verò in electionibus omnibus, vel antè eas per sex menses, pro se, vel pro alio, subornaverit, excommunicationis sententiam ipso facto incurrat, à qua, nisi à Romano Pontifice, pro tempore existente, præter quam in mortis articulo, absolvi non

non possit: ac voce activa, & passiva perpetuò careat; Subornatus, vel alius etiam, pro quo subornatio fiet, qui Subornantem non detulerit, eamdem pœnam incurrere censeatur.] Cui accessit Constit. declaratoria Gregorii XIII. *Consuevit Romanus Pontifex ibid.* tribuentis §. 6. Ministro, & Commissario Generalibus facultatem absolvendi ab ea excommunicatione, quando de ipsis non agitur; Et revocantis dispositionem Pii, eam pœnam extendentis ad subornatum, & alios, qui Subornantem non revelaverint.

Cæterùm electionibus præire, & præmitti debent tractatus Consultorii, in quibus discutiantur merita, partes, & qualitates Eligendorum: & ita necessariò, ut electio aliter fa-
19 cta, non valeat ex dispositione *cap. Cum in veteri de electione lib.* 1. *tit.* 6. & ibi Glossa *verbo in tractu*, ait: tractatus debere haberi ante electionem; &, si non præmittantur, electio cassatur; & textus non dicit electionem esse ipso facto nullam: *Sed electionis vitio duximus irritandam*. Et Trid. *sess.* 24. *cap.* 1. *de Reform.*, habentes jus in electionibus suffragandi, sic hortatur: [ut in primis meminerint nihil se ad Dei gloriam, & Populorum salutem, utiliùs posse facere, quàm si bonos Pastores, & Ecclesiæ gubernandæ idoneos promoveri studeant; eosque alienis peccatis communicantes, mortaliter peccare, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint: non quidem precibus, vel humano affectu, aut ambientium suggestionibus, sed eorum exigentibus meritis, præfici diligenter curaverint. Ad quod respiciens Clemens VIII. *loc. cit.* §. 4., habet: Jurentque Electo- 20
res, secundùm veritatem cujusque conscientiæ probiores, & magis idoneos se electuros.]

Ex Innocent. XI. *sub.* 2. *Martii* 1679. reprobavit doctrinam extorquentium textum Trident. ad illegitimos, impropriosque sensus, dum hanc proscripsit propositionem. *Cum dixit* Concil. Trident. *eos alienis peccatis communicantes mortaliter peccare, qui, nisi quos digniores, & Ecclesiæ magis utiles ipsi judicaverint, ad Ecclesias promovent, Concilium, vel primò videtur per hoc digniores non aliud significare velle, nisi dignitatem eligendorum, sumpto comparativo pro positivo; vel secundo, locutione minùs propriâ ponit digniores, excludat indignos, non verò dignos; vel tandem loquitur tertiò, quando fit concursus.*

Et expresè injunctum reperitur Min. de Obser. per statuta Cap. Gen. 1676. à memorato Innoc. Constit. *solicitudo* Orb. Seraph. *tom.* 4. in forma specifica confirmata: ut sub pœna non suffragandi, antequam ad electionem Ministri, Custodis, Diffinitorum, & Guardianorum, procedant, sigillatim juramentum præstent coram Ven. Crucifixi Imagine, præsente Presidie, se eum electuros, in quolibet prædictorum Officiorum respectivè, quem in conscientia, & omnibus æqua lance libratis, digniorem judicabunt.

Absque autem examine, & prævio Eligendorum scrutinio qualitatum, impossibile est, quempiam secundum propriam conscientiam certò affirmare, unum alio Prælatura digniorem. Et si id juramento firmet, à gravi non liberatur peccato, propter gravem irreverentiam Deo irrogatam; qui non est temerè in testimonium adducendus, sed cùm justitia, veritate, & judicio per *D D. apud Summ. Leand. verb. Juramentum num.* 4. Sic scilicèt, ut causa jurandi necessaria sit, sivè utilis, sive pia; & jurans advertat, seù bona fide putet, verùm esse quòd jurejurando firmat, ut advertit Tambur. *explic. Decal. lib.* 2. *cap. primo de Juramento* §. 4. *pag.* 78. Nullus enim hucusque dixerit de incognito juramentum licere; undè tractatu præciso, electio non esset rationabilis, sed casualis, & Electores mortaliter peccarent. Sanctor: *de pœnis part.* 2. *cap.* 15. *pag. mihi* 156.

21 Dignior in ordine ad electionem, ex notatis ab Hasbensi *num.* 162. ille censetur, qui, cæteris consideratis, & perpensis, aptior ad regendum judicatur; Et quamquam alius eo doctior, & sanctior reperiatur, tamen, quia in cæteris ministerio erit ineptior, ideò relinquendus iste, assumendus ille; cùm in hoc non sit absolutè attendendum ad majores qualitates morum, & Doctrinæ, sed ad illas, quæ præfato muneri magis proficuæ, & utiliores judicantur; Dummodò eligendus sit aliàs idoneus, vita, moribus, & doctrina, juxtà sensum Tridentini.

Nec subsistit ipsius assertum *nu.* 22
161. posse aliquem pro bono pacis suffragari minùs digno, si cæteri omnes illum eligere vellent, captivando intellectum proprium in obsequium singulorum, quòd dignior sit: & si aliàs, ita non esse noverit; & id ex circumstantia juramenti, de eo eligendo, qui sit dignior, non aliorum judicio, sed proprio. Ideò si Electores sine culpa esse velint, non positivum, sed comparativum eligant: non dignum, sed digniorem.

In Ordine Minorum de Corpore Observantiæ ad Prelaturas Religionis sunt ineligibiles, quotquot comprehenduntur sub dispositione Con- 23
stit. *Solicitudo* Innocent. XI. §. 8. & Const. *Aliàs fel. mem.* Innoc. XII. allegatæ C. *Offic. quoad declarationem Regu. S. Francisci num.* 4. & 5.

Regulares Prælaturæ, etsi stricta, & propria significatione beneficia Ecclesiastica nuncupari non possint, ex non adjuncta utilitate reddituum Ecclesiasticorum, ta- 24
men, non impropriè per Cabasut. *Thor. Jur. Can. lib. primo cap.* 8. inter ea Beneficia computantur; vel, ut observat Lezan. *num.* 32. & Hasbens. *num.* 85. sunt quasi beneficia, & res spirituales, propter spiritualem jurisdictionem in subditos; & plures curam Animarum habent annexam per Donat. *loc. cit. quæst.* 27. *num.* 2. Ideò simili modo discurrendum de illis, ac de Beneficiis, & considerandum posse in earum collatione itidem committi simoniam.

Idcircò Electores, gratis debent suffra-

ſuffragari, adeò ut ſi illicio muneris: vel à manu, ut *pecuniæ*, aut rei pecunia vendibilis: vel ab obſequio, ut *ſervitii*, famulatus, cujuſcumque ſit generis: vel à lingua, ut *laudis precum*, *vel vituperii*, moveantur (quodlibet enim ex illis ſimoniam inducit ex Gloſſa in *cap. Ordinatione cauſ.* 1. *quæſtione prima*) electio ſit ſimoniaca, conſequenter nulla; & qui Prælaturas per ſimoniam ſit adeptus, ſub Animæ ſuæ periculo, adſtrictus ſit, ad eas dimittendas, ut uno ore tradunt Doctores; & diſponitur *cap. Cum deteſtabile lib.* 3. *Extravagant. com.* ubi: [per electiones verò poſtulationes, confirmationes, proviſiones, ſeù quaſvis aliàs diſpoſitiones, quas ſimoniaca contigerit labe fieri, & quæ viribus omninò carent, in Eccleſiis, Monaſteriis, Dignitatibus, Perſonalibus, Officiis, Eccleſiaſticis, & quibuſvis Beneficiis, aut aliquo eorum, cuiquam nullatenus acquiratur: nec indè faciat aliquis fructus ſuos: ſed ad illorum omnium, quæ percepit reſtitutionem, ſub Animæ ſuæ periculo ſit adſtrictus. Et ulteriùs ſtatuitur pœna excommunicationis Sedi Apoſtolicæ reſervata in omnes,] qui quomodolibet dando, vel recipiendo ſimoniam commiſerint, aut quod illa fiat, mediatores extiterint, ſeù procuraverint. [Et ibi diſpoſita locum etiam habent, ſi ſimonia fuerit occulta, ut expreſsè textus: Et eorum quemlibet, tàm manifeſtum, vel occultum, quas ipſo facto eas incurrere volumus.]

Verba *Extravag. Officiis Eccleſiaſticis* extendunt diſpoſitionem Conſtitutionis; undè tradit Lezan. *num.* 28. Simoniam committi poſſe, nedùm in electione Abbatum, Generalium, Provincialium, Procuratorum Ordinis, Diffinitorum, Guardianorum &c. ſed etiam in concedendis facultatibus audiendi confeſſiones, prædicandi, recipiendi Ordines &c.

Si ab eligendo detur, vel promittatur pecunia, ſimoniacè eligitur, ex Can. *Præsbyter cauſ.* 1. *quæſt. prima à terg.* & Can. *Si quis præbendam*, *vel Prioratum eadem cauſa quæſtione* 4. Et colligitur ex Lateranenſi 3. *cap.* 7. *de ſimonia vitanda* apud Bail. *ſumm. Conc. tom.* 1. *pag.* 406. *lit. C.* Etiam ſi abſque illa eſſent Electores parati illum eligere; ſivè eiſdem conferátur, ſive eorum amicis, & conſanguineis, ut docet Peyr. *tom.* 3. *additamentum ad Conſtitut. Clem. VIII. cap.* 9. *num.* 8.

Si verò pecuniam non ipſe, ſed alter, uni electorum amico conferat, diſtinguendum eſt: ſi erant Electores aliàs eum determinatè electuri, electio ſubſiſtit, quia inter eos, & electum, nullum præceſſit pactum, & conventio: quæ, ut ſimoniam inducant, antecedere debent, ex Pignatell. *conſ.* 44. *num.* 4. Nec ipſa pecunia eſt in re medium, & pretium ad electionem. Licèt propter ſcandalum, & malam conſequentiam: & ne eo prætextu palliatis ſimoniis aditus pateat, nec id Electores, & eligendus, permittere debent. Si autem illum electuri non erant, eſt certum, non valere,

ut ibid. advertit Peyr. Sicut, nec ea sustinetur, in qua unus ex Electoribus dumtaxat, aliàs ad unum determinatè assumendum promptus, labe non timeat fœdari simoniæ, ut in terminis tradit Donat. *to.2. tr.1. quæst.22. num.9.*

Neque illius electio valet, cujus amici, ipso etiam ignorante, pecuniam Electoribus pollicentur; nisi concludenter probetur; & constet eam in fraudem electi promitti: vel eo contra protestante, ex Engel. *cit. lib.5. tit.3. §.1. num.9.* Et Natali Alexandro *tom.6. Theol. Dogm. & moral. lib.2. de simon. Regul.24.*

Corruit, tamquam simoniaca electio, si invicem Electores conveniant, & paciscantur: *Elige tu illum, & ego eligam, quem tu mihi proposueris: vel, concedas mihi tuum suffragium in hoc Capitulo, & ego tibi dabo meum in futuro*; quia quodlibet pactum, quod est medium ad assequendam dignitatem, simoniam inducere notavit Piasec. *prax. Episc. part. 2. cap.5. art.3. num.57.*

Etiam si id fuerit de re spirituali pro spirituali; quandoquidem simonia, ex eodem Piasec. *ibid.* concluditur; etiam ob rem spiritualem, si hæc reducatur in pactum, & gratis non detur; contra textum Euangelii Matthæi X. *Gratis accepistis, gratis date*, ob id in spiritualibus pactiones sunt interdictæ, & fugiendæ, ex Cabas. *lib.5. cap.4. num.16.* Circa quæ testatur Pignatell. *num. 30.* quodcumque, ut illicitum damnari pactum; & ex eo præcipuam eis irrogari injuriam, & irreligiosè tractari, dum ita vilia putentur, vel, ut possint venire in computationem rerum temporalium, vel, ut censeantur posse subesse humanis contractibus.

Et id Donat. *num.10.* extendit, etiam si Electores affirment, se non de substantia electionis pacisci, sed de commodo, quod certò assequi sperant, si Petrum v. gr. eligant; Quia, cum commodum sit ex necessario connexis cùm electione; & ita, ut ea præcisa, obtineri sit impossibile, expresè paciscentes de commodo, implicitè in pactum electionem deducunt; quæ & ea parte, qua ex pacto præcedenti fieret, & qua pro commodo temporali venderetur, jure simoniaca reputatur, ut post ipsum firmavit Pignatell. *num.32.*

Item simoniacum est, si quis Electorum dicat: [*Numquam fiet iste Provincialis, nisi is, pro quo rogavit fiat Diffinitor.*] quod tradit Don. *num.6.* & Cabas. *eodem cap. & num.* quia semper electio venit in contractum.

Idem crimen incurrit ad Prælaturam eligens, aut eam recipiens cum conditione: vel obsequii præstandi, etiam si videretur pium, ad quod tamen de jure, & electione præcisa, electus non teneretur, vel assumendi in Ministros hos, & non alios, ut in terminis de conferente, & recipiente beneficium cum restrictivis adductis resolvit Piasec. *num. 58.* Cætera videas, apud Auctores de simonia tractantes, & apud eruditissimum Natalem Alexandro *loc. citat.*

Ubi

Ubi de jure, vel consuetudine electio (ex aliis titulis valida) cen-
25 setur Canonica, si major pars Capituli consenserit, requiruntur majora vota respectu totius Capituli, & non sufficiunt majora respectivè ad minora; adeò ut, si eligentes sint viginti, undecim consentire ad minùs, debeant in electum; aliàs à majori parte Capituli non eligeretur. Ex quo sequitur, ut si tres essent electi, & vota divisa sic, ut unus haberet *octo*, alius *septem*, alter *quinque*, nullius electio subsisteret, ut notavit Engel. *lib.* 1. *tit.* 6. (Electus, licèt sit vocalis, se ipsum eligere non potest;) Et in terminis electionis Provincialis in Ordine Minorum, disponitur in Clementina *exivi §. Nos volentes*, ubi: [Et siquidem ad electionem hujusmodi per formam scrutinii procedatur, votis in diversa divisis, electiones plures in discordia celebrare contingat: illa, quæ à majori parte Capituli numero (nulla zeli, vel meriti collatione, aut consideratione habita) fuerit celebrata, exceptione, seù contradictione quacumque alteriùs partis non obstante, per dictum Generalem Ministrum confirmetur; Quòd etiam in cæteris per Statuta est apud Observantes in praxi.]

Ubi verò, vel praxis eligit, vel lex præscribit, ut copulativè requiratur major, & sanior pars Capituli, valet electio facta à parte, quæ sit duplo major: & sic excedit eam, quæ opponit ad electionem, non zelo charitatis, sed affectione carnali processisse Electores, ut expressè habet textus *cap. si quando de electione in* 6. *lib.* 1. *tit.* 6. & Glossa ibid, *referens majoritatem numerum, & sanitatem zelum eligentium, & merita Electorum respicere*. Si verò unus saniora, & alter majora, sed non modo præmisso excedentia, habeat, neutriùs electio tenet, per Engel. *nu.* 40.

Canonicè electus confirmari debet ex *cap. Avaritiæ de elect. in* 6. & sic necessariò, ut nec directè, neve indirectè, sivè titulo Economi, sivè Procuratoris, similive prætextu, debeat se administrationi immiscere; & si, id confirmatione non recepta, egerit, statim ibidem Prælatura pri- 26
vatur. Electio enim est libertatis, & confirmatio necessitatis per Pignatell. *cons.* 38. *nu.* 13. per quam jurisdictio confertur, ex Peliz. *de Monialib. cap.* 10. *sect.* 2. *sub.* 6. *nu.* 110.

Limitatur in electione Guardianorum, apud Minores, quia eodem actu eliguntur, & confirmantur, ut etiam notavit Hasbens. *num.* 193. inter quos Provinciales, ex allegata Clementina *Exivi*, à Generalibus confirmantur; & hi, statim electi ex privil. Clement. IV. Constit. *Virtute conspicuos* §. 1. *Bull. Cherub. tomo primo* à Sede Apostolica confirmationem recipiunt, ut 27
tradunt Miranda *tomo* 2. *qu.* 23. *art.* 32., Sanctor. *cap.* 8. *stat.* 13. & Hasbens. *ibid.* ad omnes Ordinum Generales ex diversis Pontificum Privilegiis extendit.

Si ex suffragatoribus singuli, uno 28
excepto, sint ad eligendum habiles, electio subsistit; nec illius inhabilitas officit, juxtà Regulam juris:

utile per inutile non vitiatur. Limita, nisi ab Electoribus fuerit voluntariè ad eligendum admissus. Quo casu privantur jure eligendi, quotquot sunt in culpa interdictæ admissionis; Glos. *ad text. c. si quando super. cit.* in terminis de voluntaria admissione excommunicati majori excommunicatione, Pignatell. *consult.* 38. *n.* 11., Hasbens. *n* 157.

Nullus activo, vel passivo suffragio potest per Præsidem privari, vel privatum declarari, nisi servata forma Decreti Urbani VIII. apud Pignatell. *consult.* 18. *numer.* 10. tenoris, qui sequitur: [Privationis vocis activæ, & passivæ, ac inhabilitatis decreta, sententięve ab eisdem Superioribus Ordinis latæ, ne deinceps in ipso electionis actu pronuncientur, promulgenturve, atque eæ pro-
29 mulgatæ, Vocales minimè afficiant, nisi per mensem ante fuerint intimatæ parti: Sanctitas sua omninò vetuit..

Electionis tempus ad unicum diem restringitur, in Clementina *exivi superiùs allegata*. Dies illud spatium lucis significat, quòd interponitur inter Ortum, & Occasum Solis; & quodvis aliud sub noctis appellatione venit. Ideò ad illud spatium, per Sanctor. *stat.* 9. Statuta Minorum, diem artificialem restringunt. Et dicendum cum ipso sine urgenti necessitate non esse electioni
30 per schedulas dandum initium, ut nequeat priùs, sed in nocte perfici debeat; & quatenus deberet, id cum sufficienti candelarum numero deberet effici, ut sine ulla fraude contingeret.

Apud Minores de Observantia electiones pro Ministrorum ad Capitula generalia mittendorum, (vel Commissariorum Provincialium, qui ad gubernandam Provinciam relinquuntur juxta disposita in Capit. Gener. Vallisolet. de *anno* 1670. *tit. pro Ultramontana Famil. nu.* 6. & nuper resoluta in Capit. General. Romano *de anno* 1700. ubi ponderanda est dictio *vel*, quæ, utpotè alternativa, ex alibi dictis ponitur inter diversa) & Custodum extra Capitula, ac Guardianorum (istorum etiam in Capitul.) eligendorum, ex dispositione Urbani VIII. Constit. *Religiosos viros. Bull. Cherub. tom.* 5. sunt per Ballottationem faciendæ, prout sequitur: [Ut de cætero omnes, & singulæ electiones, tam Pro-Ministrorum, & Custodum, quàm Guardianorum dicti Ordinis per suffragia secreta, & ballottationes fiant; & in paritate suffragiorum, Præsidens electionibus hujusmodi, votum, sive suffragium decisivum habeat &c. Decernentes &c. irritum, & inanè, si secùs super his à quoquam, quavis authoritate, scienter, vel ignoranter, attentari contigerit &c. non obstantibus &c.] Ubi Constit. *Creditæ No-* 31
bis Alexand. VII. sub iisdem terminis ad familiam Ultramontanam extendit. Et ibidem habetur Decretum quoad eos hujus tenoris: [Sac. Congr. Episc., & Reg. censuit injungendum, & præcipiendum, prout harum vigore injungit, & præcipit, ut deinceps in singulis prætatis electionibus in familia

Ultramontana Ordinis hujusmodi servetur omninò, modus, & forma præscripta in Constit. Generalibus Familiæ Cismontanæ. Contrariis quibuscunque non obstantibus. Romæ 15. Martii 1663.]

Deficiente Preside in paritate votorum, votum decisivum conceditur ab eadem Sac. Congr. Ministro Provinciali, ut sequitur: [Sacra Cong. &c. ad evitandam paritatem suffragiorum, quæ ex numero pari sex Vocalium, quibus Diffinitoria Provincialia constant, tam in electionibus faciendis; quam in negotiis decidendis, oriri potest; Mini-
32 stris Provincialibus, deficente Præside, in hujusmodi casibus votum decisivum concessit. Romæ 13. Martii 1653.] apud Lantus. *verb. electio. sub. num.* 6.

Et quamquam ea forma per ballottationem ab eisdem Pontificibus ad taxatas electiones limitetur; & aliam per schedulas Sixtus V. Constit. *Et communis cura apud* Roderic. *Coll. Privil. Apost. Bull.* 7. Et in Regesto 2. *Cismont. pag.* 12. ad omnes Superiorum, & Officialium electiones ampliet, & semper inviolabiliter, apposita clausula Decreti irritantis, observari præcipiat;
33 tamen electiones Procuratoris, & Commissarii Generalium Curiæ, non per schedulas, sed per ballottationem fiunt; ut primò contigit in Capitulo Generali Victorien. de *anno* 1694. cujus arbitrio, quoad specificam electionem faciendam per ballottationem, vel schedulas, fuit ab Innocent. XII. remissum *sub die* 24. *Aprilis* 1694. (prout in Regest. 29. Cismont. *ab anno* 1693. *usque ad* 1695. *pag.* 50. *à tergo*) & deinde in Romano de *anno* 1700. in quibus in Procuratorem, & Commissarium Generales Curiæ, fuerunt sic respectivè electi P. F. Joannes Baptista ab Atina, & P. F. Joannes Maria à S. Cruce, in Ministerio, integro duraturi sexennio juxta ejusdem Innocentii dispositionem, ut infrà.

[Sacrosancti Apostolatus solicitudo, quam, meritis licèt, & viribus longè impares, authore Deo, gerimus, Nos stimulat ad ea peculiari studio statuenda, per quæ prospero Christifidelium divinis obsequiis sub suavis Religionis jugo mancipatorum statui, ac regimini oppor- 34
tunis rationibus consulatur. Cùm itaque Nos nuper aliàs nostras in simili forma Brevis litteras, ut Procurator Generalis Provinciarum Reformatorum Ordinis Fratrum Minorum S. Francisci de Observantia, & Reformatorum, seù Strictioris Observantiæ nuncupatorum, qui ante hac de triennio in triennium, à pro tempore existente Ordinis hujusmodi apud Sedem Apostolicam Protectore deputabatur, deinceps de sexennio in sexennium in Capitulo Generali ejusdem Ordinis eligatur, in cujusque electione, votum, sivè suffragium Fratres Vocales earumdem Provinciarum Reformatorum Familiæ Cismontanæ dicti Ordinis tantùm ibid, una cum Ministro Generali pro tempore existente Ordinis supradicti insimul congregati, habeant, & ferant, ac habere, & ferre liberè, & licitè pos-

sint, & valeant, sub certis modo, & forma tunc expressis, statuerimus, & ordinaverimus; Et sicut accepimus, felici dilectorum filiorum de Observantia dicti Ordinis gubernio, Regularique disciplinæ magnopere conducibile futurum sit, si id ipsum, quoad illorum Procuratorem Generalem, & Commissarium Generalem Curiæ Romanæ qui hactenus de triennio itidem in triennium à Ministro Generali supradicto, de Definitorum Generalium ejusdem Ordinis Consilio, & assensu, seù aliàs institui, & deputari consueverunt, pariformiter per nos statuatur. Hinc est, quod nos, qui Ordinem prædictum in visceribus paternæ gerimus charitatis, salubri Fratrum de Observantia præfatorum directioni, quantum cum Domino possumus, similiter providere volentes, motu proprio, ac ex certa scientia, & matura deliberatione nostræ, deque Apostolicæ potestatis plenitudine, quod de cætero perpetuis futuris temporibus Procurator Generalis, ac Commissarius Generalis Curiæ præfatæ, eorumdem Fratrum de Observantia, qui hactenus de triennio in triennio à memorato Ministro Generali, sicut præmittitur, institui, seù deputari consueverint, in Capitulo Generali ejusdem Ordinis de sexennio in sexennium eligantur, in eorumque respectivè electione votum, sivè suffragium Fratres Vocales illius Familiæ tantùm, Cismontanæ scilicèt, seù Ultramontanæ, ex qua nimirum cœteroqui juxta Regularia Ordinis prædicti instituta per Sedem Apostolicam approbata, Procurator Generalis, seù Commissarius Generalis Curiæ hujusmodi respectivè assumendi erunt, una cum eodem Ministro Generali ibid. insimul congregati, habeant, & ferant, ac habere, & ferre, liberè, & licitè possint, & valeant, tenore præsentium, statuimus, & ordinamus; quod si Procuratoris Generalis, ac Commissarii Generalis, sic electorum, Officia, sivè eorum alterum per cessum, vel decessum illa, seù illud pro tempore obtinentium, vel obtinentis, seù aliàs quomodolibet vacare contigerit, ad nos, seù pro tempore existentem Romanum Pontificem, pro opportuna desuper provisione obtinenda, recurratur. Cæterùm, ut ad eorumdem Procuratoris Generalis, ac Commissarii Generalis electionem juxta earumdem tenorem præsentium faciendam quanto citiùs, nempè in Capitulo Generali dicti Ordinis propè diem, benedicente Domino, in Hispaniis celebrando, deveniri possit, Officia præfata, quibus dilecti filii moderni Procurator Generalis, ac Commissarius itidem Generalis ejusdem Curiæ de præsenti funguntur, ac illorum quodlibet, tametsi illa vigore quarumvis litterarum patentium eis, ac eorum cuilibet à dilecto filio moderno Ministro Gener. dicti Ordinis desuper expeditarum, ac forsàn etiam auctoritate Apostolica confirmatarum diutiùs durare deberent, usque ad proximè futurum Capitulum Generale supradictum dumtaxat durare debere, motu, scientia, deliberatione, &

pote-

poteſtatis plenitudine paribus harum ſerie decernimus, & declaramus. Decernentes &c. Sublata &c., ac irritum, & Inane &c. non Obſtantibus &c. Datum Romæ die 10. Aprilis M.DC.XCIV. Pontificatus Noſtri Anno Tertio. *Collect. Bullar.* Innoc. XII.]

Procurator quoque Generalis Reformatorum de ſexennio in ſexennium eligitur ad præſcriptum alterius Conſt. ejuſdem Pontificis *ibid.*, & prout ſequitur.

35 [Cùm nos nuper per Noſtram ſuper moderatione facultatum quorumvis, etiam Sanctæ Romanæ Eccleſiæ Cardinalium, Ordinum Regularium, quorumlibet apud Nos, & Sedem Apoſtolicam Protectorum, editam Conſtitutionem, inter alia quamcumque eiſdem Protectoribus nonnullos Ordinum hujuſmodi Superiores, ſeù Miniſtros deputandi attributam poteſtatem ſuſtulerimus, & abrogaverimus, Superiorumque ſeù Miniſtrorum hujuſmodi electiones ad Sacrorum Canonum, ſeù Regularium eorundem Ordinum Inſtitutorum limites, ſeù alias ad modum & formam in Comitiis Generalibus ipſorum Ordinum, ſeù per Nos, & Sedem prædictam reſpectivè ſtatuendum, & ſtatuendam reduxerimus, & reductam eſſe voluerimus, & mandaverimus; Ac proindè quæcumque antèhac pro tempore exiſtenti Ordinis Fratrum Minorum Sancti Franciſci de Obſerv., & Reformat., ſeù Strictioris Obſervantiæ nuncupatorum, apud eandem Sedem Protectori, Procuratorem Generalem Provinciarum dicti Ordinis in Romana Curia reſidentem de triennio in triennium deputādi, ſive quarumdām Apoſtolicarum literarum vigore, ſive alias quomodolibet competens facultas ſublata, & abrogata remanſerit; Hinc eſt, quod Nos, ut Procuratoris Gener. hujuſmodi electio rectè, & canonicè impoſterum fiat, quantum cum Domino poſſumus, providere volentes, motu proprio, ac ex certa ſcientia, & matura deliberatione Noſtris, deque Apoſtolicæ Poteſtatis plenitudine, ut Procurator Generalis ſupradictus, qui de triennio in triennium ab eodem Protectore, ſicut præmittitur, deputari hactenus conſuevit, deinceps de ſexennio in ſexennium in Capitulo Generali ejuſdem Ordinis eligatur, in cujuſque electione votum, ſive ſuffragium Fratres Vocales earundem Provinciarum Reformatorum Familiæ Ciſmontanæ dicti Ordinis tantùm, ibidem una cum Miniſtro Generali pro tempore, exiſtente Ordinis ſupradicti inſimul congregati, habeant, & ferant; ac habere, ferre liberè, & licitè poſſint, & valeant, tenore præſentium perpetuò ſtatuimus, & ordinamus. Quod ſi Procuratoris, Generalis, ſic electi, Officium antè expletum ſexennium per ceſſum, vel deceſſum illud pro tempore obtinens, ſeù alias quomodolibet vacare contigerit, ad Nos, ſeù pro tempore exiſtentem Romanum Pontificem, pro opportuna deſuper proviſione obtinenda recurratur. Porrò &c. Decernentes &c. Sublata &c. Irritum &c.

Non

Non obstantibus &c. Datum Romæ die 13. Aprilis M.DC.XCIV. Pontificatus Nostri Anno Tertio.

Ministri Generales præfati Ordinis ex concessione Clementis X. fruuntur prærogativis per statuta taxatis eis, qui sexennio Generalatus Ministerium exercuerunt; tametsi tempus præfixum non attigerint,
36 prout sequitur: [Exponi Nobis nuper fecerunt Dilecti Filii Procurator Generalis, & Commissarius Generalis Curiæ Ordinis Minorum S. Francisci de Obser. nuncupat., quod cum Constitutiones Generales dicti Ordinis circa prærogativas Fratribus, qui munera exercuerunt, debitas expressè disponant, eosdem Fratres prærogativis hujusmodi frui non posse; nisi biennium in munerum suorum exercitio compleverint; ubi verò de illis, qui Ministri Generales ejusdem Ordinis munere functi sunt, loquuntur, nullum certum tempus præscribant, sed simpliciter disponant, quod Minister Generalis suo functus officio sit Pater, Definitor, & Discretus perpetuus totius Ordinis, & pro tali ab omnibus habeatur: ipsi exponentes ad tollendas dubietatum, quæ suboriri possent, occasiones, de opportuna in præmissis declaratione à Nobis provideri plurimum desiderant.

Nos igitur &c. audita super præmissis nonnullorum Romanæ Curiæ Prælatorum, qui jussu nostro, rem accuratè discusserunt relatione, Ministrum Generalem Ordinis prædicti, functum officio, esse Patrem, Definitorem, & discretum perpetuum totius Ordinis hujusmodi, & pro tali ab omnibus habendum, cœterisque prærogativis concessis per Constitutiones ejusdem Ordinis Ministris Generalibus, suo officio functis, gaudere debere, licet sexennium, biennium, vel aliud quodcumque limitatum sui officii tempus, non expleverit, authoritate Apostolica, tenore præsentium declaramus; decernentes & inanè &c. non obstantibus &c. Romæ 23. Settemb. 1673. *Orb. Seraph. to. 4. pag. mihi* 232.

Generalis *per sex annos ad plus*, ut loquitur Leo. X. in Bulla unionis, *ite nos in vineam sub quarto Kalend. Junii* 1517. *Generalatus* 37
Fungitur Officio, quibus expletis ab eo absolutus declaratur; nec eligi debet, nisi, qui Regulam Sancti Francisci pure, & simpliciter observat, qui in Choro, victu, & vestitu, quantum Officii necessitas concesserit, cum aliis, se conformare solet, & debet, prout post Leonem disposuit B. Pius V. Const. *Pastor.* 28. *Maii* 1571. *Orb. Seraph. tom.* 1. *lib.* 3. *pag. mihi* 43. (quod in cœteris eligendis in Superiores exigit, & expressius firmavit Innoc. XI. juxta dicta *n.* 38.) cujus electio est sic restricta ad vigiliam Pentecostes, ut si die illa naturali non celebretur, ad Sedem Apostolicam devoluatur: prout ex Vallesolet: *de anno* 1593. præscribitur *in Const. Generalib. cap.* 8. §. 3. *num.* 2.

Cessiones, seu renunciationes fieri in præfato ordine non possunt, nisi cum expressione causæ à Defi- 38
nitorio cognoscendæ, & approbandæ.

dæ. Causa autem semel admissa, eaque durante ad hujusmodi officia, neque per electionem, neque per subrogationem, aut quamcumque aliam viam, resignantes, seù cedentes assumi posse, aut munera prædicta exercere, decrevit S. Cong. Reg. sub die 20. Novembris 1654. respondendo ad secundùm prout Orb. Seraph. *tom.* 4.

Et à Sac. Cong. Episc. & Regul. sub *die* 9. *Maii* 1653. *ibid.* fuit de-
39 claratum; Const. Greg. XV. *Militantis*, edita *die* 22. *Febr.* 1622. quæ adjecta clausula decreti irritantis, præscribit, quod *qui Officio Ministri Provincialis, Custodis, & Definitoris Officio functi sunt, nullo modo possint reelegi, nisi sexennio transacto*: intelligendam esse de annis Capitularibus; ita, ut tempus intercedens duo Capitula, sit integra vacatio in eadem Constitutione præscripta.

Interstitium vacantiæ necessarium, ut ad eadem respectivè Officia possint iterum assumi, qui illud
Ministri, Commissarii, Procuratoris 40
Generalium, & Commissarii Curiæ absolvit, ad sexdecim annos extensum videas in Const. B. Pii V. *Pastoralis sub die* 28. *Maii* 1571., *& constit. Greg. XIII. Consuevit, la seconda sub die* 29. *Aprilis* 1579. *Bullar. Cherubin. tom.* 2. qui debent esse completi ex expresse à Gregor. adjectis *nisi post sexdecim, à sua ab Officiis prædictis absolutione, finitos annos*. Dictio enim *post* ex Calvino *Lexicon juridicum* est contraria novo *antè*, & quemadmodum hæc requirit, ut aliquid præcesserit, antequam nominata dies eveniat, sic illa exactum tempus postulat, ut dies expressus præcesserit, & absolutus sit.

CAPUT XXIII.

Officialis quoad Excommunicationem Canonis.

SUMMARIUM.

1 *Excommunicatio Canonis est latæ sententiæ.*
2 *Vocula, si quis, etiam Mulieres compræhendit.*
3 *Quid importet Privilegium fori.*
4 *Quis sit verè, vel interpretativus bigamus.*
5 *Privilegium amittit, qui privilegio abutitur, &* à num. 61.
6 *Privatus Privilegio Canonis non statim perdit illud fori.*
7 *Depositio duplex, solemnis & verbalis.*
8 *Nomine Monachorum veniunt omnes Regulares, & Moniales.*
9 *Conversi, & Novitii gaudent Privilegio Canonis.*
10 *Idem dicitur de Tertiariis & Eremitis; sed cum distinctione.*
11 *Eodem fruuntur Equites, vulgo dicti di* Malta.
12 *Ad censuram incurrendam exigitur peccatum Mortale.*
13 *Tria copulativè sunt necessarià.*

Suf-

56 *Etiam*

CAnone 15. *Concilii Secundi Lateranensis* (qui refertur *ca. si quis suadente* 17. *quæst.* 4.) celebrati anno 1134. Sub Innocentio II. apud Bail. *Sum. Con. tom. primo*, statuitur: *Si quis, suadente diabolo hujus sacrilegii reatum incurrerit, quod in Clericum, vel Monachum violentas manus injecerit, anathematis vinculo subjaceat, & nullus Episcoporum illum præsumat absolvere (nisi mortis urgente periculo) donec Apostolico conspectui præsentetur, & ejus mandatum suscipiat.*

1 Ubi Textus loquitur de excommunicatione majori; quam anathema significat; quæ est latæ sententiæ: licèt enim verbum *subjaceat*, tanquam futuri temporis, in aliquibus casibus innuat sententiam ferendam, ut ex Tiraquello *in l. si unquam V. revertatur num.* 149. notavit Pignatell. *Tom. 6. consult. 5. num.* 1.: tamen regulariter loquendo ejusdem significatum est latæ sententiæ, apud eundem ex eodem; & expresse habetur, per disposita *cap. quod translationem de Officio legati lib.* 1. *tit.* 30. quod incidant in Canonem promulgatæ sententiæ inicientes in Clericos manus sacrilegas; & ex Glossa *in dicto cap. si quis*, quæ vult, statim anathematis vinculo innodari: & additur *ipso jure cap. in Audientia lib.* 5. *tit.* 39. *de sentent. excommunicationis;* tenet Confect. *Summ. privileg. mend. tit.* 14. *cap.* 7.

Vocula *si quis* comprehendit omnes utriusque sexus personas, excommunicationis capaces; Undè, etiam ad mulieres, extenditur; & in excommunicationis censuram incidunt per Glossam *ibidem Verb. si quis*, & supponitur *cap. Mulieres de sent. Excom. eodem tit.* dum Episcopo committitur, posse mulieres absolvere, si manus violentas in Clericum injecerint. 2

Nomine Clerici intelligitur etiã, qui sola Tonsura fuerit ab Episcopo initiatus; quod colligitur ex *cap. cum contingat de ætat. & qualitat. & Ord. Præl. &c. lib.* 1. *tit.* 15. ubi Glossa *Verb. ordo* decidit in censuram latæ sententiæ eos percutientes incidere; & procedit, etiam si non habeant necessaria, quæ Trid. *sess.* 23. *cap.* 6. *de Reform.* requirit, 3

ut

ut Clerici privilegio fori (hoc est exemptione à potestate Seculari) quod apud Layman. *Theol. Moral. lib. 4. Tract. 9. cap. 7. num. 1.* Privilegium fori exprimit) gaudeant; ut ex Barbosa in *dicto Can. si quis:* S. Congr. declarasse testatur præalleg. Pigna tell. *num.* 2

Item Clericus conjugatus, si cum unica, & Virgine contraxerit, & habitum, ac Tonsuram deferat, ut expresse habetur *cap. Clerici, de Clerico conjugato in 6. lib. 3. tit. 2.*: Trident. *cap. cit.* ulteriùs exigit, ut de mandato Episcopali alicui Ecclesiæ inserviat, vel Ministret, præsertim quo ad illud fori.

Excluditur verè, vel interpretativè bigamus: hoc est Clericus, qui
4 contraxit cum duabus, vel cum una corrupta, ut *tit. 12. lib. 1. in 6. de Bigamis*: in terminis disponitur, ut infrà. *Altercationis antiquæ dubium præsentis declarationis Oraculo decidentes, bigamos omni privilegio Clericali declaramus esse nudatos, & correctioni fori Secularis addictos, consuetudine contraria non obstante, ipsis quoque sub anathemate prohibemus ferre tonsuram, vel habitum Clericalem.*

Item ille, qui dimissis habitu, & Clericali Tonsura, negotiis Secularibus se immiscet, si ter ab Episcopo monitus, non se emendat: per disposita *cap. in audientia, cap. contigit lib. 5. tit. 39. de sentent. excommun.* meretur enim privilegium amittere, qui permissa sibi abuti-
5 tur potestate: & frustra legis auxilium invocat, qui committit in legem; Ideò privilegium Clericale per Gloss. in *cap. contingit*, perdit, qui, nec in Tonsura, vestimentis, & negotiorum qualitate de Clericatu quidquam ostendit, neque post trinam admonitionem se emendat. Idem dicitur de Clerico se enormitatibus immiscente, hoc est, latrocinia iniqua, bella, & seditiones commovente in populo ex Engel. *Colleg. Univer. Jur. Can. lib. 5. tit. 39. numero 126. cap. cum non ab homine, & cap. perpendimus eodem lib., & tit.*

An autem, statim etiam, ammittat privilegium fori, ut à Judice Seculari capi, & puniri possit; Ne- 6
gandum est ex *cap. cum non ab homine de Judiciis lib. 2. tit. 1.* Ubi Celestinus III. quæsito respondet: quod *si Clericus in quocumque Ordine Constitutus in furto, vel homicidio, vel perjurio, seù alio crimine fuerit deprehensus legitimè, atque convictus, ab Ecclesiastico Judice deponendus est, &c. & si iterum Ecclesiam contempserit, Curiæ Seculari tradendus*: ut ibi expresse, & Glossa *V. Clerici* de quo Laym. *alleg. lib. 1. tract. 5. par. 3. cap. 5. sub num. 3.*

Item Clericus realiter degradatus, & solemnitèr depositus, ex *cap. degradatio in 6. de pœnis lib. 5. tit.* 7
9. ubi omni privilegio Clericali privatur; adeoque, & eo Canonis; ut etiam ibidem *ver. privilegio Clericali* notat Glossa: quæ opinionem dicentium, quod percutiens degradatum incidit in censuram Canonis; ait, adhuc fortè esse veram in verbalitèr posito, de quo supra loquitur Textus.

Mo-

Monachi nomine veniunt omnes Regulares utriusque sexus *cap. cum*
8 *illorum cap. de Monialibus allegat. lib. 5. de Sentent. Excomm. tit.* 39. Nec obstat, quod Textus loquatur de offendentibus Monachos, quia per Sperellum *decis.* 45. *num.* 50. Monachorum appellatione in materia favorabili veniunt, etiam Moniales; propterea Canonis dispositio, ut favorabilis, & Canonis Privilegium, ampliatur, & extenditur etiam ad Moniales: adeò ut in eas manus impias injiciens, incidat ipso facto in excommunicationem, tametsi ipsæ ad nullum ordinem sint promotæ.

Et ad Conversos, & Conversas ex *allegat. cap. de Monialibus*, & *cap. non dubium eod. tit.*, & ad Novitios *cap. Religiosos de Sentent.*
9 *excom. in* 6. per disposita à Bonifacio VIII. *Quamvis autem is, qui Religionem ingreditur, Religiosus censeri cum effectu non possit, donec sit tacitè, vel expressè professus: si quis tamen violentas manus in eum iniciat excommunicationis latæ à Canone vinculum non evadit.*

Item ad omnes utriusque sexus Tertiarios, Ordinum Mendicantium, in Congregatione, & Collegialiter viventes, aut cum Claustralibus habitantes ex Const. *dum in-*
10 *tra* Leonis X. apud Confect. *Collec. Privileg. Mend. par.* 1. & tradit ipse *Summ. privileg. tit.* 14. *Conc.* 6.

Item, ad Mulieres Tertiarias virginalem, aut cœlibem vitam simpliciter voventes, tametsi seorsin, aut in propriis domibus, vel affinium, & consanguineorum habitent, ex disposi. allegat. Constitut. *Dum intra*, & alteriùs *Nuper in Sacra Lateranensi* apud eumdem; Et firmavit Sac. Cong. Conc. dummodò hujusmodi Mulierum admissio ad habitum sit qualificata ad præscriptum Decreti ejusdem S. Congreg. relati: *offic. quoad Tertiarios num.* 2. Secus dicendum de cæteris Tertiariis in propriis domibus habitantibus, ut ex cit. Constit. *Dum intra*, & Sac. Cong. Decreto colligitur; tenet Antonellus *de Regim. Eccl. lib.* 4. *cap.* 2. *num.* 29.

Item, ad Eremitas, qui sub speciali obedientia Episcopi vel alteriùs Prælati ex voto, vel pacto alicui Ecclesiæ, vel Eremitorio, vel loco sacro, in communitate, vel separatim deserviunt, quia tunc ex Antonello personæ Ecclesiasticæ censentur; ad quod facit Glossa *in cap. qui verè* 16. *qu.* 2. in terminis de Eremitis notans *verb. verò, quod privilegium Clericorum habent*: videndi Cabasut. *lib.* 5. *c.* 2. *n.* 2. *prax.* Engel. *num.* 12. & Laymam *sub num.* 4.

Idem Canonis privilegium Antonellus *num.* 22. ampliat ad eos, qui assumpto habitu Religioso ad servitia, & obsequia Monialium adhibentur, & pro quibus eleemosynas quærunt; ad alios Laicos, qui in habitu Clerici incedunt, & inserviunt Congregationi Presbyterorum, qui in Congregatione sub certò Superiore, modò Religioso, vivunt.

Eodem fruuntur Equites S. Joannis Hierosolymitani, vulgò ab Insula Melitæ, dicti *Cavalieri di* 11
Malta: habetur *cap. Canonica al-*

leg.

leg. tit. 39. *de senten. excomm.*, ubi Pontifex ipsis Equitibus, invicem se percutientibus, concedit, ut ab excommunicatione, hac de causa incursa, absolvi possint ab eorum Priore Sacerdote, nisi percussio sit enormis; per quæ textus significat, eos privilegio Canonis gaudere; tenet Cabassut. *loco alleg.*, Antonell. *sub num.* 16., & Sperellus id probat tota *decis.* 21. utpotè emittentes tria vota substantialia, in Religione à Sede Apostolica approbata; ad quæ addunt quartum, defendendi nimirum proprio ense omnes Christianos ab Infidelibus, etiam cum suæ vitæ discrimine, ut *num.* 10. observat, & *num.* 11. refert Professionis formulam. Ego N. *voveo, & promitto Deo Omnipotenti, Beatæque Mariæ Semper Virgini Dei Genitrici, ac Sancto Joanni Baptistæ, perpetuò cum Dei auxilio, servare veram obedientiam cuicumque Superiori, qui à Deo, & Religione Nostra mihi dabitur; ampliùs vivere sine proprio, & castitatem Servare &c.*

Verba *Suadente Diabolo:* significant ad hanc censuram incurrendam requiri gravem injuriam, & in ratione Sacrilegii mortale peccatum; ita tamen, ut simul hæc duo concurrant: voluntas nimirum, in-
12 tendens Clerico, vel Religioso graviter nocere: & externus effectus, seù ipsa gravis læsio in rebus corporis, vel onoris; ideò habens animum offendendi Clericum verberibus, & in effectu errans, vel quia impeditur, vel quia laicum offendit (quamvis propter pravam intentionem mortaliter peccet) excommunicationem tamen non incurrit; quia, ut notat Layman. *num.* 50. Ecclesiastico Canone punitur externum mortale peccatum gravis, & violentæ invasionis Clerici; quæ non reperitur, nisi cum interna intentione lædendi concurrat exterior, & violenta læsio; & dixit Engell. *n.* 133. quod de communi praxi criminali non solet ordinaria pœna legis puniri conatus ad delictum, nisi effectus secutus sit.

Et facit, quod habet Sperellus *decis.* 45. *num.* 12., quod ad incurrendam pœnam dicti Canonis tria copulativè requirantur: nimirum, 13
factum consummatum, dum dicitur *manus injecerit:* animus injuriandi, dum apponitur *Suadente Diabolo:* & violentia, dum additur, *violentas manus*.

Cœterum *num.* 36. Magistraliter ex Suarez tradit, quod non requiritur, ad effectum incurrendi censuram, actio physicè, tam relevans, ut sit peccatum mortale; cum sufficiat eam esse contra immunitatem corporis proprii, seù contra jus, quod unusquisque habet in corpus suum: vel, ut sit gravis contra honorem, dummodò corpus attingatur, adeòut, quamvis contactus physicè inspectus levissimus sit, si tamen secundùm moralem existimationem sufficiat ad gravem in- 14
juriam contra honorem, & reverentiam Clerico debitam, sit satis ad censuram Canonis incurrendam. Sic refert per DD. censura Canonis innodari, capientem Clericum per capillos, eique dicentem, *nisi*

esses

esses Clericus! Et eum, qui Sacerdoti insultat cum simplici manus injectione ad collum, & altera manus super pugione; ac alium, qui Clericum per vestimentum, vel caputium accipit, eum movens, his
15 minatur verbis, *si non esses Clericus: percuterem te*; Et ipse in terminis decidit eam incurrisse Laicum, qui apprehenso Sacerdote cum manu læva in humero, dextera in pugni formam tenens, minatus fuit verbis injuriosis, addendo, *si non esses Sacerdos*?

Quorum ratio est, quia præfatæ actiones fuerunt contra honorem Clericis debitum, & sic, saltem in morali existimatione, cum gravi injuria, ex quo irreverenter verbis injuriosis, minis, ac sævo aspectu fuerint detenti: ex verbis enim contumeliosis, & tali, vel tali circumstantia qualificatis, præsumitur injuriandi animus, cum animum
16 verba declarent.

Clausula *manus violentas injecerit* ampliatur ad significandam
17 quamlibet actionem externam, justitiæ repugnantem, factam in Clericum, & in res ipsi adhærentes, facto attactas; & sub manum appellatione, quæ per Sperellum *cit. num* 35. sunt Organum Organorum, & magis aptæ ad percutiendum, ex Confect. *cit. conc.* 4. comprehenduntur Caput, Brachia, Pedes, & reliqua Corporis membra, quibus possit Clericus, vel Monachus lædi. Propterea sivè *Manu, Pede, Brachio, ense, vel baculo præfati offendantur: aqua; vel pulvere aspergantur: sputis conspurcentur: eorum vestes lacerentur: detineatur frænum equi, cui insident vel occidatur, ne liberi transeant: si in publica, vel privata custodia retineantur: si hostiliter insequantur, ut in fluvium, vel fossam cum equo decidant, vel alio simili damnabili modo offendatur, semper habet locum per DD. Canonis dispositio, & censura non vitatur*; *Glos. in dicto c. si quis ver. manus: Et in cap. si quis pulsatus: cap.* 33. *quæst.* 3. *d. p.*, & 18
cap. nuper: tit. 39. *cit.*, & semper intervenit, vel violentia ablativa, qua aliquid per vim à Clerico aufertur; vel expulsiva, per quam vi expellitur; vel compulsiva, qua compellitur, vel movetur ad aliquid agendum, quod ipse vult nullatenus facere per Sperell. *allegat. decis.* 45. *num.* 80.

Quæ etiam incurritur, licèt actio non esset violenta, & injuriosa ipsi Clerico, dummodo sit injuriosa Ord. Clericali. Ideo *c. contigit in primo tit.* 39. *alleg.* firmatur, quod hac censuram ligatur percutiens Clericum, qui ultrò in sui percussionem consentit, cum Canon, ut textus habet, non tam in favorem Clerici ordinati, quàm in favorem Ordinis Clericalis (cui illa percussio est injuriosa) fuerit promulgatus; cui ipse per privatum suum consensum 19
derogare non potest; argumentum *ex cap. si diligenti de foro compet. lib.* 2. *tit.* 2.

Imò, & ipsi Clerico est injuriosa; nam, tametsi juxtà Regulam 27. *Juris in* 6. *scienti*, & *consentienti* 20
non fiat injuria: id procedit, si in eo non læditur jus tertii; secùs

autem dicendum, cum Glossa in allegato *cap. contingit.* ubi *verb. consuetudo*, dixit, *volenti, & scienti, ac patienti fit injuria, si in eo lædatur jus alterius*. In præfato casu læsio juris toti Ordini Clericali concessi non deest. Est in jure expresse decisum, nedum ipsos Clericorum, & Monachorum percussores, eosque injuriosè tractantes, sed etiam id mandantes, excommunicationem Canonis incurrere, ut in ter-
21 minis decretalis *Mulieres tit.* 39. allegat. firmat; *illi verò, qui non per se ipsos, sed eorum auctoritate, vel mandato, alii violenter iniiciunt manus in Clericos, ad Sedem Apostolicam sunt mittendi: cum is committat verè, cujus auctoritate, vel mandato delictum comitti probatur*. Verùm dispositio per DD. intelligitur effectu secuto. Engel. *num.* 135. Cabas. *num.* 3. & Confect. *conc.* 3. addens id etiam procedere, quamquam mandans, antequam inferatur percussio, de mandato pœniteat, cum ei pœnitentia non suffragetur, quin in canonem incidat, nisi mandatum revocaverit, & de revocatione notitiam ad mandatarium pervenire procuraverit. A pari de proiiciente à tecto lapidem animo occidendi Clericum, qui, licèt statim pœniteat, & si posset; revocaret, excommunicationem incurrit, quia quantum est ex parte sua operis prohibiti malitiam jam complevit. Layman *num.* 7. Et si interim decesserit, licèt mandatum morte mandantis expiratum
22 censeatur, nihilominus, si illud fuit notorium, & in morte non fuerit absolutus, vel pœnitentiæ signa non apparverint, debet pro excommunicato haberi, & Ecclesiastica sepultura privari: quia, ex quo mandatum non revocavit, in eadem voluntate decessisse videtur, & censura innodatus obiisse intelligitur ideò, si in loco sacro sepelitur, exhumabitur, sic Confectius.

Etiam socians homicidam excommunicatur *cap. sicut il primo de homicid. volunt. lib.* 5. *tit.* 12. *illis autem*, textus loquitur, *qui animo* 23
occidendi, ferendi, aut capiendi illum Sanctum, ac Reverendum virum quondam Cantuarien: Archiepiscopum, citra manuum injectionem se fatentur venisse: si de illa captione mors ejus secuta fuisset, pari pœnitentia, vel ferè pari existerent puniendi.

Item permittens, ut expresse in terminis habet textus in *cap. Quantæ tit.* 39. ubi Glofs. *v. quidam* observat: quod, qui *Clericum verberat, & qui verberari facit, vel consentit cooperando, vel qui auctoritatem habet ex officio, & non prohibet, si potest, est verè excommunicatus: & sic notetur, quod facientes, & consentientes pari pœna, constringit*.

Et ratum habens, cum ad eum 24
pervenerit Clericum suo nomine fuisse percussum, & injuriose tractatum, licèt ipse id injurianti non commiserit, *cap. cum quæ de sent. excommm. in 6. tit.* ex eo quod, ut textus habet, *ratihabitio retro trahitur, & mandato debet comparari*. 25
super quo Glofs. ver. Titius, notat, quod *ratihabitio trahitur retro, & operatur idem, ac si in principio*

actus

actus intervenisset. Et procedit per Sperell. *cit. num.* 5. plures allegantem DD. sivè sit expressa, sivè occulta, vel tacita; secùs dicendum si rata habeatur, & approbatur percussio facta non suo nomine; quamquam tunc graviter peccet; ut ibi textus.

26 Clericus, vel Monachus se ipsum percutiens, non fervore devotionis, sed animo irato, in excommunicationem incidit, quia ordini Clericali injuriam facit. Sperell. ibidem *num.* 60.

Etiam propinans venenum Monacho, vel Clerico censura enuncia-
27 ta ligatur per Lez. *tom.* 3. *ver. Cleric. nu.* 7. & allegatum Sperellum integra *decis.* 20. ex eo quod, sicut offendens Clericum, vel ei vim inferens aliquo instrumento eum tangente incidit per DD. in excommunicationem Canonis; sic, cum maxima offensio, & violentia resultet ex propinatione veneni, cujus ministerio, & instrumento propinans personam Clerici, vel Monachi violenter tangit (venena enim per se apta sunt
28 mortem inferre, & validissima ad extinctionem caloris naturalis defectu cujus sequitur mors) necessaria illatione id concluditur.

Accedit, quòd injiciens contumeliosè in vestes Clerici, vel Monachi pulverem, aquam, salivam, oleum, vel quid simile, excommunicationi subjacet statim, ac saliva, vel pulvis, aliudve vestes tangit, etsi nulla sequatur corporalis præfatorum offensio; ut est ab omnibus re-
29 cepta sententia, ea ratione, quòd adsit aliqualis lœsio, & injuria actu lædens vestes ipsis adhærentes, tametsi à saliva, pulvere, vel aqua facillimè possint se expurgare; sic à fortiori etiam debet incurrere venenum propinans; cum statim injuriam inferat non vestibus, sed ipsi personæ, cui maximè venenum displicet, præsertim quia ab ipso veneno immediatè post sumptionem incipit lædi, licèt fortè non statim sequatur mors, sed tempore determinato.

Per quæ probatur, quòd præbens allegatis venenum, statim post potionem excommunicationem incurrit; & roboratur magis, quia statim per illius potionem infert illi injuriam, dum vitam ejus subest periculo, & quantum in se est necessitati moriendi; statim enim, ac haustum est, agit, & ad mortem operatur, cum paulatim corrumpat vitæ dispositiones.

Nec opponatur, quòd cum lex prohibeat aliquid sub pœna ipso facto incurrenda, hæc non incurratur, nisi delictum sit consummatum, sic mandans Clericum sclopo, v. gr. interfici, censura non innodatur, nisi, vel Clerici mors sequatur, vel saltem, nisi globus plumbeus emissus per explosionem sclopi ipsum Clericum tangat.

Nam in casu veneni propinati duplex consideratur effectus: alter est ipsa propinatio, ob quam indubiè non incurreretur censura, nisi ea consummata esset, & sic nisi Clericus venenum biberet: alter est effectus veneni, nimirum mors, & iste effectus nullatenus est necessarius ad incurrendam censuram,

ſicut non eſt neceſſe ad effectum, ut mandans eam incurrat, quòd Clerici mors, vel corporalis læſio ſequatur, ſed ſat eſt, quod mandatarius ſclopum explodens Clericum cum pulvere, vel aliqua materia attingat, quia ſemper verificatur, quòd violentas manus injecerit in Clericum, per actionem nimirum juſtitiæ repugnantem, ipſam Clerici perſonam cum injuria, & temerè tangentem.

Et certè ridiculum eſſet, & via aperiretur fraudibus in præjudicium Clericalium privilegiorum, ſi quælibet levis injuria facta Clericis, & perſonis eorum, vel conſpurcando, vel lacerando veſtes ipſis inhærentes, excommunicatione plecteretur; & aliundè liceret abſque cenſurarum metu ipſos Clericos, & Monachos veneno impetere, ac interimere.
30 Quæcumque enim diſpoſitio interpretanda eſt, ut evitentur abſurda.

Et procedit Canonis diſpoſitio, ac ampliatur ad offendentem Clericum, vel Monachum, etiam mortuum; adeout hujuſmodi privilegium, etiam in cadavere duret, ut pluribus cumulatis tradunt Pigna-
31 tell. *tom. 6. conſ.* 5. *num.* 3. & Sperellus *deciſ. alleg.* 45. *num.* 56. tum ex eo, quod conſtitutio ex parte Clericorum, & Monachorum eſt favorabilis, in eorum favorem edita, & proindè extendi debet; Tum etiam, quia eſt merum privilegium, & beneficium Principis contentum in corpore Juris; Hujus autem naturæ privilegia non veniunt ſtrictè interpretanda; præſertim etiam, quia conceſſum eſt motu proprio, & non ad partis poſtulationem, quo caſu privilegium, etiam contra jus com- 32
mune, dicitur favorabile & ampliandum, & pleniſſimæ interpretationis per Sperell. *deciſ.* 21. *num.* 25. & Engell. *tit.* 33. *§.* 1. *num.* 5. *cap. quamvis de præbendis in* 6. *lib.* 3. *tit.* 4., & *cap. olim de verb. ſignif. lib.* 5. *tit.* 40. ubi notatur, beneficia Principum eſſe largiſſimè interpretanda. Tum item, quod nec reſpectu percutientium dici poteſt odioſa, quippè licèt excommunicatio per eam lata ſit pena, eſt tamen medicinalis animæ, & de facili obtinetur 33
abſolutio. Sperell. *deciſ.* 45. *num.* 49.

Excuſantur ab incurſu Cenſuræ per textum *in cap. ſuper eo tit.* 39. *cit. Clerici, ſi ſunt plenæ ætatis, & non odio, vel invidia, vel indignatione, ſed levitate jocoſa, ſe ad invicem percutere contingat, quia* 34
non poteſt in ipſis injectio manuum violenta notari, quod ibidem, & *cap. ſi quis ſuadente* item obſerva- 35
vit Gloſſa.

Item, qui fortuitò, & non ex deliberatione Clericum, vel Monachum offendit, quia, ut notat Gloſſa in *cap.* 1. *dicitur ad cap. ſi vero il primo eodem tit. quod caſu fortuitò fit, nemini eſt imputandum, quia prævideri non poteſt;* Verùm videat, ne malitioſè id non prævideri.

Item qui vim vi repellendo eos percutit, ex eo, quod ex Gloſ. ibidem, *ver. vim*, ſit licitum ſe defendere, & habet expreſsè, *cap. ex tenore eodem tit.*, dummodò id fiat cum moderamine inculpatæ tutelæ, ad teno-

rem

rem dispositionis in textu *cap. significasti de homicid. volunt. lib. 5. tit.*
36 12. ut sequitur. *Quamvis vim vi repellere omnes leges, & omnia jura permittant, tamen id debet fieri cum moderamine inculpatæ tutelæ, non ad sumendam vindictam sed ad injuriam propulsandam.* Servatur moderamen Glosſ. *ibid. verb. moderamine, si illud fiat dumtaxat, quo omisso violentia repelli*
37 *non possit, & non ex proposito modum excedat, ac ex incontinenti, & non ex intervallo vim vi repellat*, ut expresſè Textus *allegat. si verò.*

Item qui in Clericum, vel Monacum, cum uxore, matre, sorore, vel propria filia inventum manus violentas injecerit (à peccato
38 tamen non excusatur) ut in terminis *cap. si verò* nam ut ait Glosſ. *in verb. turpiter; huic parcit canon, quia tam justum dolorem compescere non posset, & lex permittit illum occidere, sic inventum.* Verùm excusatio non habet locum Laym. *sub num.* 4. si occidat, vel percutiat non statim, ac in crimine deprehendatur, sed interposito temporis spatio, quo justus dolor sedari posset, tunc enim non licet per Glosſ. *cit.* sicut nec, si, data opera, in loco occulto ipsum expectet, ut possit in crimine repertum occidere; nec, si cum aliis consanguineis peccantem inveniat, ut textus concludit.

Item qui inculpabili ignorantia laborat, ut optimè disponitur *cap. si verò il secondo eodem tit.* ubi Glossa *in ver. si aliquis notat, quod ignorantia excusat ab excommunicatione, dummodò sit probabilis, aliàs non excusaretur*, & onus eam probandi incumbit alleganti, & in dubio, si se juramento non purgat, pro convicto habetur Glosſ. *ibidem verb. noluerit.* Et per Engell. *num.* 136. intelligitur de ignorantia *tam juris*, ut si quis invincibiliter ignoret esse censuram excommunicationis statutam ob Clerici percussionem; quam *facti*, ut 40
dum ignorat eum, quem lædit esse Clericum, ad quod facit *cap. ut animarum de const. in 6. lib. 1. tit. 2.*

Item causa correctionis excusat, quia tunc percussio fit non suadente Diabolo, sed suadente justitia, vel charitate, aut zelo Dei, & disciplinæ; in quo conveniunt DD. 41
per expressa *cap. ex ventre, & cap. voluntate, §. si verò.* Et tenet Engel. Cabasut. & Layman *cit.* modò castigatio non ex irato animo procedat ex Glosſ. *verb. inferiorum graduum*, & sit moderata, & sine notabili excessu, aliàs censura non evitabitur, ex Layman *sub num.* 8.

Ubi *num.* 10. notat, nec Patrem, nec Magistrum Laicum, posse causa disciplinæ sine nota excommunicationis Clericum filium, vel discipulum, in sacris constitutum castigare, cum Textus *cap. cum voluntate* eos restringat ad Clericos minoribus, & inferioribus gradibus initiatos, & facit Glosſ. *cit.* per ea, quod sacer ordo ob suam Dignitatem liberat à patria potestate; addit Engel. *num.* 140. indecorum esse statui Clericali, & ejusdem dignitatem plurimum vilescere, si Laicis potestas

corrigendo per verbera in Clericis Sacris initiatos, concedatur.

De Prælato ipse Layman dixit, dubitari non posse, quin jus habeat afficiendi impunè juxta gravitatem culpæ, corporali, & non excedente castigatione, Clericos sibi subditos, etiam in Sacris constitutos; dummodò id faciat per se, vel per alium Clericum, aut Monachum; nam si per Laicum fecerit, tam ipse mandans, quam laicus mandatarius exequens censura ligatur, prout præscribitur *cap. Universitatis cit.*

Cui *cap. ut famæ eod. tit. conceditur*: posse Clericos incorrigibiles, & ne crimina remaneant impunita, nevè illi deteriores fiant, sub arcta custodia detinere; qui per Laicos,
42 si opus sit, poterunt circa excommunicationem comprehendi; dum tamen id hi *de mandato faciant Prælatorum, quorum illi sunt jurisdictioni subjecti, & quorum est corrigere criminosos, cum hoc non ipsi, sed illi, quorum auctoritate id faciunt, facere videantur, dum tamen non ampliùs eorum violentia se extendat, quàm defensio, vel rebellio exigit Clericorum*, ut textus, & *cap. si Clericus eodem tit. in 6. lib. 5. tit. 11.* licèt non dum appareant incorrigibiles.

Item Sacerdos, & quilibet aliùs ratione Officii ejiciens, seù extrahens vi ex Ecclesia Clericum, seù Monachum, divina Officia turbantes, prout in terminis *cap. veniens eodem tit.* Clemens III. rescribit; quia tunc ex observatione Glossæ in *verb. celebrationem, præsumitur, quod bono Zelo, & non animo injuriandi in eos manus apponat.*

Extendit Confect. *Summ. cit. cap. 8. num. 2.* ad Mulierem, quæ percutit Clericum ipsam de adulterio, stupro, aut fornicatione tentantem, cùm alia via, nec peccatum vitare, nec in suam honestatem insultus repellere valeat. Limita ad casum, dum provocati , & tentatio non nudis fiat verbis, sed facto. 43

Temera, & violenta manuum injectio in Clericos, ob quam excommunicatio incurritur, distinguitur *cap. pervénit eodem tit.* in enormem, seù gravem, modicam, aut mediocrem, & levem.

Enormis, seù gravis describitur 44
cap. cum illorum eodem tit. §. qui si Claustrales, ut ea, *si ad mutilationem membri, vel effusionem sanguinis est processum: aut in Episcopum, aut Abbatem violentam manus injectá: cum excessus tales & similes nequeant sine scandalo præteriri.* Ubi enormitas ex triplici parte attenditur.

Primò, ex parte quantitatis facti, quod exprimitur *per mutilationem membri, & sanguinis effusionem*, in quo per Glos. ibidem, non 45
est distinguendum inter membrum, & membrum: sed intelligendum per Fagn. *cap. cum illorum de sent. excomm. tom. 7. num. 17.* sivè de parvo, sivè de magno; & habetur; si oculus effodiatur, si quis vulneretur, si fustibus cædatur *cap. si Evangeliũ dist. 55.* vel, si Clerico, (tametsi, aliàs sine vulnere,) vis, aut injuria atrociter contumeliosa

liosa inferatur, ut si denudetur, si atramento, vel stercore vultus ejus foedetur, quòd textus significat per
46 ly *similes*: & Glos. in *ver. in Episcopum, crimen ex atrocitate facti crescere docet*. Effusio sanguinis per DD. & Marchant. in Regulam S. Francisci *cap. 7. nu. 2. quæst. prima dub. 6.* non ampliatur ad eam, quæ è naribus habetur, cum fluxus iste levissima possit occasione causari vid. Angelum in *Summ. verb. enormis*.

Secundò ex parte qualitatis personæ, per ea aut *in Episcopum*, aut *Abbatem*, nam crimen augetur ex persona, ex Gloss. *cit. in verb. in Episcopum*, & hujusmodi excessus semper gravis est, & enormis *cap. homo Christianus dist. 40.*, & *cap. ille procul dubio dist. 93.* Idem intelligas, quando inferior, & subditus in Superiorem suum manus injicit violentas; & idem si filius in Patrem, & Discipulus in Magistrum apud *præalleg. Fag. num. 21.*

Tertiò ex parte scandali; & patet in litera *cum excessus tales nequeunt sine scandalo præteriri*; Nihil enim cum scandalo faciendum, ut notatur *cap. nihil prodest de præscript. lib. 2. tit. 26. & cap. nisi cum de renunciat. lib. 1. tit. 9.*

Etiam ex parte loci injuria dicitur atrox ex *cap. qui sævis 17. quæst. 4.* Fag. *cit. num. 23.* & Cabal. *num. 6.* cujus naturæ censetur, si sit facta in Theatro, in foro, vel in conspectu Prætoris, aut in Ecclesia, vel Cæmeterio.

47 Levis, non ideò dicta, quasi ex levitate culpam mortalem excludat, quia sic ex dictis, locus non esset excommunicationi; sed quatenus gravi, & mediocri opponitur; & ea censetur, per quam nec grave nocumentum corpori, nec notabilis injuria decori infertur: ut si nullum relinquatur vulnus, carnis non sequatur sugillatio, non effringantur vestes, nec copia evellatur capillorum, & similia.

Mediocris per Cabal. *num. 7.* judicanda est cum dens eruitur, capillo- 48
rum evellitur copia, carnis contusio citra graviorem læsionem, injuriam, aut malum relinquitur: de quo, cùm non possit certa regula tradi, id prudentis judicio committitur, qui debet inspicere, & quæ circumstantiæ aggravent, vel extenuent injuriam, aut delictum, ut etiam præscribit Joannes XXII. Const. *Per lectis* apud Conf. *collec. priv. cit.*, cujus tenor ad facilè ea dignoscenda hic exhibetur.

[Perlectis literis vestris circa absolutionem excommunicatorum vos in eis dubitare perspeximus, quæ esset modica, aut lævis injuria: circa quam, sicut talis loquitur, absolvendi vobis contulimus potestatem. Ad quod, cum sit facti potiùs, quàm juris, quæstio, vobis, prout possumus, respondemus: illam videlicet modicam percussionem, aut impulsionem, pugni, palmæ, manus, pedis, digiti, aut baculi, vel lapidis, quæ est livorem, mutilationem membri, fractionem dentis, depillationem capillorum non modicam, vel effusionem sanguinis non excedit, nec si tam levissimi ictus, aut pu-

gni percussione sanguis esciret, transire in atrocem injuriam profitemur, ut propter hoc sit ab absolutione talium abstinendum: ut tamen non solùm ipsum factum, imò etiam facti qualitas, percutiendi modus, aut injurandi, circa hoc diligentiùs attendatur: & ipsius facti circumstantia, loci videlicet, & etiam personæ, quæ sit levis, vel modica, gravis, aut enormis injuria, manifestiùs cognoscatur. Loci quidem, ut in Theatro, vel in foro, coram Rege, Prælato, vel Judice, in Ecclesia coram multis, in alio loco publico alicui injuria inferatur: Personæ, veluti si Magister, vel Judex, aut etiam Magistratus, aut Prælatus, Pater, aut Patruus, vel aliquis in dignitate, vel personatu constitutus ab inferiori, vel humili contra naturam juris patiatur: per hæc quidem graves videantur injuriæ, & quæ sint leves, aut modicæ, tamquam ex opposito cognoscantur.

Sanè quia negocii natura non patitur, ut ad plenum omnia differantur: judicium autem talis enormis injuriæ vestro duximus arbitrio committendum, ut potestatem vestram, cum ad hæc processeritis, temperetis, ut citra metas hujusmodi potiùs, quàm ultra eas circa absolutionem talium procedatur: ne injurantes de vicina absolutione confisi de facili in atroces prorumpant percussiones, vel injurias: & sententias Canonis jam periculosiùs contemnentes in excommunic. sententiam prócliviùs prolabantur. Tolerabiliùs est enim aliquos, qui, per vos etiam, possunt absolvi, nobis, vel Superiori absolvendos relinquere, quàm contra statuta Canonum, imagine quadam absolutionis (quòd non fit sine grandi periculo) quemquam relinquere innodatum; cùm umbra quædam videatur in opere, veritas autem non subeat in effectu &c.]

Quòd attinet ad hujusmodi absolutionem censuræ per Regulares impertiendam, est certum eos ad id facultate carere, neque posse absolutionis beneficium conferre Laicis Clericos Seculares, vel istis, se se percutientibus, prout expres- 49
sè continetur in decreto *Sacr. Congr. Episcopor.*, & *Regul. alleg. cap. Off. quo ad absol. ab excomm. & casibus Bull. Cœnæ nu.*4. restringente Confessorum facultatem in terminis injicientium violentas manus in Clericos; & id intelligitur, etiam si Laicus, vel Clericus Secularis Religiosum percusserint, cùm nec ratione delicti acquirant; nec alia via in eos jurisdictionem habeant. Etiam si percussio sit occulta, quia cùm ipsa Sac. Congr. dispositio non distinguat, nec nos id debemus, sed sensum ipsius retinere, ut occultam, notoriam, & publicam comprehendat.

A suis Superioribus ipsæ personæ Regulares, se se in claustro percutientes, absolutionem recipiunt, eosque Superiores absolvunt juxta dispositionem juris communis *cap. Monachi cap. illorum §. qui si Claustrales c. Canonica eodem tit. de sent.* 50
excomm. juncta Glos. in *c. Relig. de sent. excomm. in 6. verb habemus*.

Ve-

Verùm quia textus loquuntur cum restrictione, nisi *excessus difficilis fuerit, & enormis, propter quem meritò ad Ecclesiam Romanam sit recursus habendus*. Dubitatur: num Prælati Regulares possint suos subditos absolvere à censura, quàm contrahunt ob quamcumque percussionem? an verò eorum facultas limitetur ad absolutionem ab excommunicatione, qua ob levem, seù mediocrem percussionem ligantur? & certè stando in terminis dispositivis juris communis, videtur asserendum id eis absolutè non competere, sed limitatè, juxta allegatarum Decretalium tenorem, legenti satis obvium; inspectis tamen specificis Religionum privilegiis, quo ad hoc eorum jurisdictio non apparet restricta. Tenent Tambur. *de jure Abbat. tom. 2. disp. 14 quæst. 10. numer.* 6. Confect. *cit. Summ. cap.* 9. apposita clausula quocumque modo se se in claustro percutientes. Lezàn. *Summ. tom. primo cap.* 18. *num.* 30. significat Layman *cit. sub num.* 10. in fine; notans ex Molina *disp.* 60. multos Regularium Ordines privilegiis Papalibus obtinuisse, ut, etiam si enormis sit læsio, absolutio à Prelato suo conferri possit: & Sorbo *annot. ad com-*
51 *pend. privileg. Fratr. Min. ver. absolut. ordinar. quoad Fratres ver. unde concludo, videndus*.

Privilegia Regularibus data, quoad hoc sunt univoca; & exhibentur respectivè in Mari magno Prædicatorum, Minorum, Eremitarum Sancti Augustini, & Carmelitarum; ex eo Minorum referam illud datum eisdem per Clementem IV. *Constitutio virtute conspicuos*, à Sixto IV. *Const. regimini, mare magnum nuncupata*, confirmatum, & pro potiori cautela motu proprio iterum cùm aliis à Prædecessoribus Pontificibus præfato Ordini, & Fratribus elargitis, concessum Bull. Cherub. *tom.* 1.

Clemens itaque disposuit, ut in- 52
frà: [Generalis quoque & singuli Provinciarum Ministri, & eorum Vicarii, etiam Custodes in Provinciis, & Custodiis sibi commissis, prædictis Fratribus constitutis ibidem, nec non Fratribus aliis ejusdem Ordinis, interdum ad eos declinantibus, undecumque absolutione, & dispensatione indigentibus, sivè priusquam intraverint Ordinem, sivè post, in casibus excesserint, pro quibus excommunicationis, vel interdicti; aut suspensionis incurrant sententias, à jure, vel à Judice generaliter promulgatas, & hujusmodi sententiis innodati, aut in locis suppositis Ecclesiastico interdicto Divina Officia celebrantes, vel suscipientes Ordines, sic ligati notam irregularitatis incurrerint, absolutionis, & dispensationis beneficium valeant impertiri; nisi adeò fuerit gravis, & enormis excessus, quòd sint ad eandem sedem meritò destinandi.]

Et Sixtus concessionem confirmans subsequitur. Præterea [quia idem Clemens in dictis suis literis, Generali, & Provincialibus Ministris, & eorum Vicariis, & Custodibus absolvendi fratres ejusdem Ordinis, necnon Fratribus dicti Or-

Ordinis, quos ipsi Minister, Vicarii, & Custodes habuerint pro tempore in Confessores, absolvendi ipsos Ministros, & Vicarios, & Custodes ab excessibus, & censuris (nisi talia perpetrassent, propter quæ essent meritò ad Sedem Apostolicam destinandi) ac cum eis desuper dispensandi facultatem concedit. Et propterea, qui sunt destinandi, persæpè revocetur in dubium, ut absolventium, & absolvendorum dispensantium, & dispensandorum pro tempore puritati conscientiæ consulamus, declaramus (hæreticos relapsos, schismaticos, & qui literas Apostolicas falsificassent, aut ad infideles prohibita detulissent, dumtaxat esse ad Sedem Apostolicam destinandos, reliquis verò omnibus, etiam Simoniæ pravitate qualitercumque irretitis, posse per illos, quibus inibi conceditur, absolutionis, & dispensationis beneficium, & gratiam juxta casuum exigentiam impertiri. [Ubi taxativa *dumtaxat*, percussionem, sivè enormem, sivè levem, qua se se Regulares possunt percutere non afficit; sed ad casus ibi expressos restringitur; præser-
53 tim quia casus excepti per DD. firmant Regulam in contrarium, & non exceptis; neque constat de expressa, & specifica Sanctæ Sedi reservatione absolutionis à percussione, etiam enormi, qua se se Regulares offendunt; ideò juxtà dispositionem enunciatam Sixti pro Minoribus, similesvè ab eodem datas in favorem Prædicatorum, Heremitarum S. Augustini, & Carmelitarum, conceditur præfatorum Ordinum Prælatis posse ab ea absolutionem percussoribus ipsis elargiri ad formam, ne dum *decret. alleg. n.* 49. in quo, præmissa declaratione casuum, quorum absolutionem Sacr. Cong. voluit esse Regularibus prohibitam, subnectit: [ac propterea declarat eos quidem Sacerdotes, tam Seculares, quàm Regulares, qui aliquo ex privilegiis, indultis, & facultatibus in supradicto Decreto expressè suffulti fuerint, posse juxta eorum privilegia, indulta, & facultates, usu antè ipsum decretum, receptas, & quæ sub aliis revocationibus non comprehendantur, tantùm, & non aliàs, absolvere à casibus in præsenti declaratione non comprehensis,] quod advertit Quaranta *Summ. Bull. Ver. casum reser. à n.* 14., sed etiam alterius, emanati 26. *Maii* 1593. *apud eum loco adducto n.* 2. & Confect. *Sum. privileg. mend. tit.* 17. *sub cap.* 8. observandi à Regularium Superioribus super casuum reservatione quo ipse Pontifex decrevit, ut nemo [ex Regularium Superioribus peccatorum absolutiones sibi reservet, exceptis iis, quæ sequuntur, aut omnibus, aut eorum aliquot, prout subditorum utilitati expedire prudenter in Domino judicaverit;] & enunciato reservandorum cathalogo, notatur quoque: *Occisio, aut vulneratio, seù gravis percussio cujusque personæ*. Ex quo sanè sequitur Superiores ipsos facultatem obtinuisse, eamque actu retinere absolvendi suos subditos in casu occisionis, & percussionis, quibus se offendunt; cum per DD. nullus possit sibi 54 ali-

alicujus criminis, aut censuræ absolutionem reservare, & inferiorum potestatem restringere, aut suis subditis jus ad effectum absolutionis cum restrictione communicare, si ipse tali jure careat, aut sit privatus jurisdictione ad absolvendum ab iis, ad quæ velit datam subditis potestatem extendi, vel restringi.

Quod magis liquet ex verbis, quæ Urbanus VIII. confirmans apud Thom. Tamb. *tom. 2. lib. de pœnit. tract. de cas. reser. cap. 9. §. 2.* decretum Clementis VIII., addi-
55 dit. Sanctitas Sua [deinceps declaravit, ut si hujusmodi Regularium Confessariis casus alicujus reservati facultatem petentibus, Superior dare noluerit, possint nihilominus Confessarii illa vice pœnitentes Regulares, etiam non obtenta à Superiore facultate, absolvere.] Ubi ad rem notetur per ea *facultatem petentibus, Superior dare noluerit*, Pontificem supponere Superiores per se ipsos, vel alios, quibus id commiserint, posse proprios subditos à præfatis absolvere. Verùm subditus non debet esse facilis ad absolvendum, si facultatem non obtineat, ut fraudes evitentur.

Advertas restrictionem facultatis ad solos Generales eorumque Vicarios, & alios, quibus ipsi commiserint, factam in Bulla Aurea, ab eodem Sixto revocari, & reduci ad terminos concessionum juxta mare magnum, & expressè pro Prædicatoribus disposuit apud Confect. *cit. collect.* ut sequitur.

56 [Quoniam omnes Ordinis Vestri de Obser. Fratres pro eorum absolutionibus, & dispensationibus obtinendis ad Magistrum Generalem præfati vestri Ordinis ire tenentur, & obligantur, juxta tenorem Bullæ Aureæ nuncupatæ, in qua talis restrictio apponitur, idque Fratribus ipsis magno sit incomodo, propter varios discursus pro quaque re faciendos. Volentes eorum commoditati, & quieti in hoc consulere, supplicationibusque in hac parte nobis porrectis inclinati, vobis, & cuilibet vestrum, facultatem, & potestatem concedimus absolvendi, dispensandi cum Fratribus ipsis, sicuti aliàs ex privilegio, quod dicitur Mare magnum facere poterat is antequam talis Bulla Aurea nuncupata emanasset. Illa, cœterisque contrariis non obstantibus quibuscumque &c. Dat. Romæ die 28. Maii 1481.] quod extenditur, etiam ad Fratres Minores, propter amplam privilegiorum communicationem, quam habent cum Sacro Prædicatorum Ord. & è contra, ut ex Mari magno liquet, ideò id eorum possunt Provinciales, sicut priùs ad tenorem Maris magni; & tradit Casarub. *compend. privileg. v. absol. ordinar. quoad Fratr. num.* 14.

An autem possint Guardiani? affirmat Lantus. *ver. absolutio num.* 6. limitatur; ex Salmanticensi *cap.* 7. si percussio sit atrox, seù gravis; hujusmodi enim est casus reservatus Generali, & Provinciali; prout 57
stat. Sambucana *cap. 7. §. 3. in tabula casuum reservatorum.* Ex quibus verò sumatur gravitas? habes superiùs *num.* 44. & quod Guardiani, & cœteri Locales Conventuum Superiores

riores non habeant jurisdictionem, & authoritatem ordinariam absolvendi à casibus reservatis in Religione, eamque dumtaxat Generali, & Provincialib. convenire, qui eam possunt delegare, habetur, ut infrà.

In Congregationis Admodum Illustrium, & RR. DD. RR. Prælatorum Visitationis Apostolicæ Sanctiss. D. N. Papæ die 13. Martii 1601. habita; Inter alia. *Al memoriale del P. Custode de Reformati di S. Francesco; la Santità Sua dichiara, ch' il Decreto suo sopra la reservatione de' casi de Religosi fatto alli 26. Maggio 1593.; non dispone, ne determina, à chi spetti l' autorità di assolvere da detti casi, rimettendosi in questo alle Constitutioni, uso, & osservanza comune delle Religioni; ch' il Generale, è Provinciale habbino quest' autorità ordinaria, e non li Guardiani, e Priori, Superiori immediati de Conventi: Doveranno però detti Pronvinciali, e Generali communicare detta facoltà in ciascheduun Gonvento à persona discreta, & intelligente, per assolvere i Religiosi di quel Convento, che faranno ricorso; ò vero nelli casi particolari, ch' occorreranno, concedere la facoltà à ciascuno Confessore, duputato in detto Convento, quando esso Confessore ne faccia istanza, e giudica spediente, se gli conceda: nel qual capo li Superiori, anco Delegati, doveranno prontamente concederla, conforme al detto Decreto Pontificio, perche negandosi, la Santità Sua intende, ch' il Confessore possa assolvere da detto caso &c.* Jacobus Butius Canonicus Lateranen., Visitationis Apostolicæ SS. D. Nostri Notarii, &c. *Orb. Seraph. Tom. 4. pag. mihi* 166.

Regularis Clericum Secularem percutiens, vel manus in eum violentas injiciens non à Superiore Regulari absolutionis beneficium recipit, prout stylus Curiæ probat, & est casus expresse exceptus in alleg. 58
decreto Clementis VIII.; Unde pro eo est absolutio obtinenda à Sede Apostolica *cap. cum illorum tit. sæpissimè cit.*; vel Episcopo *c. Religioso in 6. tit. simili*, maximè si injuria non fuerit enormis Engel. *n.* 132.

In casu injuriæ illatæ personis alteriùs claustri, sciendum eadem Decretali disponi, ut infra: *si verò claustralis aliquis in Religiosam personam alteriùs claustri manus injecerit violentas, per Abbatem proprium, & ejus, qui passus est injuriam, absolvatur*: Tenet Cabass. *n.* 9. & Engel. *num.* 132. referens Molinam sic Decretum interpretari; ut absolutio, & executio pœnæ fiat per Prælatum rei percutientis, tamquam per ordinarium Judicem, cum consensu tamen, & præscientia Prælati offensi, tamquam actoris, persequentis injuriam sui Religiosi, 59
nisi iste Prælatus actor maluerit integrum negotium alteri Prælato committere.

Moniales exemptæ se in vicem percutientes absolvuntur à suis Prælatis Regularibus, vel aliis de præfatorum commissione; etenim privilegia Regularibus data eorumdem Monialibus communicantur, ut observat Pignatell. *to. 7. consul.* 80. 60
num.

num. 4. Piasec. *prax. part. 2. cap. 3. artic. 7. num. primo*, & expresse in Bulla Aurea Sixtus IV. indulget, *ut Moniales, & Tertii Ordinis Sorores, existentes sub cura Fratrum Prædicatorum, & Minorum respectivè, possint, & debeant liberè, & licitè uti in omnibus, & per omnia, privilegiis, immunitatibus, gratiis, favoribus, concessionibus, facultatibus, & indultis spiritualibus, & temporalibus præfatis, Ordinibus Prædicatorum, & Minorum concessis, quatenus earum sexui, & statui non contradicant*; Et pro Monialibus Sanctæ Claræ repetit Leo X. Const. *cum sicut*, & Greg. XIII. *Const. ex benignæ Sedis*, & *Sixtus V. Const. etsi Mendicantium* confirmantes privilegia Fratrum Minorum de Observantia, & Monialium Sanctæ Claræ, ac Tertii Ordinis Sancti Francisci, etiam per modum communicationis, & extensionis inter se, & cum aliis Ordinibus.

Novitii quoque per Superiores
61 Regulares, ratione Religionis, & juxta privilegia Ordinibus concessa, prout in Mari magno eorumdem respectivè, beneficium absolutionis ab excommunicatione, propter violentam manuum injectionem in anno novitiatus incursam recipiunt; cum debito, ut si absoluti, non emissa professione, Religionem reliquerint, debent ei se præsentare, qui eos, aliàs de jure, in seculo absolvere poterat, non, ut absolvantur, cum jam sint absoluti, sed ne in eandem censuram propter inobedientiam, non se præsentandi, reincidant; Textus expressus in *cap. eos, qui de sent. excomm. in 6. lib. 5. tit. 11.* quod post Angelum *Summ. ver. excomm. 5. cap. 1. num. 48.* & Sylvestro *Summ. ver. absolutio quinta à num. 9.* docuit Sorbo *v. Novitius tit. de novitior. absolutione*. Ponderata ratione ex Sylvestro, quod hujusmodi absolutio conditionem, saltem implicitam includat, *si perseveraverint*. Ideò Novitii, sic absoluti, ad sæculum revertentes sunt monendi, prout ibidem notavit Sorbo, quod iterum eadem innodentur censura, nisi, præfacto modo, se præsentent; quia ex Sorbo privilegio debet privari, qui privilegio abutitur.

Sed dubitatur de Novitio, qui antè Novitiatum incidit in Canonem, an possit per suum Prælatum Regularem à censura absolvi? Dubium ponitur à Sylvestro loco citato, & ibidem ipse respondit, non esse ad Religionem admittendum, 62
nisi priùs absolutionem recipiat ab eis, à quibus aliàs de jure absolvendus erat; & si recipiatur, posse à Superiore absolvi cum onere se præsentandi illis, ad quos de jure id pertinebat, juxtà superiùs dicta; excipit tamen in casu enormis percussionis, & injuriæ. Verùm nec post ingressum ei posse absolutionis beneficium impendi, tenet Sorbo *loco citato, & ver. absolutio extraordinaria, quoad Fratres à num. 13. vers. quoad § 3. est sciendum*; & deberet obtinere vel mitti, ad quos spectat, quod est ad præscriptum decreti Sacr. Cong. sub Clemente VIII. prout supra *nu.* 49.

& jux-

& juxta dicta *num.* 58. ac ea, quæ habet Angelus *alleg. num.* 44. de Regulari pecutiente Clericum Secularem, qui absolvendus non est à Superiore Regulari; & posset parificari in casu, quo receptus haberet censuram Bullæ Cœnæ, vel casum Episcopo reservatum, ad quæ certe Regularium potestas non extenditur ex dictis *cap. Off. quoad absolut. à cas. reser. Episc.*, *& Offic. quoad absolut. ab excomm.*, *& cas. Bull. Cœnæ*. Ibi vide, & in praxi, quod tutius est teneas: in qua non consequentiæ, & speculationes, sed sententiæ, & Sanctæ Sedis decre- 63
ta esse debent agendorum regula.

CAPUT XXIV.

Officialis quoad exemptionem ab Ordinarii Jurisdictione.

SUMMARIUM.

1 *Describitur exemptio.*

2 *Quælibet Ecclesia nascitur subjecta Ecclesiæ Romanæ.*

3 *Nec Regularis privilegio exemptionis, nec Clericus alteri fori, potest renunciare.*

4 *Tempus ad præscribendum contra privilegium exemptionis.*

5 *Episcopis in exemptos modo ordinaria, modo delegata jurisdictio conceditur.*

6 *Actus exerciti à Delegato non probant jurisdictionem.*

7 *Aliqua exempla jurisdictionis datæ Episcopis in exemptos.*

8 *Possunt Episcopi punire Regulares turbantes suam jurisdictionem.*

9 *Ordinarii possunt accedere cum Cruce ad Ecclesias Regularium: & alia ibi.*

10 *In quibus actus jurisdictionis exercere est eis prohibitum.*

11 *Regulares Episcopis in suis Ecclesiis Baldachinum debent erigere.*

12 *In eis Episcopi nequeunt processiones convocare.*

13 *Sine Ordinariorum licentia nequeunt Sacramentum solemniter exponere; & plura.*

14 *Quando Episcopi possint censurare Regulares?*

15 *Frat. Min., & Prædicator. privilegium, quod non possint ab Episcopis sine licentia Sedis Apostolicæ excommunicari, suspendi, & interdici.*

16 *Mens Trid. quoad censuras in Regulares per Episcopos ferendas.*

17 *Declara, an Episcopus possit declarare Regulares excommunicatos? usque ad* num. *sequen.*

18 *Non potest Episcopus visitare Ecclesias Regularium. Limita.*

19 *Nec potest præcipere eis, ne propriis ritibus in festis utantur.*

20 *Regulares citati ab Episcopis non tenentur comparere: declara, & distingue.*

1 EXemptionem describũt DD. esse privilegium, *quo persona, aut locus* (& en distinctio exemptionis localis, & personalis) *ab jurisdictione Episcopi, vel Ordinarii, liberatur, & subtrahitur, ac Summo Pontifici immediatè subiicitur:* quod ex *cap. si Papa de Privilegiis in* 6. *lib.* 5. *tit.* 7. notavit Engell. *Colleg. univ. jur. Canon. lib.* 5. *tit.* 33. §. *numer.* 28. & probatur, si in literis concessionis Papa asserat: *hæc Ecclesia est exempta: vel, ad jus Beati Petri, & proprietatem Romanæ Ecclesiæ, vel Romanum Pontificem specialiter pertinet: vel, Episcopus non audeat in ea Cathedram collocare, vel aliquod imperium, & potestatem exercere;* aut alio simili modo; videndo apud Ascan. Tambur. *tom.* 1. *de jur. Abbat. disp.* 15. *quæst.* 5. etenim ea est natura privilegii, ut ejus verba non sint otiosa, & aliquid semper operentur; undè cum omnes mundi Ecclesiæ, ad jus Beati Petri, & Ecclesiæ Romanæ, omnium aliarum capitis, & magistræ, subjectæ nascantur, ut apposita in literis exemptivis aliquid pro ea Ecclesia specifice operentur, & plus à privilegio
2 recipiat, quam acceperit à natura, infertur, Pontificem eidem voluisse concedere, ut, modò quodam distincto, Romanæ Ecclesiæ subiiceretur; eam nimirum ab Ordinariorum potestate, quibus priùs suberat, eximendo; quæ cœteris locis piis applicantur.

Privilegio exemptionis Regularibus à Sancta Sede concesso nequeunt iidem renunciare, ut tradit Spell. *decis.* 104. *num.* 87. Pignatell. *tom.* 10. *cons.* 107. *numer.* 2. quia in eo, nedum favor exempti consideratur, sed etiam ipsius Papæ eximentis; qui eos, ab Ordinariis eximendo, suæ subjecit jurisdictioni: qua à nullo invitè privari, nec potest, nec debet; à pari de Clerico, 3
qui privilegio fori renunciare non potest, cùm, non in ipsius dumtaxat, sed in totius Ordinis favorem, tributum fuerit. Engell. *tit.* 3. *num.* 17. & puniendus graviter esset, si se laicali subiceret jurisdictioni, Piasec. *praxis Episc. par.* 2. *c.* 3. *art.* 6. *num.* 6. *v. cap. offic. quoad privilegia tom.* 2. notans ibidem *cap. & art. cit. num.* 73 *ex cap. cum personæ de Privil. in* 6. valere præscriptionem contra exemptivum privilegium Regularium, quadraginta annorum decursu probatam; vel annorum centum, si sit præscriptio in præjudicium, vel contra Romanam Ec- 4
clesiam eximentem; præsertim si Ordinarius præscribat, cui jus com-

mune

mune assistit, ei super omnes de sua Diœcesi jurisdictionem concedens; cui adhuc subderentur, nisi aliqui, speciali Romanæ Sedis Indulgentia, plenariè, uti Regulares, apud Tamb. *cit. quæst. 2. sub. num. 5.*, & *quæst.* 5. ab ejus jurisdictione fuissent exempti, super quo videantur DD., & interim ad nos.

Notandum plenariam Regularium exemptionem, esse correptam, & Dominos Episcopos in certis casibus jurisdictionem in exemptos habere: aliquando delegatam, aliquando ordinariam per notata ab Engell. *loc. cit. numer.* 31. Delegatam tunc habent, cum Canones, & jura disponunt, ut contra exemptos, authoritate Apostolica, vel
5 tanquam Sedis Apostolicæ delegati, procedant: Ordinariam verò, quando eis simplicitèr conceditur jurisdictio, vel potiùs removentur ordinariæ jurisdictionis obstacula, per appositionem clausulæ, *non obstantibus privilegiis*, & *exemptionibus quibuscumque*.

Ex actibus, quos, ut delegati Sedis Apostolicæ, in exemptos exercent, non probari eorum in eos ju-
6 risdictionem, notavit Tambur. *cit. quæst.* 9. *num.* 3. sicut cum, ut delegati, procedunt, ab eis ad Summum Pontificem, tamquam delegantem: & cum, ut Ordinarii, ad Metropolitanum, posse appellari, tradit Engell. *num.* 34., & *notavit* Pignatell. *tom.* 10. *consul.* 149. *num* 15., quod ubi Concilium expresè sustulit appellationem, non intelligitur sublata, quoad effectum devolutivum, sed suspensivum tantùm, præsertim si dispositio respiciat materiam correctionis morum.

Utriusque jurisdictionis exempla in Tridentino sunt obvia; in quo sæpè Regularium privilegia expresè, vel tacitè revocantur, & hìc aliqua notantur, &c. 7

I. Subduntur Regulares Episcopis, quoad editionem librorum *sess.* 4. *in decreto de editione*, & *usu sacrorum librorum*.

II. Quoad lectionem Sacræ Scripturæ *sess.* 5. *cap.* 1. *de Reform.*

III. Quoad Prædicationem Verbi Dei ibidem *cap.* 2. & *sess.* 24. *cap.* 14. *de refor.*, & *Const. Superna Clementis X.* relata *cap. Offic. quoad Privil.* vide *cap. Offic. quoad Conciones*.

IV. Quoad causas fidei eodem *cap. sess.* 5. & *Const. Pauli V. Romanus Pontifex. Bullar. Cherub. tom.* 3. *pag.* 209., ipsis, & Inquisitoribus, & *Gregorii XV. const. Universi Dominici §.* 4. *ibidem pag.* 432.

V. Quoad delicta commissa extra Monasteria ibidem *sess.* 6. *cap.* 3. *de refor.*, & *sess.* 25. *cap.* 14. *de Regularibus*, *vide cap. offic. quoad delicta*.

VI. Quoad visitationem Monasteriorum commendatorum *sess.* 21. *cap.* 8. *de ref.*

VII. Quoad publicationem Indulgentiarum ibidem *ca.* 9. ubi cum universaliter loquatur, etiam Regulares comprehendit. Sac. Congr. Concil. in una *Januen. lib.* 10. *Decret.*

VIII. Quoad observanda, & vitanda in celebratione Missæ, *sess.* 22. *in decreto ejusdem tituli*; *vide*

caput

caput off. quoad celebrationem Missarum.

IX. Quoad Ordinum susceptionem *sess.* 23. *cap.* 8. 11. 12. & 14. *de ref. & Const. Leonis X. Dum intra, vide cap. offic. quoad privilegia, & caput offic. quoad Ordines tom.* 2.

X. Quoad confessiones secularium audiendas, ibidem *cap.* 15. & *const. Superna cit. vide caput offic. quoad approbationem &c. quoad absolutionem à reservatis.*

XI. Quoad Parochos Regulares in ordine ad Synodum *sess.* 24. *cap.* 2. *de ref. vide cap. offic. quoad legem Diœcesanam.*

XII. Quoad venerationem Imaginum, & Reliquiarum *sess.* 25. *in decreto similis tituli.*

XIII. Quoad Monasteria erigenda *sess.* 25. *cap.* 3. *de Regularibus; vide cap. offic. quoad Conventus.*

XIV. Quoad Fratres, sine Superiorum licentia itinerantes, ibidem *cap.* 4.

XV. Quoad Fratres, missos ad studia, ibidem.

XVI. Quoad Monialium Clausuram, ibidem *cap.* 5. & *const. Fel. Alex. VII. vide caput offic. quoad Clausuram Monialium.*

XVII. Quoad concernentia curam animarum ibidem *cap.* 11. & *const. Inscrutabili Greg. XV. vide caput offic. quoad privilegia.*

XVIII. Quoad dies festos, censuras, & interdicta, ibidem *cap.* 12. *vide cap. offic. quoad legem Diœcesanam.*

XIX. Quoad controversias super præcedentia in processionibus, ibidem *cap.* 13.

XX. Quoad accessum ad publicas processiones, ibidem, *vide cap. offic. quoad processiones tom.* 2.

XXI. Quoad renunciationes faciendas à Novitiis, ibid. *cap.* 16.

XXII. Quoad probandam nullitatem professionis ibidem *cap.* 19.

Potestantem habent Ordinarii erga exemptos in spectantibus ad venerationem eorum, qui cum Sanctitatis opinione, vel fama Martyrii ex hac vita migrarunt, per disposita ab Urbano VIII. Constit. *Cœlestis Hierusalem Bullar. Cherub. tom.* 4.

Et facultate eis à Gregorio XV. Const. *Sanctissimus Dominus Noster Bullar. Cherub. tom.* 3. *pag.* 425. facta, procedere possunt, contra asserentes Beatam Virginem conceptam esse cum peccato originali; & contra Confessarios sollicitantes pœnitentes ad turpia, vel docentes eos non teneri ad denunciandos Confessores sollicitantes, ex ejusdem Const. *Universi Dominici*, ibidem.

Et contra eos, qui, tametsi ad sacrum Presbiteratus ordinem non promoti, Missas celebrant, & Sacrament. Pœnitentiæ ministrant, ex dispos. Clemen. VIII. Constit. *Et si aliàs Bullar. Cherub. tom.* 3. & Urbani VIII. Constit. *Apostolatus, tom.* 4.

Item possunt punire exemptos, turbantes suam jurisdictionem, super quo Pignatell. *tom.* 10. *consul.* 20. *num.* 14. refert responsum Sacr.

Congr. Concil. in una Panormita-
8 na ad dubium: [An milites Hierosolymitani offendentes personam Officialium Curiæ Archiepiscopalis Panormitanæ in actu exercendi suum officium, aut aliàs Archiepiscopi jurisdictionem impedientes, ab eodem coerceri, & puniri possint? quæ partibus auditis, dubioque accuratè discusso; censuit, *posse*; & observavit etiam.] Donat. *prax. Regul.tom.1.tract.13.part.2.quæst. 28.num.2.*

Ordinariis conceditur ex Clem. *Archiepiscopo lib. 5. tit. 7.* posse ad Ecclesias Regularium cum Cruce accedere; in eis uti Pontificalibus ornamentis: cum eis Missam
9 celebrare: populo solemniter benedicere per illa verba ex ibidem adnotatis à Glossa *verbo colligo: sit nomen Domini benedictum*: officia divina privatim, vel publicè audire: & ea exercere, quæ sunt honoris, & præminentiæ Episcopalis ex Pignatell. *consul.* 106. *num.* 3. adeòque per Donat. *tom.* 111. *tract.* 6. *quæst.* 36. *num.* 2. prædicare, quia actus honoris est. Etiam sine ipsorum Regularium licentia, propter dispositioni, ibidem, adjectam clausulam, *quovis privilegio contrario non obstante;* cui, cum sit Concilii Generalis, ei nunquam derogatur, nisi expressè mentio Concilii fiat, apponendo in privilegio exemptivo: *non obstante quavis Constitutione, seù lege in Concilio Generali editis*, ut notavit Tambur. *cit. quæst.* 15. *num.* 3., & nisi specialiter derogetur, exemptio non suffragatur; ex quo dispositio, utpotè Concilii Generalis, contineat per tradita à Pignatell. *consf.* 28., clausulam derogatoriam ad futuras dispositiones.

Quibus uti debent sine jurisdictionis exercitio, ut clarè ibidem *Textus*. [Sic tamen, quòd prætextu concessionis hujusmodi, in locis ipsis exemptis, *vel* circa hoc privilegia- 10
tis nullam aliàm jurisdictionem, idem Archiepiscopus, vel Episcopus exerceat: nec personis exemptis, vel privilegiatis molestiam inferant, vel gravamen, nullumque exemptioni, vel privilegiis eorumdem aliud præjudicium generetur: nec ipsis Archiepiscopo, vel Episcopo jus aliud quomodolibet acquiratur.]

Ex quibus DD. notant, eos in illis sine exemptorum assensu ea exercere non posse, quæ ad jurisdictionem Episcopalem, officium, & ordinem spectant, ut sunt ordinare, degradare, Chrismare, consecrare virgines, ut ibidem *verb.* Glossa *sequens*, Glossa ipsa notavit; & cum eis Lezana *qq. Regul. verb. baldachinum num.* 4. cætera, quæ mixturam habent jurisdictionis, sivè contentiosæ, sive voluntariæ; ideò quia facere sibi ab aliis cum Pontificalibus celebrare, est auctoritativè jurisdictionem exercere, ex Glos. *verb. celebrari*, & Pignatell. *conf.* 106. *num.* 5. id eis ibidem prohibetur, & solùm sine illis conceditur.

Tenentur Regulares in propriis Ecclesiis, volenti Episcopo Pontificales functiones exercere, balda- 11
chinum erigere, ex dispositione Sac.

Con-

Congreg. Episc. *sub die* 10. *Junii* 1603. ex expresso mandato Clementis VIII. apud Piasec. *cit. sub num.*69. Pignatell.*cit.nu.* 30. Tambur.*cit.disp.*, *& quæst.*15.*numer.*17. Donat.*tom.*1.*par.*2.*tract.*13.*quæst.* 74., & pœnis, & censuris ad id, vel saltem, ne impediant, quin Episcopus ipse illud attollere faciat, compelli possunt. Eo tamen [dumtaxat tempore (sunt verba decreti) quo Pontificales hujusmodi functiones exercebunt, vel dum actus ipse, cui in Pontificalibus aderunt, peragetur;] per quæ significatur Episcopos, nedum non posse ordinare exemptis, ut erectum baldachinum conservent ad effectum, ut sub eo imposterum sedeant; verum etiam, nec ipsos posse sub eo sedere pro tribunali, cathedram judicialem erigere, & aliquem jurisdictionis actum exercere, etenim non alio fine id Clemens VIII. per Congregationem præcepit, nisi; ut honor, & debita reverentia Episcopis exhibeatur, quod ex narrativis Decreti liquet, ut sequitur: [Decet Episcopis pro eo, quo in Ecclesia Dei excellunt dignitatis gradu, in quocumque suarum Diœcesum loco, quoties eos, ibi Pontificalia exercere, aut in Pontificalibus adesse, & assistere contingit, eam, quam par est, reverentiam, & honorem decore cultu, & ornatu exhiberi.] Quod illa priori electione obtinent.

Ideò notat Lezana *Summa qq. Regul.tom.*11. *verb. Baldachinum nu.*4., *& ex ipso* Pignatell.*num.*9. ex eo dici non posse, esse facultatem Episcopis factam; instituendi in dictis Ecclesiis processiones, & Indulgentias concedendi, utpotè ad actum jurisdictionis, & non reve- 12 rentiam Episcopalem, pertinentia, enim privilegiatus in aliquo non potest extendere suum privilegium ad aliud; nec exemptis, & privilegiatis præjudicatur in suo privilegio, nisi quatenus in illo exprimitur.

Sine ordinarii licentia nequeunt cum solemnitate Sacramentum exponere Sacr. Congreg. Rituum 26. *Februarii* 1628. Gavant. *manual.* 13 *v.Eucharist.num.*53. Pro personis particularibus exponitur in ostiolo tabernaculi, aut in Pixide velata cum luminibus, & assistentia Sacr. Cong. Episc., & Regul. 7. *Septembris* 1598. ibid. *num.* 54. aliud Decretum editum *die* 10. *Decembris* 1602. exhibet Nicol.*Flosc.ver.Eucharist.nu.* 23. ut infrà. [Non liceat Regularibus, etiam in eorum propriis Ecclesiis, Sanctissimum Eucharistię Sacramentum publicè adorandum exponere, nisi ex causa publica, quæ probata sit ab Ordinario; ex causa autem privata possint, dummodò Sanctiss. Sacramentum è Tabernaculo non extrahatur, & velatum remaneat itaut ipsa Hostia videri non possit, & sub *die* 22. *Jan.* 1701. *Sac. Rituum Cong.* in Firmana expositionis Sanctissimæ Eucharistiæ ad dubium. An PP. S. Columb. Min. Observ. Oppidi Monleani, liceat publicè adorandum exponere Sanctiss. Eucharistiæ Sacramentum in eorum Ecclesia singulis diebus festivis totius anni, exceptis quadragesimalibus, & Dominicis,

privativè quoad PP. Conventuales
(cum quibus erat controversia,)
& alios Parochos ejusdem Op-
pidi ; rescripsit : licere PP. Min.
Observ. S. Columbæ de licentia
Eminentiss. Archiepiscopi : in re-
liquis arbitrio ejusdem Eminen-
tiss.]

Nequeunt Episcopi censuras in
Regulares ferre, ut notavit Pigna-
tell. *conf.* 106. *num.* 12. nisi in casi-
bus expressis à Constitutionibus A-
14 postolicis, & nisi eis per Sacros Ca-
nones specificè concedatur, præser-
tim in eos ex Piasec. *prax. Episco-
por. parte* 2. *cap.* 3. *artic.* 6. *à num.*
77. habentes à Sede Apostolica
privilegia, quòd excommunicari
non possint ; quæ pluribus Sedes
Apostolica dedit, ut refert Leza-
na *tom.* 1. *capit.* 11. *num.* 14., &
Minoribus impertiti sunt *Clemens
IV. Constitut. Virtute conspicuos*,
Bullar. Cherub. tom. 1. *& Sixtus
item IV. Constit. Regimini, ubi* §.
9. *& ne prætextu ;* & infrà : [di-
strictiùs inhibemus, nequispiam
absque dictæ Sedis speciali com-
missione, & auctoritate in per-
15 sonas, domos, & loca dicti Or-
dinis Fratrum Minorum, utpo-
tè prorsus exempta, aliquam ex-
communicationis, suspensionis, &
interdicti sententiam specialiter, vel
generaliter, quomodolibet *i* pro-
mulgare,] cum amplissimis dero-
gatoriis additis §. 19. *ibidem*, quod,
& Sacro Prædicatorum Ordini
constit. Regimini loco allegato,
idem Sixtus sub iisdem terminis
concessit.

Quod patet ex *cap. Volentes de
privilegiis in* 6. *lib.* 5. *tit.* 7. ubi, con-
cessa in exemptos in certis casibus
Episcopo jurisdictione, textus sub-
dit : [in eos autem, quibus, nec in-
terdici, suspendi, vel excommu-
nicari, à quoquam valeant, à Se-
de Apostolica est indultum (si-
cut sunt Religiosi, quamplures)
in quorum privilegiis continetur :
ne quisquam Episcopus, vel Ar-
chiepiscopus Monasteriorum suo-
rùm Monachos pro ulla causa,
ullovè loco interdicere, suspen-
dere, vel excommunicare præsu-
mat, iidem Ordinarii jurisdictionem
suam, quantum ad ista, ubicumque
illi fuerint, penitus exercere non
possunt ;] quæ est dispositio Con-
cilii Generalis Lugdunensis sub In-
noc. IV.

Et facit, quod Trid. taxat casus,
in quibus Regulares potestati Ordi-
nariorum submittit, &, cum vult
dare auctoritatem Episcopis, ut
censuris adversus eos procedant, id
exprimit, ut *sess.* 22. *in fine De-* 16
*creti de observandis, & evitandis
in celebratione Missæ, & sess.* 25.
cap. 5. *de Regularibus* dum provi-
dere intendit Monialium Clausuræ,
& *cap.* 16. *ejusdem sessionis* dispo-
nens, ne aliquid ex bonis Novitii
ante professionem tribuatur Mona-
sterio, ne hac occasione discedere
nequeat. Ideò cum id in aliis ca-
pitibus non exprimat, sed dicat,
vel *accedere compellantur*, ut *cap.*
13. vel *puniri possit*, ut *cap.* 14. *alle-
gat. sessionis*, sequitur eam illis con-
cedere noluisse ; & contulisse dumta-
xat posse eos aliis canonicis pœnis
plectere, ut depositione, colloca-
tione

tione in arctius Monasterium, privatione officiorum, vocis activæ, & passivæ, similibusvè, ex observatis ab Antonell. *de Reg. Eccles. lib. 7. cap. ult. sub num. primo*, cum quo videatur Donat. *cit. quæst.* 23. 25. 78. 79. Lezana *cit. tom. primo cap.* 11. *n.* 14. & *tom.* 3. *verb. exemptio. num.* 10. Piasec. *loco item alleg. num.* 77. 78.

An autem in casibus, in quibus nulla est Episcopo in Regulares concessa jurisdictio, possit eos excommunicatos declarare, si aliquod delictum committant, propter quod ipso facto excommunicationem in-
17 currant? Negativè cum Antonell. *loc. cit.* respondetur; etiam si excommunicatio esset publica, & notoria, etenim hujusmodi declaratio adjunctum habet actum jurisdictionis, cum debeat fieri causa judicialiter cognita, & citata parte, quæ, utpotè exempta, citari non potest; & citata de jure ad hunc effectum comparare non debet; ideò tunc à proprio Judice competenti debent declarari.

Potest tamen Episcopus Regularem excommunicatum, vel ob publicam percussionem Clerici, vel propter apostasiam à suo Prælato, uti talem declaratum, suis subditis denunciare, ut eum vitent; quia id non est jurisdictionem in eum exercere, sed monere suos subditos de obligatione, quam habent, non communicandi cum excommunicato.

Verùm id limitatur in Clement. *Religiosi de privil. lib.* 5. *tit.* 7. ut sequitur; [Religiosi, qui Clericis, aut Laicis Sacramentum Unctionis extremæ, vel Eucharistiæ ministrare; matrimoniave solemnizare, non habita super his Parochialis Presbyteri licentia speciali; aut qui excommunicatos à Canone; præterquam in casibus à jure expressis, vel per privilegia Sedis Apostolicæ concessis eisdem: vel sententiis per statuta Provincialia, aut Synodalia promulgatis (seù ut verbis eorum utamur) à pœna, & culpa absolvere quemquam præsumpserit, excommunicationis incurrant sententiam, ipso facto, per Sedem Apostolicam dumtaxat absolvendam; quos etiam locorum Ordinarii (Postquam de hoc eis constiterit) excommunicatos faciant publicè enunciari.]

Non possunt ab Episcopis Regulares impediri, ne ostiatim mendicent, & eleemosynas de licentia suorum Superiorum quærant per loca Diœcesis, in qua Conventus existunt, *vide cap. offic. quoad quæstas tom.* 2.

Neque eis facultas datur à Tridentino visitandi Regularium Ecclesias, & Conventus, ut sub *die* 16. *Junii* 1605. ejusdem S. Congregatio disposuit, prout infra. [Censuit Episcopos, & aliorum locorum Ordinarios vigore cujusvis Decreti Concilii nullam habere facultatem, quovis tempore, in Monasteriis, 18
Domibus, & Ecclesiis Regularium, visitandi Sacristias, Paramenta, Vasa Sacra, Altaria, & alia aut etiam Tabernaculum, seù Pixidem, in qua servatur Sacramentum.] *lib.* 10. *decretorum fol.* 115.

Nevè eam *sub an.* 1622. obtinue-

runt vigore Constit. Gregorii XV. *Inscrutabili*, ut ibidem eadem Sac. C. C. firmavit; quæ ad dubium eidem, occasione emanatæ Constitutionis, propositum? [An liceat Episcopis visitare Altaria Regularium Ecclesiarum, quibus cura Animarum personarum secularium non incumbit, aut loca, ubi in iisdem Ecclesiis asservatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel ubi audiuntur confessiones personarum secularium? respondit: Episcopis non licere in vim ejusdem Constitutionis visitare Altaria Ecclesiarum Regularium, quibus nec incumbit Animarum cura personarum secularium, nec loca, ubi in iisdem Ecclesiis asservatur Sanctissimum Eucharistiæ Sacramentum, vel ubi confessiones personarum secularium audiuntur.] *Bullar. Cherub. tom.* 3. *pag.* 403. ad Constit. allegat. Gregorii XV.

19 Neque item præcipere valent Regularibus, ut sicut debent dies Festos Diœcesis, sic ejusdem ritus, propriis relictis, teneantur servare, ad tenorem Sac. Congr. Conc. *libro proximè citat.* decretorum prout sequit. [Sac. Cong. censuit, etiam decretum, *cap.* 12. *v. dies Festi sess.* 25. de Regularibus ita esse intelligendum, ut Regularium ritus, illis diebus Festis semper permaneant, quo ad Missas celebrandas, & cætera Divina Officia, tam publicè, quam privatim, ab ipsis Regularibus in eorum Ecclesiis persolvenda: nec circa hæc ab Episcopis quoquomodo in contrarium quidquam eisdem Regularibus præcipi posse; quod si defacto præceperint; Regulares neutiquam ipsis Episcopis obedire teneri. Verùm, quo ad conciones, & lectiones, quas iidem Regulares ad populum habuerint; debere se conformare Evangeliis, & Epistolis, quibus Clericus secularis utitur illis diebus Festis.] Peyr. ad Const. 27. Leonis X. Piasec. *n.* 47.

Tametsi Regulares eximantur à lege jurisdictionis Episcopalis, & sic non teneantur de jure comparere, dum ab Illustrissimis Ordinariis citantur, ut potè Judicibus non competentibus; cum tamen in citatione exprimitur causa, quæ fundet super ipsos Ordinarii jurisdictionem, ut ver. gr. si citent ad comparendum, ex quo ad processiones non accesserint, quamquam ad eas vocatio præcesserit, ab onere comparendi ex Peyr. *de Privil. ad* Const. 2. Sixti IV. §. 10. *num.* 15. non liberantur, cum Episcopis assistat dispositio Conciliaris, eisdem tribuens jus compellendi ad processiones exemptos. 20

Verùm semper ex decentia, & reverentia Episcopis debita, comparere tenentur, vel ad allegandum privilegium, & exemptionis possessionem, adversus incompetentiam Fori, vel etiam ad illud exhibendum, si exemptio non sit notoria, ut notavit Piasec. *cit. n.* 72. Donat. *alleg. q.* 17. & habetur expressè *Cap. Cum personæ de Privil. in* 6. *l.* 5. *tit.* 7. ubi Gl. *v. in Diœcesi*, 21 tradit, [Quod pendente lite super exhibitione privilegiorum suorum, non potest Episc. eos turbare in sua possessione exemptionis, neque in eos

eos poterit suam exercere jurisdictionem.] Et in dubio, an jurisdictio pertineat ad Episcopum, non potest Episcopus de causa cognoscere per Peyr. *cit.* ne sit Judex in causa propria; sed litis examen, & decisio ad Sedem Apostolicam ex Constit. *Superna* Clementis X. spectat.

Tandem per extensum datur Const. Innoc. X. prout in *Bull. Cher. tom.* 3. in qua plura, tam Regulares ipsi pro exemptione, quàm Domini Ordinarii pro jurisdictione in exemptos notabunt, ut infrà.

[Cum, sicut accepimus, aliquæ fuerint ortæ differentiæ inter Vene-
22 rabilem Fratrem Joannem Episcopum Angelorum in Indiis Occidentalibus ex una, & dilectos filios Clericos Regulares Societatis Jesu, partibus ex altera, de, & super munere prædicationis Verbi Dei, tam in propriis eorumdem Clericorum Regularium, petita solum Episcopi benedictione, quàm in alienis Ecclesiis, petita, & obtenta ab eodem Episcopo Diœcesano licentia exercendi; necnon super confessionibus laicorum audiendis, prævio examine, sine approbatione ejusdem Episcopi Diœcesani, quæ dicti Clerici Regulares in vim privilegiorum prædictæ Societatis Apostolica auctoritate concessorum sibi proprio jure licere prætendebant, & desuper à partibus fuerit deventum ad plures actus judiciales, & pro parte Clericorum Regularium hujusmodi ad electionem Conservatorum privilegiorum hujusmodi, nobisque, tàm dicti Joannis Episcopi, quàm eorumdem Clericorum Regularium nomine, pro sopiendis differentiis hujusmodi quædam dubia, decisionem differentiarum præfatarum, necnon jurisdictionem Ordinariorum in exemptos, & ipsorum Clericorum Regularium exemptionem à jurisdictione Ordinarii concernentia, fuerint proposita, ad quæ ambæ partes responderi, & quid desuper observandum sit auctoritate Nostra Apostolica statui, & stabiliri desiderabant.

Nos, qui, omnium fidelium, & præsertim Ecclesiasticorum quieti libenter incumbimus, differentias prædictas, totumque negotium particulari Congregationi aliquorum Venerabilium Fratrum Nostrorum S.R. Ecclesiæ Cardinalium, & dilectorum filiorum Rom. Curiæ Prælatorum examinandas commisimus, qui auditis sæpiùs Procuratoribus prædicti Joannis Episcopi, necnon Procuratore Generali Societatis prædictæ, negotio maturè discusso, omnibus dubiis, & petitionibus hinc indè propositis responderunt, prout sequitur, videlicèt.

Sacra Congregatio à Sanctissimo Domino Nostro deputata super controversiis vertentibus inter Episcopum Angelorum in Indiis Occidentalibus, & Religiosos Societatis Jesu, sæpiùs auditis Procuratoribus ab eodem Episcopo ad Urbem ablegatis, nec non ipsius Societatis Procuratore Generali, negocioque accuratè discusso, censuit prædictos nequaquam posse in Civitate, & Diœcesi Angelopolitana personarum secularium confessiones audire sine approbatione Episcopi Diœce-

sani, nec verbum Dei prædicare in Ecclesiis sui Ordinis, nec petita ipsius benedictione, nec in aliis Ecclesiis sine ejus licentia, nec in Ecclesiis etiam sui Ordinis ipso contradicente, & contravenientes ab Episcopo, tamquam Sedis Apostolicæ Delegato, coerceri, & puniri posse, etiam censuris Ecclesiasticis, in vim Constit. san. mem. Gregorii XV., quæ incipit *Inscrutabili Dei providentia*; ac proindè memoratis Religiosis, qui hujusmodi approbationem, & licentiam se obtinuisse non docuerunt, potuisse Episcopum, sivè ejus Generalem Vicarium præcipere sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, ut à confessionibus audiendis, & Verbi Dei prædicatione abstinerent. Nec ob eam causam licuisse dictis Religiosis, quasi à manifestis injuriis, & violentiis eligere Conservatores, eosque, ut præfertur electos, in Episcopum, ejusque Vicarium Generalem indebitè, ac nulliter excommunicationem fulminasse. Cæterùm Congregatio seriò in Domino hortatur, ac monet Episcopum, ut Christianæ mansuetudinis memor, erga Societatem Jesu; quæ laudabili suo instituto in Ecclesia Dei, tam fructuosè laboravit, ac sine intermissione laborat, paterno se gerat affectu, eamque in regimine Ecclesiæ suæ perutilem adjutricem agnoscens, benignè foveat, ac pristinæ suæ benevolentiæ restituat, quemadmodum S. Congregatio ipsum facturum confidit, sibique certò pollicetur, cum ejus zelum, pietatem, ac Pastoralem sollicitudinem compertam habeat. Datum Romæ die 16. Aprilis 1648.

Et præmissorum occasione pro parte prædicti Joannis Episcopi, necnon Religiosorum Societatis Jesu in eadem Congregatione proposita fuerunt diversa dubia, de Mandato Sanctiss. resolvenda, quæ quidem S. Congregatio sæpiùs auditis, ut in præmissis, ab eodem Episcopo ad Urbem Missis, necnon Procuratore Generali ipsiùs Societatis, negocioque maturè perpenso, ad singula dubia, ab utraque parte proposita, Respondit ordine, quo sequitur.

I. An in Casu, quo Episcopus præcipiat decreta aliqua Concilii Trident. à Regularibus observari, & executioni demandari, Regulares quicumque, etiam Societatis Jesu, sub prætextu, quòd hujusmodi præcepta infringant sua privilegia, possint eligere Conservatores? -- Congregatio Respondit, si Episcopus præcipiat Regularibus, etiam Societatis Jesu, ut decreta aliqua Concilii Trident. observent, ac exequantur in illis casibus, in quibus per ipsum Concilium, vel Constitutiones Apostolicas Regulares exempti subjiciuntur jurisdictioni, & correctioni Episcopi, minimè licere ipsis Regularibus ob eam causam Conservatores eligere.

II. An quando Ordinarius procedit, juris ordine servato, adversus Regulares exemptos in casibus, in quibus per Concil. Trident., vel Constitutiones Apostolicas ipsi subjiciuntur, possint Conservatores Judices assignare? -- Respondit,

dit, ut ad proximum, non posse.

III. An Regularibus, etiam Societatis Jesu, asserentibus se habere privilegia, quo minùs obediant Episcopo in executione decretorum, juris communis, Concil. Trident., & Constitutionum Apostolicarum, Ordinarii debeant ipsi adhibere fidem absque exhibitione hujusmodi privilegiorum? -- Respondit, Ordinarios non teneri hujusmodi assertioni fidem adhibere absque integrali privilegiorum exhibitione.

IV. An in casu, quo Regulares quicumque, etiam Societatis Jesu, exhibeant aliqua privilegia, & Ordinarii judicent, ea non suffragari casui, de quo agitur, & ad rem non facere, Regulares præfati possint, ac debeant provocare ad Summum Pontificem, vel in partibus Indiarum remotissimis, ad Metropolitanum, sive Ordinarium viciniorem, vel potiùs possint hoc casu eligere Judices Conservatores? Respondit. -- Si verba privilegiorum sunt obscura, & ambigua, non licere recurrere ad Metropolitanum, vel viciniorem Episcopum, nec Conservatores eligere, sed ad Summum Pontificem pro interpretatione esse adeundum.

V. Utrùm Constit. fel. rec. Gregorii XV., circa Conservatores Regularium publicata anno 1621. cum declarationibus Eminentissimorum S. Congr. Concil. Interpretum desuper editis, æquè afficiat, & comprehendat Religiosos Societatis Jesu, ac Reliquos Regulares ità, ut omnia alia præfatæ Societatis privilegia fuerint reducta ad terminos dictæ Constitutionis, & sic imposterum debeant ab iis eligi Conservatores, juxtà formam, & tenorem præscriptæ Constitutionis? -- Respondit hujusmodi Constitutionem cum declarationibus, ut præfertur editis, æquè afficere Religiosos Societatis Jesu, atque aliorum Ordinum, & Conservatores ad illius præscriptum esse eligendos, non obstantibus quibusvis privilegiis, quippè quæ omnia sunt redacta ad terminos ipsius Constitutionis.

VI. An Regulares prædicti gravati ære alieno, vel ad ratiocinia, vel Testamentorum executores possint conveniri coram Ordinario, si Conservatores non nominaverint intrà tempus habile Ordinario præscriptum? Resp. Regulares in causis præfatis coram Ordin. loci esse conveniendos, si ad præscriptum Const. san. mem. Greg. XV. Conservatores non elegerint, ipsumq; electionis documentum intra præfinitum tempus in actis Curiæ ipsius Ordinarii non exhibuerint, ac dimiserint.

VII. An dicti Regulares, Conservatores, sivè ad jura, sive ad privilegia tuenda assumentes, teneantur ante exercitium commissionis præstare cautionem coram Ordinario, sive alio Judice competente de judicio sisti, & judicatum solvendo, casu, quo in lite, sivè causa succubuerint. -- Respondit: -- Non teneri.

VIII. An, quando Episcopus jura, vel decimas Cathedralium adversus Regulares prædictos, dote sua spoliantes Ecclesias, coram Judice competente tueatur, librosque, memorialia, & allegationes

pro-

producant, jus Ecclesiarum Cathedralium exprimentes, & acquisitiones Religiosorum, aliaque id genus annumerantes, hujusmodi scriptorum occasione, possint Regulares nominare Conservatores, prætendentes injuriam sibi inferri in referendo immoderatas acquisitiones. -- Respondit: - Si Episcopi pro tuendis juribus Cathedralium Ecclesiarum coram Judice competenti hujusmodi scripta producant, & Regularium immoderatas acquisitiones veracitèr, & modestè referant, non licere ob eam causam ad Conservatores recurrere.

IX. Utrum Regularis quicumque, etiam Societatis Jesu, possit administrare Sacramentum pœnitentiæ Secularibus absque licentia Episcopi Diœcesani, etiam si in alia Diœcesi ab Episcopo approbatus sit? -- Respondit: -- Regulares, etiam Societatis Jesu, in una Diœcesi ab Episcopo approbatos, ad confessiones personarum Secularium audiendas, nequaquam posse in alia Diœcesi hujusmodi Confessiones audire, sine approbatione Episcopi Diœcesani.

X. An Episcopus contra dictos Regulares, audientes in sua Diœcesi confessiones Secularium absque approbatione, vel concionantes absque licentia Episcopi intra, & extra proprias Ecclesias, possit procedere, eos à talibus ministeriis removendo, sivè præceptis, & aliis juris remediis coercendo. -- Respondit: -- Eisdem Regularibus, qui confessiones personarum Secularium audiunt sine approbatione Episcopi loci, vel prædicant in Ecclesiis sui Ordinis, non petita illius benedictione, aut in aliis Ecclesiis absque ipsius licentia, vel in Ecclesiis, etiam sui Ordinis, ipso contradicente, posse Episcopum in vim Const. fel. record. Greg. XV.; quæ incipit *Inscrutabili Dei providentia*, tamquam Sedis Apostolicæ delegatum, administrationem Sacramenti pœnitentiæ, ac munus prædicationis interdicere, eosque juris remediis coercere, ac punire.

XI. An quando Episcopo constat, dictas licentias obtentas non fuisse, possit ipse præcipere, ut donec licentiam intra præscriptum tempus exhibeant, à tali ministerio abstineant & an requirendus sit per Episcopum, pro his exhibendis Provincialis in alia Diœcesi, vel longissimè existentis, vel ipsi Regulares Confessarii, vel eorum Superiores ejusdem Diœcesis, in qua prædicta exercentur? -- Respondit? -- posse Episcopum sic præcipere, nec pro hujusmodi licentiis requirendum esse Provincialem, sed satis esse ipsos Religiosos requirere, aut eorum Superiores in Diœcesi Episcopi existentes.

XII. An si contingat, ut aliquis prædictorum Regularium insurgat contra Episcopum in propria Diœcesi, maledicto, scripto, vel dicto, Populum scandalizando possit ab Episcopo puniri, & qua animadversione? Et quid? si hujusmodi delinquens transiverit ad aliam Diœcesim, hoc casu servandum sit, & qua pœna puniendus sit Regularis, qui commorans in una Diœcesi,

spar-

ſpargat famoſos libellos contra Ordinarium alterius Diœceſis? -- Reſpondit. -- Si Regularis intra Clauſtra degens, extra ea in caſibus in dubio expreſſis, ita notoriè deliquerit, ut Populo ſcandalo ſit, Epiſcopo inſtante, teneri Superiorem Regularem intra tempus ab eo præfigendum, ſeverè illum punire, ac de punitione Epiſcopum certiorem facere, alioquin ſic delinquentem ab Epiſcopo puniri poſſe, ad præſcriptum Concilii Trident. *cap.* 14. *ſeſſ.* 25. *de Regul.* Quod ſi delinquens ad aliam Diœceſim migraverit, ſervandum eſſe, quod præcipitur in Conſt. ſan. mem. Clem. VIII. incip. *ſuſcepti muneris ratio*.

XIII. An Conſervatores nominati, & electi à Regularibus præſcriptis antè exercitium ſuæ juriſdictionis teneantur electionis authenticum documentum exhibere coram Ordinario ſub pœna nullitatis actuum? -- Reſpondit: -- Ubique teneri.

XIV. An privilegia, quæ ſunt contra juriſdictionem Ordinarii, & quibus gaudent, & gaudere prætendunt Regulares præſati, debeant Epiſcopis notificari, ſeù inſinuari? -- Reſpondit: -- Regulares teneri hujuſmodi privilegia Epiſcopo exhibere, ſi eis uti voluerint.

XV. An prędia, Metallorum fodinæ, ſacchari opificinæ à Regularibus Societatis, vel aliis poſſeſſa, vel aliæ domus Seculares, in quibus videlicet unus, vel duo Regulares tantùm commorantur, gaudeant privilegio Collegiorum, ſeù Conventuum? -- Reſpondit: -- Non gaudere.

XVI. Utrum Regulares præſcripti apothecas quarumcumque mercium, macella, & ſimilia, præſertim propè Collegia, ſeù Conventus exercentes, poſſint ab Ordinario ſub cenſuris inhiberi, ne hujuſmodi exerceant? -- Reſpondit: -- Non poſſe Epiſcopum hoc prohibere Regularibus exemptis; ſed, ſi in præmiſſis ità notoriè delinquant extra clauſtra, ut populo ſcandalo ſint, ſervandum eſſe, quod dictum eſt ſupra in reſponſione ad duodecimum.

XVII. Utrum Regulares, etiam Jeſuitæ, in ſuis prædiis, opificinis, aliiſque ſuis domibus Secularibus, ſitis intra limites Parochialium, ad ſe ſpectantium, poſſint adminiſtrare Sacramenta Baptiſmatis ſolemnis, Matrimonii, extremæ Unctionis, & Euchariſtiæ in feſto Paſchatis famulis, mercenariis, ruſticis, ſivè aliis id genus hominibus Secularibus, abſque Ordinarii, vel Parochi licentia? -- Reſpondit: -- Non poſſe.

XVIII. Utrum Patres Societatis in Civitate, & Diœceſi Angelorum poſſint cônſecrare Uaſa Sacra, Altaria, & ſimilia, in quibus unctio requiritur? -- Reſpondit: -- Itidem non poſſe.

Pro parte verò Religioſorum Societatis Jeſu propoſita fuerunt infraſcripta dubia.

I. An Epiſcopi in partibus Indiarum poſſint ex integro totum unum Monaſterium; vel Collegium ab audiendis confeſſionibus ſuſpendere? -- Reſpondit. -- Epiſcopos Indiarum poſſe quidem omnibus

bus simul unius Monasterii, vel Collegii Confessariis adimere facultatem audiendi confessiones personarum Secularium, etiam inconsulta Sac. Cong. Episcoporum, & Regularium negociis præposita, cum decretum ab ea editum sub die 20. Novembris 1515. ex intentionis defectu, & convenientia morali non extendatur ad Regiones illas, tam longè ab Urbe dissitas. Verùm ab hac Generali suspensione, quæ vix sine scandalo, & animarum pernicie contingere potest, abstinendum esse Episcopis, nisi gravissima subsistente causa, super quo Sac. Cong. illorum conscientias gravitèr voluit esse oneratas.

II. An Episcopus Regularem pro confessionibus semel approbatum sine nova causa suspendere possit ab ipsis confessionibus audiendis? -- Respondit: -- Regulares, alias liberè ab Episcopo, prævio examine, approbatos ad audiendas confessiones personarum Secularium, ab eodem Episcopo suspendi non posse sine nova causa, eaque ad confessiones ipsas pertinente.

III. An Bulla Pii V. 34. in Ordine *tom.* 2. Bull. concessa, instante, & supplicante Serenissimo Rege Catholico, non ad petitionem Regularium, sit revocata in Bullis Summorum Pontificum, in quibus exemptiones Regularium mitigantur. -- Respondit. -- Agendo cum Sanctissimo, an velit declarare Bullam non esse revocatam, illam tamen non suffragari, nisi in locis, ubi est defectus Parochorum.

IV. An Episcopus possit cum censuris procedere contra Regulares exemptos, si inobedientes fuerint in confessionibus audiendis, vel prædicatione Verbi Dei, & hoc, an rigore Concilii Tridentini, vel per quem canonem? -- Respondit: -- Posse procedere, non quidem in vim Conc. Trident., sed in vim Const. Greg. XV., quæ incipit, *Inscrutabili Dei Providentia*, *&c.*

V. An licentia audiendi confessiones, & prædicandi ab Episcopo per literas missivas, an solum per literas patentes Cancellariæ, concedi possint? -- Respondit: -- Posse concedi, etiam per literas missivas, si ità Episcopo videbitur.

VI. An talis licentia oretenus sine scripturis concedi possit? -- Respondit: -- Ut ad proximum.

VII. An facultas eligendi Conservatores, concessa Societatis à Gregorio XIII. suffragetur illis in locis, in quibus non adsunt Judices Synodales? -- Respondit: -- Privilegium Greg. XIII. suffragari, ut Societas non teneatur ex illis eligere Conservatores, dummodo tamen in reliquis servetur forma Const. Greg. XV. hac de re edita.

VIII. An Conservatores Societatis, Vicarios Generales Episcoporum auctoritate Apostolica per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas compellere possint virtute Bullæ Greg. XIII. incipientis: *Æquum reputamus*, datæ ultima Februarii 1573.? -- Respondit: -- Posse à manifestis injuriis, & violentiis eos compescere, etiam censuris, & pœnis Ecclesiasticis. Datum Romæ die 16. Aprilis 1648. Qua

pro-

propter, ut præmissa firmius subsistant, & inviolabiliter observentur, nobis pro parte Joannis Episcopi hujusmodi fuit humiliter supplicatum, ut illa, auctoritate Apostolica, confirmare dignaremur. Nos igitur &c. Decernentes &c. Sic non aliter &c. irritum, & inane &c. Non obstantibus &c. Romæ 14. Maii 1648.]

Concludendum in favorem Religiosæ humilitatis, quod quamquam Regulares sint exempti ab jure jurisdictionis Episcopalis, ab jure tamen reverentiali non eximuntur, sed sub mortali ad reverentiam Episcopis exhibendam te-
23 neri, tradit Peyr. §. 24. *ad Const.* 26. *Leonis X. incipit, dum intra*, in qua §. 24. Pontifex ipse sic Regulares alloquitur, [eosdem insuper Fratres in virtute Sanctæ Obedientiæ monemus (hoc est præcipimus) ut eosdem Episcopos, loco Sanctorum Apostolorum subrogatos, pro debita, & nostra, ac Apostolicæ Sedis reverentia congruo honore, & convenienti observantia venerentur.]

Et Episcopos monet; [ipsos quoque Episcopos hortamur, ac per viscera misericordiæ Dei Nostri requirimus, ut Fratres ipsos affectu benevolo prosequentes, charitativè tractent, ac benignè foveant, seque illis minimè difficiles, aut duros, vel morosos, sed potiùs faciles, mites, propitios, piaque munificentia liberales, exhibeant, ac in omnibus prædictis, tamquam in agro Dominico cooperatores, eorumque laborum participes, prompta benignitate recipiant, eorumque jura omni cum charitate custodiant, atque defendant.]

Et Clement. *Frequentes de excessibus Prælatorum*, enunciatis triginta gravaminibus illatis per Prælatos Religiosis, §. *verum*, Episco- 24
pus non hortatur, *sed eis præcipit, ut Religiosos charitativè tractent, & foveant, & sua jura, & privilegia inviolabiliter servent*.

Quibus, sivè Episcopis, sivè exemptis, in mutuæ delectionis subsidium, sensum Concilii Generalis Viennen. per infrascripta exhibeo.

[Verum quia una est (*sunt verba textus*) Regularium, & Secularium, Prælatorum, & subditorum, exemptorum, & non exemptorum universalis Ecclesia, extra quam nullus omninò salvatur, quorum omnium unus est Dominus, una Fides, & unum Baptisma; decet, ut omnes, qui ejusdem sunt corporis, unius etiam sint voluntatis: & sicut Fratres ad invicem vinculo charitatis sint adstricti: Decet igitur, ut & Prælati, & alii, tàm exempti, quàm non exempti; suis juribus sint contenti: & alter in alterius injuriam non prosiliat, seù jacturam.] *Clement. allegata*. Cæteros percurras titulos, si majora desideres.

CA-

CAPUT XXV.

Officialis quoad Exequias.

SUMMARIUM.

1 *Quoad tempus humationis cadaverum servatur Synodus.*

2 *Arbitrio hæredum, potest cadaver ad tertiam Ecclesiam asportari per modum depositi, usque &c.*

3 *Tunc Regulares debent congregari in illa tertia Ecclesia.*

4 *Cadavera sepelienda in Ecclesiis Regularium prius non deferuntur ad Parochialem.*

5 *Sufficit, quod Regulares expectent ad Januas propriæ Ecclesiæ.*

6 *Tenetur Parochus associare cadavera, speliendа in Ecclesiis Reg.*

7 *Si Parochus nolit intervenire, licet Regularibus absque eo asportare cadavera, sepelienda in propriis Ecclesiis &c.*

8 *Parochus unius Diœcesis, propter transitum per propriam Parochiam, non potest aliquid prætendere, dum ab alia Diœcesi cadaver defertur ad Ecclesias Regularium.*

9 *Parochus defuncti transeundo per Parochiam alteriùs distinctæ Diœcesis, potest transire cum stola & Cruce elevata &c.*

10 *In associatione cadaverum ad Eccl. Regul. non sunt vocandi cæteri de Capitulo.*

11 *Parochus non potest ingredi Eccles. Regul. cum Stola & Cruce &c.* num. 19.

12 *Non licèt Parocho exigere majorem eleemosinam ab exteris, tumulandis in Eccles. Regul.*

13 *Parochi nequeunt cum Stola, & Cruce ingredi Eccl. Regul. Conventuum suppressorum &c. & posteà restitutorum &c.*

14 *Definitur Ecclesia Regularis.*

15 *Non debent vocari tot Clerici quot Regulares.*

16 *Distributio candelarum, quoad differentiam quantitatis, relinquitur arbitrio hæredum.*

17 *Ab eo, qui repentina, vel violenta morte decedit, non potest Parochus plus exigere &c.*

18 *Const. Clement.* X.

19 *Officia in Eccles. Regul. ab ipsis Regularibus peraguntur, non à Parocho* à num. 21.

20 *Alia Constit. ejusdem Pontificis.*

21 *Hæredes defunctorum, qui apud Regulares tumulantur, cogi non possunt, ut plus conferant Parochis, &c.*

22 *Vis Clausulæ Decreti irritantis.*

23 *Regulares, nec domi, nec per viam, peragunt Officium circa cadaver &c. limita.*

24 *Nequeunt Religiosum in Conventu defunctum, defrre per vicos &c.*

25 *Possunt tamen ad proprium Conventum asportare, extra septa mortuum.*

26 *Pa-*

26 *Parochus declarat viam, per quam deferri debeat cadaver &c.*
27 *In funeralib. unica Crux defertur; & cujus Ecclesiæ?*
28 *Responsa Sacr. Congreg. Conc. super erectione Crucis Confraternitatum.*

PLura super associatione cadaverum, & observandis in praxi, dum corpora defunctorum ad Ecclesias Regularium, aliasque deferuntur, videnda relinquo apud DD. Lant. *v. cadaver, v. exequiæ; & in supplem. v. assoc. cadaver.* Peyrin. *de privileg. in fine v. decret. S. Congreg. decret.* 9. & 10. Lezana *Summ. tom. 3. v. defunct.* Panimolla *decis. prima adnot.* 10., & *decis. 5. adnotat. 3. numer.* 70. & interim quasdam exhibeo SS. CC. responsiones, emanatas super dubiis, eisdem porrectis, ad effectum, ut ex earumdem dispositivis, quid certi sit tenendum, noscatur; & inter alia exscribo, [quod pro parte Procuratoris Generalis Min. Observ. Sancti Francisci expositum fuit apud Sac. Rituum Congregationem, quod in nonnullis Conventibus suæ Religionis vigent lites inter Parochos, & suos Religiosos; occasione associandi cadavera defunctorum, ideoque ad evitandas dissentiones, & scandala, quæ in futurum oriri possent, idem Procurator supplicavit pro extensione resolutionum super infrascriptis dubiis emanatarum, in una Senogallien. die 22. Junii proximi præteriti, etiam ad prædictos suos Conventus: Et eadem Sac. Cong. petitam extensionem benignè concessit, & dubia resoluta sunt, ut infrà, videlicèt.

I. An hæredes defunctorum sint cogendi ad retinendum domi cadavera usque ad tempus illa Sepeliendi? An verò eisdem hæredibus liceat pro libito asportare dicta cadavera è propriis domibus ad quamcumque aliam Ecclesiam per modum depositi, usque ad horam illa tumulandi, etiam si sepelienda essent in Ecclesiis Regularium, non obstante dissensu Parochi, seù prohibitione ab eodem facta, uti Vicario Foraneo?

II. An illatis Cadaveribus privatè ab hæredibus ad aliquam tertiam Ecclesiam per modum depositi, Regulares convenire, & congregari debeant in dicta tertia Ecclesia, aut in Parochiali, ad effectum illa associandi ad Ecclesiam, ubi sunt tumulanda?

III. An Cadavera sepelienda in Ecclesiis Regularium, antequam ad eorum Ecclesiam deferantur, debeant priùs asportari ad Parochialem, & in ea permanere per aliquod tempus?

IV. An Regulares possint cogi ad associanda cadavera in eorum Ecclesiis tumulanda? An verò possint expectare in dictis propriis eorum Ecclesiis? Et an in casu, quo Regulares non accedant ad associandum dicta cadavera, amittere debeant intortitia; uti Parochus prætendit?

V. An Parochus teneatur associare

ciare cadavera in Ecclesiis Regula-
rium sepelienda, usque ad Januas
ejusdem Ecclesiæ, etiam ipsis Re-
gularibus non associantibus? Et an
Parocho associanti, liceat ingredi
Ecclesias Regularium cum Stola,
& Cruce?

VI. An, si Parochus requisitus
intervenire recuset funeralibus de-
functorum, in Ecclesiis Regula-
rium sepeliendorum, possint hære-
des, imò, & ipsi Regulares, aspor-
tare cadavera ad Ecclesiam sepultu-
ræ electæ, Parocho non interve-
niente, ac prædicti Regulares ea-
dem cadavera sepulturæ tradere? Et
an Parochus in funeralibus dicto-
rum defunctorum majorem Elee-
mosynam solito prætendere pos-
sit.

1 Ad primum. Sacra Congrega-
tio respondit: quoad tempus huma-
tionis cadaverum servandam esse
Synodum. Et in reliquis petita,
& etiam non obtenta licentia, pos-
se cadavera deponi arbitrio hære-
dum in qualibet Ecclesia usque ad
2 tempus illa Processionaliter deferen-
di ad Ecclesiam Sepulturæ.

Ad secundum. Sacra Congre-
3 gatio inhærendo aliàs decretis res-
pondit, Regulares debere congre-
gari in illa Ecclesia tertia, ubi ca-
daver fuit depositum, ut supra.

Ad tertium. Sac. Cong. respon-
4 dit negativè.

Ad quartum. Sacra Congrega-
tio respondit, Regulares non posse
cogi ad exeundum à propriis Eccle-
siis ad effectum associandi cadavera
in eisdem sepelienda, sed suffice-
re, quod illa expectent ad Januas;
Quo verò ad Intortitia remisit cau-
sam ad Judices suos.

Ad quintum. Sacra Congrega-
tio respondit Parochum teneri asso- 5
ciare cadavera in Ecclesiis Regula-
rium sepelienda; Quo verò ad in-
gressum Parochi cum Stola, & 6
Cruce, distulit resolutionem, eam
videas inferiùs *num.* 11.

Ad sextum. Sac. Cong. respon-
dit, Vocato Parocho, & ipso re-
nuente intervenire, vel alterum 7
mittere, tunc Regularibus licere
absque Parocho deferre cadavera in
eorum Ecclesiis sepelienda; Quo
verò ad emolumenta per Parochum
prætensa, nihil dandum ultra soli-
tum. Et ita denuò declaraverit, &
servari mandavit. *Hac die* 13. *Ju-
lii* 1675.]

Quibus deinde accessit alia Sacra
Congregatio Episc. & Regular. de-
claratio; quæ dubiò, an Parochus
unius Diœcesis possit aliquam par-
tem ceræ, & pecuniarum ab hære-
dibus defuncti prætendere, dum
occasione deferendi cadaver ad Ec-
clesias Regularium alteriùs Diœ-
cesis, sit necessariò per ejus Paro-
chiam transeundum; prout infrà
respondit *Sac. Cong. &c.* [censuit
dandas esse delarationes, aliàs fa-
ctas, nempè Curatum unius Diœ-
cesis (quæcumque sit) in transitu
Cadaveris, quod processionaliter
defertur ad Ecclesiam Regularium
ab alia Diœcesi, transeundo per 8
propriam Parochiam, & jurisdi-
ctionem, non posse aliquam par-
tem ceræ, & pecuniarum ab hære-
dibus defuncti prætendere; Itidem
proprium Parochum defuncti trans-
eundo

eundo per Parochiam unius Parochi, alteriùs cujuscumque Diœcesis, ad effectum deferendi processionaliter cadaver ad Ecclesiam Regularium, posse liberè, & licitè per eandem, cum Stola, & Cruce elevata, transire, etiam irrequisito Paro-
9 cho; quasquidem declarationes in casu, de quo agitur, fideliter observari mandat, & præcipit eadem S.C. Romæ *die* 15. *Novembris* 1675.]

Item, quod in associatione cadaverum ad Ecclesias Regularium vocari non debent cum Parocho cæteri de Capitulo, ex recenti responso Sac. Cong. Rituum in una Vaden. ad dubia eidem proposita, ut sequitur. [Prætendentibus Parochis, seù Mansionariis Ecclesiæ Cathedralis Civit. Vaden. in associatione defunctorum, qui sepulturam sibi eligunt, sive alio quovis modo in Ecclesia Regularium sunt tumulandi, ab eorumdem hæredibus, una cum proprio Parocho defuncti, omnes esse invitandos; Ecclesias Regularium ingredi cum Stola, & Cruce; ibique functiones, & officium circa cadaver peragere; ac insuper pinguiorem eleemosynam pro associandis, seù tumulandis Forentium seù Exterorum cadaveribus, in Ecclesiis prædictis Regularium, quam à Civibus, posse exigere, si in ipsis Parochialibus sepelirentur. Deducta coram Reverendissimo Episcopo Vaden. controversia, & ab eo, post quamplurimas comparitiones, pro declaratione ad Sac. Rituum Congregationem remissa; Exinde Eminentissimo, & Reverendissimo Domino Cardinali de Noris commissa, & ab eodem propositis infrascriptis dubiis, videlicet.

I. An in associatione cadaverum ad Ecclesias Regulares sint vocandi omnes Mansionarii, præter Parochum?

II. An Parochus ingredi possit Ecclesias Regularium cum Stola, & Cruce, ibique officium, & functiones peragere?

III. An liceat Parocho exigere majorem eleemosynam ab exteris tumulandis in Ecclesiis Regularium, quam à Civibus?

Sac. eadem Rituum Congrega- 10
tio utraque parte, tam in voce, quàm in scriptis priùs audita. Ne- 11
gativè in omnibus respondit. Et ita declaravit, & servari mandavit. 12
Die 2. *Augusti* 1698.]

Negativa ad secundum, ampliatur, etiam ad negandum Parochis jus ingrediendi Ecclesias Regularium Conventuum, tam suppressorum, & postea restitutorum, quàm nunquam suppressorum; qui cum in eis realiter, & cum affectu non alantur sex Religiosi, omni- 13
modæ Ordinariorum Jurisdictioni subjecti declarantur in Decreto Innoc. X. *ut in parvis*; nam Parochi secundum communem, & realem sensum, nec sunt, nec diei possunt Ordinarii ad tenorem Decreti; & proindè non comprehensi in ejusdem dispositiva.

Et facit, quod prohibetur eis ingredi Ecclesias Regularium, prout ibi, & in Const. *nuper* Clement. X. *cit. num.* 2. Ecclesiæ autem prætactorum Conventuum, non minùs, ac cæterorum, sunt Regula-

14 rium, eiſque, ſicut cæteris applicabilis definitio Eccleſiæ Regularis, tranſcripta ab Engell. *Colleg. Univ. Jur. Can. lib. 3. tit. 48. à nu. 2.* enuncians illam eſſe, quæ intelligitur erecta pro cohabitatione Religioſorum, ſub certa, & à Sede Apoſtolica approbata Regula, viventium: adeòque exemptæ, & extra juriſdictionem, & Parochorum Territorium; in qua nil juris prætendere poſſunt, niſi eis expreſsè à Sancta Sede concedatur; quemadmodum Ordinariis impertitur, cum ipſorum juriſdictioni vult eas, & loca exempta ſubeſſe; & tunc non plus accipiendum, niſi quantum literæ conceſſionis exprimant.

A Parochis nequeunt hęredes defunctorum cogi, & compelli, ut ſi duodecim v. gr. Fratres vocant ad aſſociandum cadaver, totidem omninò pares numero Clericos ſeculares vocare debeant, ut in terminis ex-
15 preſsè reſpondit S. C. C. *in una Papien. die* 27. *Decemb.* 1665. niſi præfatis Parochis immemorabilis, coram Judice legitimè probanda, aſſiſtat: Panimoll. *alleg. deciſ.* 5. *adnot.* 3. *num.* 79. A quo *deciſ.* 1. *adnot.* 10. *num.* 20. refertur S.C. Epiſc., & Regul. in una Placentina *ſub die* 16. *December.* 1661. dubio: *ſe poſſano quei, che fanno li mortori, & eſequie dar maggior quantità di Candele, e cera à detti Monaci* (controverſia erat inter Clericum ſecularem Placentiæ, & Monachos Caſſinenſes) *di quello, che diano al Paroco ò Parochi, & al Clero ſecolare.* per hæc ſatisfeciſſe. *Circa ſecundum cenſuit, declaravit, decrevit; diſtributionem Candelarum, quo ad* 16
differentiam quantitatis, pendere ab arbitrio hæredum, aut aliorum diſtribui mandantium.

Amplia, ut, neque Parochis, pro aſſociandis cadaveribus eorum, qui repentina, vel violenta morte decedunt, liceat exigere majus emolumentum eo, quòd exigi, ſeù præ- 17
ſtari ſolet ab eo, qui Teſtamentum condidit, juxtà diſpoſita à S. C. C. *die* 24. *Auguſti* 1669. *lib.* 26. *decret. fogl.* 283.

Ponderabis eſſe quoque Parochis prohibitum peragere in Eccleſiis Regularium, officia, & funerales functiones ſupra corpus defuncti, quod in eiſdem tumulatur; & eſſe à Regularibus peragenda, privativè quoad alios, legitur à Sacr. Congreg. Epiſc., & Regul. diſpoſitum, & à Clementis X. confirmatum, ut infr.

[Nuper pro parte dilecti filii Procuratoris Generalis Ordinis Fratr. Min. S. Franciſci, de Obſervantia nuncupatorum, Congregationi Venerabilium Fratrum noſtrorum S. R. E. Cardinalium negotiis, & Conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſitæ, expoſito, 18
quod eadem Congregatio die 16. Decemb. 1661. Super Controverſiis, quæ inter Parochos Civitatis Placentin., & Monachos Monaſterii S. Sixti, Congregationis Caſſinen. Ordinis S. Benedicti, occaſione funerum erant exortæ, inter alia decreverat ſervanda eſſe Decreta, & declarationes aliàs factas, ſcilicet Parochis in aſſociatione, ſeù occaſione aſſociationis cadaverum non licere ingredi Eccleſiam Monachorum prædicto-

dictorum, ſed teneri dimittere eadem cadavera ad januam Eccleſiarum; ibique ſolùm poſſe benedicere, dare ultimum vale: officia verò, & munia, quæ in hujuſmodi miniſteriis adhiberi ſolent, ab ipſis Monachis peragi debere, non autem à Parochis, atque ita in præmiſſis omnibus deinceps fieri, & executioni mandari præceperat. Et in eadem expoſitione ſubjuncto, quod eædem rationes militarent ad favorem dicti Ordinis Minorum S. Franciſci de Obſervantia; Ideòque ſupplicato, ut Congregatio præfata reſolutionem, ſive deciſionem hujuſmodi extenderet ad aſſociationem, per Parochos fieri ſolitam, cadaverum defunctorum, quæ in Eccleſiis Fratrum hujus Ordinis ſepeliuntur; idque ad tollendas controverſias, quæ in aliquibus Parochiis, ea occaſione, inter Parochos, & Fratres Ordinis hujuſmodi naſcuntur, non ſine ſcandalo, & Fraternæ, ac Chriſtianæ charitatis detrimento: Emanavit ab eadem Congregatione Cardinalium Decretum tenoris, qui ſequitur, videlicet.

Sacra Congregatio Eminentiſſimorum S.R.E. Cardinalium negotiis, & Conſultationibus Epiſcoporum, & Regularium præpoſita, cenſuit, Oratoribus dandam eſſe infraſcriptam declarationem, aliàs editam, nempè, Parochis in aſſociatione, ſivè occaſione aſſociationis cadaverum, non licere ingredi Eccleſias Regularium, ſed teneri dimittere eadem cadavera ad januam Eccle-
19 ſiarum, ibique ſolùm poſſe benedicere, & dare ultimum vale; Officia verò, & alia munia, quæ in hujuſmodi miniſteriis adhiberi ſolent, ab ipſis Regularibus peragi debere, non autem à Parochis; Atque ita in præmiſſis omninò deinceps fieri, & exequi præſentium vigore mandat, & præcipit: contrariis quibuſcumque non obſtan. Romæ 27. Novembris 1671.

F.M. Cardinalis Brancatius.

Cùm autem, ſicut præfatus Procurator Generalis Nobis ſubindè exponi fecit, ipſe Decretum hujuſmodi pro firmiori illius ſubſiſtentia, Apoſtolicæ confirmationis noſtræ Patrocinio communiri ſummopere deſideret; Nos ſpecialem ipſi Procuratori Generali gratiam facere volentes, eumque à quibuſvis excommunicationis, ſuſpenſionis, & interdicti, aliiſque Eccleſiaſticis ſententiis, cenſuris, & pœnis à iure, vel ab homine, quavis occaſione, vel cauſa latis, ſi quibus quomodolibet innodatus exiſtit, ad effectum præſentium dumtaxat conſequen. harum ſerie abſolventes, & abſolutum fore cenſentes. Supplicationibus ejus nomine nobis ſuper hoc humiliter porrectis inclinati; Decretum præinſertum, authoritate Apoſtolica, tenore præſentium approbamus, & confirmamus, illique inviolabilis Apoſtolicæ firmitatis robus adjicimus: ſalva tamen ſemper in præmiſſis authoritate præfatæ Congregationis Cardinalium. Decernentes &c. Non obſtan. &c. Dat. Romæ 18. Januarii 1672. *Bullar. Cherub. tom.* 5.]

Aliud ab eodem Clemente approbatur ejuſdem S. Cong. Decre-

tum, quo Parochis, cœterisque
Clericis, & Presbyteris secularibus
committitur, præcipitur, inhibe-
turque, ne majorem eleemosynam
ab hæredibus Defunctorum, qui
in Ecclesiis Regularium sepeliun-
tur, exigant, quam acciperent, si
in Parochiali, vel alia Cleri secula-
ris Ecclesia sepelirentur, ut sic re-
moveatur quidquid posset retarda-
re, & de indirecto impedire liber-
tatem Secularium in eligenda sepul-
tura in Ecclesiis Regulari: ut infrà.

20 [Aliàs pro parte, tunc existen-
tis Commissarii Curiæ Fratrum
Ordinis Minorum S. Francisci, de
Observantia nuncupatorum, Con-
gregationi, tunc existentium S. R.
E. Cardinalium negotiis, & consul-
tationibus Episcoporum, & Regu-
larium præpositæ, supplicato, ut
prohiberetur Parochis, & Clericis
Terræ de Leverano Brundusin.
Diœcesis, omnibusque aliis Paro-
chis, & Presbyteris, ne auderent
accipere majorem eleemosynam
pro defunctis, qui sepelirentur in
Ecclesiis dictorum Fratrum, quam
accipiebant pro iis, qui in ipsorum
Parochorum, & Presbyterorum
sæcularium Ecclesiis sepeliebantur:
Emanavit die 7. Decembris 1640.
ab eadem Congregatione Decre-
tum teneris sequentis: videlicet.

Sacra Congregatio Eminentis-
simorum S. Romanæ Ecclesiæ Car-
dinalium, negotiis, & Consultatio-
nibus Episcoporum, & Regula-
rium præposita, ad tollendas inde-
bitas exactiones, quæ, ut proponi-
tur, in tumulandis Defunctorum
corporibus fieri solent, censuit in-
jungendum, prout præsentis Decre-
ti tenore injunxit Archiepiscopo
Brundusinó, cœterisque Locorum
Ordinariis, ne permittant, ut Paro-
chi, aliique de Clero sæculari, ma-
jorem post hàc eleemosynam sibi at-
tribui faciant ab hæredibus Defun- 21
ctorum, qui in Ecclesiis Regular.
prædictorum, sepulturam sibi ele-
gerint, quàm percipere possent, si in
Parochiali, seù alia ipsius Cleri sæcu-
laris Ecclesia sepeliri volvissent, con-
trariis quibuscumque non Obstanti-
bus &c. die 7. Decembr. 1640. Et
subindè, cum tunc existentes Fratres
Provinciæ Dalmatiæ dicti Ord.
Congr. prefatæ exposuissent, fun-
ctiones funerales defunctorum, quo-
rum cadavera in eorum Ecclesiis Se-
pulturę mandarentur, facere ad eos,
non autem ad Parochos spectare;
Congr. præfata die 31. Aug. 1657.
aliud Decret. edidit tenoris, qui se-
quitur; videlicet.

Sacra Congregat. Eminentiss.
S. R. E. Card. negotiis, & Consulta-
tionib. Episcopor. & Regul. præ posi-
ta, attentis narratis, juxta aliàs resolu-
ta, censuit functiones funeralium su-
per Cadavera Defunctorum, quæ in
Ecclesiis Regul. contigit sepeliri,
postquàm ad easdem Ecclesias per-
venerint, ad ipsos Regul. non ad Pa-
rochos pertinere, ac proindè ità in
Oratorum Ecclesiis circa præmissa
servandũ esse, prout servari mandat,
& præcipit contrariis, non obstanti-
bùs quibuscumq; die 13. Aug. 1657.

Cum autem, sicut pro parte dile-
cti Filii Francisci Mariæ à Castro
S. Petri de Bononia, Procurato-
ris Generalis Ordinis prefati, Nobis
nuper

nuper expositum fuit, ipse Decreta hujusmodi pro firmiori illorum subsistentia Apostolicæ Confirmationis nostræ patrocinio communiri summopere desideret: Nos specialem ipsi Francisco Mariæ, Procuratori Generali, gratiam facere volentes, eumque à quibusvis excommunicationis, suspensionis, & interdicti, aliisque Ecclesiasticis sententiis, censuris, & pœnis, à jure, vel ab homine, quavis occasione, vel Causa latis, si quibus quomodolibet innodatus existit, ad effectum presentium dumtaxat consequendi, harum serie absolventes, & absolutum fore censentes; Supplicationibus, ejus nomine Nobis super hoc humiliter porrectis, inclinati, Decreta præinserta, auctoritate Apostolica tenore præsentium, approbamus, & confirmamus, illisque, salva tamen semper in præmissis auctoritate memoratæ Congregationis Cardinalium, inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adiicimus. Decernentes &c. Non obstantibus &c. Datum Romę die 18. Jan. 1672. *Bullar. ibid.* super quo refert Lantus.] *ver. Parochus Const. Urban. VIII. incip. Cum sicut, editam die* 11. *Mar.* 1638.

Propter clausulam *decretis irritantis* in utraque Const. adjectam, nequit contra eas allegari contrarius usus; nam decretum irritans per edocta à Panimolla *decis. prima*
22 *num.* 25. inficit, & annullat omnia, quæ in contrarium fiunt; & habet oculos retro, omnemque, in futurum quoque, consuetudinem tollit, ut per DD. apud alleg., & Sperellum *decis.* 161. *num.* 11., & 12., & est, per Ridolphinum *prax. Judic. par.* 3. *cap.* 14. *n.* 187. à Panimoll. *alleg.* adeò maligoantis, & pestiferæ naturæ, ut quidquid in oppositum inveniat, uti fulgor destruat: & os Judici claudit, tollitque facultatem alteri judicandi, & pronunciandi Panimoll. *decis.* 140. *num.* 21.

Clausula illa in secunda Const. apposita: postquam *ad easdem Ecclesias pervenerint, ad ipsos Regulares, non ad Parochos pertinere;* taxat locum, in quo Regulares jus habent peragendi officia, ad quos non spectat, nec ea possunt facere domi (nisi sint Parochi, & tunc non nisi in propria Parochia) & per 23
viam, cum id sit de pertinentibus ad Parochum, proindè iste ea peragere debet; ad quos hujusmodi jus dumtaxat descendit, & devolvitur cum totali exclusione Parochi, per ingressum cadaveris in ipsorum Ecclesias; quia tunc non ampliùs cadaver existit in jurisdictione Parochi, sed in loco exempto, & sub jurisdictione Fratrum; quorum Ecclesia, Clausura, & ambitus Monasterii dicitur Territorium Monachorum, & Abbatis, juxtà Tambur. *de jure Abbat. tom. primo disp.* 15. *quæst.* 7. *nu.* 39., & Panimoll. *decis. prima adnot.* 10. *num.* 13.

Ideò ipsi Regulares nequeunt Religiosum in Conventu defunctum sine consensu Parochi deferre 24
per vicos, plateas, & Parochias: non modo, quia hæc non sunt de Territorio, & jurisdictione ipsorum, sed extra; & declaratur à S.C.C. *ad* 11. *in una Bononien. alleg. cap. offic.*

quo-

quoad benedictionem num. 17. sed etiam quia, ut notavit Donat. *prax. Regul. tom.* 1. *par.* 2. *quæst.* 81. prohibetur ipsis, Episcopo, vel Parocho irrequisitis, extra Clausuram Conventus, processiones in pompa Ecclesiæ, & Cruce erecta, facere; cum hæc actum jurisdictionis contineant, ita proprio adhærentem Territorio, ut in alieno exerceri non possint, nisi consentiat loci patronus: *arg. ex cap. ut animarum de Const. in* 6. *lib.* 1. *tit.* 2., *& cap. novit. de offic. legat. lib.* 1. *tit.* 30.

Ad proprium tamen Conventum eis, etiam Parocho in consul-
25 to, licet, & deferre de nocte possunt Religiosorum Corpora, qui in domibus consanguineorum, vel alibi extra Monasterium decedunt, prout in terminis ipsa S. C. C. *in alleg. Bononien. ad* 10.

Ad Parochum spectat declara-
26 re viam, per quam deferatur cadaver sepeliendum in Ecclesia Regularium, prout in sequenti: S. R. C. *inhærendo declarationi hac eadem die factæ in Savonen., & aliis, defunctorum corpora in Ecclesiis Regularium tumulanda, esse deferenda certo tramite, & per viam à Parocho declarandam, ad Ecclesiam ipsorum Regularium, non autem priùs ad Parochialem; declaravit ulteriùs, servandum esse, etiam hæredibus defunctorum contradicentibus, & ad dictam Parochialem priùs deferri volentibus. die* 19. *Decemb.* 1671.

In funeralibus unica tantum de- 27
fertur Crux: & illius Ecclesiæ, ad quam Corpus transfertur sepeliendum: S. C. Rit. *in Baren.* 29. *Julii* 1616. *Flosc.* Nicol. *ver. sepult. n.* 13. & in alia *Baren.* 2. *Augusti* 1631. & *in Massen.* 12. *Februari* 1635. post quam sequi immediatè debent personæ illius Ecclesiæ, & deindè cæteri secundum antianitatem, eumque locum tenere, qui eis à legitima loci consuetudine in generalibus Processionibus datur, ut censuit eadem S. Cong. *in Narnien.* 30. *Septemb.* 1614. & *in Adrien.* 22. *Novemb.* 1631. *ad tertium apud* Barbos. *de Offic. Parochi par.* 3. *ca.* 26. *num.* 78. & limitatur *ibid.* nisi interveniat Capitulum Cathedralis, sub qua omnes funus associantes incedere debent.

Super erectione Crucis Confraternitatum, & ad sedandas lites, & controversias inter eas, & Parochos
Urbis extant responsa S. C. C. ut 28
infra.

Cum multis ab hinc Annis ortæ fuissent controversiæ inter RR. Parochos, & Ven. Societates Urbis, occasione processionum Funeralium, & partes habuissent recursum ad Sacram Congregationem Concilii, hæc dubiis tunc porrectis dedit infrascriptas Resolutiones, videlicet.